

Janusz Mariański

SOCJOLOGIA RELIGII I SOCJOLOGIA MORALNOŚCI

kwestionariusze ankiet i wywiadów

Janusz Mariański

Socjologia religii i socjologia moralności
- kwestionariusze ankiet i wywiadów

Lublin 2020

Pamięci Księdza Profesora Władysława Piwowarskiego

Recenzent:

Prof. dr hab. Mariusz Zemło, Uniwersytet w Białymstoku

© Copyright by Wyższa Szkoła Nauk Społecznych z siedzibą w Lublinie

Wydawca:

Wyższa Szkoła Nauk Społecznych z siedzibą w Lublinie

ul. Zamojska 47, 20-102 Lublin, tel. +48 81 531 85 56

www.wsns.edu.pl

Foto:

Piotr Maciuk

Lublin 2020

ISBN 978-83-934625-2-0

Druk i oprawa:

C.P.H. „M-M”, cph@op.pl

SPIS TREŚCI

Przedmowa	7
Wstęp	9
Rozdział I. Socjologia religii	11
§1. Socjologia religii jako nauka o faktach społeczno-religijnych	12
§2. Katedra Socjologii Religii KUL	17
§3. Kwestionariusze ankiet i wywiadów z socjologii religii	27
Rozdział II. Socjologia moralności	199
§1. Socjologia moralności jako nauka o faktach moralnych	201
§2. Katedra Socjologii Moralności KUL	208
§2. Kwestionariusze ankiet i wywiadów z socjologii moralności	213
Rozdział III. Socjologia wartości i norm	449
§1. Wartości i normy jako przedmiot badań socjologicznych	452
§2. Kwestionariusze ankiet i wywiadów z socjologii wartości	460

Przedmowa

Książę Profesor Janusz Mariański, niekwestionowany autorytet na gruncie socjologii polskiej, przez blisko 30 lat kierował Katedrą Socjologii Moralności w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. Po śmierci ks. prof. Władysława Piwowarskiego otoczył także swoją opieką merytoryczną pracowników Katedry Socjologii Religii na tejże samej Uczelni. Tą jednostką kierował przez ponad dekadę. Oba instytucjonalne przyporządkowania były i ciągle pozostają ściśle związane z zainteresowaniami i działalnością naukową Janusza Mariańskiego. W twórczości Autora opiniowanej publikacji znajdujemy ponad 60 pozycji książkowych i ponad 1500 artykułów, z czego treść większości odnosi się do zagadnień związanych z religią i moralnością ujętą z perspektywy socjologicznej. Choć trzeba pamiętać, że w swej twórczości wypowiada się także na tematy związane z: katolicką nauką społeczną, godnością człowieka, bezrobociem i inne. Zabieranie głosu w kwestiach tak ulotnych i delikatnych w swej materii jak religia i moralność może ponieść piszącego fantazja. Socjolog chcąc trzymać się twardej danych zasadniczo stronił od dywagacji teoretycznych. Gros Jego publikacji związanych z tymi zagadnieniami ma charakter empiryczny. Ich podstawą są kwestionariusze ankiet i wywiadów, które opracowywał na potrzeby swoich projektów badawczych, a które służyły do pozyskiwania danych, głównie o charakterze ilościowym.

W długoletniej pracy dydaktycznej prowadząc seminaria licencjackie, magisterskie i doktoranckie także chętnie sprawował opiekę nad rozprawami mającymi charakter empiryczny. Trudno zliczyć, ile ich powstało spośród kilkuset, które wypromował w trakcie pracy z podopiecznymi. Wiele z nich opierało się na autorskich narzędziach przygotowanych przez studentów. Należy jednak pamiętać, że ostateczny kształt osiągały po korekcie, dopracowaniu i uzupełnieniu przez promotora.

Przygotowana przez Janusza Mariańskiego książka w zasadniczej części składa się z kwestionariuszy ankiet i wywiadów, które były przygotowane przez samego Autora, bądź Jego podopiecznych wspieranych wiedzą i doświadczeniem promotora. Zostały uporządkowane w trzech rozdziałach: 1) socjologia moralności, 2) socjologia religii, 3) socjologia wartości i norm. Każdy z rozdziałów został opatrzone wstępem teoretycznym wprowadzającym w tematykę odpowiadającą każdemu z tych rozdziałów. W nich zawarte są podstawowe aspekty charakteryzujące subdyscypliny, którym poświęcony został każdy z rozdziałów książki, wskazano zasadnicze tematy, jakie w obrębie tych subdyscyplin są podejmowane przez badaczy, podkreślono specyfikę podejścia socjologicznego związanego z analizą podstawowych zagadnień do nich przynależących i inne fundamentalne kwestie.

Nadto dwa pierwsze rozdziały opatrzone zostały informacjami dotyczącymi historii dyscyplin (socjologii religii i socjologii moralności) – wskazując na główne przedsięwzięcia naukowe, jakie były podejmowane w polskiej nauce w związku z tymi subdyscyplinami, po czym Autor uwagę swoją koncentruje na pracach, które były udziałem pracowników KUL, by następnie omówić dzieje Katedr, które w murach Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego zajmowały się opisywanymi dyscyplinami.

W opiniowanej książce dostaliśmy zatem opis trzech obszarów badawczych, wyszczególnionych odrębnymi rozdziałami, zgodnie z formułą od ogółu do szczegółu. Przy czym, im Autor bardziej zanurza się w omawianą materię, tym przedstawiany obraz staje się bardziej gęsty i zawiera więcej szczegółów.

Na pierwszy rzut oka, gdy czytelnik chce ogarnąć treść książki, odnosi wrażenie, że jej głównym przesłaniem jest wzbudzenie wyobraźni socjologicznej przez dostarczenie narzędzia badawczego pozwalającego odkrywać najdrobniejsze aspekty i niuanse związane z socjologią religii, moralności, a także aksjologią społeczną. I niewątpliwie tego typu zadanie realizuje opiniowana publikacja w sposób doskonały. Tutaj podkreślmy, że nie tylko pokazuje bogaty wachlarz zagadnień, jaki może być studiowany w obrębie wskazanych obszarów badawczych, ale także dostarcza narzędzi pozwalających zrealizować konkretne projekty socjologiczne. Zatem nie tylko wyobraźnia czytelnika ma możliwość być mocno poruszona, ale również przedłożony materiał pełni funkcję instruktazową – dostarczając konkretnych wzorców pomocnych w realizacji przedsięwzięć badawczych. W tym miejscu należy podkreślić fakt, że niewielu autorów chce dzielić się w tak „otwarty” sposób wieloletnim doświadczeniem oraz wiedzą okupioną wielkim wysiłkiem umysłu, jak to uczynił Janusz Mariański.

Jednak przy spojrzeniu z większą uwagą na zawartość książki, można ją widzieć jako przedsięwzięcie referujące tradycję i dorobek socjologii religii i moralności w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. Nie jest to spojrzenie oparte przede wszystkim na wskazywaniu konkretnych dokonań, kluczowych dat, szczególnych wydarzeń, wymienieniu twórców (choć tego typu informacje na kartach publikacji także można znaleźć), ale na odsłonięciu przed czytelnikiem tematów i wątków, jakie stały się przedmiotem namysłu naukowego oraz warsztatu badawczego, w oparciu o który były one rozwiązywane. Jest to rzadko spotykany sposób realizacji takich celów. Tym bardziej zasługuje na słowa uznania. Nadto należy podkreślić, że prócz formy zasługującej na najwyższą aprobatę, sam zamysł został zrealizowany perfekcyjnie. Wydaje się, że na kilkuset stronach materiału żaden aspekt nie uciekł uwadze Autora. Zadanie zostało zrealizowane z najwyższą skrupulatnością i precyzją. W tym kontekście książka jest nadzwyczaj cennym i oryginalnym źródłem do historii Katedr, na których opierała się socjologia w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim w latach jej świetności.

Supraśl, 29.03.2020 r.

*dr hab. Mariusz Zemło, prof. UwB
Uniwersytet w Białymstoku, Instytut Socjologii*

Wstęp

Pomysł opublikowania kwestionariuszy ankiet i wywiadów, które zostały przygotowane w ramach prac Katedry Socjologii Moralności Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II (w latach 1984-2012) i Katedry Socjologii Religii (w latach 2001-2012) w Instytucie Socjologii KUL pojawił się w połowie drugiej dekady XXI wieku, a został zrealizowany na początku trzeciej dekady tegoż stulecia. Zbiór kwestionariuszy socjologii religii, socjologii moralności oraz socjologii wartości i norm obejmuje znaczną część skonstruowanych narzędzi badawczych w ramach prac magisterskich (sygnowane są one nazwiskiem magistranta), prac doktorskich (sygnowane są nazwiskiem doktoranta) oraz moje własne kwestionariusze ankiet i wywiadów z lat siedemdziesiątych XX wieku i późniejszych. Poza autorskimi kwestionariuszami ankiet wszystkie inne są do pewnego stopnia dziełem zbiorowym. Były one szeroko dyskutowane na seminariach magisterskich i doktoranckich.

Podział książki na trzy części jest do pewnego stopni umowny. O ile kwestionariusze ankiet i wywiadów socjologii religii i socjologii moralności wyraźnie różnią się zawartą w nich tematyką, to wydzielenie z socjologii moralności działu socjologii wartości ma do pewnego stopnia uzasadnienie praktyczne. Trzy rozdziały są objętościowo zbliżone do siebie, po wyłączeniu z rozdziału drugiego ogólniejszej problematyki aksjologicznej (socjologia wartości i norm), bez wyraźnego zabarwienia etycznego. Niektóre z dołączonych kwestionariuszy ankiet powstały po 2012 roku, a więc po moim przejściu na emeryturę.

Mam nadzieję, że przedstawiony Czytelnikowi zestaw kwestionariuszy ankiet i wywiadów nie tylko obrazuje zakres podejmowanych problemów badawczych w obydwu Katedrach, ale także może być przydatny dla tych, którzy rozpoczynają swoją przygodę życiową z socjologią empiryczną, czy to w dziedzinie socjologii religii, socjologii moralności czy socjologii wartości i norm. W niniejszym zestawieniu zostały pominięte kwestionariusze ankiet i wywiadów opracowanych w ramach studiów zaocznych II stopnia w Instytucie Socjologii KUL (2006-2007), na Wydziale Nauk Społecznych – Filia w Stalowej Woli (2001-2002), na Wydziale Teologii KUL – Gdański Instytut Teologiczny (1994-2007), w Wyższym Seminarium Duchownym w Płocku (1984-1989), w Wyższej Szkole Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie (2010-2011), w Wyższej Szkole Społeczno-Ekonomicznej w Gdańsku (2015-2016) oraz w ramach prac licencjackich w Wyższej Szkole Nauk Społecznych z siedzibą w Lublinie (2004-2012).

Lublin, w dniu 24 lutego 2020 roku

Janusz Mariański

Rozdział I

SOCJOLOGIA RELIGII

Religia uchodzi za „trudny” przedmiot badań socjologicznych, zwłaszcza wtedy, gdy nie pojmujemy jej jako określonej całości, którą można rozłożyć na prostsze elementy, lecz definiujemy ją jako pewien sposób i styl życia wyrażający osobiste relacje człowieka z Bogiem. Wciąż pozostaje nierozwiązalne pytanie, czy socjolog za pomocą swoich narzędzi badawczych potrafi bezbłędnie rozpoznać to co religijne w zjawiskach społecznych, które analizuje i wyjaśnia oraz określić granice społecznej „przestrzeni” religii. Socjologia jako dziedzina dostarczająca wiedzy opisowej ma swoje ograniczenia. Nie może rozstrzygać kwestii teologicznych czy ideologicznych, ani formułować sądów o dobrej i złej religii, ani też dawać recept na dobre lub złe życie. Wiara religijna, która według teologów jest dziełem łaski, potrzebuje ustawicznego zakotwiczenia w doświadczeniach codziennego życia. W tym zakresie, w jakim jest ona zależna od warunków społeczno-kulturowych, zmienia się też w następstwie dokonujących się przemian i procesów społeczno-kulturowych. Może być definiowana w kategoriach instytucjonalnych i pozainstytucjonalnych. Psychologiczne i socjologiczne ujęcia religijności mogą być zakwestionowane z teologicznego punktu widzenia jako nie w pełni adekwatne¹.

Religijność rozumiana jako zdarzenie transcendentne, w którym człowiek przekracza samego siebie i zbliża się do świętego i boskiego „Ty”, do „Kogoś całkowicie innego”, do *mysterium tremendum et fascinans*, nie może być rozważana w wymiarach społecznych. Jednakże religia wciela się w rzeczywistość konkretną i ludzką, przejawia się w wierzeniach, języku, rytach, obrzędach, działaniach, instytucjach itp. Wtedy ma swoje odniesienia historyczne i społeczne. Jeżeli nawet można teoretycznie rozważać istotę religii niezależnie od historii i społeczeństwa, to faktycznie istniejąca religia zawsze ma swój historyczny i społeczny wymiar. Zjawiska i procesy religijne mają określoną oraz konkretną lokalizację przestrzenną i czasową, i jako takie mogą być przedmiotem badań socjologii.

Religijność rozważana z perspektywy socjologicznej jest traktowana jako zjawisko o wymiarach ludzkich, przejawiające się w doświadczeniu codziennym, mające swoje odniesienia w życiu społecznym. Gdyby religia była tylko uczuciem, irracjonalnym impulsem, niewytłumaczalną wzniosłą tajemnicą, nie mogłaby być przedmiotem badań socjologicznych. Ma ona jednak także swoje odniesienia społeczne².

§1. Socjologia religii jako nauka o faktach społeczno-religijnych

Współcześnie socjologia religii jest rozumiana jako jedna z ważnych subdyscyplin socjologii ogólnej (socjologia szczegółowa), która zajmuje się religijnymi aspektami społeczeństwa i społecznymi wymiarami religii. Jest ona również ważną częścią religioznawstwa, obok psychologii religii, historii religii, etnografii religii, antropologii religii, politologii religii, filozofii religii i innych dyscyplin naukowych. Już od początku uprzywilejowaną dziedziną badań w socjologii religii były wzajemne relacje między religią a społeczeństwem, badania skupiały się na wzajemnych oddziaływaniach między religią a gospodarką, pracą, kulturą, polityką, rodziną, wartościami życia codziennego. Socjologowie wywodzący się z kręgów kościelnych koncentrowali się przede wszystkim na życiu religijnym grup kościelnych, marginalnie analizując korelacje religii z różnymi przejawami aktywności świeckiej. Częściej problematyką tą zajmowali się socjologowie wywodzący się z kręgów pozakościelnych. Religii nie można traktować wyłącznie jako zmiennej niezależnej (wyjaśniającej, objaśniającej), wywołującej pewne procesy społeczne w społeczeństwie i kulturze, ani wyłącznie jako zmiennej zależnej (wyjaśnianej, objaśnianej), która odzwierciedla procesy zachodzące w środowisku społecznym i podlega zmianom pod wpływem tego środowiska.

Najogólniej mówiąc, socjologia religii bada wzajemne związki i oddziaływania religii i społeczeństwa, stawia pytania o wpływy czynników społecznych na religię, bada uwarunkowania społeczne kultury religijnej, komunikowania i działania religijnego, kształtowanie się ról religijnych i typów działań w społeczeństwie, wreszcie skutki instytucjonalizacji i deinstytucjonalizacji społecznej w życiu religijnym. Socjologia nie pomija wpływów religii na życie społeczne (społeczeństwo całościowe i jego subsystemy, takie jak polityka,

1 Manuel Zelger. *Religionssoziologie*. W: *Wörterbuch der Religionssoziologie*. Hrsg. von Rudolf Dunde. Gütersloher Verlagshaus. Gütersloh 1994 s. 268-278.

2 Janusz Mariański. *Socjologia religii*. W: *Filozofia religii*. Red. Stanisław Janeczek. Wydawnictwo KUL. Lublin 2012 s. 83-84.

gospodarka, nauka, kształcenie i wychowanie), na różne grupy w społeczeństwie i jednostki. Religia ma też własną dynamikę rozwojową i oddziałuje na społeczne wzory zachowań i instytucje społeczne, dlatego „socjologia religii jest systematyczną wiedzą o regularnościach relacji religii i społeczeństwa”³.

Według socjologa włoskiego Giancarlo Milanese: „Socjologia religii interesuje się zasadniczo czterema ściśle ze sobą powiązаныmi zagadnieniami: a) tym, że w wielu społeczeństwach i kulturach istnieją zachowania zbiorowe, które odnoszą się do porządku radykalnie innego niż porządek naturalny, możliwy do kontrolowania przez człowieka; b) tym, że takie odniesienie ma szczególne znaczenie dla porządku społecznego, któremu nadaje znaczenie, a niekiedy uzasadnienie (brak uzasadnienia); c) tym, że takie odniesienie przekłada się na postępowanie moralne; d) tym, że takie odniesienie daje początek szczególnym formom stowarzyszenia (grupy, ruchy, stowarzyszenia itd.) mniej lub bardziej zinstytucjonalizowanym”⁴. Socjolog musi wyłuskiwać poniekąd fakty religijne z faktów społecznych, w których te pierwsze są do pewnego stopnia „uwięzione”. Z socjologicznego punktu widzenia religii nie da się zrozumieć w oderwaniu od życia społecznego, którego jest ona częścią, nawet jeżeli odrzucimy jakikolwiek mechaniczny związek przyczynowy pomiędzy nimi.

Religijność z socjologicznego punktu widzenia traktujemy jako „produkt” społecznego konstruowania, które jest procesem indywidualnym i zbiorowym zarazem. Socjologia nie określa istoty religii, zajmuje się religijnością, która wykazuje powiązania z życiem społecznym, z kontekstem społeczno-kulturowym, jest efektem społecznych interakcji i dyskursów (religijność jako fenomen ludzki). Dla socjologa istotne jest to, że religijność określa relacje nie tylko z Bogiem, ale przede wszystkim pomiędzy ludźmi i grupami społecznymi. Z socjologicznego punktu widzenia nie ma religijności w oderwaniu od kontekstu społeczno-kulturowego. W zmieniających się kontekstach społeczno-kulturowych ulega przekształceniom religijność w jej aspektach świadomościowych i behawioralnych. Dla socjologa, który analizuje historyczne i społeczne aspekty Kościoła, nie jest on i nie będzie w przyszłości *societas perfecta*, lecz ustawicznie zmieniającą się rzeczywistością, zarówno jako Kościół instytucjonalny, jak i Kościół wspólnotowy.

Przedmiotem socjologii są „wieloaspektowe związki między religią a społeczeństwem, kulturą, ekonomią, polityką, moralnością; - wpływy idei religijnych na instytucje społeczne (rodzina, gospodarka, partie polityczne); - funkcje i dysfunkcje religii; - postawy wobec religii warunkowane wskaźnikami demograficznymi (płeć, wiek, wykształcenie, zawód, środowisko zamieszkania itp.); - psychospołeczne motywy religijności; - typy religijności (kościelna, ludowa, selektywna, prywatna itp.); - pluralizm religijny i typologia organizacji religijnych (Kościół, denominacja, sekta, nowy ruch religijny); - zanikanie (dechryścianizacja, sekularyzacja, laicyzacja) i odradzanie się religijności”⁵.

Socjolog interesuje się szeroko rozumianym doświadczeniem religijnym jako pewną formą wyrazu naturalnego kontaktu człowieka z Bogiem, nie zaś jako tajemnym i niedostrzegalnym czynnikiem w naturze ludzkiej. Jako badacz zajmuje się analizą subiektywnych korelatów kontaktu człowieka z rzeczywistością ponadempiryczną, mających odniesienia do układów społecznych wyrażających się w symbolach. Zewnętrzne aspekty doświadczenia religijnego są dla niego łatwiej dostępne, bardziej dotykalne i konkretne niż wewnętrzne stany religijności jednostki. Socjolog religii „nie zajmuje się stosunkiem między człowiekiem a Bogiem, lecz stosunkami między ludźmi, powstającymi na tle ich stosunku do Boga i w związku z nim”⁶. Wewnętrzne i ukryte przeżycia religijne, chociaż równie rzeczywiste i ważne dla zrozumienia ludzkiego zachowania, nie podlegają bezpośredniemu opisowi socjologicznemu, w przeciwieństwie do jawnych i zewnętrznych aspektów życia religijnego. Przeżycia religijne mogą się tworzyć w kontaktach z ludźmi, ale również mogą być żywotne i dynamiczne w ograniczonym związku z otoczeniem społecznym. Sakralizują one ludzkie doświadczenia indywidualne i zbiorowe.

Religia i społeczeństwo nie są od siebie oddzielonymi sferami (dziedzinami) ludzkiego życia. Religijność – rozpatrywana tylko z socjologicznego punktu widzenia - odznacza się wyjątkową trwałością, wykazuje zdolność do przetrwania i samoodnowy z biegiem czasu. Ma ona swoje własne prawa rozwojowe i względną

3 Andrzej Wójtowicz. Społeczne i paradygmatyczne warunki współczesnej socjologii religii. „Ateneum Kapłańskie” 141: 2003 nr 1 s. 26.

4 Giancarlo Milanese. Socjologia religii. W: Słownik Katechetyczny. Tł. Krystyna Kozak. Wydawnictwo Salezjańskie. Warszawa 2007 s. 829.

5 Maria Libiszowska-Żółtkowska. Socjologia religii. W: Encyklopedia pedagogiczna XXI wieku. T. 5. Red. Tadeusz Pilch. Wydawnictwo Akademickie „Żak”. Warszawa 2006 s. 821.

6 Józef Majka. Metodologia nauk teologicznych. Wydawnictwo Wrocławskiej Księgarni Archidiecezjalnej. Wrocław 1981 s. 347.

samodzielność. Tak jak zmiany w strukturach społecznych wpływają na poziom świadomości i zachowań religijnych, tak też idee religijne mogą prowadzić do uchwytnych empirycznie zmian w społeczeństwie. Socjologowie jednak częściej analizują wpływ społeczeństwa na religię niż oddziaływanie religii na społeczeństwo. Obydwa sposoby patrzenia na religię są równouprawnione w naukach społecznych. Zawsze jednak religia będzie badana empirycznie w swoich społecznych i kulturowych szatach.

W najogólniejszym sensie socjologia religii zajmuje się empiryczno-naukowym wyjaśnianiem wzajemnych stosunków między religijnością i społeczeństwem. Jej podstawami są: religijny wymiar społeczeństwa i społeczny wymiar religii. Za pomocą technik i metod empirycznych socjologia bada, w jaki sposób czynniki religijne wnikają w proces tworzenia się społeczeństwa, jaką rolę odgrywa religia w konstytuowaniu się grup społecznych i jaki wpływ wywierają wartości i normy religijne na postępowanie ludzi i interpretację ich życia codziennego. Przedmiotem tej subdyscypliny socjologicznej są więc społeczne formy religijności, jak i religijne formy wyrazu życia społecznego. Ogólnie mówiąc, chodzi o analizę wzajemnego przenikania się religijności i społeczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem czynników warunkujących i narzucających granice rozwoju i funkcjonowania religijności. Religijność jako system wartości i norm oraz wzorów zachowań jest przedmiotem badań socjologii.

Socjologia religii jest przede wszystkim nauką opisowo-teoretyczną i jako taka stanowi integralną część socjologii empirycznej. Zajmuje się tym, co w społeczeństwie uchodzi za religijność, i analizuje to w kontekście struktur i zależności społecznych, w których człowiek żyje i działa. Interesuje się religijnością jako zjawiskiem i przejawem życia codziennego, ustalając społeczne „korzenie” religijności oraz drogi wpływu struktur społecznych na życie religijne. Chodzi więc z jednej strony o funkcje religijności w rozwoju współczesnych społeczeństw, z drugiej zaś o zmiany w religijności w procesach modernizacji społecznej. Tak szerokie i nieco ogólnikowe określenie pozwala ogarnąć różnorodne aspekty tej dyscypliny socjologicznej. Socjologia bada więc rozliczne formy religijnej organizacji społecznej, dane w rozmaitych postaciach wiary, wspólnot i organizacji, kultów, kodów moralnych, tak jak one jawią się i zmieniają w interakcjach z innymi dziedzinami życia społecznego⁷.

Przedmiotem badań socjologii religii są fakty religijne, które tworzą pewną odrębną i specyficzną kategorię zjawisk i procesów. Są one klasyfikowane przez badaczy w zależności od ich zainteresowań i stanowisk metodologicznych. Socjologia nie zajmuje się jednak badaniem genezy i istoty faktów religijnych. Traktuje religię jako zjawisko społeczne, ale nie chce wyjaśniać jej powstania i rozwoju przyczynami wyłącznie społecznymi, a tym bardziej nie przyjmuje założenia, że odpowiednia zmiana stosunków społecznych doprowadzi do jej zmiękczenia, a nawet całkowitego zaniku. Socjolog postrzega religię *sub specie temporis*, a zatem z konieczności pozostawia jako kwestię otwartą to, czy i jak można ją postrzegać *sub specie aeternitatis*⁸. Jak idee religijne mogą prowadzić do empirycznie uchwytnych zmian w strukturze społecznej, tak i zmiany w strukturze społecznej wpływają na poziom świadomości i wyobrażeń religijnych – religia jawi się tu jako siła kształtująca w jednej sytuacji i jako zjawisko zależne w innej sytuacji historycznej.

Wiedza o religii i religijności – z socjologicznego punktu widzenia – jest zawsze tylko prawdopodobna i podlega weryfikacji. Według Marii Libiszowskiej-Żółtkowskiej teorie w naukach społecznych są zawsze tymczasowe i hipotetyczne, jedne ustępują miejsca drugim, nie tylko pod wpływem zmieniającej się rzeczywistości społecznej, lecz także w wyniku innego spojrzenia oraz motywacji językowej. Nie ma jednej słusznej teorii socjologicznej wyjaśniającej w całości przemiany w religijności. Specyfiką dyscyplin społecznych jest płynność hipotez i częsta zmienność teorii. Socjologia, która zajmuje się diagnozowaniem rzeczywistości, potrzebuje różnych teorii wobec siebie komplementarnych lub zasadniczo różnych, tak jak odmienny i zróżnicowany jest świat społeczny, który opisuje. Socjolog empiryk, który próbuje poprawnie odczytać rzeczywistość społeczną, dotrzeć do „prawdziwego” jej obrazu, jest skazany z jednej strony na przekazywane mu przez respondentów informacje, z drugiej zaś na konstruowanie teorii wyjaśniających⁹.

7 Andrzej Wójtowicz. Standardowe i niestandardowe modele religii, religijności, sekularyzacji: podstawowe problemy współczesnej socjologii religii. W: Socjologia życia religijnego w Polsce. Red. Sławomir H. Zaręba. Wydawnictwo UKSW. Warszawa 2009 s. 72-93.

8 Peter L. Berger. Święty baldachim. Elementy socjologicznej teorii religii. Tł. Włodzimierz Kurdziel. Zakład Wydawniczy NOMOS. Kraków 1997.

9 Maria Libiszowska-Żółtkowska. Socjologia religii. W: Encyklopedia pedagogiczna XXI wieku. T. 5. Red. Tadeusz Pilch. Wydawnictwo Akademickie „Żak”. Warszawa 2006 s. 821-826; Maria Libiszowska-Żółtkowska. Od religijności rodzinnej do duchowości indywidualnej – z biografii studentów. W: Religijność i duchowość – dawne i nowe formy. Red. Maria Libiszowska-Żółtkowska, Stella Grotowska. Zakład Wydawniczy NOMOS. Kraków 2010 s. 167-183.

Socjolog, który bada religijność jako fakt społeczny i kulturowy, jest zainteresowany wzajemnymi relacjami religii i społeczeństwa, a jego interpretacja religii będzie ograniczona do jej społecznych i kulturowych wymiarów, a więc będzie wyjaśniał religijność do pewnego stopnia. Ważne jest, by w badaniu religijności przestrzegał kilku elementarnych reguł metodologicznych.

- „1. Socjolog nie może wdawać się w ocenę ważności i nie może podejmować wyjaśnienia znaczenia dogmatów, reguł, zasad wiary jako takiej, ponieważ problemy te wchodzą w zakres teologii, metafizyki i innych dziedzin.
2. Powinien abstrahować zupełnie od poszukiwania odpowiedzi na pytania dotyczące genezy wiary.
3. Powinien wyeliminować z przedmiotu badań pytanie – czy wierzenia członków grupy są obiektywnie uzasadnione, czy też są symbolicznym wyrazem ideałów życiowych?
4. Socjolog winien traktować wiarę religijną jako fakt empiryczny, doświadczany, przeżywany przez wierzących, jako fakt istniejący w świadomości członków grupy religijnej – zgodnie z metodologią <współczynnika humanistycznego>. Jeżeli grupa religijna posiada przekonanie i prezentuje wiarę o własnym nadprzyrodzonym pochodzeniu, albo że jest kierowana przez nadprzyrodzone potęgi, albo wiarę w nieśmiertelność – dla socjologa są to fakty <empiryczne> i mogą stanowić właściwy przedmiot badań postaw i zachowań”¹⁰.

Opisanie i wyjaśnienie przemian religijnych jest bez wątpienia bardzo trudnym zadaniem socjologii religii. Jeszcze bardziej skomplikowanym przedsięwzięciem jest zdefiniowanie samej religii i religijności. Religia bowiem – jak słusznie zauważa Zygmunt Bauman – „należy do sporego rodu osobliwych, a często kłopotliwych pojęć, które rozumiemy znakomicie – do chwili, w której żąda się od nas ich definicji”¹¹. Socjolog nie pretenduje do tego, że mówi prawdę o religii (prawdziwość religii), lecz opisuje, interpretuje i wyjaśnia historycznie i społecznie znane formy religii (ujęcie opisowe). Przyjęcie swoistego metodologicznego agnostycyzmu a nawet metodologicznego ateizmu sprawia, że socjolog bada religijność, jej treść i formy, tylko w perspektywie tego, jak ludzie postrzegają religię, od strony ludzkiej świadomości i działania oraz międzyludzkiej komunikacji. To, że socjolog ogranicza się do empirycznych i społecznych wymiarów religii i nie stawia pytań o prawdziwość religijnych pojęć i przekonań, może być irytujące dla teologów. Socjologia religii jest niewartościującą, obiektywną dyscypliną naukową, badającą wzajemne związki religii (religijność) i społeczeństwa (życie społeczne). Nie wypowiada się na temat genezy i prawdziwości religii, lecz traktuje ją jako rzeczywistość społecznie konstruowaną.

Socjologia zajmuje się ludzkim a nie boskim wymiarem religii, stąd nie mieści się w kompetencjach socjologii rozstrzyganie, czy wierzenia religijne są prawdziwe czy błędne. „Socjologowie z zasady tłumaczą atrakcyjność religii w kategoriach oddziaływań społecznych, a nie czynników czysto osobistych, duchowych lub psychologicznych. Dla wielu ludzi wiara religijna jest głęboko osobistym doświadczeniem, któremu towarzyszy mocne poczucie więzi z siłami wykraczającymi poza rzeczywistość dnia codziennego. Socjologowie nie podają w wątpliwość głębi tych uczuć i doświadczeń, ale też są dalecy od wyjaśniania wiary religijnej za pomocą czynników natury czysto duchowej”¹². Dystansowanie się socjologów religii od wypowiedzania się na temat „prawdy” okazuje się trudne dla niektórych wyznawców religijnych¹³.

Wśród socjologów religii upowszechniło się przekonanie, że dyscyplina, którą uprawiają, ma charakter świecki, że religijności, którą badają, nie przypisują jakiegoś wyższego znaczenia niż innym zjawiskom społecznym. Religijność badana z socjologicznego punktu widzenia podlega tym samym prawidłowościom co inne zjawiska społeczne. Socjologia dostarcza jednak tylko wiedzy prawdopodobnej, a socjolog nie określa, czym jest religijność w ogóle, lecz zajmuje się religijnością, która wykazuje powiązania z życiem społecznym. Ujmuje więc przede wszystkim zewnętrzne przejawy tego, co przeżywa człowiek religijny i grupy społeczne o charakterze religijnym. W skrajnych ujęciach postuluje się nawet tworzenie socjologii religii z natury laic-

10 Edward Ciupak. Wiara religijna i ateizm jako kategorie socjologiczne. W: Religijność polska w świetle badań socjologicznych. Red. Władysław Piwowarski, Witold Zdaniewicz. Wydawnictwo Pallottinum. Warszawa 1990 s. 15.

11 Zygmunt Bauman. Późnowczesność jako źródło cierpienia. Wydawnictwo Sic!, Warszawa 2000 s. 227.

12 Anthony Giddens (współpraca Philip M. Sutton). Socjologia. Tł. Olga Siara, Alina Szulżycka, Paweł Tomanek. Wydawnictwo Naukowe PWN. Warszawa 2012 s. 678.

13 Grace Davie. Socjologia religii. Tł. Renata Babińska. Zakład Wydawniczy NOMOS. Kraków 2010.

kiej, „w sensie dyskursu socjologicznego, który nie ciążyłby ku pozycjom ideologicznym, charakterystycznym dla aparatu klerikalnego, administrującego istniejącymi sferami religijnymi”¹⁴. Socjolog – interpretujący religijność jako fakt społeczny i niesprowadzający jej tylko do wymiaru społecznego – przyjmuje pewien punkt widzenia, który można by określić jako metodologiczny antyredukcjonizm, gdyż interpretacja religijności jest świadomie ograniczona do społeczno-kulturowych przejawów postaw i zachowań religijnych.

Socjologia religii nie zajmuje się wprost wewnętrznymi przeżyciami religijnymi człowieka, lecz następstwami doświadczenia religijnego ujawniającymi się w relacjach i interakcjach społecznych oraz w określonym kontekście społeczno-kulturowym. Taki punkt patrzenia na zjawiska religijne nie obejmuje tego wszystkiego, co uznajemy za religijne, ale tylko tę część, która odnosi się do kontekstu społecznego. Nie obejmuje wewnętrznych aspektów życia religijnego, którymi zajmuje się psychologia religii. Socjologiczne badania religijności, choć nie pretendują do ukazywania pełnego i adekwatnego obrazu sytuacji religijnej i wytłumaczenia zjawiska religijnego „bez reszty”, a tym bardziej do ujmowania istoty religii i religijności, stanowią ważną przesłankę do pokazania religijności przejawiającej się w życiu społecznym i do ustalenia wpływu kontekstu społeczno-kulturowego na życie religijne jednostek i grup społecznych.

Socjolog pokazuje społeczne mechanizmy upowszechniania się pewnych postaw i zachowań religijnych oraz ich funkcje w życiu różnych społeczeństw (relacje między religią i życiem społecznym). Ukazuje religię w powiązaniu ze społecznym „tłem”, za pomocą koncepcji różnego typu przemian mikro- i makrostrukturalnych. W najszerszym ujęciu można by określić religijność jako system znaczeń, wartości i wzorów zachowań, porządkujących, systematyzujących i objaśniających świat, w którym żyją ludzie, przez odwołanie się do tego, co przekracza rzeczywistość empiryczną, wyrażający się w realizacji praktyk religijnych, społeczno-moralnych postaw i zachowań oraz różnych form uspołecznienia (zorganizowania społecznego). W węższym rozumieniu religijność będzie odnoszona do Boga lub nawet do Boga osobowego.

W konkretnych badaniach socjologicznych ukierunkowanych na postawy i zachowania ludzi wierzących, wiodące znaczenie ma pojęcie religijności powiązane z instytucjami kościelnymi, określone kulturowo i ograniczone danym kontekstem społecznym (np. katolicyzm, prawosławie, protestantyzm, judaizm, islam). Religia urzeczywistnia się przez konkretnie istniejące religie, tak jak kultura urzeczywistnia się w różnych układach i konfiguracjach kulturowych, a kult w rozwoju form kultowych. Najczęściej badaniami socjologicznymi są objęte religijne wartości, normy i wzory zachowań, które zostały przyswojone przez jednostki w procesie socjalizacji i ukształtowały się w kontaktach z grupami religijnymi. Tę społeczną formę religijności określa się często jako religijność kościelną, gdyż w jakimś stopniu odpowiada ona oczekiwaniom i pragnieniom Kościołów, które ją propagują i upowszechniają w społeczeństwie. Wiara jest przekazywana dość często w formie kościelnej, chociaż jej związek z instytucjami kościelnymi może być zróżnicowany i nie zawsze ścisły.

Wypowiadając opinię na temat społecznego charakteru religijności, trzeba zdawać sobie sprawę z modelu człowieka, jaki zakłada socjologia, oraz z perspektywy socjologicznej, w której jest spostrzegany człowiek. Teza o uwarunkowaniach społecznych religijności nie może przekreślać tezy o autonomii i indywidualnej tożsamości jednostki, jej zdolności do określania swoich wyborów, decyzji i działań, a także – przynajmniej częściowo – modyfikowania bodźców płynących z otoczenia społecznego. Człowiek żyje nie tylko w społeczeństwie, ale ma własne życie osobowe. Zadania wynikające z tych dwóch obszarów nie zawsze są ze sobą zgodne. Co więcej, pełne życie osobowe wymaga stopniowego uwalniania jego treści od bezpośrednich warunkowań społecznych, które mogą sprzyjać rozwojowi religijnemu jednostek i grup społecznych, ale też mogą ten rozwój utrudniać i hamować. Właściwie rozumiana socjologia religii, ujęta w sposób integralny, będzie w tej samej mierze nauką o determinantach społecznych religijności, co i nauką o wolności ludzkiej. Człowiek zarówno całkowicie uspołeczniony, jak i całkowicie wolny w wyborach życiowych jest zwykłą fikcją. Socjologia powinna zająć się badaniem religijności zarówno od strony procesów socjalizacyjnych, jak i personalizujących.

14 Gustavo Guizzardi. *Sekularyzacja a ideologia eklezjalna*. W: *Socjologia religii. Antologia tekstów*. Red. Władysław Piwowarski. Zakład Wydawniczy NOMOS. Kraków 1998 s. 353.

Religijność jawi się na różnych poziomach i w różnych zakresach. Socjologia empiryczna ujmuje ją jako zjawisko mające społeczną postać, lecz niesprowadzalne wyłącznie do tej postaci. Uznaje istnienie zjawisk religijnych wykraczających poza działania społeczne, jakkolwiek sama opiera się w swoich interpretacjach na układzie odniesienia „tego co społeczne”. Odrzuca więc przesocjalizowaną koncepcję człowieka, podkreślając wyłącznie jego społeczną naturę. Warunki społeczno-kulturowe nie tyle tworzą człowieka, ile raczej pozwalają mu stworzyć samego siebie i rzeczywistość społeczną. Społeczeństwo jest wytworem człowieka i człowiek jest poniekąd wytworem społeczeństwa. Obydwa stwierdzenia nie są ze sobą sprzeczne. Religijność jest związana z działaniem człowieka, człowiek tworzy swoją religijność – ujętą empirycznie – poprzez swoje działania i współtworzy przez to, że wpływa na czyny innych osób. W rzeczywistości społecznej mamy do czynienia nie z jedną, lecz z wieloma religijnościami (rzeczywistość religijna społecznie tworzona).

Socjologia religii, jako nauka empiryczna o faktach religijnych, zajmuje się badaniem różnicowań środowiskowych religijności, wzajemnymi funkcjonalno-strukturalnymi zależnościami postaw i zachowań religijnych oraz cech demograficznych i społecznych (zależności funkcjonalne) i czynników społeczno-kulturowych (zależności przyczynowe) oraz rozwojowymi i regresywnymi procesami przemian religijności w grupach społecznych i w całym społeczeństwie. Opis rzeczywistości religijnej i moralnej w społeczeństwie i jej zakresów szczegółowych prowadzi do ustalenia pewnych prawidłowości, przynajmniej na poziomie średniej ogólności (tzw. prawa socjologiczne). Człowiek jako osoba pozostaje jednak punktem centralnym tak rozumianej analizy socjologicznej (personalistyczna socjologia religii)¹⁵.

§2. Katedra Socjologii Religii KUL

Badania nad życiem religijnym w Polsce sięgają swymi początkami XIX wieku i nawiązywały one do różnych kierunków i szkół rozwijających się w Europie Zachodniej. Ks. Władysław Piwowarski opisuje te badania w kilku grupach problemowych: a) tzw. prace zbierackie jako materiały etnograficzne i pamiątnikarskie (np. Franciszek Bujak, Michał Fedorowski, Zygmunt Gloger, Oskar Kolberg); b) studia nad kulturą społeczną (np. Stanisław Bystron, Stefan Czarnowski, Jan Karłowicz, Ludwik Krzywicki, Bronisław Malinowski, Kazimierz Moszyński); c) szkoła analityczna (np. Józef Chałasiński, Krystyna Duda-Dziewierz, Tadeusz Makarewicz, ks. Franciszek Mirek, Florian Znaniński). Obraz religijności polskiej oraz opis niektórych faktów religijnych, zwłaszcza wierzeń i obrzędów zawarty w tych opracowaniach, jest cenny także dla współczesnej socjologii religii, m. in. dla celów porównawczych. Warto dodać, że żaden z wymienionych badaczy nie zajmował się *ex professo* badaniem życia religijnego. Byli to etnografowie lub socjologowie zajmujący się folklorem religijnym lub kulturą religijną na marginesie swoich badań nad kulturą ludową czy socjologią kultury¹⁶.

Badania nad życiem religijnym Polaków były podejmowane przed 1939 rokiem także w kręgach kościelnych. W opozycji do pozytywistycznej socjologii religii, uprawiano je w ramach nauki Kościoła katolickiego o społeczeństwie, zwanej katolicką etyką społeczną, katolicką nauką społeczną, socjologią chrześcijańską lub socjologią katolicką¹⁷. Można tu wymienić takich badaczy jak księża: Walerian Adamski, Idzi Radziszewski, Antoni Szymański, Jacek Woroniecki, Aleksander Wóycicki, Stefan Wyszyński i inni. Badania te były swoistą refleksją nad stanem i rozwojem polskiego katolicyzmu w różnych warstwach społecznych i w całym społeczeństwie. Znacznie wcześniej, bo 1906 roku redakcja „Przeglądu Powszechnego” przeprowadziła ankietę pt. „Obecne zadania katolicyzmu w Polsce”. Napłynęło 80 odpowiedzi od wielu osobistości współczesnego życia naukowego, w których opisywano różne aspekty funkcjonowania polskiego katolicyzmu. Zwracano szczegól-

15 Przedruk z: Janusz Mariański. Socjologia religii. W: Leksykon socjologii moralności. Podstawy – teorie – badania – perspektywy. Red. Janusz Mariański. Zakład Wydawniczy NOMOS. Kraków 2015 s. 751-758.

16 Władysław Piwowarski. Rozwój kierunków, problematyki i metod badań w polskiej socjologii religii. W: Z badań nad religijnością polską. Studia i materiały. Red. Władysław Piwowarski, Witold Zdaniewicz. Wydawnictwo Pallottinum. Poznań-Warszawa 1986 s. 5-18.

17 Włodzimierz Winclawski. Socjologia katolicka w Polsce. Powstanie, rozwój, dokonania (1860-1919). W: Pomiędzy etyką a polityką. 80 lat socjologii w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim (1918-1998). Red. Elżbieta Hałas. Towarzystwo Naukowe KUL. Lublin 1999 s. 45-98.

na uwagę na niski poziom intelektualny duchowieństwa, na swoistą płytkość religijności wśród inteligencji (tzw. katolicyzm od święta) i tradycyjny charakter katolicyzmu ludu polskiego¹⁸. Niektóre z nadesłanych odpowiedzi były drukowane¹⁹.

W 1935 roku dominikanin Jacek Woroniecki w książce pt. „U podstaw kultury katolickiej” zamieścił interesujące rozważania na temat życia religijnego współczesnej inteligencji i ludu polskiego. Zwrócił w nim uwagę na dwie cechy charakterystyczne: fideizm i indywidualizm, ale też i na początki pewnego odrodzenia religijnego. Pisał m. in.: „Jak częstym błędem naszych poczynań katolickich jest zbyt wyłączone zwracanie uwagi na wrogie nam obozy, a niedostateczne zajmowanie się życiem religijnym w naszym obozie, niedostateczne dbanie o pogłębienie go i nadanie mu mocniejszych form organizacyjnych. [...]. U wielu, bardzo wielu Polaków, nawet u takich, którzy praktyk religijnych nie odrzucili całkowicie, jest pewna nieufność do tych prawd i tych praktyk, które są treścią życia religijnego. Podane w formie, nieodpowiadającej ich poziomowi życia intelektualnego, pozostały one w umyśle i obyczajach jako jakaś czcigodna pozostałość lat dziecięcych, lub tradycy rodzi nnych i narodowych, ale umysł ten nie może nieraz powstrzymać się od zadawania sobie pytań, czy też za tem jest coś realnego, czy naprawdę ten zespół prawd i praktyk jest tą dobrą nowiną, która ma świat odrodzić”²⁰.

Zarzucał inteligencji bezmyślność w dziedzinie wiary oraz fideizm, który zabija jeden z najpotężniejszych czynników tego, co nazywamy „sensus catholicus”, pozbawia go bowiem mocnej i rozumnej podstawy. „Niski poziom wykształcenia religijnego w szkole średniej, ogólny brak duchowieństwa i jeszcze większy brak duchowieństwa z wyższym wykształceniem, wszystko to aż nadto nam tłumaczy ten zanik wyższej kultury katolickiej w naszym społeczeństwie”²¹. W eseju opublikowanym 1939 roku Jacek Woroniecki zwracał uwagę na spadek powołań kapłańskich w Polsce spowodowany brakiem głębszego przeniknięcia pierwiastków chrześcijańskich do życia rodzinnego²².

Tę charakterystykę potwierdził w późniejszym okresie Stanisław Stomma. Charakteryzował on sytuację katolicyzmu w Polsce po 1956 roku, wskazując na umacnianie się religijności tradycyjnej, a zarazem na jej powolne pogłębianie. Podkreślał udział katolików w życiu politycznym, masowość katolicyzmu ludowego w Polsce, uczęszczanie dzieci i młodzieży na lekcje religii (ponad 90%), powiązanie religii z życiem codziennym, brak zrozumienia dla mistyki i kultury mistycznej. Nie było w Polsce masowego odpływu od Kościoła katolickiego. „Religijność szerokich mas polskich stanowi kompleks bardzo swoisty. Jest przerażająco infra-intelektualna, uczuciowa, utrzymująca się siłą tradycji, jest uwikłana w ideologię narodową. Motywy przynależności do Kościoła są albo zupełnie aksjologiczno-tradycyjne, albo natury emocjonalno-narodowej. Ale zarazem wplatają się w to – i jakiś żywy nurt moralny, i jakieś mało wykrystalizowane głębsze tęsknoty religijne. Toteż tradycyjna religijność szerokich mas polskich stanowi bardzo swoistą ideologię narodowo-religijną”²³. Laicyzm w Polsce był zawsze słaby, a w ostatnich latach nawet nieco osłabł. Katolicyzm, pomimo bardzo silnej ofensywy ateistycznej i pomimo dużych ograniczeń administracyjnych wzrósł w siłę w ostatnich latach²⁴.

Socjologia religii uprawiana w środowiskach świeckich była traktowana przez badaczy katolickich z pewnym dystansem i krytycyzmem. Zwracał na to uwagę ks. Franciszek Sawicki w 1948 roku, podkreślając równocześnie jej znaczenie dla zbadania życia religijnego. „Chrześcijanin patrzy na tę nową naukę z pewnym podejrzeniem i nieufnością. Jest to postawa uzasadniona o tyle, że socjologia często przeradza się w socjologizm, który podkopuje podstawy religii. Ale sama w sobie socjologia religii jest nauką bardzo ciekawą i wartościową. Oświeclając podłoże społeczno-gospodarcze, ułatwia zrozumienie charakteru i dziejów religii, a oświeclając wpływy jej społeczne, wykazuje zasięg jej siły życiowej i jej znaczenie także dla życia ziemskiego”²⁵.

18 Józef Winkowski. Polski katolicyzm wczoraj i dziś. Próba syntezy. „Przegląd Powszechny” 55: 1948 t. 226 s. 121-131; Włodzimierz Kamiński. O naszym katolicyzmie. „Przegląd Powszechny” 55: 1948 t. 225 s. 265-274.

19 Ankiety „Przeglądu Powszechnego”. Odpowiedź ks. A. Woronieckiego. Druk W. L. Anczyca i Spółki. Kraków 1906.

20 Jacek Woroniecki. U podstaw kultury katolickiej. Nakładem Naczelnego Instytutu Akcji Katolickiej. Poznań 1935 s. 35 i 38.

21 Tamże s. 39.

22 Jacek Woroniecki. S.O.S. katolicyzmu w Polsce. „Szkoła Chrystusowa” 1939 nr 5-6 s. 280.

23 Stanisław Stomma. Katolicyzm polski w chwili obecnej. „Znak” 9: 1957 nr 2-3 s. 114.

24 Tamże s. 114.

25 Franciszek Sawicki. Socjologia religii. „Przegląd Powszechny” 55: 1948 t. 226 s. 312.

Jako pierwszy po wojnie na potrzebę badań etnosocjologicznych nad religijnością zwrócił uwagę Leon Halban. Proponował on badać religijność w czterech wymiarach: a) podstawy, którymi są pojęcia zawarte w dogmatach, wierzeniach, naukach, regułach prawnych; b) ich wyraz w obrzędach, czynnościach uważanych za sakralne, zwyczajach i modlitwach; c) ich wpływ i rolę w pojęciach moralnych, prywatno- i publiczno-prawnych; d) w nauce, filozofii, sztuce, literaturze itd.²⁶. Charakterystyczne jest to, że dostrzegał on użyteczność metody socjologa francuskiego Gabriela Le Bras i zalecał jej stosowanie w Polsce. „Do orientacyjnego ilościowego ujmowania zjawisk religijnych przywiązuje Le Bras nie tylko w badaniach historycznych, ale i ludoznawczych wielką wagę, nadto uważa za rzecz niezmiernie ważną i kartograficzne ujmowanie współczesnego obrazu religijnego. Nie ulega wątpliwości, że i to jest bardzo potrzebne, bo w każdym większym kraju w różnych stronach nie tylko mogą, ale z reguły istnieją wielkie różnice, których pomijać nie wolno. Że i w tym zakresie wszystko jest niemal jeszcze, i to nie tylko u nas, do zrobienia, to jest rzeczą dostatecznie znaną”²⁷.

Zagadnienia religijne powinny znaleźć się na warsztacie badawczym socjologa. Od czasu wydania książki Halbana upłynęło 10 lat, gdy z postulatami badań nad religijnością w Polsce wystąpił Stefan Nowakowski, po zapoznaniu się z dorobkiem francuskiej socjologii religii. „Dziedzina socjologii religii jest w Polsce zaniedbana. Polska na tle swoich odrębności, ma również odrębną problematykę religijną. [...]. Socjologia polska nie może przejść do porządku dziennego nad zagadnieniami religijnymi, gdyż bez ich uwzględnienia rozeznanie dokonujących się w naszym kraju przeobrażeń kultury będzie nadal jednostronne i bardzo ułamkowe”²⁸.

W latach czterdziestych XX wieku prof. dr hab. Czesław Strzeszewski opublikował w czasopiśmie „Ateneum Kapłańskie” artykuł dotyczący przemian społecznych na wsi polskiej, w którym analizował pozytywne zmiany w okresie wojennym i bezpośrednio powojennym oraz wskazał na różnorodne straty społeczno-moralne i religijne w środowisku wiejskim. Szczególnie ważna była dla mnie ta część rozważań, która odnosiła się do religijności i moralności oraz stosunku mieszkańców wsi do Kościoła rzymskokatolickiego. Profesor pisał: „Wojna i okupacja nie mogła pozostać bez wpływu również na stosunek wsi do religii i Kościoła. Przejścia wojenne, niebezpieczeństwo utraty życia, obawa o rodzinę, utrata mieszkania itp., zwykłe przejścia wojenne, doprowadzone w tej wojnie do szczególnego jednak napięcia i grozy, musiały w sposób niezwykle również silny oddziaływać na wzrost religijności wsi, na pogłębienie religijności tradycyjnej, niejednokrotnie powierzchownej. Ale równocześnie ten właśnie dawny, tradycyjny stosunek przedwojenny został przez dokonujące się przemiany społeczne i psychiczne niewątpliwie poderwany. Wieś wyszła lub co najmniej wychodzi z ekskluzywizmu swej zagrody, gromady czy parafii”²⁹.

Warunki wojenne i okupacyjne osłabiły religijność tradycyjną, zwłaszcza w wymiarze praktyk religijnych i autorytetu księdza. „Przemiany religijne wsi powojennej sprowadzają się więc do osłabienia tradycjonalizmu, wzrostu krytycyzmu zarówno w stosunku do prawd religijnych, jak oceny moralnej i poddanie się autorytetowi duchowieństwa, pogłębieniu przeżyć religijnych, zwiększeniu się pierwiastków intelektualnych w ustosunkowaniu do religii. Wobec tego, że nie rozporządzamy dostatecznym materiałem socjograficznym, przedwcześnie byłoby wnioskować, jak daleko sięgają powyżej pokrótce scharakteryzowane przemiany społeczne, moralne i religijne wsi polskiej: Czy i w jakim stopniu można je upowszechnić i czy są one przemijające, czy też stanowią zaczątek dalszych i głębszych przeobrażeń środowiska wiejskiego. Sądzę jednak, że wymowa ich na tle przemian, które można było zaobserwować jeszcze przed wojną, wskazuje w sposób wyraźny na ewolucję społeczną i religijno-moralną wsi polskiej. W warunkach jej mniej niż kiedykolwiek stosunek ks. proboszcza do wiernych może opierać się wyłącznie lub nawet przeważnie na autorytecie władzy, a więcej niż kiedykolwiek musi się oprzeć na autorytecie człowieka, autorytecie moralnym”³⁰.

26 Leon Halban. O potrzebie badań etno-socjologicznych nad religijnością. Nakładem Towarzystwa Ludoznawczego. Lublin 1946 s. 26.

27 Tamże s. 26-27.

28 Stefan Nowakowski. Religia jako przedmiot badań socjologicznych. „Kultura i Społeczeństwo” 1: 1957 nr 1 s. 233; Władysław Markiewicz. Socjologia polska (1919-1969). „Studia Socjologiczne” 1970 nr 1 s. 20.

29 Czesław Strzeszewski. Przemiany powojenne wsi polskiej. „Ateneum Kapłańskie” 47: 1947 nr 10 s. 297.

30 Tamże s. 298-299.

W końcowej części artykułu Profesor podkreślił, że przeżywamy punkt zwrotny w religijności mieszkańców wsi: „Ewolucja może pójść bądź w kierunku zastąpienia tradycjonalizmu bardziej świadomym i pogłębionym niż dotąd stosunkiem do religii, bądź też w kierunku rozluźnienia więzów tradycji łączących ją z religią i Kościołem. Nakłada to na społeczeństwo katolickie, nie tylko duchowieństwo, ale i świeckich, w szczególności inteligencję katolicką, obowiązek wytężonej pracy apostołskiej na terenie wsi”³¹.

Profesor Strzeszewski niezbyt często w swoich pracach naukowych wracał do tematyki z zakresu socjologii religii. Kierował Katedrą Socjologii Chrześcijańskiej, ale rozumiano wówczas pod tym terminem głównie katolicką naukę społeczną. Socjologia chrześcijańska oznacza tylko to: „socjolog lub ekonomista reprezentujący ten kierunek przyjmuje pojęcie człowieka, którego działalność społeczną bada zgodnie z filozofią chrześcijańską. A w konsekwencji każdy system socjologii czy ekonomiki, który przyjmuje to pojęcie, jest systemem chrześcijańskim. Nie chodzi tu oczywiście o formalne przyjęcie definicji osoby ludzkiej, ale o wyciągnięcie odpowiednich konsekwencji w całościach badań społecznych”³².

Nie będę omawiał zagadnień związanych z rozwojem polskiej socjologii religii po 1956 roku. Rozwijali ją socjologowie pracujący w ośrodkach akademickich Lublina (Katolicki Uniwersytet Lubelski), Warszawy (Uniwersytet Warszawski, Akademia Teologii Katolickiej w Warszawie, później Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego), w Krakowie (Uniwersytet Jagielloński), w Poznaniu (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza) i w kilku innych.

Rozwój socjologii religii na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim był związany z utworzeniem w 1958 roku Katedry i Zakładu Socjologii Religii w Instytucie Pastoralnym na Wydziale Teologicznym. Jej kierownikiem został ks. prof. dr hab. Józef Majka (współpracownicy to: Władysław Piwowarski, Ignacy Tokarczuk, Marian Radwan, Jan Siek, Kazimierz Jandziszak). Socjologia religii w Polsce po II wojnie światowej „rozwinęła się z pewnym opóźnieniem w stosunku do Zachodu, choć znacznie wcześniej nie brakowało u nas znakomitych badaczy życia religijnego i wspólnot parafialnych. Powstałe zaległości w okresie braku <zielonego światła> dla socjologii w Polsce nadrabiał przede wszystkim ks. prof. Majka, kładąc nacisk na upowszechnienie dorobku klasycznych i współczesnych nurtów w tej dziedzinie”³³.

Kiedy po 1956 roku w Polsce nastąpiło zainteresowanie socjologią, w tym także socjologią religii (po zaniechaniu restrykcji administracyjnych), ks. Majka należał do tych, którzy ten proces inicjowali. Najwcześniejsze prace badawcze z zakresu socjologii religii powstały jeszcze pod koniec lat pięćdziesiątych XX wieku. Były one opracowywane na seminarium naukowym z socjologii religii, prowadzonym przez Profesora. W połowie lat sześćdziesiątych powstały już pierwsze syntezy badań nad katolicyzmem polskim. Pierwsza z tych syntez została opublikowana w miesięczniku „Znak” i udostępniona następnie socjologom zachodnim w międzynarodowym periodyku z socjologii religii „Social Compass”.

W drugiej połowie lat sześćdziesiątych XX wieku zostały opracowane następujące tematy: religijność polska, katolicyzm polski, typologie parafii, czynności społeczno-religijne, socjografia powołań kapłańskich, społeczne ośrodki kultu religijnego, integralny obraz parafii, socjologiczne aspekty kultu maryjnego, przemiany społeczne a religijność, pluralizm a religia, religijność rodziny. Już wcześniej został przygotowany skrypt dla studentów socjologii i teologii pt. „Socjologia religii”, któremu wiele do zawdzięczenia mają późniejsi socjologowie religii. Z tego okresu interesujące są też polemiki z przedstawicielami marksistowskiej socjologii religii³⁴.

31 Tamże s. 299.

32 Stanisław Jarocki (Czesław Strzeszewski). *Katolicka nauka społeczna*. Société d'Éditions Internationales. Paris 1964 s. 11; Janusz Mariański. Czesław Strzeszewski prekursor socjologii religii w KUL. W: Czesław Strzeszewski współtwórca i świadek katolicyzmu społecznego w Polsce w XX wieku. Księga Pamiątkowa. Red. Edward Balawajder. Towarzystwo Naukowe KUL. Klub Inteligencji Katolickiej im. Profesora Czesława Strzeszewskiego. Lublin 2002 s. 379-381.

33 Władysław Piwowarski. Laudacja z okazji nagrody im. Idziego Radziszewskiego przyznanej ks. prof. Józefowi Majce przez Towarzystwo Naukowe KUL. W: *Osoba. Kościół. Społeczeństwo*. Księga pamiątkowa ku czci Księdza Profesora Józefa Majki. Red. Ignacy Dec. Papieski Fakultet Teologiczny. Wrocław 1992 s. 103; Irena Borowik. Od sekularyzacji do powrotu religii na scenę publiczną: trendy rozwojowe światowej socjologii religii z uwzględnieniem dorobku Lubelskiej Szkoły Socjologii Religii w Polsce. „Roczniki Nauk Społecznych” 11: 2019 nr 4 s. 103-107.

34 Janusz Mariański, Wioletta Szymczak, Kazimierz Świąt. *Socjologia religii*. W: 100 lat socjologii w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II. Idee – teorie – badania. Red. Wioletta Szymczak. Towarzystwo Naukowe KUL. Lublin 2018 s. 142-147.

Jakkolwiek sam ks. Majka nie prowadził badań empiryczno-terenowych, to zainspirował wielu młodych socjologów religii do takich badań i gorliwie im patronował, zwłaszcza w fazie koncepcyjnej i operacyjnej (np. przygotowanie projektów badań, kwestionariuszy ankiet i wywiadów). Wystarczy prześledzić wykaz prac doktorskich, licencjackich i magisterskich, by zrozumieć różnorodność badań empirycznych prowadzonych pod jego kierunkiem w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim i na Papieskim Wydziale Teologicznym we Wrocławiu. Już pod koniec lat pięćdziesiątych ks. Henryk Kietliński SAC rozpoczął badania nad praktykami religijnymi w diecezji tarnowskiej, ale ich ostateczne opracowanie ukończył dopiero na początku XXI wieku³⁵. Z inicjatywy ks. Majki przeprowadzono w latach sześćdziesiątych XX wieku ogólnopolską ankietę w sprawie powołań kapłańskich i zakonnych w XX wieku.

Poczucie odpowiedzialności za rzetelność zainicjowanych przez siebie socjologicznych badań nad religijnością polską skłaniały Profesora w latach siedemdziesiątych i osiemdziesiątych do karcenia swoich uczniów za zbyt pozytywistyczne podejście do problematyki, zbyt pochopne uogólnienia, pewną „powierzchniowość” w ujmowaniu zjawisk religijnych, nieuwzględnianie w interpretacji danych empirycznych kontekstu historyczno-społecznego (np. niski stan czytelnictwa, prasy katolickiej i książek o tematyce religijnej był w okresie realnego socjalizmu bardziej symptomem ucisku ideologicznego niż braku zainteresowań sprawami religii i Kościoła u katolików). Domagał się większej troski o kwestionariusze ankiet i wywiadów jako narzędzi badań, które mogą ograniczać, a nawet determinować uzyskiwane wyniki empiryczne.

W ocenie kwestionariuszy ankiet i wywiadów wskazywał na dwa rodzaje dość często popełnianych błędów: strategiczne i taktyczne. Głównym błędem strategicznym jest położenie nacisku przede wszystkim na przewidywane zmiany ilościowe, zaniedbanie zmian jakościowych oraz rezygnacja z pytań obserwacyjnych i sytuacyjnych, co ograniczało możliwości analizy, a nawet prowadziło do zbytnej schematyzacji badań. Błędy taktyczne polegają na tym, że w jednym miejscu gromadzi się wielką „baterię pytań”, w której przerzuca się na respondenta zadanie pomiaru intensywności swojej postawy w stosunku do twierdzeń niemających zawsze bezpośredniego związku z życiem codziennym. Formułuje się także pytania, które już to wymagają od respondenta precyzyjnych definicji, już to są pytaniami zamkniętymi, pomimo iż zaproponowane kafeteria nie wyczerpują listy możliwych odpowiedzi, bądź też zmierzają do wprowadzenia w błąd respondenta. I jedno, i drugie ma znamiona pewnego rodzaju manipulacji (fragment recenzji rozprawy habilitacyjnej jednego z uczniów Profesora).

W wywiadzie dla tygodnika katolickiego „Ład” w 1988 roku ks. prof. Józef Majka zauważył: „Głównym przedmiotem zainteresowania była oczywiście zawsze katolicka nauka społeczna, nawet wtedy, kiedy przez pewien czas przedmiotem moich zainteresowań była socjologia religii, a w szczególności socjologia duszpasterska. Nie były to zresztą zainteresowania przeciwstawne, ale wzajemnie się wspierające i dopełniające”³⁶. Profesor prowadził badania interdyscyplinarne, i to na wielu płaszczyznach. Zgodnie z paradygmatem przyjętym w katolickiej nauce społecznej badania te dotyczyły płaszczyzny o charakterze filozoficzno-teologicznym (twierdzenia wyprowadzone z Ewangelii oraz ze społecznej natury człowieka i jego osobowej godności), płaszczyzny nauk szczegółowych (badania o charakterze diagnostycznym i ewentualnie prognostycznym) oraz płaszczyzny formułowanych zaleceń i wskazań odnoszących się do działania³⁷. Ta interdyscyplinarność – przy przestrzeganiu dyscypliny metodologicznej – jest wielce charakterystyczna dla twórczości naukowej ks. Majki. Porusza się on swobodnie i kompetentnie na trzech wymienionych płaszczyznach badawczych, prowadząc pogłębioną refleksję nad złożoną rzeczywistością ludzkiej egzystencji w zmieniających się warunkach i kontekstach społecznych.

35 Henryk Kietliński. *Struktura społeczna i akcje pastoralne a życie religijne. Studium historyczno-socjologiczne na przykładzie diecezji tarnowskiej w latach 1950-1960*. Warszawa 2001 (mps pracy doktorskiej).

36 Kościół – opozycja moralna. Z ks. prof. Józefem Majką, wybitnym znawcą katolickiej nauki społecznej rozmawia Piotr Nitecki. „Ład. Katolicki Tygodnik Społeczny” 6: 1988 nr 35 s. 9.

37 Janusz Mariański. *Socjologia religii, Kościoła i parafii w ujęciu Józefa Majki*. W: *Pomiędzy etyką a polityką. 80 lat socjologii w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim (1918-1998)*. Red. Elżbieta Hałas. Towarzystwo Naukowe KUL. Lublin 1999 s. 153-175.

W 1970 roku ks. Józef Majka zakończył swoją pracę w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim i przeniósł się do Wrocławia, gdzie był długoletnim dziekanem Papieskiego Fakultetu Teologicznego we Wrocławiu i rektorem Arcybiskupiego Seminarium Duchownego³⁸. Od 1971 roku organizował Wrocławskie Dni Duszpasterskie oraz sympozja naukowe profesorów katolickiej nauki społecznej i socjologii z wyższych uczelni katolickich w Polsce. Brał udział w sympozjach międzynarodowych: Międzynarodowej Konferencji Socjologii Religii w Rzymie (1966), w Salzburger Hochschulwochen (1969 i 1970), w Światowym Kongresie Teologów w Brukseli (1970), w Międzynarodowym Kongresie Teologii Praktycznej w Wiedniu (1974). Był członkiem Towarzystwa Naukowego KUL.

Kierunkami zainteresowań badawczych ks. Józefa Majki były: katolicka nauka społeczna, filozofia społeczna, gospodarcza i polityczna, etyka pracy, metodologia nauk społecznych i teologicznych, socjologia religii, socjologia parafii, socjologia pastoralna, socjologia powołań kapłańskich i zakonnych, socjologia rodziny, socjologia wychowania³⁹. Socjologią moralności zajmował się w ramach badań naukowych z zakresu socjologii religii. Był współtwórcą (wraz z prof. Czesławem Strzeszewskim) Lubelskiej Szkoły Katolickiej Nauk Społecznych, inicjatorem badań socjologicznych nad religijnością w Polsce, prowadzonych przez ośrodki kościelne (np. KUL), niekwestionowanym autorytetem w socjologii religii i katolickiej nauce społecznej. Dorobek naukowy Majki uchodzi za klasyczny, nie może go pominąć żadna rzetelna rozprawa naukowa dotycząca polskiego katolicyzmu. Wykracza on poza ramy klasycznych i współczesnych nurtów w tej dziedzinie, zawiera oryginalne propozycje i rozwiązania. Wiele z nich, powtarzanych w setkach prac i dziesiątkach artykułów, stało się wspólną własnością polskiej socjologii religii. Niektóre z propozycji badawczych zostały częściowo zrealizowane, inne czekają na opracowanie i kontynuację (m. in. projekt badań kultu maryjnego w Polsce)⁴⁰. Całokształt jego dorobku naukowego można podzielić na kilka ogólnych działów: metodologia nauk społecznych, historia katolickiej nauki społecznej, katolicka nauka społeczna, socjologia religii, socjologia Kościoła, socjologia parafii, socjologia duszpasterska, socjologia powołań kapłańskich, socjologia rodziny, socjologia moralności i socjologia wychowania⁴¹.

W 1970 roku kierownictwo Katedry Socjologii Religii KUL przejął ks. prof. dr hab. Władysław Piwowarski i kierował nią do 1992 roku, po nim kierownictwo Katedry przejął ks. dr hab. Kazimierz Ryczan. Władysław Piwowarski w latach 1992-2001 kierował nowoutworzoną Katedrą Socjologii Religii w Sekcji Społecznej (później mianowanej na Instytut Socjologii) na Wydziale Nauk Społecznych KUL⁴².

W połowie lat sześćdziesiątych XX wieku Piwowarski prowadził badania terenowe z zakresu socjologii religii na Warmii w 25 parafiach, później także w innych regionach Polski. Z tej dziedziny opublikował w „Studiach Warmińskich” prace: „Ideologia religijna katolików południowej Warmii”; „Typologia religijna katolików południowej Warmii”; „Moralność jako sprawdzian żywotności religijnej katolików południowej Warmii” oraz dwie książki: „Religijność wiejska w warunkach urbanizacji” (1971) i „Religijność miejska

38 Janusz Mariański. Działalność naukowo-dydaktyczna ks. prof. Józefa Majki w środowisku Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. W: Osoba. Kościół. Społeczeństwo. Księga Pamiątkowa ku czci Księdza Profesora Józefa Majki. Red. Ignacy Dec. Papieski Fakultet Teologiczny. Wrocław 1992 s. 57-64; Zbigniew Narecki. Wykaz prac doktorskich, licencjackich i magisterskich napisanych pod kierunkiem ks. prof. Józefa Majki na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. W: Osoba. Kościół. Społeczeństwo. Księga Pamiątkowa ku czci Księdza Profesora Józefa Majki. Red. Ignacy Dec. Papieski Fakultet Teologiczny. Wrocław 1992 s. 65-70.

39 Józef Majka. Wychowanie chrześcijańskie – wychowaniem personalistycznym. W: Wychowanie w rodzinie chrześcijańskiej. Red. Franciszek Adamski. Wydawnictwo Apostolstwa Modlitwy. Warszawa 1973 s. 52-67; Józef Majka. Socjologia wychowania. Skrypt dla studentów teologii. Wrocław 1971; Józef Majka. Wychowanie jako czynność społeczna. Analiza według schematu Znanieckiego i Parsonsa. „Roczniki Filozoficzne” 20: 1972 nr 2 s. 149-158.

40 Janusz Mariański. Majka Józef [biogram]. W: Powszechna encyklopedia filozofii. T. 6. Red. Andrzej Maryniarczyk, Elżbieta Grendeka, Teresa Zawajska, Agata Szymaniak. Polskie Towarzystwo Tomasza z Akwinu. Lublin 2005 s. 727-730; Ignacy Dec. Ksiądz Józef Majka. Szkic do portretu. „Wrocławski Przegląd Teologiczny” 1: 1993 nr 2 s. 7-17; Ignacy Dec. Ks. Józef Majka – curriculum vitae. W: Osoba. Kościół. Społeczeństwo. Księga Pamiątkowa ku czci Księdza Profesora Józefa Majki. Red. Ignacy Dec. Papieski Fakultet Teologiczny. Wrocław 1992 s. 15-20; Bogusław Drożdż. Majka Józef [biogram]. W: Leksykon teologii pastoralnej. Red. Ryszard Kamiński, Wiesław Przygoda, Marek Fiałkowski. Towarzystwo Naukowe KUL. Lublin 2006 s. 444-445; Elżbieta Krawiec. Bibliografii podmiotowa i przedmiotowa ks. prof. Józefa Majki. W: Osoba. Kościół. Społeczeństwo. Księga Pamiątkowa ku czci Księdza Profesora Józefa Majki. Red. Ignacy Dec. Papieski Fakultet Teologiczny. Wrocław 1992 s. 21-44.

41 Janusz Mariański. Majka Józef [biogram]. W: Leksykon socjologii religii. Zjawiska-badania-teorie. Red. Maria Libiszowska-Żółtkowska, Janusz Mariański. VERBINUM Wydawnictwo Księży Werbistów. Warszawa 2004 s. 229; Janusz Mariański. Józef Majka ks. [biogram]. W: Encyklopedia katolicka. T. XI. Red. Eugeniusz Ziemann. Towarzystwo Naukowe KUL. Lublin 2006 kol. 848-849; Janusz Mariański. Socjologia religii, Kościoła i parafii w ujęciu Józefa Majki. W: Pomiędzy etyką a polityką. 80 lat socjologii w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim (1918-1998). Red. Elżbieta Hałas. Towarzystwo Naukowe KUL. Lublin 1999 s. 153-175; Janusz Mariański, Wioletta Szymczak. Kazimierz Świąć. Socjologia religii. W: 100 lat socjologii w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II. Idee – teorie – badania. Red. Wioletta Szymczak. Towarzystwo Naukowe KUL. Lublin 2018 s. 142-147.

42 Janusz Mariański. Sekcja Społeczna. W: Księga pamiątkowa w 75-lecie Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Wkład w kulturę polską w latach 1968-1993. Red. Marian Rusecki. Redakcja Wydawnictw KUL. Lublin 1994 s. 332-335; Ryszard Skrzyński. Wydział Nauk Społecznych. W: Encyklopedia 100-leci KUL. T. II. Wydawnictwo KUL. Lublin 2018 s. 591-593; Edward Walewander. Wydział Nauk Społecznych. W: Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II. 90 lat istnienia. Red. Grzegorz Kramarek, Eugeniusz Ziemann. Towarzystwo Naukowe KUL. Instytut Leksykograficzny KUL. Lublin 2008 s. 112-115.

w rejonie uprzemysłowionym” (1977). Wcześniej jeszcze przeprowadził badania empiryczne w zakresie praktyk religijnych w diecezji warmińskiej. Interesujące są także jego artykuły o wspólnotach i instytucjach religijnych. Spośród nich najwięcej uwagi poświęcił wspólnocie rodzinnej, parafialnej i instytucji kapłaństwa. Zajmował się nimi od strony teoretycznej oraz empirycznej. Przyjęte z literatury światowej hipotezy badawcze były weryfikowane w różnych środowiskach społecznych w Polsce. W dziedzinie socjologii parafii kontynuował pionierskie osiągnięcia ks. Franciszka Mirka i ks. Józefa Majki⁴³.

W miarę rozwijania się badań socjologicznych nad religijnością ks. prof. Piwowarski starał się zajmować własne stanowisko teoretyczne i metodologiczne. Przede wszystkim uważał, że socjologia religii jest subdyscypliną socjologiczną, która posługuje się pojęciami, metodami i teoriami wypracowanymi w ramach socjologii ogólnej, zajmuje się opisem i wyjaśnianiem rzeczywistości społeczno-religijnej. Oznacza to, że ma ona przedmiot formalny wspólny z całą socjologią, różni się natomiast od innych subdyscyplin socjologicznych specyficzną, własną problematyką, czyli przedmiotem materialnym. Wypracowanie i upowszechnienie tego stanowiska nie było łatwe w sytuacji panowania dwóch skrajnych orientacji „socjologii filozofującej” – marksistowskiej i katolickiej.

Ks. prof. Władysław Piwowarski był znany w kraju i za granicą przede wszystkim jako socjolog religii. Jego prace socjologiczne stanowiły istotny element składowy (chciałoby się powiedzieć – klasyczny) polskiej socjologii religii, wyznaczały i wciąż wyznaczają jej rozwój. Większość z nich zamykała pewien etap rozwoju socjologii religii w Polsce i otwierała nowy. Część z nich była znana i cytowana w zachodniej literaturze socjologicznej, zwłaszcza niemieckiej⁴⁴. W studiach z teorii i metodologii socjologii religii i socjologii moralności ks. prof. Władysław Piwowarski korzystał głównie z socjologii niemieckiej, francuskiej i amerykańskiej. Uwzględniał w szerokim zakresie rodzimą socjologię, która ma długą tradycję, zwłaszcza dzięki szkole Floriana Znanieckiego i jego uczniów – Józefa Chałasińskiego, Jana Szczepańskiego i Jana Turowskiego (za pośrednictwem ks. Franciszka Mirka).

Ks. prof. Piwowarski przyczynił się w sposób znaczący do uprawomocnienia socjologii religii jako dyscypliny odrębnej, do uwyrażenia swoistości przedmiotu badań, dopracowania się odrębności warsztatowej i znaczącego miejsca w strukturze nauk społecznych. Współczesna socjologia religii uzyskała status odrębnej dyscypliny empirycznej, uprawianej zgodnie z metodologią nauk społecznych. Przez stosowany system eksploracji różni się od wartościujących (filozoficznych i teologicznych) ujęć fenomenu religijnego.

Ks. prof. Władysław Piwowarski nie stworzył jakiegś ogólnej, oryginalnej socjologicznej teorii religii, ale niewątpliwie przyczynił się do wypracowania w Polsce koncepcji socjologii religii jako subdyscypliny socjologicznej oraz stworzył własny (oparty głównie na literaturze niemieckiej i angielskiej) schemat badania religijności. Często podkreślał, że jego socjologia religii jest wolna od wpływów ideologicznych i instytucjonalnych. Niemniej jednak, nawet tak skonstruowana socjologia religii nie jest w stanie uwolnić się od konstruktywnego dialogu z teologią i filozofią religii oraz filozofią moralności. Dialog ten jest w dalszym ciągu w fazie początkowej i dotyczy raczej społecznych wymiarów Kościoła. Polska socjologia religii ma głównie charakter odtwórczo-naśladowczy w stosunku do nowych idei i rozwiązań w socjologii światowej. Nie pojawiły się w niej jakieś idee, które uzyskały oddźwięk w skali europejskiej czy światowej.

Ważny w tym kontekście jest wypracowany i upowszechniony schemat interpretacyjny dotyczący dwóch płaszczyzn funkcjonowania religijności w Polsce: ogólnonarodowej (trwałość religijności w jej specyficznych uwarunkowaniach) i codziennej (przemiany religijności podobne do tych, które występują w społeczeństwach wysokorozwiniętych). Rośnie mianowicie liczba ludzi deklarujących wiarę (katolicyzm), ale zarazem odrzucających niektóre dogmaty i normy etyczne głoszone przez Kościół. Fakt, że Kościół do pewnego stopnia okazał się funkcjonalny w społeczeństwie polskim i wyparł na marginesie ateizm, nie oznacza, że Polska nie została dotknięta procesami dechrystianizacji.

Z metodologicznego punktu widzenia dużą zasługą Profesora jest dokonanie operacjonalizacji pojęcia „religijność”. Wiąże się z tym skonstruowanie definicji religijności, znalezienie układów odniesienia w badaniach nad religijnością oraz adekwatny wybór parametrów i wskaźników religijności. Dymensjonalny model badania zjawisk religijnych zawiera określenie religii jako najbardziej ogólnego odniesienia do rzeczywistości

43 Władysław Piwowarski. Socjologia religii w KUL. „Przegląd Uniwersytecki” 7: 1995 nr 4 s. 9.

44 Janusz Mariański. Książd profesor Piwowarski – w 35-lecie pracy twórczej. „Przegląd Uniwersytecki” 7: 1995 nr 4 s. 8-9; Janusz Mariański. Socjologia religii i moralności w ujęciu ks. profesora Władysława Piwowarskiego. W: Tradycja i współczesność. 90 lat socjologii w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. Red. Stanisław Fel, Jan P. Galkowski, Janina M. Zabielska. Wydawnictwo KUL. Lublin 2009 s. 77-105.

pozaempirycznej i wyraża się w badaniu jej przejawów: globalnego stosunku do wiary, wiedzy religijnej, przekonań religijnych, doświadczenia religijnego, praktyk rytualno-kultowych, moralności motywowanej religijnie i stosunku do wspólnoty religijnej.

Metoda parametrów i wskaźników opracowana przez ks. prof. Piwowarskiego pozwala nie tylko na przedstawienie religijności w skali globalnej, ale i w jej poszczególnych warstwach (aspektach) w skali społecznej (religijność środowiskowa). Wydaje się ona dostarczać bardziej wiarygodnych wyników niż oparte na znacznej dowolności badanie religijności indywidualnej przez rekonstrukcję losów ludzkich. Dymensjonalny model religijności nie wyklucza zresztą innych sposobów zbierania danych o religijności indywidualnej i środowiskowej.

W badaniach empirycznych ks. Piwowarski gromadził zawsze olbrzymi materiał źródłowy dotyczący różnych przejawów religijności. Zakres i rozmach tych badań jest ogromny i w zasadzie rzadko możliwy do osiągnięcia bez zinstytucjonalizowanej pomocy. Przy gromadzeniu materiałów w terenie posługiwał się różnymi metodami i technikami badawczymi, zwłaszcza ankietą, wywiadem oraz obserwacją bezpośrednią i pośrednią (archiwa parafialne i diecezjalne, miejscowa prasa, protokoły wizytacji biskupich, księgi parafialne itp.). Zgromadzony materiał był poddawany krytycznej ocenie od strony jego wartości poznawczej oraz możliwości i zasięgu wysuwania wniosków.

Profesor pozostawał pod wpływem światowej socjologii religii (francuskiej, niemieckiej, angielskiej), ale uprzystępniał polskiemu czytelnikowi teoretyczny dorobek Zachodu nie w sposób kopiujący, lecz twórczy. Wprawdzie w badaniach nad religijnością miejską i wiejską w puławskim rejonie uprzemysłowionym (w 1989 roku przeprowadzono po raz drugi badania ogólnomiejskie nad religijnością w Puławach)⁴⁵ opierał się na teorii wpływu urbanizacji i uprzemysłowienia na religijność, to jednak wypracowywał jednocześnie szersze układy odniesienia i założenia teoretyczne w badaniach nad religijnością, jak teoria selektywnej religijności i religijności indywidualnej. Opierając się na wypracowanych założeniach teoretycznych daleki był od skrajnego empiryzmu.

Ks. Profesor kontynuował i wciąż udoskonalał studia nad przemianami funkcji rodziny, nad wpływem pluralizmu społeczno-kulturowego na religijność, nad ruchem pielgrzymkowym, rytuałem religijnym, Kościołem ludowym i religijnością ludową, przemianami religijności w kontekście społeczeństwa socjalistycznego i pluralistycznego i inne. Cenną była rozwijana teoria rytuału religijnego, w której autor mniej interesował się samym zachowaniem rytualnym, więcej natomiast znaczeniem rytuału, symbolami i wartościami jako istotnymi elementami rytuału.

Ważną dziedziną refleksji teoretycznej Profesora były rozważania na temat parafii i rodziny, będące centralnymi problemami życia społecznego i Kościoła w Polsce. Jest rzeczą jasną i nieulegającą dziś wątpliwości, że odnowa religijna życia Kościoła musi rozpocząć się od wspólnoty parafialnej i że przede wszystkim od tej wspólnoty zależy jej kierunek i osiągane rezultaty. Konieczna jest przemiana struktury parafii, pogłębienie jej życia, osiągnięcie prawdziwej wspólnoty i zintegrowanej grupy społecznej. Nowe małe wspólnoty religijne o charakterze nieformalnym powinny być także w jakiś sposób włączone w system parafialny (neokatechumenat, oazy, grupy charyzmatyczne i wiele innych).

Trwałe miejsce w polskiej socjologii religii uzyskały takie ważne propozycje teoretyczne i empiryczne lubelskiego Profesora, jak: socjologiczna definicja religii, wielodymensjonalny model badania religijności, religijność ogólnonarodowa (ogólna) i religijność dnia codziennego (codzienna), koncepcja rytuałów religijnych, koncepcja doświadczenia religijnego, parafia jako grupa społeczna i wspólnota, teoria religijności selektywnej, religijne funkcje rodziny, teoria socjalizacji, teoria sekularyzacji sterowanej i spontanicznej, typologie parafian i katolików, ludności wiejskiej i miejskiej ze względu na stosunek religii oraz wiele nowych rozwiązań dotyczących metod i technik badań socjologicznych nad religijnością i moralnością (m.in. kwestionariusze ankiet do badania religijności, moralności i doświadczenia religijnego). Ks. Piwowarskiemu zawdzięczamy teoretyczne, metodologiczne i empiryczne pogłębienie dwóch subdyscyplin socjologicznych: socjologii religii i socjologii moralności.

Profesor Piwowarski zrealizował wiele badań socjologicznych, jeszcze więcej takich badań empirycznych przeprowadzili jego uczniowie. Całokształt tych osiągnięć można ująć w kilka obszarów badawczych:

⁴⁵ Teresa Podgórska. Przemiany religijności katolików w warunkach totalitaryzmu. Studium socjologiczne na przykładzie Puław. Lublin 2002 (mps pracy doktorskiej).

- a) Wpływ uprzemysłowienia i urbanizacji na przemiany religijności (m.in. w rejonie puławskim i płońskim). Wiodącą była w tych badaniach hipoteza nie tyle o spadku religijności, ile raczej o jej selektywności.
- b) Badania religijności katolików, obejmujące różne kategorie i grupy społeczne w społeczeństwie polskim. Podstawową hipotezą w tych badaniach było założenie o funkcjonowaniu religii w Polsce na dwóch płaszczyznach: ogólnonarodowej i codziennej. W ramach kategorii społecznych badano młodzież gimnazjalną, studentów, rolników, robotników przemysłowych, robotników rolnych, inteligencję itp. W odniesieniu do grup społecznych badano rodzinę, wspólnoty młodzieżowe, parafie katolickie i zakony.
- c) Religijność w różnych regionach Polski, m.in. na Warmii, Kaszubach, Rzeszowszczyźnie i Kurpiach. Okazało się, że religijność polska różnicuje się ze względu na religię i religijność, czyli odznacza się pewną specyfiką regionalną, nacechowaną religijnością ludową.
- d) Badania nad praktykami religijnymi i ich uwarunkowaniami w wielu diecezjach polskich. Punktem wyjścia i wzorem dla tych badań była monografia poświęcona diecezji warmińskiej (1969 rok).
- e) Socjologia powołań kapłańskich. Badania te koncentrowały się na opisie, klasyfikacji czy typologii, porównywaniu i wyjaśnianiu zjawisk religijnych w środowiskach księży diecezjalnych i zakonnych⁴⁶.

Należy także podkreślić, że w 1996 roku został opublikowany podręcznik pt. „Socjologia religii”, który dokumentował główne osiągnięcia Lubelskiej Szkoły Socjologii Religii, której ks. prof. Władysław Piwowski był niekwestionowanym współtwórcą. Opublikowany tom (a powinny być dwa lub trzy) zawierał teksty wciąż poszukiwane i czytane nie tylko przez studentów socjologii, ale i teologii pastoralnej. Zebranie ich w jednej książce stanowiło niezwykłą pomoc dla wszystkich interesujących się problematyką socjoreligijną. Udostępnienie tych tekstów szerszemu kręgowi czytelników przyczyniło się do uporządkowania i podniesienia na wyższy poziom trwających dyskusji na temat religijności polskiej i Kościoła ludowego, zwłaszcza w warunkach przejścia od totalitaryzmu do demokracji. Miało to także ogromne znaczenie ze względu na rozwijający się dialog socjologów polskich z socjologami krajów Europy Środkowej i Wschodniej⁴⁷.

Od września 2001 roku kuratorem Katedry Socjologii Religii został mianowany ks. prof. dr hab. Janusz Mariański. Jego zainteresowania naukowo-badawcze z socjologii religii dotyczyły takich zagadnień, jak: socjologiczne teorie religii i religijności, metodologia badań społecznych, industrializacja a religijność, przemiany społeczno-kulturowe a religijność, parafia katolicka i jej przemiany w warunkach społeczeństw pluralistycznych, Kościół katolicki w społeczeństwie obywatelskim, religijne funkcje rodziny. Prace naukowe J. Mariańskiego cechują się rzetelną analizą stanu religijności w Polsce i w Europie⁴⁸. Katedrą Socjologii Religii kierował do 2012 roku.

W ramach prac doktorskich zrealizowano m.in. następujące tematy badawcze: religijno-moralny wymiar życia codziennego młodzieży akademickiej, postawy wobec religii a postawy wobec pracy inteligencji technicznej, religijność dwóch pokoleń na Śląsku Opolskim, wartości duchowe w etosie pielęgniarstwa, religijność katolików w diecezji sandomierskiej, uwarunkowania społeczne religijności katolików na przykładzie archidiecezji lubelskiej, demograficzno-społeczne uwarunkowania religijności młodzieży, postawy religijno-moralne młodzieży diecezji spiskiej, religijność młodzieży ponadgimnazjalnej w małym mieście, jasnogórskie pielgrzymki Rodziny Radia Maryja, religijność i moralność w społeczeństwie polskim: zależność czy autonomia, przynależność wyznaniowa a tożsamość narodowa, religijność studentów Lublina i inne⁴⁹.

W ramach prac magisterskich zrealizowano m.in. następujące tematy badawcze: praktyki religijne w środowisku wielkiego miasta, postawy młodzieży wobec śmierci, stan i uwarunkowania praktyk religijnych w parafii miejskiej, pielgrzymowanie jako wartość religijno-moralna, wspólnota religijna w kontekście teorii grup odniesienia, przynależność wyznaniowa a postawy wobec norm moralnych, religijność osób po transplantacji organów, pielgrzymka w opinii pątników, konwersja religijna muzyków rockowych, tradycje

46 Władysław Piwowski. Socjologia religii w KUL. „Przegląd Uniwersytecki” 7: 1995 nr 4 s. 9.

47 Janusz Mariański. Książd Profesor Piwowski w 35-lecie pracy twórczej. „Przegląd Uniwersytecki” 7: 1995 nr 4 s. 9; Janusz Mariański. Ks. prof. Władysław Piwowski – życie i działalność naukowo-dydaktyczna. „Życie Katolickie” 8: 1989 nr 9 s. 10-20.

48 Leon Smyczek. Katedra Socjologii Religii. W: Tradycja i współczesność. 90 lat socjologii w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. Red. Stanisław Fel, Jan P. Gałkowski, Janina M. Zabielska. Wydawnictwo KUL. Lublin 2009 s. 187; Janusz Mariański, Wioletta Szymczak, Kazimierz Świąć. Socjologia religii. W: 100 lat socjologii w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II. Idee – teorie – badania. Red. Wioletta Szymczak. Towarzystwo Naukowe KUL. Lublin 2018 s. 147-154.

49 Podstawowe pojęcia socjologii religii w eksplikacji ks. Janusza Mariańskiego. Opracował i wyboru dokonał Marek Marczewski. Wydawnictwo POLIHYMNIA. Lublin 2013.

i zwyczaje, symbole i wartości Bożego Narodzenia w ukraińskiej rodzinie katolickiej, religijność młodzieży licealnej, duszpasterstwo młodzieży w archidiecezji warmińskiej w opinii młodzieży, społeczno-religijna rola księdza w społeczeństwie polskim, religijność w wymiarze doświadczenia, symbole religijne w przestrzeni publicznej, fundamentalizm islamski, nowa duchowość w społeczeństwach ponowoczesnych i inne.

Socjologowie analizujący dorobek naukowy Profesora Mariańskiego podkreślają „wieloobszarowość podejmowanej problematyki oraz gruntowną znajomość aktualnej literatury naukowej krajowej i zagranicznej, erudycję, oryginalność formułowanych problemów, trafność diagnoz oraz wyważenie w interpretacjach i komentarzach, doskonały warsztat naukowy i metodologiczny. Publikacje lubelskiego socjologa odnoszące się do relacji jednostki do transcendencji, a także przestrzeni horyzontalnej wraz z obszarem relacji międzyludzkich, obecności *homo religiosus* w świecie społecznym oraz tegoż wielorakich implikacji, nasycone są syntezami poprzedzonymi precyzacją i porządkowaniem pojęć, zakreśleniem granic zainteresowań socjologicznych, rzetelną i wyczerpującą kwerendą źródłową. Mariański jest niekwestionowanym autorytetem w zakresie metodologii nauk społecznych, jako wieloletni badacz zjawisk społeczno-religijnych⁵⁰. Jak podkreśliła Maria Libiszowska-Żółtkowska, „dzięki Jego publikacjom dokonuje się w Polsce ważne, z naukowego punktu widzenia, zjawisko instytucjonalizacji profesjonalnej socjologii religii i moralności, a zwłaszcza utwierdza rangę socjologicznych badań empirycznych nad religią i moralnością⁵¹”.

W 2014 roku na bazie trzech Katedr: Socjologii Kultury, Antropologii Społecznej i Socjologii Religii powstała nowa Katedra Socjologii Kultury i Religii. Na jej kierownika powołano dra hab. Adama Szafrąńskiego, prof. KUL. W polu badań pracowników Katedry były następujące obszary naukowo-badawcze: „po pierwsze, podejmowane są zagadnienia związane z antropologią kryzysów kulturowych, łączenia antropologii z literaturą i sztuką, podkreślaniem interdyscyplinarnego charakteru antropologii – tym samym z poszukiwaniem nowego modelu antropologii; po drugie, pracownicy Katedry skupiają swoją uwagę wokół zagadnień tożsamości społeczno-kulturowej Polaków poza krajem, kultur lokalnych i regionalnych, rozwoju studiów ewaluacji w Polsce, zachowań i przedmiotów symbolicznych Wigilii Bożego Narodzenia; po trzecie, Katedra prowadzi liczne badania empiryczne, m.in. na temat wpływu uprzemysłowienia i urbanizacji na religijność katolików, światopoglądu młodzieży, religijności różnych kategorii społecznych, przemian religijnej funkcji rodziny, socjalizacji permanentnej, Kościoła ludowego, socjologicznych teorii religii i operacjonalizacji pojęcia <religijność>⁵²”.

W 2020 roku nastąpiła nowa restrukturyzacja Katedr w Instytucie Socjologii. Powstała nowa Katedra Socjologii Kultury, Religii i Migracji. Kierownikiem tej nowej placówki naukowo-badawczej i dydaktycznej została prof. dr hab. Jadwiga Plewko. „Socjologia religii rozwijana na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim miała kluczowe znaczenie dla rozwoju tej subdyscypliny w Polsce, zarówno w sensie organizacyjnym, związanym z instytucjonalizacją nauczania, jak i w sensie dorobku merytorycznego – publikacji i prowadzonych badań⁵³”. Niektórzy mówili nawet o lubelskiej szkole socjologii religii. Nie będzie łatwo utrzymać ten wysoki poziom naukowy i badawczy w przyszłości⁵⁴.

50 Janusz Mariański, Wioletta Szymczak, Kazimierz Świąt. Socjologia religii. W: 100 lat socjologii w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II. Idee – teorie – badania. Red. Wioletta Szymczak. Towarzystwo Naukowe KUL. Lublin 2018 s. 171-172.

51 Maria Libiszowska-Żółtkowska. Ad perpetuam rei memoriam. „Roczniki Nauk Społecznych” 7: 2015 nr 2 s. 16.

52 Adam Szafrąński. Katedra Socjologii Kultury i Religii. W: Księga Wydziału Nauk Społecznych. Red. Stanisław Fel, Iwona Niewiadomska, Ryszard Skrzyński. Wydawnictwo KUL. Lublin 2016 s. 238.

53 Irena Borowik. Od sekularyzacji do powrotu religii na scenę publiczną: trendy rozwojowe światowej socjologii religii z uwzględnieniem dorobku lubelskiej szkoły socjologii religii w Polsce. „Roczniki Nauk Społecznych” 11: 2019 nr 4 s. 103.

54 Janusz Mariański. Sekcja Społeczna Wydziału Nauk Społecznych KUL. W: Katolicki Uniwersytet Lubelski. Wybrane zagadnienia z dziejów Uczelni. Red. Grażyna Karolewicz, Marek Zahajkiewicz, Zygmunt Zieliński. Redakcja Wydawnictwo KUL. Lublin 1992 s. 196-207; Janusz Mariański, Wioletta Szymczak, Kazimierz Świąt. Socjologia religii. W: 100 lat socjologii w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II. Idee – teorie – badania. Red. Wioletta Szymczak. Towarzystwo Naukowe KUL. Lublin 2018 s. 141-184.

§ 3. Kwestionariusze ankiet i wywiadów z socjologii religii

**Religijność parafii podmiejskiej w rejonie uprzemysławianym
(Janusz Mariański, 1967)**

KWESTIONARIUSZ WYWIADU

1. Czy wierzy Pan(i), że Bóg jest w trzech Osobach? – wierzę, nie wierzę, wątpię.
2. Czy wierzy Pan(i) w piekło? – wierzę, nie wierzę, wątpię.
3. Czy wierzy Pan(i) w zmartwychwstanie ciała? – wierzę, nie wierzę, wątpię.
4. Czy wierzy Pan(i) w życie pozagrobowe? – wierzę, nie wierzę, wątpię.
5. Czy wierzy Pan(i) w Opatrzność Bożą? (Bóg czuwa nad światem i wszystko od Niego zależy) – wierzę, nie wierzę, wątpię. Dlaczego?
 Jak Pan(i) to rozumie?
6. Czy mógłby Pan(i) wymienić Osoby Trójcy św.?
7. Kim jest Pan Jezus?
8. Co to jest piekło?
 Jak Pan(i) to sobie wyobraża?
9. Czy miał Pan(i) jakieś wątpliwości dotyczące wiary? Jakie? Kiedy? Kto lub co było ich przyczyną?
10. Czy u Państwa w domu jest:
 - a) Pismo św.
 - b) Katechizm
 - c) Książeczka do nabożeństwa – ile?
 - d) Obrazy religijne – ile?
 - e) Książki religijne – jakie?
11. Czy czyta Pan(i) i jak często?
 - a) Pismo św.
 - b) Katechizm
 - c) Książeczkę do nabożeństwa
 - d) Książki religijne – jakie?
 - e) Czasopisma religijne – jakie?
12. Jak często chodzi Pan(i) na Mszę św.?
 - a) kilka razy w tygodniu
 - b) w każdą niedzielę i święto
 - c) dwa lub trzy razy w miesiącu
 - d) jeden raz w miesiącu
 - e) kilka razy w roku

f) nigdy od lat...

13. Dlaczego Pan(i) chodzi na Mszę św.?

14. Jak Pan(i) myśli, dlaczego ludzie chodzą do kościoła?

15. Do którego kościoła Pan(i) chodzi? – parafialnego, czy innego? Gdzie?

16. Jakie środki lokomocji wykorzystuje Pan(i), aby dostać się do kościoła? (furmanka, rower, motocykl, autobus, żaden).

17. Czy zmuszony jest Pan(i) pracować w niedzielę?

- a) w zakładzie pracy – nie, tak, jak często?
- b) w swoim gospodarstwie – nie, tak, jak często?

18. Czy pracował Pan(i) w niedzielę przed podjęciem pracy poza własnym gospodarstwem?

19. Jak często przystępuje Pan(i) do Komunii św.?

- a) kilka razy w tygodniu
- b) raz w tygodniu
- c) dwa lub trzy razy na miesiąc
- d) około raz w miesiącu
- e) kilka razy w roku
- f) tylko na Wielkanoc
- g) nigdy od lat...

20. Czy bierze Pan(i) udział w nabożeństwach?

- a) majowych – ile razy?
- b) różańcowym – ile razy?
- c) Godzinie Świętej – jak często?
- d) Nowennie do św. Stanisława Kostki – ile razy?

21. Czy brał Pan(i) udział w ostatnich rekolekcjach? Czy był Pan(i) u spowiedzi rekolekcyjnej? Jeśli nie – dlaczego?

22. Czy brał Pan(i) udział w naukach przedmałżeńskich? – ilu?

23. Czy ma Pan(i) ulubione nabożeństwa: do Serca Pana Jezusa, Matki Boskiej, św. Anny, św. Jadwigi, inne?

24. Jak często Pan(i) odmawia pacierz?

- a) codziennie
- b) prawie codziennie
- c) około 1 raz na tydzień
- d) przy okazjach, rzadko
- e) nigdy od lat...

25. Czy modli się Pan(i) wspólnie z rodziną?:

- a) codziennie
- b) często
- c) w niektórych okresach (Wielki Post, w październiku, w maju itp.).
- d) rzadko

- e) nigdy
- 26. Czy żegna się Pan(i) przed i po jedzeniu, przy wyjściu z domu, w autobusie? Jeśli nie – dlaczego?**
- 27. Proszę powiedzieć, co według Pana(i) jest najważniejszym obowiązkiem religijnym dla katolika?**
- 28. Czy pomaga Pan(i) swoim sąsiadom, jeśli mają jakieś kłopoty? W jaki sposób, czy tylko odpłatnie?**
- 29. Czy zgodziłby się Pan(i) na rozpoczęcie pożycia małżeńskiego przed ślubem kościelnym, a po ślubie cywilnym? Dlaczego?**
- 30. Czy zdaniem Pana(i) przed zawarciem małżeństw powinna obowiązywać czystość? Dlaczego?**
- 31. Co sądzi Pan(i):**
- a) o zapobieganiu ciąży metodą naturalną (wstrzemięźliwość okresowa)
 - b) o zapobieganiu ciąży przez środki antykoncepcyjne?
 - c) o przerwaniu ciąży?
- 32. Czy zdaniem Pana(i) w pewnych warunkach rozwód jest dopuszczalny? W jakich?**
- 33. Ile Pan(i) ma dzieci w swoim małżeństwie?
Ile planuje mieć jeszcze?**
- 34. Ile zdaniem Pana(i) rodzina powinna mieć dzieci?**
- 35. Co uważa Pan(i) za najważniejsze w rodzinie: dzieci, wspólne gospodarstwo, wspólna praca, miłość i zgoda, wychowanie religijne, inne (jakie?).**
- 36. Kto powinien mieć w pierwszym rzędzie wpływ na wychowanie: szkoła, rodzice, Kościół.**
- 37. Czy Kościół ma rację, że nie udziela rozwodów?**
- 38. Jakim według Pana(i) powinien być:**
- a) idealna (wzorowa) żona?
 - b) idealny (wzorowy) mąż?
 - c) idealny (wzorowy) ksiądz?
- 39. Kto zajmuje się wychowaniem dzieci?**
- 40. Kto chodzi na wywiadówki?**
- a) w szkole
 - b) na katechizacji.
- 41. Czy informuje się Pan(i) o postępach w nauce i zachowaniu swoich dzieci poza wywiadówką?**
- a) u nauczycieli
 - b) u katechety.
- 42. Czy interesuje się Pan(i) tym, co się dzieje w waszej parafii?**
- 43. Jakie zmiany w ciągu ostatnich czterech lat zauważył Pan(i):**
- a) w kościele
 - b) w zabudowaniach parafialnych
 - c) w życiu religijnym parafii.

44. Czy brał Pan(i) udział w jakichś pracach przy kościele w ciągu ostatnich czterech lat? Jakże to były prace?
45. Czy chlubi się Pan(i) swoją parafią w rozmowach z krewnymi, gośćmi, czy jest to Panu(i) obojętne?
46. Czy uważa Pan(i), że wasza parafia jest lepsza niż sąsiednie, gorsza, czy nie ma Pan(i) zdania na ten temat?
47. Kiedy ostatni raz rozmawiał Pan(i) z ks. proboszczem (poza kolędą)? O jaką sprawę chodziło?
48. Czy obecnie częściej czy rzadziej spotyka się Pan(i) z ks. proboszczem niż przed podjęciem pracy poza gospodarstwem rolnym?
49. W czym przejawia się troska Pana(i) o swój kościół parafialny?
50. Czy pobyt w zakładzie pracy i dojazdy wpływają ujemnie na stosunek do religii i kościoła:
- a) u Pana(i) ..., nie, tak, dlaczego?
 - b) u innych..., nie, tak, dlaczego?
51. Czy obecnie bywa Pan(i) rzadziej czy częściej w kościele niż przed podjęciem pracy poza własnym gospodarstwem? Co wpłynęło na to?
52. Czy zdaniem Pana(i) młodzież jest lepsza dzisiaj niż przed powstaniem Zakładów Mazowieckich, czy gorsza? W czym się to przejawia?
- a) więcej pije
 - b) nie słucha rodziców
 - c) nie szanuje starszych
 - d) źle się prowadzi
 - e) dba o naukę
 - f) jest pracowita
 - g) pilniej chodzi do kościoła
 - h) inne...
53. Jak często wyjeżdża Pan(i) do Płocka: kilka razy w tygodniu, raz na tydzień, dwa lub trzy razy w miesiącu, raz na miesiąc, kilka razy w roku, wcale?
54. Czy spotyka się Pan(i) z tymi, którzy mieszkali dawniej w waszej parafii, a obecnie mieszkają w Płocku?
- a) co się Panu(i) u nich najbardziej podoba?
 - b) nie podoba?
55. W jakich sprawach wyjeżdża Pan(i) do Płocka?
- a) handlowych – jak często?
 - b) rozrywkowych (kino, teatr, itp.) – jak często?
 - c) towarzyskich (odwiedziny znajomych) – jak często?
56. Jak często słucha Pan(i) audycji radiowych? Jakże z nich podobają się Panu(i) najbardziej? Dlaczego?
57. Jakich kazań lubi Pan(i) słuchać najchętniej? Które z usłysanych w ostatnim roku utkwiło Panu(i) najbardziej? Dlaczego?

58. Czy zdaniem Pana(i) ludzie częściej chodzą do kościoła w Płocku czy w waszej parafii? Są bardziej religijni, czy nie? W czym się to przejawia?
59. Czy odwiedzają Pana bliscy i znajomi z Płocka? Jak często?
- a) Co się Panu(i) u nich najbardziej podoba?
 - b) Nie podoba?
60. Wiek (ile lat?).
61. Stan cywilny (kawaler-panna, żonaty-mężatka, wdowiec-wdowa, rozwiedziony-rozwiedziona)
62. Wykształcenie (bez szkoły, nieukończone podstawowe, SPR, podstawowe + średnie, wyższe)
63. Do jakiej szkoły Pan(i) uczęszcza?
64. Czy posiada Pan(i) własne gospodarstwo rolne? Jak duże?
65. Czy pracuje Pan(i) we własnym gospodarstwie?
66. Zawód (rolnik, rzemieślnik, robotnik niewykwalifikowany, robotnik rolny, robotnik wykwalifikowany, pracownik umysłowy, rencista).
67. Gdzie Pan(i) pracuje? W Petro? W innych zakładach przemysłowych lub usługowych w Płocku, w pobliskiej wiosce, w miejscu zamieszkania?
68. Od ilu lat pracuje Pan(i) poza własnym gospodarstwem?
69. Do miejsca pracy:
- a) dochodzi Pan(i) pieszo,
 - b) dojeżdża autobusem
 - c) innym środkiem lokomocji (jakim?)
70. Jak dawno mieszka Pan(i) w tej parafii i z jakich stron przyjechał(a)?
71. Nazwa wioski...

Więź społeczna parafii miejskiej w rejonie uprzemysławianym

(Janusz Mariański, 1968)

ANKIETA

Ankieta niniejszą skierował do Pana(i) Zakład Socjologii Religii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Przy pomocy tej ankiety pragniemy zebrać dla celów naukowych i duszpasterskich obiektywne i zgodne z prawdą informacje o poglądach i postawach religijnych mieszkańców Płocka. Możemy tego dokonać tylko dzięki rzetelnym odpowiedziom na pytania zawarte w ankiecie. Liczymy bardzo na zrozumienie sprawy oraz podanie odpowiedzi zgodnych ze stanem faktycznym.

Ankiety należy wypełnić przez podkreślenie, bądź przez wpisanie w miejscu wykropkowanym własnej opinii. Zawsze podkreślamy tylko jedną z podanych możliwości, chyba, że w pytaniu zaznaczono inaczej. Na pytanie, na które nie chce Pan(i) udzielić odpowiedzi zgodnie z prawdą, proszę odpowiedzi nie udzielać.

Ankieta jest anonimowa. Wypełnioną ankietę należy zwrócić osobie, która ją dostarczyła, lub innej osobie, jeżeli przedstawi zaświadczenie Zakładu Socjologii Religii KUL.

DZIĘKUJEMY ZA TRUD ZWIĄZANY Z WYPEŁNIENIEM ANKIETY.

1. Czy miejscowość, w której się Pan(i) urodził(a) to:

- a) wieś
- b) miasto małe (do 10 tys.)
- c) miasto średnie (do 50 tys.)
- d) miasto duże (do 100 tys.)
- e) miasto wielkie (ponad 100 tys.)

2. Od kiedy mieszka Pan(i) w Płocku (podkreślić)

- a) od urodzenia
- b) od roku... (wpisać rok przybycia).

3. Czy Pan(i) przybył do Płocka (podkreślić)

- a) z miejscowości urodzenia
- b) z innej miejscowości.

4. Jeśli Pan(i) przybyła(a) z innej miejscowości niż miejsce urodzenia, to czy mieszkał(a) Pan(i) ostatnio (podkreślić):

- a) na wsi
- b) w małym mieście
- c) w średnim mieście
- d) w dużym mieście
- e) w wielkim mieście.

Jak długo Pan(i) tam mieszkał(a)? (ile lat).

5. W jakiej kolejności wprowadziła się do Płocka najbliższa rodzina Pani(i) (podkreślić):

- a) jestem dotąd stanu wolnego (kawaler, panna, rozwiedziony(a))
- b) osiedliłem się jako kawaler, panna, a dopiero później zawarłem związek małżeński
- c) do tej pory mieszkam sam(a), a żonę, męża i dzieci mam poza Płockiem
- d) osiedliłem się od razu z całą rodziną

- e) osiedliłem się początkowo sam(a), a później przyjechał(a) współmałżonek(a) z dziećmi
f) przyjechałam do męża, który mieszkał w Płocku.
6. **Czy jest Pan(i) zadowolony(a), że mieszka w Płocku? (podkreślić): tak, raczej tak, raczej nie, nie, obojętnie.**
7. **Czy zamierza Pan(i) pozostać na stałe w Płocku? (podkreślić): tak, raczej tak, raczej nie, nie, obojętnie.**
8. **Czy chciałaby Pan(i), żeby w Płocku zamieszkały na stałe także Pana(i) dzieci? (podkreślić): tak, raczej tak, raczej nie, nie, obojętnie.**
9. **Czy odwiedza Pan(i) swoją miejscowość rodzinną? (podkreślić):**
a) raz w miesiącu lub częściej
b) kilka razy w roku
c) raz na kilka lat
d) wcale. Dlaczego?
10. **Jeżeli Pan(i) odwiedza swoją rodzinną miejscowość, to z jakich okazji? (podkreślić):**
a) bez szczególnych okazji
b) z okazji uroczystości rodzinnych
c) z okazji świąt (np. Wielkanoc, Boże Narodzenie, Wszystkich Świętych)
d) na wakacje (urlop).
11. **Jeżeli Pan(i) jest w miejscowości rodzinnej to:**
a) bierze Pan(i) udział we Mszy św. (podkreślić): tak, nie
b) składa ofiary na cele kościelne? (podkreślić): tak, nie
c) spotyka się z księdzem? (podkreślić): tak, nie
12. **Czy uważa się Pan(i) za (podkreślić):**
a) głęboko wierzącego(a)
b) wierzącego(a)
c) wątpiącego(a)
d) obojętnego w sprawach religijnych
e) poszukującego w sprawach religijnych
f) niewierzącego(a), ale przywiązanego(a) do niektórych tradycji religijnych
g) niewierzącego(a)
h) niewierzącego(a), któremu zależy na tym, aby i inni byli niewierzący.
13. **Czy wierzy Pan(i) we wszystkie prawdy, których naucza Kościół katolicki? (podkreślić): tak, nie, nie mam zdania.**
14. **Jak ocenia Pan(i) swoje zainteresowanie się religią i Kościołem (podkreślić): bardzo duże, duże, przeciętne, małe, bardzo małe, żadne.**
15. **Czy czuje się Pan(i) związany(a) ze swoją parafią, na terenie której Pan(i) mieszka? (podkreślić): bardzo silnie, silnie, przeciętnie, słabo, bardzo słabo, wcale.**
16. **Proszę podkreślić, które z niżej wymienionych warunków są konieczne, zdaniem Pana(i), aby być parafianinem (podkreślić):**
a) przyjęcie chrztu

- b) zamieszkanie na terenie parafii
- c) uczestniczenie we Mszy św. w kościele parafialnym
- d) uznawanie wszystkich prawd wiary
- e) wypełnienie przykazań Boskich i kościelnych
- f) przyjmowanie księdza po kolędzie
- g) składanie ofiar na cele kościelne
- h) wiedzieć, do której parafii się należy
- i) znać swojego proboszcza.

17. Czy uważa Pan(i) siebie za (podkreślić):

- a) systematycznie praktykującego(a)
- b) nieregularnie praktykującego(a)
- c) przestrzegającego tylko niektórych praktyk religijnych
- d) wcale nie praktykującego.

18. Czy warto narażać swoje życie w obronie którejś z poniżej podanych wartości? Jeśli tak, proszę podkreślić, w obronie których warto to uczynić?

- a) w obronie ojczyzny
- b) w obronie wolności
- c) w obronie religii i Kościoła
- d) w obronie idei socjalistycznych
- e) w obronie swoich przekonań
- f) dla ratowania życia osób bliskich
- g) w obronie wartości materialnych
- h) w ogóle w żadnej sprawie nie warto narażać życia.

19. Czy czuje się Pan(i) związany(a) ze swoją wiarą? (podkreślić): bardzo silnie, silnie, przeciętnie, słabo, bardzo słabo, wcale.

20. Co decyduje według Pana(i), że ktoś staje się członkiem Kościoła katolickiego? (proszę podkreślić warunki konieczne):

- a) przyjęcie chrztu
- b) uczęszczanie na Mszę św.
- c) przyjmowanie sakramentów św.
- d) zachowanie przykazań Boskich i kościelnych
- e) uznawanie wszystkich prawd wiary
- f) małżeństwo i pogrzeb katolicki
- a) składki na cele kościelne.

21. Czy wierzy Pan(i), że Bóg stał się człowiekiem i umarł za ludzi na krzyżu? (podkreślić): tak, nie, nie mam zdania.

22. Czy wierzy Pan(i), że świat został stworzony przez Boga? (podkreślić): tak, nie, nie mam zdania.

23. Czy wierzy Pan(i) w: (podkreślić)

- a) nieśmiertelność duszy: tak, nie, nie mam zdania
- b) zmartwychwstania ciała: tak, nie, nie mam zdania

- c) istnienie piekła: tak, nie, nie mam zdania
 - d) opatrność Boską: tak, nie, nie mam zdania.
24. Czy wierzy Pan(i) w to, że Maryja jest Matką Boga? (podkreślić): tak, nie, nie mam zdania.
25. Czy zgadza się Pan(i) z tym, że uczestniczenie we Mszy św. powinno obowiązywać katolików pod grzechem ciężkim? (podkreślić): tak, nie, nie mam zdania.
26. Czy zdaniem Pana(i) warto się spowiadać? (podkreślić): tak, nie, nie mam zdania.
27. Które z wymienionych nakazów wiary uważa Pan(i) za najważniejsze dla postępowania katolika? (podkreślić trzy najważniejsze):
- a) odmawianie modlitwy
 - b) uczęszczanie na Mszę św.
 - c) niewyrządzanie krzywdy bliźniemu
 - d) przystępowanie do sakramentów św.
 - e) pomaganie bliźniemu
 - f) miłowanie Boga
 - g) zakaz kradzieży mienia społecznego
 - h) przestrzeganie VI przykazania czystości.
28. Czy uważa Pan(i) za moralnie złe współzycie małżeńskie przed ślubem kościelnym, a po ślubie cywilnym (podkreślić): tak, nie, to zależy, nie mam zdania.
29. Czy uważa Pan(i) za moralnie złe zdradę małżeńską? (podkreślić): tak, nie, to zależy, nie mam zdania.
30. Czy uważa Pan(i) za moralnie zły rozwód? (podkreślić): tak, nie, to zależy, nie mam zdania.
31. Czy uważa Pan(i) za moralnie złe stosowanie środków antykoncepcyjnych? (podkreślić): tak, nie, to zależy, nie mam zdania.
32. Czy uważa Pan(i) za moralnie złe przerywanie ciąży? (podkreślić): tak, nie, to zależy, nie mam zdania.
33. Z czym najbardziej Pan(i) się liczy w postępowaniu moralnym, a zwłaszcza gdy musi rozstrzygnąć jakiś konflikt moralny? (podkreślić):
- a) nakazami ideologii społecznej
 - b) opinią osób duchownych
 - c) własną korzyścią
 - d) własnym sumieniem
 - e) nakazami religii
 - f) opinią najbliższej rodziny
 - g) opinią przyjaciół, kolegów.
34. Czy uważa Pan(i) za moralnie złe:
- a) zabranie jakiejś rzeczy z zakładu pracy (podkreślić): tak, nie, to zależy.
 - b) zabranie prywatnej własności? tak, nie, to zależy.
35. Które z niżej wymienionych zwyczajów religijnych są zachowane w domu Pana(i)? (podkreślić): opłatek na Boże Narodzenie, święcone na Wielkanoc, wspólny pacierz, święcenie gromnicy, Popielec, palma, śpiewanie kolęd, inne (jakie)?

- 36. Ile razy uczestniczył(a) Pan(i) we Mszy św. w ostatnim miesiącu? (podkreślić): 1, 2, 3, 4.**
- 37. Czy niedzielna Msza św. jest dla Pana(i) okazją do spotkania się ze znajomymi? (podkreślić): tak, nie.**
- 38. Gdyby Pan(i) przestał(a) chodzić do kościoła, to czy mieliby Panu(i) za złe:**
- a) rodzice (podkreślić): tak, nie, nie wiem.
 - b) rodzina (podkreślić): tak, nie, nie wiem.
 - c) sąsiedzi (podkreślić): tak, nie, nie wiem.
 - d) koledzy (podkreślić): tak, nie, nie wiem.
- 39. Jak często w ogóle Pan(i) chodzi na Mszę św. (podkreślić):**
- a) kilka razy w tygodniu
 - b) w każdą niedzielę i święto
 - c) 1, 2 razy w miesiącu
 - d) kilka razy w roku
 - e) nigdy od lat.
- 40. Czy uczestnicząc we Mszy św. woli Pan(i)? (podkreślić):**
- a) modlić się wspólnie (głośno) z innymi
 - b) odmawiać swoje modlitwy prywatnie.
- 41. Czy bierze Pan(i) udział w nabożeństwach kościelnych? (podkreślić w których):**
- a) nabożeństwo majowe
 - b) nabożeństwo październikowe
 - c) pielgrzymka do Skępego
 - d) Gorzkie Żale
 - e) odpust parafialny
 - f) rekolekcje wielkanocne.
- 42. Jak często przyjmuje Pan(i) Komunię św. (podkreślić):**
- a) kilka razy w tygodniu
 - b) co tydzień
 - c) co miesiąc
 - d) kilka razy w roku
 - e) na Wielkanoc
 - f) raz na kilka lat
 - g) nigdy od lat...
- 43. W jakich sprawach byłby Pan(i) skłonny(a) radzić się księdza? (podkreślić):**
- a) w sprawach wiary
 - b) w sprawach moralnych i wychowawczych
 - c) wyboru zawodu
 - d) konfliktów rodzinnych
 - e) małżeństwa
 - f) w żadnych sprawach.

Więź społeczna parafii miejskiej w rejonie przemysłowym

(Janusz Mariański, 1968)

KWESTIONARIUSZ WYWIADU

1. **Czy utrzymuje Pan(i) kontakty sąsiedzkie z rodzinami zamieszkałymi w tym samym bloku lub osiedlu (ulicy)? *tak, nie*. Z ilu rodzinami? Na czym one polegają?**
2. **Czym się Pan(i) kieruje w wyborze osób, z którymi nawiązuje Pan(i) kontakty sąsiedzkie?**
 - a) pochodzenie z tych samych stron
 - b) bliskość zamieszkania
 - c) wspólne zainteresowania
 - d) znajomość z miejsca pracy
 - e) wykształcenie
 - f) względy światopoglądowe.
3. **Co Pan(i) sądzi?**
 - a) o dawnych płocczanach? (także o ich religijności)?
 - b) o nowych płocczanach? (także o ich religijności)?
4. **Czy występują konflikty przybysze – miejscowi? *tak, nie*
Jakie są ich przyczyny i czego dotyczą?**
5. **Czy uważa się Pan(i) za: głęboko wierzącego; wierzącego; wątpiącego w sprawach religijnych; obojętnego religijnie; poszukującego w sprawach religijnych; niewierzącego, ale przywiązanego do niektórych tradycji religijnych; niewierzącego; niewierzącego, któremu zależy na tym, aby i inni byli niewierzący.**
6. **Dlaczego uważa się Pan(i) za jednego z nich? Dlaczego człowiek powinien być religijny? Czy mógłby obejść się Pan(i) bez wiary? Czy byłby Pan(i) wierzący, gdyby wychował się w rodzinie niewierzącej?**
7. **O jakich ważnych wydarzeniach w Kościele katolickim słyszał Pan(i) ostatnio?**
 - a) dotyczących Kościoła na całym świecie?
 - b) Kościoła w Polsce? (Czy słyszał o Wielkiej Nowennie?)
 - c) w parafii
 - d) o jakich encyklikach ostatnich papieży Pan(i) słyszał(a)?
8. **Proszę podać:**
 - a) imię obecnego Papieża
 - b) nazwisko Biskupa Ordynariusza
 - c) nazwisko Proboszcza
 - d) nazwę parafii, do której Pan(i) należy.
9. **W których parafiach płockich Pan(i) mieszkał?**
10. **Czy uważa Pan(i), że może Panu(i) coś nakazać w sprawach sumienia:**
 - a) Papież? *tak, nie*. Dlaczego tak, dlaczego nie?
 - b) Biskup? *tak, nie*. Dlaczego tak, dlaczego nie?
 - c) Proboszcz? *tak, nie*. Dlaczego tak, dlaczego nie?
 - d) Spowiednik? *tak, nie*. Dlaczego tak, dlaczego nie?

11. Czy może Pan(i) określić:

- a) jaki jest procent katolików w ogólnej liczbie ludności świata, albo ile milionów?
- b) jaki jest procent katolików w Polsce?

12. Czy uważa się Pan(i) za członka parafii farnej? tak, nie, nie zastanawiałem się. Jeżeli nie, to której?

13. Gdyby nagle Panu(i) wypadło zamieszkać na terenie innej parafii niż obecnie, czy byłoby to Panu(i):

- a) zupełnie obojętne
- b) z żalem opuszczałby Pan(i) tę parafię?
- c) zrobiłby Pan(i) to bardzo chętnie? Dlaczego?

14. Czy wśród przyjaciół i znajomych Pana(i) mówi się o Kościele i księżach? a) bardzo często, b) często, c) rzadko, d) bardzo rzadko, e) nigdy. O czym najczęściej się rozmawia?

15. Czy zgadza się Pan(i) z poglądem, że:

- a) należy nawracać na katolicyzm ludzi niewierzących? tak, nie, to zależy. Dlaczego?
- b) ludzi z innych wyznań? tak, nie, to zależy. Dlaczego?

16. Czy zdaniem Pana(i) byłoby rzeczą rozsądną ryzykować utratę stanowiska pracy dla obrony swojej wiary? tak, nie, to zależy, nie mam zdania. Dlaczego?

17. Kim zdaniem Pana(i) jest Jezus Chrystus:

- a) Bogiem
- b) Bogiem – człowiekiem
- c) wybitnym człowiekiem
- d) postacią wymyśloną przez ludzi.

18. Co według Pana(i):

- a) dzieje się z duszą człowieka po śmierci?
- b) jakie cechy przypisuje Kościół Matce Boskiej? Kim jest?
- c) jak powstał świat? Skąd się wziął?
- d) jak Pan(i) rozumie opatrzność Boską? Czy klęski i nieszczęścia są zsyłane przez Boga? tak, nie, nie mam zdania.

19. Co zdaniem Pana(i) jest najważniejszym obowiązkiem religijnym katolika?

20. Czy przywiązuje Pan(i) jakieś znaczenie religijne do postu? Tak, nie, nie wiem. Dlaczego?

21. Czy zdecydowałby się Pan(i) żyć w małżeństwie bez ślubu kościelnego? tak, nie, tylko w pewnych wypadkach. Dlaczego?

22. Czy katolik powinien pomagać drugiemu człowiekowi nie tylko ze względu na własne korzyści, ale bezinteresownie, np. ze względu na swoje przekonanie religijne? tak, nie, nie mam zdania. Dlaczego?

23. Jakie zwyczaje parafialne panowały w parafii, w której Pan(i) przebywał, a których nie spostrzega się w parafii płockiej? Co Pan(i) o tym sądzi?

24. Jakie zmiany chciałby Pan(i) wprowadzić w parafii, do której Pan(i) należy?

25. Jakich świętych ceni się w kościele parafialnym, do którego Pan(i) należy? Czy Pan(i) włącza się do tego kultu? Tak, nie.

26. Co (jakie obiekty) pokazałby Pan(i) swoim znajomym, gdyby chcieli zwiedzić Płock?

27. Dlaczego Pan(i) chodzi do kościoła? (proszę podkreślić te motywy, które dla Pana(i) mają decydujące znaczenie – najwyżej trzy, oraz wskazać, który z tych trzech jest najważniejszy)?.
28. Czy odczuwa Pan(i) jakąś wspólnotę (łączyność) z ludźmi, którzy uczestniczą we Mszy św.? *tak, nie.*
29. Do którego kościoła najczęściej Pan(i) chodzi na Mszę św.? Dlaczego Pan(i) wybiera ten kościół?
30. W którą niedzielę po sprowadzeniu się do Płocka poszedł Pan(i) po raz pierwszy do kościoła? Do którego?
31. Jak często Pan(i) chodził:
- na Mszę św., kiedy mieszkał w swoich rodzinnych stronach?
 - do Komunii św.?
32. Jak Pan(i) sądzi, czy bardziej religijni są ludzie w Płocku, czy w Pana(i) miejscowości rodzinnej?
- w Płocku
 - w miejscowości rodzinnej
 - tak samo
 - nie wiem
- W czym się to przejawia?
33. Gdzie lepiej czułby się Pan(i) w kościele parafialnym wiejskim czy miejskim:
- w kościele wiejskim
 - w kościele miejskim
 - tak samo
 - nie wiem
- Dlaczego?
34. Czy zrobił Pan(i) coś dla swojego kościoła parafialnego w ostatnich latach?
- z racji remontów
 - zakup jakichś rzeczy do parafii
 - pomoc osobista przy kościele
 - tylko składki na tacę.
35. Czy zechciałby Pan(i) brać udział w zorganizowanych grupach parafialnych mających na celu:
- dokształcanie religijne? tak, nie, nie wiem
 - akcje dobroczynne? tak, nie, nie wiem
 - inne (postulowane). Dlaczego?
36. Kiedy Pan(i) słyszy zarzuty w stosunku do księży, to co się im najczęściej zarzuca?
37. Kiedy ludzie mówią, że mają lub mieli dobrego księdza, to co w nim najbardziej cenią?
38. Czy przyjmuje Pan(i) księdza po kolędzie? tak, nie
- Czy wizyty kolędowe zbliżają Pana(a) do parafii i księży? tak, nie, to zależy. Dlaczego?
39. Jak często i z jakimi sprawami zwracał się Pan(i) do księdza w bieżącym roku?
- proboszcza (ile razy?)
 - katechety (ile razy?)
40. Czy chciałby Pan(i) utrzymywać kontakty osobiste z księdzem? tak, nie. Dlaczego? Jeżeli tak, to przy jakich okazjach?

41. Czy przyjaciel Pana(i) lub najbliższy kolega z Płocka:

- a) mieszka w tej samej parafii? tak, nie
- b) czy jest on: 1. wierzący i praktykujący systematycznie, 2. wierzący i praktykujący niesystematycznie, 3. wierzący lecz niepraktykujący, 4. niewierzący.
- c) czy jest on: 1. dawnym płocczaninem, 2. przybyszem ze wsi, 3. przybyszem z innego miasta.

42. Czy w rodzinie Pana(i):

- a) wszyscy są wierzący? tak, nie. Jeżeli nie, to kto? (mąż, żona, dzieci)
- b) wszyscy są regularnie praktykujący? tak, nie. Jeżeli nie, to kto i jak praktykuje? Jak często?
- c) czy dzieci Pana(i) uczęszczały lub uczęszczają na lekcje religii? Jeżeli nie, to dlaczego?

43. Metryczka:

- a) płeć
- b) wiek
- c) stan cywilny
- d) wykształcenie
- e) czy pracuje Pan(i) aktualnie zawodowo? tak, nie. Wpisać nazwę zakładu. Zawód wykonywany
- f) miejsce zamieszkania

44. Uwagi dotyczące wywiadu (zachowanie się respondenta, czy odpowiadał szczerze, dlaczego?).

Dynamika przemian religijności wiejskiej w warunkach industrializacji
(Janusz Mariański, 1978)
KWESTIONARIUSZ WYWIADU Z WYCHODźCAMI ZE WSI

1. **Czy miejscowość, w której się Pan(i) urodził(a) i wychował(a) to:**
 - a) Wieś
 - b) Małe miasto (do 10 tys.)
 - c) Średnie miasto (do 50 tys.)
 - d) Duże miasto (do 100 tys.)
 - e) Wielkie miasto (ponad 100 tys.)
2. **Od którego roku (ile lat) mieszka Pan(i) w Płocku?**
3. **Czy Pan(i) przybył(a) do Płocka:**
 - a) Z miejscowości urodzenia
 - b) Z innej miejscowości
4. **Jeżeli Pan(i) przybył(a) z innej miejscowości niż miejsce urodzenia, to czy mieszkał(a) Pan(i) ostatnio:**
 - a) Na wsi
 - b) W małym mieście
 - c) W średnim mieście
 - d) W dużym mieście
 - e) W wielkim mieście
5. **Jak długo Pan(i) tam mieszkał(a)?**
6. **Czy jest Pan(i) zadowolony(a), że mieszka w Płocku?** Tak – raczej tak – obojętne – raczej nie – nie.
7. **Czy zamierza Pan(i) pozostać na stałe w Płocku?** Tak – raczej tak – obojętne – raczej nie – nie.
8. **Czy chciał(a)by Pan(i), żeby w Płocku pozostały na stałe Pan(i) dzieci?** Tak – raczej tak – obojętne – raczej nie – nie.
9. **Jak często słucha Pan(i) radia?** Codziennie – raz lub kilka razy w tygodniu – rzadziej niż raz na tydzień – wcale.
10. **Jak często ogląda Pan(i) telewizję?** Codziennie – raz lub kilka razy w tygodniu – rzadziej niż raz na tydzień – wcale.
11. **Czy odwiedzają Pana(ią) bliscy i znajomi ze wsi?** Kilka razy w tygodniu – raz na tydzień – dwa lub trzy razy w miesiącu – raz na miesiąc – kilka razy w roku – rzadziej – wcale.
 - a) Co się Pan(i) u nich najbardziej podoba?
 - b) Co się Pan(i) u nich najbardziej nie podoba?
12. **Jak często odwiedza Pan(i) swoją miejscowość rodzinną?** Raz w miesiącu i częściej – kilka razy w roku – raz na kilka lat – wcale.

13. Jeżeli Pan(i) odwiedza swoją miejscowość rodzinną, to z jakich okazji?

14. Jeżeli Pan(i) jest w miejscowości rodzinnej, to:

- a) Bierze Pan(i) udział we mszy św.? Tak – nie.
- b) Składa ofiary na cele kościelne? Tak – nie.
- c) Spotyka się z proboszczem? Tak – nie.

15. Czy zdaniem Pana(i) ludzie częściej chodzą do kościoła w Płocku, czy w rodzinnej parafii Pana(i)?

16. Czy lepiej czuje się Pan(i) w kościele parafialnym miejskim czy wiejskim? W kościele wiejskim – w kościele miejskim – tak samo – nie wiem. Dlaczego Pan(i) tak sądzi?

17. Jak Pan(i) sądzi, czy dojazdy do pracy wpływają ujemnie na stosunek do religii i Kościoła u ludzi ze wsi? Dlaczego?

18. W którą niedzielę po sprowadzeniu się do Płocka poszedł Pan(i) po raz pierwszy do kościoła?

19. Jak często chodził(a) Pan(i) do kościoła w swoich rodzinnych stronach? W każdą niedzielę i święto – dwa lub trzy razy w miesiącu – jeden raz w miesiącu – kilka razy w roku – nigdy od lat.

20. Jak często przystępował(a) Pan(i) do komunii św. w swoich stronach rodzinnych? W niedzielę lub częściej – dwa lub trzy razy w miesiącu – około raz w miesiącu – kilka razy w roku – tylko na Wielkanoc – rzadziej niż na Wielkanoc.

21. Jak Pan(i) oceni swoją religijność w porównaniu z religijnością swojej matki?

- a) Wyższa niż u matki
- b) Niższa niż u matki
- c) Pod jednym względem wyższa, pod drugim – niższa
- d) Nie widzę różnic
- e) Nie wiem

Proszę uzasadnić swoje stanowisko.

22. Jak Pan(i) ocenia swoją religijność w porównaniu z religijnością swojego ojca?

- a) Wyższa niż u ojca
- b) Niższa niż u ojca
- c) Pod jednym względem wyższa, pod drugim - niższa
- d) Nie widzę różnic
- e) Nie wiem

Proszę uzasadnić swoje stanowisko.

23. Kiedy Pan(i) był(a) bardziej religijny(a)? Dawniej – obecnie – bez zmian. Jeżeli nastąpiła zmiana, to kiedy? Pod wpływem czego? Na czym ona polegała?

24. Jaki jest stosunek Pan(i) do wiary?

- a) Głęboko wierzący
- b) Wierzący
- c) Wątpiący w sprawach religijnych
- d) Obojętny religijnie, ale przywiązany do tradycji
- e) Niewierzący

- 25. Dlaczego uważa się Pan(i) za jednego z nich? (Zapisać dokładnie wypowiedzi ankietowanego).**
- 26. Czy czyta Pan(i) i jak często?**
- a) Pismo św. – tak, nie
 - b) Katechizm – tak, nie
 - c) Książki religijne – tak, nie. Jeżeli tak, to proszę wymienić tytuły przeczytanych książek.
 - d) Czasopisma religijne – tak, nie. Jeżeli tak, to proszę podać tytuły czasopism.
- 27. Czy mógł(a)by Pan(i) wymienić osoby Trójcy św.? (Uwaga dla ankietera: przy pytaniach 27,28,29,30,31 zapisać dokładnie wypowiedzi ankietowanego).**
- 28. Kim jest Pan Jezus?**
- 29. Co to jest piekło? Jak Pan(i) to sobie wyobraża?**
- 30. Jak Pan(i) rozumie Opatrzność Boską?**
- 31. Co według nauki Kościoła dzieje się z duszą człowieka po śmierci?**
- 32. Czasem używają księży w kazaniach niejasnych i niezrozumiałych słów. Teraz przeczytam Panu(i) niektóre z tych słów. Proszę wybrać tę odpowiedź, która najbardziej wyraża to, co Pan(i) myśli.**
- a) Liturgia
 - 1) Modlitwa w formie litanii zwrócona do Chrystusa, Matki Boskiej i świętych
 - 2) Nauczanie Ewangelii, to znaczy Słowa Bożego
 - 3) Msza św., sprawowanie sakramentów i inne obrzędy kościelne.
 - b) Lud Boży
 - 1) Żydzi w Starym Testamencie i wszyscy należący do Kościoła w Nowym Testamencie
 - 2) Wszyscy wierni z wyjątkiem księży, biskupów i papieża
 - 3) Tylko księży, biskupi i papież
 - 4) Wszyscy ludzie dobrzy
 - 5) Wszyscy powołani przez Boga do zbawienia
 - c) Niepokalane Poczęcie
 - 1) Poczęcie Jezusa bez udziału mężczyzny
 - 2) Maryja urodziła się bez grzechu pierworodnego
 - 3) Maryja poczęła Jezusa bez grzechu
 - 4) Maryja nie mogła zgrzeszyć
 - d) Ciało zmartwychwstanie
 - 5) Pan Jezus powstał z grobu żywy
 - 6) Na sąd ostateczny staną tylko dusze ludzkie
 - 7) Na sąd ostateczny dusza znowu połączy się z ciałem i wszyscy umarli powstaną żywi
 - e) Opatrzność Boska
 - 1) Bóg za dobre wynagradza a za złe karze
 - 2) Zbawienie lub potępienie człowieka zależy tylko od Boga
 - 3) Bóg czuwa nad światem i wszystko od Niego zależy

33. Przeczytam Panu(i) kilka stwierdzeń. Jedni ludzie je przyjmują, inni odrzucają, lub powątpiewają o nich. Czy Pan(i) osobiście wierzy, ma wątpliwości, lub nie wierzy w następujące stwierdzenia:

- a) Istnieje Bóg w trzech osobach
- b) Bóg stał się człowiekiem i umarł za ludzi na krzyżu
- c) Istnieje życie pozagrobowe
- d) Przy końcu świata zmartwychwstaną wszyscy, każdy z duszą i ciałem
- e) Istnieje piekło, gdzie ludzie zostaną ukarani na zawsze
- f) Istnieje Opatrzność Boska

(Uwaga dla ankietera: przy odpowiedziach „nie wierzę” i „wątpię” zapytać – dlaczego?)

34. Każdy człowiek ma jakiś cel w życiu do osiągnięcia. Dla jednego będzie to taki cel, dla drugiego – inny. A dla Pana(i) co jest najważniejsze do osiągnięcia w życiu? (Nie sugerować żadnej odpowiedzi).

35. Proszę powiedzieć, co jest według Pana(i) najważniejszym obowiązkiem religijnym człowieka?

36. Z kolei przedstawię Panu(i) szereg twierdzeń i proszę, by Pan(i) zechciał(a) powiedzieć, czy z tymi twierdzeniami Pan(i) bardzo silnie zgadza się (1), zgadza się (2), częściowo zgadza się (3), nie zgadza się (4), bardzo nie zgadza się (5). Oto te twierdzenia:

a) Istnieje coś, co jest wyższe od człowieka, co można nazwać Bogiem	1 2 3 4 5
b) Trzeba wierzyć w Boga, Stwórcę wszystkiego, który wszystko wie i na wszystko ma wpływ	1 2 3 4 5
c) Wszystko dzieje się zgodnie z prawami przyrody, Bóg jest przy tym zbyteczny	1 2 3 4 5
d) Pismo św. jest Słowem Bożym, dlatego wszystko, co ono zawiera, jest prawdziwe	1 2 3 4 5
e) Ze śmiercią człowieka wszystko się kończy	1 2 3 4 5
f) Jedynie religia mogłaby mi dać poczucie pewności w ostatniej godzinie życia	1 2 3 4 5
g) Przez wiarę nabieram poczucia bezpieczeństwa, którego nie mógł(a)bym osiągnąć z pomocą samego rozumu	1 2 3 4 5
h) Wiara w Boga pomaga mi uniknąć rozpaczliwych sytuacji w trudnych sytuacjach życiowych	1 2 3 4 5
i) Bez wiary moje życie nie miałoby sensu	1 2 3 4 5
j) Przez wiarę doświadczam często bliskości Boga	1 2 3 4 5
k) Wiara pomaga mi w życiu i pracy oraz w czepianiu z nich zadowolenia	1 2 3 4 5
l) Można modlić się do Boga i czerpać stąd nowe siły	1 2 3 4 5
m) Dla mnie religia jest pociechą w trudnościach życiowych	1 2 3 4 5
n) Jeżeli brakuje religii (wiary) w małżeństwie, nie ma tym samym wzajemnego zaufania	1 2 3 4 5
o) Wiara pomaga przetrwać wiele kryzysów w małżeństwie	1 2 3 4 5
p) Bez religii nie byłoby sprawiedliwości na świecie	1 2 3 4 5
r) Klęski i nieszczęścia są zsyłane przez Boga	1 2 3 4 5
s) Tylko człowiek, który wierzy, może zdobyć się na wielkie poświęcenie	1 2 3 4 5
t) Bez religii nie mógł(a)bym podjąć najważniejszych decyzji w moim życiu	1 2 3 4 5
u) Każdy czuje wewnętrznie, że w coś powinien wierzyć	1 2 3 4 5
v) Wiara powinna być niezmienna, aby można się było na niej bezpiecznie oprzeć	1 2 3 4 5
w) Jest możliwe być człowiekiem religijnym bez Kościoła	1 2 3 4 5
x) Jest możliwe być porządnym człowiekiem bez Kościoła	1 2 3 4 5
y) Tylko małżeństwo ze ślubem kościelnym jest właściwym małżeństwem	1 2 3 4 5
z) Każdy, kto ma pogrzeb kościelny, pójdzie do nieba	1 2 3 4 5

37. Czy miał(a) Pan(i) jakieś wątpliwości dotyczące wiary? Jakiej? Kiedy? Kto lub co było ich przyczyną?
38. Jak często odmawia Pan(i) pacierz? Codziennie – prawie codziennie – około raz w tygodniu – przy okazjach, rzadko – tylko przeżeganie się – w ogóle nie odmawiam pacierza.
39. Czy modli się Pan(i) głośno wspólnie z rodziną? Codziennie – często – w niektórych okresach (Wielki Post, w październiku, w maju) – rzadko – nigdy
40. Czy bierze Pan(i) udział w takich nabożeństwach, jak:
- Majowe – ile razy w ostatnim roku?
 - Różańcowe – ile razy w ostatnim roku?
 - Droga Krzyżowa – ile razy w ostatnim roku?
 - Gorzkie Żale – ile razy w ostatnim roku?
 - Rekolekcje wielkopostne – ile razy w ostatnim roku?
41. Do którego kościoła chodzi Pan(i) na mszę św.?
(Proszę podać nazwę).
42. Jak często chodzi Pan(i) obecnie na mszę św.? W każdą niedzielę i święto – dwa lub trzy razy w miesiącu – kilka razy w roku – nigdy od lat.
43. Dlaczego Pan(i) chodzi na mszę św.? (Uwaga dla ankietera: Ci, którzy chodzą tylko raz w miesiącu lub rzadziej na mszę św., otrzymują pytanie „Dlaczego Pan(i) opuszcza mszę św.?”).
44. Jak Pan(i) myśli, dlaczego ludzie chodzą do kościoła?
45. Jak często przystępuje Pan(i) obecnie do komunii św.? W niedzielę lub częściej – dwa lub trzy razy w miesiącu – około raz w miesiącu – kilka razy w roku – tylko na Wielkanoc – nigdy od lat
46. Gdyby Pan(i) przestał(a) chodzić do kościoła, to czy mieliby Panu(i) za złe:
- Rodzice? Tak – nie – nie wiem
 - Rodzina? Tak – nie – nie wiem
 - Sąsiedzi? Tak – nie – nie wiem
 - Koledzy z pracy? Tak – nie – nie wiem.
47. Przeczytam Panu(i) kilka powodów, dla których ludzie chodzą do kościoła. Proszę powiedzieć, które z nich odnoszą się do Pana(i) najbardziej:
- Bo chodzili moi rodzice i przodkowie
 - Bo rodzice mnie do tego nakłaniają
 - Zależy mi na dobrej opinii u sąsiadów i przyjaciół
 - Bo nakazuje to czynić Kościół
 - Bo opuszczenie mszy św. jest grzechem ciężkim
 - Dla wyznawania swojej wiary
 - Bo oczekuje i wymaga tego ode mnie proboszcz
 - Czuję wewnętrzną potrzebę, a w czasie mszy św. mogę zapomnieć o problemach codzienności
 - Lubię nabożeństwa (śpiew, kazania, modlitwy)
 - Ponieważ dla mnie msza św. jest uczestnictwem w Ofierze Chrystusa i Kościoła
 - Przy kościele można spotkać się ze znajomymi
 - Niedziela bez kościoła to jakby nie niedziela

Z wybranych powodów niech Pan(i) wskaże jeden najważniejszy

48. Dlaczego chrzci się dzieci? Prozę wskazać, jak ważne są według Pana(i) podobne poniżej przy-czynny. Czy są one według Pana(i) bardzo ważne (1), ważne (2), średnio ważne (3), nieważne (4), bardzo nieważne (5):

a) Aby dziecko otrzymało imię	1 2 3 4 5
b) Aby dziecko stało się członkiem Kościoła	1 2 3 4 5
c) Aby dziecko zostało uwolnione od grzechu pierworodnego i otrzymało życie Boże	1 2 3 4 5
d) Aby rodzice wyrazili wolę, że chcą wychować dziecko na porządnego człowieka	1 2 3 4 5
e) Aby rodzice chrzestni wzięli także na siebie współodpowiedzialność za wychowane dzieci	1 2 3 4 5
f) Aby dziecko było przyjęte do społeczności ludzkiej	1 2 3 4 5
g) Ponieważ powinno się przestrzegać starych obyczajów	1 2 3 4 5
h) Ponieważ bez chrztu dziecko byłoby poganinem	1 2 3 4 5
i) Ponieważ bez chrztu dziecko miałoby trudności w życiu i wśród kolegów	1 2 3 4 5
j) Aby otrzymać pogrzeb kościelny	1 2 3 4 5
k) Aby dziecko otrzymało błogosławieństwo Boże	1 2 3 4 5

49. Dlaczego uważa się Pan(i) za przynależącego do Kościoła? Czy podane poniżej powody są dla Pana(i) bardzo ważne (1), ważne (2), średnio ważne (3), nieważne (4), bardzo nieważne (5):

a) Ponieważ moi rodzice ochrzcili mnie	1 2 3 4 5
b) Ponieważ uważam naukę Kościoła za prawdziwą	1 2 3 4 5
c) Ponieważ Kościół jest dla mnie pomocą w życiu	1 2 3 4 5
d) Ponieważ w przeciwnym razie miał(a)bym trudności w życiu, w pracy zawodowej, w sąsiedztwie	1 2 3 4 5
e) Ponieważ w przeciwnym razie moje dzieci miałyby trudności w życiu	1 2 3 4 5
f) Ponieważ nie otrzymał(a)bym pogrzebu kościelnego	1 2 3 4 5
g) Ponieważ nie jest pewne, że nic po śmierci nie istnieje	1 2 3 4 5
h) Ponieważ po prostu każdy człowiek musi należeć do jakiegoś Kościoła	1 2 3 4 5
i) Ponieważ muszę liczyć się z opinią krewnych i znajomych	1 2 3 4 5

Który z podanych powodów jest w stosunku do Pana(i) najbardziej istotny? Proszę wybrać jeden z nich.

50. Jakie posty zachowuje Pan(i) w ciągu roku?

- Tylko wielkie (Środa Popielcowa, Wielki Piątek, Wigilia Bożego Narodzenia)
- Wielkie i czasem zwykłe piątki
- Wielkie i często zwykłe piątki
- Wielkie i wszystkie piątki
- Inne (jakie?)

51. Czy utrzymuje Pan(i) kontakty sąsiedzkie z rodzinami zamieszkałymi w tym samym bloku, na tej samej ulicy? Tak – nie. Z ilu rodzinami? Na czym one polegają?

52. Czy przyjaciele Pana(i) lub najbliższy kolega z Płocka jest: rodowitym płocczaninem – przy-byszem ze wsi – przybyszem z miasta?

53. Czy zgodził(a)by się Pan(i) na rozpoczęcie pożycia małżeńskiego przed ślubem kościelnym a po ślubie cywilnym? Dlaczego?

54. Czy zdaniem Pan(i) przez zawarciem małżeństwa powinna obowiązywać czystość? Dlaczego?

55. Co Pan(i) sądzi o różnych środkach antykoncepcyjnych zapobiegających ciąży?:

- Odrzuca je Pan(i) z powodów religijnych
- Odrzuca je Pan(i) z przyczyn zdrowotnych
- Nie odrzuca wcale.

- 56. Co Pan(i) sądzi o przerywaniu ciąży? Czy powinno to być dozwolone? Tak – nie – to zależy – nie mam zdania**
- a) Gdy kobieta jest w bardzo ciężkiej sytuacji materialnej
 - b) Jeżeli kobieta jest niezamężna
 - c) Gdy została zgwałcona
 - d) Jeżeli ma już zbyt wiele dzieci
 - e) Jeżeli przypuszczaloby się, że dziecko urodzi się z jakąś ciężką wadą cielesną lub psychiczną
 - f) Jeżeli przewiduje się, że urodzenie dziecka łączyłoby się z niebezpieczeństwem dla życia matki
 - g) Jeżeli matka nie chce mieć dziecka.
- 57. Czy zdaniem Pana(i) rozwód jest w pewnych wypadkach dopuszczalny? W jakich?**
- 58. Ile Pan(i) ma dzieci (lub planuje) w małżeństwie?**
- 59. Ile zdaniem Pana(i) rodzina powinna mieć dzieci?**
- 60. Czy zgadza się Pan(i) z twierdzeniami, które Panu(i) za chwilę odczytam? Tak - nie - to zależy - nie wiem**
- a) Ten, kto chce żyć zgodnie z zasadą „Miłuj bliźniego jak siebie samego”, szkodzi tylko sobie
 - b) Trzeba się przede wszystkim troszczyć o to, by dorównać innym, w przeciwnym razie nie ma się nic z życia
 - c) Jest rzeczą niemożliwą kochać nieprzyjaciół
 - d) W każdej okoliczności należy mówić prawdę, nawet jeżeli przez to poniesie się jakąś szkodę
 - e) Nie można zawsze mówić prawdy, bo jest zbyt wielu fałszywych ludzi
 - f) Jeżeli ktoś weźmie dla własnej potrzeby jakąś rzecz z zakładu pracy, to postępuje nieuczciwie (grzeszy)
 - g) Gdy przywłaszcza sobie własność prywatną, postępuje nieuczciwie (grzeszy).
- 61. Czy Kościół ma rację, że nie udziela rozwodów? Tak – nie – to zależy – nie wiem. Dlaczego Pan(i) tak sądzi?**
- 62. Kto zdaniem Pana(i) powinien mieć w pierwszym rzędzie wpływ na wychowanie dzieci? Dlaczego?**
- 63. Czy interesuje się Pan(i) tym, co dzieje się w życiu parafialnym? Tak – nie**
- 64. Czy w minionych kilku latach zrobił(a) Pan(i) coś dla swojego kościoła parafialnego w Płocku?**
- a) Ofiara na remonty
 - b) Ofiara na zakup czegoś, np. szat liturgicznych
 - c) Z racji Tygodnia Miłosierdzia (cele charytatywne)
 - d) Pomoc osobista przy kościele
 - e) Składki na tacę
- 65. Czy chlubi się Pan(i) swoją parafią w rozmowach z krewnymi i gośćmi, czy jest to Panu(i) obojętne?**
- 66. Czy uważa Pan(i), że parafia płocka, do której Pan(i) należy, jest lepsza niż sąsiednie lub gorsza, czy też nie ma Pan(i) zdania na ten temat?**
- 67. Gdyby Panu(i) wypadło nagle zamieszkać na terenie innej parafii, czy byłoby to Panu(i):**
- a) Zupełnie obojętne
 - b) Z żalem opuszczał(a)by Pan(i) tę parafię
 - c) Zrobił(a)by to Pan(i) bardzo chętnie
- Dlaczego Pan(i) tak sądzi?

- 68. Kiedy ostatni raz rozmawiał(a) Pan(i) z proboszczem (poza kolędą)? O jaką, ogólnie rzecz biorąc, kwestię chodziło?**
- 69. Jaki tytuł nosi parafia, do której Pan(i) należy?**
- 70. Jakich świętych czci się w kościele parafialnym?**
- 71. Czy chciał(a)by Pan(i) mieć księdza w swojej rodzinie? Tak – nie – nie mam zdania. Dlaczego?**
- 72. W jakich sprawach był(a)by Pan(i) skłonny(a) radzić się księdza?**
- W sprawach wychowania dzieci
 - W sprawach małżeństwa i rodziny
 - Przy troskach związanych z wykonywanym zawodem i z wyborem zawodu
 - W sprawach wiary
 - W kwestiach finansowych
 - W wątpliwościach sumienia
 - W chwilach zwątpienia
 - W sprawach politycznych
 - W ogóle nie był(a)bym skłonny(a) radzić się księdza.
- 73. Jak nazywa się a) Proboszcz parafii, b) Biskup płocki, c) Prymas Polski, d) Papież**
- 74. Czy warto narażać życie w obronie którejś z niżej podanych wartości?**
- W obronie ojczyzny
 - W obronie wolności
 - W obronie swoich przekonań
 - Dla ratowania życia osób bliskich
 - W obronie religii i Kościoła
 - W obronie idei socjalistycznych
 - W obronie własnego majątku
 - W ogóle w żadnej sprawie nie warto narażać życia
- 75. Gdy Pan(i) słyszy zarzuty wobec księży, co im się najczęściej zarzuca?**
- 76. Jeżeli ludzie mówią, że mają lub mieli dobrego księdza, to co w nim najbardziej cenią?**
- 77. Które z przytoczonych zdań wydaje się Panu(i) najbardziej słuszne?**
- Wszystkie religie są jednakowo prawdziwe i dobre
 - Żadna religia nie posiada całej prawdy
 - Jest tylko jedna religia prawdziwa
- Dlaczego Pan(i) tak myśli?
- 78. Dane personalne:**
- Kobieta – mężczyzna
 - Rok urodzenia
 - Stan cywilny. Ile lat jest Pan(i) żonaty – mężatką?
 - Wykształcenie
 - Zawód wykonywany

KWESTIONARIUSZ ANKIETY DLA DZIECI WIEJSKICH

(Janusz Mariański, 1978)

Zespół pytań zwany kwestionariuszem, który otrzymałeś(aś), służy do badania życia kulturalnego i religijnego dzieci oraz młodzieży. Ankieta jest w pełni anonimowa, więc nie należy jej podpisywać. Możesz zatem swoje opinie i przekonania wyrażać z całą swobodą i szczerością. Ankieta służy do celów wyłącznie naukowych. Przeprowadza ją Instytut Socjologii Religii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego. Liczymy na Twoje szczerze, sumienne i rzetelne odpowiedzi.

1. **Jak często wyjeżdżasz do Płocka?** Kilka razy w tygodniu – raz na tydzień – dwa lub trzy razy w miesiącu – raz na miesiąc – kilka razy w roku – wcale.
2. **Czy spotykasz tych, którzy mieszkali dawniej w waszej parafii, a obecnie mieszkają w Płocku?**
Tak – nie.
 - a. Co ci się u nich najbardziej podoba?
 - b. Co ci się u nich najbardziej nie podoba?
3. **Jak często wyjeżdżasz do Płocka w sprawach handlowych? (np. kupić ubranie, książki itp.)?**
Kilka razy w tygodniu – raz na tydzień – dwa lub trzy razy w miesiącu – raz na miesiąc – kilka razy w roku – wcale.
4. **Jak często wyjeżdżasz do Płocka w celach rozrywkowych (np. kino, teatr)?** Kilka razy w tygodniu – raz na tydzień – dwa lub trzy razy w miesiącu – raz na miesiąc – kilka razy w roku – wcale.
5. **Jeżeli byłeś(aś) w kinie poza Płockiem, to gdzie i ile razy?**
6. **Jak często wyjeżdżasz do Płocka w celach towarzyskich (np. odwiedziny rodziny, znajomych)?**
Kilka razy w tygodniu – raz na tydzień – dwa lub trzy razy w miesiącu – raz na miesiąc – kilka razy w roku – wcale.
7. **Jak często słuchasz radia?** Codziennie – raz lub kilka razy w tygodniu – rzadziej niż raz w tygodniu – wcale.
8. **Jak często oglądasz telewizję?** Codziennie – raz lub kilka razy w tygodniu – rzadziej niż raz w tygodniu – wcale.
9. **Która z przeczytanych dotychczas książek podobała ci się najbardziej? Podaj jej tytuł.**
10. **Jak często chodzisz do kościoła?** W każdą niedzielę i święto – dwa lub trzy razy w miesiącu – raz na miesiąc – kilka razy w roku – rzadziej.
11. **Dlaczego chodzisz do kościoła? Uzasadnij krótko.**
12. **Jak myślisz, co powiedzieliby rodzice, gdybyś zaniedbywał(a) się w uczęszczaniu do kościoła?**
13. **Jak często przystępujesz do komunii św.?** W każdą niedzielę lub częściej – dwa lub trzy razy w miesiącu – około raz w miesiącu – kilka razy w roku – tylko na Wielkanoc – rzadziej.
14. **Jak często odmawiasz pacierz?** Rano i wieczorem zawsze – wieczorem zawsze, rano nie zawsze – prawie codziennie – kilka razy w tygodniu – rzadziej.
15. **Czy modlisz się wspólnie z rodzicami?** Codziennie – często – w niektórych okresach (np. Wielki Post, w październiku, w maju) – rzadko – nigdy.

16. Czy bierzesz udział w takich nabożeństwach jak:

- a. Majowe – ile razy w ostatnim roku?
- b. Różańcowe – ile razy w ostatnim roku?
- c. Nowenna do św. Stanisława Kostki – ile razy w ostatnim roku?
- d. Droga Krzyżowa – ile razy w ostatnim roku?
- e. Gorzkie Żale – ile razy w ostatnim roku?

17. Czy miałeś(aś) jakieś wątpliwości dotyczące wiary? Tak – nie.

Jeżeli tak, to jakie?

18. Wymień teraz główne prawdy wiary.

19. Czasem używają księży w kazaniach niejasnych i niezrozumiałych słów. Teraz przeczytaj niektóre z tych słów i ich znaczenia. Wybierz to znaczenie, które najlepiej wyraża to, co myślisz.

- a) Liturgia
 - 1) Modlitwa w formie litanii zwrócona do Chrystusa, Matki Boskiej i świętych
 - 2) Nauczanie Ewangelii, to znaczy Słowa Bożego
 - 3) Msza św., sprawowanie sakramentów i inne obrzędy kościelne.
- b) Lud Boży
 - 1) Żydzi w Starym Testamencie i wszyscy należący do Kościoła w Nowym Testamencie
 - 2) Wszyscy wierni z wyjątkiem księży, biskupów i papieża
 - 3) Tylko księży, biskupi i papież
 - 4) Wszyscy ludzie dobrzy
 - 5) Wszyscy powołani przez Boga do zbawienia.
- c) Ciało zmartwychwstanie
 - 1) Pan Jezus powstał z grobu żywy
 - 2) Na sąd ostateczny staną tylko dusze ludzkie
 - 3) Na sąd ostateczny dusza znowu połączy się z ciałem i wszyscy umarli powstaną żywi.
- d) Opatrzność Boska
 - 1) Bóg za dobre wynagradza a za złe karze
 - 2) Zbawienie lub potępienie człowieka zależy tylko od Boga
 - 3) **Bóg czuwa nad światem i wszystko od Niego zależy.**

20. Jak często chodzi do kościoła Twoja matka? W każdą niedzielę i święto – dwa lub trzy razy w miesiącu – około raz w miesiącu – kilka razy w roku – rzadziej.

21. Jak często chodzi do kościoła Twój ojciec? W każdą niedzielę i święto – dwa lub trzy razy w miesiącu – około raz w miesiącu – kilka razy w roku – rzadziej.

22. Czy jako dziecko byłeś(aś) nakłaniany(a) przez rodziców do odmawiania pacierza? Bardzo często – często – od czasu do czasu – rzadko – bardzo rzadko – wcale.

23. Jak często odmawiają pacierz Twoi rodzice?

- a. Matka – rano i wieczorem zawsze – wieczorem zawsze, rano nie zawsze – prawie codziennie – kilka razy w tygodniu – rzadziej – wcale.
- b. Ojciec – rano i wieczorem zawsze – wieczorem zawsze, rano nie zawsze – prawie codziennie – kilka razy w tygodniu – rzadziej – wcale.

24. **Jaki Twoim zdaniem jest najważniejszy obowiązek religijny katolika?**
25. **Czy bijesz się z kolegami i koleżankami?** Tak – nie. Jak często?
26. **Czy zabierasz po kryjomu jakieś rzeczy?**
 - a. Rodzicom i rodzeństwu? Tak – nie. Jak często?
 - b. Innym ludziom (np. kolegom, koleżankom)? Tak – nie. Jak często.
27. **Czy palisz papierosy?** Tak – nie. Jak często?
28. **Czy okazujesz nieposłuszeństwo rodzicom?** Tak – nie. Jak często?
29. **Czy zdarza ci się popełnić kłamstwo?** Tak – nie. Jak często?
30. **Jaką najcięższą karę otrzymałeś(aś) do tej pory od rodziców?**
31. **Kto troszczy się o Twoje wychowanie religijne (ojciec, matka, babcia, rodzeństwo, ktoś inny)?**
32. **Każdy człowiek ma jakiś cel do osiągnięcia w życiu. A dla Ciebie co jest najważniejsze do osiągnięcia w życiu?**
33. **Opisz krótko, dlaczego uczęszczasz na lekcje religii?**
34. **Do której chodzisz klasy?**
35. **Czy jesteś chłopcem czy dziewczynką?**
36. **Jaki zawód wykonuje Twój ojciec? Czy posiada gospodarstwo rolne?**
37. **Jaki zawód wykonuje Twoja matka?**
38. **Czy zamierzasz uczyć się dalej i w jakiej szkole?**
39. **Jaki zawód chciałbyś(abyś) wykonywać w przyszłości?**
40. **W jakiej wsi mieszkasz?**

Młodość a rodzina
(Janusz Mariański, 1997)
ANKIETA ANONIMOWA

W środowiskach społecznego przekazu często dyskutuje się na temat stanu polskiej rodziny. Chcąc poznać rzeczywiste poglądy na ten temat oraz postawy z tym związane, zwracam się do Ciebie z prośbą o udzielenie odpowiedzi na pytania zawarte w poniższym kwestionariuszu.

Zaznaczamy, że nie ma odpowiedzi dobrych i złych, wszystkie, o ile są prawdziwe, są niezmiernie cenne. Zależy nam na szczerych i wyczerpujących odpowiedziach. Są one anonimowe, dlatego nie należy ich podpisywać. Uzyskane informacje mają służyć badaniom naukowym.

Dziękujemy za wypełnienie ankiety.

1. Który z wymienionych niżej życiowych planów jest dla Ciebie najważniejszy? (wybierz jedną możliwość)

1. kariera zawodowa
2. wolność i niezależność
3. rodzina
4. partner życiowy
5. trudno powiedzieć

2. Jak widzisz swoją przyszłość życiową?

1. w związku małżeńskim
2. w związku partnerskim, ale bez ślubu
3. w luźnych spotkaniach z wieloma partnerami
4. w samotności

3. Jakie motywy skłoniłyby Cię do zawarcia związku małżeńskiego?

4. Czego oczekujesz od małżeństwa, o jakim marzysz?

1. stale wzrastającej miłości
2. wzajemnego zaufania
3. zrozumienia, zgody i pomocy
4. szczerości i wierności
5. harmonijnego współżycia seksualnego
6. dobrego wychowania dzieci
7. czegoś innego (czego?)

5. Proszę wybrać cztery wartości najważniejsze w życiu rodzinnym.

1. współmałżonek
2. dzieci
3. przyjaciele
4. praca zawodowa
5. majątek i dostatnie życie
6. spokój
7. religijność
8. wierność małżeńska
9. inne (jakie?)

- 6. Które z wymienionych poniżej celów i zadań małżeństwa uważasz za najważniejsze? (wybierz cztery odpowiedzi)**
1. wzajemna miłość
 2. wzajemna pomoc
 3. zabezpieczenie materialne
 4. zrodzenie i wychowanie potomstwa
 5. wspólne dążenie do świętości
 6. głęboka duchowa wspólnota
 7. zaspokojenie potrzeb seksualnych
 8. wspólne doskonalenie osobowości
 9. inne (jakie?)
- 7. Które z wyżej wymienionych celów uważasz za najważniejszy? (wpisz tylko jeden numer)**
- 8. Które z wymienionych poniżej wartości uważasz za najważniejsze w swoim życiu? (wybierz najwyżej pięć odpowiedzi)**
1. dobrobyt
 2. sława
 3. władza
 4. spokojne życie
 5. dużo przygód
 6. silny charakter
 7. szczęście rodzinne
 8. ciekawa praca
 9. szacunek ludzki
 10. wiara religijna
 11. grono przyjaciół
 12. świadomość, że jest się potrzebnym innym ludziom
 13. pomyślność ojczyzny
 14. spokój w narodzie
 15. wielka odwzajemniona miłość
 16. pomagać innym ludziom
 17. wykształcenie
 18. coś jeszcze, co ?
- 9. Którą z wyżej wymienionych spraw cenisz najbardziej? Proszę wpisać numer tej odpowiedzi**
- 10. Jakimi cechami powinien charakteryzować się Twój partner w małżeństwie? (wybierz cztery cechy)**
1. troska o współmałżonka i dzieci
 2. wierność
 3. dobroć
 4. religijność
 5. inteligencja
 6. pracowitość

7. zaradność
8. atrakcyjny wygląd
9. umiejętność zaspokajania potrzeb seksualnych
10. inne (jakie?)

11. Co Twoim zdaniem najbardziej przyczynia się do trwałości i szczęścia w małżeństwie?

12. Jaką rodzinę chciał(a)byś w przyszłości założyć?

1. bez dzieci
2. z jednym dzieckiem
3. z dwojgiem dzieci
4. z trojgiem dzieci
5. z czworgiem dzieci i więcej
6. chciał(a)bym mieć dziecko (dzieci), ale nie zakładam rodziny

13. Czy uważasz, że gdybyś nie mógł(a) mieć dzieci, był(a)byś z tego powodu:

1. nieszczęśliwy(a)
2. ani szczęśliwy(a), ani nieszczęśliwy(a)
3. szczęśliwy(a)
4. trudno powiedzieć

14. Jakie są, Twoim zdaniem, najważniejsze przeszkody posiadania liczniejszego potomstwa?

1. trudności mieszkaniowe
2. brak środków finansowych
3. brak czasu
4. presja społeczna
5. praca zawodowa kobiety
6. zanik potrzeby dziecka jako celu małżeństwa
7. inne (jakie?)

15. Czym jest dla Ciebie dom rodzinny?

1. miejscem, gdzie mnie kochają i rozumieją, gdzie jest mi najlepiej
2. miejscem, gdzie są ludzie, którzy mnie kochają, ale nie rozumieją
3. miejscem, gdzie są ludzie, którzy mnie nie kochają i nie rozumieją
4. miejsce, gdzie jadamy i śpimy
5. określił(a)bym to inaczej (jak?)

16. Jak określił(a)byś atmosferę w Twoim domu rodzinnym?

1. wzajemny szacunek
2. wyrozumiałość
3. umiejętność przebaczenia
4. ciągłe nakazy i zakazy
5. napięcia i konflikty
6. awantura z powodu nałogów rodziców
7. poczucie wzajemnej odpowiedzialności
8. przyjaźń

9. współpraca
10. inne (jakie?)

17. Zastanów się nad atmosferą Twojego domu rodzinnego i scharakteryzuj ją, podkreślając właściwe odpowiedzi kolejno z każdej pary podanych niżej cech: (gdy trudno Ci jednoznacznie odpowiedzieć, postaw X w środku)

1. pogodnaponura
2. swobodna.....napięta
3. ciepła chłodna
4. interesującanudna
5. wyrozumiałasurowa
6. zgodnakonfliktowa

18. Jak układają się Twoje stosunki w rodzinie? (wstaw X w tabeli zgodnie ze swoim przekonaniem)

		Bardzo dobrze	Dość dobrze	Różnie bywa	Raczej nie najlepiej	Nie dotyczy
1.	z ojcem					
2.	z matką					
3.	z rodzeństwem					

19. Małżeństwo swoich rodziców oceniam jako:

1. szczęśliwe
2. raczej szczęśliwe
3. trudno powiedzieć
4. raczej nieszczęśliwe
5. nieszczęśliwe
6. trudno powiedzieć (z powodu braku jednego lub dwojga rodziców)

20. Jak określił(a)byś odnośnienie się do Ciebie Twoich rodziców?

1. rodzice nie stawiają mi wymagań i nie są dla mnie uczuciowym oparciem
2. rodzice nie stawiają mi wymagań, ale są dla mnie uczuciowym oparciem
3. rodzice stawiają mi wymagania, ale nie są dla mnie uczuciowym oparciem
4. rodzice stawiają mi wymagania i są dla mnie uczuciowym oparciem

21. Czy Twoi rodzice?

		Tak	Nie	Nie wiem
1.	Interesują się Twoimi problemami			
2.	Wymagają od Ciebie pomocy w prowadzeniu domu			
3.	Starają się rozwijać Twoje zainteresowania kulturalne, chcą, żebyś chodził(a) do teatru, do kina, czytał(a) dobre książki			
4.	Wymagają od Ciebie, byś chodził(a) do kościoła			
5.	Zachęcają Cię do podejmowania dorywczej pracy zarobkowej			
6.	Chcą decydować o tym, jak wyglądasz, w co się ubierasz			

22. Czy uważasz, że z domu rodzinnego wyniosłeś(aś) dobre przygotowanie do założenia własnego domu i rodziny?

1. tak
2. częściowo
3. nie
4. trudno powiedzieć

23. W jakim stopniu postawa ojca i matki ma (miała) wpływ na Twój ideał małżeństwa? (zaznacz, kogo dotyczy)

		Ojciec	Matka
1.	Bardzo duży		
2.	Duży		
3.	Średni		
4.	Niewielki		
5.	Żaden		
6.	Nie wiem		

24. Czy Twoje poglądy są zgodne z poglądami rodziców w niżej wymienionych sprawach (wstaw X)

		Ojciec				Matka			
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Brak ojca	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Brak matki
1.	Postawy wobec rodziny								
2.	Wzorce moralne								
3.	Postawy społeczne								
4.	Poglądy polityczne								
5.	Stosunek do spraw seksualnych								

25. Które z tych wartości uważasz za najważniejsze we właściwym wychowaniu młodego pokolenia?

1. przykład osobisty rodziców
2. ścisły nadzór i kontrola
3. zrozumienie przez rodziców problemów i kłopotów młodzieży
4. surowe kary w przypadku przewinień
5. rozmowy i przekonywanie
6. uchronienie od niewłaściwego towarzystwa
7. wyrozumiałość i tolerancja
8. okazywanie serdeczności
9. pozostawienie dużej samodzielności
10. konsekwencja w postępowaniu rodziców wobec dzieci
11. inne (jakie?)

26. Czy gdybyś miał(a) w przyszłości dzieci, wychowywał(a)byś je tak samo, jak ty byłeś wychowany?

1. tak, zupełnie tak samo
2. podobnie, ale z pewnymi różnicami
3. niezbyt podobnie
4. zupełnie inaczej

27. Proszę powiedzieć, które z wymienionych zalet uważasz za szczególnie ważne w wychowaniu dzieci? (proszę wybrać nie więcej niż pięć odpowiedzi)

1. oszczędność
2. uczciwość
3. sumienność
4. pracowitość
5. opanowanie
6. wytrwałość
7. posłuszeństwo
8. szacunek dla samego siebie
9. cierpliwość
10. lojalność
11. dobre obyczaje
12. poszanowanie cudzej własności
13. tolerancja
14. wiara religijna
15. odpowiedzialność
16. bezinteresowność
17. odwaga
18. samodzielność
19. prawdomówność
20. systematyczność
21. punktualność
22. krytyczność
23. inne (jakie?)

28. Proszę przeczytać jeszcze raz powyższy wykaz celów i wartości oraz określić, który z nich jest najważniejszy? (wpisać tylko jeden numer)

29. Jakie obowiązki mają rodzice wobec dzieci (przede wszystkim)?

1. rodzice mają obowiązek dobrze i godnie wychować dziecko
2. mają zapewnić dziecku odpowiednie warunki materialne
3. mają zapewnić dziecku wykształcenie i wychowanie kulturalne
4. mają zapewnić dziecku wychowanie moralne
5. mają zapewnić dziecku odpowiednie wychowanie religijne

30. Które z poniższych twierdzeń najlepiej określają Twoje poglądy na temat zobowiązań rodziców na rzecz dzieci?

1. obowiązkiem rodziców jest dawać dzieciom wszystko, nawet za szkodą dla siebie
2. rodzice mają własne życie i nie powinno się od nich wymagać zbyt wiele
3. ani jedno, ani drugie
4. trudno powiedzieć

31. Z którym z następujących dwóch twierdzeń był(a)byś skłonny(a) zgodzić się?

1. niezależnie od zalet i wad, jakie mają rodzice, należy ich zawsze kochać i szanować
2. nie ma obowiązku szanowania i kochania rodziców, którzy nie zasłużyli sobie na to swoim postępowaniem
3. trudno powiedzieć

32. Za jaką formę opieki nad dziećmi w wieku niemowlęcym i przedszkolnym opowiadasz się?

1. urlop wychowawczy i osobiste wychowanie
2. opiekunka dla dziecka
3. żłobek i przedszkole
4. wychowanie przez krewnych (dziadkowie)
5. inne (jakie?)

33. W jakim stopniu, Twoim zdaniem, zachowanie czystości przedmałżeńskiej jest wartością, której warto strzec, o którą warto zabiegać?

1. jest bardzo cenną wartością
2. jest przeciętną wartością
3. nie jest żadną wartością

34. Czy uważasz, że czystość przedmałżeńska ma wpływ na udane życie małżeńskie i rodzinne?

1. zdecydowanie tak
2. raczej tak
3. raczej nie
4. zdecydowanie nie
5. nie mam zdania

35. Kiedy, według Ciebie, można rozpocząć współżycie seksualne?

1. kiedy ma się na to ochotę
2. kiedy łączy partnerów szczególne zaangażowanie uczuciowe, miłość
3. kiedy została podjęta decyzja o ślubie
4. po zawarciu związku małżeńskiego

36. Oceń niżej wymienione zachowania (wstaw x)

		Dozwolone	To zależy	Niedo- zwolone	Nie umiem powiedzieć
1.	Współżycie seksualne w okresie oficjalnego narzeczeństwa				
2.	Współżycie małżeńskie po ślubie cywilnym a przed kościelnym				
3.	Zdrada małżeńska				
4.	Rozwody				
5.	Stosowanie środków antykoncepcyjnych				
6.	Przerywanie ciąży				

37. Kto lub co wpłynęło na Twoje postawy i opinie dotyczące życia seksualnego?

1. rozmowy z rodzicami
2. rozmowy z rówieśnikami
3. lekcje w szkole
4. książki, czasopisma
5. filmy
6. własne doświadczenia seksualne
7. katecheza
8. inne (jakie?)

38. Jakie znaczenie ma, według Ciebie, współżycie seksualne w małżeństwie?

1. bardzo duże
2. duże
3. małe
4. bardzo małe
5. żadne
6. trudno powiedzieć

39. Jaki cel, Twoim zdaniem, ma współżycie seksualne w małżeństwie? (wybierz i ponumeruj według ważności)

1. zrodzenie potomstwa
2. umocnienie więzi duchowej małżonków
3. zaspokojenie własnych potrzeb seksualnych
4. zaspokojenie potrzeb seksualnych współmałżonka
5. inne (jakie?)

40. W jakim stopniu uważasz poszczególne sposoby planowania dzietności za właściwe i był(a)byś skłonny(a) je stosować?

		Całkowicie akceptuję	Częściowo akceptuję, częściowo odrzucam	Całkowicie odrzucam	Trudno powiedzieć
1.	Metody naturalnej regulacji poczęć				
2.	Środki antykoncepcyjne				
3.	Sterylizacja				
4.	Stosunek przerywany				

41. Czy Twoim zdaniem stosowanie środków antykoncepcyjnych jest usprawiedliwione moralnie, gdy:

		Tak	To zależy	Nie	Nie umiem powiedzieć
1.	Kobieta nie chce mieć dziecka				
2.	Kobieta ma już zbyt wiele dzieci				
3.	Urodzenie dziecka wiązałoby się z utratą zdrowia kobiety				
4.	Zagraża rozprzestrzenieniem się wirusa HIV				

42. Czy według Ciebie wierność małżeńska jest ważna i konieczna w całym życiu małżeńskim?

1. zdecydowanie tak
2. raczej tak
3. raczej nie
4. zdecydowanie nie
5. trudno powiedzieć

43. Jakie są Twoim zdaniem najczęstsze przyczyny niedochowania wierności małżeńskiej?

44. Co według Ciebie ma wpływ na konflikty i nieporozumienia między małżonkami?

1. osłabienie miłości
2. egoizm
3. brak zrozumienia
4. lekceważenie obowiązków małżeńskich
5. różne poglądy na wychowanie dzieci
6. różnica charakterów
7. różnice światopoglądowe
8. osoby trzecie
9. osłabienie życia religijnego
10. inne (jakie?)

45. Co zamierzasz zrobić w razie trudności w małżeństwie?

1. żyć w okresowej separacji
2. rozwieść się
3. pokonać trudności i pozostać w małżeństwie
4. inne rozwiązania (jakie?).....

46. Jakie według Ciebie są najczęstsze przyczyny rozwodów małżeństw?

1. zdrady małżeńskie
2. egoizm
3. rozłąka małżonków
4. sprawy materialne
5. brak zasadniczego przygotowania do małżeństwa
6. różnice w wykształceniu
7. różnice charakterów
8. nieudane pożycie małżeńskie
9. różnice światopoglądowe
10. alkoholizm
11. inne (jakie?)

47. Czy Twoim zdaniem przerywanie ciąży jest usprawiedliwione moralnie, gdy:

		Tak	To zależy	Nie	Nie umiem powiedzieć
1.	Ciąża zagraża życiu kobiety				
2.	Kobieta jest niezamężna				
3.	Ciąża jest skutkiem gwałtu				
4.	Liczba dzieci w rodzinie jest wystarczająca				

5.	Ciąża komplikuje pracę zawodową lub naukę				
6.	Brak zgody ojca na urodzenie dziecka				
7.	Bardzo trudna sytuacja materialna				
8.	Rodzice są niepełnoletni				
9.	Istnieje ryzyko urodzenia dziecka chorego lub upośledzonego				

48. Jeżeli potępiasz moralnie przerwanie ciąży, to z jakich powodów?

49. Jeżeli nie potępiasz moralnie przerywania ciąży, to z jakich powodów?

50. Poniżej przedstawiamy listę różnych zachowań. Proszę powiedzieć, które z nich był(a)byś skłonny(a) uznać za usprawiedliwione, a które za nieusprawiedliwione. Proszę w ocenie wykorzystać skalę od -3, gdy coś jest całkowicie nieusprawiedliwione, do +3, gdy coś jest całkowicie usprawiedliwione, jeśli coś jest Ci obojętne, proszę wybrać 0.

		-3	-2	-1	0	1	2	3
1.	Zdrada małżeńska							
2.	Przedmałżeńskie stosunki seksualne							
3.	Homoseksualizm							
4.	Prostytucja							
5.	Przerywanie ciąży							
6.	Rozwody							
7.	Antykoncepcja							
8.	Eutanazja							

51. Co znaczy dla Ciebie zdanie: „Małżeństwo jest sakramentem”?

1. oznacza dla mnie nierozzerwalność małżeństwa
2. mówi, że mężczyzna i kobieta tworzą razem część Kościoła
3. mówi, że Chrystus daje małżonkom specjalną łaskę
4. oznacza zaproszenie Pana Boga do małżeństwa i rodziny
5. nic dla mnie nie oznacza
6. nie rozumiem tego zdania
7. inne rozumienie sakramentalności małżeństwa (jakie?)

52. Proszę powiedz, co według Ciebie jest konieczne do zawarcia małżeństwa?

1. tylko ślub kościelny
2. ślub kościelny i cywilny
3. tylko ślub cywilny
4. żaden ślub nie jest potrzebny
5. trudno powiedzieć

53. Poniżej podajemy kilka poglądów. Prosimy Cię o ustosunkowanie się, wstawiając X w tabeli zgodnie ze swoim przekonaniem.

		Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Raczej nie zgadzam się	Zdecydowanie nie zgadzam się	Trudno powiedzieć
1.	Kościół powinien zdecydowanie przeciwstawiać się stosowaniu środków antykoncepcyjnych					
2.	Kościół nie powinien ustępować w swoim potępieniu przerywania ciąży					
3.	Kościół powinien zliberalizować swoją postawę wobec rozwodów					
4.	Kościół powinien dopuścić do sakramentów osoby pozostające w związkach małżeńskich bez ślubu kościelnego					

54. Czy wierzysz w Boga?

1. wierzę w Boga bardzo mocno
2. wierzę w Boga, choć czasem przeżywam wątplenia
3. wierzę w Siłę Wyższą, ale nie w Boga
4. nie wierzę ani w Boga, ani w Siłę Wyższą
5. trudno powiedzieć

55. Do jakiego wyznania religijnego należysz?

1. rzymskokatolickiego
2. prawosławnego
3. protestanckiego
4. mojżeszowego
5. muzułmańskiego
6. buddyjskiego
7. Świadców Jehowy
8. inne (jakie?)
9. do żadnego

56. Jaki jest Twój stosunek do wiary?

1. głęboko wierzący
2. wierzący
3. niezdecydowany, ale przywiązany do tradycji religijnej
4. obojętny
5. niewierzący

57. Jaki jest Twój stosunek do praktyk religijnych?

1. praktykuję w każdą niedzielę i czasami w dni powszednie
2. praktykuję w każdą niedzielę
3. praktykuję dwa, trzy razy w miesiącu
4. praktykuję raz w miesiącu
5. praktykuję kilka razy w roku
6. w ogóle nie praktykuję

58. Czy Tvoi rodzice są:

ojciec matka

1. głęboko wierzący
2. wierzący
3. niezdecydowany, ale przywiązany do tradycji religijnej
4. obojętny
5. niewierzący
6. brak ojca lub matki .

59. Czy Tvoi rodzice chodzą do kościoła?

ojciec matka

1. systematycznie .
2. niesystematycznie.....
1. rzadko
2. wcale
3. brak ojca lub matki

NA ZAKOŃCZENIE PROSIMY O UDZIELENIE KILKU INFORMACJI O SOBIE

60. Płeć

1. kobieta
2. mężczyzna

61. Wiek (ile ukończonych lat?)

62. Typ szkołyKlasa.....

63. Stałe miejsce zamieszkania:

1. wieś
2. miasto do 20 tys. mieszkańców
3. miasto od 20 tys. mieszkańców do 100 tys. mieszkańców
4. miasto ponad 100 tys. mieszkańców

64. Jaka jest Twoja sytuacja rodzinna?

1. mam obydwój rodziców
2. rodzice są rozwiedzeni (w separacji)
3. jedno z rodziców zmarło
4. inna sytuacja (jaka?)

65. Ile masz rodzeństwa oprócz Ciebie?

1. jedno
2. dwoje
3. troje i więcej
4. jestem jedynakiem (jedynaczką)

66. Jak oceniasz sytuację materialną swojej rodziny?

1. wyraźnie dobra
2. dość dobra
3. przeciętna
4. raczej zła
5. zdecydowanie zła

67. Jakie jest wykształcenie Twoich rodziców (opiekunów)?

ojciec matka

1. niepełne podstawowe
2. podstawowe
3. zasadnicze zawodowe
4. średnie
5. pomaturalne
6. niepełne wyższe
7. wyższe

68. Pochodzenie społeczne

1. inteligenckie
2. robotnicze
3. chłopskie
4. inne (jakie?)

69. Twoje uwagi o ankiecie

Młodzież a sens życia
(Janusz Mariański, 1998)
ANKIETA ANONIMOWA

Ankieta zawiera wiele pytań na temat sensu życia człowieka. Zastanawiałeś się na pewno nad tym, co jest w życiu ważne i czym należy się w im kierować. Tych właśnie zagadnień dotyczą pytania kwestionariusza – ankiety. Przeczytaj uważnie każde zadanie i wskaż, w jakim stopniu zgadzasz się z nimi lub nie zgadzasz przez podkreślenie wybranej odpowiedzi w kratkach znajdujących się po prawej stronie.

Wybrana przez Ciebie odpowiedź powinna być zgodna z Twoimi rzeczywistymi przekonaniem. Prosimy o wypowiedzi szczere i samodzielne. Wypowiedziom Twoim zapewniamy całkowitą anonimowość.

Serdecznie dziękujemy za wypełnienie ankiety.

1. Czy uważasz, że tematyka sensu życia jest dla Ciebie interesująca?

1. zdecydowanie tak
2. raczej tak
3. raczej nie
4. zdecydowanie nie
5. trudno powiedzieć

2. Czy problematyka sensu życia jest dla Ciebie zagadnieniem ważnym i potrzebnym?

1. zdecydowanie tak
2. raczej tak
3. raczej nie
4. zdecydowanie nie
5. trudno powiedzieć

3. Czy wśród osób, z którymi najczęściej przebywasz, rozmawia się na temat sensu życia?

1. tak, często
2. tak, czasami
3. tak, rzadko
4. wcale

4. Z kim najczęściej rozmawiasz na temat sensu życia?

1. z najbliższą rodziną
2. z ludźmi z najbliższego otoczenia (np. sąsiedzi, znajomi)
3. z koleżankami, kolegami
4. z nauczycielami
5. z księżmi, siostrami zakonnymi, katechetami
6. z innymi ludźmi (jakimi?)
7. żadna z tych osób i instytucji
8. trudno powiedzieć

5. Czy na Twoje poglądy na temat sensu życia mieli wpływ:

1. rodzina
2. koleżanki, koledzy

3. nauczyciele
4. księża, siostry zakonne, katecheci
5. środki społecznego przekazu (np. telewizja, radio, prasa, kino, teatr itp.)
6. inni ludzie lub instytucje (jakie?)
7. żadna z tych osób i instytucji
8. trudno powiedzieć

6. Czy Twoim zdaniem życie ludzkie ma sens?

1. tak
2. nie
3. nie wiem
4. Proszę uzasadnić, dlaczego tak sądzisz:

7. Jak często zastanawiasz się nad sensem swojego życia?

1. bardzo często
2. często
3. rzadko
4. bardzo rzadko
5. nigdy
6. trudno powiedzieć

8. Jaki jest Twoim zdaniem właściwy sens ludzkiego życia? (napisz kilka zdań na ten temat).

.....
.....

9. Co pobudziło Cię do refleksji nad sensem życia? W jakich okolicznościach i pod wpływem czego zacząłeś intensywniej uświadamiać sobie sprawy związane z sensem życia?

.....
.....

10. W jakim okresie zacząłeś zastanawiać się nad sensem życia?

1. w okresie szkoły podstawowej (do klasy VII włącznie)
2. w klasie VIII
3. w okresie szkoły średniej
4. w klasie maturalnej
5. w ogóle nie zastanawiam się nad sensem życia

11. Czy obecnie częściej niż dawniej myślisz o sensie swojego życia?

1. obecnie częściej
2. obecnie rzadziej
3. bez zmian
4. trudno powiedzieć

12. W czym przede wszystkim widzisz sens swojego życia?

.....
.....

13. Czego najbardziej obawiasz się w życiu? Proszę wstawić krzyżyk w kratkę zgodnie ze swoim przekonaniem.

1. ciężkiej choroby, utraty zdrowia, kalectwa
2. złe ułożonego życia, nieudanego małżeństwa, rozbicia rodziny .
3. straty kogoś bliskiego
4. biedy, nędzy
5. nienawiści i zawiści ludzkiej
6. poczucia osamotnienia, braku przyjaciół, kolegów
7. bezbarwnego i nudnego życia
8. uświadomienia sobie pod koniec życia, że było ono puste i zmarnowane
9. braku powodzenia w realizacji planów związanych z nauką lub pracą
10. odejścia w jakimś okresie życia od ideałów, planów, marzeń, które kiedyś wydawały się bardzo ważne
11. ośmieszenia, kompromitacji
12. nie obawiam się niczego
13. inne obawy (jakie?)

14. Które z wymienionych poniżej wartości uważasz za najważniejsze w swoim życiu? Proszę zakreślić krzyżykiem najwyżej pięć odpowiedzi.

1. dobrobyt
2. sława
3. władza
4. spokojne życie
5. dużo przygód
6. silny charakter
7. szczęście rodzinne
8. ciekawa praca
9. szacunek ludzki
10. wiara religijna
11. grono przyjaciół
12. świadomość, że jest się potrzebnym innym ludziom
13. pomyślność ojczyzny
14. spokój w narodzie
15. wielka odwzajemniona miłość
16. pomoc innym ludziom
17. wykształcenie
18. coś jeszcze, co?

15. Którą z wyżej wymienionych wartości cenisz najbardziej? Proszę wpisać numer tej odpowiedzi
.....

16. Napisz kilka zdań na temat Twoich dążeń, ambicji i celów w życiu:

.....
.....

17. Co Twoim zdaniem przede wszystkim nadaje sens ludzkiemu życiu? Proszę zaznaczyć krzyżykiem nie więcej niż pięć odpowiedzi.

1. miłość, wielkie uczucie
2. zdobycie ludzkiego zaufania i przyjaciół
3. znalezienie własnego miejsca w społeczeństwie oraz poczucie, że jest się w nim przydatnym i potrzebnym
4. szczęście rodzinne
5. pieniądze, dobrobyt, komfort życia, przyzwoita pozycja materialna
6. wykształcenie, dążenie do wiedzy
7. praca, którą się lubi
8. bogactwo wrażeń, zakosztowanie wszystkiego choćby za cenę przykrości
9. zdobycie indywidualności, własnego stylu, umiejętności bycia sobą
10. wiara w jakąś wielką ideę
11. głęboka wiara religijna
12. działanie i dążenie do wybranego celu
13. pozostawienie po swoim życiu jakiegoś trwałego śladu
14. spokojne życie bez żadnych niespodzianek
15. coś jeszcze innego nadaje sens życiu ludzkiemu (co?)

18. Którą z odpowiedzi wybranych w poprzednim pytaniu uważasz za najważniejszą?

Proszę wpisać numer tej odpowiedzi

19. Na niżej podanej liście są umieszczone niektóre tematy i dziedziny życia, które mogą mieć różne znaczenie dla każdego z nas. Jeśli myślisz o swoim życiu, to którym z tych tematów lub dziedzin zajmujesz się i jak często? (Wstaw krzyżyki w tabeli zgodnie ze swoim przekonaniem)

		bardzo często	dość często	rzadko	w ogóle nie	trudno powiedzieć
1.	moje własne zabezpieczenie finansowe, względnie mojej rodziny					
2.	sensowne spędzanie czasu wolnego					
3.	zagrożenie środowiska naturalnego					
4.	mój zawód, awans					
5.	moje zdrowie bądź sprawność					
6.	małżeństwo i rodzina					
7.	wojny, prześladowania, niesprawiedliwość					
8.	problem, po co ja właściwie żyję, co jest sensem mojego życia					
9.	problemy religijne					
10.	problemy ludzi niepełnosprawnych, uzależnionych itp.					
11.	zagrożenie wojną atomową					
12.	AIDS					

20. Jakie znaczenie mają dla Ciebie następujące sprawy? (Wstaw krzyżyki w tabeli zgodnie ze swoim przekonaniem)

		pierwszo- rzędne	duże	niewielkie	całkowity brak znaczenia	trudno powiedzieć
1.	dzieci, względnie chęć ich posiadania					
2.	rodzina, względnie chęć jej założenia					
3.	praca zawodowa, kariera zawodowa					
4.	czas wolny i wypoczynek					
5.	zdrowie, sprawność fizyczna					
6.	przyjaciele					
7.	wiara religijna					
8.	polityka i życie publiczne					
9.	zainteresowania (pasje życiowe, hobby)					
10.	majątek, dostatnie życie					
11.	coś innego (co?)					

21. Czego najbardziej pragniesz w życiu?

.....

22. Która z niżej podanych wartości stanowi Twój ostateczny cel życia? Proszę wybrać pięć możliwości.

1. osiągnięcie zbawienia wiecznego
2. zabezpieczenie trwałego pokoju na świecie
3. zwycięstwo socjalizmu
4. ofiarna praca dla społeczeństwa
5. triumf Kościoła w świecie
6. zachowanie wiary w Boga
7. uwolnienie ludzi od przesądów religijnych
8. zlikwidowanie nędzy i głodu na świecie
9. braterstwo między narodami
10. sprawiedliwość i równość w świecie
11. umiejętność nadawania sensu własnemu życiu
12. poszanowanie godności i praw człowieka
13. praca i poświęcenie dla swoich dzieci
14. poświęcenie dla dobra ojczyzny
15. osiągnięcie dobrobytu
16. szczęście rodzinne
17. zyskanie sławy
18. pozostawienie czegoś po sobie

19. przeżyć jak najwięcej
20. mądrość
21. doskonałość duchowa
22. coś jeszcze, co?

23. Którą z wybranych odpowiedzi w poprzednim pytaniu uważasz za najważniejszą. Proszę wpisać numer tej odpowiedzi

24. Czy możesz powiedzieć, że tylko wiara religijna nadaje Twojemu życiu prawdziwy sens?

1. tylko wiara
2. nie tylko wiara lecz również (co?)
3. prawdziwy sens życia widzę poza wiarą (w czym?)
4. nie umiem powiedzieć

25. Czy warto narażać życie w obronie którejś z poniżej podanych wartości? (proszę wstawić krzyżyk w tabeli zgodnie ze swoim przekonaniem)

		tak	nie	trudno mi powiedzieć
1.	w obronie prawdy			
2.	w obronie ojczyzny			
3.	w obronie sprawiedliwości			
4.	w obronie wolności			
5.	w obronie własnych przekonań			
6.	w obronie równości społecznej			
7.	w obronie religii			
8.	w obronie pokoju			
9.	w obronie godności ludzkiej			
10.	w obronie idei socjalistycznych			
11.	dla ratowania życia ludzkiego			

26. Czy biorąc pod uwagę całość Twojego życia, jesteś z niego zadowolony(a)?

1. bardzo zadowolony(a)
2. dość zadowolony(a)
3. przeciętnie zadowolony(a)
4. niezbyt zadowolony(a)
5. bardzo niezadowolony(a)
6. trudno powiedzieć

27. Uzasadnij bliżej, dlaczego jesteś pesymistą lub optymistą w tym względzie:

28. Jak określił(a)byś odnośnienie się do Ciebie Twoich rodziców?

1. Rodzice nie stawiają mi wymagań i nie są dla mnie uczuciowym oparciem
2. Rodzice nie stawiają mi wymagań, ale są dla mnie uczuciowym oparciem
3. Rodzice stawiają mi wymagania, ale nie są dla mnie uczuciowym oparciem
4. Rodzice stawiają mi wymagania i są dla mnie uczuciowym oparciem

29. Są sprawy i dziedziny życia, co do których jest się zadowolonym, są inne, co do których jest się niezadowolonym. Proszę przeczytać poniższą listę i określić to, co dotyczy Ciebie osobiście według podanych ocen. (Proszę wstawić krzyżyk w tabeli zgodnie ze swoim przekonaniem)

		Całkowicie zadowolony(a)	Dość zadowolony(a)	Mało zadowolony(a)	Niezadowolony(a)	Trudno powiedzieć
1.	moja nauka szkolna					
2.	moje przygotowanie do zawodu					
3.	moja rodzina					
4.	to co robię dla innych poza moją rodziną					
5.	mój stan zdrowia					
6.	z siebie samego, ze stosunku do siebie					
7.	z przebiegu mojego dotychczasowego życia					
8.	mój standard życia, zabezpieczenie finansowe					
9.	w odniesieniu do tego, w co wierzę					
10.	mój rozwój duchowy					
11.	moje wykształcenie, możliwość dokończania się					
12.	moje życie seksualne					
13.	moje życie towarzyskie					
14.	czas wolny i jego wykorzystanie					
15.	moje cele i dążenia życiowe					
16.	cele polityczne					

30. Ludzie różnie oceniają swoje życie. Jedni uważają je za sensowne i dające zadowolenie, inni za bezsensowne. Jaki jest Twój stosunek do życia? Wybierz jedną z poniższych odpowiedzi.

1. życie jest bezsensowne i można w nie zwątpić
2. nie dostrzegam w życiu zbyt wiele sensu, ale życie daje mi zadowolenie
3. życie jest sensowne, ale zadowolenia mi nie daje
4. życie jest sensowne i daje mi zadowolenie

31. Czy ogólnie biorąc powiedział(a)byś, że jesteś:

1. bardzo szczęśliwy(a)
2. dość szczęśliwy(a)
3. niezbyt szczęśliwy(a)
4. w ogóle nie jestem szczęśliwy(a)
5. trudno powiedzieć

32. Jak często odczuwasz, że życie jest bez sensu?

1. bardzo często
2. często
3. czasami
4. rzadko
5. nigdy
6. nie umiem powiedzieć

33. Jeżeli idzie o Twoją własną przyszłość, oceniasz ją w czarnych barwach (pesymistycznie), czy z nadzieją (optymistycznie)?

1. raczej pesymistycznie
2. raczej optymistycznie
3. różnie – raz tak, raz tak
4. trudno powiedzieć

34. Jeśli idzie o przyszłość naszego społeczeństwa, oceniasz ją w czarnych barwach (pesymistycznie), czy z nadzieją (optymistycznie)?

1. raczej pesymistycznie
2. raczej optymistycznie
3. różnie – raz tak, raz tak
4. trudno powiedzieć

35. Oto różne opinie na temat sensu życia. Proszę powiedzieć przy każdej z nich, czy zgadzasz się, czy nie zgadzasz się? (Wstawić „x”).

		zgadzam się	nie zgadzam się	ani się zgadzam, ani nie zgadzam	trudno powiedzieć
1.	życie ma sens tylko dlatego, że istnieje Bóg				
2.	sens życia polega na wydobyciu z niego tego, co najlepsze				
3.	śmierć jest i tak nieunikniona, więc nie ma sensu przejmować się nią				
4.	śmierć ma sens tylko wtedy, gdy się wierzy w Boga				
5.	jeśli przeżyło się swoje życie, śmierć jest naturalną chwilą odpoczynku				
6.	smutek i cierpienie mają sens tylko, jeśli się wierzy w Boga				
7.	życie nie ma sensu				

36. Poniżej podajemy 10 twierdzeń. Ustosunkuj się do każdego, zakreślając „x” wybranej przez Ciebie odpowiedzi w każdym wierszu.

		zdecydowanie zgadzam się	w zasadzie zgadzam się	częściowo zgadzam się	częściowo nie zgadzam się	w zasadzie nie zgadzam się	zdecydowanie nie zgadzam się
1.	Zazwyczaj jestem zupełnie rozbity(a)						
2.	Wydaje mi się, że życie ma zawsze coś podniecającego						
3.	Nie mam w życiu żadnych celów, ani do niczego nie dążę						
4.	Moje istnienie jest zupełnie bezcelowe						
5.	Każdy dzień niesie ze sobą coś nowego						

6.	Gdybym miał(a) dziś umrzeć, miał(a)bym poczucie, że moje życie było wartościowe						
7.	Gdy zastanawiam się nad zdolnością człowieka do wolnego wyboru, to wydaje mi się, że człowiek ma absolutnie wolny wybór przez całe życie						
8.	Mysłałem(a)m na serio o samobójstwie, jako o jedynej drodze wyjścia z sytuacji						
9.	Moje codzienne obowiązki są źródłem zadowolenia i radości						
10.	Doszedłem (doszłam) do wniosku, że brak mi celu w życiu						

37. Czy Twoim zdaniem cierpienie ma sens?

1. ma głęboki sens
2. ma jakiś sens
3. nie ma sensu, ale można mu go nadać
4. jest całkowicie bezsensowne
5. trudno powiedzieć

38. Jak często myślisz o śmierci?

1. bardzo często
2. często
3. czasami
4. rzadko
5. nigdy
6. nie umiem powiedzieć

39. Jeśli pomyślisz o swojej śmierci, proszę powiedzieć, w jakim stopniu zgadzasz się z podanymi niżej wypowiedziami? Proszę ocenić każdą z nich według podanej skali. Wstaw krzyżyk w tabeli zgodnie ze swoim przekonaniem.

		na pewno tak	raczej tak	raczej nie	na pewno nie
1.	Istnieje reinkarnacja (powtórne narodzony duszy) w innym (przyszłym) wcieleniu				
2.	Wraz ze śmiercią wszystko się kończy				
3.	Zmartwychwstanie Jezusa nadaje śmierci sens				
4.	Śmierć jest naturalnym zjawiskiem, nie wiadomo, czy po niej coś następuje				
5.	Śmierć jest przejściem do życia w innym świecie				
6.	Można z duchem zmarłego nawiązać kontakt				
7.	Przy końcu świata ludzie zmartwychwstaną z duszą i ciałem				

40. Czy uważasz, że tylko religia może nadać sens życiu człowieka?

1. na pewno tak
2. raczej tak
3. raczej nie
4. na pewno nie
5. nie wiem

41. Jakie wartości Twoim zdaniem wnosi religia do życia człowieka wierzącego?
.....

42. Czy uważasz, że człowiek niewierzący może odnaleźć sens życia?

1. na pewno tak
2. raczej tak
3. raczej nie
4. na pewno nie
5. nie wiem

43. W czym według Ciebie człowiek niewierzący może odnaleźć sens życia?
.....

44. Do jakiego wyznania religijnego należysz?

1. rzymskokatolickiego
2. prawosławnego
3. protestanckiego
4. mojżeszowego
5. muzułmańskiego
6. buddyjskiego
7. inne, jakie?
8. do żadnego

45. Czy wierzysz w Boga?

1. wierzę w Boga bardzo mocno
2. wierzę w Boga, choć czasem przeżywam zwątpienie
3. wierzę w Siłę Wyższą, ale nie w Boga
4. nie wierzę ani w Boga, ani w Siłę Wyższą
5. trudno powiedzieć

46. Jaki jest Twój stosunek do wiary?

1. głęboko wierzący
2. wierzący
3. niezdecydowany, ale przywiązany do tradycji religijnej
4. obojętny
5. niewierzący

47. Jaki jest Twój stosunek do praktyk religijnych?

1. praktykuję w każdą niedzielę i czasami w dni powszednie
2. praktykuję w każdą niedzielę

3. praktykuję dwa, trzy razy w miesiącu
4. praktykuję raz w miesiącu
5. praktykuję kilka razy w roku
6. w ogóle nie praktykuję

48. Czy zdarza się, że przy rozwiązywaniu problemów uciekasz się do nizej podanych środków? (Wstaw „x” w odpowiednich miejscach).

		nie wierzę w to	nie znam tego	nie mam o tym zdania	nie prak- tykuję, ale coś w tym się kryje	próbowa- łem(łam) i jest w tym coś z prawdy	stosuję systema- tycznie
1.	horoskopy i astrologia						
2.	zdrowotne wpływy kamieni i innych przedmiotów						
3.	wróżby z kart, linii rąk i jasnowidzenie, itp.						
4.	terapia przy pomocy praktyk fizycznych, np. bioenergetyka						
5.	psychoterapia (terapia indy- widualna lub grupowa)						
6.	wahadełko						
7.	uzdrowienie przez osoby szczególnych predyspozycjach						
8.	Yoga, itp.						

NA ZAKOŃCZENIE PROSIMY O UDZIELENIE KILKU INFORMACJI O SOBIE

49. Płeć:

1. kobieta
2. mężczyzna

50. Wiek (ile ukończonych lat?)

51. Typ szkołyKlasa

52. Stałe miejsce zamieszkania:

1. wieś
2. miasto lub osiedle do 20 tys. mieszkańców
3. miasto od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców
4. miasto ponad 100 tys. mieszkańców

53. Ile masz rodzeństwa oprócz Ciebie?

1. jedno
2. dwoje
3. troje i więcej
4. jestem jedynakiem (jedynaczka)

54. Przynależność do organizacji społeczno-politycznych:

1. nie należę
2. należę i jestem mało aktywnym członkiem
3. należę i działam aktywnie
4. jeżeli należysz do organizacji, to do jakich?

55. Przynależność do wspólnot religijnych:

1. nie należę
2. należę i jestem mało aktywnym członkiem
3. należę i działam aktywnie
4. jeżeli należysz do wspólnot religijnych, to do jakich?

56. Jak oceniasz najogólniej sytuację materialną swojej rodziny?

1. wyraźnie dobra
2. dość dobra
3. przeciętna
4. raczej zła
5. zdecydowanie zła

57. Jaki jest zawód Twoich rodziców?

1. ojca
2. matki

58. Jakie jest wykształcenie Twoich rodziców?

1. ojca
2. matki

59. Pochodzenie społeczne

1. inteligenckie
2. robotnicze
3. chłopskie

60. Twoje uwagi o ankiecie

.....

.....

.....

.....

Sens życia w świadomości osób niepełnosprawnych

(Witold Janocha, 2000)

ANKIETA ANONIMOWA

Ankieta zawiera wiele pytań na temat sensu życia człowieka. Zastanawiałeś(łaś) się na pewno nad tym, co jest w życiu ważne i czym należy się w nim kierować. Tych właśnie zagadnień dotyczą pytania kwestionariusza-ankiety. Przeczytaj uważnie każde zdanie i wskaż, w jakim stopniu zgadzasz się z nim lub nie zgadzasz przez podkreślenie wybranej odpowiedzi.

Wybrana przez Ciebie odpowiedź powinna być zgodna z Twoimi rzeczywistymi przekonaniem. Prosimy o wypowiedzi szczere i samodzielne. Wypowiedziom Twoim zapewniamy całkowitą anonimowość.

Serdecznie dziękujemy za wypełnienie ankiety.

1. Czy uważasz, że tematyka sensu życia jest interesująca?

1. zdecydowanie tak
2. raczej tak
3. raczej nie
4. zdecydowanie nie
5. trudno powiedzieć

2. Czy problematyka sensu życia jest dla Ciebie zagadnieniem ważnym i potrzebnym?

1. zdecydowanie tak
2. raczej tak
3. raczej nie
4. zdecydowanie nie
5. trudno powiedzieć

3. Czy wśród osób, z którymi najczęściej przebywasz, rozmawia się na temat sensu życia?

1. bardzo często
2. często
3. rzadko
4. bardzo rzadko
5. nigdy

4. Z kim najczęściej rozmawiasz na temat sensu życia?

1. z najbliższą rodziną
2. z ludźmi z najbliższego otoczenia (np. sąsiedzi, znajomi)
3. z koleżankami, kolegami
4. z przyjacielem
5. z nauczycielem
6. z osobami duchownymi (kapłan, siostra zakonna)
7. z personelem medycznym (lekarz, pielęgniarka)
8. z innymi ludźmi (z kim?).....
9. z nikim nie rozmawiam na te tematy

5. Czy na Twoje poglądy na temat sensu życia mieli wpływ:

1. najbliższa rodzina
2. ludzie z najbliższego otoczenia
3. koleżanki, koledzy
4. przyjaciele
5. nauczyciele
6. osoby duchowne (kapłan, siostra zakonna)
7. personel medyczny (lekarz, pielęgniarka)
8. inni ludzie (kto?)
9. nikt nie miał wpływu na te poglądy

6. Czy Twoim zdaniem życie ludzkie ma sens?

1. zdecydowanie tak
2. raczej tak
3. raczej nie
4. zdecydowanie nie
5. trudno powiedzieć

Proszę uzasadnić, dlaczego tak sądzisz?

Jak często zastanawiasz się nad sensem swojego życia?

1. bardzo często
2. często
3. rzadko
4. bardzo rzadko
5. nigdy
6. trudno powiedzieć

Co pobudziło Ciebie do refleksji nad sensem życia? W jakich okolicznościach i pod wpływem czego zacząłeś(ęłaś) intensywniej uświadamiać sobie sprawy związane z sensem życia?

.....

7. Kiedy zacząłeś(ęłaś) zastanawiać się nad sensem życia?

1. w szkole podstawowej (do klasy VII włącznie)
2. w klasie VIII
3. w szkole średniej
4. w klasie maturalnej
5. w innym czasie (kiedy ?)
6. w ogóle nie zastanawiam się nad sensem życia

W czym przede wszystkim widzisz sens swojego życia?

8. Czy możesz powiedzieć, że sprawność fizyczna stanowi dla Ciebie pierwszorzędne znaczenie w stosunku do innych wartości?

1. zdecydowanie tak
2. raczej tak
3. raczej nie
4. zdecydowanie nie
5. trudno powiedzieć

10. Czego najbardziej obawiasz się w swoim życiu?

1. biedy, nędzy
2. źle ułożonego życia (nieudanego małżeństwa, rozbitcia rodziny)
3. straty kogoś bliskiego
4. ciężkiej choroby, pogorszenia stanu zdrowia
5. nienawiści i zawiści ludzkiej
6. poczucia osamotnienia, braku przyjaciół
7. bezbarwnego, nudnego życia
8. ośmieszenia, kompromitacji
9. uświadomienia sobie pod koniec życia, że było ono puste, że się je zmarnowało
10. braku powodzenia w realizacji planów
11. odejścia od ideałów, planów, marzeń, które kiedyś wydawały się bardzo ważne
12. nietolerancji, odrzucenia, braku akceptacji
13. inne obawy (jakie?).....
14. nie obawiam się niczego

11. Które z wymienionych poniżej wartości uważasz za najważniejsze w swoim życiu? Proszę podać najwyżej pięć odpowiedzi.

1. dobrobyt
2. sława
3. władza
4. spokojne życie
5. dużo przygód
6. silny charakter
7. szczęście rodzinne
8. ciekawa praca
9. szacunek ludzki
10. wiara religijna
11. grono przyjaciół
12. świadomość, że jest się potrzebnym innym ludziom
13. pomyślność ojczyzny
14. spokój w narodzie
15. wielka odwzajemniona miłość
16. pomoc innym ludziom
17. wykształcenie
18. coś innego, (co?).....

Którą z odpowiedzi w poprzednim pytaniu uważasz za najważniejszą? Proszę wpisać tylko jeden numer.....

12. Co Twoim zdaniem przede wszystkim nadaje sens ludzkiemu życiu? Proszę podać nie więcej niż pięć odpowiedzi.

1. miłość, wielkie uczucie
2. zdobycie ludzkiego zaufania
3. przyjaciele, którzy człowieka lubią i szanują

4. znalezienie własnego miejsca w społeczeństwie, poczucie, że jest się w nim przydatnym i potrzebnym
5. szczęście rodzinne
6. dobrobyt, komfort życia, pieniądze
7. wykształcenie, dążenie do wiedzy
8. bogactwo wrażeń, zakosztowanie wszystkiego choćby za cenę przykrości..
9. zdobycie indywidualności, umiejętności bycia sobą
10. wiara w jakąś wielką ideę
11. głęboka wiara religijna
12. dążenie do wybranego celu
13. pozostawienie po sobie jakiegoś trwałego śladu
14. spokojne życie bez żadnych niespodzianek
15. coś innego nadaje sens ludzkiemu życiu (co ?).....

Którą z odpowiedzi w poprzednim pytaniu uważasz za najważniejszą? Proszę wpisać tylko jeden numer.....

13. Jakie stawiasz sobie cele i zadania na przyszłość?

14. Czy biorąc pod uwagę całość swojego życia, jesteś z niego zadowolony(a), czy też niezadowolony(a)?

1. bardzo zadowolony(a)
2. raczej zadowolony(a)
3. raczej niezadowolony(a)
4. bardzo niezadowolony(a)
5. trudno powiedzieć

Czym kierowałeś(łaś) się wybierając powyższą odpowiedź?

15. W poniższej tabeli znajduje się lista, na której umieszczone są tematy i dziedziny życia, które mogą mieć różne znaczenie dla każdego z nas. Jeśli myślisz o swoim życiu, to jak często zajmujesz się każdym z tych tematów i dziedzin?

		bardzo często	dość często	rzadko	w ogóle nie	trudno powiedzieć
1.	moje własne zabezpieczenie finansowe, względnie mojej rodziny					
2.	sensowne spędzenie czasu wolnego					
3.	zagrożenie środowiska naturalnego					
4.	mój zawód, awans w zawodzie					
5.	moje zdrowie bądź sprawność fizyczna					
6.	małżeństwo i rodzina					
7.	wojny, prześladowania, niesprawiedliwość					
8.	problem, po co ja właściwie żyję, co jest sensem mojego życia					
9.	problemy religijne					
10.	problemy ludzi niepełnosprawnych					

16. Jakie znaczenie mają dla Ciebie następujące sprawy? Proszę ocenić według skali:

		bardzo duże	duże	niewielkie	całkowity brak znaczenia	trudno powiedzieć
1.	dzieci, względnie chęć ich posiadania					
2.	rodzina, względnie chęć jej założenia					
3.	praca zawodowa, kariera zawodowa					
4.	czas wolny i wypoczynek					
5.	zdrowie, sprawność fizyczna					
6.	przyjaciele					
7.	wiara religijna					
8.	polityka i życie publiczne					
9.	zainteresowania (pasje życiowe, hobby)					
10.	majątek, dostatnie życie					

17. Która z niżej podanych wartości stanowi Twój ostateczny cel życia? Proszę wybrać najwyżej pięć możliwości.

1. osiągnięcie zbawienia wiecznego
2. zabezpieczenie trwałego pokoju na świecie
3. ofiarna praca dla społeczeństwa
4. triumf Kościoła w świecie
5. zachowanie wiary w Boga
6. uwolnienie ludzi od przesądów religijnych
7. zlikwidowanie nędzy i głodu na świecie
8. braterstwo między narodami
9. sprawiedliwość i równość na świecie
10. umiejętność nadawania sensu własnemu życiu
11. poszanowanie godności i praw człowieka
12. praca i poświęcenie dla swoich dzieci
13. poświęcenie dla dobra ojczyzny
14. osiągnięcie dobrobytu
15. szczęście rodzinne
16. zyskanie sławy
17. pozostawienie czegoś po sobie
18. przeżyć jak najwięcej
19. mądrość
20. doskonałość duchowa
21. coś innego (co?).....

Którą z odpowiedzi wybranych w poprzednim pytaniu uważasz za najważniejszą? Proszę wpisać tylko jeden numer.....

18. Ludzie różnie oceniają swoje życie. Jedni uważają je za sensowne i dające zadowolenie, inni za bezsensowne. Jaki jest Twój stosunek do życia? Proszę wybrać jedną z poniższych odpowiedzi.

1. życie jest bezsensowne i nie daje mi zadowolenia
2. nie dostrzegam w życiu zbyt wiele sensu, ale życie daje mi zadowolenie
3. życie jest sensowne, ale zadowolenia mi nie daje
4. życie jest sensowne i daje mi zadowolenie

19. Czy doświadczasz poczucia, że życie nie ma sensu?

1. bardzo często
2. często
3. rzadko
4. bardzo rzadko
5. nigdy
6. trudno powiedzieć

20. Czy Twoim zdaniem cierpienie ma sens?

1. ma głęboki sens
2. ma jakiś sens
3. nie ma sensu, ale można mu go nadać
4. całkowicie nie ma sensu
5. trudno powiedzieć

21. Czy doświadczyłeś(łaś) cierpienia lub go doświadczasz?

1. zdecydowanie tak
2. raczej tak
3. raczej nie
4. zdecydowanie nie
5. trudno powiedzieć

Jeśli tak, to jaki sens nadajesz swojemu cierpieniu?

22. Jak często myślisz o śmierci?

1. bardzo często
2. często
3. rzadko
4. bardzo rzadko
5. nigdy
6. trudno powiedzieć

23. Jeśli pomyślisz o swojej śmierci, proszę powiedzieć, w jakim stopniu zgadzasz się z wymienionymi wypowiedziami? Proszę ocenić każdą z nich według podanej skali:

		na pewno tak	raczej tak	raczej nie	na pewno nie
1.	istnieje reinkarnacja (powtórne narodziny w przyszłym wcieleniu)				
2.	wraz ze śmiercią wszystko się kończy				
3.	zmartwychwstanie Jezusa nadaje śmierci sens				
4.	śmierć jest naturalnym zjawiskiem, nie wiadomo, czy po niej coś następuje				
5.	śmierć jest przejściem do życia w innym świecie				
6.	można z duchem zmarłego nawiązać kontakt				
7.	przy końcu świata ludzie zmartwychwstaną z duszą i ciałem				

24. Oto różne opinie na temat sensu życia. Proszę zaznaczyć przy każdej z nich, czy zgadzasz się, czy nie zgadzasz się?

		zgadzam się	nie zgadzam się	ani się zgadzam ani się nie zgadzam	trudno powiedzieć
1.	życie ma sens tylko dlatego, że istnieje Bóg				
2.	sens życia polega na wydobyciu z niego tego, co najlepsze				
3.	śmierć jest i tak nieunikniona, więc nie ma sensu przejmować się nią				
4.	śmierć ma sens tylko wtedy, gdy wierzy się w Boga				
5.	jeśli dobrze przeżyło się swoje życie, śmierć jest naturalną chwilą odpoczynku				
6.	smutek i cierpienie mają sens tylko wtedy, jeśli się wierzy w Boga				
7.	życie nie ma sensu				

25. Jaki jest Twój stosunek do wiary?

1. głęboko wierzący
2. wierzący
3. niezdecydowany, ale przywiązany do tradycji religijnej
4. obojętny
5. niewierzący

26. Czy wierzysz w Boga?

1. wierzę w Boga bardzo mocno
2. wierzę w Boga, choć czasem przeżywam zwątpienia
3. wierzę w Siłę Wyższą, ale nie w Boga
4. nie wierzę ani w Boga, ani w Siłę Wyższą
5. trudno powiedzieć

27. Czy wierzysz w życie po śmierci?

1. zdecydowanie tak
2. raczej tak
3. raczej nie
4. zdecydowanie nie
5. trudno powiedzieć

28. Jak często modlisz się?

1. codziennie
2. kilka razy w tygodniu
3. przynajmniej raz w tygodniu
4. tylko w niedzielę i święta
5. kilka razy w roku
6. raz w roku lub rzadziej
7. nigdy

29. Do jakiego wyznania religijnego należysz?

1. rzymskokatolickiego
2. prawosławnego
3. protestanckiego
4. mojżeszowego
5. muzułmańskiego
6. buddyjskiego
7. Świadców Jehowy
8. do innego (jakiego?)
9. do żadnego

30. Jaki jest Twój stosunek do praktyk religijnych?

1. praktykuję w każdą niedzielę i czasami w dni powszednie
2. praktykuję w każdą niedzielę
3. praktykuję dwa, trzy razy w miesiącu
4. praktykuję raz w miesiącu
5. praktykuję kilka razy w roku
6. praktykuję raz na kilka lat
7. w ogóle nie praktykuję

31. Jak często słuchasz Mszy św. przez radio?

1. codziennie
2. kilka razy w tygodniu
3. co tydzień
4. dwa, trzy razy w miesiącu
5. raz w miesiącu
6. kilka razy w roku
7. w ogóle nie słucham

32. Czy zdarza się, że przy rozwiązywaniu problemów życiowych uciekasz się do nizej podanych środków?

		nie wierzę w to	nie znam tego	nie mam o tym zdania	nie praktykuję, ale coś się w tym kryje	próbowałem (am) i jest w tym coś z prawdy	stosuję systematycznie
1.	horoskopy i astrologia						
2.	zdrowotne wpływy kamieni i innych przedmiotów						
3.	wróżenie z kart, linii rąk, jasnowidzenie itp.						
4.	terapia przy pomocy praktyk fizycznych, np. bioenergetyka						
5.	psychoterapia (terapia indywidualna lub grupowa)						
6.	wahadełko						

7.	uzdrowienie przez osoby o szczególnych predyspozycjach						
8.	Yoga.						

33. Czy zgadzasz się z tym, że wiara pomaga ludziom w trudnych sytuacjach życiowych?

1. zdecydowanie tak
2. raczej tak
3. raczej nie
4. zdecydowanie nie
5. trudno powiedzieć

34. Czy Twoim zdaniem łatwiej jest wierzyć w Boga ludziom doświadczonym trudami życia ?

1. zdecydowanie tak
2. raczej tak
3. raczej nie
4. zdecydowanie nie
5. trudno powiedzieć

35. Czy możesz powiedzieć, że tylko wiara nadaje sens Twojemu życiu?

1. tylko wiara
2. nie tylko wiara, ale również (co?).....
3. prawdziwy sens życia widzę poza wiarą (w czym?)
4. trudno powiedzieć

36. Czy uważasz, że człowiek niepełnosprawny jest osobą pełnowartościową?

1. zdecydowanie tak
2. raczej tak
3. raczej nie
4. zdecydowanie nie
5. trudno powiedzieć

37. Czy uważasz siebie za osobę pełnowartościową?

1. zdecydowanie tak
2. raczej tak
3. raczej nie
4. zdecydowanie nie
5. trudno powiedzieć

38. Jak sądzisz, od czego przede wszystkim zależy powodzenie człowieka w życiu?

1. od samego człowieka
2. od różnych okoliczności niezależnych od człowieka
3. na równi od człowieka i od okoliczności
4. trudno powiedzieć

39. Jeśli coś się Tobie nie udaje, obwiniasz za to:

1. przeznaczenie
2. siebie
3. Boga
4. swój stan fizyczny
5. przypadek
6. swoją sytuację materialną
7. coś lub kogoś innego (co? lub kogo?)
8. trudno powiedzieć

40. Czy zdarza się, że czujesz się przygnębiony(a)?

1. bardzo często
2. często
3. rzadko
4. bardzo rzadko
5. nigdy
6. trudno powiedzieć

41. Jakie są Twoje najważniejsze problemy życiowe wynikające z niepełnej sprawności?

42. Co, Twoim zdaniem, jest najtrudniejsze, najgorsze w życiu Twoim jako osoby niepełnosprawnej?

43. Co zapewnia Ci poczucie bezpieczeństwa?

44. Jak ogólnie oceniasz swoje samopoczucie, „stan ducha”?

1. bardzo dobrze
2. raczej dobrze
3. raczej źle
4. bardzo źle
5. trudno powiedzieć

45. W jaki sposób fakt niepełnej sprawności u Ciebie wpływa na:

		nie powoduje ograniczeń	nakłada małe ograniczenia	nakłada duże ograniczenia	wyklucza je w ogóle	trudno powiedzieć
1.	naukę					
2.	pracę zawodową					
3.	możliwości poruszania się					
4.	możliwości samoobsługi					
5.	kontakty z innymi ludźmi					
6.	uczęszczanie do kościoła					
7.	wyjście do kina, teatru, itp.					
8.	wyjazd na wczasy, do sanatorium					

46. Czy w Twoim miejscu zamieszkania napotykasz na takie przeszkody jak:

		tak	nie
1.	nieutwardzona, nierówna nawierzchnia drogi		
2.	zbyt wysokie krawężniki		
3.	stopnie, schody, brak podjazdów, windy		
4.	zbyt wąskie przejścia, drzwi, korytarze		
5.	inne (jakie?).....		

47. Jak oceniasz ogólnie swoje zdrowie i możliwości funkcjonowania w porównaniu z innymi ludźmi w Twoim wieku? Czy są one:

1. zdecydowanie lepsze
2. nieco lepsze
3. podobne
4. nieco gorsze
5. zdecydowanie gorsze
6. trudno powiedzieć

48. Czy w razie potrzeby, gdy masz kłopot, zmartwienie, masz w kimś oparcie, tj. pociechę, zrozumienie?

1. zdecydowanie tak
2. raczej tak
3. raczej nie
4. zdecydowanie nie
5. trudno powiedzieć

49. Jak oceniasz stosunek do siebie najbliższej rodziny. Czy jest on:

1. bardzo życzliwy
2. raczej życzliwy
3. obojętny
4. raczej nieżyczliwy
5. bardzo nieżyczliwy
6. trudno powiedzieć

50. Jak sądzisz, kto ma większe szanse na udane małżeństwo?

1. osoba niepełnosprawna z pełnosprawną
2. dwie osoby niepełnosprawne
3. trudno powiedzieć

51. Jak często wyjeżdżasz poza stałe miejsce zamieszkania?

1. bardzo często
2. często
3. rzadko
4. bardzo rzadko
5. nigdy

52. Czy często jesteś zapraszany(a) na przyjęcia, zabawy?

1. bardzo często
2. często
3. rzadko
4. bardzo rzadko
5. nigdy

53. Czy lubisz zawierać nowe znajomości?

1. bardzo lubię
2. raczej lubię
3. raczej nie lubię
4. bardzo nie lubię
5. trudno powiedzieć

54. Z kim najczęściej spędzasz wolny czas?

1. w gronie rodzinnym
2. z przyjaciółmi
3. ze znajomymi
4. samotnie
5. z kim innym (z kim?).....

55. Czy w swoim otoczeniu masz wiele osób, które naprawdę lubisz?

1. mam wiele takich osób
2. mam niewiele takich osób
3. nie mam takich osób
4. trudno powiedzieć

56. Czy przebywając wśród znajomych, odczuwasz ograniczenia spowodowane niepełnosprawnością?

1. bardzo często
2. często
3. rzadko
4. bardzo rzadko
5. nigdy
6. trudno powiedzieć

57. Jaki, Twoim zdaniem, jest stosunek większości ludzi w naszym kraju do osób niepełnosprawnych?

1. właściwy
2. raczej właściwy
3. raczej niewłaściwy
4. niewłaściwy
5. trudno powiedzieć

- 58. W czym się to przede wszystkim przejawia? Proszę podać przykłady.**
- 59. Czy w okresie, gdy powstała Twoja niepełnosprawność, posiadałeś(łaś) jakąś stałą pracę zarobkową?**
1. tak
 2. nie
 3. nie dotyczy
- 60. Czy zaistnienie niepełnej sprawności, w Twoim przypadku, wiązało się z koniecznością przekwalifikowania zawodowego?**
1. tak
 2. nie
 3. nie dotyczy
- 61. Co sobie najbardziej cenisz w związku z wykonywaną pracą? Proszę wybrać nie więcej niż dwie odpowiedzi.**
1. kontakty z ludźmi
 2. poczucie własnej użyteczności i czynnego udziału w życiu
 3. szacunek otoczenia
 4. pracę jako taką, samą możliwość wykonywania pracy
 5. uzyskiwanie dochodów, jakichkolwiek pieniędzy
 6. niezależność finansową
 7. zadowolenie z siebie
 8. możliwość rozwoju osobistego
 9. właściwie to nic
 10. nie dotyczy
- 62. Jak sądzisz, czy problemy osób niepełnosprawnych są upowszechniane przez środki masowego przekazu w naszym kraju w stopniu wystarczającym?**
1. zdecydowanie tak
 2. raczej tak
 3. raczej nie
 4. zdecydowanie nie
 5. trudno powiedzieć
- 63. Jakie, Twoim zdaniem, są możliwości wpływu ludzi niepełnosprawnych na życie społeczne i kulturalne w naszym kraju?**
1. bardzo duże
 2. raczej duże
 3. raczej małe
 4. bardzo małe
 5. brak jest takich możliwości
 6. trudno powiedzieć
- 64. Czy uważasz, że w naszym kraju, opieka i pomoc dla osób niepełnosprawnych są wystarczające?**
1. zdecydowanie tak
 2. raczej tak

3. raczej nie
4. zdecydowanie nie
5. trudno powiedzieć

METRYCZKA

NA ZAKOŃCZENIE PROSIMY O UDZIELENIE KILKU INFORMACJI O SOBIE

1. Płeć:

1. kobieta.....
2. mężczyzna.....

2. Wiek (ile ukończonych lat?).....

3. Stan cywilny:

1. panna.....
2. kawaler.....
3. zamężna.....
4. żonaty
5. wdowa.....
6. wdowiec.....
7. rozwiedziona.....
8. rozwiedziony.....
9. w separacji.....

4. Miejsce stałego zamieszkania

1. wieś.....
2. miasto lub osiedle do 20 tys. mieszkańców.....
3. miasto od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców.....
4. miasto ponad 100 tys. mieszkańców.....

5. Mieszkam na stałe w:

1. domu rodzinnym (wraz z rodziną)
2. Domu Opieki Społecznej.....
3. własnym mieszkaniu.....
4. wynajętym mieszkaniu.....
5. inne (jakie?)

6. Wykształcenie:

1. podstawowe nieukończone.....
2. podstawowe ukończone.....
3. zasadnicze zawodowe.....
4. średnie nieukończone.....
5. średnie ukończone.....
6. pomaturalne.....
7. wyższe nieukończone.....
8. wyższe ukończone.....

7. Jaka jest Twoja sytuacja zawodowa?

1. pracuję zawodowo, zarobkowo
2. jestem bezrobotny(a) zarejestrowany(a)
3. jestem bezrobotny(a) niezarejestrowany(a)
4. jestem rencistą lub emerytem
5. jestem uczniem, studentem
6. inna sytuacja (jaka

8. Przynależność do organizacji społeczno-politycznych:

1. nie należę
2. należę i jestem mało aktywnym członkiem
3. należę i działam aktywnie
4. jeżeli należysz do organizacji społeczno-politycznych, to do jakich?

9. Przynależność do wspólnot religijnych:

1. nie należę
2. należę i jestem mało aktywnym członkiem
3. należę i działam aktywnie
4. jeżeli należysz do wspólnot religijnych, to do jakich?

10. Pochodzenie społeczne:

1. inteligenckie
1. robotnicze
2. chłopskie
3. inne (jakie?).....

11. Co spowodowało obecną sytuację zdrowotną?

1. choroba
2. wypadek
3. jestem osobą niepełnosprawną od urodzenia
4. inne (jakie?)

12. Jak długo trwa u Ciebie stan niepełnej sprawności? (ile lat, miesięcy).....

13. Jak oceniasz swoje warunki materialne?

1. bardzo dobre
2. dobre
3. przeciętne
4. złe
5. bardzo złe
6. trudno powiedzieć

14. Twoje uwagi o ankiecie:

.....

TEST PIL

Poniżej znajduje się 20 twierdzeń, a pod każdym z nich cyfry w porządku wzrastającym od 1 do 7 lub w porządku malejącym od 7 do 1. Oznaczają one nasilenie, a cyfra 4 jest neutralna. Proszę otoczyć kółkiem tę cyfrę, która jest dla Ciebie najbardziej charakterystyczna. Proszę starać się unikać cyfry 4.

1. Zazwyczaj jestem:

7.	6.	5.	4.	3.	2.	1.
zupełnie rozbity			pełen życia i entuzjazmu			

2. Wydaje mi się, że życie:

7.	6.	5.	4.	3.	2.	1.
ma zawsze coś podniecającego			jest zupełnie szare			

3. W życiu:

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
nie mam żadnych celów ani do niczego nie dążę			mam bardzo wyraźne cele i dążenia			

4. Moje istnienie jest:

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
zupełnie bezcelowe			celowe i sensowne			

5. Każdy dzień:

7.	6.	5.	4.	3.	2.	1.
niesie ze sobą coś nowego			jest zawsze taki sam			

6. Gdybym miał możliwość wyboru, to:

7.	6.	5.	4.	3.	2.	1.
wolałbym się nigdy nie narodzić			chciałbym przeżyć co najmniej 9 takich żyć jak moje			

7. Po przejściu na emeryturę:

7.	6.	5.	4.	3.	2.	1.
mógłbym zająć się czymś bardzo interesującym			przebałaganie zupełnie resztę życia			

8. W dążeniu do celów życiowych:

7.	6.	5.	4.	3.	2.	1.
nigdy nie miałem powodzenia			udało mi się zaspokoić moje potrzeby			

9. Moje życie:

7.	6.	5.	4.	3.	2.	1.
jest puste i pełne rozpaczy			dobrze się układa			

10. Gdybym dziś miał umrzeć, miałbym poczucie, że moje życie było:

7.	6.	5.	4.	3.	2.	1.
wartościowe			pozbawione wartości			

11. Zastanawiając się nad własnym życiem:

7.	6.	5.	4.	3.	2.	1.
często myślę o tym, po co żyję			zawsze znajduję wytlumaczenie dla swojego życia			

12. Gdy zastanawiam się nad swoim stosunkiem do otaczającego świata, to:

7.	6.	5.	4.	3.	2.	1.
czuję się całkiem zagubiony			znajduję swoją rolę w świecie			

13. Jestem osobą:

7.	6.	5.	4.	3.	2.	1.
zupełnie nieodpowiedzialną			bardzo odpowiedzialną			

14. Gdy zastanawiam się nad zdolnością człowieka do wolnego wyboru, to wydaje mi się, że:

7.	6.	5.	4.	3.	2.	1.
człowiek ma absolutnie wolny wybór przez całe życie			jest całkowicie zdeterminowany dziedziczeniem i środowiskiem			

15. Mój stosunek do śmierci jest taki, że:

7.	6.	5.	4.	3.	2.	1.
jestem na nią przygotowany			jestem nieprzygotowany i bardzo się jej lękam			

16. O samobójstwie:

7.	6.	5.	4.	3.	2.	1.
myślałem o tym na serio jako jedynej drodze wyjścia z sytuacji			nigdy ani przez chwilę o tym nie myślałem			

17. Uważam, że moje szanse na znalezienie sensu życia, celu i roli w życiu:

7.	6.	5.	4.	3.	2.	1.
są bardzo duże			są praktycznie żadne			

18. Uważam, że:

7.	6.	5.	4.	3.	2.	1.
kieruję i kontroluję swoje życie			życie wymyka mi się z rąk kierowane przez innych			

19. Moje codzienne obowiązki są:

7.	6.	5.	4.	3.	2.	1.
źródłem zadowolenia i radości			przykre i pełne udręki			

20. Doszedłem do wniosku, że:

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
brak mi celu w życiu			mam wyraźne cele dające pełne zadowolenie			

Uzupełnij następujące zdania pierwszą myślą, jaka Ci przyjdzie do głowy po przeczytaniu rozpoczętego zdania umieszczonego poniżej. Pracuj szybko, nie zastanawiając się nad sensownością odpowiedzi.

1. Moje życie jest.....
2. Mam nadzieję, że potrafię.....
3. Więcej niż cegokolwiek w życiu pragnąłbym.....
4. W życiu już osiągnąłem.....
5. Moją największą ambicją jest.....
6. Najbardziej beznadziejną rzeczą jest.....
7. Jedynym celem mojego życia jest.....
8. Przykrość sprawia mi
9. Śmierć jest
10. Szukanie zapomnienia w alkoholu lub narkotykach jest
11. Choroba i cierpienie mogą być
12. Życie jest dla mnie
13. Myśl o samobójstwie
14. Pomoc innych ludzi jest

Napisz kilka zdań na temat Twoich dążeń, ambicji i celów w życiu

.....

.....

.....

Religijność młodzieży szkół średnich (Radosław Cyrułowski, Janusz Mariański, 2002)

ANKIETA ANONIMOWA

Instytut Socjologii w Lublinie prowadzi badania socjologiczne wśród uczniów szkół ponadgimnazjalnych na temat religijności młodzieży. W czasach, w których młodzież w coraz większym stopniu wywiera wpływ na pokolenie starszych, odkrywanie poglądów i zachowań ludzi młodych jest niesłychanie ważne.

Chcąc poznać rzeczywiste poglądy młodzieży na tematy religijno-moralne, zwracamy się do **Ciebie** o udzielenie odpowiedzi na pytania zawarte w kwestionariuszu ankiety. Nie ma tutaj dobrych, ani złych odpowiedzi. Najważniejsze, aby były one szczerze. Pamiętaj: **Ankieta jest anonimowa!** Wszystkie uzyskane informacje będą służyć celom naukowym.

Dziękujemy za wypełnienie ankiety.

1. Jaki wpływ na Twoją wiedzę oraz opinie o sprawach religijnych ma:

Zaznacz znakiem „x” odpowiednią rubrykę

	Bardzo duży wpływ	Raczej duży wpływ	Raczej mały wpływ	Bardzo mały wpływ	Nie ma wpływu	Trudno powiedzieć
Telewizja						
Radio						
Prasa						
Rodzina						
Rówieśnicy						
Nauczyciele						
Księża						
Katecheza w szkole						

2. Jak często?

Zaznacz znakiem „x” odpowiednie miejsce w rubryce

	Kilka razy w tygodniu	Raz w tygodniu	Raz w miesiącu	Kilka razy w roku	Nigdy
Oglądasz religijne programy w telewizji (np. redakcji katolickiej)?					
Słuchasz radiowe audycje religijne?					
Czytasz o wydarzeniach religijnych w prasie?					
Czytasz Biblię?					
Rozmawiasz na tematy religijne ze swoimi rodzicami?					
Rozmawiasz na tematy religijne z rówieśnikami ze szkoły?					
Rozmawiasz na tematy religijne z sąsiadami?					
Rozmawiasz na tematy religijne z księdzem (poza katechezą w szkole)?					

3. Jak często słuchasz radia Maryja?

Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź

1. Kilka razy dziennie
2. Raz dziennie
3. Kilka razy w tygodniu
4. Raz w tygodniu
5. Raz w miesiącu
6. Kilka razy w roku
7. Nie słucham

4. Jaki jest Twój stosunek do wiary?

Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź

1. Głęboko wierzący(a) → **pyt. 5A**
2. Wierzący(a) → **pyt. 5A**
3. Niezdecydowany(a), ale przywiązany(a) do tradycji religijnej → **pyt. 5A**
4. Obojętny(a) → **pyt. 5B**
5. Niewierzący(a) → **pyt. 5B**

5A. Jakie są źródła Twojej wiary?

Zaznacz znakiem „x” odpowiednią liczbę odpowiedzi.

1. Osobiste przemyślenia i przekonania
2. Uczęszczanie do kościoła, wpływ kazań i nauk kościelnych, wpływ księży
3. Tradycja i wychowanie w rodzinie
4. Przeżycia i doświadczenia życiowe
5. Tradycja sąsiedzka i środowiskowa
6. Coś innego

5B. Jakie są źródła Twojej obojętności lub niewiary?

Zaznacz znakiem „x” odpowiednią liczbę odpowiedzi

1. Osobiste przemyślenia i przekonania
2. Zniechęcenie do duchowieństwa
3. Wpływ odpowiedniej lektury
4. Wpływ rodziny
5. Wpływ środowiska
6. Przeżycia i doświadczenia życiowe
7. Coś innego

6. Jaki jest Twój stosunek do praktyk religijnych?

Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź.

1. Praktykuję systematycznie
2. Praktykuję niesystematycznie
3. Praktykuję rzadko
4. Nie praktykuję wcale

7. Kiedy byłeś(aś) bardziej religijny(a)?

Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź.

1. Dawniej
2. Obecnie
3. Bez zmian
4. Trudno powiedzieć

8. Jakie przyczyny spowodowały u Ciebie te zmiany?

9. Jak oceniasz swoją religijność w porównaniu z religijnością:

Zaznacz znakiem „x” odpowiednie miejsce w rubryce.

Ojca <i>Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź</i>		Matki <i>Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź</i>	
Jestem bardziej religijny(a)		Jestem bardziej religijny(a)	
Jestem tak samo religijny(a)		Jestem tak samo religijny(a)	
Jestem mniej religijny(a)		Jestem mniej religijny(a)	
Trudno powiedzieć		Trudno powiedzieć	
Nie dotyczy (np. nie mam ojca)		Nie dotyczy (np. nie mam matki)	

10. Do jakiego Kościoła lub związku wyznaniowego należysz?

Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź

1. Rzymskokatolickiego
2. Prawosławnego
3. Protestantckiego
4. Judaistycznego (mojżeszowego)
5. Świadców Jehowy
6. Muzułmańskiego (islam)
7. Do innego, jakiego?
8. Do żadnego

11. Która z przedstawionych poniżej wypowiedzi odpowiada najbardziej Twojemu przekonaniu?

Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź

1. Wszystkie wyznania posiadają tę samą wartość (rangę, znaczenie)
2. Wszystkie wyznania są równe, ale ja przywykłem(am) do swojego, bo się w nim urodziłem(am)
3. Wszystkie wyznania zasługują na szacunek, jednak przedkładam swoje ponad inne
4. Tylko moje wyznanie jest prawdziwe
5. Trudno powiedzieć

12. Czy wierzysz w to, że istnieje siła wyższa, którą można nazwać Bogiem?

Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź.

1. Wierzę
2. Nie wierzę
3. Trudno powiedzieć

14. Czy wierzysz w istnienie Boga Osobowego?

Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź

1. Tak
2. Nie
3. Trudno powiedzieć

15. Czy wierzysz, że Bóg jest jeden w trzech Osobach?

Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź

1. Wierzę
2. Nie wierzę
3. Trudno powiedzieć

16. Czy jesteś przekonany(a), że Bóg jest Stwórcą całego świata i całej ludzkości?

Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź

1. Tak
2. Nie
3. Trudno powiedzieć

17. Kto, Twoim zdaniem, ma wpływ na losy wszystkich ludzi?

Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź

1. Wyłącznie sam Bóg
2. Wyłącznie sami ludzie
3. Zarówno Bóg, jak i ludzie
4. Inne (*jakie?*)
5. Trudno powiedzieć

18. Kim, według Ciebie, jest Jezus Chrystus?

Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź

1. Bogiem (Synem Bożym)
2. Bogiem – Człowiekiem
3. Wybitną postacią historyczną
4. Postacią legendarną, mitem
5. Trudno powiedzieć

19. Czy wierzysz w to, że Bóg stał się człowiekiem i umarł na krzyżu za wszystkich ludzi?

Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź

1. Wierzę
2. Nie wierzę
3. Trudno powiedzieć

20. Czy jesteś przekonany(a), że Pismo Święte jest Słowem Bożym?

Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź

1. Tak
2. Nie
3. Trudno powiedzieć

21. Czy uważasz, że treść Pisma św. jest dzisiaj:

Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź

1. Przestarzała
2. Aktualna
3. Częściowo jest przestarzała a częściowo nie
4. Trudno powiedzieć

22. Które z poniższych zdań odpowiada Twojej wierze?

Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź

1. Po śmierci ludzie zmartwychwstaną z duszą i ciałem
2. Po śmierci będą żyć tylko dusze ludzkie
3. Po śmierci nie będzie żyć ani dusza, ani ciało
4. Trudno powiedzieć

23. Jeśli pomyślisz o własnej śmierci, powiedz, w jakim stopniu zgadzasz się z podanymi niżej wypowiedziami:

	Na pewno tak	Chyba tak	Chyba nie	Na pewno nie	Nie umiem powiedzieć
Ze śmiercią wszystko się kończy					
Zmartwychwstanie Jezusa nadaje śmierci sens					
Śmierć jest naturalnym zjawiskiem, nie wiadomo, czy po niej coś istnieje					
Można z duchem zmarłego nawiązać kontakt					
Śmierć jest przejściem do życia w innym świecie					

24. Czy wierzysz w to, że po śmierci oczekuje człowieka wieczna nagroda lub kara?

Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź

1. Tak
2. Nie
3. Trudno powiedzieć

25. Czy wierzysz w istnienie piekła?

Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź

1. Wierzę
2. Nie wierzę
3. Trudno powiedzieć

26. Czy wierzysz w reinkarnację (powtórne narodziny duszy) w innym (przyszłym wcieleniu)?

Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź

1. Wierzę
2. Nie wierzę
3. Trudno powiedzieć

27. Czy możesz powiedzieć, co nadaje Twojemu życiu prawdziwy sens?

Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź

1. Przede wszystkim wiara religijna
2. Nie tylko wiara religijna, lecz również (co?)

3. Prawdziwy sens życia widzę poza wiarą religijną (*w czym?*).....
4. Trudno powiedzieć

28. Czy zgadzasz się, że wiara może dać ludziom poczucie bezpieczeństwa w trudnych sytuacjach?

Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź

1. Tak, tylko wiara
2. Tak, chociaż nie tylko wiara
3. To zależy od sytuacji
4. Nie
5. Trudno powiedzieć

29. Czy wiara religijna pomaga Tobie w codziennym życiu?

Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

30. Czy jesteś przekonany, że tylko wiara mogłaby dać człowiekowi poczucie pewności i nadziei w ostatniej godzinie życia?

Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

31. Czy doświadczyłeś(aś) kiedyś czegoś, co można byłoby nazwać poczuciem (lub odczuciem) bliskości Boga?

Jeśli tak, to proszę o obszerniejszą odpowiedź

1. Tak, (*odpowieź*)
2. Nie
3. Trudno powiedzieć

32. Jak często chodziłeś(aś) na mszę świętą w ciągu ostatniego roku?

Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź

1. W każdą niedzielę
2. Prawie w każdą niedzielę
3. Około 1-2 razy w miesiącu
4. Tylko w wielkie święta
5. Tylko z okazji ślubu, pogrzebu itp.
6. Nigdy w ciągu roku

33. Czym przede wszystkim jest dla Ciebie niedzielna msza święta, w której bierzesz udział?

Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź

1. Wypełnieniem obowiązku wobec Kościoła
2. Spełnieniem nakazu sumienia
3. Dostosowaniem się do wymagań rodziny
4. Przeżyciem religijnym
5. Dostosowaniem się do ogólnego zwyczaju
6. Inne (*jakie?*)
7. Trudno powiedzieć

34. Jak często przystępujesz do spowiedzi?

Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź

1. Około raz w miesiącu
2. Kilka razy w roku
3. Raz w roku
4. Co parę lat
5. Ani razu od dzieciństwa
6. Wcale nie przystępuję

35. Kiedy ostatni raz przystępowałeś(aś) do komunii świętej?

Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź

1. W ostatnim tygodniu
2. W ostatnim miesiącu
3. Przed paroma miesiącami
4. W okresie ostatniej Wielkanocy
5. Przed rokiem
6. Przed kilkoma laty
7. Ani razu od dzieciństwa
8. Wcale nie przystępuję

36. Czy bierzesz udział w lekcjach religii?

Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź

1. Tak, regularnie
2. Tak, ale nieregularnie
3. Nie

37. Czy wolał(a)byś, aby lekcje religii odbywały się:

Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź

1. W szkole
2. W budynku kościelnym
3. To obojętne
4. Trudno powiedzieć

38. Czy w ciągu ostatniego roku brałeś udział w takich praktykach religijnych, jak:

Zaznacz znakiem „x” odpowiednią rubrykę

	Regularnie	Od czasu do czasu	Wcale
Nabożeństwa majowe			
Nabożeństwa różańcowe			
Droga Krzyżowa			
Gorzkie Żale			
Rekolekcje			
Procesja Bożego Ciała			
Pielgrzymki			

39. Jak często modliłeś się w domu w ciągu ostatniego roku?

Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź

1. Codziennie
2. Co kilka dni
3. W niedzielę i święta
4. Od czasu do czasu
5. Tylko w ważniejszych sytuacjach życiowych
6. Bardzo rzadko
7. Nigdy

40. Jakie znaczenie ma dla Ciebie modlitwa?

Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź

1. Bardzo duże
2. Duże
3. Małe
4. Bardzo małe
5. Żadne

41. Jakie posty zachowywałeś w ostatnim roku?

Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź

1. Tylko ściśle (Środa Popielcowa, Wielki Piątek)
2. Wielkie i czasami zwykłe piątki
3. Wielkie i często zwykłe piątki
4. Wielkie i wszystkie piątki
5. Inne
6. W ogóle nie zachowuję postów
7. Trudno powiedzieć

42. Jak traktujesz coroczne odwiedziny duszpasterskie, to znaczy kolędę?

Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź

1. Jako coś, co ma sens wyłącznie religijny
2. Jako coś, co ma sens wyłącznie tradycyjny i zwyczajowo-towarzyski
3. Jako coś, co ma sens zarówno religijny jak zwyczajowo-towarzyski i tradycyjny

4. Jako coś, co ma sens finansowy
5. Inne
6. Trudno powiedzieć

43. Jak się zachowujesz, kiedy do Twojego domu przychodzi ksiądz po kolędzie?

Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź

1. Przyjmuję go serdecznie i osobiście cieszę się z wizyty
2. Przyjmuję go uprzejmie, uważając, że trzeba się dostosować do zwyczaju
3. Przyjmuję go obojętnie, mając na względzie tylko zwyczaj
4. Przyjmuję go w gruncie rzeczy niechętnie
5. Na czas kolędy wychodzę z domu
6. Inne

44. Czy, Twoim zdaniem, do założenia rodziny

Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź

1. Wystarczy ślub cywilny
2. Ślub cywilny nie wystarczy, bo naprawdę ważny jest ślub kościelny (konkordatowy)
3. Żaden ślub nie jest potrzebny, wystarczy, że ludzie się kochają
4. Trudno powiedzieć

45. Które z niżej wymienionych zwyczajów są przestrzegane w Twoim domu i w najbliższej rodzinie?

Zaznacz znakiem „x” odpowiednią liczbę odpowiedzi

1. Opłatek na Boże Narodzenie
2. Święcone na Wielkanoc
3. Popielec
4. Świecenie gromnicy
5. Świecenie palm
6. Świecenie ziół
7. Wspólne śpiewanie kolęd
8. Wspólna modlitwa
9. Udział w uroczystościach ku czci Wszystkich Świętych (1 XI)
10. Barbórka
11. Inne

46. Czy należysz do jakiejś wspólnoty religijnej (stowarzyszenia) w parafii?

Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź

1. Nie należę
2. Należę, ale jestem mało aktywny(a), (podaj nazwę)
3. Należę i jestem aktywny(a), (podaj nazwę)

47. Czym przede wszystkim jest dla Ciebie Kościół katolicki?

Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź

1. Instytucją strzegącą wiary i obyczajów
2. Instytucją świętą z papieżem i duchowieństwem
3. Wspólnotą wiernych
4. Ogólnoświatową organizacją posiadającą również cele świeckie
5. Inne

48. Czy czujesz się członkiem przede wszystkim:

Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź

1. Swojej parafii
2. Swojej diecezji
3. Kościoła w Polsce
4. Kościoła Powszechnego
5. W ogóle nie czuję się członkiem Kościoła
6. Trudno powiedzieć

49. Czy mógłbyś wymienić najważniejsze według Ciebie wydarzenia, jakie w ciągu ostatnich pięciu lat miały miejsce?

Wybierając ewentualnie odp. 2 czy 4, proszę zaznaczyć swój wybór „x”

1. W Kościele powszechnym
2. Nie umiem powiedzieć
3. W Kościele polskim
4. Nie umiem powiedzieć

50. Czy uważasz, że na początku XXI wieku rola Kościoła katolickiego w naszym kraju będzie:

1. Bardziej ważna niż obecnie
2. Tak samo ważna
3. Mniej ważna niż obecnie
4. Trudno powiedzieć

51. Czy Twoim zdaniem Kościół w Polsce miesza się do polityki?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

52. Jeśli tak, to na czym to polega? Proszę podaj jakieś przykłady:

53. Czy uważasz, że księża są potrzebni?

Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź

1. Tak → **pyt. 53**
2. Nie → **pyt. 54**
3. Trudno powiedzieć

54. Jeśli tak, to w jakich sprawach?

Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź

1. Tylko religijnych
2. Religijnych i świeckich
3. Inne
4. Trudno powiedzieć

55. Jeśli nie, to dlaczego?

1.
2. Trudno powiedzieć

56. Proszę, wymienić te cechy, które cenisz najbardziej u księży, z którymi masz kontakt.

57. A jakie są cechy znanych Ci księży, które Ci się nie podobają?

58. Czym kierujesz się w rozwiązywaniu konfliktów moralnych?

Zaznacz znakiem „x” co najwyżej trzy odpowiedzi

1. Naukami Kościoła
2. Radami rodziny
3. Własnym sumieniem
4. Ustalonymi ogólnie sposobami postępowania
5. Radami księży (na przykład spowiedników)
6. Radami przyjaciół
7. Inne (jakie?)
8. Trudno powiedzieć

59. Czy jest ktoś, kogo cenisz i chciałbyś go naśladować w życiu?

Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź

1. Tak
2. Nie
3. Trudno powiedzieć

60. Jeśli tak, to kto?

61. Czy uważasz, że robienie zakupów w niedzielę w supermarketach powinno być dozwolone?

Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź

1. Tak
2. Nie
3. To zależy od sytuacji
4. Trudno powiedzieć

62. Oceń powyższe zachowania i sytuacje:

Zaznacz znakiem „x” odpowiednią liczbę odpowiedzi

	Dozwolone	To zależy	Niedo- zwolone	Nie umiem powiedzieć
Wolna miłość, seks bez ograniczeń				
Uprawianie samogwałtu				
Współżycie seksualne przed ślubem kościelnym				
Wymywanie rodzicom pieniędzy z portfela				
Przywłaszczanie książek z biblioteki				
Świadome kupowanie rzeczy skradzionej				
Zdrada małżeńska				
Rozwód				
Stosowanie środków antykoncepcyjnych				
Przerywanie ciąży				
Eutanazja (skrącanie życia śmiertelnie chorym)				

63. Czym jest dla Ciebie dom rodzinny?

Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź

1. Miejscem, gdzie mnie kochają i rozumieją, gdzie jest mi najlepiej
2. Miejscem, gdzie są ludzie, którzy mnie kochają, ale nie rozumieją
3. Miejscem, gdzie są ludzie, którzy mnie nie kochają i nie rozumieją
4. Miejscem, gdzie jadam i śpiam
5. Określił(a)bym to inaczej, (jak?)

64. Czy wierzysz, że przy rozwiązywaniu problemów pomagają takie środki, jak:

Zaznacz znakiem „x” odpowiednią liczbę odpowiedzi

	Nie wierzę w to	Nie znam tego	Nie mam o tym zdania	Nie próbowałem(am), ale coś w tym jest	Próbowałem(am) i rzeczywiście to działa	Stosuję systematycznie
Horoskop i astrologia						
Zdrowy wpływ kamieni i innych przedmiotów						
Wróżby z kart, linii rąk, jasnovidzenie itp.						
Uzdrowienie przez osoby o szczególnych uzdolnieniach						
Joga						

65. Czy Twoim zdaniem niżej podane zachowania są zawsze złe lub dobre, czy też mogą być złe lub dobre w zależności od okoliczności?

Zaznacz znakiem „x” odpowiednią liczbę odpowiedzi

	Zawsze dobre	To zależy	Zawsze złe
Kłamstwo			
Prawdomówność			
Uczciwość			
Posłuszeństwo rodzicom			
Solidarność międzyludzka			
Dbanie przede wszystkim o własny interes			
Kupowanie pirackich kopii płyt muzycznych			
Kupowanie pirackich kopii programów komputerowych			
Przyjmowanie łapówek			
Dawanie łapówek			
Przebaczenie win			
Pokora			
Stałość przekonań			
Miłosierdzie			
Tolerancja			
Trzymanie się zasad moralnych			
Szacunek dla starszych			
Jeżdżenie bez biletu			

66. Jak układają się Twoje stosunki w rodzinie?*Zaznacz znakiem „x” odpowiednią liczbę odpowiedzi*

	Dobrze	Dość dobrze	Różnie bywa	Raczej nie najlepiej	Trudno powiedzieć	Nie dotyczy
Z ojcem						
Z matką						
Z rodzeństwem						

67. Jak określił(a)byś atmosferę w Twoim domu rodzinnym?*Możesz wybrać kilka odpowiedzi*

1. Wzajemny szacunek
2. Wyróżumiałość
3. Umiejętność przebaczenia
4. Ciągłe nakazy i zakazy
5. Napięcia i konflikty
6. Awantury z powodu nałogu rodziców
7. Poczucie wzajemnej odpowiedzialności
8. Przyjaźń
9. Współpraca
10. Inaczej (jak?)

68. Jak określił(a)byś odnośnienie się do Ciebie Twoich rodziców?*Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź*

1. Rodzice nie stawiają mi wymagań i nie są dla mnie uczuciowym oparciem
2. Rodzice nie stawiają mi wymagań, ale są dla mnie uczuciowym oparciem
3. Rodzice stawiają mi wymagania, ale nie są dla mnie uczuciowym oparciem
4. Rodzice stawiają mi wymagania i są dla mnie uczuciowym oparciem

69. Jaka jest atmosfera religijna w Twoim domu rodzinnym?*Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź*

1. Bardzo pobożna
2. Dość pobożna
3. Mało pobożna
4. Obojętna religijnie
5. Całkowicie świecka
6. Wroga wobec religii

70. Wymień wszystkie osoby Trójcy Świętej.

1.
2. Nie umiem wymienić

71. Napisz krótko, co według nauki Kościoła katolickiego dzieje się z duszą człowieka po śmierci?

.....

72. Wymień Sakramenty św.

1.
2. Nie umiem wymienić

73. Jakie Twoim zdaniem ma znaczenie Sakrament Bierzmowania?

.....

74. Czy Twoim zdaniem wszystkie święta kościelne są ze względów religijnych jednakowo ważne?

Jeśli nie, to zaznacz znakiem „x” te, które uważasz za ważniejsze.

1. Boże Narodzenie
2. Wielkanoc
3. Wielki Piątek
4. Boże Ciało
5. Zielone Świątki
6. Uroczystość Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny
7. Dzień Zaduszny
8. Święto Królowej Polski
9. Wszystkie są jednakowo ważne
10. Inne
11. Trudno powiedzieć

75. Jak myślisz, czy święto Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny jest obchodzone przez Kościół dlatego, że:

Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź

1. Maryja urodziła się bez grzechu pierworodnego
2. Maryja poczęła Jezusa Chrystusa z Ducha Świętego
3. Maryja jest dziewicą
4. Trudno powiedzieć

76. Czy są jakieś modlitwy, nabożeństwa, zwyczaje religijne, których sensu nie rozumiesz?

1. Tak (podaj przykłady)
2. Trudno powiedzieć, nigdy o tym nie myślałem(a)
3. Nie wiem, nie interesuje mnie to

77. Wymień imiona świętych Ewangelistów.

1.
2. Nie umiem wymienić

78. Zaznacz znakiem „x”, na ile każde z przykazań Dekalogu jest wiążące dla Ciebie osobiście.

	Zdecydowanie wiążące	Raczej wiążące	Raczej niewiążące	Zdecydowanie niewiążące	Trudno powiedzieć
Nie będziesz miał bogów cudzych przede mną					
Nie będziesz wzywał imienia Boga Twego nadaremnie					
Pamiętaj, aby dzień święty świecić					

Czcij ojca swego i matkę					
Nie zabijaj					
Nie cudzołóż					
Nie kradnij					
Nie mów fałszywego świadectwa przeciw bliźniemu swemu					
Nie pożądaj żony bliźniego swego					
Nie pożądaj żadnej rzeczy bliźniego swego					

79. Wymień nazwisko:

	Nazwisko	Nie znam
Obecnego papieża		
Obecnego Prymasa Polski		
Biskupa rządzącego diecezją		
Proboszcza swojej parafii		

80. Czy kierujesz się w swoim życiu wskazówkami (nauką) Jana Pawła II?

Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź

1. Tak
2. Nie
3. Trudno powiedzieć

NA ZAKOŃCZENIE PROSZĘ O UDZIELENIE KILKU INFORMACJI O SOBIE**1. Płeć**

1. Mężczyzna
2. Kobieta

2. Stałe miejsce zamieszkania

1. Wieś
2. Miasto do 20 tys. mieszkańców
3. Miasto od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców
4. Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców

3. Ile masz rodzeństwa oprócz Ciebie?

1. Jedno
2. Dwoje
3. Troje i więcej
4. Jestem jedynakiem (jedynaczką)

4. Jakie jest wykształcenie Twoich rodziców?

Zaznacz znakiem „x” odpowiednią rubrykę

	Ojca	Matki
Podstawowe niepełne		
Podstawowe		
Zasadnicze zawodowe		
Średnie		
Pomaturalne		
Wyższe niepełne		
Wyższe		

5. Jak oceniasz najogólniej sytuację materialną swojej rodziny?

Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź

1. Wyraźnie dobra
2. Dość dobra
3. Przeciętna
4. Raczej zła
5. Zdecydowanie zła

6. Twoje uwagi o ankiecie

.....

Młodzież wobec śmierci
(Iwona Filipczak, 2005)
KWESTIONARIUSZ ANKIETY

Na pewno nieraz zastanawiałeś(ąs) się nad przemijaniem czasu, sensem życia, cierpieniem i śmiercią człowieka. Ta ankieta jest częścią badań naukowych prowadzonych w Instytucie Socjologii KUL zgłębiających właśnie tę problematykę. Odpowiadając na zadane w niej pytania, przyczynisz się do rozwoju wiedzy na ten temat.

Badania są anonimowe, a o ich jakości zdecyduje szczerść Twoich odpowiedzi. Przy każdym pytaniu wybierz jedną z zaproponowanych odpowiedzi (o ile nie zaznaczono czegoś innego, lecz nie więcej niż wskazano), zakreślając krzyżykiem odpowiednie pole, lub wpisując ją własnymi słowami, jeżeli przewidziano taką możliwość.

1. Czy i jak często rozmawiasz na temat śmierci?

1. bardzo często
2. dość często
3. rzadko
4. bardzo rzadko
5. nigdy

2. Czy o śmierci powinniśmy rozmawiać otwarcie i szczerze?

1. zdecydowanie tak
2. raczej tak
3. raczej nie
4. zdecydowanie nie
5. trudno powiedzieć

3. Jak często stawiasz sobie pytanie „dlaczego i po co żyję”?

1. bardzo często
2. dość często
3. rzadko
4. bardzo rzadko
5. nigdy

4. Co przede wszystkim chciał(a)byś osiągnąć w życiu? (wybierz najwyżej 4 odpowiedzi)

1. wyższe wykształcenie
2. dobrą, interesującą pracę
3. wysokie dochody
4. karierę zawodową
5. stały pobyt za granicą
6. własny dom (mieszkanie)
7. założyć rodzinę
8. szczęśliwe życie rodzinne
9. przeżyć przyjemne chwile
10. pozyskać przyjaciół
11. inne (jakie?)

5. Jak oceniasz własne życie?

1. bardzo udane
2. dość udane
3. przeciętne
4. mało udane
5. zupełnie nieudane

6. Czy zdarzają Ci się chwile, kiedy czujesz się samotny?

1. bardzo często
2. dość często
3. rzadko
4. bardzo rzadko
5. nigdy

7. Jak często zastanawiasz się nad ludzkim cierpieniem?

1. bardzo często
2. dość często
3. rzadko
4. bardzo rzadko
5. nigdy

8. Co może być przyczyną cierpienia? (wybierz najwyżej 4 odpowiedzi)

1. rozpad rodziny
2. utrata pracy
3. porażka życiowa
4. wypadek
5. choroba
6. cierpienie kogoś bliskiego
7. utrata kogoś bliskiego
8. starość
9. przypadek
10. przeznaczenie, niepomyślne zrządzenie losu
11. inne (jakie?)

9. Czy cierpieniu można nadać sens?

1. zdecydowanie tak
2. raczej tak
3. raczej nie
4. zdecydowanie nie
5. trudno powiedzieć

10. Czy akceptujesz eutanazję jako sposób uwolnienia się od cierpienia?

1. zdecydowanie tak
2. raczej tak
3. raczej nie
4. zdecydowanie nie
5. trudno powiedzieć

- 11. Czy akceptujesz *samobójstwo* jako sposób rozwiązania życiowych problemów?**
1. zdecydowanie tak
 2. raczej tak
 3. raczej nie
 4. zdecydowanie nie
 5. trudno powiedzieć
- 12. Czy w Twojej rodzinie jest ktoś nieuleczalnie chory, oczekujący na śmierć?**
1. tak
 2. nie
 3. nie wiem
- 13. Czy chciał(a)byś znać całą prawdę o stanie Twojego zdrowia, gdyby stwierdzono u Ciebie chorobę wymagającą długotrwałego, skomplikowanego leczenia?**
1. zdecydowanie tak
 2. raczej tak
 3. raczej nie
 4. zdecydowanie nie
 5. trudno powiedzieć
- 14. Czy chciał(a)byś znać całą prawdę o stanie Twojego zdrowia, gdyby stwierdzono u Ciebie nieuleczalną chorobę prowadzącą do nieuchronnej śmierci?**
1. zdecydowanie tak
 2. raczej tak
 3. raczej nie
 4. zdecydowanie nie
 5. trudno powiedzieć
- 15. Co byś zrobił(a), gdyby Twój ojciec lub matka znaleźli się w stanie nieuleczalnej choroby prowadzącej do nieuchronnej śmierci?**
1. ujawnił(a)bym całą prawdę
 2. powiedział(a)bym częściową prawdę
 3. dał(a)bym odpowiedź wymijającą
 4. zataił(a)bym informacje o faktycznym stanie
 5. nie wiem, jak bym postąpił(a)
- 16. Czy utrzymywanie przy życiu ludzi niezdolnych do samodzielnego funkcjonowania oraz wymagających stałej opieki, ma sens?**
1. zdecydowanie tak
 2. raczej tak
 3. raczej nie
 4. zdecydowanie nie
 5. trudno powiedzieć

17. Jeśli odczuwasz lęk przed starością, to jaki?

1. bardzo silny
2. silny
3. słaby
4. bardzo słaby
5. nie odczuwam lęku
6. trudno powiedzieć

18. Jeśli odczuwasz lęk przed śmiercią, to jaki?

1. bardzo silny
2. silny
3. słaby
4. bardzo słaby
5. nie odczuwam lęku
6. trudno powiedzieć

19. Czy boisz się nagłej śmierci?

1. zdecydowanie tak
2. raczej tak
3. raczej nie
4. zdecydowanie nie
5. trudno powiedzieć

20. Czy kiedykolwiek byłeś obecny przy umieraniu kogoś?

1. tak, jeden raz
2. tak, kilka razy
3. nie, nigdy

21. Czy straciła(e)ś kogoś bliskiego?

1. nie (*przejdź do pytania 24*)
2. tak (napisz kogo?)

22. Co czuł(a)eś po stracie bliskiej osoby? (wybierz najwyżej 4 odpowiedzi)

1. niedowierzanie
2. zaprzeczenie
3. bezradność
4. ból
5. rozpacz
6. żal
7. smutek
8. lęk
9. gniew
10. zwątpienie
11. osamotnienie
12. pustkę
13. inne (jakie?)

23. Jaki jest Twój stosunek do bliskich zmarłych? (możesz wybrać kilka odpowiedzi)

1. odwiedzam cmentarz w dzień Święta Zmarłych
2. odwiedzam cmentarz kilka razy w roku
3. wspominam ich często
4. myślę o nich okazjonalnie
5. rozmawiam o nich często
6. modlę się za nich
7. inne (jakie?)

24. Określ, na ile się zgadzasz lub się nie zgadzasz z każdym z poniższych twierdzeń: (postaw „x” w tabeli pod wybraną odpowiedzią)

		Całkowicie się zgadzam	Raczej się zgadzam	Raczej się nie zgadzam	Całkowicie się nie zgadzam	Trudno powiedzieć
1	Śmierć ma sens tylko dlatego, że istnieje Bóg.					
2	Jeżeli przeżyło się swoje życie, śmierć jest naturalną chwilą odpoczynku.					
3	Smutek i cierpienie mają sens tylko, jeżeli wierzy się w Boga.					
4	Śmierć jest i tak nieunikniona, więc nie ma sensu przejmować się nią.					

25. Czy był(a)ś kiedyś „o krok od śmierci”?

1. tak
2. nie
3. nie pamiętam

26. Czy zastanawiał(a)ś się nad własną śmiercią? Jeżeli tak, to jak często?

1. bardzo często
2. często
3. rzadko
4. bardzo rzadko
5. nigdy (przejdź do pytania 29)

27. Co czujesz myśląc o własnej śmierci? (wybierz najwyżej 4 odpowiedzi)

1. bezradność
2. ból
3. rozpacz
4. żal
5. smutek
6. lęk
7. gniew

8. z wąpienie
9. osamotnienie
10. przemijanie
11. nadzieję
12. radość
13. inne (jakie?)

28. Jakie pragnienie budzi w Tobie myśl o własnej śmierci? (wybierz jedną odpowiedź)

1. poprawić dotychczasowe życie
2. dobrze przeżyć własne życie
3. pozostawić po sobie trwały ślad
4. nie powoduje nic
5. trudno powiedzieć

29. Opisz własnymi słowami, czym jest dla Ciebie śmierć?
.....

30. Gdzie przede wszystkim *nie* chciał(a)byś spędzić ostatnich chwil życia? (wybierz jedną odpowiedź)

1. w szpitalu
2. w domu starców
3. w hospicjum
4. samotnie
5. w otoczeniu rodziny
6. w otoczeniu przyjaciół
7. trudno powiedzieć

31. Mając świadomość, że Twoje życie kończy się, co martwiłoby Cię najbardziej? (wybierz najwyżej 3 odpowiedzi)

1. rozstanie z najbliższymi
2. obawa przed nieznanym
3. fakt, że nic nie można już zrobić, by przedłużyć życie
4. to, czy jestem przygotowany(a) na spotkanie z Bogiem
5. życie przeżyte nie tak jak chciałe(a)m
6. lęk, że koniec życia to koniec wszystkiego
7. nieuregulowane własne sprawy
8. nic nie martwiłoby mnie
9. inne (jakie?)

32. Czy lepiej jest umrzeć: (wybierz najwyżej 3 odpowiedzi)

1. bez cierpienia
2. w otoczeniu najbliższych
3. samotnie
4. nagle
5. gdy człowiek jest pojednany z Bogiem
6. po długiej chorobie, gdy człowiek jest pojednany z Bogiem
7. po ciężkim, ale krótkim cierpieniu

8. pod wpływem środków uśmierających, które osłabiają świadomość, ale zmniejszają ból
9. świadomie, niezależnie od tego, czy umieranie niesie wiele cierpień fizycznych czy nie
10. żadna chwila ani sytuacja nie wydaje mi się najlepsza na śmierć

33. Jak wyobrażasz sobie życie po śmierci?

34. Określ, na ile się zgadzasz lub się nie zgadzasz z każdym z poniższych twierdzeń: (postaw „x” w tabeli pod wybraną odpowiedzią)

		Całkowicie się zgadzam	Raczej się zgadzam	Raczej się nie zgadzam	Całkowicie się nie zgadzam	Trudno powiedzieć
1	Zmarli mają możliwość kontaktowania się ze zmarłymi.					
2	Istnieje możliwość kontaktu między zmarłymi a żywymi.					
3	Ludzkie życie podlega prawu reinkarnacji.					
4	Śmierć jest przejściem do innej formy życia.					
5	Zachowanie człowieka jest po śmierci nagradzane lub karane (piekło, niebo)					

35. Co staje się z nami po śmierci? (wybierz jedną odpowiedź)

1. wszyscy idziemy do nieba
2. idziemy do nieba, albo do piekła
3. reinkarnujemy, tzn. po śmierci rodzimy się znowu
4. po tym życiu roztopimy się w czymś w rodzaju wiecznego błogostanu
5. jest coś, ale nie wiem co
6. nic, śmierć jest końcem
7. nie wiem, czy coś jest, czy nie ma
8. inne (jakie?)

36. Czy Zmartwychwstanie Jezusa nadaje sens śmierci?

1. zdecydowanie tak
2. raczej tak
3. raczej nie
4. zdecydowanie nie
5. trudno powiedzieć

37. Czy w obecnych czasach powinny wciąż obowiązywać zewnętrzne oznaki żałoby? (np. czarny strój, powstrzymywanie się od udziału w zabawach itp.)?

1. zdecydowanie tak
2. raczej tak
3. raczej nie
4. zdecydowanie nie
5. trudno powiedzieć

38. Co odczuwasz po przeczytaniu nekrologu? (postaw „x” przy wybranych odpowiedziach)

		osoby znajomej	osoby nieznajomej
1	refleksję, zadumę		
2	smutek		
3	lęk		
4	jestem obojętny		
5	inne (jakie?)		

39. Jak często odwiedzasz cmentarz?

1. bardzo często
2. często
3. rzadko
4. bardzo rzadko
5. nigdy

40. Czy tylko wiara nadaje życiu sens?

1. tylko wiara
2. nie tylko wiara, lecz również (co?)
3. prawdziwy sens widzę poza wiarą (w czym?)
4. trudno powiedzieć

41. Jakie wartości nadają sens ludzkiemu życiu? (wybierz najwyżej 5 odpowiedzi)

1. pieniądze, dobrobyt
2. sława
3. władza
4. spokojne życie
5. odpoczynek, rozrywka
6. dużo przygód
7. ciekawa praca
8. szczęście rodzinne
9. szacunek ludzi
10. wiara religijna
11. zdrowie
12. spokój w narodzie
13. przyjaźń
14. miłość
15. wykształcenie
16. inne (jakie?)

42. Którą z wyżej wymienionych wartości cenisz najbardziej? (napisz numer)

43. Określ Twój stosunek do religii. Czy uważasz siebie za osobę:

1. wierzącą lub nawet głęboko wierzącą
2. przeciętnie wierzącą
3. obojętną religijnie lub niewierzącą

44. Jak często uczestniczysz w publicznych formach kultu religijnego? (np. msza św., droga krzyżowa, różaniec, inne nabożeństwa)

1. raz w tygodniu lub częściej
2. kilka razy w miesiącu
3. raz w miesiącu lub rzadziej
4. wcale

45. Jak często oddajesz się osobistym formom praktyk religijnych? (np. modlitwa, medytacja, rozważanie Słowa Bożego)

1. raz dziennie lub częściej
2. kilka razy w tygodniu
3. kilka razy w miesiącu
4. wcale

46. Płeć:

1. kobieta
2. mężczyzna

47. Miejsce stałego zamieszkania:

1. wieś
2. miasto
3. inne (jakie?)

48. Wykształcenie Twoich rodziców: (postaw „x” w tabeli przy odpowiedniej pozycji)

		Matka	Ojciec
1	podstawowe		
2	zasadnicze zawodowe		
3	średnie		
4	wyższe		

49. Sytuacja materialna Twojej rodziny?

1. bardzo dobra
2. dość dobra
3. przeciętna
4. raczej zła
5. zdecydowanie zła

50. Czy poruszone w tej ankiecie zagadnienia były dla Ciebie zrozumiałe?

1. tak, wszystkie
2. prawie wszystkie
3. ich zrozumienie sprawiało mi często trudności
4. trudno powiedzieć

51. Jeżeli masz inne spostrzeżenia dotyczące tej ankiety, podziel się nimi:

.....
.....
.....

Dziękujemy za współpracę.

Postawy studentów lubelskich wobec muzułmanów

(Monika Lasocka, 2006)

KWESTIONARIUSZ ANKIETY

Niniejszy kwestionariusz ankiety służy badaniom socjologicznym, których wyniki zostaną wykorzystane do napisania pracy magisterskiej pod tytułem „Stosunek studentów Lublina do muzułmanów“, pisanej pod kierunkiem prof. dr. hab. Janusza Mariańskiego. Proszę o udzielenie szczerych, szczegółowych i wyczerpujących odpowiedzi na postawione w nim pytania. Zapewniam, że wszystkie odpowiedzi będą poufne i anonimowe, a zgromadzone materiały zostaną wykorzystane wyłącznie do celów naukowych.

1. Z czym kojarzy Ci się islam?

(proszę zaznaczyć maksymalnie 5 odpowiedzi)

1. Z fascynującym światem, który wniósł dużo do kultury, cywilizacji Zachodu i ma dużo do zaoferowania
2. Z magią Orientu, baśniami z tysiąca i jednej nocy
3. Z zupełnie obcą, niezrozumiałą dla mnie kulturą, religią
4. Z biedą, zacofaniem
5. Z tłumem bezimiennych wiernych, modlących się w meczetach
6. Z jedną z najstarszych religii, posiadającą dużą liczbę wyznawców w różnych częściach świata
7. Z terroryzmem, przemocą
8. Z dżihadem
9. Z muzułmańskimi emigrantami, których coraz większa liczba zalewa europejskie kraje
10. Z pokojem i tolerancją
11. Z pracowitymi ludźmi
12. Z szacunkiem do tradycji
13. Z surowym prawem i nakazami
14. Z dyskryminacją kobiet
15. Trudno powiedzieć
16. Inne, jakie?

2. Czy zatknąłś(aś) się kiedykolwiek z jakimiś zasadami, na których opiera się islam, czy też nie?

1. Tak
2. Nie (przejdź do pytania 4)

3. Czy potrafisz powiedzieć, jakie to były zasady?

4. Czy wiesz, co jest świętą księgą islamu? Proszę napisać, co?

5. Czy zetknąłś/aś się kiedyś ze świętą księgą islamu?

1. Tak
2. Nie

6. Czy wiesz, kto jest twórcą islamu? Proszę napisać, kto?

7. Czy zetknąłeś/aś się kiedykolwiek z jakimiś formami kultury muzułmańskiej, czy też nie?

1. Tak
2. Nie (przejdź do 9)
3. Trudno powiedzieć (przejdź do 9)

8. Jakie to były formy kultury?

1. Muzyka
2. Literatura
3. Teatr
4. Film
5. Malarstwo
6. Rzeźba
7. Architektura
8. Inne, jakie?

9. Czy uważasz, że kultura muzułmańska jest:

1. Bardziej wartościowa niż kultura Zachodu
2. Tak samo wartościowa jak kultura Zachodu
3. Mniej wartościowa niż kultura Zachodu
4. Trudno powiedzieć

10. Co sądzisz o następujących stwierdzeniach?

(proszę ustosunkować się do każdej odpowiedzi, wpisując znak „x” w odpowiedniej rubryce)

	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Trudno powiedzieć
Między światem islamu a Zachodem istnieje dystans kulturowy niemożliwy do przezwyciężenia					
Możliwa jest pokojowa współegzystencja muzułmanów i społeczeństw Zachodu					
Między islamem a Zachodem istnieje zderzenie cywilizacji					

11. Jakie są według Ciebie główne wartości, na których opiera się świat islamu?

(proszę wybrać 3 najważniejsze dla Ciebie odpowiedzi)

1. Religia
2. Tradycja
3. Rodzina
4. Tolerancja
5. Siła
6. Odwaga
7. Walka
8. Samodoskonalenie
9. Wolność
10. Inne, jakie?

12. Proszę, powyżej wybrane przez siebie odpowiedzi, uszeregować według ważności, gdzie 1 oznacza najważniejsza, 2 mniej ważna, 3 najmniej ważna.

1.
2.
3.

13. Z którymi poglądami spośród niżej wymienionych, zgadzasz się, z którymi nie zgadzasz się?
(proszę ustosunkować się do każdej odpowiedzi wpisując znak „x” w odpowiedniej rubryce)

	Tak	Raczej tak	Raczej nie	Nie	Trudno powiedzieć
Państwa muzułmańskie powinny jak najbardziej wzorować się na krajach Zachodu, przejmować wszystko od ich systemu politycznego, po ubiór, styl życia					
Państwa muzułmańskie powinny przejąć niektóre elementy ze świata Zachodu, takie jak demokracja i zachować równocześnie swoją tożsamość kulturową					
Państwa muzułmańskie powinny podążać własną drogą, niezależnie od świata Zachodu					

14. Jak sądzisz, czy możliwe jest pojednanie i zmniejszenie istniejących barier między katolicyzmem a islamem, czy też nie?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

15. Czy uważasz, że nakazy zawarte w świętej księdze islamu są:

1. Łagodne
2. To zależy od interpretacji
3. Surowe
4. Trudno powiedzieć

16. Czy uważasz, że nakazy zawarte w świętej księdze islamu są przestarzałe i nie pasujące do dzisiejszej rzeczywistości, czy też nie?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

17. Czy uważasz, że potrzebna jest modernizacja i reforma islamu, czy też nie?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

18. Czy Twoim zdaniem noszenie strojów zakrywających twarz przez muzułmańskie kobiety jest:

1. Oznaką przywiązania do tradycji i sposobem na wyrażanie swojej tożsamości, częścią kultury, a nie tylko religii
2. Przejawem dyskryminacji kobiet, symbolem uciskanej i pozbawionej praw kobiety
3. Trudno powiedzieć
4. Inne, jakie?

19. Czy uważasz, że kobiety w krajach muzułmańskich są dyskryminowane, czy też nie?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

20. Czy popierasz wprowadzenie do szkół, w krajach europejskich, zakazu noszenia chust przez muzułmańskie uczennice, czy też nie?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

21. Dlaczego tak uważasz?
.....

22. Czy według Ciebie w krajach muzułmańskich są łamane prawa człowieka, czy też nie?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

23. Czy uważasz, że obraz muzułmanów kreowany przez media, jest dla nich krzywdzący i niezgodny z rzeczywistością, czy też nie?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

24. Jak wyobrażasz sobie typowego wyznawcę islamu?

25. Skąd najczęściej czerpiesz informacje o muzułmanach?

(proszę wybrać najważniejsze dla Ciebie odpowiedzi)

1. Internet
2. Prasa
3. Radio
4. Telewizja
5. Literatura
6. Uczelnia
7. Kontakty ze znajomymi
8. Kontakty z muzułmaninami
9. Inny sposób, jaki?

26. Czy interesują Cię wydarzenia w krajach muzułmańskich?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

27. Czy uważasz, że po atakach z 11 września na World Trade Center stosunek do muzułmanów zmienił się, czy też nie?

	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Trudno powiedzieć
Na świecie					
W USA					
W Europie Zachodniej					
W Polsce					

(Jeśli wybrałeś/aś odpowiedź raczej nie, zdecydowanie nie lub trudno powiedzieć, przejdź do pytania 29)

28. Czy Twoim zdaniem, po atakach na World Trade Center stosunek do muzułmanów zmienił się na:

(proszę ustosunkować się do każdej odpowiedzi, wpisując znak „x” w odpowiedniej rubryce)

	Bardziej pozytywny	Bardziej negatywny	Trudno powiedzieć
Na świecie			
W USA			
W Europie Zachodniej			
W Polsce			

29. Czy miałeś/aś kiedykolwiek bezpośredni kontakt z muzułmanami?

1. Tak
2. Nie (przejdź do 35)

30. Jaka to była forma kontaktu?

31. Gdzie miało miejsce to bezpośrednie spotkanie z muzułmaninami?

1. W Polsce
2. W jednym z krajów muzułmańskich
3. W Wielkiej Brytanii
4. We Francji
5. W Niemczech
6. Inne miejsce, jakie?

32. Jaka jest obecnie częstotliwość Twoich bezpośrednich kontaktów z muzułmanami?

1. Codziennie
2. Raz na tydzień
3. Raz na miesiąc
4. Raz na rok
5. Wcale

33. Czy znasz osobiście jakiegoś muzułmanina?

1. Tak
2. Nie (przejdź do 35)

34. Jakie łączą was relacje?

35. Czy byłeś/aś kiedykolwiek w jakimś kraju muzułmańskim?

1. Tak
2. Nie

36. Czy chciałabyś/abyś odwiedzić w przyszłości jakiś kraj muzułmański?

1. Tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Nie
5. Trudno powiedzieć

37. Czy obecność muzułmanina w najbliższym otoczeniu wpływa na poczucie Twojego bezpieczeństwa, czy też nie?

1. Tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Nie
5. Trudno powiedzieć

38. Jaki miałbyś/abyś stosunek do tego, aby muzułmanin był Twoim:*(proszę ustosunkować się do każdej odpowiedzi, wpisując „x” w odpowiedniej rubryce)*

	Zdecydowanie pozytywny	Raczej pozytywny	Raczej negatywny	Zdecydowanie negatywny	Trudno powiedzieć
Kolegą ze studiów					
Kolegą z pracy					
Najbliższym sąsiadem					
Szefem w pracy					
Żoną lub mężem					
Synową lub zięciem					
Przyjacielem					
Wykładowcą na uczelni					

39. Czy dopuszczałbyś/abyś możliwość Twojego przejścia na islam?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

40. Czy zgodziłbyś/abyś się na następujące sytuacje, czy też nie?*(proszę ustosunkować się do każdej odpowiedzi, wpisując „x” w odpowiedniej rubryce)*

	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Trudno powiedzieć
Przyjęcie zdrowej przebadanej krwi od muzułmanina					
Adopcję muzułmańskiego dziecka					
Budowę meczetu w pobliżu Twojego zamieszkania					
Zatrudnienie muzułmanina w swojej firmie					

41. Czy jesteś za przyjęciem Turcji do Unii Europejskiej, czy też nie?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

42. Uzasadnij swoje stanowisko

.....

.....

.....

43. Czy zgadzasz się, czy też nie, ze stwierdzeniem, że mniejszość muzułmańska w krajach europejskich powinna:

(proszę ustosunkować się do każdej odpowiedzi, wpisując „x” w odpowiedniej rubryce)

	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Trudno powiedzieć
Mieć prawo do nieskrępowanego wyznawania swojej religii					
Mieć prawo do uczenia się swojego języka w szkołach państwowych					
Mieć możliwość do uczenia się w swoim języku					
Mieć możliwość do wydawania prasy w swoim języku					
Mieć możliwość do posiadania rozgłośni radiowych lub stacji telewizyjnych nadających w ich języku					
Prawo do zasiadania we władzach lokalnych					
Otrzymywać pomoc finansową od państwa na podtrzymanie własnej kultury					
Jak najszybciej przyjąć kulturę i język tych krajów jako swoje					
Być izolowani, np. mieć swoje dzielnice w miastach					

44. Czy Twoim zdaniem, muzułmanie w porównaniu z innymi mniejszościami, pasują do społeczeństw zachodnich, czy też nie?

1. Bardzo dobrze pasują
2. Raczej dobrze pasują
3. Raczej nie pasują
4. W ogóle nie pasują
5. Trudno powiedzieć

45. Czy Twoim zdaniem emigracja muzułmanów do krajów europejskich przynosi:

1. Więcej korzyści
2. Więcej strat
3. Tyle samo korzyści co strat
4. Trudno powiedzieć

46. Co Twoim zdaniem jest najważniejszą przyczyną terroryzmu muzułmańskiego?

(proszę wybrać 3 odpowiedzi, które uważasz za najważniejsze)

1. Imperializm USA
2. Fanatyzm religijny
3. Bieda
4. Brak innej możliwości wyegzekwowania swoich żądań
5. Fanatyzm polityczny
6. Brak wolności, bezsilność

7. Obrona tradycyjnych wartości i styl życia
8. Inne zwyczaje i kultura
9. Inne, jakie?
10. Trudno powiedzieć

47. Proszę, powyżej wybrane przez siebie odpowiedzi, uszeregować według ważności, gdzie 1 oznacza najważniejsza, 2 mniej ważna, 3 najmniej ważna.

1.
2.
3.

48. Czy uważasz, że każdy muzułmanin to potencjalny terrorysta, czy też nie?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

49. Co według Ciebie oznacza słowo „dżihad“?
.....

50. Czy zgadzasz się z opinią, że Polska może stać się celem ataków terrorystycznych ze strony fundamentalistów muzułmańskich?

1. Zdecydowanie się zgadzam
2. Raczej się zgadzam
3. Raczej się nie zgadzam
4. Zdecydowanie się nie zgadzam
5. Trudno powiedzieć

51. Czy osobiście obawiasz się ataków terrorystyczny, czy też nie?

1. Tak, bardzo się obawiam
2. Tak, raczej się obawiam
3. Nie, raczej się nie obawiam
4. Nie, w ogóle się nie obawiam
5. Trudno powiedzieć

52. Płeć:

1. Kobieta
2. Mężczyzna

53. Liczba ukończonych lat:

54. Wielkość miejscowości zamieszkania rodziców:

1. Wieś
2. Miasto do 50 tys. mieszkańców
3. Miasto od 50 tys. do 100 tys. mieszkańców
4. Miasto od 100 tys. do 250 tys. mieszkańców
5. Miasto od 250 tys. mieszkańców i więcej

55. Jaki jest Twój stosunek do wiary?

1. Głęboko wierzący
2. Wierzący
3. Niezdecydowany, ale przywiązany do tradycji religijnej
4. Obojętny
5. Niewierzący

56. Jaki jest Twój stosunek do praktyk religijnych?

1. Praktykuję w każdą niedzielę i czasami w dni powszednie
2. Praktykuję w każdą niedzielę
3. Praktykuję dwa, trzy razy w miesiącu
4. Praktykuję raz w miesiącu
5. Praktykuję kilka razy w roku
6. W ogóle nie praktykuję

57. Jak określiłbyś(abys) swoje poglądy polityczne?

1. Lewica
2. Centrum
3. Prawica
4. Trudno powiedzieć

Bardzo dziękuję za wypełnienie ankiety!

Jeśli uważasz, że problem nie został dostatecznie rozwinięty, albo występują jakieś niedociągnięcia, bardzo proszę o podzielenie się swoimi uwagami.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Fakulta sociálnych vied
Inštitút Sociológie
Raclavická 14
20 - 950 Lublin
Poľsko

**Religiozita mládeže
(Ondrej Štefaňak, 2008)
ANONYMNÁ ANKETA**

Inštitút Sociológie v Lubline uskutočňuje sociologický výskum uprostred študentov stredných škôl na tému religiozity mládeže. V časoch, keď mládež čoraz väčšmi vplýva na pokolenie starších, je odkrývanie pohľadov a správania mladých ľudí veľmi dôležité.

Chcejúc poznať skutočné pohľady slovenskej mládeže na nábožensko-morálne témy obraciame sa na Teba s prosbou o udelenie odpovedí na otázky, ktoré sa nachádzajú v dotazníku ankety. Nie sú tu ani dobré ani zlé odpovede. Najdôležitejšie je, aby boli úprimné a pravdivé.

Pamätaj: **Anketa je anonymná!** Všetky získané informácie budú slúžiť výlučne vedeckým účelom. **Ďakujeme.**

I.

1. Aký je Tvoj vzťah k viere?

Označ znakom „x“ jednu odpoveď.

1. Hlboko veriaci(a) → **otázka 2A**
2. Veriaci(a) → **otázka 2A**
3. Nerozhodnutý(á), ale zviazaný(á) s náboženskou tradíciou → **otázka 2A**
4. Ľahostajný(á) → **otázka 2B**
5. Neveriaci(a) → **otázka 2B**

2A. Aké sú pramene Tvojej viery?

Označ znakom „x“ zodpovedajúci počet odpovedí.

1. Osobné uváženia a presvedčenia
2. Účasť v kostole, vplyv kázní a cirkevného učenia, vplyv kňazov
3. Tradícia a výchova v rodine
4. Prežité udalosti a životné skúsenosti
5. Tradícia susedov a prostredia
6. Niečo iné (čo?).....

2B. Aké sú pramene Tvojej ľahostajnosti alebo nevery?

Označ znakom „x“ zodpovedajúci počet odpovedí.

7. Osobné uváženia a presvedčenia
8. Znechutenie vo vzťahu k duchovným
9. Vplyv zodpovedajúcej literatúry
10. Vplyv rodiny

11. Vplyv prostredia
12. Prežitie udalosti a životné skúsenosti
13. Niečo iné (čo?).....

3. Aký je Tvoj vzťah k náboženským praktikám?

Označ znakom „x“ jednu odpoveď.

14. Praktizujem ich systematicky
15. Praktizujem ich nesystematicky
16. Praktizujem ich zriedkavo
1. Vôbec ich nepraktizujem

4. Kedy si bol(a) viac nábožensky založený(á)?

Označ znakom „x“ jednu odpoveď.

2. V minulosti → **otázka 5**
3. Teraz → **otázka 5**
4. Bezo zmien → **otázka 6**
5. Ťažko povedať

5. Aké príčiny vyvolali u Teba tieto zmeny?

6. Ako hodnotíš svoje náboženské založenie v porovnaní s náboženským založením:

Označ znakom „x“ odpovedajúce miesta v tabuľke.

Otca <i>Označ znakom „x“ jednu odpoveď.</i>	Matky <i>Označ znakom „x“ jednu odpoveď.</i>
1) Som viac nábožensky založený(á)	1) Som viac nábožensky založený(á)
2) Som rovnako nábožensky založený(á)	2) Som rovnako nábožensky založený(á)
3) Som menej nábožensky založený(á)	3) Som menej nábožensky založený(á)
4) Ťažko povedať	4) Ťažko povedať
5) Nemám otca	5) Nemám matku

7. Do akej Cirkvi, alebo náboženského združenia patríš?

Označ znakom „x“ jednu odpoveď.

1. Rímskokatolíckej
2. Gréckokatolíckej
3. Pravoslávnej
4. Evanjelickej
5. Židovského
6. Moslimského
7. Svedkov Jehovových
8. Do iného (akého?).....
9. Do žiadneho

II.

8. Veríš alebo neveríš v to, že jestvuje vyššia sila, ktorú možno nazvať Bohom?

Označ znakom „x“ jednu odpoveď.

1. Rozhodne verím
2. Skôr verím
3. Skôr neverím
4. Rozhodne neverím
5. Ťažko povedať

9. Veríš alebo neveríš v osobného Boha?

Označ znakom „x“ jednu odpoveď.

1. Rozhodne verím
2. Skôr verím
3. Skôr neverím
4. Rozhodne neverím
5. Ťažko povedať

10. Ktoré tvrdenie najviac vystihuje Tvoj vzťah k viere?

Označ znakom „x“ jednu odpoveď.

1. Viem, že Boh skutočne jestvuje a nemám v tom žiadne pochybnosti
2. Hoci mám pochybnosti, cítim, že verím v Boha
3. Časom cítim, že verím v Boha a časom, že neverím
4. Neverím v osobného Boha, ale v akési Vyššie Bytie
5. Nevieam, či Boh jestvuje a nemyslím si, žeby sa to dalo dozvedieť
6. Neverím v Boha
7. Ťažko povedať

11. Veríš alebo neveríš v to, že Boh je jeden v troch Osobách?

Označ znakom „x“ jednu odpoveď.

1. Rozhodne verím
2. Skôr verím
3. Skôr neverím
4. Rozhodne neverím
5. Ťažko povedať

12. Kto má, podľa Teba, vplyv na osud všetkých ľudí?

Označ znakom „x“ jednu odpoveď.

1. Výlučne sám Boh
2. Výlučne samotní ľudia
3. Rovnako Boh i ľudia
4. Niečo iné
5. Ťažko povedať

13. Si presvedčený(á) alebo nie, že Boh je Stvoriteľ celého sveta i človeka?

Označ znakom „x“ jednu odpoveď.

1. Rozhodne áno
2. Skôr áno
3. Skôr nie
4. Rozhodne nie
5. Ťažko povedať

14. Kým je, podľa Teba, Ježiš Kristus?

Označ znakom „x“ jednu odpoveď.

1. Výlučne Boh (Boží Syn)
2. Boh i človek
3. Významná historická postava
4. Legendárna postava, mýtus
5. Ťažko povedať

15. Veríš alebo neveríš v to, že Boh sa stal človekom a zomrel na kríži za všetkých ľudí?

Označ znakom „x“ jednu odpoveď.

1. Rozhodne verím
2. Skôr verím
3. Skôr neverím
4. Rozhodne neverím
5. Ťažko povedať

16. Si presvedčený(á) alebo nie, že Sväté písmo je slovom Božím?

Označ znakom „x“ jednu odpoveď.

1. Rozhodne áno
2. Skôr áno
3. Skôr nie
4. Rozhodne nie
5. Ťažko povedať

17. Ktorý z nasledovných výrokov najviac zodpovedá Tvojej viere?

Označ znakom „x“ jednu odpoveď.

1. Po smrti ľudia vstanú zmŕtvych s dušou i telom
2. Po smrti budú žiť len ľudské duše
3. Po smrti nebude žiť ani duša, ani telo
4. Ťažko povedať

18. Veríš alebo neveríš v existenciu pekla?

Označ znakom „x“ jednu odpoveď.

1. Rozhodne verím
2. Skôr verím
3. Skôr neverím
4. Rozhodne neverím
5. Ťažko povedať

19. Veríš alebo neveríš v reinkarnáciu (prevtelovanie duší)?

Označ znakom „x“ jednu odpoveď.

1. Rozhodne verím
2. Skôr verím
3. Skôr neverím
4. Rozhodne neverím
5. Ťažko povedať

III.

20. Čím je predovšetkým pre Teba Katolícka cirkev?

Označ znakom „x“ jednu odpoveď.

1. Inštitúcia, ktorá chráni vieru a zvyky
2. Pápež, biskupi a kňazi
3. Spoločenstvo veriacich
4. Celosvetová organizácia, ktorá má taktiež svetské zamerania
5. Iné (čo?).....
6. Ťažko povedať

21. Ktorý z nasledovných opisov najviac zodpovedá Tvojej situácii?

Označ znakom „x“ jednu odpoveď.

1. Som veriaci(a) a prispôsobujem sa požiadavkám Cirkvi
2. Som veriaci(a) na svoj vlastný spôsob
3. Nemôžem povedať, či som veriaci(a), či nie som
4. Nie som veriaci(a) a nezaujímam sa o tieto veci
5. Som neveriaci, pretože náuky cirkví sú pomýlené
6. Iné (čo?).....
7. Ťažko povedať

22. Cítiš sa členom predovšetkým:

Označ znakom „x“ jednu odpoveď.

1. Svojej farnosti
2. Svojej diecézy
3. Cirkvi na Slovensku
4. Všeobecnej Cirkvi
5. Vôbec sa necítim členom(kou) Cirkvi
6. Ťažko povedať

23. Patríš do nejakého náboženského združenia vo farnosti alebo diecéze?

Označ znakom „x“ jednu odpoveď.

1. Nepatrím
2. Patrím, ale som málo aktívny(a) (*uved' názov*)
3. Patrím a som aktívny(a) (*uved' názov*)

24. Myslíš si, že kňazi sú potrební?

Označ znakom „x“ jednu odpoveď.

1. Áno → **otázka 25A**
2. Nie → **otázka 25B**
3. Ťažko povedať

25A. Ak áno, tak v ktorých oblastiach?

Označ znakom „x“ jednu odpoveď.

1. Len v náboženských
2. V náboženských i svetských
3. V iných (*akých?*)
4. Ťažko povedať

25B. Ak nie, prečo?

1.
2. Ťažko povedať

26. Prosím, vymenuj tie vlastnosti, ktoré si najviac ceníš u kňazov, s ktorými prichádzaš do kontaktu?

27. A aké sú vlastnosti Tebe známich kňazov, ktoré sa Ti nepáčia?

28. Chcel(a) by si mať kňaza vo Vašej rodine?

Označ znakom „x“ jednu odpoveď.

1. Áno (*odôvodni*)
2. Nie (*odôvodni*)
3. Ťažko povedať

IV.

29. Môžeš povedať, že jedine viera dáva Tvojmu životu skutočný zmysel?

Označ znakom „x“ jednu odpoveď.

1. Áno, len viera
2. Nielen viera, ale tiež (*čo?*).....
3. Skutočný zmysel života vidím mimo viery (*v čom?*).....
4. Ťažko povedať

30. Zakúsil(a) si niekedy niečo, čo by sa dalo pomenovať pocitom blízkosti Boha?

Ak áno, prosím o obsírnejšiu odpoveď.

1. Áno (*odpoveď*)
2. Nie
3. Ťažko povedať

31. Myslíš si, že Boh Ti pomáha v ťažkých situáciách života?

Označ znakom „x“ jednu odpoveď.

1. Rozhodne áno
2. Skôr áno

3. Skôr nie
4. Rozhodne nie
5. Ťažko povedať

V.

32. Ako často si chodil(a) na svätú omšu v priebehu ostatného roka?

Označ znakom „x“ jednu odpoveď.

1. Každú nedeľu
2. Takmer každú nedeľu
3. Približne 1 – 2 krát v mesiaci
4. Len vo veľké sviatky
5. Len pri príležitosti sobáša, pohrebu a pod
6. Nikdy v priebehu ostatného roka
7. Vôbec nechodím

33. Čím je predovšetkým pre Teba nedeľná svätá omša?

Označ znakom „x“ jednu odpoveď.

1. Splnením povinnosti voči Cirkvi
2. Splnením príkazu svedomia
3. Prispôbením sa požiadavkám rodiny
4. Náboženským zážitkom
5. Prispôbením sa všeobecnému zvyku
6. Iné (čo?).....
7. Ťažko povedať

34. Ako často pristupuješ ku sviatosti zmierenia?

Označ znakom „x“ jednu odpoveď.

1. Približne raz v mesiaci
2. Niekoľko krát v roku
3. Raz v roku
4. Raz za niekoľko rokov
5. Nikdy od detstva
6. Vôbec nepristupujem

35. Kedy si ostatný raz pristúpil(a) ku svätému prijímaniu?

Označ znakom „x“ jednu odpoveď.

1. V ostatnom týždni
2. V ostatnom mesiaci
3. Pred niekoľkými mesiacmi
4. V čase ostatnej Veľkej noci
5. Pred rokom
6. Pred niekoľkými rokmi
7. Nikdy od detstva
8. Vôbec nepristupujem

36. Chodil(a) si na vyučovanie Náboženstva?

Označ znakom „x“ jednu odpoveď.

1. Áno, pravidelne
2. Áno, ale nepravidelne
3. Nie

37. Mal(a) si v priebehu ostatného roka účasť v takých náboženských praktikách, ako:

Označ znakom „x“ odpovedajúce miesta v tabuľke.

	Pravidelne	Z času na čas	Vôbec
1) Májové pobožnosti			
2) Ružencové pobožnosti			
3) Krížová cesta			
4) Procesia na sviatok Božieho Tela			
5) Stretnutie mládeže s biskupom			
6) Púte			

38. Ako často si sa doma modlil(a) v priebehu ostatného roka?

Označ znakom „x“ jednu odpoveď.

1. Každý deň
2. Raz za niekoľko dní
3. V nedele a sviatky
4. Z času na čas
5. Len vo vážnejších životných situáciách
6. Veľmi zriedka
7. Nikdy

39. Aký význam má pre Teba modlitba?

Označ znakom „x“ jednu odpoveď.

1. Veľmi veľký
2. Veľký
3. Malý
4. elmi malý
5. Žiadny
6. Ťažko povedať

40. Ktoré pôsty si zachovával(a) v priebehu ostatného roka?

Označ znakom „x“ jednu odpoveď.

1. Prísne (Popolcová streda a Veľký piatok) a všetky piatky
2. Prísne (Popolcová streda a Veľký piatok) a niekedy i obyčajné piatky
3. Len prísne (Popolcová streda a Veľký piatok)
4. Vôbec nezachovávam pôsty

41. Ktoré z nasledovných zvykov sa dodržiavajú u Vás doma a v najbližšej rodine?

Označ znakom „x“ zodpovedajúci počet odpovedí.

1. Spoločná štedrá večera na Vianoce
2. Popolec v Popolcovú stredú.....

3. Požehnanie hromničnej sviece
4. Požehnanie bahniatok na Kvetnú nedeľu
5. Spoločné spevy kolied (vianočných piesní)
6. Spoločná modlitba
7. Návšteva kostola a cintorína na Dušičky
8. Iné (aké?).....

VI.

42. Podľa čoho sa rozhoduješ v riešení morálnych konfliktov?

Označ znakom „x“ najviac tri odpovede.

1. Učením Cirkvi
2. Radami rodiny
3. Vlastným svedomím
4. Všeobecne ustálenými zásadami konania
5. Radami kňazov (napríklad spovedníkov)
6. Radami priateľov
7. Iné (čím?).....
8. Ťažko povedať

43. K založeniu rodiny, podľa Teba:

Označ znakom „x“ jednu odpoveď.

1. Stačí civilný sobáš
2. Civilný sobáš nestačí, pretože skutočne platný je len cirkevný sobáš
3. Nie je potrebný žiadny sobáš – stačí, že sa ľudia majú radi
4. Ťažko povedať

44. Myslíš si, že nakupovanie v supermarketoch v nedeľu by malo byť dovolené?

Označ znakom „x“ jednu odpoveď.

1. Áno
2. Nie
3. To závisí od situácie
4. Ťažko povedať

45. Myslíš si, že v nedele a sviatky by sa malo zdržiavať od práce v zamestnaní a od rôznych ťažkých prác?

Označ znakom „x“ jednu odpoveď.

1. Áno
2. Nie
3. To závisí od situácie
4. Ťažko povedať

46. Nižšie uvedené zachovania sú, podľa Teba, vždy zlé alebo dobré, alebo môžu byť zlé alebo dobré v závislosti od okolností?

Označ znakom „x“ odpovedajúce miesta v tabuľke.

	Vždy dobré	To záleží od situácie	Vždy zlé
1) Klamstvo			
2) Pravdovravnosť			
3) Poctivosť (statočnosť)			
4) Poslušnosť rodičom			
5) Solidarita medzi ľuďmi			
6) Staranie sa predovšetkým o vlastný záujem			
7) Kupovanie napálených kópií hudobných CD			
8) Kupovanie napálených kópií počítačových programov			
9) Prijímanie úplatkov			
10) Dávanie úplatkov			
11) Odpúšťanie previnení			
12) Pokora			
13) Stálosť presvedčenia			
14) Milosrdenstvo			
15) Tolerancia			
16) Držania sa morálnych zásad			
17) Úcta k starším			
18) Cestovanie bez cestovného lístka			

47. Ohodnot nasledovné správanie a situácie:

Označ znakom „x“ odpovedajúce miesta v tabuľke.

	Dovolené	To záleží od situácie	Nedovolené	Neviem povedať
1) Voľná láska, sex bez ohraničenia				
2) Znásilnenie				
3) Sexuálne spolužitie pred cirkevným sobášom				
4) Homosexualita				
5) Manželská nevera				
6) Rozvod				
7) Používanie antikoncepčných prostriedkov				
8) Umelé prerušenie tehotenstva (abort)				
9) Eutanázia (skracovanie života smrteľne chorým)				

48. Veríš, že pri riešení problémov pomáhajú také prostriedky, ako:*Označ znakom „x“ odpovedajúce miesta v tabuľke.*

	Neverím v to	Nepoznám to	Nemám o tom poňatia	Neskúšal(a) som, ale niečo na tom bude	Skúšal(a) som a skutočne to funguje	Používam to pravidelne
1) Horoskopy a astrológia						
2) Veštenie z kariet, čiar na ruke, jasnovidectvo						
5) Uzdravovanie skrze ľudí so zvláštnymi schopnosťami						
6) Jóga						

49. Čím je pre Teba rodičovský dom?*Označ znakom „x“ jednu odpoveď.*

1. Miesto, kde ma majú radi a rozumejú mi, kde mi je najlepšie
2. Miesto, kde sú ľudia, ktorí ma majú radi, ale mi nerozumejú
3. Miesto, kde sú ľudia, ktorí ma nemajú radi a nerozumejú mi
4. Miesto, kde sa iba najem a vyspím
5. Opísal(a) by som to inak (*ako?*).....

50. Aké sú Tvoje vzťahy v rodine?*Označ znakom „x“ odpovedajúce miesta v tabuľke.*

	Dobré	Dost' dobré	Rôzne býva	Nie najlepšie	Ťažko povedať	Nedotýka sa ma to
S otcom						
S matkou						
So súrodencami						

51. Ako by si opísal(a) postoje rodičov voči Tebe?*Označ znakom „x“ jednu odpoveď.*

1. Rodičia nemajú na mňa požiadavky a nie sú pre mňa ani citovou oporou
2. Rodičia nemajú na mňa požiadavky, ale sú pre mňa citovou oporou
3. Rodičia majú na mňa požiadavky, ale nie sú pre mňa citovou oporou
4. Rodičia majú na mňa požiadavky a sú pre mňa aj citovou oporou

52. Aká je náboženská atmosféra v Tvojom rodičovskom dome?*Označ znakom „x“ jednu odpoveď.*

1. Veľmi pobožná
2. Dost' pobožná
3. Málo pobožná
4. Nábožensky ľahostajná
5. Nepriateľská voči náboženstvu

53. Označ znakom „x“, nakoľko je každé z prikázaní Desatora záväzné osobne pre Teba.

	Rozhodne záväzné	Skôr záväzné	Skôr nezáväzné	Rozhodne nezáväzné	Ťažko povedať
1) Nebudeš mať iných bohov okrem mňa, aby si sa im klaňal					
2) Nevezmeš meno Božie nadarmo					
3) Pamätaj, aby si deň sviatočný svätil					
4) Cti otca svojho i matku svoju					
5) Nezabiješ					
6) Nezosmilniš					
7) Nepokradneš					
8) Nebudeš krivo svedčiť proti svojmu blížnemu					
9) Nepožičaš manželku blížneho svojho					
10) Nepožičaš majetku blížneho svojho ani ničoho, čo jeho je					

VII.

54. Ako často čítaš také noviny alebo časopisy ako:

Označ znakom „x“ odpovedajúce miesta v tabuľke.

	Čítam každé číslo	Čítam takmer každé číslo	Čítam z času na čas	Čítam veľmi zriedka	Vôbec nečítam
1) Nový čas					
2) SME					
3) Katolícke noviny					
4) Plus 7 dní					
5) Slovenka					
6) Život					
7) Bravo					
8) Zrno					
9) Iné (čo?)					

55. Ako často počúvaš rádio Lumen?

Označ znakom „x“ jednu odpoveď.

1. Denne
2. Niekoľko krát v týždni
3. Raz v týždni
4. Raz v mesiaci
5. Niekoľko krát v roku
6. Nepočúvam vôbec
7. Nemám možnosť počúvať toto rádio

56. Aký vplyv má na Tvoje vedomosti a názory v náboženských otázkach:

Označ znakom „x“ odpovedajúce miesta v tabuľke.

	Veľmi veľký vplyv	Skôr veľký vplyv	Skôr malý vplyv	Veľmi malý vplyv	Nemá vplyv	Ťažko povedať
1) Televízia						
2) Rádio						
3) Tlač						
4) Rodina						
5) Rovesníci						
6) Učítelia						
7) Kňazi						
8) Katechéza						

57. Vymenuj všetky osoby Najsvätejšej Trojice.

1.
2. Nevieľ vymenovať

58. Vymenuj mená svätých Evanjelistov.

1.
2. Nevieľ vymenovať

59. Napíš stručne, čo sa podľa učenia Cirkvi deje s dušou človeka po smrti?

1.
2. Nevieľ

60. Vymenuj Sviatosti Cirkvi.

1.
2. Nevieľ vymenovať

61. Napíš stručne, čo je to Sviatosť birmovania?

1.
2. Nevieľ

62. Vymenuj mená:

	Meno	Nevieľ
Súčasného pápeža		
Diecézneho biskupa Tvojej diecézy		
Farára Tvojej farnosti		

63. Sú podľa Teba všetky cirkevné sviatky rovnako dôležité? Ak nie, označ znakom „x“ tie, ktoré považuješ za dôležitejšie.

1. Všetky sú rovnako dôležité
2. Narodenie Pána (Vianoce)
3. Veľká noc
4. Veľký piatok
5. Božie Telo

6. Nepoškvrnené počatie Panny Márie
7. Dušičky
8. Iné (aké?).....
9. Ťažko povedať

NAKONIEC PROSÍM O UDELENIE NIEKOĽKÝCH INFORMÁCII O SEBE

64. Pohlavie

Označ znakom „x“ jednu odpoveď.

1. Muž
2. Žena

65. Aké je Tvoje trvalé bydlisko?

Označ znakom „x“ jednu odpoveď.

1. Obec
2. Mesto do 20 000 obyvateľov
3. Mesto od 20 000 do 100 000 obyvateľov
4. Mesto ponad 100 000 obyvateľov

66. Koľko máš súrodencov okrem seba?

Označ znakom „x“ jednu odpoveď.

1. Jedného
2. Dvoch
3. Troch a viac
4. Nemám súrodencov

67. Aké je vzdelanie Tvojich rodičov?

Označ znakom „x“ odpovedajúce miesta v tabuľke.

	Otec	Matka
1) Základné neúplné		
2) Základné		
3) Stredné bez maturity		
4) Stredné s maturitou		
5) Pomaturitné – nadstavba		
6) Vysokoškolské neúplné		
7) Vysokoškolské		

68. Ako najvšeobecnejšie hodnotíš materiálnu situáciu Vašej rodiny?

Označ znakom „x“ jednu odpoveď.

1. Veľmi dobrá
2. Dost' dobrá
3. Priemerná
4. Skôr zlá
5. Rozhodná zlá

69. Aké výsledky dosahuješ v škole?

Označ znakom „x“ jednu odpoveď.

1. Veľmi dobré
2. Dobré
3. Stredné
4. Slabšie

70. Tvoje úvahy o tejto ankete

.....

.....

.....

.....

Ďakujem veľmi pekne za vyplnenie ankety.

Jasnogórska Pielgrzymka Rodziny Radia „Maryja”

(Piotr Andrukiewicz, 2010)

KWESTIONARIUSZ BADAŃ

Pielgrzymki Rodziny Radia Maryja na Jasną Górę zajmują już trwałe miejsce w religijności, kulturze i życiu społecznym w Polsce. Kwestionariusz ten proponuje uczestnikom tych pielgrzymek refleksję nad nimi. Zawiera on szereg pytań dotyczących przeżyć z nimi związanych.

Proszę bardzo uważnie przeczytać każde pytanie, a następnie odpowiedzieć na nie, kierując się wskazaniami wyrażonymi w instrukcji udzielania odpowiedzi. Wybrana odpowiedź powinna być zgodna z Pana(i) rzeczywistymi przekonaniem. Analiza tych odpowiedzi będzie służyła tylko celom naukowym.

Serdecznie dziękuję za rzetelne wypełnienie ankiety.

1. Który raz uczestniczył Pan(i) w Pielgrzymce Rodziny Radia Maryja: (proszę zaznaczyć znakiem X właściwą odpowiedź)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15

2. Jak Pan(i) sądzi, ile osób uczestniczyło w tegorocznej Pielgrzymce Rodziny Radia Maryja na Jasną Górę? (proszę zaznaczyć znakiem X właściwą odpowiedź)

	poniżej 100 tysięcy
	od 100 tys. do 300 tys.
	od 300 tys. do 500 tys.
	powyżej 500 tys.

3. Na jakiej podstawie sądzi Pan(i), że właśnie tyle osób, jak zaznaczył(a) Pan(i) powyżej, uczestniczyło w pielgrzymce?

4. Czy atmosfera panująca podczas Pielgrzymki Rodziny Radia Maryja na Jasną Górę przypomina, Pana(i) zdaniem, atmosferę innych spotkań? (proszę zaznaczyć wybraną odpowiedź znakiem X w okienku poniżej)

Tak	Nie	Nie wiem

5. Jeśli odpowiedział(a) Pan(i) na powyższe pytanie twierdząco, to proszę podać przykład, atmosferę jakich spotkań przypomina Pielgrzymka RRM?

6. Jeśli odpowiedział(a) Pan(i) twierdząco na pyt. nr 4, to proszę się zastanowić i wskazać, w czym upatruje Pan(i) to podobieństwo?

7. Uczestnicząc w jasnogórskim spotkaniu Rodziny Radia Maryja był(a) Pan(i) przekonany(a), że to wydarzenie ma duże znaczenie: (proszę w każdej linii zakreślić kółkiem odpowiednią cyfrę, wskazującą na wybraną odpowiedź)

	wcale nie ma	małe	przeciętne	duże	bardzo duże
Osobiste dla poszczególnych uczestników	1	2	3	4	5
Dla całego narodu	1	2	3	4	5
Zarówno osobiste jak i społeczne	1	2	3	4	5

8. Cechą charakterystyczną atmosfery panującej wśród uczestników obecnej Pielgrzymki Rodziny Radia Maryja było (proszę zaznaczyć znakiem X w okienku te odpowiedzi, które Pana(i) zdaniem charakteryzowały atmosferę spotkania)

Niechęć	Nuda, znużenie
Otwartość	Nastrój święta, doniosłej uroczystości
Wzajemna życzliwość	Radość
Obojętność	Zmęczenie
Poczucie bliskości	Agresja
Wrogość	Poczucie przynależności do wspólnoty
Solidarność	Anonimowość
Brak zaufania	Uczynność
Poczucie bezpieczeństwa	Obcość
Niepokój, napięcie	Inne (jakie?)
Wzruszenie	

9. Przebywając w tak wielkim zgromadzeniu przeżywał(a) Pan(i) osobiście (proszę zaznaczyć znakiem X w okienku te odpowiedzi, które Pana(i) zdaniem charakteryzowały Pana(i) osobiste doświadczenie)

Niechęć	Nuda, znużenie
Otwartość	Nastrój święta, doniosłej uroczystości
Wzajemna życzliwość	Radość
Obojętność	Zmęczenie
Poczucie bliskości	Agresja
Wrogość	Poczucie przynależności do wspólnoty
Solidarność	Anonimowość
Brak zaufania	Uczynność
Poczucie bezpieczeństwa	Obcość
Niepokój, napięcie	Inne (jakie?)
Wzruszenie	

10. Na ile na Pana(i) decyzję o przyjeździe na Pielgrzymkę RRM wpływ miały: (Uwaga! W każdej linijce proszę zaznaczyć kółkiem odpowiednią cyfrę wskazującą na wybraną odpowiedź)

	żaden	mały	przeciętny	duży	bardzo duży
poczucie identyfikacji z Rodziną Radia Maryja	1	2	3	4	5
komunikaty płynące z Radia Maryja	1	2	3	4	5
zachęta księdza proboszcza lub innych kapłanów	1	2	3	4	5
zachęta kogoś z rodziny lub znajomych	1	2	3	4	5
ogłoszenie w prasie	1	2	3	4	5
informacja Biura Radia Maryja	1	2	3	4	5
inne:	1	2	3	4	5

11. W jakim stopniu powodem Pana(i) uczestnictwa w pielgrzymce były? (Uwaga! W każdej linijce proszę zaznaczyć kółkiem odpowiednią cyfrę wskazującą na wybraną odpowiedź)

	w żadnym	w małym	w przeciętnym	w dużym	w bardzo dużym
ciekawość i pragnienie zwiedzenia Jasnej Góry	1	2	3	4	5
chęć nawiedzenia obrazu Matki Bożej i modlitwy w sanktuarium	1	2	3	4	5
chęć skorzystania z sakramentu pokuty	1	2	3	4	5
potrzeba modlitwy we wspólnocie	1	2	3	4	5
chęć zobaczenia Ojca z Radia Maryja	1	2	3	4	5
wola wyrażenia solidarności z Radiem Maryja	1	2	3	4	5
wolny czas, którym dysponował(a) Pan(i)	1	2	3	4	5
chęć zmanifestowania swojego stanowiska odnośnie do wartości życia ludzkiego	1	2	3	4	5
Chęć zmanifestowania swojego stanowiska odnośnie do prawa do wolności i prawdy	1	2	3	4	5
chęć zmanifestowania swojego stanowiska odnośnie do sprawiedliwości społecznej	1	2	3	4	5
potrzeba wysłuchania przemówień, homilii i świadectw	1	2	3	4	5
pragnienie odczucia braterskiej atmosfery spotkania	1	2	3	4	5
inne powody:	1	2	3	4	5

12. Na ile ważne były dla Pana(i) podczas pielgrzymi: (Uwaga! W każdej linii proszę zaznaczyć kółkiem odpowiednią cyfrę wskazującą na wybraną odpowiedź)

	nieważne	mało ważne	przeciętnie ważne	ważne	bardzo ważne
liczba zgromadzonych osób	1	2	3	4	5
obecność księży biskupów	1	2	3	4	5
wyłoszone homilie	1	2	3	4	5
przemówienia ważnych osobistości	1	2	3	4	5
wspólne śpiewy i modlitwy	1	2	3	4	5
obecność O. Dyrektora Radia Maryja	1	2	3	4	5
zewnętrzna oprawa pielgrzymki	1	2	3	4	5
miejsce pielgrzymki – Jasna Góra	1	2	3	4	5
obecność polityków i osób publicznych	1	2	3	4	5
doświadczenie wspólnoty ze zgromadzonymi ludźmi	1	2	3	4	5
stan wewnętrzny z którym przybył(a) Pan(i) na spotkanie	1	2	3	4	5
co jeszcze ważne?	1	2	3	4	5

13. Czy jest Pan(i) zadowolony(a) z udziału w Pielgrzymce Rodziny Radia Maryja? (proszę zaznaczyć kółkiem odpowiednią cyfrę wskazującą na wybraną odpowiedź)

bardzo niezadowolony	niezadowolony	przeciętnie zadowolony	zadowolony	bardzo zadowolony
1	2	3	4	5

14. Który moment (wydarzenie) tego spotkania był dla Pana(i) najbardziej wartościowy?

.....

15. Proszę spróbować określić krótko, co najważniejszego wniosła Pielgrzymka do Pana(i) życia: ..

.....

16. Na ile Pana(i) uczestnictwo w Pielgrzymce Rodziny Radia Maryja wpłynęło na: (proszę zaznaczyć kółkiem odpowiednią cyfrę wskazującą na wybraną odpowiedź)

	wcale nie wpłynęło	w małym stopniu	przeciętnie	w dużym stopniu	w bardzo dużym stopniu
umocnienie więzi z Rodziną Radia Maryja	1	2	3	4	5
umocnienie więzi z innymi ludźmi	1	2	3	4	5
formację religijną	1	2	3	4	5
wzmocnienie uczuć patriotycznych	1	2	3	4	5
pogłębienie więzi z Bogiem	1	2	3	4	5
wzmocnienie psychiczne	1	2	3	4	5
ubogacenie intelektualne	1	2	3	4	5

17. W jakim stopniu, uczestnictwo w Pielgrzymce Rodziny Radia Maryja będzie miało wpływ na Pana(i) dalsze życie osobiste? (proszę spróbować określić stopień, zaznaczając kółkiem wybraną odpowiedź)

w żadnym	w małym	w przeciętnym	w dużym	w bardzo dużym
1	2	3	4	5

18 Czy każda kolejna pielgrzymka Rodziny Radia Maryja wnosi coś nowego do Pana(i) życia? (proszę zaznaczyć wybraną odpowiedź znakiem X w okienku poniżej)

TAK	NIE	Nie wiem
☐	☐	☐

19. W jakim stopniu pielgrzymki, w których do tej pory Pan(i) uczestniczył, wpłynęły na Pana(i) życie? (proszę ocenić w 5 punktowej skali, zaznaczając kółkiem wybraną odpowiedź)

w żadnym	w małym	w przeciętnym	w dużym	w bardzo dużym
1	2	3	4	5

20. Na ile, Pana(i) zdaniem, uczestnictwo w pielgrzymce pozostawiło trwały ślad u pielgrzymów? (proszę ocenić w 5 punktowej skali, zaznaczając kółkiem wybraną odpowiedź)

żaden	mały	przeciętny	duży	bardzo duży
1	2	3	4	5

21. Jaki Pana(i) zdaniem mają wpływ na życie społeczne w Polsce jasnogórskie pielgrzymki Rodziny Radia Maryja? Czy przyczyniają się do zmian w naszej Ojczyźnie? (proszę spróbować określić stopień, zaznaczając kółkiem wybraną odpowiedź)

żaden	mały	przeciętny	duży	bardzo duży
1	2	3	4	5

22. W jakim stopniu, Pana(i) zdaniem, doroczne Pielgrzymki Rodziny Radia Maryja wpływają w polskim społeczeństwie na: (w każdej linijce proszę zaznaczyć kółkiem odpowiednią cyfrę, wskazującą na wybraną odpowiedź)

	wcale nie	w małym stopniu	w przeciętnym stopniu	w dużym stopniu	w bardzo dużym stopniu
lepsze poznanie prawd wiary	1	2	3	4	5
pogłębienie związku z Bogiem	1	2	3	4	5
większa częstotliwość praktyk religijnych	1	2	3	4	5
pogłębienie związku Kościoła z narodem	1	2	3	4	5
wzmocnienie poczucia wspólnoty narodowej	1	2	3	4	5
zwiększenie skuteczności walki z wadami narodowymi	1	2	3	4	5
podniesienie poziomu życia moralnego	1	2	3	4	5
wzmocnienie nadziei i optymizmu w społeczeństwie	1	2	3	4	5
wzrost zaangażowania i odpowiedzialności za życie społeczne	1	2	3	4	5

23. Czy Pana(i) udział w pielgrzymce był: (proszę zaznaczyć wybraną odpowiedź znakiem X w okienku poniżej)

wymuszony	dobrowolny	trudno powiedzieć

24. Na ile był(a) Pan(i) osobiście zaangażowany w organizacje pielgrzymki RRM, poprzez ... (proszę spróbować określić stopień zaangażowania, zaznaczając kółkiem wybraną odpowiedź)

	wcale	słabo	przeciętnie	mocno	bardzo mocno
informowanie innych o pielgrzymce	1	2	3	4	5
organizacja transportu na pielgrzymkę	1	2	3	4	5
kontaktowanie się z Radiem Maryja	1	2	3	4	5
współpraca z organizatorami z Biura lub Koła Przyjaciół Radia Maryja	1	2	3	4	5
przyjmowanie zapisów uczestników	1	2	3	4	5
inaczej, jak?	1	2	3	4	5

25. Ile czasu poświęcił(a) Pan(i) dobrowolnie na organizacje pielgrzymki i pomoc innym w wyjeździe (proszę ocenić, zaznaczając kółkiem wybraną odpowiedź)

wcale	mało	przeciętnie	dużo	bardzo dużo
1	2	3	4	5

26. Na ile, Pana(i) zdaniem, Pielgrzymka Rodziny Radia Maryja miała charakter spotkania otwartego dla wszystkich, z racji ... (proszę ocenić, zaznaczając kółkiem wybraną odpowiedź)

	wcale	w małym stopniu	przeciętnie	w dużym stopniu	absolutnie tak
otwartej przestrzeni placu jasnogórskiego	1	2	3	4	5
zaproszenia skierowanego do wszystkich, niezależnie od stopnia ich religijności	1	2	3	4	5
zaproszenia skierowanego do wszystkich, niezależnie od ich przynależności do Rodziny Radia Maryja	1	2	3	4	5
dostępności wydarzenia dzięki transmisji na żywo w Radiu Maryja i TV Trwam	1	2	3	4	5
życzliwego dla wszystkich nastawienia uczestników i organizatorów	1	2	3	4	5

27. Czy zamierza Pan(i) powtórnie uczestniczyć w Pielgrzymce Rodziny Radia Maryja? (proszę zaznaczyć wybraną odpowiedź znakiem X w okienku poniżej)

TAK	NIE	Nie wiem

28. Pana zdaniem ludzi uczestniczących w pielgrzymce łączyło: (w każdej linii proszę zaznaczyć kółkiem odpowiednią cyfrę, wskazującą na wybraną odpowiedź)

	wcale nie łączyło	w małym stopniu	przeciętnie	w dużym stopniu	w bardzo dużym stopniu
wspólna modlitwa i śpiewy	1	2	3	4	5
uznawane wartości	1	2	3	4	5
podobne cele i oczekiwania	1	2	3	4	5
wyjątkowa atmosfera	1	2	3	4	5
uczucie patriotyzmu	1	2	3	4	5
poczucie międzyludzkiej bliskości	1	2	3	4	5
podobieństwo motywów uczestnictwa	1	2	3	4	5
wspólna troska o Radio Maryja i inne dzieła z nim związane	1	2	3	4	5
wyjątkowość Radia Maryja	1	2	3	4	5
osoba O. Dyrektora Radia Maryja	1	2	3	4	5
coś innego, co?	1	2	3	4	5

29. Uczestnicząc w pielgrzymce uświadomił(a) Pan(i) sobie bardziej wartość i znaczenie: (w każdej linii proszę zaznaczyć kółkiem odpowiednią cyfrę, wskazującą na wybraną odpowiedź)

	wcale nie	niewyraźnie	przeciętnie	wyraźnie	bardzo wyraźnie
własnej godności	1	2	3	4	5
wartości moralnych	1	2	3	4	5
patriotyzmu	1	2	3	4	5
wiary w Boga	1	2	3	4	5
praktyk religijnych	1	2	3	4	5
nadziei	1	2	3	4	5
prawdy	1	2	3	4	5
wolności	1	2	3	4	5
solidarności	1	2	3	4	5
odpowiedzialności za własne życie	1	2	3	4	5
Obrony życia od poczęcia do naturalnej śmierci	1	2	3	4	5
Sensu życia	1	2	3	4	5
Inne, jakie?	1	2	3	4	5

30. Jak Pan(i) sądzi, jaki procent uczestniczących w pielgrzymce podziela Pana(i) odczucia i doświadczenia? (proszę określić w procentach)

31. Czy uważa Pan(i) siebie za (proszę zaznaczyć wybraną odpowiedź, stawiając X w kratce)

☐	zdecydowanie wierzącego
☐	wierzącego
☐	wątpiącego, ale poszukującego
☐	obojętnego na sprawy wiary
☐	raczej niewierzącego, ale przywiązanego do tradycji
☐	zdecydowanie niewierzącego

32. Jak ocenia Pan(i) swoje zaangażowanie religijne: (proszę zaznaczyć wybraną odpowiedź, stawiając X w kratce)

☐	praktykujący ponad wymagania Kościoła (np. częstsza Msza św., nabożeństwa)
☐	praktykujący systematycznie
☐	praktykujący niesystematycznie
☐	rzadko praktykujący
☐	praktykujący tylko okazjonalnie
☐	niepraktykujący

33. Od ilu lat słucha Pan(i) Radia Maryja?

34. Czy jest Pan(i) członkiem Biura lub Koła Przyjaciół Radia Maryja?

NIE –

TAK –

35. Czy przynależy Pan(i) do jakiegoś Ruchu lub wspólnoty kościelnej?

NIE –

TAK –

do jakiego?

PROSZĘ O PODANIE NASTĘPUJĄCYCH DANYCH:

1. Data wypełnienia ankiety

2. Płeć: kobieta mężczyzna

3. Wiek

4. Stan cywilny

kawaler – panna

żonaty – zamężna

wdowiec – wdowa

rozwiedziony(a)

żyjący w separacji

żyjący w powtórny związek

konkubinat

5. Wykształcenie

podstawowe

zasadnicze zawodowe

średnie (matura)

niepełne wyższe

wyższe

6. Miejsce zamieszkania

wieś

miasto do 20 tys. mieszkańców

miasto od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców

miasto od 100 tys. do 500 tys. mieszkańców

miasto powyżej 500 tys. mieszkańców

Aneks II

Pytania do wywiadu z uczestnikami Pielgrzymki Rodziny Radia Maryja na Jasną Górę.

5. Ile razy uczestniczył(a) Pan(i) w Pielgrzymce Rodziny Radia Maryja na Jasną Górę?
6. Skoro przyjeżdża Pan(i) po raz kolejny, proszę powiedzieć, z jakiego powodu?
7. Czy był(a) Pan(i) w jakiś sposób zaangażowany z przygotowania do pielgrzymki?
8. Proszę opowiedzieć, jak wyglądała podróż na spotkanie jasnogórskie?
9. Proszę opisać atmosferę panującą na pielgrzymce RRM.
10. Co Pana(i) zdaniem wyróżnia te spotkania? Czym różnią się one od innych spotkań masowych?
11. Jak czuł(a) się Pan(i) w tym wielkim zgromadzeniu?
12. Czy na każdej z pielgrzymek Rodziny Radia Maryja panuje podobna atmosfera?
13. Atmosferę jakich innych wielkich spotkań przypomina klimat panujący na pielgrzymce RRM?
14. Czego oczekiwał(a) Pan(i) na pielgrzymce RRM? Jakich przeżyć, jakich treści?
15. Jak wielu ludzi uczestniczyło, Pana(i) zdaniem, w pielgrzymce RRM?
16. Na jakiej podstawie opiera Pan(i) swoją ocenę liczebności pielgrzymki?
17. Czy zauważył(a) Pan(i) coś niepokojącego w zachowaniu osób zgromadzonych na placu (postawy agresji, skłonność stosowania przemocy, wzburzenie, złość, gniew)?
18. Jak odnosili się do siebie wzajemnie ludzie uczestniczący w pielgrzymce RRM?
19. Czy uważa Pan(i), że ludzie uczestniczący w pielgrzymce RRM przyjechali w sposób dobrowolny, czy też zostali w jakiś sposób przymuszeni?
20. Jakimi wartościami, Pana(i) zdaniem, kierowali się uczestnicy pielgrzymki RRM, decydując się na udział w tym spotkaniu?
21. Czy Pana(i) zdaniem spotkanie jasnogórskie było otwarte dla wszystkich?
22. Czy pielgrzymka RRM to wydarzenie ważne? Proszę uzasadnić swoje zdanie.
23. Jakie znaczenie dla społeczeństwa mają, Pana(i) zdaniem, pielgrzymki RRM?
24. Czy pielgrzymka RRM pozostawiła w Pana(i) życiu jakiś twardy ślad, zmianę? Jeśli tak, to jaką zmianę?
25. Jaki moment pielgrzymki najbardziej pozostał w Pana(i) pamięci?
26. Czy pielgrzymka RRM wpłynęła w jakiś sposób na życie społeczne w Polsce? W jaki?
27. Czy dostrzega Pan(i) jakieś zmiany na przestrzeni lat, gdy chodzi o pielgrzymkę Rodziny Radia Maryja? Co się zmienia (w przebiegu, w atmosferze, liczebności, treściach)?
28. Czy dostrzega Pan(i) zmianę pod wpływem Pielgrzymki Rodziny Radia Maryja?
 - a) W sobie?
 - b) W społeczeństwie?
29. Kilka słów o sobie:
 - płeć,
 - stan cywilny,
 - wiek,
 - wykształcenie,
 - liczba lat słuchania Radia Maryja

Doświadczenie religijne – kwestionariusz ankiety (Magda Wnuk, 2011)

Jestem studentką Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego i prowadzę badania wśród uczniów pierwszych i ostatnich klas tutejszego liceum na temat doświadczeniem religijnego. Badanie przeznaczone jest do celów naukowych, a uzyskane wyniki będą analizowane wyłącznie w zbiorczych zestawieniach statystycznych. Zapewniam całkowitą anonimowość. Proszę o szczerze odpowiedzi. W każdym pytaniu proszę wybrać (otoczyć kółkiem) jedną odpowiedź.

1. Jaki jest Pana/i stosunek do wiary?

1. głęboko wierzący
2. wierzący
3. niezdecydowany
4. niezdecydowany, ale przywiązany do tradycji religijnej
5. obojętny
6. niewierzący

2. Jaki jest Pana/i stosunek do praktyk religijnych?

1. praktykuję systematycznie
2. praktykuję niesystematycznie
3. praktykuję rzadko
4. wcale nie praktykuję

3. Z kolei przedstawię Panu/i szereg twierdzeń i proszę, by Pan/i zechciał/a powiedzieć, czy z tymi twierdzeniami:

1. zgadza się
2. raczej się zgadza
3. raczej się nie zgadza
4. nie zgadza się
5. trudno powiedzieć

4. Istnieje coś, co jest wyższe od człowieka, a co można nazwać Bogiem 1 2 3 4 5

5. Trzeba wierzyć w Boga, stwórcę wszystkiego, który wszystko wie i na wszystko ma wpływ 1 2 3 4 5

6. Wszystko dzieje się zgodnie z prawami przyrody, Bóg jest przy tym zbyteczny 1 2 3 4 5

7. Pismo Święte jest Słowem Bożym, dlatego wszystko, co ono zawiera, jest prawdziwe 1 2 3 4 5

8. Bez wiary moje życie nie miałyby sensu 1 2 3 4 5

9. Klęski i nieszczęścia są zsyłane przez Boga 1 2 3 4 5

10. Tylko człowiek, który wierzy, może zdobyć się na wielkie poświęcenie 1 2 3 4 5

11. Nie wiem właściwie, po co człowiek żyje na świecie 1 2 3 4 5

12. Bez religii człowiek traci nadzieję	1 2 3 4 5
13. Ze śmiercią człowieka wszystko się kończy	1 2 3 4 5
14. Jedynie religia mogłaby mi dać poczucie pewności w ostatniej godzinie życia	1 2 3 4 5
15. Bez religii nie mógłbym podjąć najważniejszych decyzji w moim życiu	1 2 3 4 5
16. Bóg kieruje życiem każdego człowieka	1 2 3 4 5
17. Bóg jest niepojęty, człowiek nic o nim nie wie	1 2 3 4 5
18. Wątpię w życie wieczne	1 2 3 4 5
19. Nie boję się śmierci	1 2 3 4 5
20. Religia jest potrzebna przede wszystkim po to, by nie bać się śmierci	1 2 3 4 5
21. Gdyby Bóg istniał, nie byłoby tyle zła i niesprawiedliwości na świecie	1 2 3 4 5
22. Przez wiarę nabieram poczucia bezpieczeństwa, którego nie mógłbym/mogłabym zdobyć za pomocą rozumu	1 2 3 4 5
23. Wiara w Boga pomaga mi unikać rozpaczki w trudnych sytuacjach życiowych	1 2 3 4 5
24. Przez wiarę doświadczam często bliskości Boga	1 2 3 4 5
25. Wiara pomaga mi w życiu i w pracy, i w czerpaniu z nich zadowolenia	1 2 3 4 5
26. Trzeba się modlić do Boga i czerpać stąd nowe siły	1 2 3 4 5
27. Dla mnie wiara jest pociechą w trudnych sytuacjach życiowych	1 2 3 4 5
28. Religia jest potrzebna dzieciom i ludziom starszym	1 2 3 4 5
29. Co dla innych jest zdarzeniem losowym, ja odczuwam jako wolę Boga	1 2 3 4 5
30. Jest możliwe być człowiekiem religijnym bez Kościoła	1 2 3 4 5
31. Jest możliwe być człowiekiem porządnym bez religii	1 2 3 4 5
32. O religijnych problemach nie trzeba myśleć, wystarczy być przyzwoitym człowiekiem	1 2 3 4 5
33. Sądzę, że Bóg jest bardziej sędzią niż przyjacielem	1 2 3 4 5
34. Jedynie Bóg wie, co jest dla mnie dobre	1 2 3 4 5
35. Jestem przekonany, że za swoje życie odpowiem przed Bogiem	1 2 3 4 5
36. Bóg jest przede wszystkim Dobrym Ojcem	1 2 3 4 5
37. W obawie przed karą Bożą unikam złych czynów	1 2 3 4 5
38. We wszystkim próbuję odczytać Wolę Bożą i według niej postępować	1 2 3 4 5
39. Religia jest dla mnie drogowskazem w życiu	1 2 3 4 5
40. Dla mnie ważne są przede wszystkim nakazy i zakazy religijne, które szczególnie mówią mi, jak należy postępować	1 2 3 4 5
41. Wolę Bożą prawidłowo interpretują tylko osoby duchowne	1 2 3 4 5

1. Płeć:

1. Kobieta
2. Mężczyzna

2. Wiek (ile lat ukończonych).....

3. Wykształcenie (wpisać).....

4. Pochodzenie społeczne

1. chłopskie
2. robotniczo-chłopskie
3. robotnicze
4. inteligenckie

5. Jakie są Pana(i) uwagi dotyczące tej ankiety?

.....

Dziękuję za udzielenie odpowiedzi.

Religijność młodzieży akademickiej**(Jarosław Kozak, 2013)****ANKIETA ANONIMOWA**

Instytut Socjologii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II prowadzi badania socjologiczne wśród studentów na temat religijności. Pytania dotyczą różnych sfer życia religijnego. Chcemy uzyskać od Ciebie informacje na ten temat. Zdajemy sobie sprawę, że dotykamy bardzo intymnej sfery życia, dlatego też pragniemy zaznaczyć, że badania te mają charakter anonimowy, a uzyskane informacje zostaną wykorzystane jedynie w zbiorczych zestawieniach statystycznych. Z tego względu prosimy o wnikliwe i uważne przeczytanie pytań, oraz o szczerą i wyczerpującą odpowiedź. Nie ma tu odpowiedzi „dobrych” i „złych”, nie są one bowiem oceniane w tych kategoriach. Wartość każdej odpowiedzi jest dobra, jeśli tylko odpowiada prawdziwym przekonaniom, poglądom, zachowaniom.

Dziękujemy za przychylne ustosunkowanie się do naszych badań oraz czas i uwagę nam poświęconę.

1. Jak często?

Zaznacz znakiem „x” miejsca w tabeli przy każdej pozycji.

		Kilka razy w tygodniu	Raz w tygodniu	Raz w miesiącu	Kilka razy w roku	Nigdy
1.	Oglądasz religijne programy w telewizji (np. redakcji katolickiej)					
2.	Czytasz o wydarzeniach religijnych w prasie codziennej?					
3.	Przeglądasz katolickie portale internetowe?					
4.	Czytasz Biblię?					
5.	Czytasz katechizm, „Youcat”, prasę katolicką?					
6.	Rozmawiasz na tematy religijne z kolegami, koleżankami z uczelni?					
7.	Rozmawiasz na tematy religijne z rodzicami?					
8.	Rozmawiasz na tematy religijne z księdzem?					

2. Jaki wpływ na Twoją wiedzę oraz opinie o sprawach religijnych ma:

Zaznacz znakiem „x” miejsca w tabeli przy każdej pozycji.

		Bardzo duży wpływ	Raczej duży wpływ	Raczej mały wpływ	Bardzo mały wpływ	Nie ma wpływu	Trudno powiedzieć
1.	Telewizja						
2.	Radio						
3.	Internet						
4.	Prasa						
5.	Rodzina						
6.	Koledzy i koleżanki						
7.	Wykładowcy						
8.	Księża						
9.	Politycy						

3. Jak często słuchasz katolickich rozgłośni radiowych (Radio Maryja, Radio ER, etc.).*Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź.*

1.	Kilka razy dziennie	
2.	Raz dziennie	
3.	Kilka razy w tygodniu	
4.	Raz w tygodniu	
5.	Raz w miesiącu	
6.	Kilka razy w roku	
7.	Nie słucham	

4. Gdybyś miał(a) określić swój stosunek do wiary, które z poniższych twierdzeń najbardziej odpowiadałoby prawdzie?*Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź.*

1.	Głęboko wierzący(a) → przejdź do pytania 5A	
2.	Wierzący(a) → przejdź do pytania 5A	
3.	Niezdecydowany, ale przywiązany(a) do tradycji religijnej → przejdź do pytania 5A	
4.	Obojętny → przejdź do pytania 5B	
5.	Niewierzący → przejdź do pytania 5B	

5A. Jakie są źródła Twojej wiary?*Zaznacz znakiem „x” co najwyżej 3 odpowiedzi.*

1.	Osobiste przekonania i przemyślenia	
2.	Uczęszczanie do kościoła, wpływ kazań i nauk kościelnych, wpływ księży	
3.	Tradycja i wychowanie w rodzinie	
4.	Przeżycia i doświadczenia życiowe	
5.	Tradycja środowiskowa	
6.	Inne (jakie?)	

5B. Jakie są źródła Twojej obojętności lub niewiary?*Zaznacz znakiem „x” co najwyżej 3 odpowiedzi.*

1.	Osobiste przekonania i przemyślenia	
2.	Zniechęcenie do duchowieństwa	
3.	Wpływ mediów, prasy, lektury	
4.	Wpływ rodziny	
5.	Wpływ środowiska	
6.	Przeżycia i doświadczenia życiowe	
7.	Inne (jakie?)	

6. W jaki sposób określiłbyś/określiłabyś swój stosunek do praktyk religijnych?*Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź.*

1.	Praktykuję regularnie	
2.	Praktykuję nieregularnie	
3.	Praktykuję rzadko	
4.	Nie praktykuję wcale	

7. Jak oceniasz rozwój własnej religijności?*Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź.*

1.	Tendencja wzrostowa → przejdź do pytania 8	
2.	Tendencja malejąca → przejdź do pytania 8	
3.	Stąły poziom → przejdź do pytania 9	
4.	Trudno powiedzieć → przejdź do pytania 9	

8. Jakie przyczyny spowodowały u Ciebie te zmiany?

Zaznacz znakiem „x” co najwyżej 3 odpowiedzi.

1.	Wiek	
2.	Brak czasu	
3.	Lenistwo	
4.	Osobiste przemyślenia	
5.	Koledzy i koleżanki	
6.	Śmierć kogoś bliskiego	
7.	Ruchy religijne	
8.	Postawa księży	
9.	„Afery” związane z Kościołem	
10.	Sytuacja rodzinna	
11.	Trudne doświadczenia (np. choroba, uzależnienia)	
12.	Trudno powiedzieć	
13.	Inne (jakie?)	

9. Jak oceniasz swoją religijność w porównaniu z religijnością:

OJCA: <i>Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź.</i>		MATKI: <i>Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź.</i>	
1.	Jestem bardziej religijny(a)	1.	Jestem bardziej religijny(a)
2.	Jestem tak samo religijny(a)	2.	Jestem tak samo religijny(a)
3.	Jestem mniej religijny(a)	3.	Jestem mniej religijny(a)
4.	Trudno powiedzieć	4.	Trudno powiedzieć
5.	Brak ojca	5.	Brak matki

10. Do jakiego Kościoła lub związku wyznaniowego należysz?

Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź.

1.	Rzymskokatolickiego	
2.	Grekokatolickiego	
3.	Protestanckiego	
4.	Prawosławnego	
5.	Judaistycznego (mojżeszowego)	
6.	Świadków Jehowy	
7.	Muzułmańskiego (islam)	
8.	Do innego (jakiego?)	
9.	Do żadnego	
10.	Trudno powiedzieć	

11. Który z poniższych opisów najbardziej pasuje do Twojej sytuacji?

Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź.

1.	Jestem wierzący(a) i stosuję się do wskazań Kościoła	
2.	Jestem wierzący(a) na swój sposób	
3.	Nie mogę powiedzieć, czy jestem wierzący(a), czy też nie	
4.	Nie jestem wierzący(a) i nie interesuję się tymi sprawami	
5.	Jestem niewierzący(a), ponieważ nauki Kościołów są błędne	
6.	Inne (jakie?)	
7.	Trudno powiedzieć	

12. Czy wierzysz w to, że:*Zaznacz znakiem „x” miejsca w tabeli przy każdej pozycji.*

		Wierzę	Nie wierzę	Trudno powiedzieć
1.	Istnieje Siła Wyższa, którą można nazwać Bogiem?			
2.	Bóg jest jeden w Trzech Osobach?			
3.	Bóg jest Stwórcą całego świata i całej ludzkości?			
4.	Bóg stał się człowiekiem i umarł na krzyżu za wszystkich ludzi?			
5.	Pismo Święte jest Słowem Bożym?			
6.	Po śmierci człowieka oczekuje wieczna nagroda lub kara?			
7.	Istnieje piekło?			
8.	Istnieje niebo?			
9.	Rodzimy się obciążeni grzechem pierworodnym?			
10.	Istnieje życie pozagrobowe?			
11.	Człowiek ma duszę nieśmiertelną?			
12.	Istnieje reinkarnacja (powtórne narodzenie duszy) w innym przyszłym wcieleniu?			
13.	Papież jest nieomylny w kwestiach moralności, wiary?			
14.	Istnieje Bóg Osobowy?			

13. Kto, Twoim zdaniem, ma wpływ na losy wszystkich ludzi?*Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź.*

1.	Wyłącznie sam Bóg	
2.	Wyłącznie sami ludzie	
3.	Zarówno Bóg, jak i ludzie	
4.	Inne (jakie?)	
5.	Trudno powiedzieć	

14. Czy uważasz, że treść Pisma Świętego jest dzisiaj:*Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź.*

1.	Przestarzała	
2.	Częściowo jest przestarzała, a częściowo nie	
3.	Aktualna	
4.	Trudno powiedzieć	

15. Które z poniższych zdań odpowiada Twoim przekonaniom?

Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź.

1.	Po śmierci ludzie zmartwychwstaną z duszą i ciałem	
2.	Po śmierci będą żyć tylko dusze ludzkie	
3.	Po śmierci nie będzie żyć ani dusza, ani ciało	
4.	Trudno powiedzieć	

16. Jeśli pomyślisz o własnej śmierci, powiedz, w jakim stopniu zgadzasz się z podanymi niżej wypowiedziami:

Zaznacz znakiem „x” miejsca w tabeli przy każdej pozycji.

		Na pewno tak	Chyba tak	Chyba nie	Na pewno nie	Trudno powiedzieć
1.	Ze śmiercią wszystko się kończy					
2.	Zmartwychwstanie Jezusa Chrystusa nadaje śmierci sens					
3.	Śmierć jest czymś naturalnym, nie wiadomo, czy po niej coś istnieje					
4.	Można z duchem zmarłego nawiązać kontakt					
5.	Śmierć jest przejściem do życia w innym świecie					

17. Czy możesz powiedzieć, że wiara może dać ludziom poczucie bezpieczeństwa w trudnych sytuacjach?

Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź.

1.	Tak, tylko wiara	
2.	Tak, chociaż nie tylko wiara	
3.	To zależy od sytuacji	
4.	Nie daje poczucia bezpieczeństwa	
5.	Trudno powiedzieć	

18. Czy wiara religijna pomaga Tobie w codziennym życiu?

Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź.

1.	Zdecydowanie tak	
2.	Raczej tak	
3.	Raczej nie	
4.	Zdecydowanie nie	
5.	Trudno powiedzieć	

19. Czy jesteś przekonany(a), że tylko wiara mogłaby dać człowiekowi poczucie pewności i nadziei w ostatniej godzinie życia?

Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź.

1.	Zdecydowanie tak	
2.	Raczej tak	
3.	Raczej nie	
4.	Zdecydowanie nie	
5.	Trudno powiedzieć	

20. Czy zdarzyła się w Twoim życiu jakaś sytuacja, w której odczuleś(aś) wyraźną obecność Boga lub poczucie bliskości z Bogiem?

Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź.

1.	W zasadzie zawsze czuję wyraźnie obecność Boga i moją z Nim bliskość	
2.	Tak, dosyć często (np. w czasie niedzielnych praktyk, kilka razy w miesiącu)	
3.	Raczej rzadko doświadczam tego rodzaju uczucia (kilka razy w roku, w czasie wielkich świąt kościelnych, lub w innych sytuacjach)	
4.	W zasadzie raczej nie doświadczam tego typu uczuć (lub w wyjątkowych sytuacjach)	
5.	Nie odczuwam Jego bliskości	
6.	Nie potrafię tego określić	

21. Czy należysz do jakiejś wspólnoty religijnej, ruchu, stowarzyszenia w parafii, lub w duszpasterstwie akademickim?

Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź.

1.	Nie należę	
2.	Należę, ale jestem mało aktywny(a), podaj nazwę	
3.	Należę i jestem aktywny(a), podaj nazwę	

22. Jak często chodziłeś(aś) na mszę świętą w ciągu ostatniego roku?

Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź.

1.	W każdą niedzielę	
2.	W prawie każdą niedzielę	
3.	Około 1 – 2 razy w miesiącu	
4.	Tylko w wielkie święta	
5.	Tylko z okazji ślubu, pogrzebu etc.	
6.	Nigdy w ciągu roku	

23. Czym przede wszystkim jest dla Ciebie niedzielna msza święta?

Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź.

1.	Wypełnieniem obowiązku wobec Kościoła	
2.	Spełnieniem nakazu sumienia	
3.	Dostosowaniem się do wymagań rodziny	
4.	Przeżyciem religijnym	
5.	Dostosowaniem się do ogólnego zwyczaju	
6.	Inne (jakie?)	
7.	Trudno powiedzieć	

24. Jak często przystępujesz do spowiedzi?

Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź.

1.	Około raz w miesiącu	
2.	Kilka razy w roku	
3.	Raz w roku	
4.	Co parę lat	
5.	Ani razu od dzieciństwa	
6.	Wcale nie przystępuję	

25. Kiedy ostatni raz przystępowałeś(aś) do komunii świętej?

Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź.

1.	W ostatnim tygodniu	
2.	W ostatnim miesiącu	
3.	Przed paroma miesiącami	
4.	W okresie ostatniej Wielkanocy	
5.	Przed rokiem	
6.	Przed kilkoma laty	
7.	Ani razu od dzieciństwa	
8.	Wcale nie przystępuję	

26. Czy w ciągu ostatniego roku brałeś(aś) udział w takich praktykach religijnych, lub spotkaniach o charakterze religijnym, jak:

Zaznacz znakiem „x” miejsca w tabeli przy każdej pozycji.

		Regularnie	Od czasu do czasu	Wcale
1.	Nabożeństwa majowe			
2.	Nabożeństwa różańcowe			
3.	Droga Krzyżowa			
4.	Gorzkie Żale			
5.	Rekolekcje			
6.	Procesja Bożego Ciała			
7.	Pielgrzymki			
8.	Duszpasterstwo akademickie			
9.	Spotkania ponaddiecezjalne, np.: Światowe Dni Młodzieży, Taizé, etc.			

27. Jak często modliłeś(aś) się w domu w ciągu ostatniego roku?

Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź.

1.	Codziennie	
2.	Co kilka dni	
3.	W niedzielę i święta	
4.	Od czasu do czasu	
5.	Tylko w ważniejszych sytuacjach życiowych	
6.	Bardzo rzadko	
7.	Nigdy	

28. Jakie znaczenie ma dla Ciebie modlitwa?

Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź.

1.	Bardzo duże	
2.	Duże	
3.	Małe	
4.	Bardzo małe	
5.	Żadne	
6.	Trudno powiedzieć	

29. Czy zachowujesz obowiązujące posty?*Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź.*

1.	Tak, bezwzględnie zawsze	
2.	Tak, ale czasami zdarza mi się zapomnieć	
3.	Często, ale nieregularnie	
4.	Bardzo rzadko (jeśli sobie o tym przypomnę)	
5.	Nie, nigdy	
6.	Trudno powiedzieć	

30. Kiedy ostatnio uczestniczyłeś(aś) we mszy świętej, która była sprawowana w intencji zamówionej przez twoją rodzinę (msze za zmarłych, msze „jubileuszowe” etc.)?*Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź.*

1.	W ciągu ostatniego miesiąca	
2.	W ciągu ostatniego półrocza	
3.	W ciągu ostatniego roku	
4.	Ponad rok temu	
5.	Trudno powiedzieć	

31. Czy zakładając własną rodzinę, dwoje ludzi powinno:*Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź.*

1.	Wziąć ślub kościelny ze skutkami cywilnymi, tzw. „konkordatowy”	
2.	Wystarczy ślub cywilny	
3.	Wystarczy ślub kościelny	
4.	Żaden ślub nie jest potrzebny, wystarczy, że ludzie się kochają	
5.	Trudno powiedzieć	

32. Które z poniższych zwyczajów są przestrzegane w Twoim domu i najbliższej rodzinie, a czego przestrzegasz osobiście?*Zaznacz znakiem „x” miejsca w tabeli przy każdej pozycji.*

	Praktyka zwyczajów	W Twojej rodzinie	Ty osobiście
1.	Oplątek na Boże Narodzenie		
2.	Święcenie pokarmów na Wielkanoc		
3.	Popielec		
4.	Święcenie Gromnicy 2 lutego		
5.	Święcenie palm w Niedzielę Palmową		
6.	Święcenie Ziół 15 sierpnia		
7.	Wspólne śpiewanie kolęd		
8.	Wspólna modlitwa		
9.	Udział w uroczystościach ku czci Wszystkich Świętych		

33. Czym przede wszystkim jest dla Ciebie Kościół katolicki?

Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź.

1.	Instytucją strzegącą wiary i obyczajów	
2.	Instytucją świętą na czele z papieżem i duchowieństwem	
3.	Wspólnotą ochrzczonych	
4.	Ogólnoswiatową organizacją posiadającą również cele świeckie	
5.	Inne (czym?)	
6.	Trudno powiedzieć	

34. Czy czujesz się członkiem przede wszystkim:

Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź.

1.	Swojej parafii	
2.	Swojej diecezji	
3.	Kościola w Polsce	
4.	Kościola Powszechnego	
5.	W ogóle nie czuję się członkiem Kościoła	
6.	Trudno powiedzieć	

35. Czy na co dzień nosisz jakieś symbole religijne (medalik, krzyżyk, różaniec na palcu etc.)?

Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź.

1.	Zawsze	
2.	Czasami	
3.	Nigdy	

36. Czy mógłbyś wymienić najważniejsze według Ciebie wydarzenia, jakie w ciągu ostatniej dekady miały miejsce?

Wybierając ewentualnie odpowiedź 2 lub 4, proszę zaznaczyć swój wybór znakiem „x”.

1.	W Kościele powszechnym:	
2.	Trudno powiedzieć	
3.	W Kościele polskim :	
4.	Trudno powiedzieć	

37. Czy jest ktoś, kogo cenisz i chciałbyś go naśladować w życiu?

Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź.

1.	Tak → przejdź do pytania 37A	
2.	Nie → przejdź do pytania 38	
3.	Trudno powiedzieć → przejdź do pytania 38	

37A. Jeśli tak, to kto?

38. Czy Twoim zdaniem, księży powinni pełnić rolę powierników, lub pomagać ludziom w rozwiązywaniu ich problemów osobistych?

Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź.

1.	Tak	
2.	Tak, ale tylko w niektórych (głównie dotyczących wiary)	
3.	Raczej nie, ponieważ nie są oni do tego dobrze przygotowani	
4.	Nie, ich domeną powinny być jedynie usługi religijne	
5.	Trudno powiedzieć	

39. Co według Ciebie ludzie najbardziej sobie cenią w księdzu?*Zaznacz znakiem „x” co najwyżej 3 odpowiedzi – te, które uważasz za najważniejsze.*

1.	Tolerancję i wyrozumiałość	
2.	Człowieczeństwo, dobry stosunek do wszystkich ludzi	
3.	Wykształcenie	
4.	Gorliwość w pełnieniu Służby Bożej	
5.	Dostosowanie się do współczesności	
6.	Bezinteresowność	
7.	Inne (jakie?)	
8.	Trudno powiedzieć	

40. Jakie są cechy znanych Ci księży, które Ci się nie podobają?*Zaznacz znakiem „x” co najwyżej 3 odpowiedzi – te, które uważasz za najważniejsze.*

1.	Materializm i chciwość	
2.	Pijaństwo	
3.	Rozpustę	
4.	Zacofanie, „ciasne poglądy”	
5.	Brak tolerancji	
6.	Nieposzanowanie ludzi	
7.	Podtrzymywanie różnic między bogatymi a biednymi w parafii	
8.	Inne (jakie?)	
9.	Trudno powiedzieć	

41. Czy według Ciebie, można być religijnym bez Kościoła?*Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź.*

1.	Zdecydowanie tak	
2.	Raczej tak	
3.	Raczej nie	
4.	Zdecydowanie nie	
5.	Trudno powiedzieć	

42. Czy identyfikujesz się ze stwierdzeniem, że należysz do „pokolenia JP2”?*Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź.*

1.	Tak	
2.	Nie	
3.	Trudno powiedzieć	

43. Czy kierujesz się w swoim życiu wskazówkami, jakie zostawił nam w swoim nauczaniu papież Jan Paweł II?*Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź.*

1.	Tak	
2.	Nie	
3.	Trudno powiedzieć, nie znam aż tak szczegółowo nauczania Jana Pawła II	

44. Czy Twoim zdaniem, poniższe zachowania są dozwolone, czy też mogą być dobre lub złe w zależności od okoliczności?

Zaznacz znakiem „x” miejsca w tabeli przy każdej pozycji.

		Dozwolone	To zależy od okoliczności	Niedo- zwolone	Trudno powiedzieć
1.	Praca „na czarno”				
2.	Uprawianie samogwałtu				
3.	Współzycie seksualne przed ślubem kościelnym				
4.	Szukanie rozwiązań (zakupy, usługi) z pominięciem płacenia podatku				
5.	Pobieranie utworów muzycznych z internetu z naruszeniem praw autorskich				
6.	Świadome kupowanie rzeczy skradzionej				
7.	Prostytucja				
8.	Rozwód				
9.	Stosowanie środków antykoncepcyjnych				
10.	Przerywanie ciąży				
11.	Eutanazja (skracanie życia śmiertelnie chorym)				
12.	Zapłodnienie pozaustrojowe „in vitro”.				
13.	Zakupy w hipermarkecie w niedzielę				
14.	Wspólne mieszkanie z partnerem przed ślubem				
15.	Wręczanie łapówek				
16.	Korzystanie z oprogramowania komputerowego bez licencji				
17.	Korzystanie z ogłoszeń osób oferujących napisanie np. pracy dyplomowej, magisterskiej, etc.				
18.	Zażywanie marihuany, dopalaczy etc.				

45. Jakie są Twoje przypuszczenia dotyczące Kościoła katolickiego w Polsce? Co Twoim zdaniem nastąpi i co chciał(a)byś, żeby się zmieniło?

Zaznacz znakiem „x” miejsca w tabeli przy każdej pozycji.

		Co nastąpi?				Co byś chciał(a)?			
		Bar- dziej (więcej)	Tak samo	Mniej	Trudno powie- dzieć	Bar- dziej (więcej)	Tak samo	Mniej	Trudno powie- dzieć
1.	Liczba wiernych								
2.	Powołania zakonne, kapłańskie								
3.	Zaufanie do księży								
5.	Moralna kondycja wierzących								
6.	Religijna kondycja wierzących								

46. Czy uważasz, że celibat (beźżeństwo) duchownych w dzisiejszych czasach jest czymś:

Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź.

1.	Koniecznym i nie należy nic zmieniać	
2.	Przestarzałym i należałoby to zmienić	
3.	Inne (jakie?)	
4.	Trudno powiedzieć	

47. Jak układają się Twoje stosunki w rodzinie?

Zaznacz znakiem „x” miejsca w tabeli przy każdej pozycji.

		Dobrze	Dość dobrze	Różnie bywa	Raczej nie najlepiej	Trudno powiedzieć	Nie dotyczy
1.	Z ojcem						
2.	Z matką						
3.	Z rodzeństwem						

48. Jaka jest atmosfera religijna w Twoim domu rodzinnym?

Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź.

1.	Bardzo religijna	
2.	Dość religijna	
3.	Mało religijna	
4.	Obojętnie religijna	
5.	Całkowicie świecka	
6.	Wroga wobec religii	
7.	Trudno powiedzieć	

49. Jak określiłbyś(abys) atmosferę w Twoim domu rodzinnym?

Zaznacz znakiem „x” co najwyżej 3 odpowiedzi – te, które uważasz za najważniejsze.

1.	Wzajemny szacunek	
2.	Wyrozumiałość	
3.	Umiejętność przebaczenia	
4.	Ciągłe nakazy i zakazy	
5.	Napięcia i konflikty	
6.	Awantury z powodu nałogu rodziców	
7.	Poczucie wzajemnej odpowiedzialności	
8.	Przyjaźń	
9.	Współpraca	
10.	Inaczej (jak?)	

50. Wyraż swoją opinię na temat poniższych zagadnień:

Zaznacz znakiem „x” miejsca w tabeli przy każdej pozycji.

		Nie wierzę w to	Nie znam tego	Nie mam o tym zdania	Coś w tym jest, ale nie próbowałem	Próbowałem i naprawdę działa	Stosuję systematycznie
1.	Horoskop i astrologia						
2.	Zdrowy wpływ kamieni, amuletów						
3.	Wizyty u wróżki						
4.	Wizyty u uzdrowicieli						
5.	Joga						

51. Jak widzisz swoją przyszłość życiową?

Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź.

1.	W związku małżeńskim (ślub kościelny)	
2.	W związku cywilnym (bez ślubu kościelnego)	
3.	W związku nieformalnym (bez ślubu kościelnego i cywilnego)	
4.	W luźnych spotkaniach z wieloma partnerami	
5.	Jako osoba samotna	
6.	Trudno powiedzieć	

52. Czy Twoje dzieci będą uczęszczały na lekcje religii?

Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź.

1.	Tak	
2.	Nie	
3.	To będzie ich wolna decyzja	
4.	Nie zamierzam mieć dzieci	
5.	Trudno powiedzieć	

53. Czy przyjmujesz, lub będziesz przyjmował w swoim domu rodzinnym coroczną wizytę duszpasterską (tzw. „kolędę”)?*Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź.*

1.	Tak, bezwzględnie zawsze, należy to do obowiązków dobrego chrześcijanina	
2.	Tak, jeśli pozwalają, lub będą pozwalały na to okoliczności	
3.	Raczej tak, ale głównie ze względu na presję środowiska	
4.	Raczej nie, bowiem nie ma to większego znaczenia dla mojej wiary	
5.	Nie, nigdy, bo nic mi to nie daje	
6.	Trudno powiedzieć	

54. Wymień wszystkie Osoby Trójcy Świętej:

1.		
2.	Nie umiem wymienić	

55. Napisz krótko, co według nauki Kościoła katolickiego dzieje się z duszą człowieka po śmierci?

.....

56. Wymień sakramenty święte:

1.		
2.	Nie umiem wymienić	

57. Jakie Twoim zdaniem ma znaczenie sakrament bierzmowania?

.....

58. Jak myślisz, czy święto Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny jest obchodzone przez Kościół dlatego, że:*Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź.*

1.	Maryja jest dziewicą	
2.	Maryja poczęła Jezusa Chrystusa z Ducha Świętego	
3.	Maryja urodziła się bez grzechu pierworodnego	
4.	Trudno powiedzieć	

59. Wymień imiona świętych Ewangelistów:

1.		
2.	Nie umiem wymienić	

60. Na ile każde z przykazań Dekalogu jest wiążące dla Ciebie osobiście?*Zaznacz znakiem „x” miejsca w tabeli przy każdej pozycji.*

		Zdecydowanie wiążące	Raczej wiążące	Raczej niewiążące	Zdecydowanie niewiążące	Trudno powiedzieć
1.	Nie będziesz miał bogów cudzych przede mną					
2.	Nie będziesz brał imienia Pana Boga nadaremnie					
3.	Pamiętaj, abyś dzień święty święcił					
4.	Czcij ojca swego i matkę swoją					
5.	Nie zabijaj					

6.	Nie cudzołóż					
7.	Nie kradnij					
8.	Nie mów fałszywego świadectwa przeciw bliźniemu swemu					
9.	Nie pożądaj żony bliźniego swego					
10.	Nie pożądaj żadnej rzeczy swego bliźniego					

61. Wymień nazwisko:

		Nazwisko	Nie znam
1.	Obecnego Papieża		
2.	Obecnego Prymasa Polski		
3.	Biskupa Twojej diecezji		
4.	Proboszcza swojej parafii		

62. Jaki jest Twój stosunek do odmiennych preferencji seksualnych, np. homoseksualizmu?

Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź.

1.	Uważam to za naturalne, każdy ma prawo do bycia sobą	
2.	Nie mam nic przeciwko temu, o ile nie szkodzi to innym ludziom	
3.	Nie podoba mi się to, ale nie należy przeciwdziałać temu zjawisku	
4.	Jestem zdecydowanie przeciwny, należy przeciwdziałać temu zjawisku	
5.	Nie mam zdania na ten temat	

63. Od dawna ludzie różnią się w ocenie postępowania dwóch wielkich uczonych: Galileusza i Giordana Bruna. Obaj byli postawieni przed sąd inkwizycji za głoszenie swych poglądów. Każdy z nich wybrał inną drogę postępowania. Galileusz odwołał swoje poglądy, co uratowało mu życie i umożliwiło mu dalszą pracę naukową. Giordano Bruno, mimo iż wiedział, że grozi mu śmierć, nie chciał odwołać poglądów, w których słuszność wierzył i został stracony. Proszę powiedzieć, które postępowanie bardziej cenisz?

Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź.

1.	Wyżej oceniam postępowanie Galileusza	
2.	Wyżej oceniam postępowanie Giordana Bruna	
3.	Mam inne zdanie na ten temat, (jaki?)	
4.	Trudno powiedzieć	

NA ZAKOŃCZENIE PROSZĘ O UDZIELENIE KILKU INFORMACJI O SOBIE.**64. Płeć.***Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź.*

1.	Mężczyzna	
2.	Kobieta	

65. Podaj, na którym roku studiów jesteś, nazwę uczelni i kierunek studiów.

1.	Rok studiów	
2.	Nazwa uczelni	

66. Stałe miejsce zamieszkania.*Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź.*

1.	Wieś	
2.	Miasto do 20 tysięcy mieszkańców	
3.	Miasto powyżej 20 tysięcy do 100 tysięcy mieszkańców	
4.	Miasto powyżej 100 tysięcy mieszkańców	

67. Jakie jest wykształcenie Twoich rodziców?

		Ojca Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź.	Matki Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź.
1.	Podstawowe niepełne		
2.	Podstawowe		
3.	Zasadnicze zawodowe		
4.	Średnie		
5.	Pomaturalne		
6.	Wyższe niepełne		
7.	Wyższe		

68. Jak oceniasz najogólniej sytuację materialną swojej rodziny?*Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź.*

1.	Wyraźnie dobra	
2.	Dość dobra	
3.	Przeciętna	
4.	Raczej zła	
5.	Zdecydowanie zła	

69. Jak określiłbyś (abyś) odnoszenie się do Ciebie Twoich rodziców?*Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź.*

1.	Rodzice nie stawiają mi wymagań i nie są dla mnie uczuciowym oparciem	
2.	Rodzice nie stawiają mi wymagań, ale są dla mnie uczuciowym oparciem	
3.	Rodzice stawiają mi wymagania, ale nie są dla mnie uczuciowym oparciem	
4.	Rodzice stawiają mi wymagania i są dla mnie uczuciowym oparciem	

70. Czy brałeś(aś) udział w lekcjach religii w szkole ponadgimnazjalnej?

Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź.

1.	Tak	
2.	Tylko przez pewien okres trwania nauki	
3.	Nie	

71. Jakie wyniki osiągasz w nauce?

Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź.

1.	Bardzo dobre	
2.	Dobre	
3.	Średnie	
4.	Mierne	

Люблінський Католицький Університет
 Вул. Рацлавіцке 14
 20-950, Люблін
 Факультет Суспільних Наук
 Інститут Соціології

Ольга Пелех

Кафедра Соціології Моралі
 Конфесійна і релігійна приналежність львівських студентів та їхні політичні орієнтації
 (Olha Pelekh, 2016)
 Шановний, студенте(ко)!

Звертаюсь з проханням заповнити анкету під назвою «Конфесійна і релігійна приналежність львівських студентів, та їхні політичні орієнтації». Опитування є анонімним, а його результати будуть використані виключно для дослідницьких цілей. Прошу Вас відповідати, щиро і обдуманно. Правильну відповідь прошу підкреслити або вписати у спеціально відведеному місці.
 Дякую за співпрацю

1. Чи знаєте Ви в якій (конфесії) Вас охрещено ?

- а) так, в якій ?.....

 б) ні не знаю
 в) я не охрещений

2. Чи трапляються у Вашому товариському середовищі дискусії на релігійні теми?

- а) так, і якщо так, то вони стосуються:
1. моралі пропонованої релігією
 2. змін релігійності різних суспільних груп
 3. діяльності релігійних організацій
 4. поведінки духовенства
 5. політичної заангажованості та діяльності релігійних організацій
 6. культурної діяльності релігійних організацій
 7. важко сказати
 8. інше.....
- б) не має, і якщо ні, то чому?
1. в моєму оточенні ніколи не порушуються теми, пов'язані з релігією
 2. в моєму оточенні дуже рідко порушуються теми, пов'язані з релігією, і я не в змозі сказати, до чого саме вони відносяться.
 3. релігійні питання є особистою справою
 4. інше, що?.....
 5. важко сказати

3. Не зважаючи на те чи Ви виконуєте релігійні догми, чи ні, чи може Ви сказати, що вважаєте себе людиною

- a) дуже релігійною
- б) скоріш релігійною
- с) скоріш нерелігійною
- г) нерелігійною
- е) важко сказати

4. До яких з наступних категорій, Ви себе відносите?

- a) віруючий і практикуючий
- б) віруючий але не практикуючий
- в) не віруючий і практикуючий
- г) невіруючий і не практикуючий
- е) важко сказати
- г) інша, яка?.....

5. Яке з наступних тверджень найближче до Ваших переконань?

- a) є тільки один Бог
- б) є якийсь дух або життєва сила
- в) справді не знаю, що й думати
- г) я не думаю, що існує якийсь дух, Бог чи життєва сила
- е) важко сказати

6. На скільки у Вашому житті важливий Бог? (Виберіть лише одну цифру)

Не важливий 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 Дуже важливий

7. Які з наступних поглядів найкращим чином відповідають Вашим уявленням про Творця? (Ви можете зазначити кілька відповідей)

- a) Творець це істота схожа на людину, але нескінченно досконала
- б) Творець всюдисущий і всемогутній є духовною особою
- в) Творець є єдиним Справедливим цього світу
- г) не має ніяких доказів існування або не існування Творця
- е) не існує жоден Творець
- е) Творець є вигадкою людей
- г) мене не цікавлять такі речі,
- з) важко сказати
- я) інше, що?.....

8. Якими особами є Ваші батьки? (Будь ласка, зазначте обрану Вами цифру, тобто – оберіть Ваш варіант відповіді і обведіть кружечком)

	1. віруючі та практикуючі	2. віруючі і не практикуючі	3. невіруючі і практикуючі	4. не практикуючі і не віруючі	5. важко сказати	6. інше, що?
батько	1	2	3	4	5	6
мати	1	2	3	4	5	6

9. як часто Ви берете участь у богослужіннях, Службах Божих чи релігійних зустрічах?

- а) один раз на тиждень
- б) більше одного разу на тиждень
- в) два або три рази на місяць
- г) один раз на місяць
- е) кілька разів на рік
- е) менше, ніж один раз на рік
- г) я взагалі не ходжу

10. Крім участі в богослужіннях як часто Ви молитесь?

- а) кожен день
- б) більше одного разу на тиждень
- в) один раз в тиждень
- г) принаймні один раз на місяць
- е) кілька разів на рік
- е) ще менше
- г) ніколи
- з) важко сказати

11. Як часто Ви допомагаєте в місцях богослужінь або проявляєте ініціативу до організації різних заходів? (Ремонт, прибирання, заходи для дітей, святкування, театральні вистави т.д.).

- а) дуже часто
- б) часто
- в) рідко
- г) дуже рідко
- д) ніколи
- е) важко сказати

12. На Вашу думку, що дає людині буття релігійною? (Прошу обрати лише одну відповідь)

- а) приводить нас до спасіння
- б) зміцнює віру в інших людей
- в) полегшує життя, тому що дає відповіді на виникаючі питання і проблеми
- г) ускладнює життя, не дозволяючи або не приймаючи певну поведінку
- е) формує імідж віруючої нації і вирізняє її серед інших
- е) релігія надає сенс життю і смерті
- г) інше, яке?.....

13. Чи траплялись коли-небудь особисто Вам або комусь з Вашого середовища неприємності або конфлікти пов'язані із Вашим віросповіданням?

- а) так, які?.....
- б) ні
- в) важко сказати

14. Чи знайомі Ви особисто з послідовниками інших релігій і конфесій?

- а) так, яких?.....
- б) ні (перейдіть до питання 15)
- в) важко сказати

15. Який характер мали або мають ці знайомства?

- а) безумовно позитивний
- б) скоріше позитивний
- в) деякі позитивний, а деякі негативний
- г) скоріше негативний
- д) безумовно негативний
- е) важко сказати

16. Чи при нав'язуванні контактів з іншими людьми, для вас важливою є їх релігійна приналежність?

- а) безумовно так
- б) скоріше так
- в) скоріше ні
- г) безумовно ні
- е) важко сказати

17. Чи вважаєте Ви, що релігія може щось дати людині?

- а) так
- Вкажіть будь ласка, що Ви маєте на увазі?
- б) ні
- Вкажіть будь ласка Ви маєте на увазі?
- в) важко сказати

18. На Вашу думку, чи важливо, щоб люди, котрі вступають у шлюб належали до одної конфесії?

- а) безумовно важливо
- б) скоріш важливо
- в) скоріш неважливо
- г) безумовно неважливо
- е) важко сказати

19. Як Ви оцінюєте людину, яка змінила конфесійну приналежність?

- а) безумовно позитивно
- б) скоріш позитивно
- в) залежно від того, від якої конфесійної приналежності людина відмовилася і до якої прийшла
- г) скоріш негативно
- е) безумовно негативно
- ж) важко сказати

20. Як Ви вважаєте, чи можуть люди, котрі належать до різних конфесій жити в згоді в межах однієї країни?

- а) безумовно так
- б) скоріш так
- в) скоріш ні
- г) безумовно ні
- е) важко сказати

21. В якій мірі Ви задоволені або не задоволені нинішньою релігійною ситуацією в країні ?

- а) дуже задоволений(а)
- б) скоріше задоволений(а)
- в) скоріше не задоволений(а)
- г) дуже не задоволений(а)
- д) важко сказати

22. У якій мірі Ви згодні з кожним з наступних тверджень? (Будь ласка, зазначте обрану Вами цифру, тобто – оберіть Ваш варіант відповіді і обведіть кружечком)

	1. безумовно погоджуюсь	2. погоджуюсь	3. не погоджуюсь	4. безумовно не погоджуюсь	5. важко сказати
Різноманітність релігійних груп в нашій країні є позитивною рисою і сприяє культурному збагаченню	1	2	3	4	5
Різноманітність релігійних груп в нашій країні є негативним явищем і джерелом багатьох конфліктів	1	2	3	4	5
Неважливо до якої релігійної традиції належить, люди повинні бути вільні, щоб черпати із вчення інших релігій	1	2	3	4	5

23. На Вашу думку, найбільші церкви України в останньому десятилітті висловились у суспільних справах:

- а) надто багато
- б) в сам раз
- в) замало
- г) важко сказати

24. Чи серед усіх церков і релігійних громад Ви можете вибрати одну або дві які, найчастіше висловлюються у громадських справах?

- а) так, які?
-
- б) ні
- в) важко сказати

25. Чи вважаєте Ви правильним, коли найбільші церкви висловлюються на наступні теми? (Будь ласка, зазначте обрану Вами цифру, тобто – оберіть Ваш варіант відповіді і обведіть кружечком)

	1. так	2.ні	3. важко сказати
безробіття	1	2	3
аборти	1	2	3
подружжя без церковного шлюбу	1	2	3
одностатеві подружжя	1	2	3
збільшення соціальних нерівностей	1	2	3
ситуація національних меншин	1	2	3
політика уряду	1	2	3
запліднення в пробірці	1	2	3
евтаназія	1	2	3

26. Скажіть, будь ласка, на скільки Ви згодні або не згодні з наступними твердженнями, які відносяться до основних церков. Будь ласка, зробіть оцінку за шкалою від 1 до 5, де «1» означає, що ви згодні повністю із твердженням з лівої сторони, а «5» означає, що ви згодні, із твердженням по правій стороні. Щоб висловити оцінку Ви можете, звичайно, використовувати проміжні значення. (Будь ласка зазначте обрану Вами цифру)

Твердження – ліва сторона						Твердження – права сторона
	1	2	3	4	5	
Церкви, насамперед, зацікавлені земною владою	1	2	3	4	5	Церкви насамперед зацікавлені у вічному спасінні
Церкви є передусім союзниками бідних і безробітних	1	2	3	4	5	Церкви є союзниками багатих і впливових
Церкви в Україні бідні	1	2	3	4	5	Церкви в Україні багаті

27. Чи на сьогодні вибрані церкви у Вашій країні дають відповіді на питання зв'язані з наступною проблематикою? (Будь ласка, зазначте обрану Вами цифру, тобто – оберіть Ваш варіант відповіді і обведіть кружечком)

а) Українська Православна Церква (Московського Патріархату)

	1. так	2. ні	3. важко сказати
Моральні проблеми і індивідуальні потреби	1	2	3
Проблеми зв'язані із родинним життям	1	2	3
Духовні потреби	1	2	3
Суспільні проблеми цілого суспільства	1	2	3

б) Українська Православна Церква Київського Патріархату

	1. так	2. ні	3. важко сказати
Моральні проблеми і індивідуальні потреби	1	2	3
Проблеми зв'язані із родинним життям	1	2	3
Духовні потреби	1	2	3
Суспільні проблеми цілого суспільства	1	2	3

в) Українська Православна Автокефальна Церква

	1. так	2. ні	3. важко сказати
Моральні проблеми і індивідуальні потреби	1	2	3
Проблеми зв'язані із родинним життям	1	2	3
Духовні потреби	1	2	3
Суспільні проблеми цілого суспільства	1	2	3

г) Українська Греко-католицька Церква

	1. так	2. ні	3. важко сказати
Моральні проблеми і індивідуальні потреби	1	2	3
Проблеми зв'язані із родинним життям	1	2	3
Духовні потреби	1	2	3
Суспільні проблеми цілого суспільства	1	2	3

д) Українська Католицька Церква

	1. так	2. ні	3. важко сказати
Моральні проблеми і індивідуальні потреби	1	2	3
Проблеми зв'язані із родинним життям	1	2	3
Духовні потреби	1	2	3
Суспільні проблеми цілого суспільства	1	2	3

е) Протестантські церкви

	1. так	2. ні	3. важко сказати
Моральні проблеми і індивідуальні потреби	1	2	3
Проблеми зв'язані із родинним життям	1	2	3
Духовні потреби	1	2	3
Суспільні проблеми цілого суспільства	1	2	3

28. Коли ви дивитесь на найбільші церкви країни, чи є Ви задоволені, або незадоволені з їх розвитку в останнє десятиліття?

- а) повністю задоволений (а)
- б) задоволений (а)
- в) ані задоволений (а), ані незадоволений (а)
- г) дуже незадоволений (а)
- е) не задоволений (а)
- е) не зацікавлений (а), це мене не хвилює
- г) важко сказати

29. Чи згодні Ви, що церкви і релігійні громади в Україні впливають на політичні процеси в Україні?

- а) повністю згоден (а)
- б) скоріше згоден (а)
- в) скоріше не згоден (а)
- г) абсолютно не згоден (а)
- е) мені все одно
- ж) важко однозначно сказати
- з) деякі впливають, інші ні

30. Люди мають різні очікування відносно релігійних громад і церков. Будь ласка, скажіть, на скільки Ви згодні або не згодні з наступними твердженнями? (Будь ласка, зазначте обрану Вами цифру) На мою думку Церкви і релігійні громади є для того, щоб.

	1. повністю згоден	2. згоден	3. ані згоден, ані не згоден	4. не згоден	5. повністю не згоден	6. важко сказати
навчати вірі	1	2	3	4	5	6
підтримувати між людські контакти	1	2	3	4	5	6
боротися з бідністю	1	2	3	4	5	6
вчити люди взаємної поваги	1	2	3	4	5	6
брати участь у громадському житті	1	2	3	4	5	6
Зміцнювати патріотизм	1	2	3	4	5	6

давати духовну втіху	1	2	3	4	5	6
виступати на підтримку моралі	1	2	3	4	5	6
об'єднувати людей	1	2	3	4	5	6
публічно висловитися щодо важливих суспільних питань	1	2	3	4	5	6
вчити людей допомагати нужденним	1	2	3	4	5	6
публічно займати певну позицію стосовно важливих політичних питань	1	2	3	4	5	6

31. Чи Ваші релігійні переконання мають вплив на ...? (Будь ласка, зазначте обрану Вами цифру)

	1. звичайно мають	2. скоріше мають	3. ані мають, ані не мають	4. скоріше не мають	5. звичайно не мають	6. важко сказати
професійну діяльність	1	2	3	4	5	6
політичні погляди	1	2	3	4	5	6
стосунки з людьми	1	2	3	4	5	6
сімейне життя	1	2	3	4	5	6
громадську діяльність	1	2	3	4	5	6

32. На скільки Ви довіряєте владі наступних церков? (Будь ласка, зазначте обрану Вами цифру)

33. Чи згодні Ви, що церкви і релігійні громади в Україні впливають на суспільне життя в Україні?

- а) повністю згоден (а)
- б) скоріше згоден (а)
- в) скоріше не згоден (а)
- г) абсолютно не згоден (а)
- е) мені все одно
- ж) важко однозначно сказати
- з) деякі впливають, інші ні

34. Яким на Вашу думку в майбутньому повинен бути вплив церков і релігійних організацій на суспільно-політичне життя в країні?

- а) більшим
- б) таким же
- в) меншим
- г) мені все одно
- е) важко однозначно сказати
- ж) вплив одних має послабитися, а інших посилитися

35. Як Ви вважаєте, чи сьогодні держава втручається в релігійні справи?

- а) виразно так
 б) скоріше так
 в) скоріше ні
 г) виразно ні
 е) важко однозначно сказати

	1. абсолютно довіряю	2. скоріше довіряю	3. ані довіряю, ані не довіряю	4. скоріше не довіряю	5. абсолютно не довіряю	6. важко однозначно відповісти
Українська Православна Церква (Московського Патріархату)	1	2	3	4	5	6
Українська Православна Церква Київського Патріархату	1	2	3	4	5	6
Українська Автокефальна Православна Церкви	1	2	3	4	5	6
Українська Греко-католицька Церква	1	2	3	4	5	6
Українська Католицька Церква	1	2	3	4	5	6
Протестантські церкви	1	2	3	4	5	6
Іслам	1	2	3	4	5	6
Юдаїзм	1	2	3	4	5	6

36. Як Ви вважаєте, чи конфесійна і релігійна приналежність впливають на напрямок політичних орієнтацій людей?

- а) безумовно так
 б) скоріше так
 в) скоріше ні
 г) безумовно ні
 д) важко однозначно сказати

37. Будь ласка, скажіть в якій мірі Ви згодні чи не згодні з наступними твердженнями. (Будь ласка зазначте обрану Вами цифру)

	1. повністю згоден(а)	2. згоден(а)	3. ані згоден(а), ані не згоден(а)	4. не згоден(а)	5. повністю не згоден(а)	6. важко відповісти
Політики, які не вірять в Бога, не повинні займати державні посади	1	2	3	4	5	6
Священики не повинні вказувати людям, як їм голосувати на виборах	1	2	3	4	5	6

Було б краще для України, якби більше глибоко віруючих людей знаходилось в державних установах	1	2	3	4	5	6
Церква не повинна впливати на рішення влади	1	2	3	4	5	6

38. В якій мірі наступні церкви впливають на політичне життя країни? (Будь ласка зазначте обрану Вами цифру)

	1. дуже високій	2. скоріше в високій	3. скоріше в низькій	4. вжодній	5. важко однозначно відповісти
Українська Православна Церква (Московського Патріархату)	1	2	3	4	5
Українська Православна Церква Київського Патріархату	1	2	3	4	5
Українська Автокефальна Православна Церква	1	2	3	4	5
Українська Греко-католицька Церква	1	2	3	4	5
Українська Католицька Церква	1	2	3	4	5
Протестантські церкви	1	2	3	4	5
Іслам	1	2	3	4	5
Іудаїзм	1	2	3	4	5

39. Чи при виборі друзів для Вас важливими є їхні політичні орієнтації?

- а) безумовно важливі
- б) скоріше важливі
- в) скоріше неважливі
- г) абсолютно неважливі
- д) важко сказати

40. Чи при вступі у шлюб для Вас важливими є політичні орієнтації партнера(ки)?

- а) безумовно важливі
- б) скоріше важливі
- в) скоріше неважливі
- г) абсолютно неважливі
- д) важко сказати

41. З яких джерел Ви найчастіше берете інформацію про суспільно-політичні справи чи події (Виберіть що найменше 3 відповіді)

- а) радіо
- б) телебачення
- в) студентська газета
- г) Інтернет
- д) розмови з батьками
- е) розмови з професорами
- є) розмови із знайомими
- ж) інше, яке?

42. Як часто Ви слідкуєте за політичним станом речей по радіо, телебаченню, в газетах або Інтернеті?

- а) щоденно
- б) кілька разів на тиждень
- в) раз на тиждень
- г) рідко
- д) ніколи

43. Як Ви вважаєте, хто має найбільший вплив на долі людей в державі? (можна вибрати тільки одну відповідь)

- а) виключно Бог
- б) виключно представники політичної влади
- в) виключно представники церковної влади
- г) виключно самі громадяни
- д) важко сказати
- е) інші, хто?

44. Чи брали Ви впродовж останніх десяти років участь у(Будь ласка зазначте обрану Вами цифру)

	1. так, один раз	2. так, багато разів	3. ні
контакт із політиком, урядовцем державної або місцевої влади	1	2	3
бойкот певних товарів або продуктів	1	2	3
підписував(-ла) скаргу або протест	1	2	3
написання листа в газету або телебачення	1	2	3
офіційні державні урочистості (н-д, День Незалежності)	1	2	3
офіційні релігійні урочистості	1	2	3
освітні урочистості	1	2	3
прощі	1	2	3
релігійні процесії вулицями місцевості	1	2	3
легальні демонстрації, організовані політичні протести або маніфестації	1	2	3
нелегальні демонстрації, протести, маніфестації або зібрання	1	2	3

45. Чи Ви погоджуєтесь, що політичне і суспільне життя повинне опиратися на релігійних цінностях?

- а) повністю погоджуюся
- б) скоріше погоджуюся
- в) скоріше не погоджуюся
- г) абсолютно не погоджуюся
- д) мені все одно
- е) важко дати однозначну відповідь

46. У якій мірі Ви задоволені політичною теперішньою ситуацією в країні?

- а) дуже задоволений(-а)
- б) скоріше задоволений(-а)
- в) скоріше незадоволений(-а)
- г) дуже незадоволений(-а)
- д) важко дати однозначну відповідь

47. Прошу зазначити, в якій мірі Ви погоджуєтесь, або не погоджуєтесь з наступними твердженнями (Будь ласка зазначте обрану Вами цифрою)ільки Ви задоволені економічною ситуацією в країні?

- а) дуже задоволений(-а)
- б) скоріше задоволений(-а)
- в) скоріше незадоволений(-а)
- г) дуже незадоволений(-а)
- д) важко дати однозначну відповідь

49. Як Ви вважаєте, чи процеси в політичному житті країни рухаються в правильному напрямку?

- а) напрямок правильний
- б) напрямок скоріше правильний
- в) напрямок скоріше неправильний
- г) напрямок неправильний
- д) в загальному спостерігається застій
- е) важко дати однозначну відповідь

50. Чи Ви підтримуєте вступ України до НАТО?

- а) звичайно підтримую
- б) скоріше підтримую
- в) скоріше не підтримую
- г) звичайно не підтримую
- д) важко дати однозначну відповідь

51. Які у Вас політичні погляди?

- а) ліві
- б) більше ліві
- в) центристські
- г) більше праві
- д) праві
- е) важко дати однозначну відповідь

52. Якби в найближчому часі відбулися парламентські вибори, за яку партію Ви голосували би?

- а) Європейська партія України
- б) Комуністична Партія України, КПУ
- в) Вперед, Україно!
- г) НашаУкраїна
- д) Громадянська позиція
- е) Партія регіонів
- є) УДАР Кличка
- ж) ВО Свобода
- з) Всеукраїнське об'єднання Батьківщина
- и) Сильна Україна
- і) Українська Соціал-Демократична Партія, УСДП
- ї) Українська Народна Партія, УНП
- й) Соціалістична партія України
- к) Інша, яка?.....
- л) Не голосував(-ла) би
- м) Не знаю
- н) Проти всіх
- о) Важко дати однозначну відповідь

53. До якої суспільної чи політичної організації Ви належите? (Можна вибрати кілька відповідей)

- а) політична партія
- б) профспілка
- в) фундація, добродійна організація
- г) організація охорони прав людини, народних та релігійних меншин
- д) організація охорони середовища
- е) організація культури та мистецтва (хор, танцювальний гурток)
- є) спортивна організація (спортивний гурток)
- ж) волонтерат
- з) релігійна організація \ товариство
- и) інша організація, яка?.....
- і) не належу до жодної організації (перейдіть до питання 55)

54. Чи берете Ви активну участь в житті організації, до котрої належите?

- а) так, до якої (назва)?.....
- б) ні
- в) важко дати однозначну відповідь

55. З яким із наступних тверджень Ви погоджуєтесь, коли законодавство є несправедливим?

- а) законодавство є законодавством, незалежно від того, справедливе воно, чи ні його потрібно притримуватися
- б) якщо законодавство є несправедливим, то не має нічого поганого, якщо його не дотримуватися
- в) важко дати однозначну відповідь

56. На Ваш погляд, державні організації повинні дбати про...

- а) підтримання порядку в суспільстві
- б) створення більших можливостей вільного висловлення поглядів
- в) запобігання росту цін
- г) створення людям більших можливостей впливу на рішення влади
- д) запобігання безробіттю
- е) зріст доходів громадян
- є) інше, що?.....
- ж) важко дати однозначну відповідь

57. Як часто, на Вашу думку, звичайний громадянин має вплив на підняття політичних рішень в державі?

- а) часто
- б) часом
- в) рідко
- г) ніколи
- д) важко дати однозначну відповідь

58. Чи хотіли б Ви мати вплив на політичні рішення влади?

- а) звісно так
- б) скоріше так
- в) скоріше ні
- г) звісно ні
- д) мені байдуже
- е) важко дати однозначну відповідь

59. Як часто Вам здається, що політика є такою складною, що насправді не можна зрозуміти про що йдеться?

- а) часто
- б) досить часто
- в) час від часу
- г) дуже рідко
- д) ніколи
- е) важко дати однозначну відповідь

60. Як Ви вважаєте, чи сьогодні в державі існує свобода слова та преси?

- а) звісно так
- б) напевно так
- в) напевно ні
- г) звісно ні
- д) мені все одно
- е) важко дати однозначну відповідь

61. На яких засадах, на Вашу думку, повинна базуватися політична система України?

- а) порядок, обов'язок дисципліна
- б) права людини, свобода, альтернативність
- в) важко дати однозначну відповідь

62. Дайте, будь ласка, відповідь, в якій мірі Ви довіряєте нижче названим інституціям (Будь ласка зазначте обрану Вами цифру)

	1. У дуже великій мірі	2. Скоріше у великій мірі	3. В не дуже великій мірі	4. Взагалі не довіряю	5. Важко дати однозначну відповідь
Президент	1	2	3	4	5
Уряд	1	2	3	4	5
Верховна рада	1	2	3	4	5
Верховний суд	1	2	3	4	5
Місцеве самоврядування	1	2	3	4	5
Політичні партії	1	2	3	4	5
Збройні сили	1	2	3	4	5
Правова система	1	2	3	4	5
Міліція	1	2	3	4	5
Преса	1	2	3	4	5
Телебачення	1	2	3	4	5

63. Чи Ви довіряєте нижче названим політичним лідерам? (Будь ласка зазначте обрану Вами цифру)

	1. Звісно довіряю	2. Швидше довіряю	3. Ані довіряю, ані не довіряю	4. Швидше не довіряю	5. Звісно не довіряю	6. Важко дати однозначну відповідь
Анатолій Грищенко	1	2	3	4	5	6
Арсеній Яценюк	1	2	3	4	5	6
Юлія Тимошенко	1	2	3	4	5	6
Юрій Луценко	1	2	3	4	5	6
Микола Катеринчук	1	2	3	4	5	6
Наталія Королевська	1	2	3	4	5	6
Олег Тягнибок	1	2	3	4	5	6
Олександра Кужель	1	2	3	4	5	6
Олександр Мороз	1	2	3	4	5	6
Петро Симоненко	1	2	3	4	5	6
Сергій Тігішко	1	2	3	4	5	6
Валентин Наливайченко	1	2	3	4	5	6
Тарас Прокопишин	1	2	3	4	5	6
В'ячеслав Кириленко	1	2	3	4	5	6
Володимир Литвин	1	2	3	4	5	6
Віктор Янукович	1	2	3	4	5	6
Віктор Ющенко	1	2	3	4	5	6
Віталій Кличко	1	2	3	4	5	6
Володимир Кондратенко	1	2	3	4	5	6
Андрій Садовий	1	2	3	4	5	6
Оксана Білозір	1	2	3	4	5	6
Олег Ляшко	1	2	3	4	5	6
Андрій Парубій	1	2	3	4	5	6
Інший, хто?	1	2	3	4	5	6

64. Чи голосували Ви на останніх президентських та парламентських виборах (Будь ласка зазначте обрану Вами цифру)?

	так	ні	не мав(-ла) права голосувати
Президентські вибори	1	2	3
Парламентські вибори	1	2	3

65. Чи підтримуєте Ви перебування Чорноморського флоту в Криму?

- а) цілком підтримую
- б) скоріше підтримую
- в) скоріше не підтримую
- г) цілком не підтримую
- д) мені байдуже
- е) важко дати однозначну відповідь

66. Як Ви відноситеся до вироку Юлії Тимошенко?

- а) цілком підтримую
- б) скоріше підтримую
- в) скоріше не підтримую
- г) цілком не підтримую
- д) мені байдуже
- е) важко дати однозначну відповідь

67. Якщо наступного тижня відбулися би президентські вибори то за кого б Ви проголосували? (Прошу зазначити відповідь знаком X)

Анатолій Гриценко	
Арсеній Яценюк	
Юлія Тимошенко	
Юрій Луценко	
Микола Катеринчук	
Наталія Королевська	
Олег Тягнибок	
Олександра Кужель	
Олександр Мороз	
Петро Симоненко	
Сергій Тігішко	
Валентин Наливайченко	
В'ячеслав Кириленко	
Володимир Литвин	
Віктор Янукович	
Віктор Ющенко	
Віталій Кличко	
Андрій Садовий	
Оксана Білозір	
Олег Ляшко	
Андрій Парубій	
Володимир Кондратенко	
Інший, хто?.....	
Проти всіх	
Не голосував(-ла) би	
Не знаю	

68. Які з нижче названих суспільних проблем Вас на сьогоднішній день непокоять найбільше? (Можна зазначити кілька відповідей)

- а) низький рівень життя
- б) підвищення рівня організованої злочинності
- в) вирішення екологічних проблем (н-д, Чорнобиль)
- г) безпека України
- д) взаємовідносини з Росією
- е) взаємовідносини з ЄС
- є) популяризація російської мови в Україні
- ж) відносини між народними меншинами
- з) міжконфесійні відносини
- и) проблеми Криму і Чорноморського флоту
- і) боротьба з корупцією
- ї) вступ України в НАТО
- й) зростання соціальних нерівностей (бідних і багатих)
- к) збільшення проблеми безробіття
- л) важко дати однозначну відповідь
- м) інше, що?.

69. Як Ви вважаєте, чи на сьогоднішній день є якась загроза для безпеки України?

- а) цілком так
- б) напевно так
- в) напевно ні
- г) цілком ні
- д) важко дати однозначну відповідь

70. Як Ви вважаєте, чи Збройні Сили України є в стані забезпечити безпеку держави?

- а) цілком так
- б) напевно так
- в) напевно ні
- г) цілком ні
- д) важко дати однозначну відповідь

71. Як Ви вважаєте, яка повинна провадитися політика стосовно російської мови в Україні?

- а) повинна бути усунута з урядових установ
- б) повинна бути другою мовою, але тільки в тих місцевостях, де більшість людей за це проголосують
- в) повинна отримати статус другої державної мови
- г) повинна мати статус регіональної мови
- д) повинна мати той статус, який мала до прийняття закону про мови
- е) важко дати однозначну відповідь

72. На Вашу думку поділ України на Захід та Схід є правдивий чи вигаданий?

- а) існують певні ментальні розбіжності, проте цього недостатньо, аби говорити про поділ держави
- б) існує досить багато розбіжностей в поглядах та політичних орієнтаціях, на основі яких можна говорити про поділ держави
- в) немає істотної різниці, а поділ є вигаданий самими політиками з метою маніпулювання громадянами
- г) існує велика культурна та релігійна різниця, котра принципово ділить Схід і Захід
- д) інше, що?.....
- е) важко дати однозначну відповідь

73. Якими на Вашу думку повинні бути відносини між Україною і Росією?

- а) відносини між Росією і Україною повинні базувати на принципах добросусідства і співробітництва, але ні в якому разі не може дійти до об'єднання
- б) відносини між Україною і Росією повинні бути такими ж, як з іншими країнами
- в) відносини між Україною і Росією повинна характеризувати повна незалежність
- г) інше, яке?.....
- е) важко сказати

74. На Вашу думку, в якому напрямку повинна слідувати Україні сьогодні?

- а) Україна у своєму розвитку повинна орієнтуватися на Захід, з перспективою вступу в Європейський Союз
- б) в першу чергу Україна повинна встановити хороші відносини з Росією і Білоруссю, з перспективою створення і вступу в об'єднання слов'янських держав
- в) Україні і Росії слід співпрацювати з Європою без вступу в Євросоюз
- г) майбутнє України полягає в повній незалежності і особливому шляху розвитку, який є іншим ніж у решти країн
- д) інше, яке?.....
- е) важко сказати

75. Прошу вибрати одне із тверджень, котре найбільше відповідає Вашим переконанням.

- а) Демократія має переваги над усіма іншими формами влади
- б) Інколи недемократична влада може бути більш бажаною, ніж демократична
- в) Для таких людей як я немає істотної різниці, чи влада є демократичною чи недемократичною.
- г) Важко дати однозначну відповідь

76. Які з нижче названих рис Ви вважаєте важливими для того аби можна було назвати державу демократичною, а котрі не є важливі? (Будь ласка зазначте обрану Вами цифру)

	1. Дуже важлива	2. Середньо важлива	3. Не дуже важлива	4. Це не є риса демократії	5. Важко дати однозначну відповідь
Риси соціально-політичної системи					
Обмеження прав особи для досягнення загальносуспільних цілей	1	2	3	4	5

Мала роль держави в економіці	1	2	3	4	5
Підпорядкування меншості волі більшості	1	2	3	4	5
Якнайменше втручання держави в життя людей	1	2	3	4	5
Доручення державою якомога більших компетенцій інституціям самоврядування та суспільним організаціям	1	2	3	4	5
Охорона прав меншості	1	2	3	4	5
Обмеження державою нерівних умов життя	1	2	3	4	5
Постійне консультування із суспільством щодо прийняття важливих державних рішень	1	2	3	4	5
Можливість вибору програм політичних партій	1	2	3	4	5
Свобода вибору місця проживання в країні чи закордоном	1	2	3	4	5
Правова влада	1	2	3	4	5
Якнайкраще задоволення державою потреб громадян	1	2	3	4	5
Представлення волі виборців парламентом	1	2	3	4	5
Відповідальність держави за економічне життя	1	2	3	4	5
Активність громадян в громадському житті	1	2	3	4	5
Забезпечення державою гідних умов життя найбільш вразливим	1	2	3	4	5
Свобода поглядів і організацій	1	2	3	4	5
Уряд повинен дбати про добробут громадян	1	2	3	4	5
Фінансування державою охорони здоров'я, науки і культури	1	2	3	4	5
Підбір найкращих кандидатів для управління країною	1	2	3	4	5
Охорона особистої свободи	1	2	3	4	5
Забезпечення дітям з різних родин однакових умов навчання	1	2	3	4	5
Рівність перед законодавством	1	2	3	4	5

77. Нижче подані погляди, які люди висловлюють на тему демократичної політичної системи. Зазначте, чи погоджуєтесь Ви із кожним з них. (Будь ласка зазначте обрану Вами цифру)

	1. Цілком погоджуюся	2. Напевно погоджуюся	3. Напевно не погоджуюся	4. Цілком не погоджуюся	5. Важко дати однозначну відповідь
В демократії можуть бути певні проблеми, але вона є найкращою із всіх форм влади	1	2	3	4	5
В демократії погано функціонує економічна система	1	2	3	4	5
В демократії не вистачає конкретних рішень і надто багато конфліктів	1	2	3	4	5
Демократичний устрій не може впоратися із утриманням порядку	1	2	3	4	5

78. На скільки Ви задоволені, або не задоволені рівнем демократії в Україні?

- а) повністю задоволений(-а)
- б) напевно задоволений(-а)
- в) ані задоволений, ані не задоволений
- г) напевно незадоволений(-а)
- д) повністю незадоволений(-а)
- е) важко дати однозначну відповідь

79. Чи довіряєте Ви Організації Об'єднаних Націй?

- а) безумовно довіряю
- б) скоріше довіряю
- в) скоріше не довіряю
- г) абсолютно не довіряю
- д) важко сказати

80. Як Ви відноситеся до...? (Будь ласка зазначте обрану Вами цифру)

	1. Абсолютно позитивно	2. Скоріше позитивно	3. Ані позитивно, ані негативно	4. Скоріше негативно	5. Абсолютно негативно	6. Важко сказати
Європейського Союзу	1	2	3	4	5	6
Сполучених Штатів Америки	1	2	3	4	5	6
Росії	1	2	3	4	5	6
Польщі	1	2	3	4	5	6
Білорусії	1	2	3	4	5	6
Туреччини	1	2	3	4	5	6
Ізраїлю	1	2	3	4	5	6

Словаччини	1	2	3	4	5	6
Молдавії	1	2	3	4	5	6
Румунії	1	2	3	4	5	6
Угорщини	1	2	3	4	5	6
НАТО	1	2	3	4	5	6
ООН	1	2	3	4	5	6

ОСОБИСТІ ДАНІ

1. Стать

- а) Ч
- б) Ж

2. Рік навчання

3. Факультет, напрям

4. Чи Ви одружений / заміжня?

- а) так, (цивільний шлюб)
- б) так, (церковний шлюб)
- в) я не одружений(а)

5. Місце проживання батьків

- а) село
- б) місто до 20 тисяч жителів
- в) місто від 20 до 100 тисяч жителів
- г) місто від 100 до 300 тисяч жителів
- е) місто від 300 до 700 тисяч жителів
- е) місто понад 700 тисяч жителів

6. Область.....

7. Національність.....

8. Яке фінансове становище Вашої сім'ї?

- а) дуже добре
- б) добре
- в) середнє
- г) погане
- е) дуже погане
- е) важко сказати

9. Освіта батьків

- а) батько.....
- б) мати.....

10. До якої церкви, конфесії чи релігійної громади Ви належите?

- а) Українська Православна Церква (Московського Патріархату)
- б) Українська Православна Церква Київського Патріархату
- в) Українська Автокефальна Православна Церква
- г) Українська Греко-католицька Церква
- д) Католицька Церква в Україні
- е) Протестантські церкви
- є) Свідки Єгови
- ж) інша конфесія, яка?.....
- з) інша релігія, яка?.....
- и) не належу до жодної з церков і релігій
- і) важко відповісти

11. Будь ласка, запишіть свої ширші спостереження відносно до порушуваних проблем релігії і політики

.....

.....

.....

Дякую

Rozdział II

SOCJOLOGIA MORALNOŚCI

Współcześnie przeważa pogląd, że socjologia moralności powinna pozostawać w kręgu nauk socjologicznych, ze względu na swoje teorie, aparaturę pojęciową i stosowane metody, nie zaś w obrębie nauk o moralności, do czego skłaniała się m. in. Maria Ossowska. „Socjologia moralności przede wszystkim uwolniła się od apriorycznych założeń. Jako nauka empiryczna, zajęła się rzeczywistością społeczną w aspekcie właściwym dla socjologii. Stąd przejęła jej terminologię, metody i teorie. W badaniach skoncentrowała się: na opisie faktów moralnych, czyli ocenach i normach moralnych, na analizie środowiskowego zróżnicowania moralności, czyli tzw. etosu różnych grup społecznych, oraz na ukazaniu wpływu cech społeczno-demograficznych i czynników społecznych na moralność. Innymi słowy, nauka ta bada, w jakim stopniu ludzie żyjący w różnych środowiskach stosują się w swoim postępowaniu do obowiązujących reguł moralnych oraz jakie czynniki różnicują i warunkują faktyczne zachowania moralne ludzi”¹.

Socjologia moralności jest nie tylko nauką opisową, ale i wyjaśniającą fakty moralne. Socjolog zajmuje się nie tylko opisem etosu czy stylu życia w grupach społecznych, ale zajmuje się wyjaśnianiem i interpretacją zebranych faktów moralnych. Wówczas szerokie pojęcie moralności, którym mógłby się posługiwać, jest niewystarczające. W wyjaśnianiu i interpretacji socjolog musi odwołać się do hipotez roboczych. „Zachodzi więc potrzeba przyjęcia nie tylko hipotez, ale także projektowanego pojęcia moralności, służącego jako narzędzie badań empirycznych. Elementami tego pojęcia są: ocena, norma i najwyższy cel (ideał, dobro, szczęście, wartość). Ossowska twierdzi, że w dotychczasowych dociekaniach etycznych można wyróżnić trzy zasadnicze typy ideałów, a w konsekwencji koncepcji moralności i odpowiadających im postaw życiowych – osobiste szczęście, osobowa doskonałość i harmonia społecznego współżycia. Z drugiej strony wiadomo, że istnieją pewne normy moralne elementarne, wspólne wszystkim ludziom w każdym miejscu i czasie. Czy nie należałoby zatem w badaniach nad moralnością wyjść z różnych koncepcji moralności, a przede wszystkim z hipotezy prawa naturalnego, by wykazać, co płynie z moralności naturalnej, a co jest wyrazem takiej czy innej obiegowej w danej grupie społecznej koncepcji moralności. Hipotezy te nie tylko umożliwiłyby interpretację danych empirycznych, ale także sprawiłyby, że same badania nie zostałyby zawieszony w próżni”².

Znaczenie socjologii moralności wzrasta szczególnie w społeczeństwach współczesnych, nacechowanych szybkimi zmianami społeczno-politycznymi, społeczno-gospodarczymi i społeczno-kulturowymi, nawet jeżeli współcześnie coraz więcej aspektów życia ludzkiego jest wyłączanych ze sfery moralności. Pluralistyczny świat niesie ze sobą osłabienie, a nawet upadek wielu dotychczasowych oczywistości kulturowych i oczywistości moralnych. W funkcjonalnie zróżnicowanym społeczeństwie emancypują się spod wpływów światopoglądów religijnych autonomiczne i działające według własnej logiki subsystemy społeczne. Także moralność staje się subsystemem w ramach całościowego społeczeństwa. Faktycznie istniejąca moralność jest wewnętrznie zróżnicowana i spluralizowana, poczynając od tej pozostającej pod wpływem religii i Kościołów chrześcijańskich, aż po formy niejasnej, niezobowiązującej, nieokreślonej moralności, lub o profilu wyraźnie laickim.

§ 1. Socjologia moralności jako nauka o faktach moralnych

Socjologia moralności podobnie jak psychologia moralności rozpoczyna swój samodzielny start pod koniec XIX wieku, uwalniając się stopniowo od filozofii i wypracowując własny przedmiot i metodę badań naukowych. Zagadnienia moralne o charakterze psychologicznym, które *implicite* można było odnaleźć wcześniej w filozofii państwa i w filozofii moralności, przekształcają się w odrębną dziedzinę wiedzy, należąca do empirycznych nauk o moralności. W przeciwieństwie do psychologii, która stara się wyjaśnić psychiczną strukturę ludzkich działań, socjologia analizuje strukturę społeczną działań moralnych, wskazuje na empiryczne przyczyny kształtowania się określonych form współżycia i współdziałania ludzkiego. Także wartości i normy, które współokreślają ludzkie działania, bada w sposób analityczno-deskryptywny, nie zaś normatywny, czyli jako pewną obiektywną rzeczywistość. Moralność będąca przedmiotem socjologii jest rzeczywistością społecznie konstruowaną. Socjolog bada wzajemne związki tych zjawisk i ich rozwój.

1 Władysław Piwowarski. Socjologia moralności a „prawo naturalne”. „Roczniki Filozoficzne” 18: 1970 nr 2 s. 92-93.

2 Władysław Piwowarski. Socjologia moralności. „Roczniki Teologiczno-Kanoniczne” 13: 1966 nr 3 s. 72.

Proces emancypacji socjologii moralności rozpoczął się ponad 100 lat temu w szkole Émile Durkheima. Jej dalszy rozwój wyznaczają dzieła takich socjologów, jak Max Weber, Georg Simmel, Georges Gurvitch, Eugène Dupréel, Gabriel Le Bras, Edward Westermarck, Talcott Parsons, Thomas Luckmann, Niklas Luhmann, Peter L. Berger, François A. Isambert, Patrick Pharo, Maria Ossowska i inni. Problematykę moralną – częściowo filozoficzną, częściowo socjologiczną – podejmują w swoich rozważaniach filozofowie i socjologowie postmodernizmu (np. Richard Rorty, Gianni Vattimo, Zygmunt Bauman). Historię rozwoju socjologii moralności można przedstawić jako powolny proces uwalniania się jej od filozofii i socjologizmu moralnego, w stronę empirycznej socjologii moralności.

W Polsce socjologia moralności wiąże się nierozzerwalnie z nazwiskiem Marii Ossowskiej, która sformułowała i zrealizowała program tzw. nauki o moralności, czyli nauki o zjawiskach uważanych za moralne. Program ten, zarysowany w klasycznym dziele *Podstawy nauki o moralności* (Warszawa 1947), zawiera trzy działy systematycznych i podstawowych zagadnień: 1) refleksję nad charakterem ocen i norm, nad odrębnością ocen i norm moralnych od innych oraz sposobami ich uzasadnień (teoria i metodologia badań nad moralnością); 2) zagadnienia psychologii moralności z rozróżnieniem działów szczegółowych; 3) zagadnienia socjologii moralności. W okresie powojennym socjologią moralności w Polsce zajmowali się: Grzegorz Adamczyk, Józef Baniak, Zygmunt Bauman, Irena Borowik, Ewa Budzyńska, Tadeusz Doktor, Leon Dyczewski, Mirosława Grabowska, Iwona Jakubowska-Branicka, Aleksandra Jasińska-Kania, Krzysztof Kiciński, Andrzej Kojder, Jolanta Kopka, Jacek Kurczewski, Jerzy Kwaśniewski, Maria Libiszowska-Żółtkowska, Józef Majka, Janusz Mariański, Wojciech Misztal, Maria Ossowska, Stefan Nowak, Anna Pawełczyńska, Wojciech Pawlik, Władysław Piwowarski, Adam Podgórecki, Paweł Prüfer, Tadeusz Sakowicz, Maria Sroczyńska, Józef Styk, Urszula Swadźba, Piotr Sztompka, Wojciech Świątkiewicz, Hanna Świda-Ziemia, Andrzej Tarczyński, Danuta Walczak-Duraj, Andrzej Wójtowicz, Sławomir H. Zaręba, Witold Zdaniewicz, Agnieszka Zduniak, Mariusz Zemło i wielu innych młodych socjologów.

W *Vocabulaire des sciences sociales*³ socjologia życia moralnego jest wymieniana obok socjologii sztuki, wiedzy, polityki, przemysłu, prawa, języka, literatury, religii i wsi. Pojmuje się ją jako studium obyczajów i przekonań (poglądów) moralnych, w ich powiązaniach z różnymi strukturami społecznymi, w których się ujawniają. Jako nauka pozytywna socjologia moralności jest niezależna od filozofii moralności (etyki), formułującej sady normatywne. Według Jean Paul Terrenoire socjologia moralności jest „studium mniej lub bardziej usystematyzowanych zespołów norm, wartości i zachowań w powiązaniu z historycznie ukształtowanymi procesami społecznymi, które przyczyniają się do ich powstania, rozwoju lub zaniku”⁴. Valentin Zsifkovits w *Lexikon der christlichen Moral* wymienia cztery obszary podstawowe, którymi zajmuje się socjologia moralności: a) świadomość moralna, b) zachowania moralne, c) badanie wartości i norm funkcjonujących w społeczeństwie, d) studia porównawcze różnych ludów i kultur w zakresie życia moralnego⁵.

Świadomość moralna i zachowania moralne, zwłaszcza w ich konkretnych kształtach, są uzależnione w dużym stopniu od wpływów wywieranych przez poszczególne grupy społeczne i społeczeństwo globalne. Te społeczne uwarunkowania i ramy społeczne świadomości i działania moralnego ludzi można badać w ramach dyscypliny naukowej zwanej socjologią moralności. Szczególne zainteresowanie tej dziedziny wiedzy idzie w kierunku aktywności moralnych o charakterze społecznym, o ile wykazują one – w porównaniu z aktywnościami indywidualnymi – zróżnicowany charakter, a tym samym podlegają różnym imperatywom obyczajowym, są odmiennie uwarunkowane i ukształtowane. Socjologia moralności dotyczy wzajemnych relacji struktury społecznej i moralności. Socjolog nie chce wysuwać żądań i normować społeczeństwa, ale pragnie opisywać, jak kształtują się i przebiegają w społeczeństwie zjawiska moralne. Stwierdzając istniejący stan rzeczy pokazuje niejako „oddolne” przemiany wartości i norm moralnych. Analizuje określony aspekt faktu moralnego, charakteryzuje go i wyjaśnia, ale nie ocenia i nie formułuje reguł. Moralność z punktu widzenia socjologicznego jest ujmowana na płaszczyźnie opisowo-empirycznej, nie zaś postulatyno-aksjologicznej, częściej jako pewien „stan rzeczy” niż ustawicznie dokonujący się proces.

3 *Vocabulaire des sciences sociales*. Red. Paul Foulquié. Presses Universitaires de France. Paris 1978

4 Jean-Paul Terrenoire. *Approche théorique de champ éthique*. „L'Anne Sociologique” 30: 1982 s. 57-75.

5 Valentin Zsifkovits. *Moralsoziologie*. W: *Lexikon der christlichen Moral*. Hrsg. von Karl Hörmann. Tyrolia Verlag, Wien 1976 kol. 1092-1095.

Ważnym problemem socjologii moralności jest badanie zależności świadomości moralnej od poziomu zainteresowań jednostek i ich grup przynależności oraz od wszelkich wpływów ze strony innych grup i całego społeczeństwa, a także od ogólnego stanu rozwoju społecznego. Na tak rozumianą świadomość moralną składają się rozmaite treści konkretne (wiedza, poglądy, przekonania, pojęcia, wyobrażenia, uczucia, postawy itp.), wzajemnie powiązane i uwarunkowane (czynniki subiektywne i obiektywne). Obejmuje ona wszelkie możliwe stopnie poznania, rozumienia i oceniania przez jednostkę tego, co w jej relacjach z innymi, ze sobą samą i całym społeczeństwem jest ujmowane w kategoriach dobra lub zła, tego co szlachetne lub nieszlachetne, godziwe lub niegodziwe. Socjolog moralności pokazuje różnorodność orientacji moralnych skorelowanych z przekonaniami politycznymi, społecznymi, kulturowymi i religijnymi, z poziomem życia gospodarczego, z przynależnością etniczną, klasową, narodową itp.

Zagadnienie wpływu struktur społecznych na zachowania moralne jednostkowe i zbiorowe stanowi drugi ważny obszar badawczy. Grupy społeczne wywierają wpływ na zachowanie człowieka od najwcześniejszego dzieciństwa. Jednostka jest przez całe życie konfrontowana z szeregiem oczekiwanych ról społecznych, poddawana różnym rygorom, zakazom i nakazom, a także kontroli odpowiednich instytucji społecznych i opinii publicznej („zakorzenienie” w społeczeństwie). Instytucje społeczne nie tylko modelują nasze zachowania, ale także kształtują oczekiwania, dążenia i aspiracje. W dziedzinie zachowań moralnych zgodnych lub niezgodnych z normami określonej moralności ważną rolę odgrywają czynniki motywacyjne, skłaniające do stawiania sobie określonych celów i dążenia do ich osiągnięcia. Mogą to być motywy empatyczne (związane z umiejętnością wczuwania się w stany psychiczne innych ludzi), normatywne (obowiązek, poczucie powinności), religijne (nakaz religii lub Kościoła), tradycyjne (wpływ rodziców, wychowanie), prospołeczne lub egoistyczne (dobro innych ludzi lub dobro własne), godnościowe (poszanowanie własnej i cudzej godności). Wyliczone przykładowo motywy występują w różnych konfiguracjach i z różnym nasileniem jako wyznaczniki zachowań moralnych.

Świadomość moralna i zachowania moralne stanowią dwie odrębne, nie zawsze ściśle powiązane ze sobą płaszczyzny zjawisk i procesów. Są one dwiema wielkościami o płynnych granicach, nie są wielkościami statycznymi, ale raczej ustawicznie pulsującymi i zmieniającymi się. Jest rzeczą wątpliwą, czy uda się ująć w jedną formułę ogólną tak różnorodne i bogate zjawiska. Z punktu widzenia socjologicznego nie można rozpatrywać świadomości i zachowań moralnych w oderwaniu od kontekstu społeczno-kulturowego. Moralność rozpatrywana na poziomie funkcjonalnym nie istnieje samodzielnie, lecz jest związana ze sferą stosunków międzyludzkich. Akcentując zależność świadomości i zachowań moralnych od struktury społecznej, nie możemy ignorować wpływów odwrotnych, tj. wpływu moralności na przekształcanie stosunków społecznych w społeczeństwie jako całości i w jego substrukturach społecznych. Moralność występuje wówczas jako aktywny czynnik wywołujący zmiany w środowisku społecznym. Rola moralności w odniesieniu do społeczeństwa może być ujednociająca lub różnicująca (moralność jako zmienna niezależna). W rzeczywistości większość badań empirycznych wychodzi z założenia, że raczej społeczeństwo „determinuje” moralność niż odwrotnie.

Trzeci dział moralności to odkrywanie i wyjaśnianie wartości i norm moralnych funkcjonujących w społeczeństwie, ale nie ich tworzenie. Panujące w jakimś społeczeństwie zachowania obyczajowe są orientacją w poszukiwaniu i formułowaniu norm moralnych. Nie nadaje się przez to mocy normatywnej temu, co jest faktyczne, ani nie stawia znaku równości między ważnością i skutecznością (efektywnością) jakiejś normy, ani też twierdzi, że moralność praktykowana jest moralnością słuszną (ortopraktyka jako probierz ortodoksji). Chodzi tylko o to, że stwierdzone empirycznie zachowania moralne odchylające się od tradycyjnych norm są niejako apelem, wezwaniem do zbadania norm tradycyjnych pod kątem ich słuszności i aktualności.

Jeżeli normy moralne mają osiągnąć swój cel, a mianowicie, być pomocą i wskazówką dla człowieka i społeczeństwa na drodze ku samourzeczywistnieniu (samorealizacja), to nie mogą być one formułowane dla człowieka abstrakcyjnego, człowieka w ogóle, lecz muszą być sformułowane dla konkretnego i historycznie istniejącego człowieka. Znaczy to także, że ponadczasowy „rdzeń” norm moralnych musi być konkretyzowany w odniesieniu do każdorazowej sytuacji czasowej i przestrzennej. Inaczej jeszcze mówiąc, oprócz

tw. moralnych imperatywów docelowych pomagających w słusznej ocenie sytuacji społecznej (normy kategoryczne), należy formułować także słuszne „imperatywy ustopniowane” (*Stufenimperative*) albo imperatywy o średnim zasięgu (*Imperative mittlerer Reichweite*).

Socjolog moralności nie tworzy ani norm ideałów, będących wytycznymi wskazującymi idealne cele, ku którym kierują się ludzie, nie osiągając ich w pełni, ani norm kategorycznych, decydujących o moralnej wartości działań ludzkich niezależnie od historycznych warunków miejsca i czasu, ani norm „pośrednich” o charakterze imperatywów średniego zasięgu, lecz bada ich funkcjonowanie w rzeczywistości społecznej. Jeżeli stwierdza nasilanie się we współczesnych społeczeństwach tendencji permissywnych i skłonności do relatywizmu moralnego, to nie czyni z tych obiektywnych faktów społeczno-moralnych dyrektyw oraz reguł etycznych. Tym bardziej nie próbuje budować jakiejś nowej etyki, która zalecałaby słuszność norm na bazie statystycznie przeważających konkretnych ludzkich postaw i zachowań uznawanych przez większość.

Studia porównawcze różnych ludów i kultur w zakresie zachowań moralnych to dalszy temat badawczy socjologii moralności – w powiązaniu z etnologią i antropologią kultury. Kultury różnią się między sobą wartościami moralnymi, które wpajają i przekazują ludziom żyjącym w ich obszarze, oraz zachowaniami, które wywołują i kontrolują. Etnologowie (np. Margaret Mead, Ruth Benedict) stwierdzają, że w różnych kulturach istnieje mnóstwo przeciwstawnych wartości i norm, a rozwój moralności nie jest układem jednopiennym. Wielu z nich traktuje na równi wszystkie kultury, odrzucając istnienie ponadkulturowych wartości i norm oraz absolutnych standardów moralnych. Kulturowe uwarunkowania moralności tłumaczą fakt, że zachowania moralne w ramach jednej kultury, pobudzające do poczucia winy i swoistej deprecjacji wewnętrznej, w innej kulturze nie wiążą się z przeżywaniem dysonansu afektywno-poznawczego. Może zaistnieć i taka sytuacja, że odczucia moralne typowe dla innych kultur mogą nie mieć w ogóle odpowiedników w naszej kulturze i odwrotnie.

We współczesnym świecie, który dzięki procesom komunikacji społecznej i wspólnoty losów staje się coraz bardziej jednolitym światem („światowa wioska”), niezwykle ważne jest pytanie o nieodzowne minimum wspólnej hierarchii wartości (konsens aksjologiczny). Porównawcza socjologia moralności i etnografia mogą dostarczyć ważnych empirycznie danych wskazujących na kulturowo specyficzne oraz uniwersalne formy postaw i zachowań moralnych. Antropologia kultury zwraca coraz częściej uwagę na „orientacje wartości” zapewniające integrację i ciągłość, na duże podobieństwo między poszczególnymi wytworami kultur. Socjologia pokazuje aktualne wartościowania moralne w społeczeństwie, ujmuje moralność w aspekcie dynamicznym, nie zaś jako ustalony raz na zawsze statyczny porządek rzeczy. Z tego punktu widzenia socjolog ma do czynienia z pluralizmem w moralności, uprawia do pewnego stopnia socjologię moralności pluralistycznej⁶.

Fakt, że moralność rozwija się w społeczeństwie ludzkim, że kształtuje się w rezultacie ludzkiego współżycia, że wpływa na zachowania społeczne ludzi i reguluje stosunki interpersonalne, nie oznacza, iż jest ona zjawiskiem czysto i wyłącznie społecznym, produktem czynników społeczno-kulturowych. Moralności nie można wyprowadzić ze samej struktury społecznej, nie jest ona wynikiem lub lustrzanym odbiciem „gry” sił społecznych. Człowiek jest nie tylko istotą społeczną, ale i istotą indywidualną (osoba), posiadającą własne możliwości tworzenia i przekształcania świata przedmiotowego (*homo creator*). Zarówno osoba, jak i społeczeństwo tworzą podstawy moralności, obydwie rzeczywistości nie mogą być od siebie oddzielone, pierwszeństwo przysługuje jednak osobie ludzkiej (moralność na miarę godności człowieka).

Dzięki swej strukturze duchowej człowiek jest „otwarty” na nieograniczone możliwości postępu i twórczości, w pewien sposób może stać się wszystkim. Moralność żyje w społeczeństwie nie inaczej, jak tylko w ten sposób, że staje się udziałem osób składających się na społeczeństwo, w nich przełamuje się i rozwija, następnie zaś kierkuje i integruje ich działania. Człowiek jest twórcą społeczeństwa i nie byłoby społeczeństwa bez myślących i dążących do dobra wspólnego jednostek ludzkich. Cecha „społeczny” nie należy do istoty człowieczeństwa jako element konstytutywny, lecz jest konsekwencją istnienia istot rozumnych i wolnych (element konsekwentny).

6 Janusz Mariański. *Socjologia moralności*. Wydawnictwo KUL. Lublin 2006 s. 107-136.

W najogólniejszym sensie socjologia moralności zajmuje się empiryczno-naukowym wyjaśnianiem wzajemnych stosunków między moralnością i społeczeństwem. Jej podstawami są: moralny wymiar społeczeństwa i społeczny wymiar moralności. Za pomocą technik i metod empirycznych socjologia bada, w jaki sposób czynniki moralne wnikają w proces tworzenia się społeczeństwa, jaką rolę odgrywa moralność w konstytuowaniu się grup społecznych i jaki wpływ wywierają wartości i normy moralne na postępowanie ludzi i interpretację ich życia codziennego. Przedmiotem tej subdyscypliny socjologicznej są więc społeczne formy moralności, jak i moralne formy wyrazu życia społecznego. Ogólnie mówiąc, chodzi o analizę wzajemnego przenikania się moralności i społeczeństwa, ze szczególnym uwzględnieniem czynników warunkujących i narzucających granice rozwoju i funkcjonowania moralności. Moralność jako system wartości i norm oraz wzorów zachowań jest przedmiotem badań socjologii⁷.

Pod koniec XX wieku we Francji zaczęła rozwijać się tzw. socjologia etyki (*sociologie l' éthique*) lub socjologia moralna (*sociologie morale*). Socjologowie wcześniej mieli tendencję do zajmowania się moralnością nie jako dziedziną autonomiczną, lecz jako sferą właściwą w każdej grupie społecznej. W ramach projektu socjologii rozumianej jako pozytywistyczna wiedza o społeczeństwie należało uchwycić i określić moralność przez determinanty i skutki społeczne. Właściwe tematy etyczne zniknęły powoli ze studiów socjologicznych. Socjologowie sądzili, że mogą sobie pozwolić na pomijanie analizy treści pojęciowej i normatywnej moralności. Tematyka etyczna była jednak wciąż obecna w publicznych wystąpieniach socjologów. Patrick Pharo próbuje uprawomocnić nowy projekt socjologii moralnej, w którym etyka byłaby przedmiotem badań z perspektywy socjologicznej, ukazuje środki, jakimi dysponuje socjologia, by podjąć refleksję moralną (socjologia w służbie idei etycznych). W książce „Moralność a socjologia. Sens i wartości między naturą a kulturą” przedstawia charakterystykę wielkich debat współczesnych związanych z etyką i zastanawia się nad obiektywizacją moralności i socjologii⁸.

Na przełomie wieków sytuacja zmienia się, wzrasta zainteresowanie problematyką etyczną. Część socjologów dochodzi do wniosku, że socjologia ilościowa (kwantytatywna) już nie wystarcza, zyskują na znaczeniu te nurty w socjologii, w których akcentuje się analizę konceptualną i dialog z filozofią. Patrick Pharo reprezentuje te tendencje. Socjolog i filozof, chociaż spotykają się na tych samych terenach, nie posługują się bynajmniej tą samą metodą badań. Analiza filozoficzna moralności jest ważna dla socjologa, ale ten ostatni zajmuje się przede wszystkim badaniem moralności jako faktem społecznym i analizą sensu działania. Filozof próbuje dociec istoty moralności. Pharo określa miejsce i rolę filozofii moralnej i etyki w teorii socjologicznej, a także wskazuje na możliwości współpracy obydwu dyscyplin naukowych. Niektórzy socjologowie współcześni pogłębiają treści normatywne moralności, odnosząc je do ideologii, kultury grup społecznych, starają się wydobyć przede wszystkim społeczne uwarunkowania moralności i dojść w końcu do nowych projektów badań nad moralnością.

W socjologii polskiej pozytywistyczny paradygmat socjologii moralności został w sposób najdalej idący zakwestionowany przez Annę Pawełczyńską. Według niej nauka o moralności, tracąc swój związek z religią i filozofią człowieka, traci szansę samodzielnego istnienia. Staje się ona częścią nauk opisowych, należących do etnografii. Socjologia moralności ograniczyła swoje ambicje naukowe, zredukowała swoje główne funkcje do opisowych (socjografia, klasyfikacja ludzkich zachowań). Stała się ona bezrefleksyjnym opisem zróżnicowanych zachowań społecznych mających znaczenie moralne, obserwowanych w różnych czasach i miejscach, w grupach plemiennych i w grupach społecznych wyżej rozwiniętych. Zjawiska moralne można tylko opisywać, wszelkie inne podejście należy uznać za pozanaukową moralistykę. Współczesna socjologia moralności ukształtowała się w dużej mierze pod wpływem inspiracji neopozytywistycznej, domagającej się likwidacji wszelkich problemów metafizycznych, ograniczenia formułowanych pytań do takich, na które uzyskuje się odpowiedź na podstawie bezpośredniego doświadczenia, zastosowania do nauk humanistycznych modelu nauk przyrodniczych i rezygnacji z wszelkich sądów wartościujących⁹.

7 Janusz Mariański. *Moralność w kontekście społecznym*. Zakład Wydawniczy NOMOS. Kraków 2014 s. 55-67.

8 Patrick Pharo. *Moralność a socjologia. Sens i wartości między naturą i kulturą*. Tł. Joanna Stryczyk. Oficyna Naukowa. Warszawa 2008 s. 28-45.

9 Anna Pawełczyńska. *Relatywizm moralny a wartości bezwzględne*. W: *Wartości i ich przemiany*. Red. Anna Pawełczyńska. Wydawnictwo Archidiecezji Warszawskiej. Warszawa 1992 s. 12-29.

Socjologia moralna nie może ograniczać się do obserwacji obyczajów lub wyjaśniania wartości i norm poprzez przygodności społeczno-historyczne. Bada ona ogólniejsze procesy społeczne lub niespołeczne, które pozwalają treściom moralnym ujawnić się i wywierać wpływ na życie społeczne za pośrednictwem motywacji i uzasadnień praktycznych. To właśnie nadaje projektowi socjologii moralnej podstawowy wymiar epistemologiczny i zbliża ją do refleksji filozoficznej. Filozofowie zajmują się koncepcjami (ideami), socjologowie interesują się ich konkretnym zastosowaniem, czyli powinni zbierać dane i analizować je za pomocą pojęć oferowanych im przez różne zasady filozofii moralnej. Filozofia moralna (etyka) odgrywa ważną rolę w socjologii moralnej, a przynajmniej jest w niej obecna. Opisy obyczajów lub wydarzeń społecznych nie mogą się całkowicie dystansować od treści normatywnych (prawomocność obserwowanych sądów i praktyk), nie da się zresztą wyeliminować normatywności z opisów.

Socjologia moralności jest przede wszystkim nauką opisowo-teoretyczną i jako taka stanowi integralną część socjologii empirycznej. Zajmuje się tym, co w społeczeństwie uchodzi za moralność, i analizuje to w kontekście struktur i zależności społecznych, w których człowiek żyje i działa. Interesuje się moralnością jako zjawiskiem i przejawem życia codziennego, ustalając społeczne „korzenie” moralności oraz drogi wpływu struktur społecznych na życie moralne. Chodzi więc z jednej strony o funkcje moralności w rozwoju współczesnych społeczeństw, z drugiej zaś o zmiany w moralności w procesach modernizacji społecznej. Tak szerokie i nieco ogólnikowe określenie pozwala ogarnąć różnorodne aspekty tej nowej dyscypliny socjologicznej.

Wypowiadając opinię na temat społecznego charakteru moralności, trzeba zdawać sobie sprawę z modelu człowieka, jaki zakłada socjologia, oraz z perspektywy socjologicznej, w której jest spostrzegany człowiek. Teza o uwarunkowaniach społecznych moralności nie może przekreślać tezy o autonomii i indywidualnej tożsamości jednostki, jej zdolności do określania swoich wyborów, decyzji i działań, a także – przynajmniej częściowo – modyfikowania bodźców płynących z otoczenia społecznego. Człowiek żyje nie tylko w społeczeństwie, ale ma własne życie osobowe. Zadania wynikające z tych dwóch obszarów nie zawsze są ze sobą zgodne. Co więcej, pełne życie osobowe wymaga stopniowego uwalniania jego treści od bezpośrednich uwarunkowań społecznych, które mogą sprzyjać rozwojowi moralnemu jednostek i grup społecznych, ale też mogą ten rozwój utrudniać i hamować. Właściwie rozumiana socjologia moralności, ujęta w sposób integralny, będzie w tej samej mierze nauką o determinantach społecznych moralności, co i nauką o wolności ludzkiej. Człowiek zarówno całkowicie uspołeczniony, jak i całkowicie wolny w wyborach życiowych, jest zwykłą fikcją. Socjologia powinna zająć się badaniem moralności zarówno od strony procesów socjalizacyjnych, jak i personalizujących¹⁰.

Moralność jawi się na różnych poziomach i w różnych zakresach. Socjologia empiryczna ujmuje ją jako zjawisko mające społeczną postać, lecz niesprowadzalne wyłącznie do tej postaci. Uznaje istnienie zjawisk moralnych wykraczających poza działania społeczne, jakkolwiek sama opiera się w swoich interpretacjach na układzie odniesienia „tego co społeczne”. Odrzuca więc przesocjalizowaną koncepcję człowieka, podkreślającą wyłącznie jego społeczną naturę. Warunki społeczno-kulturowe nie tyle tworzą człowieka, ile raczej pozwalają mu stworzyć samego siebie i rzeczywistość społeczną. Społeczeństwo jest wytworem człowieka i człowiek jest poniekąd wytworem społeczeństwa. Obydwa stwierdzenia nie są ze sobą sprzeczne. Moralność jest związana z działaniem człowieka, człowiek tworzy moralność – ujętą empirycznie – poprzez swoje działania i współtworzy przez to, że wpływa na czyny innych osób. W rzeczywistości społecznej mamy do czynienia nie z jedną, lecz z wieloma moralnościami (rzeczywistość moralna społecznie tworzona).

Socjologia moralności, jako nauka empiryczna o faktach moralnych, zajmuje się badaniem zróżnicowań środowiskowych moralności, wzajemnymi funkcjonalno-strukturalnymi zależnościami postaw i zachowań moralnych oraz cech demograficznych i społecznych (zależności funkcjonalne) i czynników społeczno-kulturowych (zależności przyczynowe) oraz rozwojowymi i regresywnymi procesami przemian moralności w grupach społecznych i w całym społeczeństwie. Opis rzeczywistości moralnej w społeczeństwie i jej zakresów szczegółowych prowadzi do ustalenia pewnych prawidłowości, przynajmniej na poziomie średniej ogólności (tzw. prawa socjologiczne). Człowiek jako osoba pozostaje jednak punktem centralnym tak rozumianej analizy socjologicznej (personalistyczna socjologia moralności).

10 Janusz Mariański. Kontrowersje wokół relacji religii i moralności. Tożsamość czy rozbieżność? Studium socjologiczne. Wydawnictwo Adam Marszałek. Toruń 2014 s. 75-78.

Rozmaitość przejawów życia moralnego ukazywana przez socjologa (swoisty relatywizm socjologiczny), nie ma wiele wspólnego z relatywizmem filozoficznym (aksjologicznym). Relatywizm socjologiczno-empiryczny wskazuje na sytuacyjne uwarunkowania moralności, na różne zespoły norm moralnych obowiązujących w społeczeństwie, na braki spistości w potocznej świadomości moralnej. Nie wyklucza to *ipso facto* możliwości istnienia norm moralnych o niezmiennym i bezwzględnym charakterze, a także zgodności ludzi co do podstawowych zasad etycznych. Zadanie etyka ma swój początek dokładnie w tym miejscu, na którym kończy swoją działalność poznawczą socjolog.

Socjologia powinna dodatkowo pomóc ludziom rozpoznawać problemy moralne i wskazywać, co jest potrzebne do ich rozwiązania i w jakim kierunku powinny iść zmiany w społeczeństwie. Jeżeli socjologia ma do czynienia z wartościami i normami moralnymi, to powinna być ona – oprócz diagnozy – próbą zrozumienia społeczeństwa oraz istnienia człowieka w świecie społecznym, próbą nie tylko o charakterze opisowo-diagnostycznym, ale i aksjologicznym, inspirowanym fundamentalnym zainteresowaniem naszą egzystencją. To rozumienie społeczeństwa i człowieka powinno ukazać, jak być człowiekiem, jak człowiek może i powinien kształtować społeczeństwo i globalny świat, podążając ku pomyślności i szczęściu. Socjologia powracająca do swoich funkcji społecznych mogłaby wspierać jednostki, rodziny i inne grupy społeczne oraz całe społeczeństwo w przewyżnianiu negatywnych skutków radykalnej transformacji oraz w realizowaniu dobra wynikającego – przynajmniej częściowo – z procesów modernizacji społecznej.

Empiryczna socjologia moralności opisuje, jakie wartości ludzie wybierają, co cenią, jakich wartości czy opcji poszukują, w jakie rozwiązania życiowe są skłonni zainwestować swoje myślenie, emocje i działania, jak wygląda ich życie w sytuacjach paradoksalnych i ryzykownych. Ale ludzie chcą też wiedzieć, jak wybierać, jak kształtować swoją tożsamość, jak uwolnić się od złowrogiej niepewności i lęku, w jaki sposób nadać swojemu życiu wartościowy sens, jak kształtować swoje strategie i projekty życiowe, jak znajdować nowe sposoby samookreślenia i tożsamości moralnej. Socjologia będąca w służbie człowieka, nawet jeżeli nie jest w stanie wskazać na aksjologiczne *summum bonum*, mogłaby pomóc w zrozumieniu jego społecznych odniesień. Wizja wartościowego człowieka i moralnego społeczeństwa wiąże się nierozzerwalnie z indywidualnym szczęściem i udanym (przyzwoitym) życiem. Jedynie wtedy, gdy wartości moralne będą określane decyzją większości, nie będzie istnieć – choćby w minimalnym zakresie – wspólna dla wszystkich i wiążąca w kategoriach moralności.

Socjolog uwzględnia tylko jeden wymiar człowieka – rzeczywistość społecznie tworzoną, uczestnictwo człowieka w życiu społecznym, moralność w jej rzeczywistych przejawach społecznych – abstrahuje zaś od wielu aspektów życia ludzkiego, zwłaszcza specyficznych i niepowtarzalnych wymiarów moralności indywidualnej (moralność jako zjawisko psychologiczne związane z osobową egzystencją jednostki). Musi mieć świadomość, iż nie jest w stanie wyjaśnić „wszystkiego” w drodze opisu i pomiaru, że nie przemierza całego pola doświadczenia moralnego, lecz tylko jego część wykazującą związki z życiem społecznym. Socjologia, która bada moralność jako fakt społeczny, nie może tracić z pola widzenia człowieka jako twórcę moralności. Uwarunkowania socjalizacyjne moralności nie mogą przekreślać jej wymiarów personalistycznych.

W personalistycznej socjologii moralności akcentujemy nie tyle społeczeństwo jako odrębną całość społeczną kształtującą moralność, lecz to, jak ujmuje to Piotr Sztompka, że społeczeństwo jest w ustawicznej fazie stawania się, że stanowi ono „produkt” aktywności ludzkiej, efekt ludzkich decyzji i wyborów. Nie jest ono stabilnym bytem, lecz swoistym procesem, a więc nie tyle istnieje, ile raczej nieustannie staje się¹¹. W poszukiwaniu punktu stałego w rozwijającym się społeczeństwie wskazujemy na osobę ludzką. Tylko człowiek jako osoba jest zdolny do przeżywania wartości i norm moralnych oraz wartości związanych z *sacrum* (wartości religijne). To, co jest stałe w moralności, musimy odnieść nie tyle do zmiennych, społecznie uwarunkowanych wartości i norm, lecz do struktury naszego człowieczeństwa. Leszek Kołakowski wskazuje w tym kontekście na „bytową strukturę człowieczeństwa”, na godność ludzką. Poprzez odniesienie moralności do godności człowieka dobro i zło nie są tylko przypadkową grą sił społecznych, ale stanowią realną jakość rzeczywistości, trwałą i zmienną zarazem.

11 Piotr Sztompka. Socjologia. Analiza społeczeństwa. Wydawnictwo Znak. Kraków 2002; Piotr Sztompka. Przestrzeń życia codziennego. W: Barwy codzienności. Analiza socjologiczna. Red. Małgorzata Bogunia-Borowska. Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR. Kraków 2009 s. 29-50.

Bez odniesienia się do godności osoby ludzkiej nie znajdziemy ostatecznego uzasadnienia dla przedkładania uniwersalnych zasad nad partykularne interesy. Społeczeństwo uczestniczy ustawicznie w procesie uzgadniania wartości i norm moralnych, ale ich do końca nie uprawomocnia. Ostateczna legitymizacja tych porządków aksjologicznych dokonuje się na gruncie człowieczeństwa, godności osoby ludzkiej, człowieka, który ma jakąś „niepoliczalną” i „niezbywalną” ważność. Jeżeli traktujemy w socjologii moralność jako „produkt” interakcji i komunikowania międzysobowego, to przecież te społeczne uwarunkowania są przede wszystkim kształtowane przez ludzi jako istoty świadome i wolne. To oni poszukują swojego spełnienia i szczęścia w powiązaniu z innymi ludźmi i w solidarnych związkach z nimi. Nie wystarczy narodzić się człowiekiem, trzeba się nim ustawicznie stawać w realiach życia społecznego¹².

Człowiek jako osoba, a więc istota wolna, świadoma i odpowiedzialna, kształtuje międzyludzkie współżycie, zdobywa się na czyny nawet skrajnie bezinteresowne, ale też i na dobre działania, które wypływają z motywacji mniej szlachetnych (np. własna korzyść, nadzieja na odwdzięczenie się, szacunek społeczny, poprawa własnego samopoczucie, błogosławieństwo Boże). Może także błądzić co do charakteru właściwych wartości, tego co najmniej urzeczywistnia jednostkę jako osobę. Personalistyczna socjologia moralności powinna być bardziej skoncentrowana na „zasadzie osoby” (osoba we wspólnocie), niż na „zasadzie społeczeństwa”, gdyż ta pierwsza jest bardziej fundamentalna niż ta druga. Teza o godności osobowej człowieka byłaby najogólniejszą teoretyczną podstawą socjologii moralności. Socjologia zajmuje się co prawda moralnością jako pewną postacią życia społecznego, dostępną badaniom empirycznym, nie daje zaś odpowiedzi na pytanie o istotę człowieka i sens jego działań, ale może go postrzegać w sposób integralny, a więc w pełni człowieczeństwa i w osobowych relacjach międzyludzkich.

Jeżeli nawet dotychczasowe sposoby uprawiania socjologii moralności w Polsce nie zostały zakwestionowane i nie ma powodów, by z nimi się rozstawać, to jednak wydaje się sensowny namysł nad rozszerzoną koncepcją socjologii moralności. W warstwie diagnostycznej z pewnością należy poszerzyć repertuar metod i technik badawczych (np. wywiady pogłębione, wywiady focusowe, wywiady deliberatywne). W warstwie budowania teorii i eksplikacji wyników badań socjologicznych potrzebne jest to, co Patrick Pharo nazywał analizą pojęciową i semantyką moralności. Ważne jest przemyślenie statusu pojęcia „moralność” w naukach społecznych, zwłaszcza w socjologii moralności, jak i sposobów jej badania empirycznego¹³.

§ 2. Katedra Socjologii Moralności KUL

W przewodniku encyklopedycznym „Socjologia”, wydanym w 2008 roku przez Wydawnictwo Naukowe PWN, określa się socjologię moralności jako dyscyplinę socjologiczną, której przedmiotem jest moralność traktowana jako zjawisko społeczne i badana z użyciem metod i technik stosowanych w socjologii. Do jej głównych problemów badawczych należą: „1) zagadnienie genezy moralności traktowanej jako kategoria ogólna, np. marksowska teoria jej uwarunkowań czynnikami ekonomicznymi, bądź jako konkretne zjawisko określone w kategoriach historycznych i kulturowych; 2) zagadnienie kulturowego zróżnicowania moralności podejmowane przez antropologów kulturowych i socjologów, które obejmuje m.in. problem uniwersalności i relatywności standardów moralnych, np. zakazu kazirodztwa; 3) konstruowanie typologii moralności, tzn. wyodrębnianie mniej lub bardziej spójnych jej form (np. moralność mieszczańska, chrześcijańska, rycerska, kupiecka); 4) badanie uwarunkowań moralności przez różne warunki i sytuacje społeczne, a także jej wpływu na owe sytuacje, np. Maxa Webera koncepcja związku między etyką protestancką a rozwojem kapitalizmu; obecnie w tym nurcie problematyki mieści się np. pojęcie <kapitał społeczny> (Robert D. Putnam) i jego roli w gospodarczym rozwoju społeczeństwa; 5) analizowanie w kategoriach ogólnych funkcji społecznych pełnionych przez moralność, np. teoria Bronisława Malinowskiego wiążąca z każdą normą moralną zaspokajanie istotnej potrzeby społecznej; analizy Roberta Mertona funkcji jawnych i ukrytych tych norm; ich znaczenia dla integracji społecznej (Talcott Parsons); 6) problematyka z pogranicza socjologii i psychologii moralności, dotycząca rozwoju moralnego jednostki, np. teoria Jean Piageta wyjaśniająca charakter reprezentowanej przez

12 Janusz Mariański. Socjologia i moralność. Czym jest i dokąd zmierza socjologia moralności? Wydawnictwo Adam Marszałek. Toruń 2019 s. 88-92.

13 Przedruk z: Janusz Mariański. Socjologia moralności. W: Leksykon socjologii moralności. Podstawy – teorie – badania – perspektywy. Red. Janusz Mariański. Zakład Wydawniczy NOMOS. Kraków 2015 s. 734-743.

jednostkę moralności (<moralność dobra>, <moralność obowiązku>) socjalizacją tej jednostki w określonych środowiskach społecznych; koncepcja Lawrence Kohlberga wyróżniająca fazy rozwoju moralnego człowieka, w trakcie których zmienia on swój stosunek do kar i posłuszeństwa”¹⁴.

W Polsce ogromny wkład w powstanie i rozwój socjologii moralności wniosła Maria Ossowska. W KUL jako pierwszy prowadził w latach sześćdziesiątych ubiegłego wieku wykłady z socjologii moralności ks. Władysław Piwowarski. Katedra Socjologii Moralności została erygowana 29 maja 1984 roku i była jedną z nielicznych tego typu instytucji w środowiskach naukowych w naszym kraju (Zakład Socjologii Moralności i Aksjologii Ogólnej w Instytucie Stosowanych Nauk Społecznych Uniwersytetu Warszawskiego oraz Katedra Socjologii Polityki i Moralności w Instytucie Socjologii Uniwersytetu Łódzkiego). Pierwszym kierownikiem Katedry Socjologii Moralności w KUL został ks. prof. dr hab. Janusz Mariański. W Katedrze byli zatrudnieni: ks. dr Leon Smyczek OFM (w latach 1996-2001), dr Grzegorz Adamczyk (od 2001 roku), ks. dr Marek Jeżowski CMF (w latach 2003-2006), dr Edward Balawajder (od 2006 roku) i ks. dr Tomasz Adamczyk (od 2006 roku).

Katedra Socjologii Moralności zajmowała się teoretycznymi i empirycznymi aspektami moralności z socjologicznego punktu widzenia. Szczególny nacisk położono na badania empiryczne nad postawami i zachowaniami moralnymi wybranych środowisk społecznych¹⁵. W Katedrze Socjologii Moralności przygotowano około 200 prac magisterskich i 45 prac doktorskich. Pracownicy Katedry opublikowali w sumie ponad 30 książek i około 600 artykułów naukowych, popularno-naukowych i recenzji. W latach 1994-2012 ukazały się drukiem m.in. następujące pozycje książkowe: Janusz Mariański. *Moralność w procesie przemian. Szkice socjologiczne*. Instytut Wydawniczy Pax. Warszawa 1990; Janusz Mariański. *Etos pracy bezrobotnych (raport z badań empirycznych)*. Towarzystwo Naukowe KUL. Lublin 1994; Janusz Mariański. *Kryzys moralny czy transformacja wartości? Studium socjologiczne*. Towarzystwo Naukowe KUL. Lublin 2003; Janusz Mariański. *Socjologia moralności*. Wydawnictwo KUL. Lublin 2006; Janusz Mariański. *Społeczeństwo i moralność. Szkice z katolickiej nauki społecznej i socjologii moralności*. Wydawnictwo BIBLOS. Tarnów 2008; Janusz Mariański. *Przemiany moralności polskich maturzystów w latach 1994-2009. Studium socjologiczne*. Wydawnictwo KUL. Lublin 2011; Leon Smyczek. *Dynamika przemian moralnych w świadomości młodzieży licealnej. Studium panelowe*. Towarzystwo Naukowe KUL. Lublin 2002; Grzegorz Adamczyk. *Wartości społeczne w świadomości młodzieży niemieckiej i polskiej. Studium socjologiczne*. Towarzystwo Naukowe KUL. Lublin 2003; Marek Jeżowski. *Socjologia historyczna Luigiego Sturzo*. Towarzystwo Naukowe KUL. Lublin-Roma 2003; Grzegorz Adamczyk, Marek Jeżowski, Leon Smyczek. *Postawy młodzieży szkół średnich wobec narkomanii. Studium socjologiczne*. Towarzystwo Naukowe KUL. Lublin 2005; Tomasz Adamczyk. *Uwarunkowania społeczne religijności katolików (na przykładzie archidiecezji lubelskiej)*. W: *W służbie Ewangelii i człowiekowi*. Archidiecezja Lubelska w latach 1992-2002. Red. Janusz Mariański. Wydawnictwo Gaudium. Lublin 2005 s. 11-317; *Społeczeństwo obywatelskie. Modele teoretyczne i praktyka społeczna*. Red. Edward Balawajder. Wydawnictwo KUL. Lublin 2007; *Kondycja moralna społeczeństwa polskiego*. Red. Janusz Mariański. Wydawnictwo WAM. Kraków 2002; *Wartości, postawy i więzi moralne w zmieniającym się społeczeństwie*. Red. Janusz Mariański, Leon Smyczek. Wydawnictwo WAM i Polskie Towarzystwo Socjologiczne. Kraków 2008.

W Katedrze opracowano kilkadziesiąt kwestionariuszy ankiet i wywiadów do badania różnych aspektów moralności w życiu społecznym w ramach podejmowanych prac doktorskich (np. maturzyści a wartości moralne, młodzież a sens życia, młodzież a wartości prorodzinne, postawy wobec pracy, wartości życiowe mieszkańców wsi, etos pracy pielęgniarek, postawy młodzieży wobec AIDS, wzory osobowe młodzieży w społeczeństwie obywatelskim, postawy młodzieży i dorosłych wobec kary śmierci) i kilkadziesiąt kwestionariuszy ankiet w ramach prac magisterskich (np. młodzież a homoseksualizm, młodzież a narkomania, młodzież a przemoc i agresja, wzory osobowe w świadomości przedsiębiorców, postawy młodzieży wobec korup-

14 Socjologia. Przewodnik encyklopedyczny. Red. Aldona Mikusińska. Wydawnictwo Naukowe PWN. Warszawa 2008 s. 192.

15 Grzegorz Adamczyk. *Przemiany moralności w polskim społeczeństwie między mitem a moralnością*. W kręgu socjologii moralności Janusza Mariańskiego. „Roczniki Nauk Społecznych” 7: 2015 nr 2 s. 161-180; Marek Jeżowski. *Język filarów socjologii moralności*. W: *W poszukiwaniu sensu. O religii, moralności i społeczeństwie*. Red. Józef Baniak. Zakład Wydawniczy NOMOS. Kraków 2010 s. 219-241; Andrzej Tarczyński. *Socjologia moralności – empiryczna nauka o zjawiskach i procesach moralnych zachodzących w zbiorowościach różnej skali*. „Roczniki Nauk Społecznych” 7: 2015 nr 2 s. 119-132; Mariusz Zemło. *Socjologia moralności Marii Ossowskiej i Janusza Mariańskiego – analiza porównawcza*. „Roczniki Nauk Społecznych” 7: 2015 nr 2 s. 133-159.

cji, przyjaźń jako wartość, tolerancja jako wartość i jej granice, postawy młodzieży wobec aborcji, eutanazji, transplantacji narządów, klonowania itp., postawy młodzieży wobec demokracji, anoreksja w świadomości anorektyczek, postawy młodzieży wobec samobójstwa, międzypokoleniowy przekaz wartości w rodzinie). W badaniach empirycznych odwoływaliśmy się zarówno do metod ilościowych, jak i jakościowych (np. wywiady pogłębione).

W ramach prac Katedry były podejmowane zarówno problemy teoretyczne (m.in. podręcznik „Wprowadzenie do socjologii moralności”. Lublin 1989; drugie wydanie pt. „Socjologia moralności”. Lublin 2006), jak i z historii polskiej socjologii moralności (np. Maria Ossowska, Aleksander Matejko, Adam Podgórecki, Józef Chałasiński, Krzysztof Kiciński, Bronisław Malinowski, Wojciech Pawlik) i światowej (np. Michael Young, Niklas Luhmann, Ronald Inglehart, Gerhard Schulze, Franz Xaver Kaufmann, Stanley Cohen), przede wszystkim z empirycznej socjologii moralności. Spośród wielu tematów empirycznych można wymienić przykładowo: etos pracy wybranych kategorii społeczno-zawodowych (np. pielęgniarki, „ludzie morza”, nauczyciele liceów ogólnokształcących, bezrobotni, przedsiębiorcy, bezdomni), wartości moralne w świadomości młodzieży szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, sens życia w świadomości młodzieży i osób niepełnosprawnych, wartości życiowe (m.in. młodzieży szkół pielęgniarskich, ludności wiejskiej, osób upośledzonych umysłowo, dzieci i młodzieży z marginesu społecznego, prostytutek).

W latach 2002-2012 wielu doktorantów (w tym trzy osoby z Ukrainy, jedna ze Słowacji i jedna z Białorusi) przygotowywały prace doktorskie dotyczące m.in. takich kwestii jak wartości moralne w świadomości maturzystów, struktura przestępczości nieletnich w środowisku wielkomiejskim, wartości prospołeczne w świadomości gimnazjalistów, podatki w świadomości prawnej i moralnej Polaków, kondycja społeczna i moralna rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi fizycznie, postawy wolontariuszy wobec pracy, zdrowie jako wartość w życiu kobiet polskich, panika moralna w ujęciu Stanleya Cohena, bezdomność jako problem społeczny i moralny, świadomość ekologiczna młodzieży, etos pracy policjantów, etos pracy biznesmenów, wychowanie religijne w rodzinach katolickich na Ukrainie, postawy młodzieży wobec narkomanii, doświadczenie religijne dziennikarzy polskich, innowacje religijne i społeczno-kulturowe w ruchu New Age.

Pracownicy Katedry Socjologii Moralności realizowali różnorodne projekty badawcze. Ks. dr Leon Smyczek OFM, absolwent Wyższego Seminarium Duchownego Ojców Franciszkanów w Katowicach-Panewnikach (1989 rok) oraz Wydziału Nauk Społecznych KUL (1995 rok), był zatrudniony od 1996 roku w Katedrze Socjologii Moralności jako asystent, potem adiunkt. W 2002 roku uzyskał stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie socjologii. Opublikował książkę pt. „Dynamika przemian wartości moralnych w świadomości młodzieży licealnej. Studium panelowe” (Towarzystwo Naukowe KUL. Lublin 2002) oraz kilkadziesiąt artykułów, recenzji i haseł słownikowych w czasopismach naukowych i popularno-naukowych. W 2006 roku otrzymał nagrodę Rektora KUL (zespołowa III stopnia) za książkę pt. „Postawy młodzieży szkół średnich wobec narkomanii. Studium socjologiczne” (Towarzystwo Naukowe KUL. Lublin 2006). W 2002 roku został przeniesiony do Katedry Socjologii Religii. Aktywnie uczestniczył w projektach badawczych Katedry Socjologii Moralności i Katedry Socjologii Religii¹⁶.

Dr Grzegorz Adamczyk jest absolwentem Instytutu Socjologii KUL, w latach 1997-2000 jako stypendysta fundacji Deutsches Akademisches Austausch-Dienst studiował na Wydziale Socjologii Uniwersytetu w Bielefeld (RFN), na którym w 2001 roku uzyskał stopień doktora nauk społecznych, na podstawie rozprawy doktorskiej pt. „Werthaltungen Jugendlicher im internationalen Vergleich: Deutschland – Polen”¹⁷. W pracy naukowej koncentruje się na trzech kierunkach badań: a) wartości społeczne w świadomości młodzieży polskiej i niemieckiej; b) socjologia zachowań konsumenckich – z dorobkiem dwóch publikacji książkowych wydanych wspólnie ze współautorami z Niemiec i Korei Południowej (Elmar Lange, Sunjong Choi, Dojin Yoo), najpierw w Niemczech w 2005 roku pt. „Jugendkonsum im internationalen Vergleich. Eine Untersuchung der Einkommens-, Konsum- und Verschuldungsmuster der Jugendlichen in Deutschland, Korea und Polen” (Opladen 2005), a następnie w Polsce w 2008 roku pt. „Zachowania konsumencie młodzieży w perspektywie międzynarodowej. Studium empiryczne o dochodach, konsumpcji i zadłużeniu młodzieży w Niemczech, Korei Południo-

16 Leon Smyczek. Katedra Socjologii Religii. W: Tradycja i współczesność. 90 lat socjologii w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. Red. Stanisław Fel, Jan P. Gałkowski, Janina M. Zabielska. Wydawnictwo KUL. Lublin 2009 s. 188-189.

17 Grzegorz Adamczyk. Wartości społeczne w świadomości młodzieży niemieckiej i polskiej. Studium socjologiczne. Towarzystwo Naukowe KUL. Lublin 2003.

wej i Polsce“ (Lublin 2008); c) zagadnienia związane z problematyką tożsamości narodowej, czego efektem była publikacja współautorska z niemieckim socjologiem Peterem Gostmannem pt. „Polen zwischen Nation und Europa. Zur Konstruktion kollektiver Identität im polnischen Parlament“ (Wiesbaden 2007). W 2013 roku ukazała się książka dra hab. Grzegorza Adamczyka pt. „Moralność i konsumpcja we współczesnym społeczeństwie polskim. Studium socjologiczne” (Wydawnictwo KUL. Lublin 2013)¹⁸.

Dr Edward Balawajder koncentrował się w swoich zainteresowaniach badawczych wokół kilku dyscyplin naukowych, jak: aksjologia społeczna, katolicka nauka społeczna i etyka gospodarcza, historia myśli społecznej w Polsce, socjologia zmian społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem przemian moralnych w warunkach transformacji ustrojowej. Aktualnie przedmiotem jego badań naukowych jest myśl społeczna twórcy Lubelskiej Szkoły Katolickiej Nauki Społecznej prof. Czesława Strzeszewskiego, z akcentem na jego wkład w powstanie i rozwój socjologii wsi i rolnictwa w Polsce przed 1939 rokiem, jak i zagadnień z zakresu socjologii gospodarczej (ekonomii społecznej). W ramach Katedry Socjologii Moralności prowadził seminarium magisterskie dla studentów studiów drugiego stopnia (niestacjonarnych), które dotąd ukończyło ponad 20 osób. Pod jego redakcją została opublikowana praca zbiorowa pt. „Społeczeństwo obywatelskie. Modele teoretyczne i praktyka społeczna” (Lublin 2007), będąca rezultatem zorganizowanej konferencji naukowej w Stalowej Woli zatytułowanej „Społeczeństwo obywatelskie: szanse i zagrożenia” (nagroda Rektora KUL w 2008 roku).

Ks. dr Adamczyk jest absolwentem KUL, w 1999 roku uzyskał stopień magistra teologii, a następnie rozpoczął studia specjalistyczne na Wydziale Nauk Społecznych. Pracę doktorską obronił w 2005 roku, uzyskując stopień doktora socjologii. Jego zainteresowania naukowe dotyczą socjologii moralności, socjologii religii, katolickiej nauki społecznej i patologii społecznej. Prowadzi badania socjologiczne nad kondycją moralną i religijną społeczeństwa polskiego, koncentrując się przede wszystkim na badaniu postaw studentów wobec religii i moralności oraz religijności katolików archidiecezji lubelskiej¹⁹. Tych zagadnień dotyczą publikowane przez niego artykuły naukowe ukazujące się w czasopismach naukowych i pracach zbiorowych. W 2012 roku rozpoczął realizację projektu badawczego nad stanem i dynamiką religijności wiejskiej w warunkach modernizacji społecznej i globalizacji.

Istnieje znaczny obszar zjawisk moralnych w społeczeństwie polskim, które powinny podlegać systematycznej obserwacji socjologicznej. Wiedza o tym, jakie wartości i normy moralne i w jakich grupach społecznych są akceptowane, jakie zaś są odrzucane, następnie, co warunkuje obecny kształt postaw i zachowań moralnych naszego społeczeństwa, pozwoli bliżej określić stan i perspektywy rozwojowe moralności. Kierownik Katedry Socjologii Moralności zamierzał przedstawić w przyszłości w miarę całościowe i spójne uogólnienie wyników badań empirycznych nad moralnością polskiego społeczeństwa, zwłaszcza zaś nad moralnością młodzieży polskiej²⁰. W okresie przejściowym, naznaczonym wielorakim kryzysem, w warunkach pluralizacji społecznej i kształtowania się demokratycznego społeczeństwa, ważna jest diagnoza postaw i zachowań w odniesieniu do wartości i norm moralnych oraz przemian w tej dziedzinie.

W świetle badań empirycznych prowadzonych przez pracowników Katedry Socjologii Moralności można twierdzić, że świadomość moralna Polaków ulega procesom pluralizacji i relatywizacji. Odeszli oni już daleko od kategorycznych norm moralnych w kierunku sytuacyjnie uwarunkowanych imperatywów etycznych. Wyznawana przez nich etyka mieści się jakby pośrodku między legalizmem i sytuacjonizmem, często zaś ewoluuje w kierunku absolutnej niezależności od systemów etycznych, w tym także od religii, w której wolność jest absolutnym prawem jednostki, a sumienie czysto subiektywną i całkowicie autonomiczną instancją normotwórczą.

18 Grzegorz Adamczyk. *Moralność i społeczeństwo. Pola badawcze socjologii moralności*. W: 100 lat socjologii w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II. *Idee – teorie – badania*. Red. Wioletta Szymczak. Towarzystwo Naukowe KUL. Lublin 2018 s. 185-199; Leon Smyczek. *Adamczyk Grzegorz*[biogram]. W: *Leksykon socjologii moralności. Podstawy – teorie – badania – perspektywy*. Red. Janusz Mariański. Zakład Wydawniczy NOMOS. Kraków 2015 s. 20-21.

19 Tomasz Adamczyk. *Uwarunkowania społeczne religijności katolików (na przykładzie archidiecezji lubelskiej)*. W: *W służbie Ewangelii i człowiekowi. Archidiecezja Lubelska w latach 1992-2002*. Red. Janusz Mariański. Wydawnictwo Gaudium. Lublin 2005 s. 11-317.

20 Janusz Mariański. *Małżeństwo i rodzina w świadomości młodzieży maturalnej – stabilność i zmiana*. Wydawnictwo Adam Marszałek. Toruń 2012; Janusz Mariański. *Kondycja religijna i moralna młodzieży szkół średnich w latach 1988-1998-2005-2017 (raport z ogólnopolskich badań socjologicznych)*. Wydawnictwo Adam Marszałek. Toruń 2018; Janusz Mariański. *Maturzyści puławscy w latach 1994-2016. Szkic do portretu młodych Polaków*. Warszawskie Wydawnictwo Socjologiczne. Warszawa 2019.

Znaczna część Polaków, zwłaszcza młodych, nie chce kierować się kategorycznymi i obiektywnymi normami moralnymi, lecz raczej normami pozostawionymi własnemu wyborowi, albo kryteriami celowościowo-pragmatycznymi. Wydaje się to zapowiadać głęboki i szeroki zarazem kryzys podstawowych pojęć moralnych.

Jest jeszcze za wcześnie, by mówić o nowych, wyrazistych, masowo ujawniających się orientacjach moralno-kulturowych, radykalnie odmiennych od orientacji wcześniejszych, czyli o orientacjach charakteryzujących się indywidualistycznym rozumieniem wolności, relatywistycznym traktowaniem wartości i norm, hedonistycznym modelem działania i beztróskim stylem życia. Pewne tendencje wśród młodzieży, zmierzające do osłabienia podstawowych orientacji moralnych, mających dawniej silne zakorzenienie w tradycji i w Kościele, są już jednak czytelne. Świadczą one o umacnianiu się permissywnej moralności. Młodzież nie jest jednak całkowicie zdezorientowana, chociaż żyje w niepewnym i niestabilnym pod względem wartości świecie. Jej świadomość aksjologiczna nie jest nihilistyczną pustynią, ale też nie jest bezpieczną fortecą. Jeżeli nawet twierdzenie, że Europa Zachodnia jest objęta rozległymi procesami radykalnego relatywizmu i sceptycyzmu, jest nieco przesadne, to niewątpliwie tego rodzaju procesy przemian w moralności są już częściowo dostrzegalne także w Polsce, zwłaszcza w środowiskach młodzieżowych. W europejskim kręgu kulturowym poszerzenie się tolerancji i permissywizmu jest wyraźnym i trwałym trendem, a nawet – być może – megatrendem cywilizacyjnym.

Przemiany w orientacjach moralnych młodzieży i dorosłych członków społeczeństwa wskazują, że chodzi tu o coś więcej niż tylko o jakieś rutynowe, mało znaczące zmiany. Jeżeli w moralności istnieje coś takiego, jak „twarde jądro” i „miękkie peryferie”, to zmiany w wartościach, normach i wzorach zachowań moralnych przesuwają się z peryferii do centrum. Wielu Polaków popada w moralną niepewność, a nawet chaos, tracą orientację w zakresie odróżniania dobra i zła, tego co moralne, od tego co niemoralne. Zmiany w ogólnych orientacjach moralnych zapowiadają rozwijającą się fazę uwalniania się z moralnego osądu konkretnych dziedzin życia codziennego. Uniwersum moralne Polaków wskazuje nie tyle na „upadek” wartości dotychczasowych, ile raczej stanowi mieszaninę czy syntezę wartości tradycyjnych i nowoczesnych. W obecnej fazie przemian moralnych w Polsce mamy jednak do czynienia bardziej z procesem rozpadu wartości moralnych (kryzys moralny) niż z procesem transformacji wartości, rozumianym jako umacnianie się obiektywnego porządku i ładu moralnego. Socjologowie nie potrafią dokładnie określić, w jakim zakresie w miejsce motywowanych religijnie postaw i zachowań moralnych kształtują się nowe, o innej sile motywacyjnej i normatywnej.

W 2014 roku Katedra Socjologii Moralności została połączona z Katedrą Socjologii Prawa i Praw Człowieka. Nowa Katedra, którą kierował Krzysztof Motyka, prof. KUL, nosi nazwę Katedra Socjologii Prawa i Moralności (pracownicy Katedry: dr hab. Michał Skrzypek, prof. KUL; dr hab. Grzegorz Adamczyk). Główne nurty badań naukowych pracowników Katedry to: „badania nad prawem naturalnym oraz nad rodzimą teorią i socjologią prawa, w szczególności w aspekcie ich powiązań z tradycją petrażycjańską, zagadnienia dotyczące jurysprudencki amerykańskiej, problematyki podmiotowości prawnej zwierząt oraz roli organizacji pozarządowych w ochronie praw człowieka. Ponadto w ramach Katedry poruszane są zarówno problemy teoretyczne, jak i dotyczące historii socjologii moralności, ale przede wszystkim te z obszaru empirycznej socjologii moralności m.in. etosu pracy wybranych kategorii społeczno-zawodowych, wartości moralnych w świadomości młodzieży szkół średnich, sensu życia, postaw młodzieży wobec aborcji, eutanazji, transplantacji narządów i klonowania, narkomanii, moralnych aspektach reklamy, patologii społeczno-moralnej, honoru jako kategorii społeczno-moralnej”²¹.

W 2020 roku Katedra Socjologii Prawa i Moralności została zlikwidowana, powstała nowa: Katedra Katolickiej Nauki Społecznej i Socjologii Moralności. Warto na koniec dodać, że wcześniej ukazały się trzy ważne prace z dziedziny socjologii moralności: Janusz Mariański. *Moralność w kontekście społecznym* (Zakład Wydawniczy NOMOS. Kraków 2014); *Leksykon socjologii moralności. Podstawy – teorie – badania – perspektywy*. Red. Janusz Mariański (Zakład Wydawniczy NOMOS. Kraków 2015); Janusz Mariański. *Socjologia i moralność. Czym jest i dokąd zmierza socjologia moralności?* (Wydawnictwo Adam Marszałek. Toruń 2019)²².

21 Krzysztof Motyka. Katedra Socjologii Prawa i Moralności. W: *Księga Wydziału Nauk Społecznych*. Red. Stanisław Fel, Iwona Niewiadomska, Ryszard Skrzyński. Wydawnictwo KUL. Lublin 2016 s. 242-243.

22 Grzegorz Adamczyk. *Moralność i społeczeństwo. Pola badawcze socjologii moralności*. W: *100 lat socjologii w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II. Idee – teorie – badania*. Red. Wioletta Szymczak. Towarzystwo Naukowe KUL. Lublin 2018 s. 185-199.

§ 3. Kwestionariusze ankiet i wywiadów z socjologii moralności

Typy rodzin a postawy prospołeczne dzieci

(Ewa Budzyńska, 1990)

KWESTIONARIUSZ ANKIETY

1. Kto opiekował się Tobą, gdy byłeś małym dzieckiem? oboje rodzice – matka – babcia – niania (opiekunka) – żłobek
2. Czy chodziłeś do żłobka lub przedszkola? tak – nie
3. Czy lubiłeś chodzić do żłobka lub przedszkola? tak – nie
4. Czy Twoja mama:
 1. lubi zajmować się domem
 2. woli pracować zawodowo poza domem
 3. lubi zajmować się domem i pracować zawodowo
5. Czy chciał(a)byś, aby Twoja mama nie pracowała zawodowo i cały swój czas poświęcała domowi i dzieciom? tak – nie
6. Jeżeli Twoja mama nie pracuje zawodowo – jak myślisz, dlaczego?
7. Jeśli Twoja mama pracuje zawodowo – jak myślisz, dlaczego?
8. Jak układają się Twoje stosunki z rodzicami? (podkreśl)
 1. z ojcem: bardzo dobrze – dość dobrze – różnie bywa – raczej źle – bardzo źle
 2. z matką: bardzo dobrze – dość dobrze – różnie bywa – raczej źle – bardzo źle
9. Jak określił(a)byś atmosferę w Twoim domu rodzinnym? (podkreśl najwyżej trzy odpowiedzi)
 1. wzajemny szacunek
 2. wyrozumiałość
 3. umiejętność przebaczenia
 4. ciągłe nakazy i zakazy
 5. napięcia i konflikty
 6. awantury z powodu nałogów rodziców
 7. poczucie wzajemnej odpowiedzialności
 8. przyjaźń i współpraca
 9. inne (jakie?)
10. Czy Twoi rodzice kłócą się ze sobą? bardzo często – często – czasem – rzadko – w zasadzie nigdy
11. Czy Twoi rodzice mają czas dla Ciebie? tak – nie. Czy lubią z Tobą porozmawiać? tak – nie. Czy interesują się Twoimi problemami? tak – nie. Pomagają w razie potrzeby w nauce? tak – nie. Wspólnie z Tobą spędzają wakacje? tak – nie

12. Czy w czasie wolnym wolisz przebywać:

1. w swoim domu
2. w domu kolegi lub koleżanki
3. na ulicy razem z kolegami i koleżankami
4. jeszcze gdzie indziej (gdzie?)

13. Czy Twoi rodzice

1. chętnie pomagają innym ludziom w sposób bezinteresowny
2. pomagają innym wyłącznie według zasady: „coś za coś”
3. nie pomagają, gdyż wyznają zasadę, że każdy powinien sobie radzić sam

14. Czy Twoi rodzice uważają, że przedszkole i szkoła powinny nauczyć:

1. czynności wobec innych i umiejętności przyjaznego współżycia z innymi ludźmi
2. umiejętności walki o swoje dobro, rozpychanie się łokciami, nie przejmowanie się innymi ludźmi

15. Jak sądzisz, czy rodzice w stosunku do Ciebie są: zbyt surowi – zbyt łagodni – wymagają tyle, ile trzeba

16. Czy w okresie dzieciństwa rodzice stosowali wobec Ciebie kary cielesne (np. bicie?) często – czasem – w zasadzie nigdy

17. Czy gdybyś miał(a) w przyszłości dzieci, wychował(a)byś je tak samo, jak Ty byłeś(aś) wychowany(a)?

1. tak, zupełnie tak samo
2. podobnie, ale z pewnymi różnicami
3. niezbyt podobnie
4. zupełnie inaczej

18. Często w domu bywa tak, że rodzice niektóre zachowania chwala i nagradzają bardziej niż inne. Jak jest u Ciebie w domu? Za co rodzice chwala Cię najczęściej? Przeczytaj uważnie podaną dalej listę i zastanów się, za które z zachowań rodzice chwala Cię najczęściej. Podkreśl najwyżej trzy odpowiedzi:

5. pomoc w domowych zajęciach
6. samodzielność i dawanie sobie rady
7. posłuszeństwo starszym
8. zachowanie czystości i porządku
9. dobre stopnie w szkole
10. mówienie prawdy
11. tak zwane „dobre serce”
12. dobre zachowanie w szkole
13. udzielanie pomocy innym
14. inne (jakie?)

19. Powiedz, z jakiego postępowania Twoi rodzice są najbardziej niezadowoleni i gania Cię. Podkreśl najwyżej trzy odpowiedzi:

1. uchylanie się od pomocy przy pracy w domu
2. brak szacunku dla osób starszych
3. złe stopnie w szkole

4. kłamstwo
5. złe zachowanie w szkole
6. nieudzielenie pomocy innym
7. tak zwane „nieczułe serce”
8. inne (jakie?)

20. Jak zwykle postępują rodzice, gdy zrobisz coś dobrego? (podkreśl właściwą odpowiedź)

1. nic nie mówią, nie zwracają na to uwagi
2. nic nie robią, ale widać, że cieszą się i są zadowoleni
3. chwalą mnie
4. robią mi drobną przyjemność
5. kupują prezent
6. dają po prostu pieniądze
7. inne (jakie?)

21. Co robią Twoi rodzice, gdy któreś z ich dzieci otrzymując coś dobrego lub atrakcyjnego, nie podzieli się z rodzeństwem, nie chce pożyczyć tej rzeczy lub – jeśli to jest coś do zjedzenia – zjada samo:

1. nie zwracają na to uwagi, uważają to za normalne
2. nie pochwalają tego, ale nie bardzo mają czas, żeby o tym mówić
3. starają się nakłonić nas do dzielenia się, ale nie uważają tego za bardzo ważną rzecz
4. zawsze przestrzegają, żebyśmy się dzielili
5. inne (jakie?)

22. Czy chętnie pomagasz w domu rodzicom? bardzo chętnie – dość chętnie – niechętnie – bardzo niechętnie – nie pomagam nigdy

23. W życiu codziennym rodzeństwo wymaga pomocy rodzinnej. Czy Twoim zdaniem należy im pomagać? zawsze – raczej zawsze – czasami – raczej rzadko – nigdy

24. Gdy Twoi rodzice są zmartwieni, co wtedy robisz? (podkreśl jedną odpowiedź)

1. okazujesz współczucie i pocieszasz
2. starasz się im pomóc
3. zostawiasz ich w spokoju, bo i tak dadzą sobie radę
4. czekasz, aż sytuacja się wyjaśni
5. pozostajesz obojętny

24. Czy pomagasz kolegom lub koleżankom w nauce lub w pracy? zdecydowanie tak – raczej tak – czasami – raczej nie – nigdy

25. W każdej klasie lub grupie koleżeńkiej jest osoba słabsza fizycznie, mniej zdolna – tzw. „oferma”. Jaki jest Twój stosunek do niej? Czy starasz się:

6. pomóc jej w nauce
7. stajesz w jej obronie, gdy jej dokuczają
8. nie interesujesz się nią
9. uważasz, że takie osoby nie powinny chodzić do Twojej szkoły
10. lubisz z niej pożartować, mimo że sprawia jej to przykrość

- 26. Jaki według Ciebie powinien być dobry kolega lub koleżanka? (podkreśl najwyżej trzy odpowiedzi):** uczynny – pracowity – koleżeński – ładny – wesoły – dobry uczeń – zręczny i silny – odważny – zaradny i samodzielny – dobry dla rodziców – prawdomówny – ambitny – inne (jakie?)
- 27. Czasami w grupie kolegów lub koleżanek niektóre dzieci są mniej lubiane ze względu na zachowanie. Które z niżej wymienionych zachowań potępił(a)byś najbardziej? (podkreśl najwyżej trzy odpowiedzi)**
1. mazgajstwo
 2. niedotrzymanie słowa
 3. odmówienie pomocy koledze
 4. oszukiwanie w drobnych sprawach
 5. skarżenie
 6. odmawianie pożyczania czegoś
 7. wychwalanie się
 8. nie dzielenie się z nikim
 9. kłócenie się o byle co i bicie
- 28. Jak oceniasz ucznia, który nie wypełnia obowiązków szkolnych? zdecydowanie potępiam – potępiam – zależy to od sytuacji – nie potępiam – zdecydowanie nie potępiam**
- 29. Czy bijesz się z kolegami, koleżankami? bardzo często – często – rzadko – bardzo rzadko – nigdy**
- 30. Czy zabierasz po kryjomu jakieś rzeczy rodzicom lub innym ludziom? bardzo często – często – rzadko – bardzo rzadko – nigdy**
- 31. Czy zdarza Ci się popełnić kłamstwo? bardzo często – często – rzadko – bardzo rzadko – nigdy**
- 32. Jeśli sądzisz, że człowiek powinien przestrzegać normy nakazującej mówienie prawdy i zakazującej kłamstwa, to dlaczego?**
1. człowiek powinien rozumieć, że istnieją pewne nienaruszalne zasady etyczne, od których nie należy odstępować
 2. człowiek powinien kierować się dobrem drugiego człowieka, a okłamywanie jest formą wyrządzenia ludziom szkody
 3. człowiek powinien zdawać sobie sprawę, że kłamiąc trudno zachować szacunek dla samego siebie i mieć poczucie własnej wartości
 4. człowiek powinien zdawać sobie sprawę, że w życiu obowiązuje zasada wzajemności i ktoś, kto kłamie, sam będzie narażony na kłamstwa ze strony innych
 5. człowiek nie musi przestrzegać normy nakazującej mówienie prawdy i zakazującej kłamstwa
- 31. Co sądzisz o swoich kolegach i koleżankach?**
1. są dobrymi przyjaciółmi, którzy potrafią pomóc w biedzie
 2. są konkurentami w walce o lepsze miejsce w nauce i zachowaniu
 3. są egoistami, którzy tylko myślą o sobie
 4. nie interesuję się moimi kolegami i koleżankami
- 32. Czy masz dobrych kolegów/koleżanki i przyjaciół? jednego – dwóch – trzech lub więcej – nie mam żadnego**

33. Niektórzy ludzie robią różne drobne świństwa w szkole, w pracy czy w życiu towarzyskim. Jak należy postępować wobec takich ludzi? (podkreśl tylko jedną odpowiedź)

1. odsunąć się od nich i starać się ich unikać
2. zlekceważyć ich postępowanie i starać się tym nie przejmować
3. zrobić im w miarę możliwości coś nieprzyjemnego, aby wiedzieli, że ich postępowanie się nie oplaca
4. okazywać im wyrozumiałość, oczekując, że się poprawią

34. Czy widok płaczącej osoby:

1. wzrusza Cię do łez
2. śmieszy Cię
3. budzi chęć pomocy
4. nie wywołuje żadnych uczuć

35. Na ulicy, którą właśnie idziesz, leży osoba w Twoim wieku. Widzisz, że cierpi. Co zrobisz w takiej sytuacji?

1. podchodzisz i pytasz, w czym możesz jej pomóc
2. przechodzisz na drugą stronę ulicy i odchodzisz udając, że nic nie widziałeś
3. stajesz z daleka i obserwujesz, co będzie
4. inne zachowanie (jakie?)

36. Z kim lub z czym Ty najbardziej liczysz się w swoim postępowaniu?

1. opinią rodziców
2. własną korzyścią
3. opinią kolegów lub koleżanek
4. opinią księży lub katechetów
5. opinią nauczycieli
6. własnym sumieniem
7. nakazami wiary
8. inne (jakie?)

37. Niektórzy uważają, że ludzie są z natury raczej źli niż dobrzy i lepiej im nie bardzo ufać

1. zgadzam się z nimi zdecydowanie
2. raczej się zgadzam
3. nie mam zdania
4. raczej się nie zgadzam
5. zdecydowanie się nie zgadzam

38. Kiedy jesteś najbardziej zadowolony? (podkreśl najwyżej trzy odpowiedzi)

1. kiedy dostajesz dobre stopnie
2. zrobisz komuś przyjemność
3. możesz zaimponować kolegom
4. pomożesz lub usłuzysz innym
5. dostaniesz nowe ubranie lub inne przedmioty
6. robisz to, na co masz ochotę, lub możesz nic nie robić
7. kiedy powstrzymujesz się od jakiegoś złego czynu
8. inne (jakie?)

39. Jeśli uważasz, że zawsze należy postępować uczciwie, to dlaczego? (podkreśl właściwą odpowiedź)

1. uzyskuje się szacunek ludzi
2. czyni się ludziom najwięcej dobra
3. można najwięcej osiągnąć w życiu
4. nie jest się narażonym na karę
5. ma się czyste sumienie
6. ze względu na nakazy religii
7. łatwiej jest żyć
8. nie trzeba zawsze postępować uczciwie
9. inna odpowiedź

40. Niektórzy uważają, że postępowanie egoistyczne jest tak powszechne, że trudno je ocenić zbyt surowo

1. zgadzam się z nimi zdecydowanie
2. raczej się z nimi zgadzam
3. nie mam zdania
4. raczej się nie zgadzam
5. zdecydowanie się nie zgadzam

41. Człowiek często znajduje się w sytuacji, kiedy jego własne dobro jest w konflikcie z dobrem innych ludzi. Która z poniższych opinii jest najbliższa Twoim poglądom na ten temat?

1. jedynie życie dla innych ludzi nadaje sens egzystencji człowieka i dlatego w postępowaniu ludzi zdecydowanie powinien przeważać wzgląd na dobro innych
2. należy przekładać dobro innych nad własne, ale mimo to dobra własnego nie należy bagatelizować
3. należy umieć znaleźć wyjście pośrednie między dobrem własnym a cudzym
4. choć jest rzeczą naturalną dbanie przede wszystkim o własne interesy, należy w miarę możliwości uwzględniać i cudze
5. lepsze jest konsekwentne kierowanie się jedynie dobrem własnym niż udawane przed sobą i innymi, że można postępować inaczej

42. Jak sądzisz, czy ludzie są na ogół życzliwi, obojętni czy złośliwi wobec innych? życzliwi – obojętni – nieżyczliwi – złośliwi

43. Jak sądzisz, czym kierują się ludzie w Twoim otoczeniu?

1. większość głównie kieruje się własnym interesem lub co najwyżej interesem własnej rodziny
2. większość dba przede wszystkim o własny interes, ale także stara się brać udział w sprawach dotyczących innych ludzi
3. większość ludzi ma na uwadze ogólny pożytek, bo to i tak w rezultacie prowadzi do realizacji ich indywidualnych interesów
4. większość ludzi ma na uwadze przede wszystkim pożytek społeczny, poświęca się dla dobra całego społeczeństwa
5. inne (jakie?)

44. Na temat udzielania sobie przez ludzi pomocy istnieją różne opinie. Która z przedstawionych poniżej odpowiada Ci najbardziej?

1. dobrze jest, gdy każdy liczy tylko na siebie, bo wtedy pomoc w ogóle nie będzie potrzebna
2. dobrze jest pomagać innym, bo pomagając można potem liczyć na pomoc z ich strony
3. dobrze jest pomagać innym, nawet wtedy, gdy samemu nic się z tego nie ma

- 45. Niektórzy ludzie pomagając innym, kierują się przede wszystkim bezpośrednim uczuciem i „głosem serca”, nie zastanawiając się nad słusznością tego, co robią. Inni pomagają, bo takie mają zasady, kierują się przekonaniem, że tak właśnie należy postępować. Czy Ty cenisz najbardziej postępowanie tego, kto kieruje się:**
1. zasadami i przekonaniem o tym, co jest słuszne, a co nie
 2. uczuciem, działając trochę odruchowo i w sposób niewyrozumowany
 3. zarówno uczuciami jak i zasadami
- 46. Zdarza się często, że pomagamy innemu człowiekowi, a ten nie odwdzięcza się tym samym, chociaż ma okazję. Jak Twoim zdaniem należy postępować w podobnych sytuacjach?**
1. nie należy pomagać tym, którzy nigdy nie starają się odwdzięczyć
 2. niewdzięczność należy potępiać, ale trudno pomagać tylko tym, którzy się odwdzięczają
 3. pomagając innym nie powinno się brać w ogóle pod uwagę, czy ktoś się odwdzięczy, czy nie
- 47. Co sądzisz o postępowaniu ludzi, którzy robią coś, jak to się mówi, bezinteresownie. Czym tacy ludzie naprawdę się kierują? Podkreśl właściwe odpowiedzi.**
1. zasadami i poczuciem obowiązku
 2. uczuciem, współczuciem dla drugich, jak to się potocznie mówi „odruchem serca”
 3. chcą się odwdzięczyć za to, co już wcześniej dostali od innych
 4. aby uzyskać wewnętrzne zadowolenie, że zrobili coś, co uważają za słuszne
 5. aby uzyskać uznanie i pochwały ze strony otoczenia
 6. chcą, aby inni wobec nich postępowali podobnie, licząc na wzajemność
 7. w czym innym, czym?
 8. w ogóle nie wierzą w czyny bezinteresowne – w rzeczywistości zawsze się tym kryje jakiś interes
- 48. Którą z odpowiedzi wybranych w poprzednim pytaniu uważasz za najważniejszą? (wpisz odpowiednią literę)**
- 49. Co sądzisz na temat okazywania ludziom zaufania?**
1. należy ufać każdemu, dopóki on nie zawiedzie zaufania
 2. ufać można tylko temu, kogo się dobrze zna
 3. nie należy ufać ludziom, można ufać tylko sobie
- 50. Kiedy widzisz, że ktoś potrzebuje pomocy i Ty mógłbyś jej udzielić, co wtedy byś zrobił?**
1. udaje, że nie widzę i przechodzę obojętnie
 2. udzielam pomocy tylko osobie, którą znam
 3. pomagam każdemu niezależnie od tego, czy go znam
 4. trudno powiedzieć, jak postąpiłbym
- 51. Jak postąpił(a)byś, gdybyś był(a) świadkiem sytuacji, w której jeden człowiek krzywdzi drugiego?**
1. zwrócił(a)bym mu uwagę
 2. skrytykował(a)bym go publicznie
 3. stanął(a)bym w obronie krzywdzonego
 4. zawiadomił(a)bym jego przełożonych
 5. potępił(a)bym go w duchu
 6. nie wtrącał(a)bym się
 7. nie wiem, jak bym postąpił(a)

52. Które z wymienionych nakazów religii uważasz za najważniejsze dla postępowania człowieka wierzącego? (podkreśl właściwą odpowiedź)

1. odmawianie modlitwy
2. niewyrządzanie krzywdy bliźniemu
3. uczęszczanie do kościoła
4. pomaganie bliźniemu
5. szacunek dla mienia społecznego
6. prawdomówność
7. inne (jakie?)

53. Czy zawsze z szacunkiem donosisz się do ludzi starszych?

1. tak, zawsze
2. czasem naśmiewam się z niedoświadczonych starców
3. w razie potrzeby udzielam im pomocy
4. nie szanuję, lekceważę ludzi starszych

54. Czy masz jakiś cel, który chciał(a)byś w życiu osiągnąć? Napisz, jaki to cel:

.....

55. Jak sądzisz, od czego zależy przede wszystkim zrealizowanie Twoich marzeń i planów życiowych?

1. od Twojej wytrwałości i pracy
2. od pomocy innych ludzi
3. od przypadku i okoliczności od Ciebie niezależnych
4. inne (jakie?)

56. Co chciał(a)byś w swoim życiu przede wszystkim osiągnąć? (podkreśl cztery najważniejsze sprawy)

1. dobre warunki materialne
2. czyste sumienie
3. miłość
4. możliwość dopomożenia innym ludziom
5. możliwość zrobienia czegoś dla społeczeństwa
6. niezależność
7. powodzenie u dziewcząt/chłopców
8. sławę
9. spokój
10. szczęście rodzinne
11. uznanie ludzi, których szanujesz
12. wysokie stanowisko
13. interesującą pracę
14. wykształcenie
15. zbawienie

57. Co oznacza według Ciebie „udane życie”? (podkreśl właściwą odpowiedź)

1. życie w dostatku
2. szczęśliwe pożycie w rodzinie, miłość, przyjaźń

3. lekkie i wygodne życie
4. życie nie tylko dla siebie, ale i dla innych
5. życie przyjemne i wesołe
6. życie w zdrowiu, bez specjalnych nieszczęść
7. zdobycie wykształcenia i umiłowanego zawodu
8. inne (jakie?)

58. Które z wymienionych cech charakteru chciał(a)byś wyrobić we własnym życiu? (podkreśl cztery odpowiedzi)

1. umiejętność dobrego współżycia z ludźmi
2. rzetelność i dokładność w pracy
3. inteligencja i wysoki poziom umysłowy
4. uczciwość
5. silna wola
6. skromność
7. samodzielność w myśleniu
8. silne zasady moralne
9. zaradność życiowa
10. pomysłowość w pracy
11. odwaga w obronie swoich przekonań
12. pogodne usposobienie
13. umiejętność pomagania innym
14. odwaga głoszenia własnego zdania
15. pobożność

59. Jaki typ człowieka odpowiada Ci najbardziej?

1. ten, który troszczy się o siebie i swoją rodzinę
2. ten, który żyje dla innych
3. ten, który rozkoszuje się życiem
4. ten, który wszystko przyjmuje bez sprzeciwu
5. ten, który nie chce nic więcej jak tylko to, na co zasługuje

60. Podaj następujące dane

1. wiek.....
2. chłopiec/dziewczyna
3. klasa.....

61. Napisz, do jakich organizacji szkolnych należysz, lub organizacji działających poza szkołą? Jakie pełniłeś(aś) w nich funkcje?

62. Czy żyją Twoi rodzice? Ojciec? tak – nie, Matka? tak – nie

63. Z kim mieszkasz w rodzinie? z ojcem i matką – tylko z matką – tylko z ojcem – z kimś innym (wymień z kim)

64. Czy masz rodzeństwo? (Siebie nie liczy) tak – nie

Jeśli tak, to ile masz braci i sióstr.....

65. Jaki zawód wykonuje Twój ojciec?

Twoja matka?

66. Jakie jest wykształcenie Twoich rodziców? (wpisz w odpowiedniej rubryce)

	ojciec	matka
1. nieukończone podstawowe
2. podstawowe ukończone
3. zasadnicze zawodowe
4. pełne średnie
5. niepełne wyższe
6. wyższe ukończone

67. Czy Twój rodzice pracują na miejscu? Tak – nie

Jeżeli dojeżdżają do pracy, to kto dojeżdża: ojciec, czy matka?

Jak daleko (ile km) dokąd..... od kiedy.....

68. Czy Twój rodzice pracują na zmiany? tak – nie

69. Gdzie pracują Twój rodzice?

	ojciec	matka
1. w zakładzie uspołecznionym
2. w zakładzie prywatnym
3. nigdzie

70. Skąd pochodzą Twój rodzice?

	ojciec	matka
1. ze wsi
2. z miasta

71. Czy Twój rodzice są:

	ojciec	matka
1. głęboko wierzący
2. wierzący
3. obojętni w sprawach wiary
4. niewierzący

72. Czy Twój rodzice chodzą do kościoła

	ojciec	matka
1. Systematycznie
2. Niesystematycznie
3. Rzadko
4. Wcale

73. Czy Ty wierzysz w Boga?

1. tak, wierzę i nie mam żadnych wątpliwości co do istnienia Boga
2. tak, wierzę, choć czasem mam wątpliwości i zastanawiam się, czy Bóg istnieje
3. nie wierzę, choć czasem mam wątpliwości, czy jednak Bóg nie istnieje
4. nie wierzę, bo Bóg nie istnieje

74. Jak często uczęszczasz do kościoła na Mszę św.?

1. w każdą niedzielę i święto
2. 2 lub 3 razy w miesiącu
3. około 1 raz w miesiącu
4. rzadziej
5. wcale

75. Jak często uczęszczasz na katechizację? Systematycznie – niesystematycznie – rzadko – wcale

Dziękujemy za wypełnienie ankiety!

Etos pracy bezrobotnych
(Janusz Mariański, 1993)
ANKIETA ANONIMOWA

1. Co uważa Pan(i) za najważniejsze w swoim życiu? (proszę wybrać 3 odpowiedzi)

1. działalność polityczną
2. hobby
3. interesującą i dającą satysfakcję pracę
4. możliwość kształcenia się
5. odpoczynek i rozrywkę
6. pracę społeczną
7. przyjaźń
8. szczęście w życiu rodzinnym
9. wiarę w Boga
10. wysokie zarobki
11. zdrowie
12. coś innego (co?)

2. Co chciał(a)by Pan(i) przede wszystkim osiągnąć w życiu (proszę wybrać 3 odpowiedzi)

1. czyste sumienie
2. dobrobyt materialny
3. przyjaźń
4. sławę
5. spokój
6. szczęście rodzinne
7. władzę nad innymi
8. zbawienie duszy
9. zrealizowanie własnych zdolności
10. coś innego (co?)

3. Z czego nie zrezygnował(a)by Pan(i) za żadną cenę? (proszę wybrać 3 odpowiedzi)

1. z dobrej opinii
2. z dobrobytu materialnego
3. z pracy zawodowej
4. z przekonań religijnych
5. z realizacji własnych ideałów
6. z ukochanej osoby
7. z założenia rodziny
8. z życia
9. z czegoś innego (z czego?)

4. Czy warto narażać życie w obronie którejs z poniżej podanych wartości? Proszę wpisać 1 jeżeli „tak”, 2 – jeżeli „nie” i 3 – jeśli „trudno powiedzieć”

1. w obronie prawdy
2. w obronie ojczyzny
3. w obronie sprawiedliwości
4. w obronie wolności
5. w obronie własnych przekonań
6. w obronie równości społecznej
7. w obronie religii
8. w obronie pokoju
9. w obronie godności ludzkiej
10. dla ratowania osób bliskich
11. dla ratowania życia ludzkiego

5. Co Pana(i) zdaniem przede wszystkim nadaje sens ludzkiemu życiu? (proszę podkreślić nie więcej niż pięć odpowiedzi)

1. miłość, wielkie uczucie
2. zdobycie ludzkiego zaufania i przyjaciół
3. znalezienie własnego miejsca w społeczeństwie oraz poczucie, że jest się w nim przydatnym i potrzebnym
4. szczęście rodzinne
5. pieniądze, dobrobyt, komfort życia, przyzwoita pozycja materialna
6. wykształcenie, dążenie do wiedzy
7. praca, którą się lubi
8. bogactwo wrażeń, zakosztowanie wszystkiego, choćby za cenę przykrości
9. zdobycie indywidualności, własnego stylu, umiejętności bycia sobą
10. wiara w jakąś wielką ideę
11. głęboka wiara religijna
12. działanie i dążenie do wybranego celu
13. pozostawienie po swoim życiu jakiegoś trwałego śladu
14. spokojne życie bez żadnych niespodzianek
15. coś jeszcze innego nadaje sens ludzkiemu życiu (co?)

6. Którą z wybranych odpowiedzi w poprzednim pytaniu uważa Pan(i) za najważniejszą? Proszę wpisać numer tej odpowiedzi

7. Jak Pan(i) uważa, od czego przede wszystkim, zależy zazwyczaj wysokość zarobków w zakładzie pracy?

1. od solidnej pracy pracowników
2. od różnych „układów”
3. od uznania przełożonych
4. od sytuacji na rynku pracy (od liczby osób poszukujących pracy)
5. od wysokości zarobków w innych firmach
6. od możliwości zbytu wyrobów firmy
7. od starań organizacji związkowej

8. od starań kierownictwa zakładu
9. od polityki rządu
10. od czegoś innego (od czego?)

8. Co w naszym społeczeństwie – Pana(i) zdaniem – jest najczęściej podstawą kariery życiowej? (proszę wybrać 3 odpowiedzi)

1. ponadprzeciętne zdolności w jakiejś dziedzinie
2. wysokie wykształcenie
3. nieliczenie się z innymi ludźmi
4. rzetelna praca
5. zdolności organizacyjne
6. poparcie osób wpływowych
7. spryt życiowy
8. pochodzenie z zamożnej rodziny
9. rzutkość, inicjatywa
10. powiązanie z dawną władzą komunistyczną
11. powiązanie z nową władzą „solidarnościową”
12. schlebienie przełożonym
13. coś innego (co?)

9. Które z poniższych zasad należy – Pana(i) zdaniem – jako najważniejsze wpoić dzieciom, aby przygotować je do dorosłego życia? (proszę wybrać 3 odpowiedzi)

1. być posłusznym
2. starać się być lubianym
3. myśleć samodzielnie
4. solidnie pracować
5. okazywać innym pomoc, gdy jej potrzebują
6. szanować innych ludzi
7. dbać o własną korzyść
8. inna zasada (jaka?)

10. Jakie uczucia towarzyszą Pana(i) myślom o pracy?

1. zadowolenie
2. radość
3. nadzieja
4. obojętność
5. zmęczenie
6. niepokój
7. rezygnacja
8. inne (jakie?)

11. W zakładzie pracy „X” robotnicy pracują odizolowani od siebie. Każdy z nich wykonuje proste zadanie, nie wiedząc nic o charakterze produkcji ani czemu wytworzony element ma służyć. W wykonywaniu pracy robotnicy nie mogą w pełni wykorzystywać swoich rzeczywistych zdolności, wielu z nich zmuszonych jest wykonywać czynności, którym fizycznie nie mogą poddać. Często skazani są na przestoje w pracy z powodu braku potrzebnych materiałów i narzędzi.

Pracę swą wykonują w systemie akordowym, co sprzyja rozwojowi raczej rywalizacji niż współpracy. Odbija się to negatywnie na jakości produktów, tym bardziej, że przepisów co do jakości brakuje także. Robotnicy nie są kontrolowani, ale też nie mają najmniejszego wpływu na to, co dzieje się w zakładzie. Nie wiedzą, jak długo będą pracownikami, w każdej bowiem chwili grozi im utrata pracy. Często zdarza się, że za większą ilość wytworzonych produktów nie otrzymują odpowiednio wyższego wynagrodzenia. Gdy próbują protestować, są wyzywani od nierobów i straszni zwolnieniem. Mając możliwość przeprowadzenia pięciu zmian w tym zakładzie, co zmienił(a)by Pan(i) w pierwszej kolejności?

12. Z którymi poglądami spośród niżej wymienionych Pan(i) się nie zgadza?

1. praca czyni człowieka lepszym
2. należy pracować rzetelnie nawet za marne wynagrodzenie
3. lenistwo jest źródłem wszelkiego zła
4. w pracy lepiej siedzieć cicho i nie „wychylać się”
5. pracownik powinien pokazać, że jest lepszy od innych
6. praca jest zadaniem zleconym człowiekowi przez Boga
7. na ogół praca umysłowa jest łatwiejsza niż fizyczna
8. ludzie, którzy dużo piją, zwykle są marnymi pracownikami
9. należy szanować pracodawcę
10. z żadnym się nie zgadzam

13. Czym przede wszystkim jest dla Pana(i) praca?

1. obowiązkiem wobec Boga
2. obowiązkiem wobec społeczeństwa
3. obowiązkiem wobec rodziny
4. obowiązkiem wobec samego siebie

14. Co jest dla Pana(i) ważniejsze?

1. praca zawodowa
2. czas wolny i rozrywka
3. obydwie sprawy są jednakowo ważne

15. Co uważa Pan(i) za najważniejsze w pracy? (proszę wybrać 3 odpowiedzi)

1. aby była ciekawa, interesująca
2. sam fakt, że się pracuje, nie jest się bezrobotnym
3. możliwość rozwoju i wykorzystania kwalifikacji zawodowych
4. dobre stosunki z kolegami, koleżankami
5. inicjatywa, samodzielność
6. możliwość awansu
7. wysokie zarobki
8. aby była lekka, nie zajmująca zbyt wiele czasu
9. bezpieczeństwo pracy, nieszkodliwość dla zdrowia
10. użyteczność dla społeczeństwa
11. brak obaw o utratę pracy
12. to, by praca dawała uznanie i szacunek u innych ludzi
13. coś innego (co?)

16. Jak zdaniem Pana(i) należy postąpić w przypadku, gdy jest się świadkiem przywłaszczenia, kradzieży mienia społecznego? (proszę wybrać 1 odpowiedź)

1. poinformować władze
2. upomnieć winnego
3. milczeć
4. zaproponować swój udział
5. potępić w duchu
6. być obojętnym
7. inna odpowiedź (jaka?)

17. Często spotykamy się z przywłaszczeniem mienia społecznego. Jakie jest zdanie Pana(i) na ten temat? (proszę wybrać 1 odpowiedź)

1. myślę, że zasługuje to na surowe potępienie
2. myślę, że lepiej, aby tego nie robiono
3. myślę, że jest to dopuszczalne, byleby nie było aktem często powtarzającym się
4. myślę, że jest to dopuszczalne ze względu na trudną sytuację materialną
5. myślę, że skoro to się udaje, to można tak postępować
6. inna odpowiedź (jaka?)

18. W naszym kraju żyją ludzie bogaci i biedni. Z którymi spośród wymienionych opinii na ich temat się Pan(i) zgadza?

1. ludzie bogaci są na ogół pracowici
2. ludzie biedni bardziej niż inni zasługują na szacunek
3. ludzie biedni są na ogół leniwi
4. przypadek decyduje o tym, kto jest biedny, a kto bogaty
5. ludziom biednym jest trudno żyć uczciwie
6. ludzie biedni są na ogół hojniejsi niż ludzie bogaci

19. Jak Pan(i) uważa, czy sprawy religii należy czy też nie należy wiązać ze sprawami pracy zawodowej?

1. zdecydowanie należy
2. raczej należy
3. raczej nie należy
4. zdecydowanie nie należy
5. trudno powiedzieć

20. Chciałbym przytoczyć Panu(i) pewien przykład i zapytać, co Pan(i) o tym sądzi. Są dwie sekretarki w tym samym wieku, wykonujące praktycznie tę samą pracę. Jedna z sekretarek dowiaduje się, że druga zarabia o trzysta tysięcy więcej niż ona. Idzie do szefa z pretensjami, a ten jej mówi, że tamta sekretarka jest lepiej zawodowo przygotowana i bardziej pracowita. Czy Pana(i) zdaniem jest rzeczą słuszną, że w opisanej sytuacji lepiej płacono jednej z sekretarek?

1. tak
2. nie
3. trudno powiedzieć

21. Ludzie różnie podchodzą do wykonywania poleceń w pracy. Niektórzy mówią, że należy w zasadzie wykonywać polecenia swych zwierzchników nawet wówczas, kiedy nie w pełni zgadzamy się z nimi. Inni twierdzą, że nie należy od nikogo oczekiwać wykonywania poleceń dla samej zasady, jeśli nie jest się przekonanim o ich słuszności. A jak Pan(i) myśli?

1. należy wykonywać wszystkie polecenia
2. należy wykonywać tylko te, które uważamy za słuszne
3. to zależy od okoliczności
4. trudno powiedzieć

22. Z którym spośród poniższych poglądów o pracy Pan(i) zgadza?

1. praca jest prawem każdego człowieka
2. praca jest przykrym obowiązkiem
3. praca jest przywilejem dla najlepszych
4. praca jest koniecznością życiową

23. Co przede wszystkim ceni Pan(i) u dobrego pracownika? (proszę wybrać 3 odpowiedzi)

1. dobre współzycie z innymi, koleżeństwo
2. umiejętności organizacyjne i kierownicze
3. fachowość, wysokie kwalifikacje
4. zamiłowanie do wykonywanej pracy
5. poczucie sprawiedliwości, bezstronność
6. dbałość o wspólne dobro
7. wykształcenie, inteligencja
8. aktywność, inicjatywa
9. coś innego (co?)

24. Czy ogólnie rzecz biorąc – Pana(i) zdaniem – warto być dobrym pracownikiem?

1. zdecydowanie tak
2. raczej tak
3. raczej nie
4. zdecydowanie nie
5. trudno powiedzieć

25. Proszę sobie wyobrazić grupę pracowników zatrudnionych przy budowie drogi. Pracownicy ci wobec braku nadzoru nie pracują, lecz „objijają się”, mimo że mają materiały do pracy. Która z dwóch poniższych opinii jest Panu(i) bliższa?

1. należy ich zwolnić, bo nie szanują pracy
2. nie należy ich zwalniać, bo jako bezrobotni nie będą mogli utrzymać swych rodzin
3. żadna z nich (a więc jaka?)

26. Czy poszukuje Pan(i) pracy?

1. nie, nie poszukuję
2. tak, jestem gotów(owa) podjąć pracę za każde wynagrodzenie
3. tak, tylko takiej, która odpowiada moim kwalifikacjom
4. tak, tylko takiej, która jest dobrze płatna
5. tak, innej pracy (jakiej?)

27. Gdyby otrzymał(a) Pan(i) ofertę pracy, za którą wynagrodzenie byłoby równe wysokości zasiłku, który Pan(i) pobiera, to czy mogąc odmówić – nie tracąc zasiłku – podjąłby(ęłaby) Pan(i) pracę, czy z niej zrezygnował(a)?

1. podjąłbym (ęłabym)
2. nie podejmował(a)bym
3. to zależy od rodzaju pracy
4. inna odpowiedź (jaka?)

28. Jakie warunki musiałaby przede wszystkim spełniać praca, którą by Panu(i) proponowano? Proszę wymienić warunki, bez spełnienia których nie chciał(a)by Pan(i) podjąć pracy.

1. zgodna z moimi zainteresowaniami
2. dobrze płatna
3. dająca możliwość doskonalenia się w zawodzie
4. praca lekka, w dobrych warunkach
5. w życzliwym, przyjaznym zespole
6. taka, w której zwierzchnicy dobrze odnoszą się do pracowników
7. odpowiadająca moim kwalifikacjom
8. dająca szansę awansu
9. bezpieczna, nieszkodliwa dla zdrowia
10. każda praca
11. inne warunki (jakie?)

29. Gdyby wygrał(a) Pan(i) w Toto-Lotka dużą sumę pieniędzy, np. miliard, to czy wtedy:

1. nadal starał(a)by się Pan(i) podjąć pracę
2. zdecydował(a)by się Pan(i) nie pracować
3. nie wiem, trudno powiedzieć

30. (Dla osób, które w pytaniu 29 wybrały odpowiedź 1). Jeśli w takiej sytuacji nadal starał(a)by się Pan(i) podjąć pracę, to dlaczego? (proszę wybrać jedną odpowiedź)

1. aby pomagać rodzinie
2. aby przeznaczyć pewną sumę na biednych, potrzebujących
3. aby żyć jeszcze wygodniej
4. bo praca przynosi mi zadowolenie
5. boję się bezczynności
6. chciał(a)bym się czuć potrzebny(a)
7. z innego powodu (z jakiego?)

31. Zakładając, że Pana(i) dochody byłyby w każdym przypadku podobne, to czy wołał(a)by Pan(i) pracować:

1. w zakładzie państwowym
2. w zakładzie prywatnym
3. prowadzić własną działalność gospodarczą
4. Inna odpowiedź (jaka?)

32. (Dla osób, które wcześniej pracowały). Jaki będzie Pana(i) stosunek do pracy w nowym miejscu zatrudnienia?

1. lepszy, bo o pracę trudno

2. taki sam jak dotychczas
3. nie będę się specjalnie angażować – jak chcą, to człowieka i tak zwolnią
4. inna odpowiedź (jaka?)

33. Z jakimi postawami wobec osób bezrobotnych najczęściej się Pan(i) spotyka?

1. chęć pomocy
2. lekceważenie
3. współczucie
4. okazywanie wyższości
5. obojętność
6. zatroskanie
7. inne postawy (jakie?)

34. Co w Pańskiej (Pani) sytuacji bezrobotnego(ej) jest dla Pana(i) najbardziej uciążliwe? (proszę wybrać jedną odpowiedź)

1. brak pieniędzy (problemy materialne)
2. czuje się Pan(i) niepotrzebny(a)
3. nie ma Pan(i) co robić z wolnym czasem
4. krępuje się Pan(i), że jest bezrobotny(a)
5. mniejsza ilość kontaktów z ludźmi (przyjaciele, koledzy)
6. zapominanie umiejętności zawodowych już zdobytych
7. coś innego (co?)

35. Czy zdarzyło się Panu(i) nie przyznać (np. w rozmowie) do tego, że jest Pan(i) bezrobotny(a)?

1. nie, nigdy
2. czasem zdarzają mi się takie sytuacje
3. zazwyczaj staram się ukryć to, że jestem bezrobotny(a)
4. inna odpowiedź (jaka?)

36. Jaki wpływ na człowieka ma to, że nie może znaleźć pracy, że jest bezrobotny? Które z następujących stwierdzeń są zgodne z Pana(i) opinią:

1. bezrobocie skłania do doskonalenia swoich umiejętności lub zdobywania nowych, bardziej pożytecznych
2. bezrobocie zwiększa szacunek dla pracy
3. bezrobocie powoduje utratę wiary we własne siły
4. bezrobocie wypycha ludzi na margines życia społecznego, ułatwia wejście na drogę przestępstwa
5. bezrobocie wyzwała silne poczucie samotności, a nawet odrzucenia przez społeczeństwo

37. Czy w ciągu ostatnich lat wykonywał(a) Pan(i) jakąś pracę społecznie w swoim miejscu zamieszkania?

1. tak, prace przy placówkach oświatowo-wychowawczych (np. żłobek, przedszkole, szkoła, świetlica, klub, uczelnia)
2. tak, prace na rzecz parafii (np. budowa lub remont kościoła, plebanii, porządkowanie cmentarzy, sprzątanie w kościele)
3. tak, prace przy budowie (modernizacji) lokalnych dróg, dojazdów, przystanków itp
4. tak, inne prace (jakie?)
5. nie, nie wykonywałem(am)

38. Jak zareagował(a)by Pan(i), gdyby zaproponowano Panu(i) jako osobie bezrobotnej dodatkową pomoc materialną? Czy przyjąłby(ęłabym) Pan(i) taką pomoc z: (proszę wpisać 1 jeśli „tak”, 2 – jeśli „nie” i 3 – jeśli „trudno powiedzieć”)

1. opieki społecznej
2. parafii
3. innych instytucji charytatywnych
4. od rodziny
5. od osób obcych

39. Jak Pan(i) sądzi, od czego przede wszystkim zależy uzyskanie pracy przez osoby bezrobotne:

1. od sytuacji gospodarczej kraju
2. od aktywności biur pracy
3. od aktywności samych bezrobotnych
4. od wykształcenia i kwalifikacji zawodowych bezrobotnych
5. od czegoś innego (od czego?)

40. Kto zdaniem Pana(i) przede wszystkim powinien troszczyć się o zapewnienie pracy bezrobotnym?

1. rząd
2. władze samorządowe
3. pracodawcy
4. związki zawodowe
5. instytucje charytatywne
6. Kościół i parafie
7. sam bezrobotny
8. ktoś inny (kto?)

41. Ludzie różnie oceniają swoje życie. Jedni uważają je za sensowne i dające zadowolenie, inni za bezsensowne. Jaki jest Pana(i) stosunek do życia? Proszę wybrać jedną z poniższych odpowiedzi:

1. życie jest bezsensowne i można w nie zwątpić
2. nie dostrzegam w życiu zbyt wiele sensu, ale życie daje mi zadowolenie
3. życie jest stosowne, ale zadowolenia mi nie daje
4. życie jest sensowne i daje mi zadowolenie

42. Jak często odczuwa Pan(i), że życie jest bez sensu?

5. bardzo często
6. często
7. czasami
8. rzadko
9. nigdy
10. nie umiem powiedzieć

43. Czy ogólnie rzecz biorąc popiera Pan(i) czy też nie kierunek zmian politycznych i gospodarczych, jakie zaszły w Polsce w ciągu ostatnich trzech lat?

1. zdecydowanie nie popieram
2. raczej nie popieram
3. raczej popieram
4. zdecydowanie popieram
5. trudno powiedzieć

METRYCZKA

44. Płeć

1. kobieta
2. mężczyzna

45. Wiek (ile ukończonych lat)

46. Jakie ma Pan(i) wykształcenie?

1. niepełne podstawowe
2. podstawowe
3. zasadnicze zawodowe
4. niepełne średnie
5. średnie ogólnokształcące
6. średnie zawodowe
7. pomaturalne
8. niepełne wyższe
9. wyższe

47. (Dla osób, które wcześniej pracowały). Jaki był ostatnio wykonywany przez Pana(ią) zawód?

1. robotnik niewykwalifikowany
2. robotnik wykwalifikowany
3. pracownik fizyczno-umysłowy
4. pracownik umysłowy
5. kadra kierownicza
6. inteligencja
7. rolnik
8. prywatny przedsiębiorca

48. (Dla osób, które wcześniej pracowały). Ile osób zatrudniał Pana(i) ostatni zakład pracy?

1. do 10 osób
2. od 11 do 50 osób
3. od 51 do 100 osób
4. od 101 do 500 osób
5. od 501 do 1000 osób
6. powyżej 1000 osób

49. Czy w Pana(i) rodzinie (gospodarstwie domowym) są inne osoby bezrobotne?

1. tak
2. nie

50. Czy ma Pan(i) dzieci na utrzymaniu?

1. tak - (ile?)
2. nie -
 - a) dzieci usamodzielnione
 - b) bezdzietny(a)
 - c) stan wolny

51. Od kiedy jest Pan(i) bezrobotny(a)?

1. do 3 miesięcy
2. 3-6 miesięcy
3. 6-9 miesięcy
4. 9-12 miesięcy
5. ponad rok

52. Czy pobiera Pan(i) zasiłek?

1. tak
2. nie

53. Czy odkąd został(a) Pan(i) bezrobotnym(a), zdarzało się Panu(i) szukać pracy na własną rękę – chodząc do zakładów pracy?

1. tak
2. nie

54. Jak Pan(i) ocenia własną (swojej rodziny) sytuację materialną?

1. powodzi mi się bardzo dobrze
2. powodzi mi się całkiem nieźle
3. powodzi mi się znośnie
4. powodzi mi się nie najlepiej
5. powodzi mi się źle

55. Jakie są przeciętne miesięczne dochody na 1 osobę w Pana(i) rodzinie?

1. do 400 tys. zł
2. 401 – 800 tys. zł
3. 801 – 1200 tys. zł
4. 1201 – 1600 tys. zł
5. Powyżej 1600 tys. zł

56. Czy jest Pan(i) katolikiem(czką)?

1. tak
2. nie

57. Jaki jest Pan(i) stosunek do wiary i praktyk religijnych?

1. jestem wierzący(a) i praktykujący(a) regularnie
2. jestem wierzący(a) i praktykujący(a) nieregularnie
3. jestem wierzący(a) i niepraktykujący(a)
4. jestem niewierzący(a), ale chodzę do kościoła
5. jestem niewierzący(a) i niepraktykujący(a)

Młodzież a wartości prospołeczne

(Janusz Mariański, 1994)

ANKIETA ANONIMOWA

W prasie, radiu i telewizji często dyskutuje się o wartościach ważnych dla każdego człowieka i społeczeństwa. W okresie, kiedy sprawy młodzieży stoją w centrum uwagi społecznej, rzetelna analiza opinii młodzieży jest sprawą niesłychanie istotną. Wyniki tego rodzaju badań mają ogromne znaczenie zarówno naukowe, jak i społeczne.

Chcąc poznać rzeczywiste poglądy społeczeństwa na ten temat, zwracamy się do Ciebie o udzielenie odpowiedzi na pytania zawarte w naszym kwestionariuszu. Nie ma tutaj dobrych ani złych odpowiedzi. Zależy nam na szczerych i wyczerpujących wypowiedziach. Wszystkie uzyskane informacje będą analizowane wyłącznie w zbiorczych zestawieniach statystycznych.

Dziękujemy za wypełnienie ankiety

1. Czym jest według Ciebie miłość bliźniego?

1. To darzenie drugiego człowieka głębokim uczuciem
2. To odpowiedzialne i bezinteresowne poszukiwanie dobra w drugim człowieku..
3. To spełnienie wszystkich pragnień drugiego człowieka
4. Inna odpowiedź, jaka?.....
5. Trudno powiedzieć

2. Czy zgadzasz się z następującymi opiniami? (proszę wstawić krzyżyk w tabeli zgodnie ze swoim przekonaniem)

		tak	nie	to zależy
1.	Ten, kto chce żyć zgodnie z zasadą „miłuj bliźniego, jak siebie samego”, szkodzi tylko sobie			
2.	Trzeba się przede wszystkim troszczyć o to, by dorównać innym, w przeciwnym razie nie ma się nic z życia			
3.	Jest rzeczą niemożliwą kochać nieprzyjaciół			

3. Z którym z następujących dwóch twierdzeń był(a)byś skłonny(a) zgodzić się?

A. Niezależnie od zalet i wad, jakie mają rodzice, należy ich zawsze kochać i szanować.

B. Nie ma obowiązku szanowania i kochania rodziców, którzy nie zasłużyli sobie na to swoim postępowaniem

1. zgadzam się z twierdzeniem A
2. zgadzam się z twierdzeniem B
3. trudno mi powiedzieć

4. Które z poniższych twierdzeń najlepiej określają Twoje poglądy na temat zobowiązań rodziców na rzecz dzieci?

1. obowiązkiem rodziców jest dawać dzieciom wszystko nawet ze szkodą dla siebie
2. rodzice mają własne życie i nie powinno się od nich wymagać zbyt wiele
3. ani jedno, ani drugie
4. trudno mi powiedzieć

5. Proszę powiedzieć, które z wymienionych zalet uważasz za szczególnie ważne cele i wartości w wychowaniu dzieci? (Proszę wybrać nie więcej niż pięć odpowiedzi).

1. oszczędność
2. uczciwość
3. sumienność
4. pracowitość
5. opanowanie
6. wytrwałość
7. posłuszeństwo
8. szacunek dla samego siebie
9. cierpliwość
10. lojalność
11. dobre obyczaje
12. poszanowanie cudzej własności
13. tolerancja
14. wiara religijna
15. odpowiedzialność
16. bezinteresowność
17. odwaga
18. samodzielność
19. prawdomówność
20. systematyczność
21. punktualność
22. krytyczny stosunek do autorytetów
23. inne, jakie?.....

6. Proszę przeczytać jeszcze raz powyższy wykaz celów i wartości oraz określić, który z nich jest najważniejszy. (Wpisać numer).....

7. Jak określił(a)byś odnośnienie się do Ciebie Twoich rodziców?

1. Rodzice nie stawiają mi wymagań i nie są dla mnie uczuciowym oparciem
2. Rodzice nie stawiają mi wymagań, ale są dla mnie uczuciowym oparciem
3. Rodzice stawiają mi wymagania, ale są dla mnie uczuciowym oparciem
4. Rodzice stawiają mi wymagania i są dla mnie uczuciowym oparciem

8. Jak układają się Twoje stosunki z rodzicami?

	z ojcem	z matką
1. Bardzo dobrze		
2. Dość dobrze		
3. Różnie bywa		
4. Raczej źle		
5. Bardzo źle		

9. Jak określił(a)byś atmosferę w Twoim domu rodzinnym? (Wybierz najwyżej trzy odpowiedzi)

1. wzajemny szacunek
2. wyrozumiałość
3. umiejętność przebaczenia
4. ciągłe nakazy i zakazy
5. napięcia i konflikty
6. awantury z powodu nałogów rodziców lub jednego z nich
7. poczucie wzajemnej odpowiedzialności
8. przyjaźń i współpraca
9. inne (jakie?).....

10. Czy Twoi rodzice kłócą się ze sobą?

1. bardzo często
2. często
3. czasem
4. rzadko
5. w zasadzie nigdy

Tak Nie

11. Czy Twoi rodzice mają czas dla Ciebie

Czy lubią z Tobą porozmawiać?

Czy interesują się Twoimi problemami?

Pomagają w razie potrzeby w nauce?

W wspólnie z Tobą spędzają wakacje?

12. Czy w czasie wolnym wolisz przebywać?

1. w swoim domu
2. w domu kolegi lub koleżanki
3. na ulicy razem z kolegami i koleżankami
4. jeszcze gdzie indziej (gdzie?).....

13. Czy Twoi rodzice:

1. chętnie pomagają innym ludziom w sposób bezinteresowny
2. pomagają innym wyłącznie według zasad „coś za coś
3. nie pomagają, gdyż wyznają zasadę, że każdy powinien sobie radzić sam

14. Czy Twoi rodzice uważają, że przedszkole i szkoła powinny nauczyć:

1. uczynności wobec innych i umiejętności przyjaznego współżycia z innymi ludźmi
2. umiejętności walki o swoje dobro, rozpychania się łokciami, nie przejmowania się innymi ludźmi
3. trudno powiedzieć

15. Jak sądzisz, czy rodzice w stosunku do Ciebie są:

1. zbyt surowi
2. zbyt łagodni
3. wymagają tyle, ile trzeba

16. Czy w okresie dzieciństwa rodzice stosowali wobec Ciebie kary cielesne (np. bicie)?

1. często
2. czasem
3. rzadko
4. w zasadzie nigdy

17. Czy gdybyś miał (a) w przyszłości dzieci, wychował(a)byś je tak samo, jak Ty byłeś(aś) wychowywany(a)?

1. tak, zupełnie tak samo
2. podobnie, ale z pewnymi różnicami
3. niezbyt podobnie
4. zupełnie inaczej

18. Często w domu bywa tak, że rodzice niektóre zachowania chwalą i nagradzają bardziej niż inne. Jak jest u Ciebie w domu? Za co rodzice chwalą Cię najczęściej? Przeczytaj uważnie podaną dalej listę i zastanów się, za które z zachowań rodzice chwalą Cię najczęściej. Wybierz najwyżej trzy odpowiedzi:

1. pomoc w domowych zajęciach
2. samodzielność i dawanie sobie rady
3. posłuszeństwo starszym
4. zachowanie czystości i porządku
5. dobre stopnie w szkole
6. mówienie prawdy
7. tak zwane „dobre serce
8. dobre zachowanie w szkole
9. udzielenie pomocy innym
10. inne (jakie?).....

19. Powiedz, z jakiego postępowania Twoi rodzice są najbardziej niezadowoleni i ganią Cię. Wybierz najwyżej trzy odpowiedzi.

1. uchylenie się od pomocy przy pracy w domu
2. brak szacunku dla osób starszych
3. złe stopnie w szkole
4. kłamstwo
5. złe zachowanie w szkole
6. nie udzielanie pomocy innym
7. tak zwane „nieczułe serce”
8. inne (jakie?)

20. Jak zwykle postępują rodzice, gdy zrobisz coś dobrego?

1. nic nie mówią, nie zwracają na to uwagi
2. nic nie robią, ale widać, że cieszą się i są zadowoleni
3. chwalą mnie
4. robią mi drobną przyjemność
5. kupują prezenty
6. dają po prostu pieniądze
7. inne (jakie?)

21. Co robią Twoi rodzice, gdy któreś z ich dzieci otrzymując coś dobrego lub atrakcyjnego nie podzieli się z rodzeństwem, nie chce pożyczyć tej rzeczy lub – jeśli to jest coś do zjedzenia – zjada samo:

1. nie zwracają na to uwagi, uważają to za normalne
2. nie pochwalą tego, ale nie bardzo mają czas, żeby o tym mówić
3. starają się nakłonić nas do dzielenia się, ale nie uważają tego za bardzo ważną rzecz
4. zawsze przestrzegają, żebyśmy się dzielili
5. inne (jakie?)

22. Czy chętnie pomagasz w domu rodzicom?

1. bardzo chętnie
2. dość chętnie
3. niechętnie
4. bardzo niechętnie
5. nie pomagam nigdy

23. W życiu codziennym rodzeństwo wymaga pomocy rodzinnej. Czy Twoim zdaniem należy im pomagać?

1. zawsze
2. raczej zawsze
3. czasami
4. raczej rzadko
5. nigdy

24. Gdy Twoi rodzice są zmartwieni, co wtedy robisz? (Wybierz jedną odpowiedź)

1. okazujesz współczucie i pocieszasz
2. starasz się im pomóc
3. zostawiasz ich w spokoju, bo i tak dadzą sobie radę
4. czekasz, aż sytuacja się wyjaśni
5. pozostajesz obojętny

25. Czy pomagasz kolegom lub koleżankom w nauce lub w pracy?

1. zdecydowanie tak
2. raczej tak
3. czasami
4. raczej nie
5. nigdy

26. W każdej klasie lub grupie koleżeńskej jest osoba słabsza fizycznie, mniej zdolna – tzw. „oferma”. Jaki jest Twój stosunek do niej? Czy starasz się:

1. pomóc jej w nauce
2. stajesz w jej obronie, gdy jej dokuczają
3. nie interesujesz się nią
4. uważasz, że takie osoby nie powinny chodzić do Twojej szkoły
5. lubisz z niej poartować, mimo że sprawia jej to przykrość

27. Jaki według Ciebie powinien być dobry kolega lub koleżanka? (Wybierz najwyżej trzy odpowiedzi)

1. uczynny	8. odważny
2. pracowity	9. zaradny i samodzielny
3. koleżeński	10. dobry dla rodziców
4. ładny	11. prawdomówny
5. wesoły	12. ambitny
6. dobry uczeń	13. inne (jakie?)
7. zręczny i silny	

28. Czasami w grupie kolegów i koleżanek niektóre dzieci są mniej lubiane ze względu na swoje zachowanie. Które z niżej wymienionych zachowań potępiłbyś najbardziej? (Wybierz najwyżej trzy odpowiedzi)

1. mazgajstwo
2. niedotrzymanie słowa
3. odmówienie pomocy koledze
4. oszukiwanie w drobnych sprawach
5. skarżenie
6. odmówienie pożyczenia czegoś
7. wychwalanie się
8. nie dzielenie się z nikim
9. kłócenie się o byle co i bicie

29. Jak oceniasz ucznia, który nie wypełnia obowiązków szkolnych?

1. zdecydowanie potępiam
2. potępiam
3. zależy od sytuacji
4. nie potępiam
5. zdecydowanie nie potępiam

30. Czy bijesz się z kolegami, koleżankami?

1. bardzo często
2. często
3. czasem
4. rzadko
5. nigdy

31. Czy zabierasz po kryjomu jakieś rzeczy rodzicom lub innym ludziom?

1. bardzo często
2. często
3. czasem
4. rzadko
5. nigdy

32. Czy zdarza Ci się popełnić kłamstwo?

1. bardzo często
2. często

3. czasem
4. rzadko
5. nigdy

33. Jeśli sądzisz, że człowiek powinien przestrzegać normy nakazującej mówienie prawdy i zakazującej kłamstwa, to dlaczego?

1. człowiek powinien rozumieć, że istnieją pewne nienaruszalne zasady etyczne, od których nie należy odstępować
2. człowiek powinien kierować się dobrem drugiego człowieka, a okłamywanie jest formą wyrządzenia ludziom szkody
3. człowiek powinien zdawać sobie sprawę, że kłamiąc trudno zachować szacunek dla samego siebie i mieć poczucie własnej wartości
4. człowiek powinien zdawać sobie sprawę, że w życiu obowiązuje zasada wzajemności i ktoś, kto kłamie, sam będzie narażony na kłamstwa ze strony innych
5. człowiek nie musi przestrzegać normy nakazującej mówienie prawdy i zakazującej kłamstwa

34. Co sądzisz o swoich kolegach i koleżankach?

1. są dobrymi przyjaciółmi, którzy potrafią pomóc w biedzie
2. są konkurentami w walce o lepsze miejsce w nauce i zachowaniu
3. są egoistami, którzy myślą o sobie
4. nie interesuję się moimi kolegami i koleżankami

35. Czy masz dobrych kolegów/koleżanki i przyjaciół?

1. jednego
2. dwóch
3. trzech lub więcej
4. nie mam żadnego

36. Niektórzy ludzie robią różne drobne świństwa w szkole, w pracy czy w życiu towarzyskim. Jak należy postępować wobec takich ludzi? (wybierz tylko jedną odpowiedź)

1. odsunąć się od nich i starać się ich unikać
2. zlekceważyć ich postępowanie i starać się tym nie przejmować
3. zrobić im w miarę możliwości coś nieprzyjemnego, aby wiedzieli, że ich postępowanie się nie opłaca
4. okazywać im wyrozumiałość oczekując, że się poprawią

37. Czy widok płaczącej osoby:

1. wzrusza Cię do łez
2. budzi chęć pomocy
3. śmieszy Cię
4. nie wywołuje żadnych uczuć

38. Na ulicy, którą właśnie idziesz, leży osoba w Twoim wieku. Widzisz, że cierpi. Co robisz w takiej sytuacji?

1. podchodzisz i pytasz, w czym możesz jej pomóc
2. przechodzisz na drugą stronę ulicy i odchodzisz, udając, że nic nie widziałeś
3. stajesz z daleka i obserwujesz, co będzie
4. inne zachowanie (jakie?)

39. Z kim lub z czym Ty najbardziej liczysz się w swoim postępowaniu?

1. opinią rodziców
2. opinią kolegów i koleżanek
3. opinią nauczycieli
4. nakazami wiary
5. własną korzyścią
6. opinią księży lub katechetów
7. własnym sumieniem
8. inne zachowanie (jakie?)

40. Niektórzy uważają, że ludzie są z natury raczej źli niż dobrzy i lepiej im nie bardzo ufać.

1. zgadzam się z nimi zdecydowanie
2. raczej się zgadzam
3. nie mam zdania
4. raczej się nie zgadzam
5. zdecydowanie się nie zgadzam

41. Kiedy jesteś najbardziej zadowolony? (wybierz najwyżej trzy odpowiedzi)

1. kiedy dostajesz dobre stopnie
2. zrobisz komuś przyjemność
3. możesz zaimponować kolegom
4. pomożesz lub usłużysz innym
5. dostaniesz nowe ubranie lub inne przedmioty
6. robisz to, na co masz ochotę, lub możesz nic nie robić
7. kiedy powstrzymujesz się od jakiegoś złego czynu
8. inne (jakie?)

42. Jeśli uważasz, że zawsze należy postępować uczciwie, to dlaczego? (wybierz właściwą odpowiedź)

1. uzyskuje się szacunek ludzi
2. czyni się ludziom więcej dobra
3. można więcej osiągnąć w życiu
4. nie jest się narażonym na karę
5. ma się czyste sumienie
6. ze względu na nakazy religii
7. łatwiej jest żyć
8. nie trzeba zawsze postępować uczciwie
9. inne (jakie?)

43. Niektórzy ludzie uważają, że postępowanie egoistyczne jest tak powszechne, że trudno je ocenić zbyt surowo.

1. zgadzam się z nimi zdecydowanie
2. raczej się z nimi zgadzam
3. nie mam zdania
4. raczej się nie zgadzam
5. zdecydowanie się nie zgadzam

44. Człowiek często znajduje się w sytuacji, kiedy jego własne dobro jest w konflikcie z dobrem innych ludzi. Która z poniższych opinii jest najbliższa Twoim poglądom na ten temat?

1. jedynie życie dla innych ludzi nadaje sens egzystencji człowieka i dlatego w postępowaniu ludzi zdecydowanie powinien przeważać wzgląd na dobro innych
2. należy przedkładać dobro innych nad własne, ale mimo o dobra własnego nie należy bagatelizować
3. należy umieć znaleźć wyjście pośrednie między dobrem własnym a cudzym
4. choć jest rzeczą naturalną dbanie przede wszystkim o własny interes, należy w miarę możliwości uwzględniać i cudze
5. lepsze jest konsekwentne kierowanie się jedynie dobrem własnym niż udawanie przed sobą i innymi, że można postępować inaczej
6. nie umiem powiedzieć

45. Jak sądzisz, czy ludzie są na ogół życzliwi, obojętni czy złośliwi wobec innych?

1. życzliwi
2. obojętni
3. nieżyczliwi lub złośliwi
4. różni w różnych sytuacjach
5. nie umiem powiedzieć

46. Jak sądzisz, czym kierują się ludzie w Twoim otoczeniu?

1. większość głównie kieruje się własnym interesem lub co najwyżej interesem własnej rodziny
2. większość dba przede wszystkim o własne interesy, ale także stara się brać udział w sprawach dotyczących innych ludzi
3. większość ludzi ma na uwadze ogólny pożytek, bo i tak w rezultacie prowadzi to do realizacji ich indywidualnych interesów
4. większość ludzi ma na uwadze przede wszystkim pożytek społeczny, poświęca się dla dobra całego społeczeństwa
5. inne (jakie?)

47. Na temat udzielania sobie przez ludzi pomocy istnieją różne opinie. Która z przedstawionych poniżej odpowiada Ci najbardziej?

1. dobrze jest, gdy każdy liczy tylko na siebie, bo wtedy pomoc w ogóle nie będzie potrzebna
2. dobrze jest pomagać innym, bo pomagając można potem liczyć na pomoc z ich strony
3. dobrze jest pomagać innym, nawet wtedy, gdy samemu nic się z tego nie ma
4. nie umiem powiedzieć

48. Niektórzy ludzie pomagając innym kierują się przede wszystkim bezpośrednim uczuciem i „głosem serca”, nie zastanawiając się nad słusnością tego, co robią. Inni pomagają, bo takie mają zasady, kierują się przekonaniem, że tak właśnie należy postępować. Czy Ty cenisz najbardziej postępowanie tego, kto kieruje się:

1. zasadami i przekonaniem o tym, co jest słuszne, a co nie
2. uczuciem, działając trochę odruchowo i w sposób niewyrozumowany
3. zarówno uczuciami jak i zasadami

50. Zdarza się często, że pomagamy innemu człowiekowi, a ten nie odwdzięcza się tym samym, chociaż ma okazję. Jak Twoim zdaniem należy postępować w podobnych sytuacjach?

1. nie należy pomagać tym, którzy nigdy nie starają się odwdzięczyć
2. niewdzięczność należy potępiać, ale trudno pomagać tylko tym, którzy się odwdzięczają

3. pomagając innym nie powinno się brać w ogóle pod uwagę, czy ktoś się odwdzięczy, czy nie
4. nie umiem powiedzieć

51. Co sądzisz o postępowaniu ludzi, którzy robią coś, jak to się mówi bezinteresownie. Czym tacy ludzie naprawdę się kierują? Wybierz właściwe odpowiedzi

1. zasadami i poczuciem obowiązku
2. uczuciem, współczuciem dla drugich, jak to się potocznie mówi „odruchem serca”
3. chcą się odwdzięczyć za to, co już wcześniej dostali od innych
4. aby uzyskać wewnętrzne zadowolenie, że zrobili coś, co uważają za słuszne
5. aby uzyskać uznanie i pochwały ze strony otoczenia
6. chcą, aby inni wobec nich postępowali podobnie, liczą na wzajemność
7. czym innym, czym?
8. w ogóle nie wierzę w czyny bezinteresowne, w rzeczywistości zawsze kryje się za tym jakiś interes

52. Którą z odpowiedzi wybranych w poprzednim pytaniu uważasz za najważniejszą? (wpisz odpowiednią cyfrę)

53. Co sądzisz na temat okazywania ludziom zaufania?

1. należy ufać każdemu, dopóki on nie zawiedzie zaufania
2. ufać można tylko temu, kogo się dobrze zna
3. nie należy ufać ludziom, można ufać tylko sobie

54. Kiedy widzisz, że ktoś potrzebuje pomocy i ty mógłbyś jej udzielić, co wtedy robisz?

1. udaję, że nie widzę i przechodzę obojętnie
2. udzielam pomocy tylko osobie, którą znam
3. pomagam każdemu niezależnie od tego, czy go znam
4. trudno powiedzieć, jak postąpiłbym

55. Jak postąpił(a)byś, gdybyś był(a) świadkiem sytuacji, w której jeden człowiek krzywdzi drugiego?

1. zwrócił(a)bym mu uwagę
2. skrytykował(a)bym go publicznie
3. stanął(a)bym w obronie krzywdzonego
4. zawiadomił(a) bym jego przełożonych
5. potępił(a)bym go w duchu
6. nie wtrącał(a)bym się
7. nie wiem, jak bym postąpił(a)

56. Które z wymienionych nakazów religii uważasz za najważniejsze dla postępowania człowieka wierzącego? (wybierz właściwą odpowiedź)

1. odmawianie modlitwy
2. nie wyrządzanie krzywdy bliźniemu
3. uczęszczanie do kościoła
4. pomaganie bliźniemu
5. szacunek dla mienia społecznego
6. prawdomówność
7. inne (jakie?)

57. Czy zawsze z szacunkiem odnosisz się do ludzi starszych?

1. tak, zawsze
2. czasem naśmiewam się z niedołęжных starców
3. w razie potrzeby udzielam im pomocy
4. nie szanuję, lekceważę ludzi starszych

58. Czy masz jakiś cel, który chciał(a)byś w życiu osiągnąć? Napisz, jaki to cel:

.....

59. Jak sądzisz, od czego zależy przede wszystkim zrealizowanie Twoich marzeń i planów życiowych?

1. od Twojej wytrwałości i pracy
2. od pomocy innych ludzi
3. od przypadku i okoliczności od Ciebie niezależnych
4. inne (jakie?)

60. Co chciał(a)byś w swoim życiu przede wszystkim osiągnąć? (Wybierz cztery najważniejsze sprawy)

1. dobre warunki materialne,	9. spokój
2. wysokie zarobki	10. szczęście rodzinne
3. czyste sumienie	11. uznanie ludzi, których szanujesz
4. miłość	12. wysokie stanowisko
5. możliwość dopomożenia innym ludziom	13. interesującą pracę
6. możliwość zrobienia czegoś dla społeczeństwa	14. wykształcenie
7. niezależność	15. zbawienie
8. powodzenie u dziewcząt/chłopców	16. sławę

61. Co oznacza według Ciebie „udane życie”? (Wybierz właściwą odpowiedź)

1. życie w dostatku
2. szczęśliwe życie w rodzinie, miłość, przyjaźń
3. lekkie i wygodne życie
4. życie nie tylko dla siebie, ale i dla innych
5. życie przyjemne i wesołe
6. życie w zdrowiu, bez specjalnych nieszczęść
7. zdobycie wykształcenia i umiłowanego zawodu
8. inne (jakie?)

62. Które z wymienionych cech charakteru chciał(a)byś wyrobić we własnym życiu (Wybierz cztery odpowiedzi)

1. umiejętność dobrego współżycia z ludźmi	9. zaradność życiowa
2. rzetelność i dokładność w pracy	10. pomysłowość w pracy
3. inteligencja i wysoki poziom umysłowy	11. odwaga w obronie swoich przekonań
4. uczciwość	12. pogodne usposobienie
5. silna wola	13. umiejętność pomagania innym
6. skromność	14. wykształcenie
7. samodzielność w myśleniu	15. pobożność
8. silne zasady moralne	

63. Jaki typ człowieka odpowiada Ci najbardziej?

1. ten, który troszczy się o siebie i swoją rodzinę
2. ten, który żyje dla innych
3. ten, który rozkoszuje się życiem
4. ten, który wszystko przyjmuje bez sprzeciwu
5. ten, który nie chce nic więcej, jak tylko to, na co zasługuje

64. Czy Twoi rodzice są:

	ojciec	matka
1. głęboko wierzący		
2. wierzący		
3. niezdecydowani, ale przywiązani do tradycji religijnej		
4. obojętni w sprawach wiary		
5. niewierzący		

65. Czy Twoi rodzice chodzą do kościoła?

	ojciec	matka
6. systematycznie		
7. niesystematycznie		
8. rzadko		
9. wcale		

66. Do jakiego wyznania religijnego należysz?

1. rzymskokatolickiego
2. prawosławnego
3. protestanckiego
4. mojżeszowego
5. muzułmańskiego
6. buddyjskiego
7. inne, jakie?
8. do żadnego

67. Czy wierzysz w Boga?

1. wierzę w Boga bardzo mocno
2. wierzę w Boga, choć czasem przeżywam zwątpienia
3. wierzę w siłę wyższą, ale nie w Boga
4. nie wierzę ani w Boga, ani w siłę wyższą
5. trudno powiedzieć

68. Jaki jest Twój stosunek do wiary?

1. głęboko wierzący
2. wierzący
3. niezdecydowany, ale przywiązany do tradycji religijnej
4. obojętny
5. niewierzący

69. Jaki jest Twój stosunek do praktyk religijnych?

1. praktykuję w każdą niedzielę i czasami w dni powszednie
2. praktykuję w każdą niedzielę
3. praktykuję dwa, trzy razy w miesiącu
4. praktykuję raz w miesiącu
5. praktykuje kilka razy w roku
6. w ogóle nie praktykuję

**NA ZAKOŃCZENIE PROSIMY O UDZIELENIE KILKU
INFORMACJI O SOBIE**

70. Płeć:

1. kobieta
2. mężczyzna

71. Wiek (ile ukończonych lat?)

72. Typ szkołyKlasa

73. Stałe miejsce zamieszkania:

1. wieś
2. miasto lub osiedle do 20 tys. mieszkańców
3. miasto od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców
4. miasto ponad 100 tys. mieszkańców

74. Ile masz rodzeństwa oprócz Ciebie?

1. jedno
2. dwoje
3. troje i więcej
4. jestem jedynakiem (jedynaczką)

75. Przynależność do organizacji społeczno-politycznych:

1. nie należę
2. należę i jestem mało aktywnym członkiem
3. należę i działam aktywnie
4. jeżeli należysz do organizacji, to do jakich?

75. Przynależność do wspólnot religijnych:

1. nie należę
2. należę i jestem mało aktywnym członkiem
3. należę i działam aktywnie
4. jeżeli należysz do wspólnot religijnych, to do jakich?

76. Jak oceniasz najogólniej sytuację materialną swojej rodziny?

1. wyraźnie dobra
2. dość dobra
3. przeciętna
4. raczej zła
5. zdecydowanie zła

77. Jaki jest zawód Twoich rodziców?

1. ojca
2. matki

78. Jakie jest wykształcenie Twoich rodziców?

1. ojca
2. matki

79. Pochodzenie społeczne

1. inteligenckie
2. robotnicze
3. chłopskie
4. inne (jakie?)

80. Twoje uwagi o ankiecie

.....
.....

Etos pracy pielęgniarek
(Krystyna Szpak-Lipińska, 1999)
ANKIETA ANONIMOWA

Na przełomie tysiącleci obserwujemy na całym świecie i w społeczeństwie polskim kryzys kulturowy i moralny. Kryzys ten dotyka także grupy zawodów najwyższego społecznego zaufania, zawodów medycznych, których misją jest służba człowiekowi, w tym również zawodu pielęgniarki. Chcąc poznać rzeczywiste poglądy społeczeństwa na ten temat, zwracamy się do Pani o udzielenie odpowiedzi na pytania zawarte w kwestionariuszu ankiety. Nie ma tutaj dobrych ani złych odpowiedzi. Zależy nam na szczerych i wyczerpujących wypowiedziach. Zapewniamy całkowitą anonimowość, wszystkie uzyskane informacje będą analizowane wyłącznie w zbiorczych zestawieniach statystycznych.

Serdecznie dziękujemy za wypełnienie ankiety.

1. Przedstawiamy Pani dwa twierdzenia, które ludzie czasami wypowiadają na temat dobra i zła. Które jest bliższe Pani?

A. Istnieją całkowicie jasne kryteria określające, co jest dobre, a co złe. Mają one zastosowanie do każdego, niezależnie od okoliczności.

B. Nie ma jasnych i absolutnych kryteriów określających, co jest dobre, a co złe. Dobro i zło zależy w znacznej mierze od okoliczności.

1. Zgadzam się z twierdzeniem A
2. Zgadzam się z twierdzeniem B
3. Nie zgadzam się z obu twierdzeniami
4. Nie umiem powiedzieć

2. Ludzie różnią się między sobą w poglądach na to, jak dalece ich postępowanie powinno być podporządkowane pewnym ogólnym zasadom moralnym. Który z podanych poglądów zbliżony jest do Pani zdania na ten temat?

1. Należy mieć wyraźne zasady moralne i nigdy od nich nie odstępować
2. Należy mieć wyraźne zasady moralne, ale w pewnych sytuacjach można od nich odstąpić, byleby to były sytuacje wyjątkowe
3. Należy mieć pewne zasady moralne, ale nie ma w tym nic złego, kiedy się od nich odstępuje w związku z wymaganiami różnych sytuacji życiowych
4. Nie należy wiązać swego postępowania z określonymi z góry zasadami moralnymi, ale powinno się w zależności od sytuacji znajdować sposoby postępowania i zachowania

3. Czy zgadza się Pani, czy też nie zgadza z następującymi stwierdzeniami: /proszę wstawić znak „X” w tabeli zgodnie ze swoim przekonaniem/:

	Zdecydowanie się zgadzam	Zgadzam się	Ani się zgadzam, ani nie zgadzam	Nie zgadzam się	Zdecydowanie się nie zgadzam	Trudno powiedzieć
0 tym, czym jest dobro i zło, powinny decydować prawa Boże						
0 tym, czym jest dobro i zło, powinno decydować społeczeństwo						
To, czym jest dobro i zło, powinno być wewnętrzną sprawą każdego człowieka						

4. Czy Pani zdaniem niżej podane zachowania są zawsze złe lub dobre, czy też mogą być złe lub dobre w zależności od okoliczności? /Proszę wstawić znak „X” w tabeli/

	Zawsze dobre	Zawsze złe	To zależy od okoliczności
1. kłamstwo			
2. prawdomówność			
3. kradzież			
4. posłuszeństwo			
5. solidarność			
6. troska o „czyste ręce”			
7. przebaczenie win			
8. pokora			
9. dyskrecja			
10. stałość przekonań			
11. miłosierdzie			
12. tolerancja			
13. trzymanie się zasad			
14. szacunek dla starszych			
15. stawianie ponad wszystko własnej korzyści			

5. Jaki jest Pani stosunek do zasad moralnych religii katolickiej? Proszę zaznaczyć tę odpowiedź, do której zbliżają się Pani poglądy:

1. Zasady moralne katolicyzmu są najlepszą i wystarczającą moralnością
2. Wszystkie zasady katolicyzmu są słuszne, ale wobec skomplikowania życia trzeba je uzupełniać jakimiś innymi zasadami
3. Większość zasad moralnych katolicyzmu jest słuszna, lecz nie ze wszystkimi się zgadzam, a ponadto te, które są słuszne, na pewno nie wystarczają człowiekowi
4. Moralność religijna jest mi obca, ale niektóre zasady moralne katolicyzmu uważam za słuszne
5. Zasady moralne katolicyzmu są mi całkowicie obce

6. Na temat wzajemnego stosunku między religią i moralnością można spotkać wiele różnych poglądów. Który z przytoczonych jest najbliższy Pani poglądom?

1. Tylko religia może uzasadnić słuszne nakazy moralne
2. Dla mnie religia uzasadnia moje reguły moralne, ale sądzę, że można je sobie uzasadnić i bez niej
3. Nie czuję potrzeby uzasadniania moralności przez religię, wystarczy mi własne sumienie
4. Nie interesuję się tą sprawą

7. Czy jest ktoś, kogo Pani ceni i chciałaby go naśladować w życiu?

1. Tak
2. Nie

8. Jeżeli tak, to kogo?

9. Kto miał wpływ na kształtowanie się Pani przekonań moralnych?

1. Nauczyciele
2. Ludzie z najbliższego otoczenia
3. Rodzice
4. Księża
5. Działacze organizacji młodzieżowych
6. Prasa, radio, telewizja
7. Koledzy, koleżanki
8. Inni ludzie lub instytucje
9. Żadna z tych osób i instytucji
10. Trudno powiedzieć

10. Pani zdaniem ludzie, decydujący o tym co jest dobre a co złe, powinni:

1. Przyjmować opinie autorytetów
2. Częściowo przyjmować opinię autorytetów, a częściowo wyrabiać sobie własne zdanie
3. Wyrabiać sobie własne zdanie
4. Trudno powiedzieć

11. Jedni twierdzą, że w każdym człowieku tkwi dobro i zło. Inni mówią, że każdy człowiek jest zasadniczo dobry albo zły. Z którym z niżej podanych twierdzeń zgadza się Pani ?

1. Dobro i zło jest w każdym człowieku
2. Każdy jest zasadniczo dobry
3. Każdy jest zasadniczo zły
4. Nie umiem odpowiedzieć

12. Jacy, Pani zdaniem, są na ogół ludzie wobec siebie?

1. Życzliwi
2. Obojętni
3. Nieżyczliwi lub złośliwi
4. Rozmaici w różnych okolicznościach
5. Nie umiem odpowiedzieć

13. Człowiek często znajduje się w sytuacji, kiedy jego własny interes jest sprzeczny z interesem innych ludzi. Jak Pani zdaniem należy postępować w takich sytuacjach?

1. Należy brać pod uwagę przede wszystkim interesy innych ludzi
2. Ważniejsze są interesy innych ludzi, ale mimo to interesów własnych nie należy lekceważyć
3. Należy szukać wyjścia pośredniego między interesem własnym a cudzym
4. Choć jest rzeczą naturalną dbanie przede wszystkim o własny interes, należy w miarę możliwości uwzględniać i cudze interesy
5. Lepsze jest konsekwentne kierowanie się jedynie własnym interesem niż udawanie przed sobą i innymi, że można postępować inaczej
6. Nie umiem powiedzieć

14. Na temat udzielenia bliźniemu pomocy istnieją różne opinie. Która z przedstawionych poniżej opinii odpowiada Pani najbardziej?

1. Dobrze jest, gdy każdy liczy tylko na siebie, ponieważ nie ma konieczności pomagania mu
2. Dobrze jest pomagać innym, bo można potem liczyć na pomoc z ich strony
3. Dobrze jest pomagać innym, nawet wtedy, gdy samemu nic się z tego nie ma
4. Nie umiem powiedzieć

15. Co sądzi Pani na temat okazywania ludziom zaufania?

1. Należy ufać każdemu człowiekowi, dopóki nie zawiedzie zaufania
2. Ufać można tylko temu, kogo się dobrze poznało
3. Nie należy wierzyć ludziom, ufać można tylko samemu sobie
4. Nie umiem powiedzieć

16. Czym jest według Pani miłość bliźniego?

1. To darzenie drugiego człowieka głębokim uczuciem
2. To odpowiedzialne i bezinteresowne poszukiwanie dobra w drugim człowieku
3. To spełnienie wszystkich pragnień drugiego człowieka
4. Trudno odpowiedzieć
5. Mam inne zdanie/jakie?/

17. Czy zgadza się Pani z następującymi opiniami? (proszę wstawić znak „x” w tabeli zgodnie ze swoim przekonaniem)

	Tak	Nie	To zależy
1. Ten, kto chce żyć zgodnie z zasadą „miłuj bliźniego, jak siebie samego”, szkodzi tylko sobie			
2. Trzeba się przede wszystkim troszczyć o to, by dorównać innym, w przeciwnym razie nie ma się nic z życia			
3. Jest rzeczą niemożliwą kochać nieprzyjaciół			

18. Które z wymienionych poniżej wartości uważa Pani za najważniejsze w swoim życiu? Proszę wstawić znak „X” najwyżej do pięciu odpowiedzi?

1. Dobrobyt
2. Sława
3. Władza
4. Spokojne życie
5. Dużo przygód
6. Silny charakter
7. Szczęście rodzinne
8. Ciekawa praca
9. Szacunek ludzki
10. Grono przyjaciół
11. Wiara religijna
12. Pomyślność ojczyzny

13. Spokój w narodzie
14. Wielka odwzajemniona miłość
15. Pomoc innym ludziom
16. Wykształcenie
17. Coś jeszcze, co?

19. Czego najbardziej obawia się Pani w życiu? Proszę wstawić znak „X” w kratkę zgodnie ze swoim przekonaniem

1. Ciężkiej choroby, utraty zdrowia, kalectwa
2. Źle ułożonego życia, nieudanego małżeństwa, rozbicia rodziny
3. Straty kogoś bliskiego
4. Biedy, nędzy
5. Nienawiści i zawiści ludzkiej
6. Poczucia osamotnienia, braku przyjaciół, kolegów
7. Bezbarwnego i nudnego życia
8. Uświadomienia sobie pod koniec życia, że było ono puste i zmarnowane
9. Braku powodzenia w realizacji planów związanych z nauką lub pracą
10. Odejścia w jakimś okresie życia od ideałów, marzeń, które kiedyś wydawały się bardzo ważne
11. Ośmieszenia, kompromitacji
12. Utraty pracy
13. Nie obawiam się niczego
14. Inne obawy / jakie ? /

20. Czy uważa Pani, że w życiu należy stawiać sobie odległe cele, wykraczające poza zwykłą codzienność, sięgające w przyszłość ?

1. Zdecydowanie zgadzam się
2. Zgadzam się
3. Nie zgadzam się
4. Zdecydowanie nie zgadzam się
5. Trudno powiedzieć

21. Co Pani zdaniem przede wszystkim nadaje sens ludzkiemu życiu? Proszę zaznaczyć nie więcej niż pięć odpowiedzi.

1. Miłość, wielkie uczucie
2. Zdobywanie ludzkiego zaufania i przyjaciół
3. Znalezienie własnego miejsca w społeczeństwie oraz poczucie, że jest się w nim przydatnym i potrzebnym
4. Szczęście rodzinne
5. Pieniądze, dobrobyt, komfort życia, przyzwoita pozycja materialna
6. Wykształcenie, dążenie do wiedzy
7. Praca, którą się lubi
8. Bogactwo wrażeń, zakosztowanie wszystkiego choćby za cenę przykrości
9. Zdobywanie indywidualności, własnego stylu, umiejętności bycia ze sobą
10. Wiara w jakąś wielką ideę
11. Głęboka wiara religijna

12. Działanie i dążenie do wybranego celu
13. Pozostawienie po swoim życiu jakiegoś trwałego śladu
14. Spokojne życie bez żadnych niespodzianek
15. Coś jeszcze innego nadaje sens życiu ludzkiemu /co ?/

22. Którą z wybranych odpowiedzi w poprzednim pytaniu uważa Pani za najważniejszą?

Proszę wpisać numer tej odpowiedzi

23. W jakim stopniu wymienione niżej wartości są ważne dla Pani? Proszę wstawić „X” w odpowiedniej rubryce

	Bardzo ważne	Raczej ważne	Niezbyt ważne	W ogóle nieważne	Trudno powiedzieć
Dobry zawód					
Wielka, odwzajemniona miłość					
Rodzina, szczęście rodzinne					
Przyjaciele, znajomi					
Zdrowie dziecka					
Zdrowie własne					
Czas wolny, możliwość odpoczynku					
Praca, możliwość pracy					
Własne gospodarstwo, ziemia					
Wolność					
Dobra materialne, dobrobyt					
Religia, wiara					
Wykształcenie					
Polityka					

24. Czy poświęciłaby Pani zdrowie w imię którejś z wymienionych wartości?

1. Tak, jeśli tak, to dla jakiej? /proszę wpisać numer/
2. Nie
3. Trudno powiedzieć

25. Czy poświęciłaby Pani życie w imię którejś z wymienionych wartości?

1. Tak, jeśli tak, to dla jakiej? /proszę wpisać numer/
2. Nie
3. Trudno powiedzieć

26. Czy zgadza się Pani z następującymi opiniami? Proszę wstawić znak „X” w odpowiednim miejscu.

	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Trudno powiedzieć
Każdy człowiek ma prawo do życia					
Eutanazja w przypadku nieuleczalnie chorych jest dozwolona					
Aborcja jest dopuszczalna z różnych przyczyn					
Zapłodnienie „in vitro” jest dopuszczalne					
Diagnostyka prenatalna i preembrionalna powinna się rozwijać					
Transplantacja ratuje życie					
Eksperymenty medyczne godzą w godność człowieka					
Śmierć mózgowa oznacza koniec egzystencji ludzkiej					
W przypadku niepłodności dopuszczalne są wszystkie współczesne metody prokreacji medycznie wspomagane					
Należy prawnie zabronić ingerencji w procesy dziedziczności człowieka, np. klonowanie					

27. Proszę powiedzieć, czy pali Pani papierosy. Proszę wstawić znak „X” w odpowiednim miejscu

1. Tak - bardzo dużo /20-40 papierosów dziennie/
2. Tak - palę, ale mniej /10 - 20 papierosów dziennie/
3. Tak - palę mało /od 5 - 10 papierosów dziennie/
4. Tak - ale bardzo rzadko
5. Nie palę wcale

28. Jak zwykle Pani odpoczywa ?

1. Przed telewizorem
2. Czytając książkę, gazetę
3. Śpiąc
4. Spacerując
5. Rozmawiając z sąsiadami
6. Bawiąc się z dziećmi
7. Modląc się /idąc do kościoła/
8. Chwila ciszy, refleksja
9. Inne sposoby /jakie?/.

29. Swój stan zdrowia ocenia Pani jako:

1. Bardzo dobry
2. Dobry
3. Średni
4. Zły
5. Trudno powiedzieć

30. Proszę zaznaczyć, w jakim stopniu zgadza się Pani z każdym z poniższych stwierdzeń dotyczących zdrowia?

	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowanie nie
Jeśli będę właściwie postępować, łatwo mi będzie zachować dobry stan zdrowia				
Łatwo mi utrzymać dobry stan zdrowia, bo od urodzenia mam zdrowy organizm				
Wydaje mi się, że zachowanie dobrego stanu zdrowia to w moim przypadku kwestia szczęścia				
Kiedy zachoruję, to dlatego, że nie dbam o siebie				
Wydaje mi się, że wszyscy w mojej rodzinie po prostu mamy skłonności do chorowania				

31. Jaka jest Pani opinia w sprawie stosowania środków antykoncepcyjnych / proszę zaznaczyć wybraną odpowiedź /

- A. / odrzucam je zdecydowanie:
1. Z powodów religijnych
 2. Z powodów moralnych
 3. Z przyczyn zdrowotnych
- B. / w pewnych sytuacjach uważam stosowanie ich za dopuszczalne:
1. Jeżeli kobieta nie chce mieć dziecka
 2. Jeżeli kobieta ma już zbyt wiele dzieci
 3. Jeżeli urodzenie dziecka łączyłoby się z utratą zdrowia kobiety
 4. Z powodu rozprzestrzeniania się wirusa HIV
- C. / trudno mi powiedzieć

32. Jaka jest Pani opinia na temat przerywania ciąży? /Proszę zaznaczyć wybraną odpowiedź/:

- A. / odrzucam je zdecydowanie:
1. Z powodów religijnych
 2. Z powodów moralnych
 3. Z przyczyn zdrowotnych

B. / w pewnych sytuacjach uważam je za dopuszczalne:

1. Gdy kobieta jest w trudnej sytuacji materialnej
2. Jeżeli kobieta jest niezamężna
3. Gdy kobieta została zgwałcona
4. Jeżeli kobieta ma zbyt wiele dzieci
5. Jeżeli przypuszcza się, że dziecko urodziłoby się z jakąś ciężką wadą wrodzoną, chorobą genetyczną
6. Jeżeli przewiduje się, że urodzenie dziecka łączyłoby się z niebezpieczeństwem dla matki
7. Jeżeli kobieta nie chce mieć dziecka

C. / trudno mi powiedzieć

33. Czy poniższe sytuacje mogą poniżyć godność pielęgniarki? Proszę wstawić znak „X” w tabeli zgodnie ze swoim przekonaniem:

	Nie poniża	Poniża, ale nie zawsze	Zdecydowanie poniża	Nie wiem
Rozpowszechnianie nieprawdziwych informacji o współpracownikach i znajomych				
Nieprzyznawanie się zwierzchnikom lub współpracownikom do popełnionego błędu lub działania sprzecznego z dobrem pacjenta				
Zgoda na uczestniczenie w zabiegach naruszających prawo do życia				
Brak odwagi w obronie niesłusznie posądzonego lub ukaranego współpracownika				
Przyjmowanie prezentów od pacjentów w czasie ich pobytu w szpitalu				
Przyjmowanie prezentów z chwilą opuszczania przez nich szpitala				
Brak troski o swój wygląd zewnętrzny				
Zwracanie uwagi przez lekarza w obecności pacjenta				

34. Co wywiera Pani zdaniem największy wpływ na zdrowie człowieka. Proszę podać cztery najważniejsze czynniki.

1.
2.
3.
4.

35. Jak często Pani:

	Bardzo często	Często	Rzadko	Bardzo rzadko	Wcale
1. Pali papierosy					
2. Pije alkohol					
3. Stosuje leki psychotropowe					
4. Stosuje leki w ogóle					

36. Jak często zdarzają się Pani w pracy sytuacje budzące w sumieniu wątpliwości etyczne, kiedy nie wie Pani, jak postąpić?

1. Codziennie
2. Kilka razy na tydzień
3. Kilka razy na miesiąc
4. Bardzo rzadko
5. W ogóle się nie zdarzają

37. W wątpliwościach etycznych szuka Pani porady/ pomocy/:

1. U lekarza
2. U innych pielęgniarek
3. W kręgu najbliższej rodziny
4. U osób duchownych lub w publikacjach o charakterze religijnym
5. W książkach o tematyce etycznej
6. U psychologów lub socjologów
7. U filozofów lub etyków
8. Gdzie indziej, gdzie?

38. Czy widzi Pani celowość organizowania spotkań i dyskusji na tematy etyczne?

1. Widzę taką potrzebę i celowość zaproszenia np. psychologów, filozofów, osób duchownych
2. Uważam je za potrzebne, ale tylko w gronie pielęgniarek
3. Nie widzę potrzeby

39. Czy zdaniem Pani kodeks etyki pielęgniarki i położnej powinien być na tyle szczegółowy, aby dawał odpowiedź na większość dylematów moralnych

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

40. Czy uważa Pani, że zajęcia z etyki w programie kształcenia pielęgniarek powinny mieć charakter:

1. Obligatoryjny
2. Fakultatywny
3. Są zbędne
4. Nie mam zdania

41. Na zajęciach z etyki powinny być omawiane zagadnienia

	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Trudno powiedzieć
Ogólne pojęcia z zakresu etyki					
Podstawy etyki katolickiej					
Podstawy etyki innych wyznań					
Krytyka kliniczna					
Problematyka kontaktów lekarz-pacjent, pielęgniarz-pacjent					
Problematyka kontaktów pielęgniarz-inne zawody medyczne					
Krytyka stanów terminalnych					
Problematyka finansowa					
Krytyka badań naukowych					
Krytyka postępu technicznego w medycynie					
Inne propozycje					

42. Czy znajomość filozoficznych rozstrzygnięć dotyczących „prawdy” i „dobra” daje poczucie pewności w formułowaniu własnych ocen drugiego człowieka i jego postępowania ?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

43. Czy zdaniem Pani posiadanie przez pielęgniarkę tzw. ogólnofilozoficznej wiedzy o świecie, człowieku i wartościach w pozytywny sposób wpływa na:

1. Jej stosunek do pacjenta
2. Jej ocenę przez inne pielęgniarki
3. Jej karierę zawodową
4. Jej sposób wykonywania pracy zawodowej
5. Postrzeganie jej przez przedstawicieli innych grup zawodowych
6. Nie mam zdania

44. Które z dziedzin filozoficznych zaleciłaby Pani do studiowania przyszłym pielęgniarcom?

	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Trudno powiedzieć
1. Historię filozofii					
2. Wybór kierunków filozofii współczesnej					
3. Filozofię człowieka					
4. Filozofię i metodologię nauki					
5. Filozofię medycyny					
6. Inne propozycje					

45. Czy sądzi Pani, że podjęta przez siebie decyzję medyczną w sytuacji krytycznej - rozstrzygającą dla pacjenta - mogłaby podjąć również wobec siebie?

1. Tak
2. Nie
3. Nie wiem

46. Jak ogólnie ocenia Pani funkcjonowanie państwowej służby zdrowia w Polsce?

A/ przed 1.01.1999 r.

1. Zdecydowanie dobrze
2. Raczej dobrze
3. Raczej źle
4. Zdecydowanie źle
5. Trudno powiedzieć

B/ po 1.01.1999 r.

1. Zdecydowanie dobrze
2. Raczej dobrze
3. Raczej źle
4. Zdecydowanie źle
5. Trudno powiedzieć

47. Czy Pani zdaniem rząd dostatecznie stara się o to, by służba zdrowia dobrze funkcjonowała?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

48. Czego Pani oczekuje w wyniku reformy służby zdrowia dla pielęgniarstwa?

.....

49. Jakie są zdaniem Pani przyczyny bezrobocia wśród pielęgniarek?

50. Co zdaniem Pani zmniejszyłoby bezrobocie wśród pielęgniarek?

51. Jaki jest Pani stosunek do protestów / strajków / organizowanych przez pracowników służby zdrowia, w tym także pielęgniarki ?

1. Popieram je
2. Odnoszę się do nich obojętnie
3. Potępiam je

52. Czy Pani zdaniem protesty pielęgniarek są:

1. W pełni uzasadnione
2. Tylko częściowo uzasadnione
3. Zupełnie nieuzasadnione

53. Kto, przede wszystkim, Pani zdaniem powinien być partnerem w rozmowach z protestującymi pielęgniarkami?

1. Kasa chorych
2. Rząd
3. Dyrekcje konkretnych placówek służby zdrowia
4. Władze samorządowe gminne lub powiatowe
5. Trudno powiedzieć

54. Czy akceptuje Pani takie formy sprzeciwu pielęgniarek wobec polityki rządu jak: /proszę zaznaczyć odpowiedź znakiem „X”/

	Akceptuję	Nie akceptuję	Trudno powiedzieć
Zbieranie podpisów pod petycjami i protestami			
Rozlepianie plakatów			
Strajki			
Demonstracje uliczne			
Okupowanie budynków publicznych			
Strajk głodowy, „głodówka”			

55. Wymienione formy protestu pielęgniarek uważa Pani za skuteczne czy też za nieskuteczne. Proszę zaznaczyć odpowiedź znakiem „X”

	Skuteczne	Nieskuteczne	Trudno powiedzieć
Strajki			
Demonstracje uliczne			
Rozlepianie plakatów			
Zbieranie podpisów pod petycjami i protestami			
Okupowanie budynków publicznych			
Strajk głodowy, „głodówka”			

56. Jaki jest Pani stosunek do rozwoju prywatnego sektora służby zdrowia?

1. Zdecydowanie popieram
2. Raczej popieram
3. Raczej nie popieram
4. Zdecydowanie nie popieram
5. Trudno powiedzieć

57. Jakie jest Pani zdaniem społeczne poważanie zawodu pielęgniarki?

1. Bardzo duże
2. Duże
3. Średnie
4. Małe
5. Bardzo małe
6. Trudno powiedzieć

58. Czy zdaniem Pani w ostatnim okresie /wdrażanie reform/ zmieniło się społeczne poważanie zawodu pielęgniarki?

1. Zdecydowanie zmieniło się na lepsze
2. Zmieniło się na lepsze
3. Zmieniło się na gorsze
4. Zdecydowanie zmieniło się na gorsze
5. Jest bez zmian
6. Trudno powiedzieć

59. Jakie Pani zdaniem zmiany organizacyjne należy przeprowadzić w pracy pielęgniarki:

1. Podwyższenie wynagrodzenia w ogóle
2. Podwyższenie wynagrodzenia w stosunku do innych zawodów medycznych
3. Możliwość stałego podnoszenia kwalifikacji
4. Zwiększenie liczby pielęgniarek
5. Zwiększenie samodzielności pielęgniarki w stosunku do lekarza
6. Wprowadzenie komputeryzacji do prowadzenia dokumentacji pacjenta
7. Zmniejszenie dokumentacji koniecznej do prowadzenia pacjenta
8. Wdrożenie do praktyki standardów zawodowych /praktyki pielęgniarskiej/
9. Inne /jakie?/

60. Jaki model wykonywania zawodu zdaniem Pani charakteryzuje współczesne pielęgniarstwo?

1. „Uosobienie anioła”
2. „Pielęgniarka fachowiec”
3. Bezinteresowność, posłannictwo w wykonywaniu zawodu
4. „Model teoretyczki”

61. Czy zdaniem Pani można dziś już mówić o autonomii zawodu pielęgniarki?

1. Tak /dlaczego ?/
2. Nie /dlaczego ?/
3. Nie mam zdania

62. Czym głównie kierowała się Pani wybierając zawód pielęgniarstwa /proszę zakreślić właściwą odpowiedź, a jeśli było kilka motywów - podkreślić najwyżej trzy/

1. Zainteresowanie zawodem
2. Uzdolnienie w kierunku przedmiotów biologiczno-humanistycznych
3. Niedostanie się na studia
4. Przypuszczenie, iż po ukończeniu tej szkoły łatwiej będzie dostać się na Wydział Lekarski Akademii Medycznej
5. Dostępność do szkoły w miejscu zamieszkania
6. Dostanie się do szkoły pielęgniarstwa
7. Prestiż szkoły w środowisku
8. Chęć wyjazdu do innego miasta
9. Konieczność szybkiego zdobycia zawodu
10. Przekonanie o wysokiej wartości zawodu
11. Chęć niesienia pomocy innym
12. Łatwość dostania pracy
13. Własne doświadczenia z pobytu w szpitalu
14. Stan własnego zdrowia i chęć zdobycia wiadomości o pielęgnowaniu zdrowia
15. Namowa rodziców
16. Przykład koleżanki
17. Inne / jakie/

63. Jak zdaniem Pani szkoła pielęgniarstwa przygotowała Panią do pracy w zawodzie?

1. Bardzo dobrze
2. Dobrze
3. Średnio
4. Słabo
5. Bardzo słabo
6. Trudno powiedzieć

64. W jakim zakładzie służby zdrowia Pani obecnie pracuje?

1. Szpital kliniczny
2. Inny szpital
3. Sanatorium
4. Przychodnia/rejonowa, specjalistyczna
5. Ośrodek zdrowia na wsi
6. Higiena szkolna
7. Niepubliczny zakład opieki zdrowotnej
8. Medycyna pracy
9. Prywatna praktyka
10. Dom pomocy społecznej
11. Zakład opiekuńczo-leczniczy
12. Średnia szkoła medyczna
13. Wyższa uczelnia
14. Nie pracuję

65. Ile razy od momentu podjęcia pracy w zawodzie zmieniała Pani zakład pracy

1. Wcale nie zmieniałam
2. 1 raz
3. 2 razy
4. 3 razy
5. 4 razy
6. 5 i więcej razy

66. Jeżeli zmieniała Pani zakład pracy to z powodu:

1. Podjęcia studiów wyższych
2. Awansu na wyższe stanowisko
3. Awansu finansowego
4. Podwyższenia kwalifikacji /np. specjalizacja/
5. Zmiany miejsca zamieszkania
6. Stosunków międzyludzkich w zakładzie pracy /konflikt/
7. Uciążliwego dojazdu do pracy
8. Zmianowości pracy
9. Choroby w rodzinie lub własnej
10. Niepowodzeń i trudności w pracy
11. Inne / jakie?

67. Czy podczas wykonywania pracy zawodowej podnosiła Pani swoje kwalifikacje poprzez / proszę zaznaczyć „X” swoją odpowiedź:

	Tak	Nie
Kursy doskonalące		
Kursy specjalistyczne		
Specjalizacje pielęgniarские		
Studia wyższe		
Doskonalenie wewnętrzne oddziałowe		
Samodokształcanie		
Udział w konferencjach, sympozjach naukowych		
Internet		
Inne / jakie?/		

68. Jak ocenia Pani swoje relacje z:

	Zdecydowanie dobrze	Raczej dobrze	Raczej źle	Zdecydowanie źle	Trudno powiedzieć
pacjentami					
pielęgniarkami					
lekarzami					
bezpośrednimi przełożonymi					
pozostałym personelem pomocniczym					
rodzinami pacjentów					

69. Czego Pani zdaniem oczekują pacjenci od pielęgniarki? Postaw znak „X” w tabeli zgodnie z Twoim przekonaniem.

	Bardzo często	Dość często	Rzadko	Wcale	Trudno powiedzieć
Bieżącej obserwacji ich stanu zdrowia					
Instruktażu i wskazówek dotyczących pielęgnacji					
Organizacji i planowania czynności pielęgnacyjno- opiekuńczych					
Dobrego kontaktu z rodziną					
Sprawnego pobierania krwi z żył					
Stworzenia atmosfery pobytu w sali chorych					
Lepszych warunków organizacyjno-materialnych, np. wygląd sali, organizacji czasu wolnego					
Postawy opiekuńczej					
Pomocy w wykonywaniu różnych czynności					
Częstych rozmów, dyskusji					
Zainteresowania ich problemami					

70. Jak Pani zdaniem pacjenci powinni zwracać się do pielęgniarki. Proszę postawić znak „X” w wybranej odpowiedzi

	Zgadzam się	Nie zgadzam się	Trudno powiedzieć	Jest to obojętne
W formie siostró				
W formie pani				
W formie bezosobowej				

71. Jak ocenia Pani wykonywaną przez siebie pracę?

1. Zdecydowanie wysoko
2. Raczej wysoko
3. Raczej nisko
4. Zdecydowanie nisko
5. Trudno powiedzieć

72. Czy zgadzasz się z następującymi opiniami uzasadniającymi wartość pracy pielęgniarki?

	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Trudno powiedzieć
Praca zapewnia godziwe warunki utrzymania					
Stwarza możliwości poznania wielu interesujących ludzi					
Zmusza do stałego pogłębiania wiedzy o człowieku					
Odpowiada mojemu charakterowi					
Pozwala na łagodzenie i zmniejszanie cierpienia ludzi chorych					
Ułatwia dostęp do świadczeń lekarsko-pielęgniarskich dla siebie i dla swej rodziny					
Rozwija osobowość człowieka					
Daje radość dzięki świadczeniom stałej pomocy i opieki ludziom					
Zbliża mnie do Boga					
Bez pielęgniarek nie funkcjonowałby cały system ochrony zdrowia					

73. Jaki awans w zawodzie pielęgniarskim uważa Pani za najważniejszy?

1. Awans na stanowisko kierownicze
2. Awans przez umożliwienie pielęgniarkom specjalizacji, studiów
3. Awans przez bezpośrednią pracę przy chorym
4. Awans przez uzyskiwanie wyższej grupy uposażenia

74. Swoje zadowolenie z pracy w zawodzie pielęgniarki określa Pani jako:

1. Bardzo duże
2. Raczej duże
3. Raczej małe
4. Bardzo małe
5. Wcale nie daje zadowolenia
6. Trudno powiedzieć

75. Jeśli jest Pani zadowolona z wykonywania zawodu pielęgniarki, co na to wpływa:

76. Jeżeli praca w zawodzie pielęgniarki daje Pani bardzo małe zadowolenie lub wcale nie daje zadowolenia, to co jest tego przyczyną?

1. Niewłaściwie podjęta decyzja o wyborze zawodu
2. Niska pozycja społeczna zawodu pielęgniarki
3. Praca ciężka fizycznie
4. Praca obciążająca psychicznie
5. Zmianowość i praca w dni świąteczne
6. Zbyt niskie zarobki
7. Małe możliwości awansu

77. Czy wykonywanie pracy pielęgniarstwa powoduje u Pani:

1. Duże napięcie psychiczne
2. Zdenerwowanie, zniecierpliwienie
3. Zmęczenie fizyczne
4. Znużenie
5. Nie powoduje zmęczenia fizycznego
6. Nie powoduje obciążenia neuropsychicznego
7. Powoduje syndrom „wypalenia zawodowego”

78. Na jakim stanowisku jest Pani obecnie zatrudniona ?

1. Pielęgniarka odcinkowa
2. Pielęgniarka oddziałowa
3. Starsza pielęgniarka
4. Pielęgniarka przełożona szpitala
5. Pielęgniarka przełożona przychodni
6. Naczelna pielęgniarek
7. Pielęgniarka środowiskowa/rodzinna/
8. Pielęgniarka - nauczyciel zawodu, nauczyciel akademicki
9. Inne / jakie? /

79. Czy chciałaby Pani odejść z zawodu pielęgniarstwa?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

80. Jeżeli zamierza Pani odejść z zawodu, to co jest przyczyną podjęcia takiej decyzji?

.....

86. Jakie studia podjęła Pani, bądź zamierza podjąć?

1. Pielęgniarskie
2. Lekarskie
3. Farmaceutyczne
4. Uniwersyteckie – jakie?
5. Inne – jakie?
6. Nie dotyczy

87. Jeżeli Pani studiuje, co skłoniło Panią do podjęcia studiów?

1. Rozwijanie swoich zainteresowań, pogłębienie wiedzy
2. Chęć podjęcia pracy naukowej
3. Chęć zdobycia lepszej pozycji społecznej
4. Chęć dorównania wykształceniem mężowi
5. Chęć dorównania wykształceniem innym członkom rodziny
6. Pragnienie otrzymania lepszej, lepiej płatnej pracy
7. Przykład koleżanek
8. Namowa rodziny, znajomych
9. Inne - jakie?

88. Do jakiego wyznania religijnego Pani należy?

1. Rzymskokatolickiego
2. Prawosławnego
3. Protestantckiego
4. Mojżeszowego
5. Muzułmańskiego
6. Buddyjskiego
7. Świadców Jehowy
8. Inne / jakie?/
9. Do żadnego

89. Jaki jest Pani stosunek do wiary?

1. Głęboko wierzący
2. Wierzący
3. Niezdecydowany, ale przywiązany do tradycji religijnej
4. Obojętny
5. Niewierzący

90. Jaki jest Pani stosunek do praktyk religijnych?

1. Praktykuję w każdą niedzielę i czasem w dni powszednie
2. Praktykuję w każdą niedzielę
3. Praktykuję dwa, trzy razy w miesiącu
4. Praktykuję raz w miesiącu
5. Praktykuję kilka razy w roku
6. Praktykuję tylko z okazji ślubu, pogrzebu itp.
7. W ogóle nie praktykuję

NA ZAKOŃCZENIE PROSIMY O UDZIELENIE KILKU INFORMACJI O SOBIE:

91. Płeć: M K

92. Wiek/ile ukończonych lat/:

93. Stan cywilny:

1. Mężatka /zonaty/
2. Wdowa /wdowiec/
3. Niezamężna /kawaler/
4. Rozwiedziony /rozwiedziona/
5. W separacji

94. Liczba dzieci:

1. Nie mam dzieci
2. W wieku przedszkolnym
3. W wieku szkolnym
4. Usamodzielnione

95. Typ ukończonej szkoły pielęgniarstwa:

1. Liceum Medyczne
2. Medyczna Studium Zawodowe /pomaturalne/
3. Inne /jakie?/.....

96. Wykształcenie:

1. Średnie
2. Niepełne wyższe/jakie ?/
3. Wyższe:
 - a/ pielęgniarstwo
 - b/ inne /jakie?/

97. Stale miejsce zamieszkania:

1. Wieś
2. Miasto do 20 tys. mieszkańców
3. Miasto od 20 do 100 tys. mieszkańców
4. Miasto ponad 100 tys. mieszkańców

98. Jak ocenia Pani najogólniej sytuację materialną swojej rodziny?

1. Wyraźnie dobra
2. Dość dobra
3. Przeciętna
4. Raczej zła
5. Zdecydowanie zła

99. Pochodzenie społeczne:

1. Inteligenckie
2. Robotnicze
3. Chłopskie
4. Inne /jakie?/

100. Pani uwagi o ankiecie
.....

Podatki w świadomości prawnej i moralnej pracowników banków

(Andrzej Zawacki, 2003)

KWESTIONARIUSZ ANKIETY

Zwracam się z uprzejmą prośbą o udzielenie szczerych i wyczerpujących odpowiedzi na pytania zawarte w niniejszym kwestionariuszu ankiety. Pragnę zaznaczyć, że nie ma odpowiedzi dobrych i złych, wszystkie są ważne, jeśli są tylko szczerze. Otrzymany materiał będzie wykorzystywany dla celów naukowo-badawczych Instytutu Socjologii w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. Ankieta jest anonimowa i nie będzie udostępniona żadnym zakładom ani instytucjom. Liczę na Pana(i) szczerą pomoc, na której ogromnie mi zależy. Serdecznie dziękuję.

1. Czy interesuje się Pan(i) prawem podatkowym?

1. zdecydowanie tak
2. raczej tak
3. raczej nie
4. zdecydowanie nie
5. trudno powiedzieć

2. Skąd najczęściej dowiaduje się Pan(i) o przepisach prawa podatkowego? (można wybrać kilka odpowiedzi)

1. z prasy, radia, telewizji
2. z internetu
3. z rozmów w gronie rodziny, znajomych
4. z książek czy broszur związanych z problematyką podatkową
5. z aktów prawnych, ustaw, rozporządzeń itp.
6. z pogadarek, szkoleń urządzanych przez zakład pracy lub jakieś instytucje czy organizacje
7. od osób, które uczestniczyły w postępowaniach karno-skarbowych
8. z własnych doświadczeń opartych na kontakcie z organami skarbowymi,
9. przy okazji zasięgnięcia porad prawnych
10. od fachowego doradcy podatkowego
11. z innych źródeł (jakich ?).....
12. nie korzystam z żadnych źródeł

3. Z kim najczęściej rozmawia Pan(i) o przepisach prawa podatkowego?

1. z rodziną
2. z kolegami i koleżankami w pracy
3. z przyjaciółmi i znajomymi spoza miejsca pracy
4. z sąsiadami
5. ze specjalistami od prawa podatkowego
6. z innymi osobami (jakimi ?)
7. z nikim

4. Czy, ogólnie rzecz biorąc, uważa Pan(i), że należy (czy też nie) zreformować system podatkowy?

1. zdecydowanie tak
2. raczej tak
3. raczej nie
4. zdecydowanie nie
5. trudno powiedzieć

5. Jak Pan(i) sądzi, czy ogólnie rzecz biorąc, należy stosować się do wszystkich przepisów prawa podatkowego?

1. do wszystkich
2. do większości
3. tylko do niektórych
4. w ogóle nie należy się stosować

6. Czy Pan(i) zdaniem przepisy prawa podatkowego powinny być:

	zdecydowa- nie tak	raczej tak	raczej nie	zdecydowa- nie nie	trudno powiedzieć
słuszne					
sprawiedliwe					
skuteczne					

7. Czy uważa Pan(i), że w obecnie obowiązującym prawie podatkowym w Polsce znajdują się przepisy, które są:

	zdecydowa- nie tak	raczej tak	raczej nie	zdecydowa- nie nie	trudno powiedzieć
słuszne					
sprawiedliwe					
skuteczne					

8. Jeśli odpowiedź na pytanie 7 brzmi „zdecydowanie tak” lub „tak”, to jakie są to przepisy?

.....

9. Jeżeli sądzi Pan(i), że należy stosować się do wszystkich przepisów prawa podatkowego, to czy Pana(i) zdaniem należy stosować się także do takich, które uważa Pan(i) za niesłuszne, niesprawiedliwe lub nieskuteczne?

1. zdecydowanie tak
2. raczej tak
3. raczej nie
4. zdecydowanie nie
5. trudno powiedzieć

10. Dlaczego zdaniem Pana(i) powinno się stosować do wszystkich, nawet niesłusznych, niesprawiedliwych czy nieskutecznych przepisów prawa podatkowego? (można wybrać kilka odpowiedzi)

1. są to normy prawa, a więc należy je szanować niezależnie od wszystkiego
2. stosowanie się do tych norm zapewnia ład i spokój wewnętrzny
3. stosowanie się do tych norm jest korzystne z punktu widzenia interesów społecznych
4. w przypadku niestosowania się do nich grozi kara
5. normy te służą przede wszystkim ochronie mojego bezpieczeństwa
6. nie chcę mieć kłopotów i konfliktów z organami skarbowymi (Urzędem Skarbowym, Urzędem Kontroli Skarbowej itp.)
7. normy te są ustanowione dla dobra ludzi, a więc należy się do nich stosować
8. inna odpowiedź, jaka?
9. trudno powiedzieć

11. Czy uważa Pan(i), że płacenie podatków jest oznaką sprawiedliwości społecznej?

1. zdecydowanie tak
2. raczej tak
3. raczej nie
4. zdecydowanie nie
5. trudno powiedzieć

12. Czy płacenie podatków jest dla Pana(i) wyrazem odpowiedzialności obywatelskiej?

1. zdecydowanie tak
2. raczej tak
3. raczej nie
4. zdecydowanie nie
5. trudno powiedzieć

13. Czy Pana(i) zdaniem ludzie:

	o wiele za wysokie podatki	za wysokie podatki	mniej więcej takie, jakie powinni	za niskie podatki	o wiele za niskie podatki	trudno powiedzieć
o wysokich dochodach w Polsce płacą						
O średnich dochodach w Polsce płacą						
o niskich dochodach w Polsce płacą						

16. Jak Pan(i) sądzi, czy ludzie dużo zarabiający powinni oddawać na podatki większą część (większy procent) swoich dochodów niż ludzie mało zarabiający, taką samą część, czy też mniejszą część (mniejszy procent)?

1. znacznie większą część
2. większą część
3. taką samą część
4. znacznie mniejszą część
5. trudno powiedzieć

17. Wiele mówi się dziś na temat obniżenia podatków dla najniżej zarabiających. Jak Pan(i) sądzi?

1. należy je obniżyć
2. nie trzeba ich zmieniać
3. należy je podwyższyć
4. trudno powiedzieć

18. Czy przy płaceniu podatku dochodowego od dochodów osobistych skorzystał(a) Pan(i) lub skorzysta z jakichkolwiek ulg podatkowych?

1. tak
2. nie
3. trudno powiedzieć
4. nie byłem(am) płatnikiem podatku dochodowego

Jeśli odpowiedź brzmi „nie” lub „trudno powiedzieć”, to należy odpowiedzieć na poniższe pytanie nr 19

19. Z jakich powodów nie zamierza Pan(i) skorzystać z żadnej ulgi? (można wybrać kilka odpowiedzi)

1. żadne odpisy mi nie przysługują
2. moje dochody są tak małe, że nie ma to sensu
3. nie orientuję się w przepisach
4. uważam, że byłoby to nieuczciwe
5. nie przywiązuję wagi do takich rzeczy
6. zaniedbałem(am) zgromadzić odpowiednie rachunki i dokumenty
7. inne powody – jakie ?
8. trudno powiedzieć

20. Czy możliwość skorzystania z ulgi podatkowej skłania Pana(ią) do działania na rzecz innych osób lub instytucji?

1. zdecydowanie tak
2. raczej tak
3. raczej nie
4. zdecydowanie nie
5. trudno powiedzieć

21. Jakie są to osoby lub instytucje ?

1. osoby fizyczne
2. instytucje kościelne
3. instytucje ochrony zdrowia
4. instytucje ochrony zwierząt
5. instytucje wychowawcze
6. inne osoby lub instytucje, jakie ?

22. Z jakich ulg lub odpisów Pan(i) dotychczas korzystał(a)? (można wybrać kilka odpowiedzi)

1. remont mieszkania
2. wyjazdy na kształcenie (również w szkołach wyższych)
3. dojazdy dzieci do szkoły
4. wydatki na przyrządy i pomoce naukowe
5. wydatki na prywatne leczenie
6. wydatki na doksztalcanie i doskonalenie zawodowe
7. zakup lub budowa mieszkania/domu
8. darowizna na szlachetne cele
9. wydatki na niepełnosprawnych
10. odpisy związane z oszczędzaniem w kasie mieszkaniowej
11. zakup działki budowlanej
12. wydatki na prywatne renty
13. inne, jakie?.....

23. Obowiązujące w latach 1995-1996 przepisy podatkowe umożliwiały uzyskanie ulgi podatkowej przez sporządzanie nieudokumentowanych darowizn. Prowadziło to do sytuacji, w której można było sporządzić umowę darowizny w rzeczywistości jej nie dokumentując i uzyskać ulgę podatkową. Czy uznaje Pan(i) wykorzystywanie tej niejasności w przepisach za uczciwe czy też nieuczciwe?

1. zdecydowanie było to uczciwe
2. raczej było to uczciwe
3. raczej było to nieuczciwe
4. było to zdecydowanie nieuczciwe
5. trudno powiedzieć

24. Czy Pana(i) zdaniem można być patriotą, jeśli unika się płacenia podatków dla Państwa?

1. zdecydowanie tak
2. raczej tak
3. raczej nie
4. zdecydowanie nie
5. trudno powiedzieć

25. Jak Pan(i) sądzi, jaka część podatników sporządziła nieprawdziwe umowy darowizn, aby uzyskać ulgę podatkową?

1. zdecydowana większość
2. większość
3. mniej więcej połowa
4. mniejszość
5. tylko nieliczni
6. trudno powiedzieć

26. Co Pan(i) sądzi o przypadkach zatajania przez ludzi części swoich zarobków w celu zmniejszenia płaconych podatków?

1. należy to potępić, gdyż jest to oszukiwanie Państwa
2. należy to wybaczyć, gdyż podatki są za wysokie, a zarobki za niskie
3. należy to pochwalić jako przejaw zaradności życiowej
4. trudno powiedzieć

27. Jak ocenił(a)by Pan(i) fakt zatrudnienia kogoś nieoficjalnie („na czarno”) w celu uniknięcia podatków i innych obciążeń zarówno pracodawcy, jak i pracownika?

1. należy to potępić, gdyż jest to oszukiwanie Państwa
2. należy to wybaczyć, gdyż podatki są za wysokie, a zarobki za niskie
3. należy to pochwalić jako przejaw zaradności życiowej
4. trudno powiedzieć

26. Jak Pan(i) sądzi, czy organy kontroli skarbowej powinny mieć prawo sprawdzić prawdziwość darowizn?

1. zdecydowanie tak
2. raczej tak
3. raczej nie
4. zdecydowanie nie
5. trudno powiedzieć

27. Jak Pan(i) sądzi, czy obowiązujący obecnie w Polsce system naliczania podatków dochodowych sprzyja przestępstwom i oszustwom podatkowym?

1. zdecydowanie tak
2. raczej tak
3. raczej nie
4. zdecydowanie nie
5. trudno powiedzieć

28. Kto Pani(i) zdaniem najczęściej oszukuje organy skarbowe przy płaceniu podatku dochodowego? (można wybrać kilka odpowiedzi)

1. pracownicy stanowiący kadrę kierowniczą
2. pozostali pracownicy
3. robotnicy
4. rolnicy
5. prywatni przedsiębiorcy
6. emeryci i renciści
7. przedsiębiorstwa państwowe
8. spółki prywatne
9. księża
10. inni

29. Z którym z poniższych poglądów Pan(i) się zgadza?

1. władze skarbowe powinny dążyć wszelkimi sposobami do wyeliminowania szarej strefy w gospodarce tak, aby wszyscy płacili podatki
2. władze skarbowe powinny podchodzić tolerancyjnie do szarej strefy w gospodarce, gdyż daje ona zatrudnienie osobom, które w innej sytuacji byłyby bezrobotne
3. odmowa odpowiedzi

30. Czy brak stabilności systemu podatkowego powoduje u Pana(i) stan lęku?

1. zdecydowanie tak
2. raczej tak
3. raczej nie
4. zdecydowanie nie
5. trudno powiedzieć

31. Jak Pan(i) ocenia, czy wypełnienie formularza podatkowego PIT, było dla Pana(i):

1. bardzo łatwe
2. raczej łatwe
3. raczej trudne
4. bardzo trudne
5. trudno powiedzieć

32. Z czyjej pomocy korzystał(a) Pan(i) przy rozliczaniu podatku od dochodów osobistych?

1. korzystał(a)m z pomocy znajomych (sąsiada, kogoś z pracy itp.)
2. korzystał(a)m z pomocy fachowca, specjalisty w dziedzinie doradztwa podatkowego
3. korzystał(a)m z pomocy kogoś z rodziny

4. korzystała(a)m z pomocy kogoś z Urzędu Skarbowego
5. korzystała(a)m z pomocy kogoś innego – kogo ?
6. nie korzystała(a)m z niczyjej pomocy

33. Kiedy składa Pan(i) zeznanie podatkowe?

1. niezwłocznie po zakończeniu roku podatkowego
2. w pierwszych 2 miesiącach po zakończeniu roku podatkowego
3. bez pośpiechu, ale nie na ostatnią chwilę
4. w ostatniej chwili, kiedy jest to możliwe
5. zdarza mi się złożyć zeznanie podatkowe po terminie
6. nie mam obowiązku składania zeznań podatkowych

34. Czy myśl o konieczności przygotowania i złożenia zeznania podatkowego powoduje u Pana(i) stan zniechęcenia i niepokoju?

1. jest mi to obojętne
2. mam lekkie zniechęcenie i niepokój
3. boję się, ale umiem z tym żyć
4. przeżywam często zniechęcenie i niepokój
5. zniechęcenie i niepokój są bardzo częste i duże

35. Jeśli popełnił(a)by Pan(i) błąd przy rozliczaniu podatku, to wówczas:

1. byłoby mi to obojętne
2. miał(a)bym lekki niepokój
3. boję się, ale umiał(a)bym z tym żyć
4. przeżywał(a)bym mocny niepokój
5. trudno powiedzieć

36. Pojawiła się inicjatywa, żeby osoby nie zgadzające się z prawem o dopuszczalności przerywania ciąży odmówiły płacenia podatków, gdyż pieniądze te mogłyby być wykorzystane także na zabiegi przerywania ciąży. Czy uważa Pan(i), że inicjatywa niepłacenia podatków z tego powodu jest słuszna czy też nie?

1. tak, bo jestem przeciw większej dopuszczalności przerywania ciąży
2. tak, bo każda okazja do niepłacenia podatków jest dobra
3. nie, bo zgadzam się z większą dopuszczalnością przerywania ciąży
4. nie, bo każdy powinien płacić podatki bez względu na swój stosunek do poszczególnych przepisów prawa
5. trudno powiedzieć

37. Czy Pan(i) był(a)by gotów(owa) poprzeć tę inicjatywę osobiście, tzn. wstrzymać się z płaceniem podatków?

1. zdecydowanie tak
2. raczej tak
3. raczej nie
4. zdecydowanie nie
5. trudno powiedzieć

38. Czy Pana(i) zdaniem Kościół katolicki powinien płacić podatki na takich samych zasadach jak inne instytucje?

1. zdecydowanie tak
2. raczej tak
3. raczej nie
4. zdecydowanie nie
5. trudno powiedzieć

39. Czy Pana(i) zdaniem Kościół katolicki powinien płacić podatki od pieniędzy zbieranych „na tacę”?

1. zdecydowanie tak
2. raczej tak
3. raczej nie
4. zdecydowanie nie
5. trudno powiedzieć

METRYCZKA

40. Płeć

1. mężczyzna
2. kobieta

41. Wiek

1. do 19 lat
2. 20-29 lat
3. 30-39 lat
4. 40-49 lat
5. 50-59 lat
6. 60 lat lub więcej

42. Stałe miejsce zamieszkania

1. wieś
2. miasto do 20 tys. mieszkańców
3. miasto od 20 tys. mieszkańców do 100 tys. mieszkańców
4. miasto ponad 100 tys. mieszkańców

43. Wykształcenie

1. podstawowe
2. zasadnicze zawodowe
3. średnie
4. pomaturalne i niepełne wyższe
5. licencjat
6. wyższe

44. W jakim sektorze gospodarki jest Pan(i) zatrudniony?

1. sfera budżetowa
2. sektor państwowy
3. sektor prywatny
4. spółdzielczość

45. Ile Pan(i) zarabia miesięcznie netto („na rękę”)?

1. do 1000 zł
2. od 1001 zł do 1500 zł
3. od 1501 zł do 2500 zł
4. od 2501 zł do 5000 zł
5. powyżej 5000 zł

46. Sytuacja materialna rodziny

1. bardzo dobra
2. dość dobra
3. przeciętna
4. raczej zła
5. bardzo zła

47. Jakie Pan(i) posiada poglądy polityczne?

1. lewicowe
2. centrowe
3. prawicowe
4. trudno powiedzieć

48. Jak Pan(i) ocenia kierunek zmian w kraju?

1. bardzo dobry
2. dobry
3. zły
4. bardzo zły
5. trudno powiedzieć

49. Czy jest Pan(i) katolikiem ?

1. tak
2. nie

50. Jaki jest Pan(i) stosunek do wiary i praktyk religijnych?

1. jestem wierzący(a) i praktykujący(a) regularnie
2. jestem wierzący(a) i praktykujący(a) nieregularnie
3. jestem wierzący(a) i niepraktykujący(a)
4. jestem niewierzący(a), ale chodzę do kościoła
5. jestem niewierzący i niepraktykujący

Gdyby Pan(i) miał(a) jeszcze dodatkowe uwagi związane z poruszonymi w ankiecie zagadnieniami, będę za nie bardzo wdzięczny. Proszę je wypisać poniżej:

.....

.....

Bardzo dziękuję za wypełnienie ankiety.

Postawy studentów wobec eutanazji
(Rafał Boguszewski, 2003)
KWESTIONARIUSZ ANKIETY

Aktualność problemu eutanazji jest sprawą bezdyskusyjną i niekwestionowaną. W wielu państwach mamy do czynienia z próbami, czy dyskusjami wprowadzenia eutanazji do prawodawstw poszczególnych krajów. Coraz częściej pojawiają się w mediach próby charakteryzowania tego zjawiska, organizowane są również debaty na ten temat, przyciągające tak zwolenników jak i przeciwników. Kwestionariusz ankiety zawiera pytania dotyczące faktów i opinii związanych ze zjawiskiem eutanazji w społeczeństwie. Badania mają charakter anonimowy, a wyniki niniejszych badań zostają wykorzystane do celów naukowych. Prosimy unikać odpowiedzi typu „Nie mam zdania – Trudno powiedzieć” Wszystkie odpowiedzi są dobre, jeśli są szczerze.

Dziękuję za udział w badaniach i rzetelne wypełnienie ankiety.

- 1. Czy uważasz, że obecnie w naszym społeczeństwie dyskusja nad problemami eutanazji jest bardziej rozpowszechniona, tak samo, czy mniej niż w krajach Europy Zachodniej?**
 1. Bardziej rozpowszechniona
 2. Tak samo
 3. Mniej rozpowszechniona
 4. Trudno powiedzieć

- 2. Czy akt eutanazji jest zgodny z wyznawanymi przez Ciebie zasadami moralnymi?**
 1. Zdecydowanie tak
 2. Raczej tak
 3. Raczej nie
 4. Zdecydowanie nie
 5. Trudno powiedzieć

- 3. Czy Twoim zdaniem eutanazja jest w świecie poważnym problemem społecznym?**
 1. Zdecydowanie tak
 2. Raczej tak
 3. Raczej nie
 4. Zdecydowanie nie
 5. Trudno powiedzieć

- 4. Czy w Polsce eutanazja jest poważnym problemem społecznym?**
 1. Zdecydowanie tak
 2. Raczej tak
 3. Raczej nie
 4. Zdecydowanie nie
 5. Trudno powiedzieć

5. Które z podanych niżej problemów społecznych uważasz za szczególnie uciążliwe dla społeczeństwa w Polsce? (wybierz najwyżej pięć)

1. Narkomania
2. Bezrobocie
3. Alkoholizm
4. Samobójstwa
5. Przystępczość
6. AIDS
7. Eutanazja
8. Prostyucja
9. Bezdomność
10. Ubóstwo

6. Jak byś określił(a) akt eutanazji? (wybierz jedną możliwość z poniższych określeń)

1. Czyn będący wyrazem wolnej woli człowieka
2. Czyn człowieka zdesperowanego
3. Czyn człowieka cierpiącego
4. Czyn będący wyrazem egoizmu człowieka
5. Czyn będący wyrazem szczególnej odwagi i heroizmu
6. Trudno powiedzieć

7. Co sądzisz o zjawisku eutanazji? (uśmiercaniu ludzi starych i nieuleczalnie chorych na ich własną prośbę)

1. Zdecydowanie popieram
2. Raczej popieram
3. Raczej nie popieram
4. Zdecydowanie nie popieram
5. Trudno powiedzieć

8. Kto według Ciebie ma prawo do eutanazji? (wybierz tylko jedną odpowiedź)

1. Każdy nieuleczalnie chory i cierpiący człowiek
2. Człowiek, którego śmierć nie będzie dla nikogo ciężarem (bólem i smutkiem)
3. Człowiek z głębokim kalectwem
4. Człowiek chory na AIDS
5. Człowiek chory na raka
6. Nikt nie ma takiego prawa
7. Nie mam zdania

9. Czy sądzisz, że w Polsce powinno być prawo zezwalające na eutanazję?

1. Tak, powinno być
2. Nie, nie powinno być
3. Nie wiem

10. Czy legalizacja eutanazji Twoim zdaniem grozi nadużyciem zabijania ludzi?

1. Zdecydowanie grozi
2. Raczej grozi
3. Raczej nie grozi
4. Zdecydowanie nie grozi
5. Trudno powiedzieć

11. Czy legalizacja eutanazji doprowadziłaby Twoim zdaniem czy też nie oprowadziłaby do podziału ludzi chorych na tych skazanych na śmierć i tych przeznaczonych do leczenia?

1. Tak, doprowadziłaby
2. Nie, nie doprowadziłaby
3. Nie mam zdania

12. Jeżeli prawo dopuszczałoby eutanazję, kto według Ciebie powinien mieć prawo do wykonywania jej w szpitalu?

1. Lekarz
2. Pielęgniarka
3. Ktoś z rodziny
4. Specjalnie powołana komisja
5. Ktoś inny, kto
6. Trudno powiedzieć

13. Przeznaczenie środków finansowych na uporczywą terapię chorych, o których wiadomo, że wkrótce umrą, jest uznawane przez zwolenników eutanazji za niewłaściwe. Czy zalegalizowanie eutanazji mogłoby czy też nie mogłoby doprowadzić do ograniczenia wydatków na leczenie tych osób?

1. Zdecydowanie mogłoby
2. Raczej mogłoby
3. Raczej nie mogłoby
4. Zdecydowanie nie mogłoby
5. Trudno powiedzieć

14. Czy w prawie polskim powinien być zapis zezwalający lekarzowi, aby na prośbę pacjenta i jego rodziny mógł skrócić życie nieuleczalnie chorego za pomocą bezbolesnych środków?

1. Tak, powinien być
2. Nie, nie powinien być
3. Nie mam zdania

15. Czy uznał(a)byś za dopuszczalne czy też za niedopuszczalne spowodowanie bezbolesnego zakończenia życia pacjenta nieuleczalnie chorego, cierpiącego, jeśli świadomie o to prosi, a nie może tego sam uczynić?

1. Zdecydowanie dopuszczalne
2. Raczej dopuszczalne
3. Raczej niedopuszczalne
4. Zdecydowanie niedopuszczalne
5. Trudno powiedzieć

16. W jednym ze szpitali zachodniej Europy zdarzyła się taka sytuacja, że całkowicie sparaliżowany, młody sportowiec, który nie miał żadnej szansy na najmniejszą poprawę zdrowia, zdecydował się na zadanie sobie śmierci. Umożliwiono mu to w szpitalu, podając odpowiednie środki, Jak oceniasz to postępowanie personelu medycznego?

1. Był to raczej akt miłosierdzia
2. Był to raczej akt zabójstwa
3. Oceniam to inaczej, jak

17. Czy Twoim zdaniem lekarze powinni spełniać wolę cierpiących, nieuleczalnie chorych, którzy domagają się podania im środków powodujących śmierć?

1. Tak, powinni
2. Nie, nie powinni
3. Trudno powiedzieć

18. Czy uznał(a)byś za dopuszczalne czy też za niedopuszczalne, odłączenie specjalnej aparatury podtrzymującej funkcje życiowe pacjenta, który jest od wielu tygodni nieprzytomny, ma uszkodzony mózg i jest pewne, że nigdy nie będzie mógł żyć normalnie, jeśli rodzina pacjenta o to prosi?

1. Zdecydowanie dopuszczalne
2. Raczej dopuszczalne
3. Raczej niedopuszczalne
4. Zdecydowanie niedopuszczalne
5. Trudno powiedzieć

19. Czy uznał(a)byś za dopuszczalne czy też za niedopuszczalne, odłączenie specjalnej aparatury podtrzymującej funkcje życiowe pacjenta, który jest od wielu tygodni nieprzytomny, ma uszkodzony mózg i jest pewne, że nigdy nie będzie mógł żyć normalnie, jeśli sam wcześniej o to prosił?

1. Zdecydowanie dopuszczalne
2. Raczej dopuszczalne
3. Raczej niedopuszczalne
4. Zdecydowanie niedopuszczalne
5. Trudno powiedzieć

20. Czy uznał(a)byś za dopuszczalne czy też za niedopuszczalne pozostawienie pacjentowi bliskiemu śmierci, nieuleczalnie choremu, cierpiącemu środki umożliwiające jemu samemu bezbolesne zakończenie życia?

1. Zdecydowanie dopuszczalne
2. Raczej dopuszczalne
3. Raczej niedopuszczalne
4. Zdecydowanie niedopuszczalne
5. Trudno powiedzieć

21. Jeden z lekarzy amerykańskich od kilku lat pomaga osobom nieuleczalnie chorym, niemożliwych do uśmierzenia cierpień, w umyślnym skróceniu życia na ich prośbę. Czy Twoim zdaniem lekarz ten postępuje dobrze czy też źle?

1. Zdecydowanie dobrze
2. Raczej dobrze

3. Raczej niedobrze
 4. Zdecydowanie niedobrze
 5. Trudno powiedzieć
- 22. Współczesna medycyna potrafi dziś z dużym prawdopodobieństwem określić szanse przeżycia człowieka. Czy wobec tego jest sens utrzymywać przy życiu tych, wobec których diagnoza lekarska jest jasna i mówi, że nie mają szans na przeżycie, a dalsze leczenie tylko wydłuży cierpienie i umieranie?**
6. Zdecydowanie dobrze
 7. Raczej dobrze
 8. Raczej niedobrze
 9. Zdecydowanie niedobrze
 10. Trudno powiedzieć
- 23. Czy w przypadku legalizacji eutanazji osoby zniedołężniałe, zależne od innych, mogłyby czy nie mogłyby odczuć, że ich obowiązkiem jest prosić o eutanazję, aby nie być ciężarem dla społeczeństwa i rodziny?**
1. Mogłyby
 2. Raczej mogłyby
 3. Raczej nie mogłyby
 4. Nie mogłyby
 5. Trudno powiedzieć
- 24. W związku z omawianymi sprawami pojawia się problem odpowiedzialności prawnej personelu medycznego za ułatwienie chorym śmierci na ich życzenie i pod wpływem współczucia. Czy Twoim zdaniem należy karać lekarzy za ułatwianie chorym śmierci czy też nie?**
1. Należy karać
 2. Nie należy karać
 3. To zależy od okoliczności, jakich?.....
 4. Nie mam zdania
- 25. Czy Twoim zdaniem eutanazja dokonana przez lekarza jest zabójstwem?**
1. Zdecydowanie jest
 2. Raczej jest
 3. Raczej nie jest
 4. Zdecydowanie nie jest
 5. Trudno powiedzieć
- 26. Czy zgadzasz się czy też nie zgadzasz z następującym stwierdzeniem: eutanazja to czyn samobójczy?**
1. Zdecydowanie zgadzam się
 2. Raczej zgadzam się
 3. Raczej nie zgadzam się
 4. Zdecydowanie nie zgadzam się
 5. Trudno powiedzieć

27. Czy Twoim zdaniem eutanazja:

1. Jest zawsze złem moralnym i żadne okoliczności jej nie usprawiedliwiają
2. Jest złem moralnym, ale niekiedy koniecznym i wybaczalnym
3. Nie jest złem moralnym, ale działaniem w imię wyższego dobra
4. W ogóle nie jest złem moralnym
5. Inna odpowiedź, jaka?
6. Trudno powiedzieć

28. Czy Twoim zdaniem wprowadzenie eutanazji zahamowałoby czy też nie zahamowałoby postęp w badaniach naukowych w zakresie opieki medycznej, medycyny paliatywnej tzn. posługującej się środkami, które tylko uśmierzają ból, a nie leczą samej choroby?

1. Zdecydowanie zahamowałoby
2. Raczej zahamowałoby
3. Raczej nie zahamowałoby
4. Zdecydowanie nie zahamowałoby
5. Trudno powiedzieć

29. Czy uważasz, że stworzenie przez rodzinę wokół chorego, umierającego człowieka odpowiedniej atmosfery miłości, akceptacji i bezpieczeństwa mogłoby czy też nie mogłoby odwieść go od myśli o eutanazji?

1. Mogłoby
2. Raczej mogłoby
3. Raczej nie mogłoby
4. Nie mogłoby
5. Trudno powiedzieć

30. Czy według Ciebie pacjent ma prawo do decydowania o swoim losie, godnej śmierci i uniknięcia cierpienia?

1. Zdecydowanie ma
2. Raczej ma
3. Raczej nie ma
4. Zdecydowanie nie ma
5. Trudno powiedzieć

31. Czy ogólnie rzecz biorąc, takie zachowanie jak eutanazja, tzn. pozbawienie życia osoby chorej nieuleczalnie na jej prośbę, może być Twoim zdaniem w pewnych okolicznościach usprawiedliwione czy też nie może? Proszę powiedzieć, w jakim miejscu skali umieścić(a)byś swoją opinię, przyjmując, że „1” oznacza, że takie zachowanie nigdy nie może być usprawiedliwione, a „10”, że można je usprawiedliwić.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

32. Czy Twoim zdaniem w przypadku nieuleczalnie chorego, którego cierpieniem nie można ulżyć, prawo powinno zezwalać na to, aby na jego prośbę i jego rodziny lekarz mógł skrócić życie pacjenta za pomocą bezbolesnych środków?

1. Tak, powinno
2. Nie, nie powinno
3. Trudno powiedzieć

- 33. Gdybyś dowiedział(a) się, że jesteś nieuleczalnie chory(a), czy zgodził(a)byś się na skrócenie swojego cierpienia poprzez eutanazję czy też nie?**
1. Zdecydowanie zgodził(a)bym się
 2. Raczej zgodził(a)bym się
 3. Raczej nie zgodził(a)bym się
 4. Zdecydowanie nie zgodził(a)bym się
 5. Trudno powiedzieć
- 34. Czy gdyby Twoja mama lub tata był(a) nieuleczalnie chory(a) i prosił(a)by Cię o skrócenie cierpienia poprzez eutanazję, czy spełnił(a)byś jego (jej) prośbę czy też nie?**
1. Tak, spełnił(a)bym
 2. Nie, nie spełnił(a)bym
 3. To zależy
 4. Nie wiem
- 35. Zgodnie z etyką lekarską związek lekarza i pacjenta oparty jest na przekonaniu pacjenta, że lekarz nigdy nie targnie się na jego życie. Czy wprowadzenie eutanazji zniszczyłoby zaufanie pacjenta do lekarza, czy też nie zniszczyłoby?**
1. Zdecydowanie zniszczyłoby
 2. Raczej zniszczyłoby
 3. Raczej nie zniszczyłoby
 4. Zdecydowanie nie zniszczyłoby
 5. Nie mam zdania
- 36. Czy zgadzasz się czy też nie zgadzasz z następującym stwierdzeniem? Religia zakazuje stosować eutanazję, ponieważ Bóg jest dawcą życia i do niego należy decyzja o jego zakończeniu.**
1. Zdecydowanie zgadzam się
 2. Raczej zgadzam się
 3. Raczej nie zgadzam się
 4. Zdecydowanie nie zgadzam się
 5. Trudno powiedzieć
- 37. Jak myślisz, czego boją się chorzy umierający w szpitalu? (wybierz tylko jedną możliwość)**
1. Bólu
 2. Pozostawienia bliskich
 3. Pozostawienia niedokończonych spraw
 4. Samotności w szpitalu
 5. Braku możliwości decydowania o sobie
 6. Co będzie ze mną po śmierci?
 7. Inne, jakie
 8. Trudno powiedzieć
- 38. Czy według Ciebie ostatecznie człowiek sam powinien, czy też nie powinien ustalać normy dla swoich decyzji?**
1. Powinien sam
 2. Nie powinien sam
 3. Trudno powiedzieć

39. Kto według Ciebie ma prawo decydowania o śmierci? (wybierz tylko jedną możliwość)

1. Sam człowiek
2. Lekarz
3. Bóg
4. Społeczeństwo
5. Rodzina
6. Los
7. Inne

40. Jak ważne miejsce zajmuje religia w Twoim życiu?

1. Bardzo ważne
2. Raczej ważne
3. Mało ważne
4. W ogóle nieważne
5. Trudno powiedzieć

41. Z którym z poniższych twierdzeń był(a)byś skłonny(a) się zgodzić? (wybierz jedną możliwość)

1. Żadna z religii nie ma właściwie nic prawdziwego do zaoferowania współczesnemu człowiekowi
2. Nie ma żadnej prawdziwej religii, ale coś prawdziwego można znaleźć w różnych religiach świata
3. Istnieje tylko jedna prawdziwa religia
4. Z żadnym z tych stwierdzeń nie mogę się zgodzić
5. Trudno powiedzieć

42. Jak często myślisz o sensie życia?

1. Bardzo często
2. Często
3. Czasami
4. Rzadko
5. Nigdy
6. Trudno powiedzieć

43. Co Twoim zdaniem przede wszystkim nadaje sens twojemu życiu? (wybierz nie więcej niż pięć odpowiedzi)

1. Miłość, wielkie uczucie
2. Rodzina, szczęście rodzinne
3. Znalezienie własnego miejsca w społeczeństwie oraz poczucie, że jest się w nim przydatnym i potrzebnym
4. Bogactwo wrażeń, zakosztowanie wszystkiego choćby za cenę przykrości
5. Zdobywanie indywidualności, własnego stylu, umiejętności bycia sobą
6. Wykształcenie, dążenie do wiedzy
7. Pieniądze, dobrobyt, komfort życia
8. Głęboka wiara religijna
9. Działanie i dążenie do wybranego celu
10. Spokojne życie bez żadnych niespodzianek
11. Zdobywanie ludzkiego zaufania i przyjaciół
12. Coś innego, co ?

44. Czego najbardziej obawiasz się w życiu? (wybierz trzy odpowiedzi)

1. Ciężkiej choroby
2. Utraty zdrowia, kalectwa
3. Źle ułożonego życia
4. Nieudanego małżeństwa
5. Rozbicia rodziny
6. Straty kogoś bliskiego
7. Biedy, nędzy, bezrobocia
8. Nienawiści i zawiści ludzkiej
9. Poczucia osamotnienia
10. Braku przyjaciół, kolegów
11. Bezbarwnego i nieudanego życia
12. Uświadomienia sobie pod koniec życia, że było ono puste i zmarnowane
13. Braku powodzenia w realizacji i planów związanych z nauką lub pracą
14. Odejścia w jakimś okresie życia od ideałów, planów, marzeń, które kiedyś wydawały się bardzo ważne
15. Ośmieszenia, kompromitacji
16. Nie obawiam się niczego
17. Inne obawy, proszę wpisz, jakie?

45. Jak często myślisz o śmierci?

1. Bardzo często
2. Często
3. Czasami
4. Rzadko
5. Nigdy
6. Trudno powiedzieć

46. Czym według Ciebie jest śmierć? (wybierz tylko jedną odpowiedź)

1. Śmierć jest definitywnym końcem istnienia człowieka
2. Istnieje reinkarnacja (powtórne narodziny duszy) w innym wcieleniu
3. Śmierć jest przejściem do nowego życia dzięki wierze w Boga
4. Śmierć jest naturalnym zjawiskiem, nie wiadomo, czy po niej coś następuje
5. Inna odpowiedź, jaka

47. Czym się kierujesz w rozwiązywaniu konfliktów moralnych?

1. Nakazami Kościoła
2. Radami rodziny
3. Własnym sumieniem
4. Ustalonymi ogólnie sposobami postępowania
5. Radami księży, np. spowiedników
6. Radami przyjaciół
7. Inne, proszę wpisz, jakie?

48. Niżej są podane dwa twierdzenia, które ludzie czasami wypowiadają na temat dobra i zła. Które jest Ci bliższe?

A. Istnieją całkowicie jasne kryteria określające, co jest dobre, a co złe. Mają one zastosowanie do każdego, niezależnie od okoliczności

B. Nie ma jasnych i absolutnych kryteriów określających, co jest dobre, a co złe. Dobro i zło zależy w znacznej mierze od okoliczności.

1. Zgadzam się z twierdzeniem A
2. Zgadzam się z twierdzeniem B
3. Nie zgadzam się z obu twierdzeniami
4. Nie umiem powiedzieć

49. Jaki jest Twój stosunek do religii?

1. Głęboko wierzący
2. Wierzący
3. Niezdecydowany, ale przywiązany do tradycji religijnej
4. Obojętny
5. Niewierzący

50. Płeć

1. Kobieta
2. Mężczyzna

51. Wykształcenie rodziców (podstawowe, zasadnicze zawodowe, średnie, wyższe)?

1. Ojciec
2. Matka

52. Stałe miejsce zamieszkania:

1. Wieś
2. Miasto do 20 tysięcy mieszkańców
3. Miasto od 20 tysięcy do 100 tysięcy mieszkańców
4. Miasto powyżej 100 tysięcy mieszkańców

53. Jakie masz uwagi o ankiecie?
.....

Dziękuję za wypełnienie ankiety

**Opinie na temat aborcji
(Olha Okulenko, 2003)
ANKIETA ANONIMOWA**

Instytut Socjologii KUL prowadzi badania socjologiczne wśród studentów na Ukrainie na temat ich opinii o aborcji. W okresie kiedy problem aborcji na Ukrainie stoi w centrum uwagi społecznej, rzetelna analiza opinii Ukraińców jest sprawą niesłychanie istotną. Wyniki tego rodzaju badań mają ogromne znaczenie teoretyczne i będą wykorzystane wyłącznie do celów naukowych.

Chcąc poznać rzeczywiste poglądy ukraińskiej młodzieży na ten temat, zwracamy się do Ciebie o udzielenie odpowiedzi na pytania zawarte w kwestionariuszu ankiety. Nie ma tutaj odpowiedzi dobrych ani złych. Zależy nam tylko na szczerych wypowiedziach. Ankiety są anonimowe. Wszystkie uzyskane informacje posłużą do zbiorczych opracowań statystycznych.

1. Czy Twoim zdaniem aborcja stanowi też nie jakikolwiek problem we współczesnym świecie?

1. tak, stanowi
2. nie, nie stanowi
3. trudno powiedzieć

2. Jeżeli tak, to głównie jakiej natury jest to problem? Proszę zaznaczyć maksymalnie trzy odpowiedzi

1. medycznej
2. psychicznej
3. społecznej
4. prawnej
5. politycznej
6. moralnej
7. religijnej
8. trudno powiedzieć
9. inne (jakie?)

3. Skąd głównie czerpiesz informacje o aborcji? Zaznacz maksymalnie trzy odpowiedzi.

1. z własnego doświadczenia
2. z doświadczenia moich znajomych
3. z prasy, radia, telewizji, internetu
4. z fachowej literatury
5. z zajęć w szkole/na uniwersytecie
6. z nauczania Kościoła/związku religijnego
7. z rozmów w rodzinie
8. inne (jakie?)

4. Które prawo w kwestii aborcji według Ciebie jest nadrzędne – prawo do życia czy prawo do wolności ?

1. prawo do życia
2. prawo do wolności
3. trudno powiedzieć

5. Od którego momentu, Twoim zdaniem, płód jest człowiekiem?

1. od momentu połączenia komórki jajowej i plemnika
2. od momentu zagnieżdżenia zarodka w macicy
3. od momentu utworzenia się serca
4. od chwili, gdy powstaną wszystkie ważne dla życia narządy i organy
5. od momentu, kiedy jest w stanie przeżyć, gdyby został urodzony
6. od momentu urodzenia
7. trudno powiedzieć
8. innego (jakiego?)

6. Jaki jest Twój stosunek do rodzin wielodzietnych? Wybierz jedną odpowiedź.

1. pozytywny, gdyż przyczyniają się one do wzrostu demograficznego państwa
2. pozytywny, gdyż rodzice nie będą sami w starości
3. pozytywny, gdyż dzieci z rodzin wielodzietnych są mniej rozpieszczone i są bardziej zaradne życiowo
4. negatywny, gdyż są to nieodpowiedzialne rodziny z marginesu społecznego, gdzie opiekę nad dziećmi często musi przejmować państwo
5. negatywny, gdyż takie rodziny są biedne i dzieci nie będą miały takich szans rozwoju jak w rodzinach z jednym lub dwojgiem dzieci
6. negatywny, gdyż w rodzinach tych najczęściej jest rozpowszechniony alkoholizm, rozwiązłość seksualna i ogólna demoralizacja
7. trudno powiedzieć
8. inny (jaki?)

7. Dlaczego Twoim zdaniem ludzie pragną mieć dzieci? Zaznacz znakiem X maksymalnie trzy odpowiedzi

1. ponieważ one uszczęśliwiają
2. chronią przed samotną starością
3. nadają życiu sens
4. żeby zostawić ślad po sobie
5. dla kontynuacji rodu ludzkiego
6. są powinnością małżeństwa
7. są fundamentem rodziny
8. zapewniają szacunek otoczenia
9. dzieci są darem Bożym
10. utrwalają więź małżeńską
11. trudno powiedzieć
12. inna odpowiedź (jaka?)

8. Jak uważasz, ile dzieci najlepiej mieć w dzisiejszych czasach?

1. nie mieć dzieci wcale
2. mieć jedno dziecko
3. mieć dwoje dzieci
4. mieć troje dzieci
5. mieć czworo i więcej dzieci
6. nie zastanawiałem(-am) się nad tym

9. Jak oceniasz swoje pragnienie posiadania dzieci?

1. jako bardzo silne
2. silne
3. przeciętne
4. słabe
5. bardzo słabe
6. brak takiego pragnienia

10. Czy z moralnego punktu widzenia akceptujesz niżej wymienione metody planowania rodziny? Zaznacz odpowiednie rubryki.

		zdecydowanie akceptuję	raczej akceptuję	raczej nie akceptuję	w ogóle nie akceptuję	trudno powiedzieć
1	środki mechaniczne (np. prezerwatywa)					
2	pigułki hormonalne					
3	środki chemiczne (np. kremy plemnikobójcze)					
4	metoda kalendarzykowa					
5	aborcja					
6	spirala domaciczna					
7	irygacja					
8	sterylizacja					
9	stosunek przerywany					
10	środki wczesnoporonne (np. Norplant, Ru-486)					
11	metoda termiczna					
12	zastrzyk hormonalny					

11. Które z metod planowania rodziny uważasz za najbardziej skuteczne? Wybierz maksymalnie trzy odpowiedzi.

1. środki mechaniczne (np. prezerwatywa)
2. pigułki hormonalne
3. środki chemiczne (np. kremy plemnikobójcze)
4. metoda kalendarzykowa
5. aborcja
6. spirala domaciczna
7. irygacja
8. sterylizacja
9. stosunek przerywany
10. środki wczesnoporonne (np. Norplant, Ru-486)
11. metoda termiczna
12. zastrzyk hormonalny
13. inne (jakie?)

12. Jak uważasz, czy współzycie seksualne dla przyjemności jest tak samo ważne jak współzycie seksualne dla prokreacji?

1. zdecydowanie tak
2. raczej tak
3. raczej nie
4. zdecydowanie nie
5. trudno powiedzieć

13. Jak z moralnego punktu widzenia oceniasz aborcję?

1. jest zawsze złem moralnym i żadne z okoliczności jej nie usprawiedliwiają
2. jest złem moralnym, ale niekiedy koniecznym i wybaczalnym
3. nie jest złem moralnym, ale działaniem w imię wyższego dobra
4. w ogóle nie jest złem moralnym
5. trudno powiedzieć
6. inna odpowiedź (jaka?)

14. Czy Twoim zdaniem aborcja jest morderstwem?

1. zdecydowanie tak
2. raczej tak
3. raczej nie
4. zdecydowanie nie
5. trudno powiedzieć

15. Proszę określić, czy zgadzasz się, czy też nie z następującymi twierdzeniami? Proszę wstawić „X” w odpowiednich rubrykach.

		zdecydowanie zgadzam się	raczej zga- dzam się	raczej się nie zgadzam	zdecydowanie nie zgadzam się	trudno powiedzieć
1	Kobieta ma moralne prawo decydować o przerwaniu ciąży					
2	Lekarz ma moralne prawo przerwać ciążę					
3	Państwo ma moralne prawo legalizować aborcję					

16. Czy zgadzasz się czy też nie z twierdzeniem, że to, co jest dozwolone prawnie, nie może być złe, a więc jest dozwolone moralnie?

1. zdecydowanie się zgadzam
2. raczej się zgadzam
3. raczej się nie zgadzam
4. zdecydowanie się nie zgadzam
5. trudno powiedzieć

17. Czy Twoim zdaniem przerywanie ciąży szkodzi zdrowiu fizycznemu kobiety?

1. zdecydowanie tak
2. raczej tak
3. raczej nie
4. zdecydowanie nie
5. trudno powiedzieć

18. Jeżeli tak, to jakie znasz skutki zdrowotne aborcji? Wymień kilka skutków zdrowotnych

.....
.....

19. Czy Twoim zdaniem przerywanie ciąży szkodzi zdrowiu psychicznemu kobiety?

1. zdecydowanie tak
2. raczej tak
3. raczej nie
4. zdecydowanie nie
5. trudno powiedzieć

20. Jeżeli tak, to jakie znasz skutki psychiczne aborcji? Wymień kilka skutków psychicznych

.....
.....

21. Jak uważasz, czy kobieta, która przerwała ciążę, może czy też nie być dobrą matką oraz wieść szczęśliwe życie małżeńskie?

1. zdecydowanie tak
2. raczej tak
3. raczej nie
4. zdecydowanie nie
5. trudno powiedzieć

22. Jakie Twoim zdaniem są najczęstsze zewnętrzne warunki na Ukrainie dokonywania aborcji? Wybierz maksymalnie trzy odpowiedzi.

1. ciąża powstała w wyniku gwałtu
2. trudna sytuacja materialna
3. złe warunki mieszkaniowe
4. wystarczająca liczba dzieci w rodzinie
5. ciąża poza małżeństwem
6. postępujący rozpad małżeństwa
7. zagrożenie zdrowia/życia matki
8. nieuleczalna choroba dziecka
9. presja najbliższego otoczenia
10. niechęć posiadania dzieci
11. trudno powiedzieć
12. inny warunek (jaki?)

23. Jakie Twoim zdaniem są najczęstsze wewnętrzne przyczyny podjęcia przez kobietę decyzji o aborcji? Zaznacz maksymalnie trzy odpowiedzi.

1. kobieta uważa siebie „za młodą na macierzyństwo”
2. kobieta uważa siebie „za starą na macierzyństwo”
3. lęk przed trudem macierzyństwa
4. nieumiejętność zaplanowania poczęcia dziecka w jak najwłaściwszym czasie
5. nieznanostwo metod regulacji poczęć
6. niedojrzałość emocjonalna
7. nieutożsamianie ciąży z dzieckiem
8. błędna hierarchia wartości (np. uwarunkowanie szczęścia dobrobytem materialnym)
9. brak odpowiedzialności
10. brak wiary w Boga
11. trudno powiedzieć
12. inna odpowiedź (jaka?)

24. Proszę powiedzieć, czy uważasz czy też nie, że powinno być przyzwolenie prawne do przerywania ciąży z następujących powodów? Proszę ustosunkować się do każdego pytania.

		aborcja powinna być prawnie przyzwolona			Aborcja powinna być prawnie zakazana
		Do 12 tygodnia ciąży	Do 28 tygodnia ciąży	Niezależnie od terminu ciąży	
1	jeżeli ciąża jest wynikiem przestępstwa (gwałtu, kazirodztwa)				
2	jeżeli w czasie ciąży małżeństwo się rozwodzi				
3	jeżeli kobieta lub jej mąż przebywa w więzieniu				
4	jeżeli małżeństwo posiada niepełnosprawne dziecko				
5	jeżeli rodzice zostali pozbawieni praw rodzicielskich				
6	jeżeli ojciec jest inwalidą I-II grupy				
7	jeżeli małżeństwo nie posiada mieszkania, zamieszkuje w akademiku lub wynajmuje mieszkanie				
8	jeżeli istnieje wysokie zagrożenie zdrowia lub życia kobiety ciężarnej				
9	jeżeli w trakcie trwania ciąży umiera mąż				
10	jeżeli kobieta jest niezamężna				
11	jeżeli małżeństwo posiada troje i więcej dzieci				
12	jeżeli dochód na jednego członka rodziny jest niższy od minimum egzystencjalnego				

13	jeżeli kobieta lub jej mąż zostali oficjalnie uznani za bezrobotnych				
14	jeżeli kobieta posiada status uchodźcy				
15	jeżeli płód jest dotknięty ciężkimi, nieodwracalnymi wadami rozwoju lub nieuleczalną chorobą				
16	jeżeli kobieta jest niepełnoletnia				
17	bez żadnych ograniczeń				

25. Czy uważasz, że prawny zakaz przerywania ciąży zmniejszy liczbę dokonywanych aborcji?

1. zdecydowanie tak
2. raczej tak
3. raczej nie
4. zdecydowanie nie
5. trudno powiedzieć

26. Co, Twoim zdaniem, miałyby wpływ na zmniejszenie się liczby aborcji na Ukrainie? Zaznacz znakiem X maksymalnie trzy odpowiedzi.

1. zwiększenie pomocy socjalnej dla dzieci do lat trzech
2. zwiększenie dochodów ludności do poziomu nie niżej minimum egzystencji
3. zwiększenie liczby domów dziecka
4. zwiększenie liczby centrów planowania rodziny
5. prorodzinne wychowywanie młodzieży w szkołach
6. możliwość oddania dziecka po porodzie do innej rodziny
7. trudno powiedzieć
8. inny czynnik (jaki?)

27. Z jaką reakcją ludności Twoim zdaniem spotkałyby się próby ustawodawczego zakazu aborcji?

1. będą miały poparcie ludności
2. częściowy zakaz będzie popierany
3. nie będą miały poparcia
4. trudno powiedzieć

28. Proszę powiedzieć, jak uważasz, czy kobiety, które przerywają ciążę, znalazłyby inne rozwiązanie, gdyby nie ustawa liberalizująca aborcję?

1. nadal dokonywałyby zabiegów przerywania ciąży ale w nielegalny sposób
2. stosowałyby antykoncepcję
3. stosowałyby metody naturalnego planowania rodziny
4. trudno powiedzieć
5. inne rozwiązania (jakie?)

29. Czy Twoim zdaniem zakaz przerywania ciąży nie świadczyłby o braku współczucia dla kobiety w trudnej sytuacji? Zaznacz jedną odpowiedź.

1. nie, bo najwyższą krzywdą jest odebranie życia dziecku
2. nie, bo warunki materialne zawsze mogą zmienić się na lepsze

3. tak, bo najbardziej skrzywdzone w takiej sytuacji jest niechciane dziecko, którego nikt nie będzie kochać
4. tak, bo kobieta powinna mieć prawo decydowania o swoim ciele i swoim życiu
5. trudno powiedzieć
6. inna odpowiedź (jaka?)

30. Czy Twoim zdaniem zakaz przerywania ciąży będzie miał wpływ na liczbę obywateli Ukrainy?

1. kraj zostanie przeludniony i problemy socjalne (jak np. bezrobocie, brak mieszkań) zaostrzą się jeszcze bardziej
2. liczba Ukraińców zwiększy się i to przyniesie wiele pozytywnych skutków („odmłodzenie” ludności, rozwój ekonomiczny)
3. liczba obywateli istotnie nie zmieni się – wyż demograficzny kompensuje miliony emigrantów z Ukrainy
4. liczba ludności nie zmieni się, gdyż nie będzie rodziło się więcej dzieci niż teraz (aborcja zostanie zastąpiona innymi metodami)
5. trudno powiedzieć
6. inne (jakie?)

31. Jakim Twoim zdaniem działania może podejmować Kościół w zapobieganiu masowemu przerywaniu ciąży? Proszę zaznaczyć znakiem X najwyżej trzy odpowiedzi.

1. aktywnie uczestniczyć w ustawodawczych projektach dotyczących przerywania ciąży
2. stwarzać domy dziecka i wychowywać oddane tam przez rodziców dzieci
3. poszerzać świadomość społeczną o wartości życia ludzkiego poprzez katechezy, kazania, publikacje
4. stwarzać centra planowania rodziny, gdzie będą nauczane metody planowania rodziny
5. pomagać matkom lub rodzicom w przewyciężaniu materialnych trudności
6. organizować profesjonalną pomoc psychologiczną
7. propagować adopcję
8. trudno powiedzieć
9. inne rozwiązania (jakie?)

32. Czy uważasz, czy też nie, że lepszym rozwiązaniem niż aborcja jest oddanie dziecka do adopcji?

1. lepszym rozwiązaniem jest aborcja
2. lepszym rozwiązaniem jest adopcja
3. trudno powiedzieć

33. Czy mógłbyś (mogłabyś) zdecydować się czy też nie na oddanie swojego dziecka do adopcji?

1. zdecydowanie tak
2. raczej tak
3. raczej nie
4. zdecydowanie nie
5. trudno powiedzieć

34. Czy zdecydowałbyś (zdecydowała) się na podjęcie decyzji o dokonaniu aborcji na poczętym przez Ciebie dziecku?

1. zdecydowanie tak
2. raczej tak
3. raczej nie
4. zdecydowanie nie
5. trudno powiedzieć

35. Teraz oceń kilka wymienionych zachowań i sytuacji. Wstaw X w tabeli zgodnie ze swoimi przekonaniami.

		Zdecydowanie potępiam	To zależy	Zdecydowanie nie potępiam
1)	Współzycie seksualne przed ślubem			
2)	Współzycie seksualne po ślubie cywilnym, ale bez ślubu kościelnego			
3)	Przypadkowe kontakty seksualne			
4)	Współzycie seksualne dla przyjemności bez miłości			
5)	Likwidacja embrionów poza łonem w czasie eksperymentów			
6)	Likwidacja embrionów w celu otrzymania materiałów biologicznych			
7)	Sztuczne zapłodnienie			
8)	Stosowanie środków antykoncepcyjnych			
9)	Homoseksualizm			
10)	Eutanazja			

36. Jaki jest Twój ogólny stosunek do aborcji?

1. jestem za aborcją
2. jestem przeciw aborcji
3. trudno powiedzieć

37. Uzasadnij swoją odpowiedź, podając kilka argumentów:

.....

.....

38. Jeśli możesz odpowiedzieć, to proszę powiedzieć, czy odbyłeś(aś) już stosunek płciowy?

1. tak
2. nie (przejsć do pytania 41)

39. Proszę powiedzieć, jakie metody planowania stosujesz lub stosowałeś(aś) wcześniej? Proszę zaznaczyć nieograniczoną liczbę odpowiedzi.

1. środki mechaniczne (np. prezerwatywa)
2. pigułki hormonalne
3. środki chemiczne
4. metoda kalendarzykowa
5. aborcja
6. spirala domaciczna
7. irygacja
8. sterylizacja
9. środki wczesnoporonne (np. Norplant, Ru-486)
10. metoda termiczna
11. zastrzyk hormonalny
12. żadnego
13. inne (jakie?)

DANE OSOBISTE:

40. Płeć:

1. mężczyzna
2. kobieta

41. Wiek: lat.

42. Rok studiów:

43. Stan cywilny:

1. kawaler/panna
2. żonaty/zamężna
3. rozwiedziony/rozwiedziona
4. wdowiec/wdowa

44. Czy masz dzieci?

1. tak
2. nie (przejsć do pytania nr 47)

45. Ile masz dzieci?

46. Miejsce Twojego stałego zamieszkania:

1. wieś
2. miasto do 20 000 mieszkańców
3. miasto od 20 000 do 100 000 mieszkańców
4. miasto powyżej 100 000 mieszkańców

47. Ile masz rodzeństwa?

1. nie mam
2. jedno
3. dwoje
4. troje
5. czworo i więcej

48. Jaki poziom wykształcenia mają Twoi rodzice?

	niepełne średnie	średnie	średnie specjalne	wyższe
ojciec				
matka				

49. Jak oceniasz najogólniej sytuację materialną swojej rodziny?

1. wyraźnie dobra
2. dość dobra
3. przeciętna
4. raczej zła
5. zdecydowanie zła

50. Jaki jest Twój stosunek do religii?

1. wierzący(a), praktykujący(a)
2. wierzący(a), niepraktykujący(a)
3. niewierzący(a), praktykujący(a)
4. niewierzący(a), niepraktykujący(a)

51. Do jakiego Kościoła czy związku religijnego należysz?

1. prawosławnego
2. grekokatolickiego
3. rzymskokatolickiego
4. żadnego
5. innego (jakiego?)

52. Twoje uwagi o ankiecie

.....

.....

Etos policjanta
(Marian Sikora, 2004)
ANKIETA ANONIMOWA

Zwracamy się do Pana(i) z uprzejmą prośbą o udzielenie szczerych odpowiedzi na pytania zawarte w niniejszym kwestionariuszu ankiety. Informujemy, że zebrany materiał będzie wykorzystany wyłącznie do celów naukowo-poznawczych.

Liczymy na Pana(i) pomoc, zależy nam na każdej odpowiedzi. Serdecznie dziękujemy za wypełnienie ankiety.

1. Co głównie zdecydowało, że podjął Pan(i) decyzję o wstąpieniu do służby w Policji? (proszę podać najwyżej pięć czynników)

1. daje duże szanse wykazania się własną wiedzą, zdolnościami i umiejętnościami
2. umożliwia skuteczne reagowanie na zjawiska ujemne w życiu społecznym
3. moim postępowaniem kierowało zamiłowanie do munduru
4. jest skomplikowana, wymaga dużych kwalifikacji zawodowych i wykształcenia ogólnego
5. zapewnia dobre świadczenia socjalne (w tym otrzymanie samodzielnego mieszkania)
6. jest interesująca
7. ma duże znaczenie dla społeczeństwa
8. stwarza dobre możliwości rozwoju i awansu zawodowego
9. w Policji panują dobre stosunki międzyludzkie
10. praca w Policji jest sprawiedliwie oceniana przez przełożonych
11. panuje dobra organizacja pracy
12. umożliwia pomoc ludziom znajdującym się w sytuacjach trudnych
13. cieszy się poważaniem społecznym
14. wymaga własnej inwencji, pomysłowości i samodzielności
15. daje władzę nad innymi ludźmi
16. umożliwia uzyskanie dobrego i stałego zarobku
17. umożliwia uzyskanie szybkiego awansu
18. z innych powodów, (jakich?)

2. Który z podkreślonych przez Pana(ią) czynników jest najważniejszy? Czynniki najważniejsze: ..
.....

3. Czy decydując się na podjęcie służby w Policji, znał(a) Pan(i) podstawowe zadania, jakie są zakresowane dla Policji w Ustawie o Policji:

1. tak, znałem(a) dobrze
2. znałem(a) słabo
3. znałem(a) raczej słabo
4. w ogóle nie znałem(a)

4. Proszę podać do trzech oczekiwań (czynników) mających wpływ na decyzje o podjęciu służby w Policji, które:

A: Całkowicie się sprawdziły

1.
2.
3.

B: Całkowicie się nie sprawdziły

1.
2.
3.

5. Które z niżej wymienionych zadań Policji uważa Pan(i) za najważniejsze w ochronie bezpieczeństwa ludzi oraz utrzymaniu bezpieczeństwa i porządku publicznego? (proszę podkreślić do pięciu odpowiedzi)

1. ochrona życia i zdrowia obywateli oraz mienia przed bezprawnymi zamachami naruszającymi te dobra
2. ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego, w tym zapewnienie spokoju w miejscach publicznych oraz środkach komunikacji publicznej i w ruchu drogowym
3. inicjowanie i organizowanie działań mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym i współdziałanie w tym zakresie z zainteresowanymi organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami społecznymi
4. wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie ich sprawców
5. nadzór nad strażami miejskimi powołanymi przez organy samorządu terytorialnego, a także nadzór nad innymi specjalistycznymi uzbrojonymi formacjami ochronnymi, w zakresie określonym w odrębnych przepisach
6. kontrola przestrzegania przepisów porządkowych i administracyjnych związanych z działalnością publiczną lub obowiązujących w miejscach publicznych
7. współdziałanie z policjami innych państw oraz organizacjami międzynarodowymi na podstawie umów i porozumień międzynarodowych oraz odrębnych przepisów

6. Które z podkreślonych przez Pana(ią) zadań Policji wymienionych w Ustawie o Policji ma – Pana(i) zdaniem – największy wpływ na ochronę bezpieczeństwa ludzi oraz utrzymania bezpieczeństwa i porządku publicznego? (proszę wpisać poniżej)

7. Które z niżej wymienionych wybranych dziedzin działalności Policji uważa Pan (i) za najważniejsze w umacnianiu poczucia bezpieczeństwa obywateli? (proszę zaznaczyć do pięciu wybranych odpowiedzi)

1. ochrona wolności obywateli
2. ochrona zdrowia obywateli
3. ochrona życia obywateli
4. zabezpieczenie porządku w miejscach publicznych (stadionach sportowych, imprezach masowych itp.)
5. ochrona mienia obywateli
6. utrzymanie bezpieczeństwa na drogach publicznych (zwalczanie bandytyzmu drogowego, przestępstw i wykroczeń drogowych)
7. utrzymanie bezpieczeństwa na kolejach (dworcach i pociągach komunikacji publicznej), szlakach wodnych i turystycznych
8. zwalczanie przestępczości nieletnich
9. zwalczanie narkomanii (szczególnie wśród nieletnich), chuligaństwa, alkoholizmu, prostytucji (w tym także wśród nieletnich), wykorzystywania i molestowania seksualnego i innych zjawisk kryminogennych
10. inne dziedziny działalności (jakie?)

8. Który z podkreślonych powyżej wybranych dziedzin działalności Policji ma – Pana(i) zdaniem – największy wpływ w umacnianiu poczucia bezpieczeństwa obywateli

Największy wpływ ma: (proszę wpisać tylko jeden numer bądź nazwę tego czynnika)

9. Które z niżej wymienionych rodzajów działań Policji uważa Pan(i) za mające największy wpływ na poczucie bezpieczeństwa obywateli? (proszę zaznaczyć do pięciu czynników)

1. patrolowanie (patrole na ulicach i innych miejscach publicznych)
2. spotkania policjantów ze społeczeństwem
3. pogadanki w szkołach i prelekcje organizowane przez Policję
4. bezpośredni kontakt z dzielnicowym (posterunkowym) – telefon do dzielnicowego (posterunkowego) wywieszony w widocznym miejscu publicznym, np. na klatce schodowej w bloku, administracji osiedla itp.
5. pouczenie
6. praca z POŻI
7. rozmowy profilaktyczne
8. karanie mandatami karnymi
9. sporządzanie wniosków o ukaranie
10. praca dochodzeniowo-śledcza
11. zatrzymywanie osób (przewidzianych w trybie KPK)
12. legitymowanie
13. zatrzymywanie osób stwarzających w sposób oczywisty bezpośrednie zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego, a także dla mienia
14. dokonywanie kontroli osobistej, a także przeglądanie zawartości bagażu i sprawdzanie ładunku w razie uzasadnionego podejrzenia popełnienia czynu zabronionego pod groźbą kary
15. przeszukanie osób i pomieszczeń w trybie i przypadkach przewidzianych przez KPK
16. inne (jakie)

10. Które z w/w wybranych przez Pana(ią) czynników (rodzajów działania Policji) uważa Pan(i) za najskuteczniejsze w utrzymaniu bezpieczeństwa i porządku oraz poczucia bezpieczeństwa obywateli? (proszę wpisać tylko jeden numer bądź nazwę tego czynnika)

Sposób najskuteczniejszy to:

11. Ludzie stawiają sobie rozmaite cele, które chcą w życiu osiągnąć. Które spośród niżej wymienionych wartości uważa Pan(i) za najważniejsze w swoim życiu zawodowym? (proszę wybrać nie więcej niż pięć odpowiedzi)

1. władza nad innymi ludźmi
2. wysokie dochody, zamożność
3. dużo wolnego czasu na rozrywki
4. życie urozmaicone, pełne zmian i przygód
5. świadomość, że jest się użytecznym, że przynosi się ludziom pożytek
6. spokojne, ciche życie bez niespodzianek
7. interesująca, ciekawa praca
8. czyste sumienie
9. sława i rozgłos
10. uznanie, poważanie, szacunek społeczny
11. wielu życzliwych i serdecznych przyjaciół

12. sukcesy zawodowe, awanse
13. swoboda w myśleniu i działaniu
14. możliwość wpływania na sprawy narodu i państwa
15. wiara religijna
16. inne wartości (jakie?)

12. Którą spośród w/w wartości ceni Pan(i) sobie najbardziej? (proszę wymienić tylko jedną wartość)

13. Czym jest dla Pana(i) służba w Policji? (proszę zakreślić tylko jedną odpowiedź)

1. obowiązkiem wobec społeczeństwa
2. możliwością osiągania stałych zarobków
3. poczuciem stabilności zawodowej
4. wykonywaniem interesującej mnie pracy
5. nie zastanawiałem(am) się nad tym problemem

14. Który z niżej przytoczonych poglądów jest Panu(i) bliższy? (proszę zakreślić tylko jedną odpowiedź)

1. dobra jest każda praca, jeżeli daje tylko dobry zarobek
2. ważny jest zarobek, ale również ważna jest interesująca praca
3. dobra jest każda praca zgodna z zainteresowaniami
4. dobra jest każda praca, jeżeli daje jakiegokolwiek zarobki
5. nie mam zdania w tej sprawie

15. Co daje Panu(i) służba w Policji? (proszę zakreślić tylko jedną odpowiedź)

1. jest środkiem zdobycia szacunku innych ludzi
2. daje możliwość awansu społecznego
3. daje mi wewnętrzne zadowolenie
4. pozwala służyć innym ludziom
5. jest dobrym zabezpieczeniem materialnym
6. daje mi wiarę we własne siły
7. umożliwia mi rozwój osobisty
8. nadaje sens mojemu życiu
9. jest okazją do nawiązania więzów koleżeństwa i przyjaźni
10. daje mi poczucie władzy nad innymi
11. inne (jakie?)

16. Co Pana(i) zdaniem jest najczęściej podstawą kariery w Policji (proszę zaznaczyć do pięciu odpowiedzi)

1. ponadprzeciętne zdolności w jakiejś dziedzinie
2. wysokie wykształcenie
3. rzetelna codzienna praca
4. zdolności organizacyjne
5. poparcie osób wpływowych
6. spryt życiowy
7. rzutkość i inicjatywa przejawiana w codziennej służbie

8. aktywna działalność w organizacji związkowej policjantów
9. schlebienie przełożonym
10. coś innego (co?)

17. Który z w/w czynników zdaniem Pana(i) jest kluczowym czynnikiem do tzw. „zrobienia kariery w Policji”?

Czynnik kluczowy:

(proszę wpisać nazwę tego czynnika lub jego numer)

18. Jak Pan(i) sądzi, od czego zależy przede wszystkim zrealizowanie Pana(i) marzeń i planów życiowych? (proszę zakreślić jedną odpowiedź)

1. od Pana(i) wytrwałości w pracy
2. od pomocy innych ludzi
3. od przypadku i okoliczności od Pana(i) niezależnych
4. od decyzji przełożonych
5. od czegoś innego (czego?)

19. Co chciałby Pan(i) w swoim życiu przede wszystkim osiągnąć (proszę zaznaczyć do pięciu najważniejszych Pana(i) zdaniem celów)

1. dobre warunki materialne, wysokie zarobki
2. czyste sumienie
3. miłość
4. możliwość dopomożenia innym ludziom
5. niezależność
6. powodzenie u płci przeciwnej
7. sławę
8. spokój
9. szczęście rodzinne
10. uznanie ludzi, których szanuję
11. wysokie stanowisko
12. interesującą pracę
13. zbawienie

20. Który z w/w celów jest zdaniem Pana(i) najważniejszy?

Cel najważniejszy

21. Co według Pana(i) oznacza określenie „...udane życie zawodowe, osiągnięcie kariery zawodowej...” (proszę zaznaczyć jedną wybraną odpowiedź)

1. osiągnięcie wysokiego stanowiska służbowego
2. dobre zarobki
3. lekkie i wygodne życie
4. przynależność do elit politycznych i społecznych
5. samorealizacja zawodowa, możliwość wykonywania umiłowanego zawodu
6. inne (jakie?)

22. Poniżej przedstawiam Panu(i) kilka wybranych cech, jakie powinny cechować funkcjonariusza Policji. Które z niżej wybranych cech zdaniem Pana(i) uważa Pan(i) za najważniejsze dla siebie, jako policjanta? (proszę zaznaczyć do pięciu wybranych odpowiedzi)

1. dobra prezencja
2. oddanie narodowi i ojczyźnie
3. sprawność fizyczna
4. umiejętność obserwowania zjawisk społecznych i właściwego ich ocenienia
5. sumienność
6. umiejętność podejmowania szybkich i trafnych decyzji
7. pracowitość
8. odwaga i poświęcenie
9. duże poczucie sprawiedliwości
10. stanowczość i szybkość działania
11. zdyscyplinowanie
12. życzliwość dla ludzi
13. bezwzględność w egzekwowaniu prawa
14. uczciwość
15. takt i uprzejmość w stosunku do obywateli
16. dyskrecja zawodowa, przestrzeganie tajemnicy służbowej
17. gotowość do rezygnacji z osobistych interesów, jeżeli tego wymaga interes służby
18. ciągłe doskonalenie swej pracy
19. troska o dobre imię własnej jednostki Policji
20. inne cechy (jakie?)

23. Która(e) z podkreślonych przez Pana/ią cech uważa Pan(i) za najważniejszą?

Cecha najważniejsza

24. Ludzie czasami dyskutują o tym, co jest dobre a co złe.

Jedni uważają, że:

- A. Istnieją jasne i niepodważalne zasady, które pozwalają odróżnić dobro od zła. Zasady te stosują się do każdego i w każdej sytuacji.

Drudzy sądzą, że:

- B. Nie istnieją żadne raz na zawsze ustalone zasady pozwalające odróżnić dobro od zła. Co jest dobrem, a co złem zależy całkowicie od sytuacji w danym momencie.

Która z w/w opinii jest bliższa Pana(i) poglądom? (proszę zakreślić jedną odpowiedź)

1. zgadzam się z opinią **A**
2. zgadzam się z opinią **B**
3. nie zgadzam się ani z opinią **A** ani **B**
4. trudno powiedzieć

25. Policjant – to także obywatel – które z poniższych wartości powinien posiadać dobry obywatel? (proszę zaznaczyć nie więcej niż pięć odpowiedzi)

1. uczciwość
2. sumienność
3. pracowitość

4. opanowanie
5. posłuszeństwo
6. szacunek dla samego siebie
7. cierpliwość
8. lojalność
9. poszanowanie dla cudzej własności
10. tolerancja
11. patriotyzm
12. odpowiedzialność
13. odwaga
14. szacunek dla autorytetów
15. wiara religijna
16. samodzielność
17. bezinteresowność
18. prawdomówność
19. wytrwałość
20. szacunek dla innych
21. systematyczność
22. wrażliwość na cudzą krzywdę
23. coś jeszcze innego (co?)

26. Która z powyższych wartości jest Pana(i) zdaniem najważniejsza?

Wartość najważniejsza

27. Każdy człowiek musi dokonywać wyborów moralnych w kategoriach dobra i zła. Takie dylematy stają przed Panem(ią) także w codziennej służbie. Kto Pana(i) zdaniem powinien decydować o tym, czym jest dobro i zło? (proszę zaznaczyć tylko jedną odpowiedź)

1. Kościół, gdyż od niego pochodzą zasady moralne i tylko on wie, co jest dobrem a co złem
2. Ocena, co jest dobre a co złe, należy do mojego wewnętrznego odczucia i z nikim nie muszę dzielić się tym, co wewnątrz odczuwam
3. Społeczność lokalna, w której żyję, mieszkam i pracuję
4. prawo stanowione (pragmatyka służbowa, przepisy służbowe), których staram się przestrzegać w codziennej służbie
5. trudno powiedzieć

28. Które z poniższych zachowań według Pana(i) są odpowiednie, czy też nieodpowiednie dla przeciętnego policjanta? (proszę zaznaczyć znakiem „x” w odpowiedniej rubryce)

Lp.	Rodzaj zachowania	Zdecydowanie odpowiednie	Raczej odpowiednie	Raczej nieodpowiednie	Zdecydowanie nieodpowiednie	Trudno powiedzieć
1.	doskonalenie siebie					
2.	schlebianie i przytakiwanie komuś, kto ma władzę, z myślą o osobistych korzyściach					
3.	otwartość umysłu na nowe poglądy					

4.	stosowanie środków do osiągnięcia szlachetnego celu, któremu trudno przypisać jednoznaczną ocenę moralną					
5.	odwaga przyznania się do błędu					
6.	korzystanie „ze znajomości” w celu uzyskania awansu					
7.	dyscyplina wewnętrzna					
8.	umiejętność podporządkowania rzeczy mniej ważnych rzeczom ważniejszym					
9.	wykorzystanie luk prawnych w celu uzyskania własnych korzyści					
10.	tolerancja wobec odmiennych przekonań					
11.	dawanie podarunków za załatwienie jakiejś sprawy					
12.	odwaga cywilna					
13.	krytycyzm wobec siebie					
14.	odpowiedzialność za słowo					
15.	korzystanie z usług „Agencji Towarzyskiej”					
16.	„pożyczanie” materiałów biurowych z miejsca pracy					
17.	korzystanie z telefonu służbowego do rozmów prywatnych					
18.	zainteresowanie sprawami społecznymi					
19.	parkowanie samochodem w miejscach zabronionych					
20.	dostrzeganie interesów drugiego człowieka					
21.	przekraczanie jezdni na czerwonym świetle lub w miejscach niedozwolonych					
22.	gotowość do poświęceń na rzecz społeczeństwa					
23.	umiejętność współdziałania z innymi					
24.	poszanowanie przeciwnika					
25.	wrażliwość estetyczna					
26.	poczucie humoru					

29. Ludzie mają różne opinie na temat wykonywania poleceń służbowych. Niektórzy uważają, że zawsze należy wykonywać polecenia przełożonych, nawet jeżeli nie w pełni się z nimi zgadzają. Inni uważają, że polecenia przełożonych należy wykonywać wtedy, gdy się jest przekonanym o ich słuszności. Z którą z poniższych opinii się Pan(i) zgadza? (proszę zaznaczyć znaczkiem „x” tylko jedną odpowiedź)

1. należy zawsze wykonywać polecenia przełożonych
2. w przypadku wątpliwości należy zażądać wydania polecenia na piśmie
3. to zależy
4. trudno powiedzieć

30. W poprzednim pytaniu zaznaczono, że służba w Policji wymaga podporządkowania się szczególnej dyscyplinie służbowej – mimo to, w jakim stopniu decyzje podejmowane przez Pana(ią) w służbie mają margines swobody (proszę wskazać na poniższej skali stopień swobody w podejmowaniu decyzji służbowych)

Brak swobody

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

 Duża swoboda

31. Czy wykonywanie pracy w charakterze funkcjonariusza Policji powoduje u Pana(i) (proszę zaznaczyć tylko jedną odpowiedź)

1. duże napięcie psychiczne
2. zdenerwowanie, zniecierpliwienie
3. zmęczenie fizyczne
4. nie powoduje obciążenia fizycznego
5. nie powoduje obciążenia psychicznego
6. powoduje tzw. „syndrom wypalenia zawodowego”
7. trudno powiedzieć, nie zastanawiałem(ałam) się nad tym

32. Jakie odczucia towarzyszą Panu(i) myślom o pracy (służbie)? (proszę zaznaczyć tylko jedną odpowiedź)

1. zadowolenie
2. radość
3. nadzieja na lepszą przyszłość
4. obojętność
5. zmęczenie
6. rezygnacja
7. inne (jakie?)

33. Swoje zadowolenie z pracy w charakterze funkcjonariusza Policji określa Pan(i) jako? (proszę zaznaczyć tylko jedną odpowiedź)

1. bardzo duże
2. raczej duże
3. raczej małe
4. bardzo małe
5. wcale nie daje zadowolenia
6. trudno powiedzieć

34. Jeżeli praca w charakterze funkcjonariusza Policji daje Panu(i) bardzo małe zadowolenie lub wcale nie daje zadowolenia, to co jest tego przyczyną? (proszę zaznaczyć tylko jedną odpowiedź)

1. niewłaściwie podjęta decyzja o wyborze zawodu
2. niska pozycja społeczna zawodu policjanta
3. praca obciążająca psychicznie
4. zmianowość i praca w dni świąteczne
5. stała dyspozycyjność do służby
6. zbyt niskie zarobki w stosunku do nałożonych obowiązków
7. ograniczone możliwości awansu
8. relacje międzyludzkie

35. Jeżeli jest Pan(i) zadowolony lub niezadowolony(a) z wykonywanego zawodu policjanta, to co na to wpływa?

1. Zadowolony(a)
2. Niezadowolony(a)

36. Czy chciałby Pan(i) odejść z zawodu policjanta? (proszę podkreślić tylko jedną odpowiedź)

1. zdecydowanie tak
2. raczej tak
3. raczej nie
4. zdecydowanie nie
5. trudno powiedzieć

37. Czy interesuje się Pan(i) polityką i innymi zjawiskami społeczno-gospodarczymi mającymi wpływ na wydarzenia bieżące dziejące się w naszym kraju? (proszę zaznaczyć tylko jedną odpowiedź)

1. bardzo się interesuję
2. raczej tak
3. raczej nie
4. w ogóle się nie interesuję
5. trudno powiedzieć

38. W jakim stopniu zgadza się Pan(i) z następującymi opiniami na temat polityków i polityki? (proszę zaznaczyć znacznikiem „x” w odpowiedniej rubryce)

Lp.		Zdecydowanie się zgadzam	Raczej się zgadzam	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Trudno powiedzieć
1.	ostatnio trudno zrozumieć, o co chodzi politykom					
2.	już od dawna nie można pojąć sensu posunięć władz					
3.	zwykle nie można mieć pewności, czy sytuacja w naszym kraju polepsza się czy pogarsza					
4.	sytuacja polityczna w Polsce stała się ostatnio tak pogmatwana, że właściwie wszystko może się zdarzyć					

39. Jak często zdarza się Panu(i) dyskutować w gronie przyjaciół, kolegów z pracy lub znajomych o sprawach politycznych? (proszę zaznaczyć tylko jedną odpowiedź)

1. często
2. czasami
3. nigdy
4. trudno powiedzieć

40. Dyskutując z przyjaciółmi, znajomymi, kolegami ze służby itp. o polityce – mówi się o „lewicy” i „prawicy”. Gdzie Pan(i) umieściłby swoje poglądy, ilustrując je na poniższej skali?

Lewica	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Prawica
--------	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	---------

41. W jakim stopniu zgadza się Pan(i) z następującymi opiniami? (proszę zaznaczyć znaczkiem „x” w odpowiedniej rubryce)

Lp.		Zdecydowanie się zgadzam	Raczej się zgadzam	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Trudno powiedzieć
1.	ludzie tacy jak ja mogą wiele zrobić dla poprawienia sytuacji w kraju					
2.	podejmując ważne decyzje społeczne lub ekonomiczne politycy pytają się o zdanie nas zwykłych ludzi					
3.	ludzie tacy jak ja nie mają żadnego wpływu na to, co robi rząd					
4.	wszyscy jesteśmy nic nie znaczącymi kółkami w maszynie polityki					

42. Poniżej przedstawiona jest lista organizacji i form działalności społecznej. Do których z nich (jeśli w ogóle) Pan(i) należy? (proszę zaznaczyć znaczkiem „x” w odpowiedniej rubryce)

Lp.	Organizacje lub formy działalności społecznej	Tak	Nie
1.	organizacje opiekujące się osobami starszymi, niepełnosprawnymi lub biednymi		
2.	organizacje religijne lub kościelne		
3.	organizacje zajmujące się sztuką, muzyką, kulturą		
4.	związki zawodowe		
5.	organizacje lokalne zajmujące się takimi sprawami jak pomoc społeczna, sprawy mieszkaniowe, sprawy zatrudnienia, prawa mniejszości		
6.	organizacje na rzecz rozwoju krajów trzeciego świata lub ochrony praw jednostki		
7.	organizacje zajmujące się ochroną zabytków, ochroną środowiska, ekologią i prawami zwierząt		
8.	stowarzyszenia zawodowe		
9.	organizacje młodzieżowe (np. harcerstwo, kluby młodzieżowe)		
10.	organizacje zajmujące się sportem i rekreacją		
11.	organizacje kobiece		
12.	ruchy pokojowe		
13.	organizacje zajmujące się problemami zdrowia		
14.	inne grupy działania (jakie?)		

43. Czy pracował Pan(i) społecznie na rzecz którejś w/w organizacji?

1. tak
2. nie

44. Jeśli tak, to na rzecz której? (proszę podać nazwę tej organizacji lub formy działalności społecznej)

45. Państwo demokratyczne może cechować bardzo wiele istotnych czynników. Niziej wybrano niektóre cechy państwa demokratycznego. Które z poniższych cech zdaniem Pana(i) są ważne lub nieważne? (proszę zaznaczyć znaczkiem „x” w odpowiedniej rubryce)

Lp.		Ważne	Nieważne
1.	ochrona interesów robotników		
2.	ochrona emerytów i rencistów		

3.	opieka lekarska dla wszystkich		
4.	rozwiązanie problemu mieszkaniowego (np. mieszkanie dla każdej rodziny lub mieszkanie dla młodych małżeństw)		
5.	dobrze warunki życia (godziwe warunki życia)		
6.	bezpieczne ulice		
7.	większość liczy się z mniejszością		
8.	mniejszości narodowe mają te same prawa jak obywatele narodowości polskiej		
9.	politycy, którzy wygrali wybory, liczą się z przegranymi		
10.	państwo nie może naruszać praw jednostki		
11.	wolne wybory		
12.	wolność słowa, brak cenzury		
13.	równouprawnienie kobiet i mężczyzn		
14.	rozdzielenie Kościoła od państwa		
15.	swoboda tworzenia partii politycznych		
16.	młodzież wychowana w duchu religijnym		
17.	są respektowane wartości chrześcijańskie		
18.	pielęgnowane wartości „Solidarności”		
19.	młodzież wychowana w duchu religijnym		
20.	inne grupy działania (jakie?)		

46. Jakie zjawisko w naszym kraju zalicza Pan(i) do zjawisk szczególnie społecznie negatywnych? (proszę wymienić do trzech takich zjawisk)

1.
2.
3.
4. nie mam zdania

47. Czy warto zdaniem Pana(i) narażać życie w obronie wartości? (proszę zaznaczyć znaczkiem „x” w odpowiedniej rubryce)

Lp.		Zdecydowanie warto	Raczej warto	Raczej nie warto	Zdecydowanie nie warto	Trudno powiedzieć
1.	prawdy					
2.	ojczyzny					
3.	sprawiedliwości społecznej					
4.	wolności					
5.	własnych przekonań					
6.	równości społecznej					
7.	religii					
8.	pokoju					
9.	godności ludzkiej					
10.	życia ludzkiego					

48. Jakie wyróżnienie w służbie uważa Pan(i) za najważniejsze? (proszę zaznaczyć tylko jedną odpowiedź)

1. mianowanie na stanowisko kierownicze
2. wyznaczenie na wyższe stanowisko służbowe

3. podniesienie grupy uposażenia
4. otrzymanie orderu lub odznaczenia państwowego
5. otrzymanie odznaki lub odznaczenia resortowego
6. mianowanie na wyższy stopień służbowy
7. otrzymanie jednorazowej wysokiej premii pieniężnej
8. trudno powiedzieć

49. Jak Pana(i) zdaniem ludzie (obywatele) winni zwracać do policjantów? (proszę zaznaczyć znacznikiem „x” tylko jedną odpowiedź)

1. w formie „Panie władzo”
2. wymieniając posiadany stopień służbowy
3. w formie „Pan(i)”
4. jest mi obojętną formą zwracania się do mnie

50. Czy w trakcie pełnienia służby w Policji podnosił Pan(i) swoje kwalifikacje zawodowe? (proszę zaznaczyć znacznikiem „x” wszystkie ukończone formy podnoszenia kwalifikacji)

1. tak – ukończyłem studia wyższe w Wyższej Szkole Policji
2. tak – ukończyłam(em) studia wyższe na uczelni cywilnej
3. ukończyłem szkołę aspirantów Policji
4. przeszkolenie oficerskie
5. nie – poprzestałem(ałam) na ukończeniu szkoły podoficerskiej (lub kursu podstawowego)

51. Jak zdaniem Pana(i) szkoła policyjna przygotowała Pana(ią) do pracy w Policji?

1. bardzo dobrze
2. dobrze
3. średnio
4. słabo
5. bardzo słabo
6. trudno powiedzieć

52. Czy zdaniem Pana(i) rząd dostatecznie stara się o to, aby Policja dobrze funkcjonowała? (proszę zaznaczyć tylko jedną odpowiedź)

1. zdecydowanie tak
2. raczej tak
3. raczej nie
4. zdecydowanie nie
5. trudno powiedzieć

53. Jakie Pana(i) zdaniem formy protestu kierowane pod adresem gremiów kierowniczych Policji lub rządu są skuteczne lub nieskuteczne (zaznacz znacznikiem „x” tylko jedną odpowiedź)

1. skuteczne jest zbieranie podpisów wśród policjantów pod petycjami i protestami kierowanymi do Komendanta Głównego Policji i członków rządu
2. skuteczne jest oflagowanie budynków siedzib Policji i pojazdów służbowych (radiowozów)
3. obie te formy są skuteczne
4. żadna z tych form nie jest skuteczna
5. trudno powiedzieć

54. Jaki jest Pana(i) stosunek do protestów organizowanych przez niezależny Związek Zawodowy Policjantów? (proszę zaznaczyć tylko jedną odpowiedź)

1. popieram je
2. odnoszę się do nich obojętnie

3. potępiam je
4. trudno powiedzieć

55. Czy Pana(i) zdaniem protesty policjantów są? (proszę zaznaczyć tylko jedną odpowiedź)

1. w pełni uzasadnione
2. tylko częściowo uzasadnione
3. zupełnie nieuzasadnione
4. trudno powiedzieć

56. Kto przede wszystkim, Pana(i) zdaniem, powinien być partnerem w rozmowach z protestującymi związkami zawodowymi policjantów? (proszę zaznaczyć tylko jedną odpowiedź)

1. rząd i wojewodowie
2. kierownictwo Komendy Głównej Policji (Komendant Główny Policji)
3. komendanci wojewódzcy Policji
4. władze samorządowe (starostowie)
5. trudno powiedzieć

57. Czy zdaniem Pana(i) od chwili transformacji ustrojowej, tj. od przełomu 1989/90 roku, zmieniło się społeczne poważanie zawodu policjanta? (proszę zaznaczyć tylko jedną odpowiedź)

1. zdecydowanie zmieniło się na lepsze
2. zmieniło się na lepsze
3. zmieniło się na gorsze
4. zdecydowanie zmieniło się na gorsze
5. jest bez zmian
6. trudno powiedzieć

58. Jakie jest zdaniem Pana(i) społeczne poważanie zawodu policjanta? (proszę zaznaczyć tylko jedną odpowiedź)

1. bardzo duże
2. duże
3. średnie
4. małe
5. bardzo małe
6. trudno powiedzieć

59. Czy poniższe sytuacje mogą Pana(i) zdaniem poniżyć godność policjanta? (proszę wstawić znaczek „x” w tabeli zgodnie ze swoim przekonaniem)

Lp.		Nie poniża	Poniża ale nie zawsze	Zdecydowanie poniża	Nie wiem
1.	Rozpowszechnianie nieprawdziwych informacji o współpracownikach i znajomych				
2.	Nieprzyznawanie się zwierzchnikom lub współpracownikom do popełnionego błędu lub działania sprzecznego z interesem obywatela				
3.	Brak odwagi wystąpienia w obronie niesłusznie posądzonego lub ukaranego współpracownika				
4.	Przyjmowanie prezentów za pomyślnie załatwioną sprawę lub odstąpienie od ukarania sprawcy wykroczenia				

5.	Brak troski o swój wygląd zewnętrzny				
6.	Zwracanie uwagi przez przełożonego policjantowi w obecności interesanta				
7.	Wiązanie się z grupami przestępczymi				

60. Czy znajomość etycznych rozstrzygnięć dotyczących prawdy i dobra daje poczucie pewności w codziennej służbie, czy też wystarczy poczucie dobrze wykonanej pracy i przestrzeganie dyscypliny służbowej? (proszę zaznaczyć tylko jedną odpowiedź)

1. wystarczy poczucie dobrze wykonanej pracy i przestrzeganie dyscypliny służbowej
2. potrzebna jest znajomość etycznych rozstrzygnięć dotyczących prawdy i dobra
3. i jedno i drugie
4. trudno powiedzieć

61. Jak często zdarzają się Panu(i) w pracy sytuacje budzące w sumieniu wątpliwości etyczne, kiedy nie wie Pan(i), jak postąpić? (proszę zaznaczyć tylko jedną odpowiedź)

1. codziennie
2. kilka razy na tydzień
3. kilka razy w miesiącu
4. bardzo rzadko
5. w ogóle się nie zdarzają

62. W wątpliwościach etycznych szuka Pan(i) porady – pomocy – u kogo? (proszę zaznaczyć tylko jedną odpowiedź)

1. u psychologa
2. u kolegów (koleżanek) z komórki organizacyjnej lub jednostki, w której Pan(i) pracuje
3. w książkach o tematyce etycznej
4. u osób duchownych lub publikacjach o charakterze religijnym
5. u filozofów lub etyków
6. trudno powiedzieć

63. Czy widzi Pan(i) konieczność i celowość organizowania spotkań i dyskusji na tematy etyczne? (proszę zaznaczyć tylko jedną odpowiedź)

1. widzę taką potrzebę i celowość zapraszania na spotkania z policjantami psychologów, filozofów, etyków, osób duchownych
2. uważam takie spotkania za potrzebne, ale tylko w gronie policjantów
3. nie widzę takiej potrzeby

64. Czy zdaniem Pana(i) kodeks etyki policjanta powinien być na tyle szczegółowy, aby dawał odpowiedź na większość dylematów moralnych pojawiających się w toku służby? (proszę zaznaczyć tylko jedną odpowiedź)

1. zdecydowanie tak
2. raczej tak
3. raczej nie
4. zdecydowanie nie
5. trudno powiedzieć

65. Czy uważa Pan(i), że zajęcia z etyki w programie kształcenia policjantów powinny mieć charakter? (proszę zaznaczyć tylko jedną odpowiedź)

1. obowiązkowy
2. dobrowolny
3. są zbędne
4. nie mam zdania

66. Czego najbardziej obawia się Pan(i) w swoim życiu? (proszę zaznaczyć do trzech odpowiedzi)

1. ciężkiej choroby, utraty zdrowia, kalectwa
2. źle ułożonego życia, nieudanego małżeństwa, rozbicia rodziny
3. straty kogoś bliskiego
4. biedy i nędzy
5. nienawiści i zawiści ludzkiej
6. poczucia osamotnienia, braku przyjaciół i kolegów
7. bezbarwnego i nudnego życia
8. uświadomienia sobie pod koniec życia, że było ono puste i zmarnowane
9. braku powodzenia w realizacji planów związanych z nauką lub pracą
10. odejścia w jakimś okresie życia od ideałów, marzeń, które kiedyś wydawały mi się bardzo ważne
11. ośmieszenia, kompromitacji
12. utraty pracy
13. zemsty ze strony świata przestępczego
14. nie obawiam się niczego
15. inne obawy (jakie?)

67. Czy uważa Pan(i), że w życiu należy stawiać sobie odległe cele, wykraczające poza zwykłą codzienność, sięgające w przyszłość? (proszę zaznaczyć tylko jedną odpowiedź)

1. zdecydowanie zgadzam się
2. zgadzam się
3. nie zgadzam się
4. zdecydowanie nie zgadzam
5. trudno powiedzieć

68. Co Pana(i) zdaniem przede wszystkim nadaje sens ludzkiemu życiu? (proszę zaznaczyć do trzech wybranych odpowiedzi)

1. miłość, wielkie uczucie
2. zdobycie ludzkiego zaufania i przyjaciół
3. znalezienie własnego miejsca w społeczeństwie oraz poczucie, że się jest w nim przydatnym i potrzebnym
4. szczęście rodzinne
5. pieniądze, dobrobyt, komfort życia, przyzwoita pozycja materialna
6. wykształcenie, dążenie do wiedzy
7. praca, którą się lubi
8. bogactwo wrażeń, zakosztowanie wszystkiego chociażby za cenę przykrości
9. zdobycie indywidualności, własnego stylu, umiejętności bycia sobą
10. wiara w jakąś wielką ideę

11. głęboka wiara religijna
12. działanie i dążenie do wybranego celu
13. pozostawienie po swoim życiu jakiegoś trwałego śladu
14. spokojne życie bez żadnych niespodzianek
15. coś jeszcze innego nadającego sens ludzkiemu życiu (co?)

69. Który z wybranych trzech celów jest dla Pana(i) najważniejszy?

Cel najważniejszy

70. W jakim stopniu wymienione niżej wartości są ważne dla Pana(i) (proszę wstawić znaczek „x” w odpowiedniej rubryce)

Lp.		Bardzo ważne	Raczej ważne	Niezbyt ważne	W ogóle nieważne	Trudno powiedzieć
1.	dobry zawód					
2.	wielka odwzajemniona miłość					
3.	rodzina, szczęście rodzinne					
4.	przyjaciele, znajomi					
5.	zdrowie dziecka					
6.	zdrowie własne					
7.	czas wolny, możliwość odpoczynku					
8.	wolność					
9.	dobra materialne, dobrobyt					
10.	religia, wiara religijna					
11.	wykształcenie					
12.	polityka					

71. Służba (praca) w Policji niesie ze sobą wiele stresów. Jak zwykle Pan(i) odpoczywa, regenerując siły do dalszej pracy? (proszę zaznaczyć znaczkiem „x” tylko jedną odpowiedź)

1. przed telewizorem
2. czytając książki, prasę
3. śpiąc
4. spacerując
5. rozmawiając (spotkanie się z sąsiadami)
6. uprawiając rekreacyjnie sport
7. bawiąc się z dziećmi
8. modląc się (idąc do kościoła)
9. chwila ciszy, refleksja
10. w inny sposób (jaki?)

72. Czy zgadza się Pan(i) z następującymi opiniami? (proszę wstawić znaczek „x” w odpowiednią rubrykę tabeli)

Lp.		Tak	Nie	To zależy
1.	Ten, kto chce żyć zgodnie z zasadami: „miłuj bliźniego jak siebie samego”, szkodzi tylko sobie			
2.	Trzeba się przede wszystkim troszczyć o to, by dorównać innym, w przeciwnym razie nie ma się nic z życia			
3.	Jest rzeczą niemożliwą kochać nieprzyjaciół			

73. Czym jest według Pana(i) miłość bliźniego? (proszę zaznaczyć jedną odpowiedź)

1. to darzenie drugiego człowieka głębokim uczuciem
2. to odpowiedzialne i bezinteresowne poszukiwanie dobra w drugim człowieku
3. to spełnienie wszystkich pragnień drugiego człowieka
4. trudno powiedzieć
5. mam inne zdanie (jakie?)

74. Na temat udzielania bliźniemu pomocy istnieją różne opinie. Która z przedstawionych niżej opinii odpowiada Panu(i) najbardziej? (proszę zaznaczyć tylko jedną odpowiedź)

1. dobrze jest, gdy każdy liczy tylko na siebie, ponieważ nie ma konieczności pomagania mu
2. dobrze jest pomagać innym, bo można potem liczyć na pomoc z ich strony
3. dobrze jest pomagać innym, nawet wówczas, gdy samemu nic się z tego nie ma
4. nie umiem odpowiedzieć

75. Człowiek często znajduje się w sytuacji, kiedy jego własny interes jest sprzeczny z interesami innych ludzi. Jak Pana(i) zdaniem należy postępować w takich sytuacjach? (proszę zaznaczyć znacznikiem „x” tylko jedną odpowiedź)

1. należy brać pod uwagę przede wszystkim interesy innych ludzi
2. ważniejsze są interesy innych ludzi, ale mimo to własnych interesów nie należy lekceważyć
3. należy szukać wyjścia pośredniego między interesem własnym a cudzym
4. choć jest rzeczą naturalną dbanie przede wszystkim o własny interes, należy w miarę możliwości uwzględniać i cudze interesy
5. lepsze jest konsekwentne kierowanie się jedynie własnym interesem niż udawanie przed sobą i innymi, że można postępować inaczej
6. nie umiem powiedzieć

76. Co sądzi Pan(i) na temat okazywania ludziom zaufania? (proszę zaznaczyć tylko jedną odpowiedź)

1. należy ufać każdemu człowiekowi, dopóki nie zawiedzie zaufania
2. ufać można tylko temu, kogo się dobrze poznało
3. nie należy wierzyć ludziom, ufać można tylko samemu sobie
4. nie umiem powiedzieć

77. Jacy Pana(i) zdaniem, są na ogół ludzie wobec siebie? (proszę zaznaczyć tylko jedną odpowiedź)

1. życzliwi
2. obojętni
3. nieżyczliwi i złośliwi
4. różni w różnych okolicznościach
5. nie umiem powiedzieć

78. Jedni twierdzą, że w każdym człowieku tkwi dobro i zło. Inni mówią, że każdy człowiek jest zasadniczo dobry i zły. Z którymi z niżej podanych twierdzeń zgadza się Pan(i) (proszę zaznaczyć tylko jedną odpowiedź)

1. dobro i zło jest w każdym człowieku
2. każdy jest zasadniczo dobry
3. każdy jest zasadniczo zły
4. nie umiem powiedzieć

79. Pana(i) zdaniem, ludzie decydując o tym, co jest dobre a co złe, powinni: (proszę zaznaczyć tylko jedną odpowiedź)

1. przyjmować opinię autorytetów
2. częściowo przyjmować opinię autorytetów, a częściowo wyrabiać sobie własne zdanie
3. wyrabiać sobie własne zdanie
4. trudno powiedzieć

80. Kto miał wpływ na kształtowanie się Pan(i) przekonań moralnych? (proszę zaznaczyć nie więcej niż trzy odpowiedzi)

1. nauczyciele (wychowawcy)
2. ludzie z najbliższego otoczenia
3. rodzice
4. księża
5. działacze organizacji młodzieżowych
6. policja
7. prasa, radio, telewizja
8. koledzy, koleżanki
9. inni ludzie lub instytucje
10. żadna z tych osób i instytucji
11. trudno powiedzieć

81. Czy jest ktoś, kogo Pan(i) chciałby(łaby) naśladować w życiu?

- 1) tak
- 2) nie
- 3) jeżeli tak – to kogo?

82. Na temat wzajemnego stosunku między religią i moralnością można spotkać wiele różnych poglądów. Który z przytoczonych poniżej poglądów jest najbliższy Pana(i) poglądom? (proszę zaznaczyć tylko jedną odpowiedź)

1. tylko religia może uzasadnić słuszne zakazy moralne
2. dla mnie religia uzasadnia moje reguły moralne, ale sądzę, że można je sobie uzasadnić i bez niej
3. nie czuję potrzeby uzasadniania moralności przez religię, wystarczy mi własne sumienie
4. nie interesuję się tą sprawą

83. Jaki jest Pana(i) stosunek do zasad moralnych religii katolickiej? (proszę zaznaczyć te odpowiedzi, które są najbliższe Pana(i) poglądom)

5. zasady moralne katolicyzmu są najlepszą i wystarczającą moralnością
6. wszystkie zasady katolicyzmu są słuszne, ale wobec skomplikowania życia trzeba je uzupełniać jakimiś innymi zasadami
7. większość zasad moralnych katolicyzmu jest słuszna, lecz nie ze wszystkimi się zgadzam, a ponadto te, które są słuszne, na pewno nie wystarczają człowiekowi
8. moralność religijna jest mi obca, ale niektóre zasady moralne katolicyzmu uważam za słuszne
9. zasady moralne katolicyzmu są mi całkowicie obce

84. Czy Pana(i) zdaniem niżej podane zachowania są zawsze złe lub dobre, czy też mogą być złe lub dobre w zależności od okoliczności? (proszę zaznaczyć znacznikiem „x” w tabeli zgodnie ze swoimi przekonaniem)

Lp.		zawsze dobre	zawsze złe	to zależy od okoliczności
1.	kłamstwo			
2.	prawdomówność			
3.	kradzież			
4.	posłuszeństwo			
5.	solidarność			
6.	troska o „czyste ręce”			
7.	przebaczenie zła			
8.	pokora			
9.	dyskrecja			
10.	stałość przekonań			
11.	miłosierdzie			
12.	tolerancja			
13.	trzymanie się zasad			
14.	szacunek dla starszych			
15.	stawianie ponad wszystko własnej korzyści			

85. Czy zgadza się Pan(i), czy też nie zgadza z następującymi stwierdzeniami (proszę wstawić znaczek „x” do odpowiedniej rubryki w tabeli zgodnie ze swoimi przekonaniem)

Lp.		Zdecydowanie się zgadzam	Zgadzam się	Ani się zgadzam, ani się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Trudno powiedzieć
1.	O tym, czym jest dobro i zło, powinny decydować prawa Boże					
2.	O tym, czym jest dobro i zło, powinno decydować społeczeństwo					
3.	To, czym jest dobro i zło, powinno być wewnętrzną sprawą każdego człowieka					

86. Ludzi różnią się między sobą w poglądach na to, jak dalece ich postępowania powinno być podporządkowane pewnym ogólnym zasadom moralnym. Który z podanych niżej poglądów zbliżony jest do Pana(i) zdania na ten temat? (proszę zaznaczyć tylko jedną odpowiedź)

1. należy mieć wyraźne zasady moralne i nigdy od nich nie odstępować
2. należy mieć wyraźne zasady moralne, ale w pewnych sytuacjach można od nich odstąpić, byleby to były sytuacje wyjątkowe
3. należy mieć pewne zasady moralne, ale nie ma nic w tym złego, kiedy się od nich odstępuje w związku z wymaganiami różnych sytuacji życiowych
4. nie należy wiązać swego postępowania z określonymi z góry zasadami moralnymi, ale powinno się w zależności od sytuacji znajdować sposoby postępowania i zachowania

87. Jaki jest Pana(i) stosunek do wiary? (proszę zaznaczyć tylko jedną odpowiedź)

1. głęboko wierzący
2. wierzący
3. niezdecydowany, ale przywiązany do tradycji rodzinnej
4. obojętny
5. niewierzący

89. Do jakiego wyznania religijnego Pan(i) należy?

1. rzymskokatolickiego
2. prawosławnego
3. greckokatolickiego
4. protestanckiego
5. mojżeszowego
6. muzułmańskiego
7. Świadków Jehowy
8. inne (jakie?)

90. Jaki jest Pana(i) stosunek do praktyk religijnych

1. praktykuję w każdą niedzielę i czasem w dni powszednie
2. praktykuję w każdą niedzielę
3. praktykuję dwa, trzy razy w miesiącu
4. praktykuję raz w miesiącu
5. praktykuję kilka razy w roku
6. praktykuję tylko z okazji ślubu, pogrzebu itp.
7. w ogóle nie praktykuję

METRYCZKA

91. Płeć

1. mężczyzna
2. kobieta

92. Wiek (liczba ukończonych pełnych lat)

93. Stan cywilny

1. kawaler (panna – niezamężna)
2. żonaty (mężatka)
3. wdowiec (wdowa)
4. rozwiedziony (rozwiedziona)
5. pozostający(a) w separacji
6. pozostający(a) w wolnym związku

94. Liczba dzieci pozostających na utrzymaniu

1. wieku przedszkolnym
2. wieku szkolnym
3. usamodzielnione
4. bezdzietny(a)

95. Wykształcenie

1. średnie
2. licencjackie
3. wyższe (z tytułem magistra lub magistra inżyniera)

96. Rodzaj przeszkolenia resortowego

1. Wyższa Szkoła Policji
2. przeszkolenie oficerskie
3. szkoła aspirantów
4. szkoła podoficerska
5. kurs podstawowy

97. Miejsce stałego zamieszkania

1. wieś
2. miasto do 20 tys. mieszkańców
3. miasto od 20 do 100 tys. mieszkańców
4. miasto powyżej 100 tys. mieszkańców

98. Jak ocenia Pan(i) najogólniej swoją sytuację materialną?

1. wyraźnie dobra
2. dość dobra
3. przeciętna
4. raczej zła
5. zdecydowanie zła

99. Czy aktualnie podnosi Pan(i) swoje kwalifikacje ogólne i zawodowe?

1. tak
2. nie

100. Jeżeli tak – to w jaki sposób
.....

101. Lata służby w Policji

1. od 1 roku do 3 lat
2. od 3 lat do 5 lat
3. powyżej 5 lat

102. Pana(i) uwagi o ankiecie
.....
.....

Serdecznie dziękujemy za współpracę

Pytania do wywiadu „Wartości życiowe prostytutek”

(Justyna Sierakowska, 2004)

I. ZAINTERESOWANIA/CZAS WOLNY

1. Na początku chciałabym, aby opowiedziała mi coś o sobie: czym się interesujesz? Co lubisz robić w wolnym czasie?
2. Jaki jest Twój ulubiony sposób spędzania wolnego czasu? Jakie czynności, które wykonujesz np. w wolnych chwilach, sprawiają ci przyjemność? Z kim się spotykasz w wolnym czasie?
3. Czy Twoja obecna praca zmieniła Twoje zainteresowania? Jak wyglądało Twoje życie przed podjęciem pracy w agencji? (spróbuj porównać okres przed rozpoczęciem pracy w agencji, a jak wygląda to teraz).

II. SYTUACJA RODZINNA

1. Czy mieszkasz z rodziną swego pochodzenia? (jeśli nie – to czy utrzymujesz z nimi kontakt)?
2. Jakie były (są) warunki materialne w Twoim domu rodzinnym? Czym się zajmują Twoi rodzice? Jakie mają wykształcenie?
3. Czy w twojej rodzinie zdarzały się sytuacje takie jak np. rozpad małżeństwa, ponowne związki małżeńskie lub konkubinaty, alkoholizm, pobyt któregoś z członków rodziny w zakładzie karnym, narkotyki etc. (częstość występowania w/w zjawisk)?
4. Jak się czułaś w domu rodzinnym? Czy uważasz, że byłaś kochanym dzieckiem? (pytanie o stosunek emocjonalny rodziców do badanych: przyjazny, obojętny, wrogi)
5. Czy rodzice stosowali wobec Ciebie przemoc?
6. Czy zdarzały Ci się ucieczki z domu?
7. Czy byłaś w dzieciństwie wykorzystywana seksualnie?
8. Kto był głową rodziny (pytanie o typ kierowania w rodzinie: autorytarny, laissez-faire, opiekuńczy)?
9. Czy masz partnera? Jak oceniasz swój związek z nim?
10. Czy posiadasz dzieci? Kto się nimi opiekuje?

III. INNI LUDZIE/ŚRODOWISKO RÓWIEŚNICZE/SPOŁECZEŃSTWO

1. Jak duże jest grono Twoich znajomych, czy utrzymujesz bliskie kontakty z koleżankami z pracy?
2. Czy w Twoim środowisku rówieśniczym były osoby wykazujące zachowania przestępcze (osoby zdemoralizowane) i jaki był Twój kontakt z nimi?
3. Czy ufasz innym ludziom (przyjaciołom, koleżankom, wykonującym ten sam zawód, szefowi agencji)?
4. Czy sądzisz, że warto pomagać ludziom? Dlaczego?
5. Co dają Ci inni ludzie? Jakie Twoje potrzeby zaspokajają?
6. Czy należy liczyć się z interesami innych ludzi, czy dbać wyłącznie o swój własny interes?
7. Jak sądzisz: czy w życiu opłaca się być uczciwym?

IV. SZKOŁA

1. Czy w czasie nauki szkolnej zdarzały Ci się opóźnienia (powtarzanie klasy, przerwy w nauce), czy też Twoja realizacja obowiązku szkolnego była prawidłowa?
2. Czy lubiłaś się uczyć; chodzić do szkoły; czy wagarowałaś?

3. Jaki miałas (masz) stosunek do nauczycieli (a jaki był ich stosunek do Ciebie)?
4. Czy uważasz, że warto się uczyć? Czy wykształcenie stanowi dla Ciebie wartość czy też nie ma dla Ciebie znaczenia?

V. UŚWIADOMIENIE SEKSUALNE/INICJACJA SEKSUALNA/AKTYWNOŚĆ SEKSUALNA

1. Czy był zwyczaj powadzenia „szczerych rozmów” w domu rodzinnym? Czy w Twoim domu rozmawiano swobodnie na tematy dotyczące seksualności?
2. Czy rodzice ujawnili swój seksualizm wobec Ciebie i Twojego rodzeństwa (np. poprzez pocałunki, nagość ...)?
3. Kto oprócz rodziców przekazywał Ci wiedzę na temat seksu i zagadnień z tym związanych?
4. Kiedy była Twoja inicjacja seksualna? Jakie były jej motywy? Jakie było doświadczenie seksualne Twojego partnera? Czy czułaś się z nim emocjonalnie związana?
5. Czy przed podjęciem obecnej pracy zdarzały Ci się przypadkowe kontakty seksualne? Czy często zmieniałaś partnerów seksualnych?
6. Jakie uczucia towarzyszą Ci przed kontaktem seksualnym z klientem? (Jeśli posiada stałego partnera – porównanie odczuć towarzyszących stosunkowi seksualnemu z partnerem/z klientem).

VI. ŻYCIE ZAWODOWE

1. Czy rodzina wie o pracy w agencji?
2. Czy rodzina akceptuje to, co robisz (bądź akceptowałyby, gdyby o tym wiedziały)?
3. Wyobraź sobie sytuację: Twoja córka w czasie jednej z rozmów wyznaje Ci, że zdecydowała się na pracę w agencji – Jak reagujesz?
4. Czy pracowałaś gdzieś wcześniej? Którą pracą jest praca w agencji? Dlaczego zrezygnowałaś z poprzedniej pracy?
5. Jak długo pracujesz w agencji?
6. W jakich okolicznościach zdałaś sobie sprawę, że chcesz uprawiać prostytutkę? Jaki był główny motyw Twego wyboru? Kto lub co wpłynęło na Twoją decyzję?
7. Przypomnij sobie dzień, w którym przyszedłaś do agencji pierwszy raz. Jak potraktowały Cię koleżanki, szef, jak się zachowywali, co robili, co wtedy czułaś?
8. Jaki jest Twój stosunek do aktualnej pracy?

VII. KLIENCI

1. Czy mogłabyś zarysować ogólną sylwetkę klienta korzystającego z usług agencji (przedział wiekowy, orientacja, stan cywilny, czym się zajmuje, jakie ma wymagania, stopień zadowolenia z usług)?
2. Gdyby zaistniała taka sytuacja, że klient ma zbyt wygórowane wymagania wobec Ciebie, którym Ty z jakichś względów nie możesz sprostać lub nie masz ochoty czegoś zrobić – to jaka jest wtedy Twoja reakcja? Co robisz w takiej sytuacji? W jakich sytuacjach możesz odmówić świadczenia usług?
3. Czy masz jakiś ulubiony rodzaj klientów?

VIII. AUTORYTET

1. Czy jest w Twoim życiu człowiek, który stanowi dla Ciebie wzór postępowania, który Ci imponuje? Czym Ci imponuje?
2. Co cenisz u ludzi najbardziej? A czego nie lubisz u innych w ich zachowaniu?

IX. WIARA/RELIGIA

1. Czy wierzysz w Boga?
2. Czy chodzisz do kościoła?
3. Czy modlisz się? Czy wierzysz, że Bóg wysłuchuje prośby?
4. Jak sądzisz, co decyduje o naszym życiu, co ma na nie wpływ?
5. Czy myślałaś kiedykolwiek o śmierci? Co spowodowało te myśli; czy wydarzyło się wtedy coś szczególnego w Twoim życiu?
6. Czy wierzysz w piekło, niebo, życie po śmierci?

X. CEL ŻYCIA/WARTOŚCI/PRZYSZŁOŚĆ

1. Czym jest według Ciebie prostytutka i jakie jest jej miejsce w Twoim życiu?
2. Czy uważasz, że życie ma sens? Czy Twoje życie ma sens?
3. Jakie wartości cenisz w życiu najbardziej?
4. Dokończ zdanie: „Prostytucja to...”
5. Co chciałabyś robić, gdy zakończysz pracę w agencji? Jakie są Twoje plany na przyszłość?

Postawy młodzieży wobec samobójstwa

(Agata Dziubińska-Gawlik, 2004)

ANKIETA ANONIMOWA

Instytut Socjologii KUL prowadzi badania dotyczące postaw młodzieży wobec samobójstwa. Kwestionariusz ankiety zawiera pytania dotyczące faktów i opinii związanych ze zjawiskiem samobójstwa w społeczeństwie polskim. Badania mają charakter anonimowy, a wyniki niniejszych badań zostaną wykorzystane do celów naukowych. Prosimy unikać odpowiedzi typu „Trudno powiedzieć”. Wszystkie odpowiedzi są dobre, jeśli są szczere.

Dziękuję za udział w badaniach i rzetelne wypełnienie ankiety.

1. Z podanych niżej wartości wybierz te, które są szczególnie dla Ciebie ważne (wybierz najwyżej 5 odpowiedzi):

1. Pieniądze
2. Sex
3. Wolność
4. Uczciwość
5. Grono przyjaciół
6. Szczęście rodzinne
7. Ciekawa praca
8. Szacunek ludzi
9. Wiara religijna
10. Zdrowie
11. Życie
12. Spokój w narodzie
13. Wielka miłość
14. Pomyślność ojczyzny
15. Wykształcenie

2. Z podanych niżej wartości wybierz „najważniejszą z ważnych”:

1. Pieniądze
2. Sex
3. Wolność
4. Uczciwość
5. Grono przyjaciół
6. Szczęście rodzinne
7. Ciekawa praca
8. Szacunek ludzi
9. Wiara religijna
10. Zdrowie
11. Życie
12. Spokój w narodzie

13. Wielka miłość
14. Pomyślność ojczyzny
15. Wykształcenie

3. Czy Twoim zdaniem samobójstwo jest w świecie poważnym problemem społecznym?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

4. Czy Twoim zdaniem samobójstwo jest w Polsce poważnym problemem społecznym?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

5. Które z podanych niżej problemów społecznych, uważasz za szczególnie uciążliwe dla społeczeństwa w Polsce?

1. Narkomania
2. Bezrobocie
3. Alkoholizm
4. Samobójstwo
5. Przestępczość
6. AIDS
7. Eutanazja
8. Prostytucja
9. Bezdomność
10. Ubóstwo

6. Kto według Ciebie częściej pozbawia się życia?

1. Mężczyźni
2. Kobiety
3. Trudno powiedzieć

7. Gdzie według Ciebie ludzie częściej popełniają samobójstwo?

4. Na wsi
5. W mieście
6. Trudno powiedzieć

8. Jakie według Ciebie motywy skłaniają ludzi do samobójstwa?
.....

9. Jakie są według Ciebie najczęstsze sposoby pozbawiania się życia przez samobójców?

1. Powieszenie
2. Podcięcie żył

3. Zastrzelenie
4. Utopienie
5. Rzucenie się z wysokości
6. Zażycie leków
7. Otrucie gazem
8. Inny sposób
9. Trudno powiedzieć

10. Ludzie, o jakich cechach osobowości popełniają według Ciebie samobójstwo?
.....

11. Czy Twoim zdaniem myśli samobójcze może rodzić długotrwała choroba?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

12. Czy Twoim zdaniem myśli samobójcze może rodzić alkoholizm?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

13. Czy Twoim zdaniem myśli samobójcze może rodzić trudna sytuacja materialna?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

14. Jakie zjawiska w życiu społeczno-gospodarczym w naszym kraju wpływają według Ciebie na liczbę samobójstw?
.....

15. Czy człowiek według Ciebie ma prawo popełnić samobójstwo?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

16. Kto według Ciebie ma prawo popełnić samobójstwo?

1. Każdy człowiek
2. Ludzie, których śmierć nie będzie dla nikogo ciężarem
3. Psychiczenie chorzy

4. Ubodzy, bezrobotni
5. Nikt nie ma takiego prawa
6. Trudno powiedzieć

17. Czy według Ciebie moralnym obowiązkiem każdego człowieka jest ratować samobójcę?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

18. Czy według Ciebie należy reagować na pogrożki człowieka, że popełni samobójstwo?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

19. Jak zareagował(a)byś, gdyby jeden z Twoich przyjaciół ujawnił zamiar popełnienia samobójstwa?

20. Jak zareagował(a)byś, gdybyś zauważył(a) w oknie osobę szykującą się do samobójczego skoku?

21. Czy w Twoim otoczeniu ktoś popełnił samobójstwo?

1. Tak
2. Nie (przejdź do pyt. 23)
3. Trudno powiedzieć

22. Jak zareagowałeś(aś) na to wydarzenie?
.....

23. Czy myślałeś(aś) kiedykolwiek o popełnieniu samobójstwa?

1. Bardzo często
2. Często
3. Rzadko
4. Bardzo rzadko
5. Nigdy
6. Trudno powiedzieć

24. Czy Twoim zdaniem samobójstwo:

1. Jest złem moralnym i żadne okoliczności jego nie usprawiedliwiają
2. Jest złem moralnym, ale niekiedy koniecznym i wybaczalnym
3. Nie jest złem moralnym, ale działaniem w imię wyższego dobra
4. W ogóle nie jest złem moralnym
5. Inna odpowiedź
6. Trudno powiedzieć

25. Czy według Ciebie samobójca obraża Boga przez swój czyn?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

26. Co sądzisz o zjawisku eutanazji?

1. Zdecydowanie popieram
2. Raczej popieram
3. Raczej nie popieram
4. Zdecydowanie nie popieram
5. Trudno powiedzieć

27. Czy eutanazja jest zgodna z wyznawanymi przez Ciebie zasadami moralnymi?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

28. Czy Twoim zdaniem eutanazja?

1. Jest złem moralnym i żadne okoliczności jej nie usprawiedliwiają
2. Jest złem moralnym, ale niekiedy koniecznym i wybaczalnym
3. Nie jest złem moralnym, ale działaniem w imię wyższego dobra
4. W ogóle nie jest złem moralnym
5. Inna odpowiedź
6. Trudno powiedzieć

29. Kto według Ciebie ma prawo do eutanazji?

1. Każdy nieuleczalnie chory człowiek
2. Człowiek, którego śmieć nie będzie dla nikogo ciężarem
3. Człowiek z głębokim kalectwem
4. Człowiek chory na AIDS
5. Człowiek chory na raka
6. Nikt nie ma takiego prawa
7. Trudno powiedzieć

30. Czy gdyby Twoja mama lub tata był(a) nieuleczalnie chory(a) i prosił(a)by Cię o skrócenie cierpienia czy, spełnił(a)byś jego (jej) prośbę?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

31. Gdybyś dowiedział się, że jesteś nieuleczalnie chory(a), czy zgodził(a)byś się na skrócenie swojego cierpienia przez eutanazję?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

32. Kto według Ciebie ma prawo decydowania o śmierci?

1. Sam człowiek
2. Lekarz
3. Bóg
4. Społeczeństwo
5. Rodzina
6. Los
7. Inne

33. Czym kierujesz się w rozwiązywaniu konfliktów moralnych?

1. Nakazami Kościoła
2. Radami rodziny
3. Własnym sumieniem
4. Ustalonymi ogólnie sposobami postępowania
5. Radami księży, np. spowiedników
6. Radami przyjaciół
7. Inne

34. Z kim najchętniej rozmawiasz o swoich problemach?

1. Z rodzicami
2. Z przyjaciółmi
3. Z rodzeństwem
4. Z nauczycielami
5. Z księdzem
6. Z obcymi
7. Z innymi (z kim?)
8. Nie poruszam tego tematu

35. Z kim nie rozmawiał(a)byś na pewno o swoich problemach?

1. Z rodzicami
2. Z przyjaciółmi
3. Z rodzeństwem
4. Z nauczycielami
5. Z księdzem
6. Z obcymi
7. Z innymi (z kim?)

36. Jaki jest Twój stosunek do religii?

1. Głęboko wierzący
2. Wierzący
3. Niezdecydowany, ale przywiązany do tradycji religijnej
4. Obojętny
5. Niewierzący

37. Płeć

1. Kobieta
2. Mężczyzna

38. Wykształcenie rodziców (podstawowe, zasadnicze zawodowe, średnie, wyższe)?

1. Ojciec
2. Matka

39. Jaka jest sytuacja materialna Twojej rodziny?

1. Bardzo dobra
2. Dobra
3. Przeciętna
4. Bardzo zła
5. Zła

40. Stałe miejsce zamieszkania

1. Wieś
2. Miasto do 20 tysięcy mieszkańców
3. Miasto od 20 do 100 tysięcy mieszkańców
4. Miasto powyżej 100 tysięcy mieszkańców

41. Jakie masz uwagi o ankiecie?
.....

Dziękuję za wypełnienie ankiety

Urzędnicy o korupcji
(Joanna Majewska, 2007)
ANKIETA ANONIMOWA

Proszę o pomoc oraz udzielenie szczerych odpowiedzi na stawiane pytania. Zaznaczam, że nie ma odpowiedzi dobrych i złych, wszystkie, o ile są prawdziwe, są niezmiernie cenne. Są one anonimowe. Uzyskane informacje mają służyć wyłącznie badaniom naukowym.

Dziękuję za wypełnienie ankiety

1. Czy uważa Pan(i), że korupcja jest w Polsce problemem dużym czy małym?

1. bardzo dużym
2. raczej dużym
3. raczej małym
4. bardzo małym
5. trudno powiedzieć

2. Co rozumie Pan(i) pod pojęciem korupcji?

3. Jak Pan(i) uważa: czy na tle innych państw, korupcja w naszym kraju jest większa czy mniejsza?

1. zdecydowanie większa
2. raczej większa
3. taka sama
4. raczej mniejsza
5. zdecydowanie mniejsza
6. trudno powiedzieć

4. Czy sądzi Pan(i), że zjawisko korupcji w najbliższym czasie zmniejszy się czy wzrośnie?

1. zmniejszy się
2. pozostanie takie samo
3. wzrośnie
4. trudno powiedzieć

5. Jakiego rodzaju zachowania Pan(i) uznałby(aby) za korupcję? Proszę ustosunkować się do każdej odpowiedzi, wpisując obok znak „X” w odpowiedniej rubryce.

	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Trudno powiedzieć
Wykorzystywanie pieniędzy publicznych na rzecz swojej partii					
Przyjęcie do pracy kogoś z rodziny lub znajomych, podczas gdy obca osoba miała lepsze kwalifikacje					
Wręczenie przez pacjenta butelki dobrego alkoholu po zakończeniu leczenia					
Wręczenie pieniędzy policjantowi w zamian za niewystawienie mandatu					

Przyjęcie przez urzędnika kwiatów lub słodyczy podczas załatwiania „sprawy”					
Wręczenie kwiatów nauczycielowi z okazji zakończenia roku szkolnego					

6. Jak Pan(i) sądzi, co sprzyja rozwojowi korupcji? Proszę wybrać tylko trzy odpowiedzi.

1. duże podatki
2. nomenklatura postsolidarnościowa
3. biurokracja
4. istnienie „szarej strefy”
5. bezrobocie
6. nomenklatura komunistyczna
7. niskie płace
8. społeczna demoralizacja
9. zła polityka rządu
10. słaby rozwój gospodarczy
11. słaba polityka antykorupcyjna
12. nieprecyzyjne przepisy prawa
13. przyzwolenie społeczne
14. nieujawnianie deklaracji majątkowych
15. sprawowanie władzy przez jedną osobę
16. inne, jakie?

7. Czy może Pan(i) powiedzieć, czego w najbliższej przyszłości najbardziej obawia się Pan(i) w sprawach kraju, Polski? Proszę wybrać tylko jedną odpowiedź.

1. bezrobocia
2. pogorszenia warunków materialnych
3. niepokoju społecznego, strajków
4. korupcji
5. biedy
6. nietolerancji
7. izolacji Polski na arenie międzynarodowej
8. ataków terrorystycznych
9. pogorszenia stosunków z krajami sąsiednimi
10. afer politycznych
11. wzrostu podatków
12. czegoś innego?
13. trudno powiedzieć

8. Czy uważa Pan(i), że wstąpienie naszego kraju do Unii Europejskiej przyczyniło się do zwiększenia poziomu korupcji?

1. zdecydowanie tak
2. raczej tak
3. raczej nie
4. zdecydowanie nie
5. trudno powiedzieć

9. Jaki jest Pana(i) stosunek do korupcji?

1. zdecydowanie pozytywny
2. raczej pozytywny
3. obojętny
4. raczej negatywny
5. zdecydowanie negatywny
6. trudno powiedzieć

10. Czy sądzi Pan(i), że stosunek Polaków do korupcji jest?

1. zdecydowanie pozytywny
2. raczej pozytywny
3. obojętny
4. raczej negatywny
5. zdecydowanie negatywny
6. trudno powiedzieć

11. Czy uważa Pan(i), że w niektórych przypadkach można usprawiedliwić korupcję czy też korupcji nigdy nie da się usprawiedliwić?

1. zdecydowanie nie można usprawiedliwić
2. raczej nie można usprawiedliwić
3. raczej można usprawiedliwić
4. zdecydowanie można usprawiedliwić
5. trudno powiedzieć

12. Dlaczego tak Pan(i) uważa?

13. Które z poniższych stwierdzeń jest Panu(i) bliższe? Proszę wybrać tylko jedną odpowiedź.

1. korupcja to zjawisko, którego nie da się wyplenić, zawsze była i będzie
2. bez łapówek to mechanizmy państwowe, które jakoś funkcjonują, przestałyby działać
3. należy walczyć z korupcją, ponieważ zagraża ona rozwojowi kraju
4. trudno powiedzieć

14. Ostatnio wiele się mówi o korupcji w różnych dziedzinach naszego życia społecznego. W których z wymienionych dziedzin, Pana(i) zdaniem, korupcja występuje najczęściej? Proszę wskazać nie więcej niż trzy dziedziny życia społecznego.

1. w urzędach gminnych, powiatowych, wojewódzkich
2. w urzędach centralnych i ministerstwach
3. wśród polityków, działaczy partyjnych, radnych, posłów, senatorów
4. w policji
5. w służbie zdrowia
6. w szkolnictwie i nauce
7. w firmach państwowych
8. w firmach prywatnych
9. w bankach
10. w sądach i prokuraturze
11. gdzie indziej, gdzie?

15. Które z wymienionych grup zawodowych, Pana(i) zdaniem, są najbardziej skorumpowane? Proszę wybrać nie więcej niż trzy odpowiedzi.

1. nauczyciele szkolni
2. wykładowcy akademicy
3. lekarze
4. policjanci
5. kontrolerzy w środkach komunikacji
6. politycy
7. celnicy
8. pielęgniarki
9. strażnicy miejscy
10. adwokaci
11. egzaminatorzy prawa jazdy
12. urzędnicy
13. prawnicy
14. bankowcy
15. księża
16. biznesmeni
17. inne, jakie?

16. Czy Pan(i) poinformował(a)by o zauważonym przypadku przekupstwa?

1. zdecydowanie tak
2. raczej tak
3. raczej nie (przejdź do pytania 18)
4. zdecydowanie nie (przejdź do pytania 18)
5. trudno powiedzieć

17. Do kogo Pan(i) zwrócił(aby) się, w przypadku zauważenia korupcji?

1. do przełożonego (szefa)
2. na policję
3. do odpowiedniej organizacji (np. Fundacja Stefana Batorego, Transparency International)
4. do prokuratury
5. do dziennikarzy
6. gdzie indziej, gdzie?

18. Bardzo często mówią o korupcji mamy na myśli wręczanie i przyjmowanie łapówek. Panuje przekonanie, że w Polsce przy załatwianiu wielu spraw niezbędne jest wręczenie łapówki. Czy w ciągu ostatnich czterech lat miała miejsce taka sytuacja, że musiał(a) Pan(i) dać komuś jakiś prezent lub pieniądze, żeby załatwić lub przyspieszyć załatwienie jakiejś sprawy?

1. tak
2. nie (przejdź d pytania 22)

19. Ile razy miała miejsce taka sytuacja?razy

20. Jak Pan(i) się zorientował(a), że należy dać łapówkę?

1. wprost mi to powiedziano
2. dano mi to do zrozumienia
3. ktoś z rodziny, znajomych powiedział mi, że tak należy załatwić sprawę
4. bo ogólnie wiadomo, że tak załatwia się podobne sprawy
5. inaczej, Jak?
6. trudno powiedzieć, nie pamiętam
7. odmowa odpowiedzi

21. Czy pieniądze bądź prezent wręczył(a) Pan(i) jeszcze przed załatwieniem sprawy, czy też po załatwieniu sprawy?

1. przed załatwieniem sprawy
2. podczas załatwiania sprawy
3. po załatwieniu sprawy
4. nie pamiętam

22. Czy słyszał Pan(i) o tym, by ktoś z Pana(i) najbliższego otoczenia musiał dać komuś jakiś prezent lub pieniądze, żeby ułatwić załatwienie jakiejś sprawy?

1. tak
2. nie
3. trudno powiedzieć

23. Czy kiedykolwiek próbowano wręczyć Panu(i) łapówkę, czy też nie?

1. tak
2. nie

24. Czy komuś z Pana(i) najbliższego otoczenia próbowano wręczyć kiedykolwiek łapówkę, czy też nie?

1. tak
2. nie
3. trudno powiedzieć

25. Jak Pan(i) sądzi, jaki jest stosunek Polaków do osób wręczających łapówki?

1. zdecydowanie pozytywny
2. raczej pozytywny
3. obojętny
4. raczej negatywny
5. zdecydowanie negatywny
6. trudno powiedzieć

26. Jak Pan(i) sądzi, kiedy decydujemy się na wręczanie łapówki? Proszę wybrać nie więcej niż trzy odpowiedzi.

1. bo to jedyny sposób na załatwienie sprawy
2. w ten sposób można sprawę załatwić szybciej (przyspieszyć załatwienie sprawy)
3. w ten sposób można sprawę załatwić taniej
4. dzięki temu sprawę można załatwić rzetelniej, bardziej dokładnie
5. wtedy, gdy świadczenie, usługa formalna nam się nie należy

6. inny powód – jaki?
7. trudno powiedzieć

27. Jak Pan(i) sądzi, jaki jest stosunek Polaków do osób przyjmujących łapówki?

1. zdecydowanie pozytywny
2. raczej pozytywny
3. obojętny
4. raczej negatywny
5. zdecydowanie negatywny
6. trudno powiedzieć

28. Jakie, Pana(i) zdaniem, są główne przyczyny przyjmowania łapówek? Proszę wybrać nie więcej niż trzy odpowiedzi.

1. nieuczciwość
2. chęć dorobienia się
3. zła administracja
4. biurokracja
5. niejasne przepisy prawa
6. niskie płace
7. przyzwolenie społeczne
8. inny powód – jaki?
9. trudno powiedzieć

29. Jak Pan(i) sądzi, kto zasługuje na większą karę? (Proszę wybrać tylko jedną odpowiedź).

1. osoba biorąca łapówki
2. osoba wręczająca łapówki
3. zarówno osoba biorąca jak i wręczająca łapówki zasługuje na jednakową karę
4. nie należy karać ani osób biorących, ani wręczających łapówki
5. trudno powiedzieć

30. Gdzie, Pana(i) zdaniem, częściej zdarzają się przypadki wykorzystywania wysokich funkcji publicznych dla czerpania nieuzasadnionych korzyści na szczeblu lokalnym (gminnym, powiatowym) czy też na szczeblu centralnym (Sejmu, rządu)?

1. częściej na szczeblu lokalnym
2. równie często na szczeblu lokalnym, jak i centralnym
3. częściej na szczeblu centralnym
4. trudno powiedzieć

31. Słyszy się o politykach, którzy czerpią osobiste korzyści z pełnionych funkcji publicznych. Czy uważa Pan(i), że:

1. wielu posłów w naszym parlamencie dopuszcza się takich czynów
2. są tacy posłowie, choć jest ich niewielu
3. w ogóle nie ma posłów, którzy czerpaliby osobiste korzyści z pełnionych funkcji publicznych
4. trudno powiedzieć

32. Jak Pan(i) sądzi, kiedy najczęściej wysokich urzędników państwowych było zaangażowanych w afery i korupcje?

1. zawsze było tak samo
2. obecnie w okresie koalicji PiS-koalicja
3. w okresie rządów koalicji SLD-UP (w latach 2001-2005)
4. w okresie rządów koalicji AWS-UW (w latach 1997-2001)
5. w okresie rządów koalicji SLD-PSL (w latach 1993-1997)
6. w okresie rządów solidarnościowych (w latach 1990-1993)
7. w okresie rządów PRL
8. trudno powiedzieć

33. Od czasu do czasu słyszy się o wysokich urzędnikach państwowych, którzy czerpią nieuprawnione korzyści z pełnionych funkcji publicznych. Czy uważa Pan(i), że obecnie:

1. wielu wysokich urzędników dopuszcza się takich czynów
2. są tacy, choć jest ich niewielu
3. w ogóle nie ma wysokich urzędników państwowych, którzy czerpaliby korzyści z pełnionych funkcji
4. trudno powiedzieć

34. Czy i jak często wśród ludzi zajmujących się polityką, np. działaczy partii politycznych, radnych, posłów, zdarza się wykorzystywanie pełnionych funkcji dla osiągnięcia osobistych korzyści?

1. bardzo często
2. raczej często
3. raczej rzadko
4. bardzo rzadko
5. trudno powiedzieć

35. Płeć

1. kobieta
2. mężczyzna

36. Wiek (liczba ukończonych lat)

36. Wielkość miejscowości zamieszkania

1. wieś
2. miasto do 20 tys. mieszkańców
3. miasto od 20 do 100 tys. mieszkańców
4. miasto powyżej 100 tys. mieszkańców

37. Wykształcenie

1. mniej niż średnie
2. średnie
3. pomaturalne
4. wyższe

38. Czy uważa się Pan(i) za osobę?

1. bardzo religijną
2. religijną
3. mało religijną
4. niewierzącą
5. trudno powiedzieć

39. Jakie są Pana(i) poglądy polityczne?

1. lewica
2. centrum
3. prawica
4. trudno powiedzieć

40. Jak Pan(i) określił(a)by swoje zainteresowanie polityką?

1. bardzo duże – uważnie śledzę prawie wszystko, co się dzieje w polityce
2. duże – dość uważnie śledzę to, co się dzieje w polityce
3. średnie – śledzę jedynie główne wydarzenia
4. nisko – często umykają mojej uwadze nawet ważne wydarzenia
5. żadne – praktycznie mnie to nie interesuje
6. trudno powiedzieć

41. Jak długo Pan(i) pracuje jako urzędnik(czka)?

42. Jak Pan(i) określiłby(aby) swoją sytuację materialną?

1. zdecydowanie dobra
2. raczej dobra
3. przeciętna
4. raczej zła
5. bardzo zła
6. trudno powiedzieć

Na koniec, czy może Pan(i) podzielić się swoimi refleksjami, co sądzi Pan(i) o korupcji?

.....
.....
.....
.....

Dziękuję za wypełnienie ankiety

Etos pracy biznesmenów
(na podstawie badań socjologicznych w województwie lubelskim)
(Dagmara Aleksandra Jarosz, 2008)
ANKIETA ANONIMOWA

Szanowni Państwo!

Praca ta stanowi przyczynek studium analitycznego dotyczącego kierunków rozwoju gospodarki polskiej według osób najbardziej zainteresowanych tworzeniem miejsc pracy, czyli samych biznesmenów. Staramy się poznać opinie ludzi z różnych części naszego województwa. Dlatego tak ważne będzie dla nas poznanie Pana/i zdania na postawione w ankiecie pytania.

Został/a Pan/i wybrany/a jako osoba spełniająca kryteria naszych oczekiwań do poniższych badań socjologicznych. Wyniki tych badań będą wykorzystane wyłącznie do celów naukowych. Badania są anonimowe, nie będą udostępniane żadnym zakładom ani instytucjom. Jednak opracowane wyniki z ankiet mogą posłużyć do analizy biznesu polskiego i mogą w najbliższej przyszłości być wykorzystane do tworzenia odpowiednich programów rządowych.

Jesteśmy bardzo wdzięczni za czas i trud, jaki Pan/i poświęci na zapoznanie się z treścią poniższej ankiety. Na każdej odpowiedzi ogromnie nam zależy, dlatego bardzo proszę o pomoc w badaniach na temat: **Etos pracy biznesmenów**, który w dzisiejszych okolicznościach jest naprawdę ważny i priorytetowy, zatem pragniemy go zbadać. Jeżeli w treści ankiety znajdują się pytania krępujące dla Państwa, proszę je pominąć, jednak proszę o wypełnienie metryczki biznesowej w całości.

Serdecznie dziękuję za udział w badaniach

1. Czy Pana/i firma powstała po 1989 roku?

1. tak
2. nie

2. Czy Pana/i biznes jest kontynuacją tradycji rodzinnej?

1. tak
2. nie

3. Czy w Pana/i rodzinie (szeroko rozumianej) znajdują się osoby będące biznesmenami?

1. zdecydowanie tak
2. raczej tak
3. raczej nie
4. zdecydowanie nie
5. trudno powiedzieć

4. Jak długo prowadzi Pan/i swój biznes?

1. niecały rok
2. od 1-5 lat
3. od 5-10 lat
4. powyżej 15 lat

5. Jak duży jest obecnie biznes? Proszę podać, ilu pracowników Pan/i zatrudnia?

1. sam/a pracuję
2. zatrudniam jedną osobę
3. zatrudniam od 2 do 10 osób
4. zatrudniam od 11-20 osób
5. zatrudniam od 21 do 100 osób
6. zatrudniam więcej niż 100 osób

6. Jaka jest obecna kondycja firmy?

1. prosperuje dobrze
2. prosperuje, ale nie najlepiej
3. znajdujemy się w trudnej sytuacji
4. inna, jaka?.....

7. Jak Pan/i sądzi, czy biznesmeni wpływają na sytuacje gospodarczo-polityczne?

1. tak
2. nie

8. Czy Pana/i biznes wpływa na tutejszą politykę społeczną?

1. tak
2. nie

9. Jak Pan/i ogólnie ocenia obecną sytuację na rynku pracy w Polsce?

1. bardzo dobra
2. dobra
3. ani dobra ani zła
4. zła
5. bardzo zła
6. trudno powiedzieć

10. Czy, Pana/i zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja ta na rynku pracy?:

1. zdecydowanie się poprawi
2. raczej się poprawi
3. nie zmieni się
4. raczej się pogorszy
5. zdecydowanie się pogorszy
6. trudno powiedzieć

11. Czy Pana/i zdaniem, prywatyzacja jest dla Pana/i biznesu?:

1. korzystna
2. w takim samym stopniu korzystna, co niekorzystna
3. niekorzystna
4. trudno powiedzieć

12. Kto Pana/i zdaniem, najbardziej skorzystał na prywatyzacji w naszym kraju? /Maksymalnie 3 odpowiedzi/

1. większość obywateli
2. Polska gospodarka
3. pracownicy prywatyzowanych przedsiębiorstw
4. polscy przedsiębiorcy
5. związki zawodowe
6. zarządy prywatyzowanych przedsiębiorstw
7. partie rządzące
8. urzędnicy państwowi uczestniczący w prywatyzacji
9. kapitał zagraniczny
10. inni/kto?

13. Czy procesy globalizacji mają jakiś wpływ na Pana/i biznes?

1. tak
2. nie
3. trudno powiedzieć

14. Czy transformacja ustrojowa w naszym kraju pomogła w jakimś stopniu osiągnąć sukces w Pana/i firmie?

1. zdecydowanie tak
2. raczej tak
3. raczej nie
4. zdecydowanie nie
5. trudno powiedzieć

15. Czym jest dla Pana/i sukces w biznesie? /Maksymalnie 3 odpowiedzi/

1. ukoronowaniem moich marzeń
2. uwieńczeniem ciężkiej pracy
3. to praca z ludźmi w mojej załodze
4. pieniądze i odpowiedni poziom/styl życia
5. przynależność do odpowiedniej grupy
6. ma wiele imion:/jakich?/wypisz:.....

16. Jakie cechy Pana/i zdaniem wynosimy z domu rodzinnego, które pomagają biznesmenom w odnośzeniu sukcesu? /Maksymalnie 3 odpowiedzi/

1. bycie posłusznym
2. samodzielne myślenie
3. solidna praca od samego początku
4. bycie uczciwym
5. bycie sprytnym
6. szanowanie rodziców
7. modlitwa w trudnych chwilach
8. inne/jakie?.....

17. Proszę zaznaczyć odpowiedzi na pytania dotyczące sukcesu w pracy biznesmena

Lp.	Biznesmen	zdecydowanie tak	raczej tak	raczej nie	zdecydowanie nie	trudno powiedzieć
1.	Sukces świętuję z ludźmi w firmie					
2.	Często osiągam sukcesy					
3.	Sukces wzmacnia moją motywację do pracy i „rzutuje” na życie osobiste					
4.	Dzięki ludziom w mojej organizacji odnoszę sukcesy					
5.	Sukces w firmie przekłada się na premie dla ludzi					
6.	Czasami sukces jest porażką w biznesie					

18. Które spośród niżej wymienionych wartości uważa Pan/i za najważniejsze w swoim życiu? /Maksymalnie 3 odpowiedzi/

1. niezależność finansowa
2. odpoczynek i rozrywka
3. szacunek ludzki
4. zdrowie
5. grono przyjaciół
6. wykształcenie
7. inne/jakie?.....

19. Co w naszym społeczeństwie Pana/i zdaniem jest najczęściej podstawą kariery zawodowej? /Maksymalnie 3 odpowiedzi/

1. wysokie/gruntowne wykształcenie
2. wąska/ ścisła specjalizacja
3. posiadanie tzw. „nosa do interesów
4. inicjatywa oraz stawianie sobie celów
5. konsekwencja w działaniu
6. umiejętność podejmowania odpowiednich decyzji
7. zdolności organizacyjne a nawet i przywódcze
8. zdolności interpersonalne i umiejętność zdobywania kontaktów
9. pochodzenie z zamożnej rodziny
10. poparcie osób wpływowych/układy
11. przynależność do odpowiednich ugrupowań politycznych
12. coś innego/ co?.....

20. Proszę podać, kto lub co zdecydowanie wpłynął/ęło na Pana/i decyzję o wybraniu tej drogi kariery?

1. rodzice
2. mój nauczyciel
3. dzieci
4. przyjaciele
5. pewna osoba /kto?.....
6. pewne wydarzenie/jakie/kiedy?.....
7. inna odpowiedź

21. Czy jest Pan/i osobą wierzącą? Jeśli tak, to czy wiara kiedykolwiek pomogła Panu/i w trudnych sytuacjach życiowych/ biznesowych?

1. tak
2. nie
3. trudno powiedzieć

22. Proszę podać, w jakim stopniu uważa Pan/i następujące sprawy za ważne w swoim życiu?

Lp.		bardzo ważne	raczej ważne	niezbyt ważne	w ogóle nie ważne	trudno powiedzieć
1	Praca					
2	Rodzina					
3	Przyjaciele i znajomi					
4	Czas wolny					
5	Polityka					
6	Religia					
7	Prestiż					
8	Pieniądze					
9	Rozwój, samorealizacja					
10	Inni biznesmeni					

23. Proszę podać, które zasady już Pan/i stosuje w biznesie?

Lp.		zawsze	często	rzadko	nigdy	trudno powiedzieć
1	Konsultuję się z innymi biznesmenami i utrzymuje stałe kontakty biznesowe					
2	W razie wątpliwości kontaktuję się z różnymi innymi doradcami					
3	Zauważam potrzeby środowiska społecznego: pracuję charytatywnie, sponsoruję, daję pracę również sezonową					
4	Dbam o środowisko naturalne					
5	Wykorzystuję wzorce, by zachęcać do sukcesu					
6	Okazuję uznanie i chwałę osiągnięcia					
7	Ciągle myślę o nowych rozwiązaniach i ulepszeniach w firmie					
8	Potrzebę współzawodnictwa wykorzystuję w sposób umiarkowany					
9	Stawiam nowe cele i zadania (najpierw sobie, potem ludziom)					
10	Pozwalam, by w grupie zdarzały się „burze”					
11	Staram się własną motywację utrzymywać na wysokim poziomie					
12	Wysoko ustawiam poprzeczkę doskonałości					

24. Proszę spróbować odpowiedzieć, czy w gronie biznesmenów rozmawiacie o sprawach swoich firm?

1. tak
2. raczej tak
3. raczej nie
4. nie
5. trudno powiedzieć

25. Czy Pana/i zdaniem możemy mówić, że istnieje jakiś związek emocjonalny bądź inny związek z pozostałymi biznesmenami?

1. tak
2. raczej tak
3. raczej nie
4. nie
5. trudno powiedzieć

26. Czy Pana/i zdaniem istnieje w Polsce etos biznesmenów?

1. tak
2. raczej tak
3. raczej nie
4. nie
5. trudno powiedzieć

27. Co potrzebne jest do tego, aby praca w firmie dawała Panu/i więcej zadowolenia niż obecnie? /Maksymalnie 3 odpowiedzi/

1. lepsze uregulowania prawne/ jakie
2. możliwość natychmiastowego przesyłania i podpisywania elektronicznych dokumentów przez Internet
3. większe zrozumienie ze strony rodziny
4. zbudowanie miłej atmosfery w firmie
5. lepszy przepływ informacji między ludźmi, do efektywniejszego wykonania zadań ...
6. podniesienie standardu produktów i usług
7. modernizacja/rozbudowanie firmy
8. wejście w e-biznes i pozyskanie klientów całego świata
9. umożliwienie podniesienia kwalifikacji zawodowych
10. inne/jakie?.....

28. Co można dzisiaj zrobić, aby Pana/i biznes był jeszcze bardziej prężny/ dochodowy? /Maksymalnie 3 odpowiedzi/

1. zmienić coś w firmie
2. zatrudnić więcej osób
3. ulepszyć system prawny w Polsce
4. włączyć się w programy Unijne
5. coś innego/co?.....

29. Co Pana/i zdaniem jest największym mankamentem w stosunku do prowadzenia biznesu?

/Maksymalnie 3 odpowiedzi/

1. Urząd Skarbowy
2. Zakład Ubezpieczeń Społecznych/ZUS
3. niezbyt jasne przepisy
4. skomplikowane systemy prawne
5. inny/ jaki?.....

30. Jaki Pana/i zdaniem powinien być biznesmen? /Maksymalnie 3 odpowiedzi/

1. dobrze zorganizowany i „ludzki” dla pracowników
2. wymagający, ale nie musi być lubiany
3. sympatyczny, miły, nawet towarzyski
4. stanowczy, twardy i konsekwentny
5. elastyczny i konstruktywny, pomysłowy i otwarty
6. potrafiący zaszczepić swoją wizję innym
7. dbający o dobre imię firmy, markę, produkty/usługi
8. dbający o ludzi w firmie i pozwalający im nieźle zarabiać
9. inny/jaki?.....

31. Czego przede wszystkim oczekuje Pan/i od pracowników? /Maksymalnie 3 odpowiedzi/

1. wysokiej jakości pracy
2. dbałości o mienie w firmie
3. dbałości o dobre imię firmy
4. inicjatywy, pomysłowości i trochę samodzielności w wykonywaniu zadań
5. gotowości do pracy w godzinach nadliczbowych
6. czegoś innego/ czego?.....

32. Czy jest Pan/i zwolennikiem związków zawodowych?

1. zdecydowanie tak
2. raczej tak
3. raczej nie
4. zdecydowanie nie
5. trudno powiedzieć

33. Jakie cechy osobowości pozwalają Panu/i osiągać najlepsze rezultaty w biznesie? /Maksymalnie 3 odpowiedzi/

1. pracowitość/ambicja
2. prawdomówność/ skromność
3. wyważenie/ uczciwość
4. przebojowość/szczęście
5. odwaga/ryzyko
6. inne/ jakie?.....

34. W jaki sposób spędza Pan/i najchętniej wolny czas po skończonej pracy? /Maksymalnie 3 odpowiedzi/. Proszę wybrać najczęstsze sposoby spędzania wolnego czasu:

1. chodzę do kina/ teatru/operetki
2. śpię/odpoczywam
3. spędzam czas z rodziną
4. uprawiam sport

5. oglądam telewizję/DVD/filmy na CD
6. spędzam czas z przyjaciółmi
7. inne, jakie?.....

35. Czy będąc biznesmenem jest Pan/i zadowolony/a ogólnie, z całego życia?

1. tak, i to bardzo
2. tak, raczej jestem
3. raczej nie jestem zadowolony/a
4. nie, nie jestem zadowolony/a
5. trudno powiedzieć

36. Metryczka biznesmena

1	Płeć	Kobieta Mężczyzna
2	Wiek	
3	Stan cywilny	
4	Potomstwo	nie posiadam jedno dziecko dwoje dzieci troje dzieci więcej/ile.....
5	Wykształcenie	Niepełne podstawowe Podstawowe Zasadnicze zawodowe Niepełne średnie Średnie/ z maturą Pomaturalne Niepełne wyższe Wyższe
6	Dodatkowe umiejętności/hobby/pasje	
7	Zawód wyuczony	
8	Branża w biznesie	
9	Miejsce zamieszkania	Wieś Miasto do 20 tys. mieszkańców Miasto od 20 do 100 tys. mieszkańców Miasto od 101 do 500 tys. mieszkańców Miasto od 501 tys. i więcej

37. Gdyby Pan/i miał/a jeszcze dodatkowe uwagi związane z w/w zagadnieniami, będziemy bardzo wdzięczni za komentarze:

.....

Maturzyści a wartości moralne
(Janusz Mariański, 2008)
ANKIETA ANONIMOWA

W prasie, radiu i telewizji często dyskutuje się o wartościach ważnych dla każdego człowieka i społeczeństwa. W okresie, kiedy sprawy młodzieży stoją w centrum uwagi społecznej, rzetelna analiza opinii młodzieży jest sprawą niesłychanie istotną. Wyniki tego rodzaju badań mają ogromne znaczenie zarówno naukowe jak i społeczne. Chcąc poznać rzeczywiste poglądy społeczeństwa na ten temat, zwracamy się do Ciebie o udzielenie odpowiedzi na pytania zawarte w naszym kwestionariuszu. Nie ma tutaj dobrych ani złych odpowiedzi. Zależy nam na szczerych i wyczerpujących wypowiedziach. Wszystkie uzyskane informacje będą analizowane wyłącznie w zbiorczych zestawieniach statystycznych.

Dziękujemy za wypełnienie ankiety

1. Jak Twoim zdaniem postępują na ogół ludzie w naszym społeczeństwie i czego się można po nich spodziewać? Proszę wstawić krzyżyk w tabeli zgodnie ze swoim przekonaniem.

	Bardzo często	Dość często	Różnie	Rzadko	Brak zdania
Ludzie nie dotrzymują powierzonej im tajemnicy					
Małżonkowie obiecując sobie wzajemną pomoc i opiekę, nie dotrzymują potem tego, co przyrzekli					
Człowiek mający poważne kłopoty życiowe nie może liczyć na pomoc innych					
Ludzie mówią co innego na zebraniach, a co innego myślą naprawdę					
Gdy ludziom nie grozi kontrola, to chętnie biorą to, co państwowe, do własnej kieszeni					
Ludzie odnoszą się do siebie niesprawiedliwie					

2. Czy zgadzasz się, czy też nie zgadzasz z następującymi stwierdzeniami: (proszę wstawić krzyżyk w tabeli zgodnie ze swoim przekonaniem)

	Zdecydowanie się zgadzam	Zgadzam się	Ani się zgadzam, ani nie zgadzam	Nie zgadzam się	Zdecydowanie się nie zgadzam	Trudno powiedzieć
O tym, czym jest dobro i zło, powinni decydować prawa Boże						
O tym, czym jest dobro i zło, powinno decydować społeczeństwo						
To, czym jest dobro i zło, powinno być wewnętrzną sprawą każdego człowieka						

3. Jedni twierdzą, że w każdym człowieku tkwi dobro i zło. Inni mówią, że każdy człowiek jest zasadniczo dobry albo zły. Z jakim punktem widzenia zgadzasz się?

1. dobro i zło jest w każdym człowieku
2. każdy jest zasadniczo dobry
3. każdy jest zasadniczo zły
4. nie umiem odpowiedzieć

4. Co Twoim zdaniem jest najważniejszym obowiązkiem katolika? Proszę wybrać tylko jedną odpowiedź.

1. kochać Boga
2. być posłusznym Kościołowi
3. spełniać praktyki religijne
4. zachowywać przykazania
5. nie umiem powiedzieć

5. Czym kierujesz się w rozwiązywaniu konfliktów moralnych?

1. nakazami Kościoła
2. radami rodziny
3. własnym sumieniem
4. ustalonymi ogólnie sposobami postępowania
5. radami księży (np. spowiedników)
6. radami przyjaciół
7. inne (jakie?)
8. nie doświadczam takich konfliktów
9. trudno mi powiedzieć

6. Czym jest według Ciebie miłość bliźniego?

1. to darzenie drugiego człowieka głębokim uczuciem
2. to odpowiedzialne i bezinteresowne poszukiwanie dobra w drugim człowieku
3. to spełnienie wszystkich pragnień drugiego człowieka
4. inna odpowiedź, jaka?.....
5. trudno powiedzieć

7. Czy zgadzasz się z następującymi opiniami? (proszę wstawić krzyżyk w tabeli zgodnie ze swoim przekonaniem)

	Tak	Nie	To zależy
Ten, kto chce żyć zgodnie z zasadą „miłuj bliźniego, jak siebie samego”, szkodzi tylko sobie			
Trzeba się przede wszystkim troszczyć o to, by dorównać innym, w przeciwnym razie nie ma się nic z życia			
Jest rzeczą niemożliwą kochać nieprzyjaciół			

8. Na temat udzielania bliźniemu pomocy istnieją różne opinie. Która z przedstawionych poniżej opinii odpowiada Tobie najbardziej?

1. dobrze jest, gdy każdy liczy tylko na siebie, ponieważ nie ma konieczności pomagania mu
2. dobrze jest pomagać innym, bo można potem liczyć na pomoc z ich strony
3. dobrze jest pomagać innym, nawet wtedy, gdy samemu nic się z tego nie ma
4. nie umiem powiedzieć

9. Zdarza się często, że pomagamy innemu człowiekowi, a ten nie odwdzięcza się, chociaż ma okazję. Jak Twoim zdaniem należy postępować w podobnych sytuacjach?

1. nie należy pomagać tym, którzy nigdy nie starają się odwdzięczyć
2. niewdzięczność należy potępiać, ale trudno pomagać tylko tym, którzy się odwdzięczają
3. pomagając innym, nie powinno się w ogóle brać pod uwagę, czy ktoś się odwdzięczy, czy nie
4. nie umiem powiedzieć

10. Człowiek często znajduje się w sytuacji, kiedy jego własny interes jest sprzeczny z interesem innych ludzi. Jak Twoim zdaniem należy postępować w takich sytuacjach?

1. należy brać pod uwagę przede wszystkim interesy innych ludzi
2. ważniejsze są interesy innych ludzi, ale mimo to interesów własnych nie należy lekceważyć
3. należy szukać wyjścia pośredniego między interesem własnym a cudzym
4. choć jest rzeczą naturalną dbanie przede wszystkim o własny interes, należy w miarę możliwości uwzględniać i cudze interesy
5. lepsze jest konsekwentne kierowanie się jedynie własnym interesem niż udawanie przed sobą i innymi, że można postępować inaczej
6. nie umiem powiedzieć

11. Jacy, Twoim zdaniem, są na ogół ludzie wobec siebie?

1. życzliwi
2. obojętni
3. nieżyczliwi lub złośliwi
4. różni w różnych okolicznościach
5. nie umiem powiedzieć

12. Co sądzisz na temat okazywania ludziom zaufania?

1. należy ufać każdemu człowiekowi, dopóki nie zawiedzie zaufania
2. ufać można tylko temu, kogo się dobrze poznało
3. nie należy wierzyć ludziom, ufać można tylko samemu sobie
4. nie umiem powiedzieć

13. Przedstawiamy Tobie dwa twierdzenia, które ludzie czasami wypowiadają na temat dobra i zła. Które jest bliższe Tobie?

A. Istnieją całkowicie jasne kryteria określające, co jest dobre, a co złe. Mają one zastosowanie do każdego, niezależnie od okoliczności.

B. Nie ma jasnych i absolutnych kryteriów określających, co jest dobre, a co jest złe. Dobro i zło zależy w znacznej mierze od okoliczności.

1. zgadzam się z twierdzeniem A
2. zgadzam się z twierdzeniem B
3. nie zgadzam się z obu twierdzeniami
4. nie umiem powiedzieć

14. Proszę zastanowić się przy każdym przykazaniu i określić, czy ma ono dzisiaj zastosowanie całkowite, częściowe lub żadne dla Ciebie i dla większości ludzi. Proszę wstawić jeden z następujących numerów „dla Ciebie” i „dla większości ludzi”.

1. ma zastosowanie całkowite
2. ma zastosowanie częściowe
3. nie ma żadnego zastosowania
4. nie umiem powiedzieć

	dla Ciebie	dla większości ludzi
Nie będziesz miał Bogów cudzych przede mną		
Nie będziesz brał imienia Pana Boga Twego nadaremnie		
Pamiętaj, abys dzień święty święcił		
Czcij ojca swego i matkę swoją		
Nie zabijaj		
Nie cudzołóż		
Nie kradnij		
Nie mów fałszywego świadectwa przeciw bliźniemu swemu		
Nie pożądaj żony bliźniego twego		
Nie pożądaj żadnej rzeczy bliźniego twego		

15. Jaki jest Twój stosunek do zasad moralnych religii katolickiej? Zaznacz tę odpowiedź, do której zbliżają się Twoje poglądy:

1. Zasady moralne katolicyzmu są najlepszą i wystarczającą moralnością
2. Wszystkie zasady katolicyzmu są słuszne, ale wobec skomplikowania życia trzeba je uzupełniać jakimiś innymi zasadami
3. Większość zasad moralnych katolicyzmu jest słuszna, lecz nie ze wszystkimi się zgadzam, a ponadto te, które są słuszne, na pewno nie wystarczają człowiekowi
4. Moralność religijna jest mi obca, ale niektóre zasady moralne katolicyzmu uważam za słuszne
5. Zasady moralne katolicyzmu są mi całkowicie obce

16. Na temat wzajemnego stosunku między religią i moralnością można spotkać wiele różnych poglądów. Który z przytoczonych jest najbliższy Twoim własnym poglądom?

1. Tylko religia może uzasadnić słuszne nakazy moralne
2. Dla mnie religia uzasadnia moje reguły moralne, ale sądzę, że można je sobie uzasadnić i bez niej
3. Nie czuję potrzeby uzasadniania moralności przez religię, wystarczy mi własne sumienie
4. Nie interesuję się tą sprawą

17. Które z wymienionych poniżej wartości obecnie są, Twoim zdaniem, podstawowe dla narodu polskiego, a które być powinny? Proszę wstawić krzyżyk w tabeli zgodnie ze swoim przekonaniem.

	Obecnie są	Być powinny
Patriotyzm		
Religia		
Prawda		
Wolność		
Demokracja		

Sprawiedliwość społeczna		
Równość społeczna		
Godność osoby ludzkiej		
Prawa człowieka		
Solidarność		
Ideale socjalistyczne		
Inne, jakie?		
Trudno mi powiedzieć		

18. Czy warto narażać życie w obronie którejs z poniżej podanych wartości? (proszę wstawić krzyżyk w tabeli zgodnie ze swoim przekonaniem)

	Tak	Nie	Trudno mi powiedzieć
W obronie prawdy			
W obronie ojczyzny			
W obronie sprawiedliwości			
W obronie wolności			
W obronie własnych przekonań			
W obronie równości społecznej			
W obronie religii			
W obronie pokoju			
W obronie godności ludzkiej			
W obronie idei socjalistycznych			
Dla ratowania życia ludzkiego			

19. Od dawna ludzie różnią się w ocenie postępowania dwóch wielkich uczonych: Galileusza i Giordana Bruna. Obaj byli postawieni przed sąd inkwizycji za głoszenie swych poglądów. Każdy z nich wybrał inną drogę postępowania. Galileusz odwołał swoje poglądy, co uratowało mu życie i umożliwiło mu dalszą pracę naukową. Giordano Bruno, mimo iż wiedział, że grozi mu śmierć, nie chciał odwołać poglądów, w których słuszność wierzył i został stracony.

Proszę powiedzieć, które postępowanie bardziej cenisz?

1. wyżej oceniam postępowanie Galileusza
2. wyżej oceniam postępowanie Giordana Bruna
3. mam inne zdanie na ten temat, (jakie?)
4. trudno mi powiedzieć

20. Gdyby nie chodziło, jak w poprzednim pytaniu, o odwołanie swoich poglądów naukowych, lecz o wyparcie się wyznawanej wiary religijnej przez człowieka głęboko wierzącego, to jaki rodzaj postępowania ocenił(a)byś wyżej?

1. wyparcie się wiary i zachowanie życia
2. wyznanie wiary i śmierć
3. mam inne zdanie na ten temat, (jakie?)
4. trudno mi powiedzieć

21. Są sytuacje, w których można dopatrywać się naruszenia godności ludzkiej. Proszę wstawić krzyżyk w tabeli zgodnie ze swoim przekonaniem.

	W ogóle nie poniża	Poniża, ale nie zawsze	Zdecydowanie poniża	Trudno powiedzieć
Schlebianie i przytakiwanie komuś, kto ma władzę, z myślą o osobistych korzyściach				
Ciągłe narzucanie się komuś, o kim wiemy, że nie szuka naszego towarzystwa				
Robienie czegoś, co się opłaca, ale co się samemu w duchu potępia				
Przyjęcie pieniędzy jako wynagrodzenia od rodziców dziecka, któremu uratowało się życie w czasie pożaru				
Uleganie własnym słabościom, które się w gruncie rzeczy potępia, np. niepo- hamowane łakomstwo, pijaństwo				
Wzięcie przez kobietę udziału w pu- blicznym konkursie piękności				
Częste zmienianie przez kobietę kochanków, wśród których, jak to się mówi, nie przebiera				
Przyjmowanie napiwków (drobnych sum pie- niędzy), np. przez fryzjera, taksówkarza, kelnera				
Częste zmienianie przez mężczyznę kochanek, wśród których, jak to się mówi, nie przebiera				
Powtarzanie zwierzchnikom, o czym rozmawiają koledzy w pracy				
Życie w nędznych warunkach materialnych, gdy widzi się, że innym powodzi się doskonale				

22. Poniżej przedstawiamy listę różnych ludzkich zachowań, z którymi człowiek spotyka się w codziennym życiu, z jednymi częściej, z innymi rzadziej. Proszę powiedzieć, które z tych zja- wisk był(a)byś skłonny(a) uznać za usprawiedliwione, a które za nieusprawiedliwione. Proszę w ocenie wykorzystać skalę od -3, gdy coś jest całkowicie nieusprawiedliwione, do +3, gdy coś jest całkowicie usprawiedliwione; jeśli coś jest Ci obojętne, proszę wybrać 0.

	-3	-2	-1	0	+1	+2	+3
Wykorzystywanie stanowiska służ- bowego dla własnych korzyści							
Jeżdżenie bez biletu							
Oszustwa podatkowe							
Świadome kupowanie rzeczy skradzionej							
Kradzież cudzych samochodów							
Zażywanie narkotyków							
Przywłaszczanie rzeczy znalezionych							
Okłamywanie dla własnej korzyści							
Zdradzanie współmałżonka							
Przedmałżeńskie stosunki seksualne							
Przyjmowanie łapówek							
Homoseksualizm							

Prostytucja							
Uprawianie samogwałtu							
Przerywanie ciąży							
Rozwody							
Dawanie łapówek							
Nadużywanie alkoholu							
Eutanazja (skracanie życia nieuleczalnie chorego)							
Samobójstwo							
Niereagowanie na krzywdę wyrządzoną drugiemu człowiekowi							
Donosicielstwo							
Pogróżki wobec robotników, którzy odmawiają przyłączenia się do strajku							
Mordy polityczne							
Zabójstwo w samoobronie							
Pokątna sprzedaż alkoholu							
Wyjmowanie rodzicom pieniędzy z portfela							
Utrzymywanie intymnych stosunków z nauczycielem(-ką)							
Przywłaszczenie książek z biblioteki szkolnej lub publicznej							
Prowadzenie prywatnych rozmów przez służbowy telefon							

23. Czy jesteś dumny(a) z tego, że jesteś Polakiem (Polką)?

1. zdecydowanie tak
2. raczej tak
3. raczej nie
4. zdecydowanie nie
5. trudno powiedzieć

24. Proszę dokończyć następujące zdania zgodnie z Twoim pierwszym skojarzeniem:

1. Prawda to
2. Ojczyzna to
3. Sprawiedliwość to
4. Wolność to
5. Własne przekonanie to
6. Równość społeczna to
7. Religia to
8. Pokój to
9. Godność ludzka to

25. Gdybyś musiał(a) wybierać jedno z dwóch poniżej podanych twierdzeń, to które byś wybrał(a)? Proszę wstawić krzyżyk w tabeli zgodnie ze swoim przekonaniem.

1. Jest rzeczą naturalną, że silniejsi i bardziej inteligentni kierują innymi
2. Nikt nie ma prawa narzucać swej woli innym

1. Sprawiedliwość wymaga, aby każdy dostawał to, na co zasługuje
2. Sprawiedliwość społeczna wymaga, aby dawać wszystkim po równo, bo wszyscy mają te same potrzeby

1. Najważniejsze to czerpać z życia tyle przyjemności, ile się da i niczym się nie przejmować
2. W życiu jest wiele ważniejszych spraw niż same tylko przyjemności

1. W życiu nie warto niczego z góry planować, bo to, co ma się stać i tak się stanie
2. W życiu należy wszystko planować, bo każdy jest „kowalem swojego losu”

1. Naprawdę wolnym jest człowiek wtedy, gdy może robić to, co chce
2. Naprawdę wolnym jest człowiek wtedy, gdy dąży do dobra i prawdy

1. Od równości ważniejsza jest wolność osobista, żeby każdy mógł żyć w wolności i rozwijać się bez przeszkód
2. Od wolności ważniejsza jest równość, żeby nikt nie był upośledzony i żeby różnice między klasami społecznymi nie były zbyt duże

26. Poniżej podajemy kilka poglądów, odnoszących się do różnych kwestii, związanych z Kościołem rzymsko-katolickim. Prosimy Cię o ustosunkowanie się do przedstawionych sądów, wstawiając krzyżyk w tabeli zgodnie ze swoim przekonaniem.

	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Raczej nie zgadzam się	Zdecydowanie nie zgadzam się	Trudno mi powiedzieć
Kościół powinien bardziej zwracać się do ludzi, a mniej zajmować się polityką					
Kościół powinien kłaść większy nacisk na wychowanie młodego pokolenia					
Kościół powinien prowadzić działalność charytatywną, a mniej zajmować się swoimi dobrami materialnymi					
Kościół powinien zdecydowanie przeciwstawić się stosowaniu środków antykoncepcyjnych					
Kościół nie powinien ustępować w swoim potępieniu przerywania ciąży					
Kościół powinien zliberalizować swoją postawę wobec rozwodu					
Kościół powinien dopuścić do sakramentów osoby pozostające w związkach małżeńskich bez ślubu kościelnego					
Kościół powinien bardziej podkreślać osobisty, duchowy związek z Chrystusem					
Kościół powinien bardziej zachęcać do zbliżenia między katolikami a innymi wyznaniem chrześcijańskimi					

27. Proszę powiedzieć, w jakim stopniu uważasz następujące sprawy za ważne w Twoim życiu. Proszę wstawić „x” we właściwą kratkę.

	Bardzo ważne	Raczej ważne	Niezbyt ważne	W ogóle nieważne	Trudno powiedzieć
Praca					
Rodzina					
Przyjaciele i znajomi					
Czas wolny					
Polityka					
Religia					
Zdrowie					
Moralność					
Dobra materialne					

28. Czego najbardziej obawiasz się w życiu? Proszę wstawić krzyżyk w kratkę zgodnie ze swoim przekonaniem.

1. ciężkiej choroby, utraty zdrowia, kalectwa
2. źle ułożonego życia, nieudanego małżeństwa, rozbicia rodziny
3. straty kogoś bliskiego
4. biedy, nędzy
5. nienawiści i zawiści ludzkiej
6. poczucia osamotnienia, braku przyjaciół, kolegów
7. bezbarwnego i nudnego życia
8. uświadomienia sobie pod koniec życia, że było ono puste i zmarnowane
9. braku powodzenia w realizacji planów związanych z nauką lub pracą
10. odejścia w jakimś okresie życia od ideałów, planów, marzeń, które kiedyś wydawały się bardzo ważne
11. ośmieszenia, kompromitacji
12. nie obawiam się niczego
13. inne obawy (jakie?)

29. Co Twoim zdaniem przede wszystkim nadaje sens ludzkiemu życiu? Proszę zaznaczyć krzyżykiem nie więcej niż pięć odpowiedzi.

1. miłość, wielkie uczucie
2. zdobycie ludzkiego zaufania i przyjaciół
3. znalezienie własnego miejsca w społeczeństwie oraz poczucie, że jest się w nim przydatnym i potrzebnym
4. szczęście rodzinne
5. pieniądze, dobrobyt, komfort życia, przyzwoita pozycja materialna
6. wykształcenie, dążenie do wiedzy
7. praca, którą się lubi
8. bogactwo wrażeń, zakosztowanie wszystkiego choćby za cenę przykrości
9. zdobycie indywidualności, własnego stylu, umiejętności bycia sobą
10. wiara w jakąś wielką ideę

11. głęboka wiara religijna
12. działanie i dążenie do wybranego celu
13. pozostawienie po swoim życiu jakiegoś trwałego śladu
14. spokojne życie bez żadnych niespodzianek
15. coś jeszcze innego nadaje sens życiu ludzkiemu (co?)

30. Które z wymienionych poniżej wartości uważasz za najważniejsze w swoim życiu? Proszę zakreślić krzyżykiem najwyżej pięć odpowiedzi.

1. dobrobyt
2. sława
3. władza
4. spokojne życie
5. dużo przygód
6. silny charakter
7. szczęście rodzinne
8. ciekawa praca
9. szacunek ludzki
10. wiara religijna
11. grono przyjaciół
12. świadomość, że jest się potrzebnym innym ludziom
13. pomyślność ojczyzny
14. spokój w narodzie
15. wielka odwzajemniona miłość
16. pomagać innym ludziom
17. wykształcenie
18. coś jeszcze, co?

31. Którą z wyżej wymienionych spraw cenisz najbardziej? Proszę wpisać numer tej odpowiedzi

32. Ludzie różnie oceniają swoje życie. Jedni uważają je za sensowne i dające zadowolenie, inni za bezsensowne. Jaki jest Twój stosunek do życia? Wybierz jedną z poniższych odpowiedzi.

1. życie jest bezsensowne i można w nie zwątpić
2. nie dostrzegam w życiu zbyt wiele sensu, ale życie daje mi zadowolenie
3. życie jest sensowne, ale zadowolenia mi nie daje
4. życie jest sensowne i daje mi zadowolenie

33. Jak często myślisz o sensie i celu życia?

1. bardzo często
2. często
3. czasami
4. rzadko
5. nigdy
6. nie umiem powiedzieć

34. Która z niżej podanych wartości stanowi Twój ostateczny cel życia? Proszę wybrać pięć możliwości.

1. osiągnięcie zbawienia wiecznego
2. zabezpieczenie trwałego pokoju na świecie
3. zwycięstwo socjalizmu
4. ofiarna praca dla społeczeństwa
5. triumf Kościoła w świecie
6. zachowanie wiary w Boga
7. uwolnienie ludzi od przesądów religijnych
8. zlikwidowanie nędzy i głodu na świecie
9. braterstwo między narodami
10. sprawiedliwość i równość w świecie
11. umiejętność nadawania sensu własnemu życiu
12. poszanowanie godności i praw człowieka
13. praca i poświęcenie dla swoich dzieci
14. poświęcenie dla dobra ojczyzny
15. osiągnięcie dobrobytu
16. szczęście rodzinne
17. zyskanie sławy
18. pozostawienie czegoś po sobie
19. przeżyć jak najwięcej
20. mądrość
21. doskonałość duchowa
22. coś jeszcze, co?

35. Którą z wybranych odpowiedzi w poprzednim pytaniu uważasz za najważniejszą. Proszę wpisać numer tej odpowiedzi

36. Jak często odczuwasz, że życie jest bez sensu?

1. bardzo często
2. często
3. czasami
4. rzadko
5. nigdy
6. nie umiem powiedzieć

37. Czy mógł(a)byś powiedzieć, co nadaje sens Twojemu życiu?

1. przede wszystkim wiara religijna
2. wiara religijna oraz (co?)
3. sens życia widzę poza wiarą (w czym?)
4. trudno powiedzieć

38. Jak często myślisz o śmierci?

1. bardzo często
2. często

3. czasami
4. rzadko
5. nigdy
6. nie umiem powiedzieć

39. Oto różne opinie na temat sensu życia. Proszę powiedzieć przy każdej z nich, czy zgadzasz się, czy nie zgadzasz się? (Wstawić „x”).

	Zgadzam się	Nie zgadzam się	Ani się zgadzam, ani nie zgadzam	Trudno powiedzieć
Życie ma sens tylko dlatego, że istnieje Bóg				
Sens życia polega na wydobyciu z niego tego, co najlepsze				
Śmierć jest i tak nieunikniona, więc nie ma sensu przejmować się nią				
Śmierć ma sens tylko wtedy, gdy się wierzy w Boga				
Jeśli przeżyło się swoje życie, śmierć jest naturalną chwilą odpoczynku				
Smutek i cierpienie mają sens tylko, jeśli się wierzy w Boga				
Życie nie ma sensu				

40. Czy uważasz, że na ogół młodzież jest lepsza czy gorsza od starszego pokolenia? Wybierz jedną odpowiedź.

1. młodzież jest lepsza od starszego pokolenia
2. młodzież jest gorsza od starszego pokolenia
3. młodzież jest pod pewnymi względami lepsza, a pod innymi gorsza od starszego pokolenia
4. młodzież jest w zasadzie taka sama, jak starsze pokolenie
5. uważam, że nie sposób tego porównywać

41. Czy zgadzasz się z opinią, że młodzi i tak świata nie zmieniają, a jedyne co mogą osiągnąć, to możliwie sensownie ułożyć swoje własne życie? Proszę wstawić krzyżyk w kratki zgodnie ze swoim przekonaniem.

1. zdecydowanie się zgadzam
2. raczej się zgadzam
3. nie mam zdania
4. raczej się nie zgadzam
5. zdecydowanie się nie zgadzam

42. Jak układają się Twoje stosunki w rodzinie? Proszę wstawić krzyżyk w tabeli zgodnie ze swoim przekonaniem.

	Bardzo dobrze	Dość dobrze	Różnie bywa	Raczej nie najlepiej
Z ojcem				
Z matką				
Z rodzeństwem (jeśli je masz)				

43. Czy sądzisz, że dzisiejszej młodzieży daje się:

1. zbyt mało samodzielności
2. tyle samodzielności, ile mieć powinna
3. zbyt dużo samodzielności
4. trudno mi powiedzieć

44. Które z tych wartości uważasz za najważniejsze we właściwym wychowaniu młodego pokolenia?

1. przykład osobisty rodziców
2. ścisły nadzór i kontrolę
3. zrozumienie przez rodziców problemów i kłopotów młodzieży
4. surowe kary w wypadku przewinień
5. rozmowy i przekonywanie
6. uchronienie od niewłaściwego towarzystwa
7. wyrozumiałość i tolerancja
8. okazywanie serdeczności
9. pozostawienie dużej samodzielności
10. konsekwencja w postępowaniu rodziców wobec dzieci
11. inne (jakie?)

45. Czy Twoim zdaniem, Kościół daje w naszym kraju zadowalające (adekwatne) odpowiedzi na:

	Tak	Częściowo tak	Częściowo nie	Nie	Trudno powiedzieć
Problemy jednostki					
Problemy rodziny					
Problemy młodzieży					
Problemy warstw społecznych (rolnicy, robotnicy, inteligencja)					
Problemy narodu					
Problemy ogólnościatowe					

46. Z którym z następujących dwóch twierdzeń był(a)byś skłonny(a) zgodzić się?

A. Niezależnie od zalet i wad, jakie mają rodzice, należy ich zawsze kochać i szanować.

B. Nie ma obowiązku szanowania i kochania rodziców, którzy nie zasłużyli sobie na to swoim postępowaniem

1. zgadzam się z twierdzeniem A
2. zgadzam się z twierdzeniem B
3. trudno mi powiedzieć

47. Które z poniższych twierdzeń najlepiej określają Twoje poglądy na temat zobowiązań rodziców na rzecz dzieci?

1. obowiązkiem rodziców jest dawać dzieciom wszystko nawet ze szkodą dla siebie
2. rodzice mają własne życie i nie powinno się od nich wymagać zbyt wiele
3. ani jedno, ani drugie
4. trudno mi powiedzieć

48. Proszę powiedzieć, które z wymienionych zalet uważasz za szczególnie ważne cele i wartości w wychowaniu dzieci? (Proszę wybrać nie więcej niż pięć odpowiedzi).

1. Oszczędność
2. Uczciwość
3. Sumienność
4. Pracowitość
5. Opanowanie
6. Wyttrwałość
7. Posłuszeństwo
8. szacunek dla samego siebie
9. cierpliwość
10. lojalność
11. dobre obyczaje
12. poszanowanie cudzej własności
13. tolerancja
14. wiara religijna
15. odpowiedzialność
16. bezinteresowność
17. odwaga
18. samodzielność
19. prawdomówność
20. systematyczność
21. punktualność
22. krytyczny stosunek do autorytetów
23. inne, jakie?

49. Proszę przeczytać jeszcze raz powyższy wykaz celów i wartości oraz określić, który z nich jest najważniejszy? (Wpisać numer)

50. Jak określił(a)byś odnośnienie się do Ciebie Twoich rodziców?

1. Rodzice nie stawiają mi wymagań i nie są dla mnie uczuciowym oparciem
2. Rodzice nie stawiają mi wymagań, ale są dla mnie uczuciowym oparciem
3. Rodzice stawiają mi wymagania, ale nie są dla mnie uczuciowym oparciem
4. Rodzice stawiają mi wymagania i są dla mnie uczuciowym oparciem

51. Czy Twoje poglądy są zgodne z poglądami rodziców w niżej wymienionych sprawach?

	Ojciec			Matka		
	Tak	Nie	Trudno mi powiedzieć	Tak	Nie	Trudno mi powiedzieć
Postawy wobec religii						
Wzorce moralne						
Postawy społeczne						
Poglądy polityczne						
Stosunek do spraw seksualnych						

52. Czy jesteś katolikiem?

1. tak
2. nie

53. Jaki jest Twój stosunek do wiary?

1. głęboko wierzący
2. wierzący
3. niezdecydowany, ale przywiązany do tradycji religijnej
4. obojętny
5. niewierzący

54. Jaki jest Twój stosunek do praktyk religijnych?

1. praktykuję w każdą niedzielę i czasami w dni powszednie
2. praktykuję w każdą niedzielę
3. praktykuję dwa, trzy razy w miesiącu
4. praktykuję raz w miesiącu
5. praktykuję kilka razy w roku
6. w ogóle nie praktykuję

55. Ludzie różnią się między sobą w poglądach na to, jak dalece ich postępowanie powinno być podporządkowane pewnym ogólnym zasadom moralnym. Który z podanych poglądów zbliżony jest do Twojego zdania na ten temat?

1. należy mieć wyraźne zasady moralne i nigdy od nich nie odstępować
2. należy mieć wyraźne zasady moralne, ale w pewnych sytuacjach można od nich odstąpić, byleby to były sytuacje wyjątkowe
3. należy mieć pewne zasady moralne, ale nie ma w tym nic złego, kiedy się od nich odstępuje w związku z wymaganiami różnych sytuacji życiowych
4. nie należy wiązać swego postępowania określonymi z góry zasadami moralnymi, ale powinno się w zależności od sytuacji znajdować właściwe sposoby postępowania i zachowania

56. Teraz oceń kilka wymienionych zachowań i sytuacji. Wstaw krzyżyk w tabeli zgodnie ze swoim przekonaniem.

	Dozwolone	To zależy	Niedozwolone	Nie umiem powiedzieć
Współzycie seksualne w okresie oficjalnego narzeczeństwa				
Współzycie małżeńskie po ślubie cywilnym a przed kościelnym				
Zdrada małżeńska				
Rozwody				
Stosowanie środków antykoncepcyjnych				
Przerywanie ciąży				
Eutanazja				

57. Czy Twoim zdaniem niżej podane zachowania są zawsze złe lub dobre, czy też mogą być złe lub dobre w zależności od okoliczności? Wstaw krzyżyk w tabeli zgodnie ze swoim przekonaniem.

	Zawsze dobro	Zawsze zło	To zależy
Kłamstwo			
Prawdomówność			
Kradzież			
Posłuszeństwo			
Solidarność			
Troska o „czyste ręce”			
Przebaczenie win			
Pokora			
Dyskrecja			
Stołość przekonań			
Miłosierdzie			
Tolerancja			
Trzymanie się zasad			
Szacunek dla starszych			
Stawianie ponad wszystko własnej korzyści			

58. Czy zgadzasz się z następującym stwierdzeniem: „Dobry Polak to katolik”?

1. zdecydowanie tak
2. raczej tak
3. raczej nie
4. zdecydowanie nie
5. trudno powiedzieć

59. Jaka jest Twoja opinia w sprawie stosowania środków antykoncepcyjnych? Proszę zaznaczyć krzyżykiem wybraną odpowiedź.

A) odrzucam je zdecydowanie:

1. z powodów religijnych
2. z przyczyn zdrowotnych
3. z innych powodów, jakich?

B) w pewnych sytuacjach uważam stosowanie ich za dopuszczalne:

1. jeżeli kobieta nie chce mieć dziecka
2. jeżeli kobieta ma już zbyt wiele dzieci
3. jeżeli urodzenie dziecka łączyłoby się z utratą zdrowia kobiety
4. z powodu rozprzestrzeniania się wirusa HIV
5. we wszystkich tych sytuacjach
6. w innych sytuacjach, jakich?

C) trudno mi powiedzieć

60. Jaka jest Twoja opinia na temat przerywania ciąży? Proszę zaznaczyć krzyżykiem wybraną odpowiedź.

A) potępiam je zdecydowanie:

1. z powodów religijnych
2. z powodów moralnych
3. z przyczyn zdrowotnych
4. ze wszystkich tych powodów
5. z innych, jakich?

B) w pewnych sytuacjach uważam je za dopuszczalne:

1. gdy kobiety jest w bardzo trudnej sytuacji materialnej
2. jeżeli kobieta jest niezamężna
3. gdy kobieta została zgwałcona
4. jeżeli kobieta ma już zbyt wiele dzieci
5. jeżeli przypuszcza się, że dziecko urodziłoby się z jakąś ciężką wadą
6. jeżeli przewiduje się, że urodzenie dziecka łączyłoby się z niebezpieczeństwem dla matki
7. jeżeli kobieta nie chce mieć dziecka
8. we wszystkich tych sytuacjach
9. w innych sytuacjach, jakich?

C) trudno mi powiedzieć

61. Czy jest ktoś, kogo cenisz i chciał(a)byś go naśladować w życiu?

1. tak
2. nie

62. Jeżeli tak, to kogo?

63. Kto ma wpływ na kształtowanie się Twoich przekonań moralnych?

1. Nauczyciele
2. ludzie z najbliższego otoczenia
3. rodzice
4. księża
5. działacze organizacji młodzieżowych
6. prasa, radio, telewizja
7. koledzy i koleżanki
8. inni ludzie lub instytucje
9. żadna z tych osób i instytucji
10. trudno powiedzieć

64. Czy Twoim zdaniem ludzie powinni sami wyrabiać sobie zdanie o tym, co jest dobre, a co złe, czy też przyjmować opinie autorytetów, tj. ludzi cieszących się szacunkiem?

1. przyjmować opinie autorytetów
2. częściowo przyjmować opinie autorytetów, a częściowo wyrabiać sobie własne zdanie
3. wyrabiać sobie własne zdanie
4. trudno powiedzieć

65. Jakie są Twoje przypuszczenia dotyczące Polski? Co Twoim zdaniem nastąpi i co chciał(a)byś w tej sprawie?

	Co nastąpi?				Co byś chciał(a)?			
	Bardziej (więcej)	Tak samo	Mniej	Trudno powiedzieć	Bardziej (więcej)	Tak samo	Mniej	Trudno powiedzieć
Ludzie będą przywiązani do swoich rodzin bardziej czy też mniej niż dzisiaj								
Ludzie będą bardziej czy też mniej szczęśliwi niż dzisiaj								
Ludzie będą nawzajem dla siebie bardziej czy też mniej uprzejmi niż dziś								
Ludzie będą się odnosić do siebie bardziej czy też mniej sprawiedliwie								
Ludzie będą bardziej czy też mniej moralnie postępować niż dziś								
Ludzie będą bardziej czy też mniej religijni niż dziś								
Ludzie będą bardziej czy też mniej zabiegać o pieniądze, dobrobyt i wysoki standard życia								

66. Jeżeli idzie o Twoją własną przyszłość, oceniasz ją w czarnych barwach (pesymistycznie), czy z nadzieją (optymistycznie)?

1. raczej pesymistycznie
2. raczej optymistycznie
3. różnie, raz tak, raz tak

67. Jeśli idzie o przyszłość naszego społeczeństwa, oceniasz ją w czarnych barwach (pesymistycznie), czy z nadzieją (optymistycznie)?

1. raczej pesymistycznie
2. raczej optymistycznie
3. różnie, raz tak, raz tak

NA ZAKOŃCZENIE PROSIMY O UDZIELENIE KILKU INFORMACJI O SOBIE**68. Płeć:**

1. kobieta
2. mężczyzna

69. Wiek (ile ukończonych lat?)**70. Typ szkoły Klasa**

71. Stałe miejsce zamieszkania:

1. wieś
2. miasto lub osiedle do 20 tys. mieszkańców
3. miasto od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców
4. miasto ponad 100 tys. mieszkańców

72. Ile masz rodzeństwa oprócz Ciebie?

1. jedno
2. dwoje
3. troje i więcej
4. jestem jedynakiem (jedynaczką)

73. Przynależność do organizacji społeczno-politycznych:

1. nie należę
2. należę i jestem mało aktywnym członkiem
3. należę i działam aktywnie
4. jeżeli należysz do organizacji, to do jakich?

74. Przynależność do wspólnot religijnych:

1. nie należę
2. należę i jestem mało aktywnym członkiem
3. należę i działam aktywnie
4. jeżeli należysz do wspólnot religijnych, to do jakich?

75. Jak oceniasz najogólniej sytuację materialną swojej rodziny?

1. wyraźnie dobra
2. dość dobra
3. przeciętna
4. raczej zła
5. zdecydowanie zła

76. Jaki jest zawód Twoich rodziców?

1. ojca
2. matki

77. Jakie jest wykształcenie Twoich rodziców?

1. ojca
2. matki

78. Pochodzenie społeczne

1. inteligenckie
2. robotnicze
3. chłopskie
4. inne (jakie?)

79. Twoje uwagi o ankiecie
.....

Kondycja społeczno-moralna rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym fizycznie
(Agnieszka Kruba, 2008)
KWESTIONARIUSZ ANKIETY

Droży Rodzice! Kierując do Was tę ankietę, chciałabym poznać sytuację rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym fizycznie i jej funkcjonowanie w społeczeństwie.

Zmiany zachodzące w ostatnich latach w Polsce doprowadziły do tego, iż rodziny wychowujące dziecko niepełnosprawne fizycznie przestały być izolowane od społeczeństwa, zaczęto likwidować bariery w otoczeniu, jednocześnie tworząc warunki do godnego życia.

W ankiecie nie ma odpowiedzi dobrych i złych, proszę więc odpowiedzieć zgodnie ze swoim przekonaniem, szczerze. Ankieta jest anonimowa, dlatego nie należy jej podpisywać. Wszystkie uzyskane informacje będą wykorzystane wyłącznie do celów naukowych.

Serdecznie pozdrawiam i dziękuję za wypełnienie ankiety.

1. Proszę wybrać nie więcej niż trzy odpowiedzi, które według Pani(a) określają atmosferę panującą w Pani(a) rodzinnym domu?

1. wyrozumiałość
2. umiejętność przebaczenia
3. wzajemny szacunek
4. napięcia, konflikty
5. awantury, przemoc
6. poczucie wzajemnej odpowiedzialności
7. przyjaźń
8. rezygnacja, zniechęcenie
9. wrogość, brak miłości
10. uczucie niepokoju
11. uczucie przygnębienia
12. inne (jakie?)

2. W każdej rodzinie od czasu do czasu występują konflikty, nieporozumienia, czy też kłótnie. Jak Pani/Pan sądzi, co jest przyczyną konfliktów występujących w Pani(a) rodzinie? Proszę wstawić znak „X” w każdej rubryce (od 1 do 11).

		bardzo często	często	rzadko	bardzo rzadko	nigdy	trudno powiedzieć
1.	Brak pieniędzy						
2.	Brak pracy						
3.	Brak zaangażowania współmałżonka w życie rodziny						
4.	Negatywne nastawienie wobec dziecka niepełnosprawnego fizycznie						
5.	Brak zaangażowania w wychowanie dziecka niepełnosprawnego fizycznie						

6.	Problemy wychowawcze z dzieckiem niepełnosprawnym fizycznie						
7.	Podział obowiązków domowych						
8.	Nałogi (palenie papierosów, picie alkoholu)						
9.	Współżycie seksualne						
10.	Wiara, praktyki religijne						
11.	Spędzanie wolnego czasu						

3. Które z wartości według Pani(a) są ważne w życiu rodzinnym? Proszę wybrać nie więcej niż trzy odpowiedzi.

1. współmałżonek
2. dziecko(i)
3. przyjaciele
4. zdrowie
5. szczęście
6. miłość
7. majątek i dostatnie życie
8. spokój i wzajemne zrozumienie
9. religijność
10. wierność małżeńska
11. praca zawodowa
12. inne (jakie?)

4. Jaka wartością dla człowieka jest miłość w rodzinie? Proszę wybrać tylko jedną z poniższych odpowiedzi.

1. miłość w rodzinie jest dla człowieka najważniejszą i najcenniejszą wartością, bez której rodzina nie może funkcjonować
2. miłość w rodzinie jest bardzo ważną wartością, ale są i inne wartości, które jej dorównują
3. miłość w rodzinie jest bardzo ważną wartością, są jednak wartości od niej ważniejsze
4. człowiek powinien dbać o miłość w rodzinie, gdyż ona buduje rodzinę, a nie rujnuje
5. trudno uważać miłość w rodzinie za jakąkolwiek wartość w życiu człowieka, ma ona wartość raczej ujemną
6. trudno powiedzieć

5. Jaka wartością jest dla Pani(a) zdrowie? Proszę wybrać tylko jedną z poniższych odpowiedzi.

1. zdrowie to dla człowieka najważniejsza wartość, bez której człowiek nie może funkcjonować
2. zdrowie nie jest najważniejszą wartością, są jednak wartości od niej ważniejsze
3. człowiek powinien dbać o swoje zdrowie i swoich najbliższych, gdyż łatwiej zdrowie stracić, a trudniej odzyskać
4. trudno uważać zdrowie za jakąkolwiek wartość, albo się go ma albo nie
5. trudno powiedzieć

6. Czym dla Pani(a) jest posiadanie potomstwa? Proszę wybrać nie więcej niż trzy odpowiedzi.

1. wyrazem miłości rodziców
2. błogosławieństwem i darem Bożym
3. realizacją głównego celu małżeństwa
4. umocnieniem związku małżeńskiego
5. możliwością przedłużenia życia
6. zabezpieczeniem się przed samotnością na starość
7. obowiązkiem wymagającym wielu poświęceń
8. zaspokojeniem potrzeby obdarzania kogoś uczuciem
9. radością i szczęściem
10. spełnieniem się w roli matki i ojca
11. spełnieniem obowiązku wobec społeczeństwa
12. czymś innym (czym?)
13. trudno powiedzieć

7. Jak Pani(a) zdaniem powinna postępować kobieta wiedząc, iż płód, który nosi w swoim łonie, jest uszkodzony?

1. urodzić dziecko mimo wszystko
2. urodzić i oddać do adopcji
3. usunąć ciążę
4. trudno powiedzieć

8. Jaka była Pani(a) pierwsza reakcja na wiadomość o niepełnosprawności dziecka? Proszę wybrać tylko jedną z poniższych odpowiedzi.

1. byłam(em) zrozpaczona(y), zagubiona(y), bezradna(y)
2. miałam(em) poczucie ogromnej krzywdy, pretensji do losu, Boga
3. szukałam(em) dowodów na to, że diagnoza jest nieprawdziwa, błędna
4. byłam(em) załamana(y), ale z czasem pogodziłam(em) się z faktem
5. byłam(em) szczęśliwa(y) z narodzin swojego dziecka
6. inne reakcje (jakie?)

9. Rodziny różnią się między sobą w zakresie panujących między jej członkami wzajemnych relacji. Która, z wyróżnionych poniżej charakterystyk, najbardziej odzwierciedla relacje panujące w Pani(a) rodzinie, w której wychowywane jest niepełnosprawne dziecko? Proszę wybrać tylko jedną z poniższych odpowiedzi.

1. w mojej rodzinie panuje wzajemne przywiązanie, bliskość, troskliwość o siebie
2. członkowie mojej rodziny utrzymują bliskie kontakty z innymi osobami
3. członkowie mojej rodziny wiele rzeczy tylko deklarują, stwarzają pozory wzajemnej troskliwości
4. każdy z członków mojej rodziny żyje swoim życiem, obojętny jest mu los drugiego
5. członkowie mojej rodziny odnoszą się do siebie z niechęcią, wrogością
6. trudno powiedzieć

10. Która z podanych poniżej sytuacji pozwala, zdaniem Pani(a), opisać obecny stan charakteryzujący emocje występujące w Pani(a) rodzinie? Proszę wybrać tylko jedną z poniższych odpowiedzi.

1. bezsilność, bezradność, załamanie, rezygnacja
2. wychodzenie z trudności, stopniowe podejmowanie działań dla dobra dziecka
3. akceptacja sytuacji, pomoc dziecku, patrzenie z dystansem na własną sytuację
4. trudno powiedzieć

11. Czego Pani/Pan, pragnęłaby(a) dla swojego niepełnosprawnego dziecka? Proszę wybrać nie więcej niż trzy odpowiedzi.

1. szczęścia
2. miłości
3. Bożego błogosławieństwa
4. poprawy zdrowia
5. nauczania samodzielności, zaradności
6. dobrego wykształcenia
7. zdobycia zawodu
8. założenia rodziny
9. bogactwa
10. czegoś innego (co?)

12. Czego obawia się Pani/Pan, myśląc o przyszłości swego niepełnosprawnego dziecka. Proszę wybrać nie więcej niż trzy odpowiedzi.

1. niepewności, co do przyszłego losu dziecka
2. doświadczenia zwątpienia, rezygnacji z chęci życia u dziecka
3. pogorszenia stanu zdrowia dziecka
4. braku rodziny, która mogłaby się zająć dzieckiem po śmierci rodziców
5. braku przyjaciół i akceptacji dziecka przez społeczeństwo
6. braku samodzielności i zaradności
7. braku motywacji, niechęci do nauki
8. biedy i nędzy
9. braku możliwości podjęcia w przyszłości pracy zarobkowej przez dziecko
10. braku możliwości założenia w przyszłości własnej rodziny przez dziecko
11. niczego się nie obawiam
12. inne obawy (jakie?)

13. Które z poniższych stwierdzeń określają Pani(a) poglądy na temat zobowiązań rodziców wobec dziecka niepełnosprawnego fizycznie?

1. obowiązkiem rodziców jest dawanie dziecku niepełnosprawnemu wszystkiego, czego zapragnie, tym samym rodzice rekompensują mu jego deficyty
2. od rodziców nie powinno wymagać się zbyt wiele, gdyż już niejedno przeszli we własnym życiu
3. nie zgadzam się z żadną z powyższych odpowiedzi
4. trudno powiedzieć

14. Jak często Pani/Pan stosuje wyróżnione poniżej metody wychowawcze wobec dziecka niepełnosprawnego fizycznie? Proszę wstawić „X” w każdej rubryce (od 1 do 9).

		bardzo często	często	rzadko	bardzo rzadko	nigdy
1.	Pochwała					
2.	Nagradzanie					
3.	Tłumaczenie					
4.	Pobłażanie					
5.	Upominanie					
6.	Zakazy					
7.	Krytyka					
8.	Krzyk					
9.	Kara fizyczna (bicie)					

15. Co według Pani(a) decyduje o sukcesie wychowawczym dziecka niepełnosprawnego fizycznie? Proszę wybrać nie więcej niż trzy odpowiedzi.

1. więź emocjonalna łącząca dziecko i rodzica(ów)
2. wychowywanie dziecka przez obydwu rodziców
3. poczucie bezpieczeństwa i miłości w rodzinie
4. tolerancja i otwartość ze strony najbliższego otoczenia
5. wyrozumiałość wobec niepowodzeń dziecka
6. dobre relacje między rodzeństwem
7. wiara religijna
8. pogłębianie wiedzy na temat niepełnosprawności dziecka
9. dyscyplina i rygor panujący w rodzinie
10. coś jeszcze innego (co?)

16. Często w wychowaniu niepełnosprawnego dziecka rodzice doświadczają stanów przygnębienia i niechęci. Jak często Pani/Pan przeżywa powyższe emocje?

1. bardzo często
2. często
3. rzadko
4. bardzo rzadko
5. nigdy
6. trudno powiedzieć

17. Jeżeli Pani/Pan przeżywa trudności, odczuwa złość, wściekłość, żal wówczas obwinia Pani/Pan za to:

1. siebie
2. współmałżonka
3. Boga
4. innych ludzi
5. dziecko niepełnosprawne
6. przeznaczenie, los
7. nikogo nie obwiniam
8. coś innego (co?)
9. trudno powiedzieć

18. Komu najczęściej zwierza się Pani/Pan z dylematów i problemów związanych z wychowaniem dziecka niepełnosprawnego fizycznie? Proszę wybrać nie więcej niż trzy odpowiedzi.

1. współmałżonkowi
2. najbliższym członkom rodziny (rodzeństwu, rodzicom)
3. zaprzyjaźnionej osobie
4. innym rodzicom dziecka niepełnosprawnego
5. członkom stowarzyszenia grup wsparcia
6. księdzu, katechecie
7. sąsiadom
8. kolegom, koleżankom z zakładu pracy
9. nauczycielowi dziecka
10. pedagogowi, psychologowi
11. pracownikowi socjalnemu
12. nie zwierzam się nikomu
13. innym osobom (jakim?)

19. Jak określił(a)by Pani/Pan relacje zachodzące między dzieckiem niepełnosprawnym fizycznie a jego pełnosprawnym rodzeństwem? Proszę wybrać nie więcej niż trzy odpowiedzi.

1. miłość
2. przyjaźń
3. wzajemna pomoc
4. zazdrość
5. wrogość
6. wstyd
7. konflikty
8. inne relacje (jakie?)

20. Ludzie różnie oceniają swoje życie. Jedni uważają je za sensowne i dające zadowolenie, inni za bezsensowne. Jaki jest Pani(a) stosunek do życia? Proszę wybrać tylko jedną z poniższych odpowiedzi.

1. życie jest bezsensowne i można w nie zwątpić
2. nie dostrzegam w życiu zbyt wiele sensu, ale życie daje mi zadowolenie
3. życie jest sensowne ale zadowolenia mi nie daje
4. życie jest sensowne i daje mi zadowolenie

21. Którą z poniżej wymienionych spraw uważa Pani/Pan za szczególnie ważne i nadające sens Pani(a) życiu? Proszę wybrać nie więcej niż trzy odpowiedzi.

1. znalezienie własnego miejsca w życiu, społeczeństwie
2. głęboka wiara religijna
3. miłość małżonka, dziecka(i), rodziny
4. posiadanie prawdziwych przyjaciół
5. szczęście rodzinne
6. pogodzenie się z losem
7. wiara w poprawę zdrowia niepełnosprawnego dziecka
8. każdy sukces dziecka niepełnosprawnego

9. posiadanie pracy
10. posiadanie pieniędzy
11. sława, sukces
12. zdobycie wykształcenia
13. akceptacja mojej rodziny, dziecka niepełnosprawnego przez najbliższe otoczenie
14. spokojne życie bez emocji i niespodzianek
15. członkostwo w stowarzyszeniach, organizacjach, wspólnotach
16. zdobycie władzy, możliwości kierowania innymi ludźmi
17. coś jeszcze innego nadaje sens mojemu życiu (co?)

22. Czy Pani(a) niepełnosprawne dziecko podejmuje naukę szkolną?

1. tak (proszę zaznaczyć rodzaj szkoły?)
2. nie (proszę podać, dlaczego?)

23. Czy utrzymuje Pani/Pan stały kontakt z nauczycielem dziecka niepełnosprawnego fizycznie, w celu wymiany informacji na temat osiągnięć i postępów dziecka?

1. tak
2. nie

24. Czego oczekuje Pani/Pan od szkoły, do której uczęszcza Pani(a) dziecko niepełnosprawne fizycznie? Proszę wybrać nie więcej niż trzy odpowiedzi.

1. przekazywania wiedzy jak na najlepszym poziomie
2. podjęcia opieki poza domem
3. przejęcia roli wychowawczej nad dzieckiem niepełnosprawnym
4. wykształcenie dziecka
5. rozwijanie uzdolnień i zainteresowań dziecka
6. nauczenie samodzielności, zaradności
7. nawiązania przyjaźni przez dziecko niepełnosprawne z rówieśnikami
8. wykazanie zainteresowania sprawami dziecka niepełnosprawnego
9. czegoś innego (czego?)
10. trudno powiedzieć

25. Jak Pani/Pan sądzi, od czego zależy sukces w nauczaniu dziecka niepełnosprawnego? Proszę wybrać nie więcej niż trzy odpowiedzi.

1. od samego dziecka
2. od nauczyciela, wychowawcy prowadzącego dziecko niepełnosprawne
3. od szkoły
4. od różnych okoliczności niezależnych od dziecka
5. od rodziców dziecka niepełnosprawnego
6. od niepełnosprawności dziecka
7. od organizacji, instytucji (np. PFRON)
8. inne (jakie?)
9. trudno powiedzieć

26. Jakie przesłanki będą miały wpływ na Pani(a) decyzję dotyczącą przyszłości zawodowej niepełnosprawnego dziecka? Proszę wybrać tylko jedną z poniższych odpowiedzi.

1. stan zdrowia dziecka
2. zainteresowania i uzdolnienia dziecka
3. wysokość zarobków dziecka
4. użyteczność zawodu
5. zaradność, samodzielność dziecka
6. inne przesłanki (jakie?)
7. trudno powiedzieć

27. Czy może Pani/Pan liczyć na pomoc nauczycieli, wychowawców swojego niepełnosprawnego dziecka? Proszę wybrać tylko jedną z poniższych odpowiedzi.

1. tak (w jaki sposób?)
2. nie
3. trudno powiedzieć

28. Jak Pani/Pan ocenia szansę swojego niepełnosprawnego dziecka na podjęcie pracy zawodowej w porównaniu z jego pełnosprawnymi rówieśnikami?

1. szanse są duże
2. szanse są takie same
3. szanse są niewielkie
4. nie ma żadnej szansy
5. trudno powiedzieć

29. Jak Pani(a) sądzi, jaki jest stosunek najbliższego otoczenia do Pani(a) rodziny?

1. bardzo dobry
2. dobry
3. raczej dobry
4. raczej zły
5. zły
6. bardzo zły
7. trudno powiedzieć

30. Jak układają się Pani(a) kontakty z sąsiadami oraz najbliższą rodziną? Proszę wstawić znak „X” w każdej rubryce (od 1 do 5).

		bardzo dobrze	dobrze	raczej dobrze	raz lepiej, raz gorzej	raczej źle	źle	bardzo źle	nie utrzymuję kontaktów	trudno powiedzieć
1.	Kontakty z najbliższą rodziną									
2.	Kontakty z sąsiadami									
3.	Kontakty z przyjaciółmi									
4.	Kontakty z kolegami/koleżankami z pracy									

31. Według Pani(a), które z podanych poniżej grup osób niepełnosprawnych są w Pani(a) odczuciu najmniej przychylnie odbierane przez społeczeństwo? Proszę wybrać tylko jedną z poniższych odpowiedzi.

1. osoby niewidome
2. osoby głuchonieme
3. osoby z upośledzeniem umysłowym
4. osoby niepełnosprawne fizycznie
5. osoby z chorobą nowotworową
6. inne grupy (jakie?)

32. Czy Pani(a) zdaniem można mówić, czy też nie o społecznym odrzuceniu rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym fizycznie?

1. zdecydowanie tak
2. raczej tak
3. raczej nie
4. zdecydowanie nie
5. trudno powiedzieć

33. Co Pani(a) zdaniem jest przyczyną dyskryminacji i społecznego odrzucenia rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym fizycznie?

1. strach przed chorobą, kalectwem
2. uprzedzenia społeczne
3. brak wiedzy, edukacji na temat niepełnosprawności
4. brak zrozumienia problemu
5. społeczeństwo nie dyskryminuje rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym fizycznie
6. inne (jakie?)
7. trudno powiedzieć

34. Które z podanych poniżej problemów związanych z wychowaniem dziecka niepełnosprawnego fizycznie są dla Pani(a) rodziny najważniejsze? Proszę wybrać nie więcej niż trzy odpowiedzi.

1. koszty związane z opieką lekarską i zakupem leków
2. koszty związane z zabiegami terapeutycznymi
3. wydatki związane z zakupem sprzętu rehabilitacyjnego
4. rezygnacja z pracy zawodowej matki/ojca
5. koszty przekazania dziecka pod opiekę poza domem rodzinnym
6. dodatkowe wydatki na naukę dziecka niepełnosprawnego fizycznie
7. ciężar i czasochłonność opieki nad dzieckiem niepełnosprawnym fizycznie
8. odczuwalna izolacja społeczna
9. brak instytucji o charakterze pomocowym dla rodziców
10. ograniczenie kontaktów towarzyskich
11. inne problemy (jakie?)
12. trudno powiedzieć

35. Każda rodzina boryka się z problemami dnia codziennego. Nie zawsze jednak jest w stanie samodzielnie rozwiązywać zaistniałe trudności, które najczęściej ją przerastają. Wówczas szuka się wsparcia. Jakiego rodzaju wsparcia społecznego Pani(a) rodzina wychowująca dziecko niepełnosprawne fizycznie oczekuje najbardziej? Proszę wybrać nie więcej niż trzy odpowiedzi.

1. pomocy finansowej
2. pomocy rzeczowej
3. pomocy przy wykonywaniu codziennych czynności, w pracach domowych
4. wsparcia psychicznego w stanach zniechęcenia i rozpaczy
5. zrozumienia, współczucia, podtrzymywania na duchu w chwilach kryzysu
6. udzielania rad, porad prawnych i medycznych
7. okazywania uczuć uznania, akceptacji
8. potwierdzenie znaczenia i wartości rodziny
9. żadne z wymienionych
10. inna pomoc (jaka?)
11. trudno powiedzieć

36. Czy Pani(a) rodzina korzystała w ciągu ostatniego roku z jakiegokolwiek formy pomocy świadczonej przez instytucje rządowe i pozarządowe?

1. tak
2. nie

37. Czy zna Pani/Pan organizacje, stowarzyszenia, wspólnoty, które mają na celu pomagać rodzinom wychowującym niepełnosprawne dziecko?

1. tak (proszę wpisać nazwę)
2. nie

38. Czy należy Pani/Pan do jakichś wspólnot, stowarzyszeń, organizacji działających na rzecz rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym fizycznie?

1. należę
2. nie należę

39. Czym jest lub byłoby dla Pani(a) uczestnictwo we wspólnotach, stowarzyszeniach, organizacjach? Proszę wybrać tylko jedną z poniższych odpowiedzi.

1. podpora, łatwiej jest znosić trudy i przykre doświadczenia
2. pozwala lepiej zrozumieć dziecko niepełnosprawne, jego oczekiwania i potrzeby
3. pomaga w wychowaniu dziecka niepełnosprawnego
4. pomaga odnaleźć Boga w życiu
5. zaspokajają potrzebę zrozumienia i rozmowy
6. pomaga odnaleźć sens życia
7. czymś innym (czym?)
8. trudno powiedzieć

40. Czy Pani(a) dziecko niepełnosprawne fizycznie korzysta z pomocy organizacji rządowych, tj. Programów Celowych Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych? Proszę wstawić znak „X” w każdej rubryce (od 1 do 3).

		tak	nie
1.	Komputer dla Homera		
2.	Drogowskaz		
3.	Pegaz		
4.	inne (jakie?)		

41. Jak często Pani(a) rodzina korzysta z pomocy niżej wymienionych instytucji? Proszę wstawić znak „X” w każdej rubryce (od 1 do 10).

		często	raczej często	raczej rzadko	rzadko	nigdy	trudno powiedzieć
1.	Hospicjum						
2.	Pomoc Caritasu						
3.	Pomoc parafii						
4.	Pomoc ze strony fundacji, stowarzyszeń, wspólnot						
5.	Pomoc Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej (MOPS)						
6.	Pomoc Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON)						
7.	Pomoc Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR)						
8.	Pomoc Polskiego Czerwonego Krzyża (PCK)						
9.	Pomoc zakładu pracy						
10.	Pomoc prywatnych osób						
11.	Inne instytucje (jakie?)						

42. Czy Pani(a) zdaniem pomoc oferowana przez różne instytucje rządowe (np. PCPR, PFRON) i pozarządowe (np. Caritas, PCK) rodzinom z dzieckiem niepełnosprawnym fizycznie rzeczywiście dociera do nich?

1. zdecydowanie tak
2. raczej tak
3. raczej nie
4. zdecydowanie nie
5. trudno powiedzieć

43. Jak Pani/Pan ocenia swoją sytuację materialną rodziny?

1. bardzo dobra
2. raczej dobra
3. średnia
4. raczej zła
5. bardzo zła
6. trudno powiedzieć

44. Czy w trakcie sprawowania opieki nad dzieckiem niepełnosprawnym fizycznie, zrezygnował(a) Pan(i) z pracy zawodowej, aby całkowicie poświęcić się wychowywaniu dziecka?

1. zdecydowanie tak
2. raczej tak
3. raczej nie
4. zdecydowanie nie
5. trudno powiedzieć

45. Czy rodzina Pani(a) posiada dobra materialne związane z gospodarstwem domowym? Proszę wstawić znak „X” w każdej rubryce (od 1 do 10).

		tak	nie
1.	własnościowe mieszkanie, dom		
2.	wodę bieżącą w mieszkaniu		
3.	łazienka, w-c w mieszkaniu		
4.	ogrzewanie centralne w mieszkaniu		
5.	samodzielny pokój dla dziecka niepełnosprawnego fizycznie		
6.	komputer		
7.	telewizor, radio		
8.	podstawowy sprzęt gospodarstwa domowego (np. pralka, lodówka, odkurzacz)		
9.	samochód		
10.	telefon komórkowy		

46. Z jakiego rodzaju świadczeń społecznych obecnie korzysta Pani(a) rodzina?

1. renta, emerytura z ZUS
2. renta, emerytura z KRUS
3. renta socjalna
4. świadczenie pielęgnacyjne
5. zasiłek rodzinny
6. zasiłek pielęgnacyjny
7. zasiłek stały
8. zaliczka alimentacyjna, alimenty
9. wsparcie pomocy społecznej
10. zasiłek dla bezrobotnych
11. stała praca zawodowa
12. praca dorywcza
13. działalność gospodarcza
14. gospodarstwo rolne
15. na utrzymaniu rodziny
16. żadne z wymienionych
17. inne świadczenia (jakie?)

47. Z jakich poniżej podanych form spędzania wolnego czasu korzysta Pani(a) rodzina? Proszę wybrać nie więcej niż trzy odpowiedzi.

1. oglądanie telewizji
2. czytanie książek, prasy
3. słuchanie muzyki, radia
4. chodzenie do kina, teatru
5. korzystanie z komputera, Internetu
6. chodzenie na spacer
7. wizyty towarzyskie
8. modlitwa
9. zajmowanie się domem

10. wycieczki
11. prace w ogrodzie
12. inne formy (jakie?)

48. Czy Pani/Pan organizuje czas wolny swojemu niepełnosprawnemu dziecku?

1. tak (w jaki sposób?)
2. nie

49. Chciałabym zapytać Panią(a) o stosunek do wiary? Proszę powiedzieć, czy jest Pani/Pan osobą:

1. głęboko wierzącą
2. wierzącą
3. niezdecydowaną, ale przywiązaną do tradycji kościelnych
4. obojętną
5. niewierzącą

50. Do jakiego Kościoła lub związku wyznaniowego Pani/Pan należy?

1. rzymskokatolickiego
2. prawosławnego
3. protestanckiego
4. Świadków Jehowy
5. do żadnego
6. do innego (jakiego?)

51. Jaki jest Pani/Pana stosunek do praktyk religijnych?

1. praktykuję w każdą niedzielę i czasami w dni powszednie
2. praktykuję tylko w każdą niedzielę
3. praktykuję dwa, trzy razy w miesiącu
4. praktykuję raz w miesiącu
5. praktykuję kilka razy w roku
6. w ogóle nie praktykuję

52. Które z wymienionych praktyk i zwyczajów religijnych przestrzega się w Pani/Pana rodzinie? Proszę wstawić znak „X” w każdej rubryce (od 1 do 11).

		tak	nie
1.	Opłatek na Boże Narodzenie		
2.	Wspólne śpiewanie kolęd		
3.	Święcone na Wielkanoc		
4.	Święcenie palm		
5.	Wspólna codzienna modlitwa		
6.	Udział w procesjach Bożego Ciała		
7.	Posty ścisłe (Popielec, Wielki Piątek)		
8.	Udział w uroczystościach ku czci Wszystkich świętych i zmarłych		
9.	Nabożeństwa majowe		
10.	Nabożeństwa różańcowe		
11.	Droga Krzyżowa		
12.	Inne (jakie?)		

53. Czy według Pani(a), należy uczyć dziecko niepełnosprawne wyznawanej przez siebie religii?

1. tak
2. nie
3. trudno powiedzieć

54. W jaki sposób, Pani(a) zdaniem, najlepiej to robić? Proszę wybrać nie więcej niż trzy odpowiedzi.

1. dawać przykład własnej religijności na co dzień
2. modlić się wspólnie z dzieckiem
3. rozmawiać z dzieckiem na tematy religijne
4. uczyć zwyczajów religijnych i tradycji
5. chodzić wspólnie z dzieckiem na Mszę św.
6. czytać wspólnie Pismo św.
7. zachęcać dziecko do udziału we wspólnotach religijnych
8. słuchać Radia Maryja i oglądać Telewizję Trwam
9. inaczej (jak?)

55. Czy w Pani(a) parafii organizowane są specjalne Msze św. dla osób niepełnosprawnych?

1. tak
2. nie
3. nie wiem

56. Czy Pani(a) dziecko niepełnosprawne fizycznie przyjęło sakrament? Proszę wstawić znak „X” w każdej rubryce (od 1 do 3).

		tak	nie
1.	chrztu św.		
2.	I komunii św.		
3.	bierzmowania		

57. Czy Pan(i) wychowując niepełnosprawne fizycznie dziecko pogodził(a) się, czy też nie z wolą Boga?

1. zdecydowanie pogodziłem(am) się
2. raczej pogodziłem(am) się
3. raczej nie pogodziłem(am) się
4. zdecydowanie nie pogodziłem(am) się
5. trudno powiedzieć

58. Czy według Pani(a), wiara w Boga pomaga rodzinom z dzieckiem niepełnosprawnym?

1. wiara w Boga uczy miłości, akceptacji dziecka niepełnosprawnego
2. wiara w Boga daje mi siłę szczególnie w chwilach zwątpienia, bezradności, załamania
3. uważam, że wiara w Boga może czynić cuda
4. wiara przeszkadza mi w wychowaniu niepełnosprawnego dziecka
5. mam żal do Boga, iż dał mi dziecko niepełnosprawne
6. trudno powiedzieć

59. Czy odczuwa Pani/Pan problemy i konflikty moralne związane z wychowaniem niepełnosprawnego fizycznie dziecka?

1. zdecydowanie tak
2. raczej tak

3. raczej nie
4. zdecydowanie nie
5. trudno powiedzieć

60. Czym kieruje się Pani/Pan w rozwiązaniu problemów i konfliktów moralnych związanych z wychowaniem niepełnosprawnego fizycznie dziecka? Proszę wybrać nie więcej niż trzy odpowiedzi.

1. własnym sumieniem
2. przykazaniami Bożymi
3. ogólnie ustalonymi sposobami postępowania
4. radami współmałżonka, najbliższej rodziny
5. radami przyjaciół
6. radami kapłana
7. radami fachowej literatury, prasy, radia, TV
8. czymś innym (czym?)

61. Płeć Pani(a):

1. kobieta
2. mężczyzna

62. Wiek Pani(a) (lata ukończone)

63. Jaki jest Pani(a) stan cywilny?

1. panna/kawaler
2. zamężna/zonaty
3. rozwiedziona/rozwiedziony
4. wdowa/wdowiec
5. w separacji

64. Jakie jest Pani(a) wykształcenie?

1. podstawowe
2. zasadnicze zawodowe
3. średnie
4. pomaturalne
5. wyższe

65. Jaka jest Pani(a) sytuacja zawodowa?

1. pracuję zawodowo
2. pracuję dorywczo
3. jestem rencistką(tą), emerytką(tem)
4. pracuje na roli
5. jestem bezrobotna(y)
6. uczę się
7. podejmuję stałą opiekę nad dzieckiem
8. inna sytuacja (jaka?)

66. Jakie jest Pani(a) miejsce zamieszkania?

1. miasto
2. wieś

67. Jaka jest Pani(a) struktura rodziny?

1. rodzice i dziecko(i)
2. matka i dziecko(i)
3. ojciec i dziecko(dzieci)
4. rodzice, dziecko(i) i dziadkowie
5. rodzina z drugiego związku

68. Liczba dzieci w Pani(a) rodzinie?

1. jedno dziecko
2. dwoje dzieci
3. troje dzieci
4. czworo i więcej dzieci

69. Proszę poniżej wpisać wiek dziecka niepełnosprawnego fizycznie?

70. Proszę poniżej wpisać płeć dziecka niepełnosprawnego fizycznie?

71. Proszę napisać rodzaj niepełnosprawności fizycznej dziecka zgodnie z rozpoznaniem lekarskim?

72. Niepełnosprawność fizyczna współlistnieje bardzo często w ścisłym związku z innymi zaburzeniami funkcjonowania organizmu. Proszę z wyróżnionych poniżej schorzeń wybrać te, którymi obciążone jest Pani(a) dziecko.

1. upośledzenie umysłowe
2. porażenie mózgu
3. wada wzroku
4. zaburzenia słuchu
5. zaburzenia mowy
6. zaburzenia układu nerwowego
7. choroby układu pokarmowego
8. choroby układu oddechowego
9. choroby układu wydalniczego
10. choroby układu immunologicznego
11. choroby układu krążenia
12. choroby skórne
13. alergie
14. epilepsja
15. inne schorzenia (jakie?)

73. Czy mogłaby/mógłby Pani/Pan podzielić się swoimi refleksjami na temat wychowania i opieki nad dzieckiem niepełnosprawnym fizycznie?

.....

Spółeczne uwarunkowania etosu pracy pracowników socjalnych

(Anna Barbara Gatkowska, 2010)

ANKIETA ANONIMOWA

Zwracamy się do Pana(i) z uprzejmą prośbą o udzielenie szczerych i wyczerpujących odpowiedzi na pytania zawarte w poniższym kwestionariuszu ankiety. Zaznaczyć pragniemy, że nie ma odpowiedzi dobrych ani złych. Wszystkie są ważne, jeśli są tylko szczerze. Informujemy również, że badania są prowadzone za zgodą Instytutu Socjologii w Lublinie, a otrzymany materiał będzie wykorzystany dla celów naukowo-badawczych.

Ankieta jest anonimowa i nie będzie udostępniana żadnym ośrodkom pomocy społecznej ani innym instytucjom. Liczymy na Pana(i) szczerą pomoc, na każdej odpowiedzi bardzo nam zależy. Dziękujemy za wypełnienie kwestionariusza ankiety.

1. Biorąc pod uwagę całość Pana(i) życia, proszę określić, czy jest Pan(i) z niego zadowolony(a)?

1. bardzo zadowolony(a)
2. dość zadowolony(a)
3. przeciętnie zadowolony(a)
4. niezbyt zadowolony(a)
5. bardzo niezadowolony(a)
6. trudno powiedzieć.

2. Czy ogólnie biorąc, może Pan(i) powiedzieć, że jest:

1. bardzo szczęśliwy(a)
2. dość szczęśliwy(a)
3. niezbyt szczęśliwy(a)
4. w ogóle nie jestem szczęśliwy(a)
5. trudno powiedzieć.

3. Jaki typ działań podejmuje Pan(i) najczęściej w codziennej pracy? Proszę wybrać nie więcej niż cztery najważniejsze i oszacować ich procentowy udział w ciągu dnia pracy:

1. czynności administracyjne
2. poradnictwo socjalne
3. interwencje
4. wywiady środowiskowe
5. planowanie pomocy
6. praca z indywidualnymi przypadkami
7. informowanie
8. inne, jakie?

4. Czy uważa Pan(i), że w życiu należy stawiać sobie odległe cele, wykraczające poza zwykłą codzienność, sięgające w przyszłość?

1. zdecydowanie zgadzam się
2. zgadzam się
3. nie zgadzam się
4. zdecydowanie nie zgadzam się
5. trudno powiedzieć.

5. Które z podanych określeń dotyczących pracy uznał(a)by Pan(i) za najważniejsze? Proszę wybrać pięć odpowiedzi.

- 1) przynosząca dobre zarobki
- 2) dająca pewność zatrudnienia
- 3) w gronie sympatycznych ludzi
- 4) pozbawiona stresów, napięć
- 5) interesująca
- 6) ciesząca się ludzkim szacunkiem
- 7) dająca możliwości awansu
- 8) praca w dogodnych godzinach
- 9) praca odpowiadająca zdolnościom
- 10) umożliwiająca częste kontakty z ludźmi
- 11) samodzielna, odpowiedzialna
- 12) umożliwiająca wykazaniem się inicjatywą
- 13) twórcza, z której powstaje coś nowego, oryginalnego
- 14) łatwa, prosta, nieskomplikowana
- 15) dająca wpływ na decyzje podejmowane w firmie
- 16) trudno powiedzieć.

6. Są sprawy i dziedziny życia, co do których jest się zadowolonym, są inne, co do których jest się niezadowolonym. Proszę przeczytać poniższą listę, określić to, co dotyczy Pana(i) osobiście według podanych ocen. Proszę wstawić znak „X” w tabeli zgodnie ze swoim przekonaniem.

	całkowicie zadowolony(a)	dość zadowolony(a)	mało zadowolony(a)	niezadowolony(a)	trudno powiedzieć
moja praca zawodowa					
moje przygotowanie do zawodu					
moja rodzina					
to co robię dla innych poza moją rodziną					
mój stan zdrowia					
z siebie samego, ze stosunku do siebie					
przebieg mojego dotychczasowego życia					
mój standard życia, zabezpieczenie finansowe					
w odniesieniu do tego, w co wierzę					
mój rozwój duchowy					
moje wykształcenie, możliwości dokończenia					

moje życie seksualne					
moje życie towarzyskie					
czas wolny i jego wykorzystanie					
moje cele i dążenia życiowe					
cele polityczne					

7. Dlaczego jest Pan(i) pesymistą lub optymistą w tym względzie, proszę bliżej uzasadnić.

.....

8. Czy uważa Pan(i), że praca w pomocy społecznej daje możliwość awansu? Proszę wybrać tylko jedną odpowiedź:

1. tak, trzeba tylko mieć odpowiednie kwalifikacje i dobrze się wywiązywać ze swoich obowiązków
2. tak, ale trzeba znać odpowiednich ludzi
3. można awansować, ale nie jest to łatwe
4. nie daje żadnych możliwości awansu
5. trudno powiedzieć.

9. Proszę ocenić rangę zawodu pracownika socjalnego przez pryzmat takich kategorii jak:

	zła	słaba	dobra	bardzo dobra	trudno powiedzieć
Znajomość zawodu pracownika socjalnego w społeczeństwie					
Prestiż zawodu pracownika socjalnego w społeczeństwie					
Docenienie zawodu przez zwierzchników					
Docenienie zawodu przez władze samorządowe					
Docenienie zawodu przez klientów pomocy społecznej					
Dochody osiągnięte przez pracownika socjalnego					
Przydatność społeczna zawodu					

10. Jak ocenia Pan(i) w swojej pracy warunki wymienione poniżej?

	zadowolające	przeciętne	niezadowolające	trudno powiedzieć
godziny pracy				
dojazd do pracy				
stosunki ze współpracownikami				
atmosfera w pracy				
organizacja pracy				
warunki lokalowe				
bezpieczeństwo w ośrodku				
bezpieczeństwo w trakcie przeprowadzania wywiadu u klienta w domu				
BHP				
perspektywa awansu				
możliwości dodatkowych zarobków				
warunki socjalne				
dbałość o interesy pracownika				

11. W jakim stopniu niżej wymienione wartości są ważne dla Pana(i)? Proszę wstawić „X” w odpowiedniej rubryce.

	bardzo ważne	raczej ważne	niezbyt ważne	w ogóle nieważne	trudno powiedzieć
zdrowie własne i rodziny					
bezpieczeństwo finansowe, życie bez większych trosk materialnych					
spokojne życie bez kłopotów					
rodzina – małżeństwo, dzieci, udane życie rodzinne					
miłość, przyjaźń					
wiara w Boga i życie zgodnie z wiarą					
bycie użytecznym dla innych, działanie na rzecz otoczenia, wspólnoty potrzebujących					
praca – posiadanie pracy, stałego zatrudnienia					
zadowolenie z pracy, praca ciekawa, zgodna z zainteresowaniami					
osiągnięcie sukcesu zawodowego, bycie dobrym w swoim zawodzie					
zdobycie wykształcenia, dokończanie się					
podróże, poznawanie własnego kraju, świata					
kontakt ze sztuką, literaturą, muzyką, teatrem, filmem itp.					
zdobycie majątku, dużych pieniędzy					
życie barwne, pełne rozrywek, bogate życie towarzyskie					
udział we władzy – możliwość wywierania wpływu na życie polityczne, społeczne lub gospodarcze kraju					

12. Kto miał wpływ na kształtowanie się Pana(i) przekonań moralnych?

1. nauczyciele
2. ludzie z najbliższego otoczenia
3. rodzice
4. księża
5. działacze organizacji młodzieżowych
6. prasa, radio, telewizja, Internet
7. koledzy, koleżanki
8. inni ludzie lub instytucje
9. żadna z tych osób i instytucji
10. trudno powiedzieć.

13. Które z wymienionych poniżej wartości uważa Pan(i) za najważniejsze w swoim życiu? Proszę wybrać pięć odpowiedzi.

1. dobrobyt
2. sława
3. władza

4. spokojne życie
5. dużo przygód
6. silny charakter
7. szczęście rodzinne
8. ciekawa praca
9. szacunek ludzi
10. grono przyjaciół
11. wiara religijna
12. pomyślność ojczyzny
13. spokój w narodzie
14. wielka odwzajemniona miłość
15. pomoc innym ludziom
16. wykształcenie
- 1) coś jeszcze, co?

14. Z którymi z poniższych poglądów o pracy Pan(i) się zgadza:

1. praca jest prawem każdego człowieka
2. praca jest przykrym obowiązkiem
3. praca jest przywilejem dla najlepszych
4. praca jest koniecznością życiową
5. praca jest realizacją własnych zainteresowań
6. trudno powiedzieć.

15. Czy spotyka się Pan(i) z naciskami lub sugestiami z zewnątrz, by zmienić decyzję o nie przyznaniu świadczenia, choć zna Pan(i) faktyczną sytuację petenta. Można zakreślić kilka odpowiedzi.

1. tak, naciski władz lokalnych, samorządu
2. tak, innych pracowników socjalnych, po znajomości
3. tak, kierownika ośrodka
4. tak, dyrektora ośrodka
5. tak, samorządowe kolegium
6. tak, ministerstwa
7. tak, innych – kogo?
8. nie, nie ma takich nacisków
9. trudno powiedzieć.

16. Czego najbardziej obawia się Pan(i) w swoim życiu? Proszę podkreślić zgodnie ze swoim przekonaniem.

1. ciężkiej choroby, utraty zdrowia, kalectwa
2. źle ułożonego życia, nieudanego małżeństwa, rozbicia rodziny
3. straty kogoś bliskiego
4. biedy, nędzy
5. nienawiści i zawiści ludzkiej
6. poczucia osamotnienia, braku kolegów, przyjaciół
7. bezbarwnego i nudnego życia
8. uświadomienia sobie pod koniec życia, że było ono puste i zmarnowane

9. brak powodzenia w realizacji planów związanych z nauką lub pracą
10. odejście w jakimś okresie życia od ideałów, marzeń, które kiedyś wydawały się bardzo ważne
11. ośmieszenia, kompromitacji
12. utraty pracy, bezrobocia
13. nie obawiam się niczego
14. inne obawy (jakie?)

17. Praca w zawodzie pracownika socjalnego dla Pana(i) jest:

1. wyzwaniem do kreatywnego i twórczego działania
2. daje możliwość szerokich kontaktów międzyludzkich
3. pozwala na lepsze rozumienie problemów ludzkich
4. daje dużą swobodę osobistą w realizacji czynności zawodowych
5. daje możliwość dokonania czegoś społecznie ważnego
6. inna, jaka?

18. Jak często zdarzają się Panu(i) w pracy sytuacje budzące w sumieniu wątpliwości etyczne, kiedy nie wie Pan(i), jak postąpić?

1. codziennie
2. kilka razy na tydzień
3. kilka razy na miesiąc
4. rzadziej
5. w ogóle się nie zdarzają
6. trudno powiedzieć.

19. Co Pana(i) zdaniem przede wszystkim nadaje sens ludzkiemu życiu? Proszę wybrać nie więcej niż pięć odpowiedzi.

1. miłość, wielkie uczucie
2. zdobycie ludzkiego zaufania
3. znalezienie własnego miejsca w społeczeństwie oraz poczucie, że jest się w nim przydatnym i potrzebnym
4. szczęście rodzinne
5. pieniądze, dobrobyt, komfort życia, przyzwoita pozycja materialna
6. wykształcenie, dążenie do wiedzy
7. praca, którą się lubi
8. bogactwo wrażeń, zakosztowanie wszystkiego choćby za cenę przykrości
9. zdobycie indywidualności, własnego stylu, umiejętności bycia sobą
10. wiara w jakąś wielką ideę
11. głęboka wiara religijna
12. działanie i dążenie do wybranego celu
13. pozostawienie po swoim życiu jakiegoś trwałego śladu
14. spokojne życie bez żadnych niespodzianek
15. coś jeszcze innego, co nadaje sens życiu ludzkiemu (co?)

21. Którą z wybranych w poprzednim pytaniu odpowiedzi uważa Pan(i) za najważniejszą? Proszę podać tę odpowiedź (tylko jedną)

22. Czy podczas pracy zawodowej podnosił(a) Pan(i) swoje kwalifikacje zawodowe?

Proszę wybrać właściwe odpowiedzi.

1. kursy doskonalące	TAK	NIE
2. kursy specjalistyczne	TAK	NIE
3. specjalizacje	TAK	NIE
4. samokształcenie	TAK	NIE
5. udział w konferencjach, sympozjach naukowych	TAK	NIE
6. studia, kierunek, jakie?		
7. inne jakie?		

23. Przy podejmowaniu decyzji pracownikowi socjalnemu towarzyszy wiele dylematów moralnych. Które z nich są dla Pana(i) najtrudniejsze? Proszę wybrać nie więcej niż trzy odpowiedzi.

- czy podejmować działania wbrew woli klienta/podopiecznego?
- niepewność co do słuszności podejmowanych działań (czy nie szkodzę?)
- działać skutecznie – czy zgodnie z przepisami?
- komu dać świadczenia – kiedy jest ich zbyt mało dla wszystkich?
- działać zgodnie z własnym sumieniem, czy dla szeroko rozumianego dobra klienta/podopiecznego?
- nie mam problemów przy podejmowaniu decyzji.

24. Jakie reakcje wzbudza u Pana(i) znajomych informacja, że pracuje Pan(i) w ośrodku pomocy społecznej?

- podziw
- współczucie
- zdziwienie
- uznanie
- żadnych (praca jak każda inna)
- inne, jakie?
- trudno powiedzieć.

25. Czy odczuwa Pan(i) satysfakcję z wykonywanej pracy?

- zdecydowanie tak
- raczej tak
- ani tak ani nie
- raczej nie
- zdecydowanie nie
- trudno powiedzieć.

26. Czy osoby i rodziny, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej z powodów wymienionych w poniższej tabeli, a mieszkający na terenie Pana(i) gminy uzyskują wystarczającą pomoc? Przy każdej sytuacji proszę zakreślić jedną odpowiedź.

	nie ma takich osób w mojej gminie	nie uzyskują pomocy	pomoc, którą uzyskują, jest niewystarczająca	uzyskują wystarczającą pomoc
ubóstwo				
sieroctwo				

bezdomność				
potrzeby ochrony macierzyństwa				
bezrobocie				
upośledzenie fizyczne lub umysłowe				
długotrwała choroba				
bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, a zwłaszcza w rodzinach niepełnych i wielodzietnych				
alkoholizm i narkomania				
trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego				
klęski żywiołowej lub ekologicznej				

27. Której z wymienionych w pytaniu 25 osób i rodzin, w Pana(i) gminie najbardziej potrzebna jest pomoc? Proszę wybrać nie więcej, niż trzy odpowiedzi.

1.
2.
3.

28. Poniżej przytoczone są poglądy wyrażane przez różnych pracowników socjalnych: Czy zgadza się Pan(i) z tymi poglądami?

	zgadzam się	zgadzam się częściowo	w ogóle się nie zgadzam	takie sytuacje nie występują	trudno powiedzieć
samorządy nie są zainteresowane wydawaniem pieniędzy na najuboższych					
samorządy są niechętne wobec problemów pomocy społecznej					
samorządy ingerują w świadczenia wynikające z zadań zleconych					
przestałem podopiecznym wierzyć, ponieważ oszukano mnie wiele razy					
zagrożenie dla pracownika socjalnego stanowią kryminaliści					
zagrożenie dla pracownika socjalnego stanowią recydywiści po dłuższym pobyciu w zakładzie karnym					
zagrożenie dla pracownika socjalnego stanowią psychicznie chorzy					
w sporze między petentem a pracownikiem socjalnym władze wyższych instancji przyznają rację petentom					
petenci wykorzystują swoje nieformalne układy, aby zmienić decyzje pracownika socjalnego					
najtrudniejszymi petentami pracownika socjalnego są alkoholicy					
ludzie w środowisku nie akceptują pomocy udzielanej alkoholikom					

29. Proszę podać stopień ważności postulowanych cech osobowości w zawodzie pracownika socjalnego.

	bardzo ważne	ważne	mało ważne	nieważne	trudno powiedzieć
zdolności organizatorskie					
obowiązkowość, systematyczność i wewnętrzna dyscyplina					
zdecydowanie i konsekwencja w działaniu					
prawość i prawdomówność					
odpowiedzialność osobista					
sumienność i dokładność w pracy prze- jawiające się we wnikliwym podejściu do każdego problemu socjalnego					
przejawianie inicjatywy i aktywności					
sposstrzegawczość i wyobraźnia społeczna					
poświęcenie					
kultura osobista i takt					
zaradność					
godny zaufania					
wytrwałość w doprowadzeniu prowadzi- nej sprawy do pozytywnego rezultatu					
stałe pogłębianie wiedzy o czło- wieku i jego środowisku					
uzdolnienia do pracy twórczej i analitycznej					
przestrzeganie dyskrecji i tajemnicy zawodowej					
identyfikacja z wykonywanym zawodem					

**30. Jakie cechy osobowości pracownika socjalnego utrudniają wykonywanie zawodu? Proszę wy-
brać nie więcej niż trzy odpowiedzi.**

1. nadwrażliwość
2. nerwowość, wybuchowość
3. brak umiejętności nawiązywania kontaktu
4. brak skuteczności działania
5. niewrażliwość
6. podatność na stres
7. brak obiektywizmu
8. przedmiotowe traktowanie innych
9. roztargnienie
10. rutynowość
11. nieuprzejmość
12. poczucie wyższej wartości
13. pesymizm
14. inne, jakie?

31. Czy Pana(i) zdaniem każdy może być pracownikiem socjalnym?

1. tak, wystarczy tylko skończyć odpowiednią szkołę
2. nie, przede wszystkim trzeba mieć odpowiednie predyspozycje psychiczne
3. nie, trzeba mieć odpowiednie wykształcenie dodatkowo wsparte predyspozycjami psychicznymi
4. trudno powiedzieć.

32. Co skłoniło Pana(ia) do podjęcia pracy w ośrodku pomocy społecznej?

1. sytuacja na rynku pracy
2. chęć niesienia pomocy innym
3. było to konsekwencja zdobytego wykształcenia
4. przypadek
5. chęć pracy z ludźmi
6. inne, jakie?
7. trudno powiedzieć.

33. Jakie cechy osobowości pracownika socjalnego są szczególnie pożądane w kontakcie z klientem? Proszę wybrać nie więcej niż trzy odpowiedzi.

1. wrażliwość na ludzkie problemy
2. bezinteresowność i uczciwość
3. opiekuńczość, troskliwość i życzliwość
4. poszanowanie indywidualności i godności każdego człowieka
5. postawa niesienia pomocy
6. zdolność do kontroli swojego postępowania w stosunku do podopiecznych
7. postawa empatii, identyfikacji uczuciowej z podopiecznym
8. pobudzenie klienta do aktywizacji
9. komunikatywność
10. odwaga
11. tolerancja
12. odporność na stres
13. dystans do „cudzych spraw”
14. stanowczość
15. samodzielność
16. inne, jakie?

34. Czy podejmując pracę w zawodzie pracownika socjalnego wiedział(a) Pan(i), na czym polega ta praca?

1. bardzo dobrze wiedziałe(a)m wcześniej, na czym polega ta praca
2. miało(a)m pewną orientację, reszty dowiedziało(a)m się w praktyce
3. nie, nie wiedziałe(a)m o tej pracy, wszystkiego nauczyło(a) się już po zatrudnieniu
4. inne, jakie?

35. Co przede wszystkim zdecydowało o wyborze zawodu pracownik socjalny? Proszę wybrać trzy odpowiedzi.

1. był to przypadek i nie żałuje tego
2. chciało(a)m podjąć pracę o znacznym zakresie samodzielności zawodowej, a ta praca mi to daje

3. lubię bezpośredni kontakt z ludźmi, a na tym polega ta praca
4. niemożliwość podjęcia pracy w innym miejscu
5. pochodzę z biednego środowiska i wiem, jak ważna jest pomoc innym ludziom
6. prestiż zawodu w środowisku
7. ta praca daje poczucie bycia osobą potrzebną innym, a ja zawsze chciałem(a)m innym pomagać
8. ten zawód daje możliwość samorealizacji
9. możliwość niezłych zarobków w moim środowisku
10. wszyscy mówili, że mam predyspozycje do pracy w pomocy społecznej
11. zawsze interesowałem(a)m się problematyką społeczną, a tu realizuję swoje zainteresowania
12. inne, jakie?

36. Czy jest Pan(i) zadowolony(a) z wyboru:

	zdecydowanie tak	raczej tak	raczej nie	zdecydowanie nie	trudno powiedzieć
zawodu pracownika socjalnego					
aktualnego miejsca pracy					
rodzaju wykonywanych zadań					

37. Jaki zdaniem Pana(i) powinien być zakres udzielanej przez pracownika socjalnego pomocy podopiecznym?

1. powinien udzielić pomocy przewidzianej ustawą
2. powinien udzielić pomocy i śledzić losy podopiecznego, jak sobie radzi
3. powinien stale współpracować z podopiecznym w celu poprawy jego sytuacji życiowej
4. powinien oprócz współpracy własnej zaangażować do niej inne osoby lub instytucje
5. inne, jakie?

38. Czy zdarza się Panu(i) myśleć o sprawach podopiecznych w domu?

1. tak, bardzo często jeszcze w domu rozmyślam o ich problemach i planuję pomoc
2. tak, czasami w wyjątkowych sytuacjach, kiedy mam szczególnie trudny problem do rozwiązania
3. nie, staram się oddzielić życie zawodowe od osobistego.

39. Do zadań pracownika należy wnioskowanie o przyznaniu świadczeń. Czy uważa Pan(i), że wnioskowanie powinno być wyłącznie w gestii pracownika socjalnego. Proszę podkreślić tylko jedną odpowiedź.

1. tak, w pełni
2. tak, ale tylko częściowo (np. w czym?)
3. nie, bo nie jest do tego zadania w pełni przygotowany
4. nie, bo jest to duża odpowiedzialność
5. nie, bo pracownik nie ma do tego warunków
6. trudno powiedzieć.

40. Jeżeli nie, to kto powinien wnioskować o przyznanie świadczeń

1. kto:
2. w jakim zakresie:

41. Co Pana(ia) szczególnie denerwuje u podopiecznych? Przy każdym sposobie zachowania proszę wskazać jedną odpowiedź.

	bardzo mnie denerwuje	trochę mnie denerwuje	nie denerwuje	nie obser- wuje takich zachowań	trudno powiedzieć
naciąganie i oszustwa					
brak zainteresowania lo- sem własnych dzieci					
brak zainteresowania losem własnych rodziców					
niechęć do podejmowania pracy					
traktowanie pracownika socjalnego jako nieprzyjaciela, którego trzeba pokonać					
konflikty rodzinne					
brak higieny osobistej					
nastawienie roszczeniowe					
niechęć do jakiegokolwiek wysiłku, żeby zmienić swoją sytuację					
nic mnie nie denerwuje, trze- ba tym ludziom pomóc					

42. Z kim najczęściej współpracuje Pan(i) w rozwiązywaniu problemów swoich klientów?

	często	rzadko	czasem	nigdy
szkoła				
policja				
sąd rodzinny				
pedagog szkolny				
poradnia wychowawczo-zawodowa, psycholog				
kurator sądowy				
samorząd				
rodzina				
ksiądz				
lekarz				
pielęgniarka				
wójt, burmistrz				
grupy wsparcia				
stowarzyszenia				
straż miejska				

43. Nawiązując do poprzedniego pytania proszę podać, z kim współpraca układa się Panu(i) najlepiej. Proszę wybrać nie więcej, niż trzy odpowiedzi.

44. W nawiązaniu do pytania 42, proszę podać, z kim ma Pan(i) największe problemy, żeby uzyskać pomoc i nawiązać współpracę. Proszę wybrać nie więcej, niż trzy odpowiedzi.

45. Zdaniem Pana(i), ile powinno wynosić „na rękę” wynagrodzenie za obecnie wykonywaną pracę na pańskim stanowisku?

Proszę wpisać odpowiednią kwotę (netto)złotych.

46. Jakie są Pana(i) możliwości poszerzenia kwalifikacji zawodowych. Proszę zakreślić jedną odpowiedź.

1. nie mam żadnej trudności, jeśli chcę brać udział w kursach, uzyskuję też dofinansowanie
2. nie mam trudności, ale bez dofinansowania
3. raczej mam trudności, ale tylko ze względu na sytuację rodzinną i potrzeby w pracy
4. ogólnie nie mam możliwości
5. trudno powiedzieć.

47. Czy poniżej wymienione czynniki utrudniają Panu(i) pracę na terenie ośrodka?

	bardzo	częściowo	nie utrudniają	trudno powiedzieć
stosunek pracowników gminy (np. księgowi) do prowadzenia spraw pomocy społecznej				
niedostępność usług na moim terenie działania				
za duży rejon działania, za dużo podopiecznych				
zła atmosfera wśród pracowników ośrodka				
częste zmiany przepisów, ich niejasność, niezajomość				
dokumentacja, nadmiar pracy biurowej				
dotychczasowe przygotowanie zawodowe, braki				
przekonanie, że kiedyś nie robiło się czegoś, lub robiło się inaczej				
kłopoty natury osobistej				
zła współpraca z władzami terenowymi (wójt, sołtys, burmistrz)				
zła współpraca z pielęgniarzką środowiskową				
zła współpraca ze służbą zdrowia, lekarzami				
zła współpraca z pedagogiem szkolnym, szkołą				
zła współpraca z parafią, grupami religijnymi				
zła współpraca z innymi instytucjami, stowarzyszeniami				
słabe możliwości finansowe ośrodka pomocy społecznej				
niesystematyczne przekazywanie środków finansowych				
jeśli inne, to jakie?				

48. Do wyodrębnionych zadań pracownika socjalnego należy prowadzenie pracy socjalnej. Istnieje opinia, że pracownicy rzadko realizują to zadanie. Czy zgadza się Pan(i) z tą opinią:

1. tak, w pełni
2. tak, częściowo
3. w ogóle się nie zgadzam
4. trudno powiedzieć.

49. Czy wymienione poniżej czynniki ułatwiają Panu(i) pracę?

	bardzo	częściowo	nie utrudniają	trudno powiedzieć
dokumentacja, jaką prowadzi pracownik socjalny				
dobra atmosfera w samym ośrodku wśród pracowników				
dotychczasowe przygotowanie zawodowe				
znajomość przepisów prawa				
dobra współpraca z władzami terenowymi (wójt, sołtys, burmistrz)				
dobra współpraca z pielęgniarką środowiskową				
dobra współpraca ze służbą zdrowia, lekarzami				
dobra współpraca z pedagogiem szkolnym, szkołą				
dobra współpraca z parafią				
dobra współpraca z innymi instytucjami				
właściwe dane przekazywane pracownikowi przez środowiska (podopiecznych) i instytucje				
właściwy stosunek podopiecznych i ich rodzin do pracownika socjalnego				
pozytywny stosunek pracowników gminy (np. księgowi) do prowadzenia spraw pomocy społecznej				
możliwość finansowania ośrodków pomocy społecznej				
dostępność usług na terenie działania				
jeśli inne, to jakie?				

50. Czy w Pana(i) pracy występuje zagrożenie ze względu na:

	często	rzadko	czasem	nigdy
pchły, pogryzienia				
psy w zagrodach lub/i mieszkaniach				
konflikty z podopiecznymi				
konflikty z władzami samorządowymi				
choroby zakaźne w środowiskach				
ataki fizyczne, czynna napaść				
wyzwiska, ataki werbalne, groźby				
szczególne patologie sytuacyjne				
awantury w środowisku, między członkami rodzin				
obciążenia psychiczne pracowników związane ze szczególnie trudnym problemami środowiska				
ekstremalne warunki higieniczne (smród, niechlujstwo w środowisku)				
trudności porozumiewania się ze względu na niski poziom moralny środowiska				

51. Czy problemy w pracy odbijają się na Pana(i) życiu prywatnym?

1. tak
2. raczej tak
3. raczej nie
4. nie
5. trudno powiedzieć.

52. Proszę powiedzieć, który z przedstawionych poglądów jest bliższy Pana(i) przekonaniom:

1. praca to tylko sposób na zdobycie pieniędzy, nikt nie pracowałby, gdyby nie musiał
2. praca nadaje sens życiu
3. w pracę nie warto się zbytnio osobiście angażować, praca to tylko sposób zarabiania na życie
4. warto wykonywać swoją pracę z sercem, nawet jeśli nie jest specjalnie znacząca
5. trudno powiedzieć.

53. Jak Pan(i) ocenia następujące aspekty związane z pracą pracowników socjalnych. Przy każdym aspekcie proszę zakreślić jedną odpowiedź.

	sytuację oceniam jako				
	bardzo dobrą	dobrą	dostateczną	złą	bardzo złą
wynagrodzenie					
zakres zadań					
możliwości udzielenia pomocy petentom					
współpraca w zespole					
zadowolenie z pracy					
pozycję zawodu pracownika socjalnego					
uznanie władz i zwierzchników					
przygotowanie zawodowe					

54. Czy bliskiej osobie poleciłby(a) Pan(i) wybór:

	zdecydowanie tak	raczej tak	raczej nie	zdecydowanie nie	trudno powiedzieć
zawodu pracownika socjalnego					
aktualnego miejsca pracy					
rodzaju wykonywanych zadań					

55. Czy wykonywanie zawodu pracownika socjalnego powoduje u Pana(i):

	zawsze	często	czasem	nigdy	trudno powiedzieć
satysfakcję					
złość					
bezradność					
osamotnienie					
własną przydatność					
poczucie zagrożenia					
radość, zadowolenie					
poczucie sprawstwa					

poczucie wypełnienia szczególnej misji					
duże napięcie psychiczne					
zmęczenie i wyczerpanie					
zdenerwowanie, zniecierpliwienie					
powoduje syndrom „wypalenia zawodowego”					
duży zakres samodzielności w podejmowaniu decyzji					
poczucie użyteczności dla innych					
poczucie wdzięczności ze strony podopiecznych/klientów					
rozumienie między pracownikami i kierownictwem					

56. Kiedy stoi Pan(i) przed podjęciem problematycznej decyzji, jakie kryteria przede wszystkim decydują o tym, jaka ona będzie? Proszę wybrać nie więcej niż dwie odpowiedzi i uszeregować je według przypisanej im przez Pana(ią) ważności, wpisując w miejsce kropek odpowiednią liczbę

1. przepisy prawne
2. dobro klienta – podopiecznego
3. osoba klienta (uczciwy, prawdomówny, współpracujący)
4. własne zasady moralne i sumienie
5. opinia sąsiadów
6. rady współpracowników
7. inne, jakie?

57. Proszę ocenić poziom swoich umiejętności, które wykorzystuje Pan(i) w codziennej pracy.

	bardzo słabe	słabe	przeciętne	dobre	bardzo dobre	trudno powiedzieć
nawiązanie pierwszego kontaktu (umiejętności komunikacyjne, słuchania, prowadzenia rozmowy)						
stawianie diagnozy						
sporządzanie planu pracy						
angażowanie klientów na rzecz rozwiązywania ich problemów (wsparcie do samopomocy)						
mediowanie i negocjowanie						
podejmowanie decyzji i szybka interwencja						
okresowa ocena efektywności pracy						
poszukiwanie grup wsparcia dla klientów						
prowadzenie indywidualnego przypadku						

58. Proszę ocenić poziom swojej wiedzy zawodowej w podanych niżej dziedzinach:

	bardzo słaby	słaby	przeciętny	dobry	bardzo dobry	trudno powiedzieć
sytuacja społeczno-gospodarcza Polski						
etyka zawodowa pracownika socjalnego						
wiedza o społeczności lokalnej						

metody i techniki pracy socjalnej						
metody i techniki badań stosowane w warunkach społecznych						
podstawy medycyny społecznej						
podstawy negocjacji i mediacji						
profilaktyka społeczna						
wiedza z zakresu prawa						
wiedza psychologiczna						
wiedza socjologiczna						
psychiatria						
rehabilitacja						
gerontologia						
przepisy z zakresu pomocy społecznej						
znajomość języków obcych						
organizacja pracy własnej						

59. Które z wyżej wymienionych dziedzin wiedzy uważa Pan(i) za najbardziej przydatne w codziennej pracy? Proszę wybrać nie więcej niż trzy odpowiedzi i uszeregować je według przypisanej im ważności.

1.
2.
3.

60. Czy uważa Pan(i), że Pana(i) miesięczne wynagrodzenie jest satysfakcjonujące w stosunku do:

	zdecydowanie tak	raczej tak	raczej nie	zdecydowanie nie	trudno powiedzieć
poziomu wykształcenia					
stopnia trudności wykonywanej pracy					
do przeciętnego wynagrodzenia					
warunków pracy					
obciążenia psychicznego					

61. Które z możliwych form doksztalcenia zdaniem Pana(i) najlepiej przygotowują do realizacji zadań pomocy społecznej?

	bardzo słabo	słabo	przeciętnie	dobrze	bardzo dobrze	trudno powiedzieć
szkoła pomaturalna						
studia licencjackie/magisterskie						
studia podyplomowe						
kursy specjalizacyjne						
kursy tematyczne						
samokształcenie						
konsultacje						
zajęcia w grupach wsparcia						
inne, jakie?						

62. Czy w wątpliwościach etycznych poszukuje Pan(i) wsparcia?

	zawsze	często	czasem	nigdy	trudno powiedzieć
własnej rodziny					
współpracowników					
zwierzchników					
środowiska lokalnego					
psychologów, pedagogów					
podopiecznych i ich rodzin					
znajomych, przyjaciół					
stowarzyszeń, organizacji pozarządowych					
parafii					

63. Co przede wszystkim ceni Pan(i) u dobrego pracownika? Proszę wybrać trzy odpowiedzi.

1. dobre współzycie z innymi
2. umiejętności organizacyjne i kierownicze
3. fachowość, wysokie kwalifikacje
4. zamiłowanie do wykonywania pracy
5. poczucie sprawiedliwości, bezstronności
6. dbałość o wspólne dobro
7. wykształcenie, inteligencja
8. aktywność, inicjatywa
9. coś innego (co?)
10. trudno powiedzieć.

64. Jakie Pana(i) zdaniem zmiany organizacyjne należy przeprowadzić w pracy pracownika socjalnego?

1. podwyższenie wynagrodzenia w ogóle
2. zwiększenie autorytetu pracownika socjalnego
3. możliwość stałego podnoszenia kwalifikacji
4. zwiększanie liczby pracowników socjalnych
5. zwiększenie samodzielności pracowników socjalnych
6. wprowadzenie komputeryzacji do prowadzenia dokumentacji klienta
7. zmniejszenie dokumentacji do prowadzenia klienta
8. skrócenie dziennego czasu pracy
9. inne (jakie?)

65. Czy chciałby Pan(i) odejść z zawodu pracownika socjalnego?

1. zdecydowanie tak
2. raczej tak
3. raczej nie
4. zdecydowanie nie
5. trudno powiedzieć.

66. Czy wymienione poniżej czynniki utrudniają Panu(i) rozpoznanie konkretnego środowiska?

	bardzo często	często	częściowo	nie utrudniają
za duży rejon działania, za dużo podopiecznych				
brak właściwego wyposażenia pracowników socjalnych (bilety, druki, środki transportu, inne, jakie?				
subiektywne trudności w nawiązywaniu kontaktu z nowym środowiskiem				
zła atmosfera wśród pracowników ośrodka				
częste zmiany przepisów, ich niejasność, nieznanomość				
dokumentacja, nadmiar pracy biurowej				
arogancja, niewłaściwy stosunek podopiecznych lub ich rodzin do pracownika socjalnego				
przekonanie, że nie wszyscy powinni dostać pomoc (np. środowisko patologiczne)				
niewłaściwe dane przekazywane pracownikowi przez podopiecznych lub przez instytucje				
dotychczasowe przygotowanie zawodowe				
kontakt socjalny				
jeśli inne, to jakie?				

67. Czy wymienione poniżej czynniki ułatwiają Panu(i) rozpoznanie konkretnego środowiska?

1. jeśli się człowiek nie upomina o swoje, to nie będzie miał satysfakcji ze swojej pracy
2. dobre wykonywanie obowiązków wcześniej czy później przyniesie nagrodę lub sukces
3. trudno powiedzieć.

METRYCZKA**68. Płeć**

1. kobieta
2. mężczyzna

69. Wiek (ile ukończonych lat):**70. Stan cywilny:**

1. mężatka (żonaty)
2. wdowa (wdowiec)
3. niezamężna (kawaler)
4. rozwiedziona (rozwiedziony)
5. w separacji, żyjący w nieformalnym związku

71. Liczba dzieci:

1. nie mam dzieci
2. w wieku przedszkolnym, ile?
3. w wieku szkolnym, ile?
4. dzieci usamodzielnione

72. Wykształcenie:

1. pomaturalne (jakie?)
2. wyższe zawodowe (licencjat, jakie?)
3. wyższe (jakie?)
4. inne (np. specjalizacja, jakie?)

73. Stałe miejsce zamieszkania

1. wieś
2. miasto do 20 tys. mieszkańców
3. miasto 20-100 tys. mieszkańców
4. miasto ponad 100 tys. mieszkańców.

74. Jak ocenia Pan(i) własną (swojej rodziny) sytuację materialną?

1. bardzo dobrze
2. dobrze
3. średnio
4. raczej źle
5. zdecydowanie źle
6. trudno powiedzieć.

75. Ile wynosi Pana(i) wynagrodzenie za obecnie wykonywaną pracę (netto)?

76. Jaki jest Pana(i) stosunek do wiary i praktyk religijnych?

1. jestem wierzący(a) i praktykujący(a) regularnie
2. jestem wierzący(a) i praktykujący(a) nieregularnie
3. jestem wierzący(a) i niepraktykujący(a)
4. jestem niewierzący(a), ale praktykujący(a)
5. jestem niewierzący(a) i niepraktykujący(a)

77. Czy należy Pan(i) do?

1. organizacji zawodowej
 1. nie
 2. tak, jakiej?
2. stowarzyszeń społecznych
 1. nie
 2. tak, jakiej?
3. partii politycznych
 1. nie
 2. tak, jakiej?

78. Ile lat Pan(i) pracuje

1. staż pracy ogółem
2. staż pracy w ośrodku

79. Miejsce pracy

1. wieś
2. małe miasto do 20 tys. mieszkańców
3. małe miasto od 20 do 50 tys. mieszkańców
4. miasto od 50 tys. do 100 tys. mieszkańców
5. miasto powyżej 100 tys. mieszkańców.

80. Wykształcenie współmałżonka(i)

1. podstawowe
2. zawodowe
3. średnie ogólne
4. średnie zawodowe
5. licencjackie
6. niepełne wyższe
7. wyższe
8. nie dotyczy.

81. Jak ocenia Pan(i) sytuację materialną swoją(ej) rodziny w porównaniu do osób, rodzin, którym Pan(i) udziela pomocy:

1. dużo lepsza
2. nieco lepsza
3. taka sama
4. nieco gorsza
5. dużo gorsza
6. trudno powiedzieć.

82. Gdyby Pan(i) miał(a) jeszcze dodatkowe uwagi związane z poruszonymi w tej ankiecie zagadnieniami, będę za nie bardzo wdzięczna. Proszę je wpisać poniżej:

.....

Serdecznie dziękujemy za współpracę.

Kondycja społeczna i moralna rodzin dzieci z autyzmem

(Dominika Fedorowicz, 2011)

KWESTIONARIUSZ ANKIETY

Dzień dobry,

nazywam się Dominika Fedorowicz. Jestem studentką drugiego roku studiów magisterskich na kierunku socjologia na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II. Zwracam się do Państwa z prośbą o wypełnienie poniższej ankiety, której celem jest zbadanie kondycji społecznej i moralnej rodzin dzieci z autyzmem. Badanie to prowadzone jest na potrzeby pracy magisterskiej. Ankieta jest anonimowa. Wyniki będą służyć celom wyłącznie naukowym i nie będą udostępniane osobom trzecim. Bardzo proszę o szczerą i wyczerpującą odpowiedź, gdyż tylko takie będą miały wartość.

Serdecznie dziękuję za uważne i szczerą wypełnienie ankiety

(We wszystkich pytaniach, które nie mają dokładnej instrukcji w nawiasie, proszę wybrać tylko jedną odpowiedź)

1. W jakim stopniu akceptuje Pan(i) swoje dziecko z autyzmem?

1. W dużym
2. W średnim
3. W małym
4. Nie akceptuję
5. Trudno powiedzieć

2. Jaki jest stosunek najbliższego otoczenia do Pana(i) rodziny?

1. Bardzo dobry
2. Dobry
3. Raczej dobry
4. Raczej zły
5. Zły
6. Bardzo zły
7. Trudno powiedzieć

3. Czy według Pana(i) otoczenie akceptuje autyzm dziecka, czy też nie?

1. Zdecydowanie akceptuje
2. Akceptuje
3. Raczej akceptuje
4. Raczej nie akceptuje
5. Nie akceptuje
6. Zdecydowanie nie akceptuje
7. Trudno powiedzieć

4. Czy umożliwia Pan(i) swojemu dziecku kontakt z rówieśnikami?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie (*przejdź do pyt. 6*)

4. Zdecydowanie nie (*przejdź do pyt. 6*)
5. Trudno powiedzieć (*przejdź do pyt. 6*)

5. Jak często Pana(i) dziecko kontaktuje się z rówieśnikami?

1. Bardzo często
2. Często
3. Rzadko
4. Bardzo rzadko
5. Trudno powiedzieć

6. Jak układają się Pana(i) kontakty z sąsiadami oraz najbliższą rodziną? (Proszę swoją odpowiedź zaznaczyć znakiem X w odpowiedniej rubryce)

Kontakty z:	Bardzo dobrze	Dobrze	Źle	Bardzo źle	Nie utrzymuję kontaktów	Trudno powiedzieć
Najbliższą rodziną						
Sąsiadami						
Przyjaciółmi						
Kolegami/koleżankami z pracy						

7. Jak określił(a)by Pan(i) relacje zachodzące między dzieckiem z autyzmem a jego rodzeństwem? (Proszę wybrać nie więcej niż trzy odpowiedzi)

1. Miłość
2. Przyjaźń
3. Wzajemna pomoc
4. Zazdrość
5. Wrogość
6. Wstyd
7. Konflikty
8. Inne relacje (jakie?)

8. Czy Pana(i) zdaniem można mówić, czy też nie o społecznym odrzuceniu rodzin z dzieckiem autystycznym?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie (*Przejdź do pyt. 10*)
4. Zdecydowanie nie (*Przejdź do pyt. 10*)
5. Trudno powiedzieć (*Przejdź do pyt. 10*)

9. Co Pana(i) zdaniem jest przyczyną dyskryminacji i społecznego odrzucenia rodzin z dzieckiem autystycznym?

1. Strach przed chorobą, kalectwem
2. Uprzedzenia społeczne
3. Brak wiedzy, edukacji na temat autyzmu
4. Brak zrozumienia problemu autyzmu
5. Inne (jakie?)
6. Trudno powiedzieć

10. Które z podanych poniżej problemów związanych z wychowaniem dziecka autystycznego są dla Pana(i) rodziny najważniejsze? *(Proszę wybrać najwyżej 3 odpowiedzi)*

1. Koszty związane z leczeniem i opieką nad dzieckiem
2. Rezygnacja z pracy zawodowej matki/ojca
3. Koszty przekazania dziecka pod stałą opiekę poza domem rodzinnym
4. Dodatkowe wydatki na naukę dziecka autystycznego
5. Ciężar i czasochłonność opieki nad dzieckiem z autyzmem
6. Odczuwalna izolacja społeczna
7. Brak instytucji o charakterze pomocowym dla rodziców
8. Ograniczenie kontaktów towarzyskich
9. Inne problemy (jakie?)
10. Trudno powiedzieć

11. Jak często Pan(i) stosuje wyróżnione poniżej metody wychowawcze wobec dziecka? *(Proszę swoją odpowiedź zaznaczyć znakiem X w odpowiedniej rubryce)*

	Bardzo często	Często	Rzadko	Bardzo rzadko	Nigdy
Pochwała					
Nagradzanie					
Tłumaczenie					
Pobłażanie					
Upominanie					
Zakazy					
Krytyka					
Krzyk					
Bicie					

12. Co według Pana(i) decyduje o sukcesie wychowawczym dziecka z autyzmem? *(Proszę wybrać najwyżej 3 odpowiedzi)*

1. Więzy emocjonalna łącząca dziecko i rodzica(ów)
2. Wychowywanie dziecka przez obydwu rodziców
3. Poczucie bezpieczeństwa i miłości w rodzinie
4. Tolerancja i otwartość ze strony najbliższego otoczenia
5. Wyrozumiałość wobec niepowodzeń dziecka
6. Dobre relacje między rodzeństwem
7. Wiara religijna
8. Pogłębianie wiedzy na temat autyzmu
9. Dyscyplina i rygor panujący w rodzinie
10. Coś jeszcze innego (co?)
11. Trudno powiedzieć

13. Każda rodzina boryka się z problemami dnia codziennego. Nie zawsze jednak jest w stanie samodzielnie rozwiązywać zaistniałe trudności, które najczęściej ją przerastają. Wówczas szuka się wsparcia. Jakiego rodzaju wsparcia społecznego Pana(i) rodzina potrzebuje najbardziej? *(Proszę wybrać najwyżej 3 odpowiedzi)*

1. Pomocy finansowej
2. Pomocy rzeczowej

3. Pomocy przy wykonywaniu codziennych czynności, w pracach domowych
4. Wsparcia psychicznego w stanach zniechęcenia i rozpacz
5. Zrozumienia, współczucia, podtrzymywania na duchu w chwilach kryzysu
6. Udzielania rad, porad prawnych i medycznych
7. Okazywanie uczuć uznania, akceptacji
8. Potwierdzenie znaczenia i wartości rodziny
9. Żadnego z wymienionych
10. Inna pomoc (jaka?)
11. Trudno powiedzieć

14. Czego obawia się Pan(i), myśląc o przyszłości swego dziecka? *(Proszę wybrać najwyżej 3 odpowiedzi)*

1. Niepewności, co do przyszłego losu dziecka
2. Doświadczenia zwątpienia, rezygnacji z chęci życia u dziecka
3. Pogorszenia stanu zdrowia dziecka
4. Braku rodziny, która mogłaby się zająć dzieckiem po śmierci rodziców
5. Braku przyjaciół i akceptacji dziecka przez społeczeństwo
6. Braku samodzielności i zaradności
7. Braku motywacji, niechęci do nauki
8. Biedy i nędzy
9. Braku możliwości podjęcia w przyszłości pracy zarobkowej przez dziecko
10. Braku możliwości założenia w przyszłości własnej rodziny przez dziecko
11. Niczego nie obawiam się
12. Inne obawy (jakie?)
13. Trudno powiedzieć

15. Czy Pana(i) dziecko podejmuje naukę szkolną?

1. Tak
2. Nie *(przejdź do pyt. 17)*

16. W jakiej szkole?

17. Dlaczego nie uczęszcza do szkoły? *(przejdź do pyt. 21)*

18. Czego oczekuje Pan(i) od szkoły, do której uczęszcza dziecko? *(Proszę wybrać nie więcej niż 3 odpowiedzi)*

1. Przekazywania wiedzy jak na najlepszym poziomie
2. Akceptacji i szacunku dla dziecka
3. Podjęcia opieki poza domem
4. Przejęcia roli wychowawczej nad dzieckiem z autyzmem
5. Wykształcenia dziecka
6. Rozwijania uzdolnień i zainteresowań dziecka
7. Nauczenie samodzielności, zaradności
8. Nawiązania przyjaźni przez dziecko autystyczne z rówieśnikami
9. Wykazanie zainteresowania sprawami dziecka
10. Czegoś innego (czego?)
11. Trudno powiedzieć

- 19. Czy utrzymuje Pan(i) stały kontakt z nauczycielem dziecka z autyzmem, w celu wymiany informacji na temat osiągnięć i postępów dziecka?**
1. Tak
 2. Nie
 3. Trudno powiedzieć
- 20. Czy może Pan(i) liczyć na pomoc nauczycieli, wychowawców swojego dziecka w zaplanowaniu jego przyszłości zawodowej?**
1. Zdecydowanie tak
 2. Raczej tak
 3. Raczej nie
 4. Zdecydowanie nie
 5. Trudno powiedzieć
- 21. Które z poniższych stwierdzeń określają Pana(i) poglądy na temat zobowiązań rodziców wobec dziecka z autyzmem?**
1. Obowiązkiem rodziców jest dawanie dziecku z autyzmem wszystkiego, czego zapragnie, tym samym rodzice rekompensują mu jego deficyty
 2. Od rodziców nie powinno wymagać się zbyt wiele, gdyż już niejedno przeszli we własnym życiu
 3. Nie zgadzam się z żadną z powyższych odpowiedzi
 4. Trudno powiedzieć
- 22. Czy w trakcie sprawowania opieki nad dzieckiem z autyzmem, zrezygnował(a) Pan(i) z pracy zawodowej, aby całkowicie poświęcić się wychowywaniu dziecka?**
1. Zrezygnowałem(am)
 2. Nie zrezygnowałem(am)
 3. Częściowo zrezygnowałem(am)
 4. Trudno powiedzieć
- 23. Czy Pana(i) rodzina korzystała w ciągu ostatniego roku z jakiegokolwiek formy pomocy świadczonej przez instytucje rządowe i pozarządowe?**
1. Tak
 2. Nie
- 24. Czy należy Pan(i) do jakichś wspólnot, stowarzyszeń, organizacji działających na rzecz rodzin z dzieckiem autystycznym?**
1. Należę
 2. Nie należę
- 25. Czy zna Pan(i) organizacje, stowarzyszenia i wspólnoty, które mają na celu pomagać rodzinom wychowującym dziecko z autyzmem?**
1. Tak (proszę wpisać nazwę).....
 2. Nie
- 26. Jakie korzyści daje Panu(i) uczestnictwo w tych wspólnotach, stowarzyszeniach, organizacjach? (Proszę wybrać tylko jedną z poniższych odpowiedzi)**
1. Łatwiej jest znosić trudy i przykre doświadczenia
 2. Pozwala lepiej zrozumieć dziecko autystyczne, jego oczekiwania i potrzeby

3. Pomaga w wychowaniu dziecka z autyzmem
4. Pomaga odnaleźć Boga w życiu
5. Zaspakaja potrzebę zrozumienia i rozmowy
6. Pomaga odnaleźć sens życia
7. Pomaga w czymś innym (czym?)
8. Trudno powiedzieć

27. Chciałabym zapytać Pana(ia) o stosunek do wiary. Proszę powiedzieć, czy jest Pan(i) osobą:

1. Głęboko wierzącą
2. Wierzącą
3. Niezdecydowaną, ale przywiązaną do tradycji religijnych
4. Obojętną
5. Niewierzącą

28. Jaki jest Pana(i) stosunek do praktyk religijnych?

1. Praktykuję w każdą niedzielę i czasami w dni powszednie
2. Praktykuję tylko w każdą niedzielę
3. Praktykuję dwa, trzy razy w miesiącu
4. Praktykuję raz w miesiącu
5. Praktykuję kilka razy w roku
6. W ogóle nie praktykuję

29. Które z wymienionych praktyk i zwyczajów religijnych przestrzega się w Pana(i) rodzinie?

(Proszę swoją odpowiedź zaznaczyć znakiem X w odpowiedniej rubryce)

		Tak	Nie
1.	Oplatek na Boże Narodzenie		
2.	Wspólne śpiewanie kolęd		
3.	Święcone na Wielkanoc		
4.	Święcenie palm		
5.	Wspólna codzienna modlitwa		
6.	Udział w procesjach Bożego Ciała		
7.	Posty ścisłe (Popielec, Wielki Piątek)		
8.	Rekolekcje parafialne		
9.	Nabożeństwa majowe		
10.	Nabożeństwa różańcowe		
11.	Droga Krzyżowa		
12.	Inne (jakie?).....		

30. Jaka była Pana(i) pierwsza reakcja na wiadomość o autyzmie dziecka?

1. Byłem(am) zrozpaczony(a), zagubiony(a), bezradny(a)
2. Miałem(am) poczucie ogromnej krzywdy, pretensji do losu, Boga
3. Szukałem(am) dowodów na to, że diagnoza jest nieprawdziwa, błędna
4. Byłem(am) załamany(a), ale z czasem pogodziłem(am) się z faktem
5. Byłem(am) szczęśliwy(a) z narodzin swojego dziecka
6. Inne reakcje (jakie?)
7. Trudno powiedzieć

31. Na ile religia jest ważna w Pana(i) życiu?

1. Bardzo ważna
2. Raczej ważna
3. Jest mi obojętna
4. Raczej nieważna

32. Czy według Pana(i), należy uczyć dziecko z autyzmem wyznawanej przez siebie religii, czy też nie?

1. Tak
2. Nie (*przejdź do pyt. 34*)
3. Trudno powiedzieć (*przejdź do pyt. 34*)

33. W jaki sposób, Pana(i) zdaniem, najlepiej to robić? (Proszę wybrać najwyżej 3 odpowiedzi)

1. Dawać przykład własnej religijności na co dzień
2. Modlić się wspólnie z dzieckiem
3. Rozmawiać z dzieckiem na tematy religijne
4. Posyłać dziecko na lekcje religii
5. Uczyć zwyczajów religijnych i tradycji
6. Chodzić wspólnie z dzieckiem na Mszę św.
7. Czytać wspólnie Pismo św.
8. Zachęcać dziecko do udziału we wspólnotach religijnych
9. Słuchać Radia Maryja i oglądać Telewizję Trwam
10. Inaczej (jak?)

34. Czy Pana(i) dziecko przyjęło sakrament? (Proszę swoją odpowiedź zaznaczyć znakiem X w odpowiedniej rubryce)

		Tak	Nie
1.	Chrztu św.		
2.	I komunii św.		
3.	Bierzmowania		

35. Ludzie różnie oceniają swoje życie. Jedni uważają je za sensowne i dające zadowolenie, inni za bezsensowne. Jaki jest Pana(i) stosunek do życia? (Proszę wybrać tylko jedną z poniższych odpowiedzi)

1. Życie jest bezsensowne i można w nie zwątpić
2. Nie dostrzegam w życiu zbyt wiele sensu, ale życie daje mi zadowolenia
3. Życie jest sensowne, ale zadowolenia mi nie daje
4. Życie jest sensowne i daje mi zadowolenie
5. Trudno powiedzieć

36. Którą z poniżej wymienionych spraw uważa Pan(i) za szczególnie ważne i nadające sens Pana(i) życiu? (Proszę wybrać najwyżej 3 odpowiedzi)

1. Znalezienie własnego miejsca w życiu, społeczeństwie
2. Głęboka wiara religijna
3. Miłość małżonka, dziecka(i), rodziny
4. Posiadanie prawdziwych przyjaciół
5. Szczęście rodzinne

6. Pogodzenie się z losem
7. Wiara w poprawę zdrowia dziecka
8. Każdy sukces dziecka z autyzmem
9. Posiadanie pracy
10. Posiadanie pieniędzy
11. Sława, sukces
12. Zdobywanie wykształcenia
13. Akceptacja mojej rodziny, dziecka przez najbliższe otoczenie
14. Spokojne życie bez emocji i niespodzianek
15. Członkostwo w stowarzyszeniach, organizacjach, wspólnotach
16. Zdobywanie władzy, możliwość kierowania innymi ludźmi
17. Inne (co?)

37. Jak bardzo ważne w Pana(i) życiu są niżej wymienione wartości? (Proszę zaznaczyć wstawiając X w odpowiedniej rubryce zgodnie z przekonaniem)

	Bardzo ważne	Ważne	Mało ważne	Nieważne
Religia				
Rodzina				
Przyjaciele				
Dobra materialne				
Praca zawodowa				

38. Czego Pan(i) pragnąłby(ęłyby) dla swojego dziecka? (Proszę wybrać najwyżej 3 odpowiedzi)

1. Szczęścia
2. Miłości
3. Bożego błogosławieństwa
4. Poprawy zdrowia
5. Nauczenia samodzielności, zaradności
6. Dobrego wykształcenia
7. Zdobywania zawodu
8. Założenia rodziny
9. Bogactwa
10. Inne (co?)

39. Czy Pan(i) wychowując autystyczne dziecko pogodził(a) się, czy też nie z wolą Boga?

1. Zdecydowanie pogodziłem(am) się
2. Raczej pogodziłem(am) się
3. Raczej nie pogodziłem(am) się
4. Zdecydowanie nie pogodziłem(am) się
5. Trudno powiedzieć

40. Często w wychowaniu autystycznego dziecka rodzice doświadczają stanów przygnębienia niechęci. Jak często Pan(i) przeżywa poniższe emocje?

1. Bardzo często
2. Często

3. Rzadko
4. Bardzo rzadko
5. Nigdy
6. Trudno powiedzieć

41. Jeżeli Pan(i) przeżywa trudności, odczuwa złość, wściekłość, żal związane z wychowaniem dziecka, wówczas obwinia Pan(i) za to:

1. Siebie
2. Współmałżonka
3. Boga
4. Innych ludzi
5. Dziecko z autyzmem
6. Przeznaczenie, los
7. Nikogo nie obwiniam
8. Kogoś/coś innego (kogo/co?)
9. Trudno powiedzieć

42. Czy odczuwa Pan(i) problemy i konflikty moralne związane z wychowaniem autystycznego dziecka?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. W ogóle nie przeżywam trudności
6. Trudno powiedzieć

43. Komu najczęściej zwierza się Pan(i) z dylematów i problemów związanych z wychowaniem dziecka z autyzmem? (Proszę wybrać najwyżej 3 odpowiedzi)

1. Współmałżonkowi
2. Najbliższym członkom rodziny (rodzeństwu, rodzicom)
3. Zaprzyjaźnionej osobie
4. Innym rodzicom dzieci z autyzmem
5. Członkom stowarzyszenia, grup wsparcia
6. Księdzu, katechecie
7. Sąsiadom
8. Kolegom, koleżankom z zakładu pracy
9. Nauczycielowi dziecka
10. Pedagogowi, psychologowi
11. Pracownikowi socjalnemu
12. Nikomu
13. Innym osobom (komu?)

44. Czym kieruje się Pan(i) w rozwiązywaniu problemów i konfliktów moralnych związanych z wychowaniem dziecka? (Proszę wybrać najwyżej 3 odpowiedzi)

1. Własnym sumieniem
2. Przykazaniami Bożymi

3. Ogólnie ustalonymi sposobami postępowania
4. Radami współmałżonka, najbliższej rodziny
5. Radami przyjaciół
6. Radami kapłana
7. Radami z fachowej literatury, prasy, radia, TV
8. Czymś innym (czym?).....
9. Trudno powiedzieć

45. Czy według Pana(i), wiara w Boga pomaga rodzinom z dzieckiem autystycznym, czy też nie?

1. Wiara w Boga uczy miłości, akceptacji dziecka z autyzmem
2. Wiara w Boga daje mi siłę szczególnie w chwilach zwątpienia i bezradności
3. Uważam, że wiara w Boga może czynić cuda
4. Wiara przeszkadza mi w wychowaniu dziecka
5. Wiara nie pomaga mi, bo mam żal do Boga, iż dał mi dziecko z autyzmem
6. Trudno powiedzieć

46. Płeć Pana(i):

1. Kobieta
2. Mężczyzna

47. Wiek Pana(i) (lata ukończone)

48. Jaka jest Pana(i) stan cywilny?

1. Panna/kawaler
2. Zamężna/zonaty
3. Rozwiedziona/rozwiedziony
4. W separacji
5. Wdowa/wdowiec

49. Jakie jest Pana(i) wykształcenie?

1. Podstawowe
2. Zasadnicze zawodowe
3. Średnie (ogólnokształcące lub techniczne)
4. Pomaturalne
5. Wyższe

50. Jaka jest Pana(i) sytuacja zawodowa?

1. Pracuję zawodowo
2. Pracuje dorywczo
3. Jestem rencistą(tką), emerytem(tką)
4. Pracuję na roli
5. Jestem bezrobotny(a)
6. Uczę się
7. Podejmuję stałą opiekę nad dzieckiem
8. Inna sytuacja (jaka?)

51. Jaka jest wielkość miejscowości, w której Pan(i) mieszka?

1. Wieś
2. Miasto do 20 tys. mieszkańców
3. Miasto od 21 do 50 tys. mieszkańców
4. Miasto od 51 do 100 tys. mieszkańców
5. Miasto od 100 do 250 tys. mieszkańców
6. Miasto powyżej 250 tys. mieszkańców

52. Liczba dzieci w Pana(i) rodzinie?

1. Jedno dziecko
2. Dwoje dzieci
3. Troje dzieci
4. Czworo i więcej dzieci

53. Proszę poniżej wpisać wiek dziecka z autyzmem

54. Proszę poniżej wpisać płeć dziecka z autyzmem

55. Na koniec proszę Pana(i) o dłuższą wypowiedź na temat swoich doświadczeń i przeżyć związanych z opieką nad dzieckiem z autyzmem

.....
.....

Modele małżeństwa i rodziny w świadomości nupturientów
(Krzysztof Kamiński, 2012)
ANKIETA ANONIMOWA

Katedra Socjologii Moralności Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II prowadzi badania socjologiczne wśród narzeczonych na temat małżeństwa i rodziny. Pytania dotyczą różnych sfer życia małżeńskiego i rodzinnego. Chcemy uzyskać od Ciebie informację na ten temat. Zdajemy sobie sprawę, że dotykamy bardzo intymnej sfery życia, dlatego też pragniemy zaznaczyć, że badania te mają charakter anonimowy, a uzyskane informacje zostaną wykorzystane jedynie w zbiorczych zestawieniach statystycznych.

Z tego względu prosimy o wnikliwe i uważne przeczytanie pytań, oraz o szczerze i wyczerpujące odpowiedzi. Nie ma tu odpowiedzi „dobrych” i „złych”, nie są one bowiem oceniane w tych kategoriach. Wartość każdej odpowiedzi jest dobra, jeśli tylko odpowiada prawdziwym przekonaniom, poglądom, zachowaniom.

Dziękujemy za przychylne ustosunkowanie się do naszych badań oraz czas i uwagę nam poświęcone.

1. Od jak dawna się znacie? (Podaj liczbę)

Znamy się od lat.

2. Czy jesteście zaręczeni?

Zaznacz znakiem „x” w tabeli jedną odpowiedź.

1. Tak → **przejdź do pytania 4A**
2. Nie → **przejdź do pytania 5**

2A. Od jak dawna jesteście zaręczeni? (Podaj liczbę)

Jesteśmy zaręczeni od lat.

3. Jakie cechy zdecydowały, że postanowiłeś/postanowiłaś poślubić narzeczoną/narzeczonego?

Zaznacz znakiem „x” w tabeli nie więcej niż trzy odpowiedzi.

1. Atrakcyjność fizyczna
2. Inteligencja
3. Dobroć
4. Odpowiedzialność za czyny
5. Przekonania religijne
6. Wspólne zainteresowania
7. Zgodność charakterów
8. Podobny światopogląd, wartości i cele
9. Względy finansowe
10. Wewnętrzne przekonanie, że to jest właśnie ta osoba
11. Nie wykazał/wykazała uzależnień (np. alkoholizm, narkotyki)
12. Trudno powiedzieć
13. Inne (jakie

4. Jakie zalety i pozytywne cechy dostrzegasz w Twojej narzeczonej / Twoim narzeczonym?.....

**5. Jakie wady i negatywne cechy dostrzegasz w Twojej narzeczonej / Twoim narzeczo-
nym?.....**

6. Jak często, pomiędzy Wami , jako narzeczonymi, mają miejsce sprzeczki, nieporozumienia?

Zaznacz znakiem „x” w tabeli jedną odpowiedź.

1. Bardzo często
2. Często
3. Rzadko
4. Bardzo rzadko
5. W ogóle się nie sprzeczamy → **przejdź do pytania 34**

7. Jeśli zdarzają się pomiędzy Wami sprzeczki, nieporozumienia, to na jakim tle występują one najczęściej?

8. Poniżej przedstawiamy różne sprawy, sytuacje, w których prosimy o wsparcie i radę innych ludzi cieszących się naszym zaufaniem. Do kogo najchętniej zwrócił(a)byś się z prośbą o wsparcie lub radę?

Zaznacz znakiem „x” miejsca w tabeli przy każdej kwestii.

		Matka	Ojciec	Rodzeń- stwo	Dziad- kowie	Żona/Mąż	Ksiądz	Nie potrzebuję rady
1.	Zagadnienia polityczne							
2.	Nauka szkolna i wykształcenie							
3.	Realizacja planów zawodowych							
4.	Kwestie wiary							
5.	Problemy z przyjaciółmi							
6.	Kłopoty miłosne							
7.	Problemy z rodziną							

9. Czy Twoja rodzina, z której pochodzisz, jest dla Ciebie wzorem dla kształtowania życia w rodzinie, którą chcesz w przyszłości założyć?

Zaznacz znakiem „x” w tabeli jedną odpowiedź.

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

10. Jeżeli przyjrzyj się relacjom ze swoją matką i ojcem, to czy jesteś z nich zadowolona/zadowolony, czy nie?

Z OJCEM: Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź.		Z MATKĄ: Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź.	
Jestem z nich zdecydowanie zadowolony/zadowolona		Jestem z nich zdecydowanie zadowolony/zadowolona	

Jestem z nich raczej zadowolony/zadowolona		Jestem z nich raczej zadowolony/zadowolona	
Jestem z nich raczej niezadowolony/niezadowolona		Jestem z nich raczej niezadowolony/niezadowolona	
Jestem z nich zdecydowanie niezadowolony/niezadowolona		Jestem z nich zdecydowanie niezadowolony/niezadowolona	
Trudno powiedzieć		Trudno powiedzieć	

11. Jaki wpływ na Twoje wyobrażenia małżeństwa i rodziny miała rodzina, z której pochodzisz:

Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź.

1. Bardzo duży wpływ
2. Raczej duży wpływ
3. Raczej mały wpływ
4. Bardzo mały wpływ
5. Nie ma wpływu
6. Trudno powiedzieć

12. W rodzinach jest całkiem różnie. W niektórych pomiędzy członkami rodziny istnieje kontakt ścisły i mocny, w innych raczej słaby. Jak możesz określić ten kontakt i wzajemną więź w rodzinie, z której pochodzisz?

Liczba kontaktów w rodzinie, z której pochodzisz: Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź.		Wzajemna więź w rodzinie, z której pochodzisz: Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź.	
Bardzo wiele kontaktów		Bardzo mocna	
Dość wiele kontaktów		Raczej mocna	
Dość mało kontaktów		Raczej słaba	
Bardzo mało kontaktów		Bardzo słaba	
Trudno powiedzieć		Trudno powiedzieć	

13. Jak określił(a)byś odnośnienie się do Ciebie Twoich rodziców?

Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź.

1. Rodzice nie stawiają mi wymagań i nie są dla mnie uczciwym oparciem
2. Rodzice nie stawiają mi wymagań, ale są dla mnie uczciwym oparciem
3. Rodzice stawiają mi wymagania, ale nie są dla mnie uczciwym oparciem
4. Rodzice stawiają mi wymagania i są dla mnie uczciwym oparciem

14. Czy radziłeś(aś) się swoich rodziców w sprawie poślubienia tej właśnie osoby?

OJCA: Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź.		MATKI: Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź.	
Tak		Tak	
Nie		Nie	
Brak ojca		Brak matki	

15. Jakie jest ich zdanie w sprawie wybranej przez Ciebie osoby?

OJCA: Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź.		MATKI: Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź.	
W pełni się zgadza		W pełni się zgadza	
Przyzwala		Przyzwala	

Jest niechętny		Jest niechętna	
Jest przeciwny		Jest przeciwna	
Nie chce się mieszać w te sprawy		Nie chce się mieszać w te sprawy	
Trudno powiedzieć		Trudno powiedzieć	
Brak ojca		Brak matki	

16. A jakie jest zdanie twoich przyszłych teściów, co do wyboru Ciebie przez ich syna/córkę?

TEŚCIA: Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź.		TEŚCIOWEJ: Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź.	
W pełni się zgadza		W pełni się zgadza	
Przyzwala		Przyzwala	
Jest niechętny		Jest niechętna	
Jest przeciwny		Jest przeciwna	
Nie chce się mieszać w te sprawy		Nie chce się mieszać w te sprawy	
Trudno powiedzieć		Trudno powiedzieć	
Brak teścia		Brak teściowej	

17. W jakim związku żyją Twoi rodzice?

Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź.

1. Żyją razem i mają ślub kościelny
2. Żyją razem bez ślubu kościelnego
3. Są rozwiedzeni
4. Żyją w separacji
5. Brak rodzica/rodziców
6. Nie chciałbym/chciałabym się na ten temat wypowiadać
7. Inne, jakie?.....

18. Dlaczego chcesz zawrzeć ślub kościelny?

Zaznacz znakiem „x” w tabeli nie więcej niż trzy odpowiedzi.

1. Jestem katolikiem
2. Sakrament, umacnia wiarę, zbliża do Boga
3. Nie wyobrażam sobie inaczej – wewnętrzna potrzeba
4. Tradycja, nacisk rodziny
5. Gwarancja trwałości związku
6. Chęć katolickiego wychowania dzieci
7. Nacisk partnera bądź otoczenia
8. Strach przed skandalem z powodu ciąży
9. Podoba mi się zewnętrzna forma ceremonii w kościele
10. Trudno powiedzieć
11. Inne (jakie?).....

19. Jaki jest główny motyw zawarcia przez ciebie związku małżeńskiego?

Zaznacz znakiem „x” w tabeli nie więcej niż trzy odpowiedzi.

1. Miłość
2. Chęć posiadania własnego domu – rodziny
3. Chęć bycia razem z kochaną osobą

4. Pragnienie stabilizacji życiowej – rozsądek
5. Razem jest łatwiej żyć
6. Chęć posiadania dzieci
7. Cechy pozytywne partnera
8. Pragnienie współżycia seksualnego
9. Cięża partnerki
10. Wymagania Kościoła
11. Wiek partnera/partnerki
12. Zgodność w poglądach religijnych
13. Wychowanie partnera
14. Inne (jakie)?.....
15. Trudno powiedzieć

20. Dziś, aby zawrzeć związek małżeński, wystarczy wziąć ślub cywilny. Wielu ludzi jednak dodatkowo zawiera ślub kościelny/religijny w ramach ich przynależności religijnej. Którą z form preferujesz?

Zaznacz znakiem „x” w tabeli jedną odpowiedź.

1. Dla mnie ślub kościelny/religijny jest niepotrzebny
2. Dla mnie ślub kościelny jest ważny, chociaż nie mam silnego związku z Kościołem
3. Dla mnie ślub kościelny ze względów religijnych jest ważniejszy niż ślub cywilny
4. Żadna z tych możliwości – najchętniej w ogóle nie brałbym/brałabym ślubu

21. Która z opinii bliższa jest Twoim poglądom?

Zaznacz znakiem „x” w tabeli jedną odpowiedź.

1. Osoby mieszkające razem bez ślubu bezwzględnie powinny zawrzeć małżeństwo
2. Dobrze by było, gdyby osoby żyjące ze sobą bez ślubu zdecydowały się na małżeństwo
3. Jeśli ludzie się kochają i ufają sobie, to nie ma znaczenia, czy żyją ze sobą w małżeństwie, czy bez ślubu
4. Nawet jeśli ludzie się kochają i ufają sobie, to nie ma znaczenia, czy żyją ze sobą w małżeństwie, czy bez ślubu
5. Trudno powiedzieć

22. Są w życiu rzeczy, do których przywiązuje się szczególną wagę. Poniżej przedstawiliśmy kilka z nich. Które mają dla Ciebie największe znaczenie?

Zaznacz znakiem „x” w tabeli nie więcej niż pięć odpowiedzi.

1. Odnieść sukces w zawodzie
2. Mieć dobrych przyjaciół
3. Móc urzeczywistnić swoje marzenia
4. Żyć modnie
5. Cieszyć się dobrym zdrowiem
6. Realizować się w pracy
7. Założyć własną rodzinę
8. Mieć duże dochody
9. Mieć dużo wolnego czasu
10. Prowadzić ciekawe życie

11. Nie odczuwać stresu
12. Pomagać innym ludziom
13. Cieszyć się uznaniem innych ludzi
14. Żyć zgodnie z religią
15. Aby miłość w małżeństwie nigdy nie wygasła
16. Żyć szczęśliwie w rodzinie
17. Trudno powiedzieć
18. Inne (jaki?).....

23. Wyobraź sobie, że jesteś o 15 lat starszy/starsza. Jak myślisz, co wtedy będzie dla Ciebie ważne?

Zaznacz znakiem „x” w tabeli nie więcej niż pięć odpowiedzi.

1. Żyję z partnerem/partnerką, ale bez ślubu
2. Jestem żonaty/jestem mężatką
3. Żyję z tą samą żoną/tym samym mężem
4. Mam dzieci
5. Żyję sam, bez partnera/partnerki
6. Dobrze rozumiem się z dziećmi
7. Mam wielu przyjaciół
8. Widziałem/widziałam dużo, dużo podróżowałem/podróżowałam, dużo przeżyłem/przeżyłam
9. Mam własny dom lub własnościowe mieszkanie
10. Koncentruję się całkowicie na karierze zawodowej
11. Żona/mąż jest dla mnie tak samo ważna/ważny jak dzisiaj
12. Cenię życie seksualne
13. Trudno powiedzieć
14. Inne (jaki?).....

24. Na temat małżeństwa są różne opinie w naszym społeczeństwie. Z którą z poniższych opinii raczej się zgadzasz?

Zaznacz znakiem „x” w tabeli jedną odpowiedź.

1. Małżeństwo jest przestarzałą instytucją
2. Małżeństwo ma dziś i będzie mieć w przyszłości duże znaczenie
3. Nie mam zdania

25. Jaki cel, Twoim zdaniem, ma życie seksualne w małżeństwie?

Zaznacz znakiem „x” w tabeli nie więcej niż dwie odpowiedzi.

1. Wyraz miłości
2. Środek prokreacji, płodności
3. Czynniki jedności
4. Źródło przeżycia i emocji seksualnych
5. Trudno powiedzieć
6. Inny (jaki?).....

26. Jaki jest Twój stosunek do zasad etyki katolickiej zabraniającej stosowania środków antykoncepcyjnych?

Zaznacz znakiem „x” w tabeli jedną odpowiedź.

1. Jestem tego samego zdania i stanowczo wykluczam antykoncepcję
2. Uznaję antykoncepcję za zło moralne, ale nie widzę innego wyjścia
3. Nie zgadzam się ze stanowiskiem Kościoła i akceptuję antykoncepcję
4. Uważam te sprawy za obojętne etycznie
5. Trudno powiedzieć

27. Co sądzisz na temat aborcji?

Zaznacz znakiem „x” w tabeli jedną odpowiedź.

1. Jestem zdecydowanie przeciwny aborcji
2. Są wyjątkowe sytuacje, w których uważam aborcję za dopuszczalną (ciąża zagraża życiu matki, dziecko urodzi się upośledzone, ciąża w wyniku gwałtu)
3. Jestem za aborcją, gdy sytuacja materialna nie zezwala na posiadanie dziecka..
4. Jestem całkowicie za aborcją
5. Trudno powiedzieć

28. Czy chciałbyś/chciałabyś mieć dzieci?

Zaznacz znakiem „x” w tabeli jedną odpowiedź.

1. Tak → **przejdź do pytania 29 i 30**
2. Nie → **przejdź do pytania 32**
3. Trudno powiedzieć → **przejdź do pytania 32**

29. Ile planujesz mieć dzieci? (Podaj liczbę)

Planuję mieć.....dzieci.

30. Jakie znaczenie w Twoich planach na przyszłość mają dzieci?

Zaznacz znakiem „x” w tabeli jedną odpowiedź.

1. Bardzo duże
2. Raczej duże
3. Przeciętne
4. Raczej małe
5. Bardzo małe
6. Trudno powiedzieć

31. Dlaczego chciałbyś/chciałabyś mieć dzieci?

Zaznacz znakiem „x” w tabeli nie więcej niż trzy odpowiedzi, potem przejdź do pytania 33.

1. Chcę, żeby moje nazwisko nie zginęło
2. Nada to sens mojemu życiu
3. Jako małżonek/małżonka dopiero coś będę znaczyć, kiedy będzie dziecko
4. Dzieci należą do małżeństwa
5. Ludzie bez dzieci są samotni w starszym wieku
6. Dzieci wzbogacają życie
7. Dzieci sprawiają, iż rodzina jest prawdziwa
8. Dzieci wzmacniają więzi między rodzicami

9. Podsiadanie dzieci uważam za mój obowiązek wobec społeczeństwa
10. Małżeństwa z dziećmi są szczęśliwsze
11. Chcę mieć dzieci, aby być potrzebnym
12. Ponieważ oczekuje od nich ekonomicznej i praktycznej pomocy
13. Wzrastałem wśród rodzeństwa i podoba mi się życie w rodzinie z dziećmi
14. Posiadanie dzieci podoba się Bogu
15. W ten sposób uzyskam uznanie ze strony rodziców, przyjaciół, krewnych
16. Trudno powiedzieć
17. Inne powody (jakie?).....

32. Dlaczego nie chciałbyś/nie chciałabyś mieć dzieci?

Zaznacz znakiem „x” w tabeli nie więcej niż trzy odpowiedzi.

1. Dzieciom trzeba poświęcić zbyt dużo czasu i uwagi
2. Uważam, że nie sprostam wymaganiom stawianym przez bycie matką/ojcem
3. Dzieci wymagają wiele cierpliwości
4. Dzieci zbyt dużo kosztują
5. Moja przyszłość jest niepewna (np. bezrobocie)
6. Przyszłość jest w ogóle zbyt niepewna (np. degradacja środowiska, zjawisko wrogości/niechęci do dzieci)
7. Dziecko ograniczałoby moją pracę zawodową
8. Dzieci raczej obciążają związek partnerski
9. Trudno powiedzieć
10. Inne powody (jakie?).....

33. Jakie według Ciebie, trzeba mieć warunki, aby mieć dzieci?

Zaznacz znakiem „x” w tabeli nie więcej niż trzy odpowiedzi.

1. Kiedy posiada się zawód
2. Kiedy posiada się stałe miejsce pracy
3. Kiedy ma się już doświadczenie życiowe
4. Kiedy posiada się własny dom
5. Kiedy jest się niezależnym finansowo
6. Kiedy jest się dojrzałym emocjonalnie do posiadania dzieci
7. Kiedy można liczyć na wsparcie ze strony przyjaciół i krewnych
8. Kiedy zna się wystarczająco dobrze partnera/partnerkę
9. Kiedy czuje się taką potrzebę
10. W przypadku, gdy chcą tego oboje partnerzy
11. Kiedy jest się jeszcze dość młodym
12. Trudno powiedzieć
13. Inne powody (jakie?).....

34. Wiele dzieci wychowywanych jest przez samotne matki i samotnych ojców. Co jest, Twoim zdaniem, lepsze dla rozwoju dziecka: wychowywanie przez matkę czy samotnego ojca?

Zaznacz znakiem „x” w tabeli jedną odpowiedź.

1. Jest lepiej, kiedy dziecko/dzieci wychowuje samotna matka
2. Jest lepiej kiedy dziecko/dzieci wychowuje samotny ojciec

3. Nie ma różnicy, kto wychowuje dziecko – samotna matka czy samotny ojciec
4. Trudno powiedzieć

35. Do czego, Twoim zdaniem, powinno zmierzać wychowywanie dzieci w rodzinie?

Zaznacz znakiem „x” w tabeli nie więcej niż trzy odpowiedzi.

1. Zdobywanie odpowiedniego wykształcenia
2. Osiągnięcie samodzielności materialnej
3. Wprowadzenie w życie społeczne
4. Pełny rozwój osoby/bycie dobrym człowiekiem
5. Doprowadzenie do dojrzałej wiary w Boga
6. Osiągnięcie sukcesu zawodowego
7. Odkrycie powołania życiowego
8. Trudno powiedzieć
9. Inne (jakie?).....

36. Jakie działania uważasz za najważniejsze w wychowaniu religijnym dzieci?

Zaznacz znakiem „x” w tabeli nie więcej niż trzy odpowiedzi.

1. Rozmowa z dziećmi o Bogu
2. Posyłanie dzieci na katechezę
3. Przygotowanie dzieci do sakramentów świętych
4. Przystępowanie z dziećmi do sakramentów świętych
5. Modlitwa w intencji dzieci
6. Modlitwa ze współmałżonkiem i dziećmi
7. Wspólne uczestnictwo we mszy świętej
8. Ukazywanie Boga jako Dawcy życia
9. Wyjaśnianie ewentualnych trudności w wierze
10. Chronienie dzieci przez zgorszeniem
11. Zachęcanie dzieci do uczestnictwa w ruchach i stowarzyszeniach religijnych
12. Przekazywanie tradycji religijnych
13. Przekazywanie chrześcijańskiego systemu wartości
14. Trudno powiedzieć
15. Inne (jakie?).....

37. Poniżej podaliśmy przykłady tego, co w opinii niektórych wpływa na osłabienie i zanik miłości małżeńskiej? Co według Ciebie, najbardziej na to wpływa?

Zaznacz znakiem „x” w tabeli nie więcej niż pięć odpowiedzi.

1. Zdrada małżeńska
2. Niezrozumienie partnera
3. Niezgodność charakterów
4. Niezgodność w sprawach religijnych
5. Egoizm, zaniedbywanie rodziny
6. Alkoholizm, nałogi
7. Utrata zaufania
8. Nieliczenie się z partnerem

9. Lenistwo, wygodnictwo
10. Brak dziecka
11. Przemoc w rodzinie
12. Trudno powiedzieć
13. Inne (jakie?).....

38. Poniżej podaliśmy przykłady tego, co w opinii niektórych czyni ich małżeństwo udanym. Co według Ciebie najbardziej na to wpływa?

Zaznacz znakiem „x” w tabeli nie więcej niż pięć odpowiedzi.

1. Wzajemna wierność seksualna
2. Wzajemna wierność emocjonalna
3. Umiejętność wzajemnego przebaczenia
4. Wzajemny szacunek i tolerancja
5. Udane życie seksualne
6. Wspólna chęć posiadania dzieci
7. Zgodność w wychowaniu dzieci
8. Zgodność w sprawach finansowych
9. Wspólne zainteresowania
10. Wspólni znajomi i przyjaciele
11. Dobre warunki mieszkaniowe
12. Odpowiednie dochody
13. Zgodne stanowisko w kwestii pracy zawodowej żony
14. Wspólne prowadzenie gospodarstwa domowego
15. Wspólne przekonania religijne
16. Wspólne spędzanie czasu
17. Takie samo pochodzenie społeczne
18. Zgodność poglądów w kwestiach politycznych
19. Trudno powiedzieć
20. Inne (jakie?)

39. Często mówi się o tym, że role kobiet i mężczyzn zmieniły się. Poniżej opisane są różne formy życia w rodzinie. W której z nich żyłbyś/żyłabyś najchętniej?

Zaznacz znakiem „x” w tabeli jedną odpowiedź.

1. Rodzina, w której tylko mężczyzna pracuje zawodowo, a kobieta zajmuje się gospodarstwem domowym i wychowuje dzieci
2. Rodzina, w której tylko kobieta pracuje zawodowo, a mężczyzna zajmuje się gospodarstwem domowym i wychowuje dzieci
3. Rodzina, w której oboje małżonkowie pracują zawodowo i oboje na równi dzielą obowiązki domowe i wychowawcze
4. Rodzina, w której oboje małżonkowie pracują zawodowo, ale mężczyzna mniej pracuje niż kobieta i bierze na siebie więcej obowiązków domowych ..
5. Rodzina, w której oboje małżonkowie pracują zawodowo, ale kobieta mniej pracuje niż mężczyzna i bierze na siebie więcej obowiązków domowych
6. W innej formie (jakiej?)

40. Obecnie w Polsce część młodych ludzi, którzy są w wieku odpowiednim do założenia rodziny, nie wstępują w związek małżeński. Jak sądzisz, dlaczego kobiety nie wychodzą za mąż, mężczyźni się nie żenią?

Zaznacz znakiem „x” w tabeli nie więcej niż trzy odpowiedzi.

1. Wybierają tzw. wolność, a więc życie bez zobowiązań
2. Nie mogą znaleźć odpowiedniego kandydata na męża/odpowiedniej kandydatki na żonę
3. Nie chcą mieć dzieci
4. Obawiają się nieudanego małżeństwa
5. Obawiają się obowiązków rodzicielskich
6. Obawiają się, że założenie rodziny przeszkodzi im w karierze zawodowej
7. Obawiają się trudności materialnych, pogorszenia sytuacji finansowej
8. Nie mają odpowiednich warunków mieszkaniowych
9. Brakuje im stabilizacji finansowej, nie mają odpowiedniej pracy
10. Bo tak jest wygodniej
11. Zawsze tak było, że niektóre kobiety nie wychodziły za mąż/niektórzy mężczyźni się nie żenili
12. Państwa nie powinno obchodzić, jak ludzie układają sobie prywatne życie
13. Kościoła nie powinno obchodzić, jak ludzie układają sobie prywatne życie
14. Trudno powiedzieć
15. Inne istotne przyczyny (jakie?)

41. Czy zrezygnowałbyś/zrezygnowałabyś z pracy zawodowej na rzecz zajęcia się w większym stopniu domem i wychowaniem dzieci, gdyby Twoja przyszła żona/Twój przyszły mąż zarabiała/zarabiał wystarczająco na utrzymanie rodziny na zadowalającym poziomie?

Zaznacz znakiem „x” w tabeli jedną odpowiedź.

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

42. Przyjmijmy, że przyjaciółka lub przyjaciel pyta o to, jak powinna/powinien postąpić w życiu, by chciał/chciała pracować zawodowo, a także mieć rodzinę. Co byś jej/jemu radziła?

Zaznacz znakiem „x” w tabeli jedną odpowiedź.

Moja rada dla przyjaciółki/przyjaciela:

1. Musisz się zdecydować na karierę zawodową albo rodzinę z dziećmi, obu obowiązków nie da się pogodzić
2. Możesz jednocześnie mieć dzieci i pracować (w pełnym wymiarze godzin albo niepełnym)
3. Musisz najpierw pracować, potem założyć rodzinę. Jeżeli przyjdą na świat dzieci, powinnaś/powinieneś przerwać pracę zawodową. Możesz powrócić do pracy, kiedy dzieci będą dostatecznie duże
4. Trudno powiedzieć
5. Inne rady (jakie?)

43. W gospodarstwie domowym są różne zadania, które muszą być zrealizowane. Kto, Twoim zdaniem, powinien te zadania wykonywać?

Zaznacz znakiem „x” miejsca w tabeli przy każdej kwestii.

		Zdecydowanie kobieta	Raczej kobieta	Zdecy- dowanie mężczyzna	Raczej mężczyzna	Tak samo kobieta jak i mężczyzna	Trudno powiedzieć
1.	Sprzątanie mieszkania						
2.	Pranie						
3.	Małe naprawy i remonty w domu						
4.	Opieka nad dziećmi						
5.	Opieka nad chorymi dziećmi						
6.	Opieka nad chorymi rodzicami						
7.	Robienie zakupów						
8.	Gotowanie						
9.	Prace w ogrodzie						

44. Jakie dobre strony widzisz w wytrwaniu w czystości przedmałżeńskiej?

45. Jakie złe strony widzisz w wytrwaniu w czystości przedmałżeńskiej?

46. Jak oceniasz czystość przedmałżeńską?

Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź.

1. Zdecydowanie pozytywnie
2. Raczej pozytywnie
3. Raczej negatywnie
4. Zdecydowanie negatywnie
5. Trudno powiedzieć

47. Czy uważasz za dopuszczalne współżycie narzeczonych?

Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź.

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

48. Jeśli możesz, to odpowiedz na pytanie, czy mieliście ze sobą stosunki przedmałżeńskie?

Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź.

1. Tak
2. Nie
3. Odmowa odpowiedzi

49. Dziś coraz więcej par żyje bez ślubu. Co o tym sądzisz?

Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź.

4. Zdecydowanie uważam to za dobre rozwiązanie
5. Raczej uważam to za dobre rozwiązanie
6. Raczej uważam to za złe rozwiązanie
7. Zdecydowanie uważam to za złe rozwiązanie
8. Trudno powiedzieć

50. Czy następujące formy życia są dla Ciebie rodziną?

Zaznacz znakiem „x” miejsca w tabeli przy każdej kwestii.

		Tak	Nie	Trudno powiedzieć
1.	Małżeństwo posiadające przynajmniej jedno dziecko			
2.	Małżeństwo bez dzieci			
3.	Para bez ślubu posiadająca przynajmniej jedno dziecko			
4.	Para bez ślubu, bez dzieci			
5.	Samotna matka posiadająca przynajmniej jedno dziecko			
6.	Samotny ojciec posiadający przynajmniej jedno dziecko			
7.	Dwie lesbijki			
8.	Dwóch homoseksualistów			

51. Aktualnie dyskutuje się o tym, czy pary homoseksualne powinny mieć prawo do zawarcia związku małżeńskiego. Uważasz to za właściwe, czy też nie?

Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź.

1. Uważam za słuszne, żeby pary homoseksualne mogły brać ślub
2. Uważam za słuszne, żeby pary homoseksualne mogły brać ślub i posiadać prawo do adopcji dzieci
3. Nie uważam za słuszne, żeby pary homoseksualne mogły brać ślub
4. Trudno powiedzieć

52. Jaki jest Twój stosunek do katolickiej normy nierozzerwalności związku małżeńskiego?

Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź.

1. Jest to związek stanowczo nierozzerwalny
2. Jest to związek rozerwalny w wyjątkowych sytuacjach
3. Jest to związek rozerwalny bez trudności
4. Trudno powiedzieć

53. Według nauki Kościoła małżeństwo zawiera się z zamiarem pozostania ze sobą na całe życie. Pomimo tego, wiele małżeństw rozwodzi się. Jaki jest Twój stosunek do rozwodu?

Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź.

1. Jestem zasadniczo przeciwko rozwodom
2. Jestem za rozwodem, jeżeli istnieją poważne powody
3. Jestem zasadniczo za rozwodami
4. Trudno powiedzieć

54. Jaki argument, według Ciebie najbardziej przemawia ze nierozzerwalnością związku małżeńskiego?

Zaznacz znakiem „x” nie więcej niż dwie odpowiedzi.

1. Nie po to się pobieramy, żeby potem się rozwodzić
2. Względy religijne
3. Wzgląd na dobro partnera
4. Wzgląd na dobro dzieci
5. Wzgląd na dobro społeczeństwa
6. Wzgląd na tradycję
7. Trudno powiedzieć
8. Żadne z wyżej wymienionych
9. Inny (jaki?)

55. Jaki argument, według Ciebie, najbardziej przemawia za rozerwalnością związku małżeńskiego?

Zaznacz znakiem „x” nie więcej niż dwie odpowiedzi.

1. Gdy nie ma innego wyjścia, zupełny rozpad
2. Pijaństwo, nałogi współmałżonka
3. Niezgodność charakterów
4. Przemoc fizyczna i psychiczna
5. Zdrada małżeńska
6. Choroba psychiczna współmałżonka
7. Brak dzieci
8. Żadne z wyżej wymienionych
9. Inny (jaki?)
10. Trudno powiedzieć

56. Która z przedstawionych sytuacji Twoim zdaniem, zdarza się częściej?

Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź.

1. Jeśli ludzie pobierają się z miłości, to w miarę upływu lat ich miłość dojrzewa i umacnia się
2. Nawet jeśli ludzie pobierają się z miłości, to w miarę upływu lat ich miłość gaśnie
3. Nawet jeśli ludzie pobierają się bez miłości, to w miarę upływu lat miłość może wzrastać
4. Trudno powiedzieć

57. Płeć.

Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź.

1. Mężczyzna
2. Kobieta

58. Stałe miejsce zamieszkania.

Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź.

1. Wieś
2. Miasto do 20 tysięcy mieszkańców
3. Miasto od 20 tysięcy do 100 tysięcy mieszkańców
4. Miasto powyżej 100 tysięcy mieszkańców

59. Ile masz lat? (Podaj liczbę)

Mam lat.

60. Jakie jest Twoje aktualne wykształcenie?

Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź.

1. Podstawowe
2. Zasadnicze zawodowe
3. Średnie i policealne (ogólnokształcące, zawodowe)
4. Wyższe zawodowe (licencjackie)
5. Wyższe magisterskie
6. Inne (jakie?)

61. Jaki jest Twój stopień zaangażowania religijnego?

Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź.

1. Głęboko wierzący/wierząca
2. Wierzący/wierząca
3. Niezdecydowany/niezdecydowana, ale przywiązany/przywiązana do tradycji religijnej
4. Obojętny/obojętna
5. Niewierzący/niewierząca

62. Jak często chodziłeś(aś) na mszę świętą w ciągu ostatniego roku?

Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź.

1. W każdą niedzielę
2. W prawie w każdą niedzielę
3. Około 1 – 2 razy w miesiącu
4. Tylko w wielkie święta
5. Tylko z okazji ślubu, pogrzebu, etc.
6. Nigdy w ciągu roku

63. Jak często przystępujesz do spowiedzi?

Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź.

1. Około raz w miesiącu
2. Kilka razy w roku
3. Raz w roku
4. Co parę lat
5. Ani razu od dzieciństwa
6. Wcale nie przystępuję

64. Kiedy ostatni raz przystępowałeś(aś) do komunii świętej?

Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź.

1. W ostatnim tygodniu
2. W ostatnim miesiącu
3. Przed paroma miesiącami
4. W okresie ostatniej Wielkanocy
5. Przed rokiem
6. Przed kilkoma laty
7. Ani razu od dzieciństwa
8. Wcale nie przystępuję

65. Jakiemu jesteś wyznania, do jakiej religii przynależysz?

Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź.

1. Katolickie
2. Prawosławne
3. Protestanckie
4. Inne, jakie?
5. Żadne
6. Trudno powiedzieć

66. W której ze szkół uczestniczyłeś/uczestniczyłaś w katechizacji?

Zaznacz znakiem „x” wszystkie możliwe odpowiedzi.

1. W szkole podstawowej
2. W gimnazjum
3. W szkole ponadgimnazjalnej
4. W ogóle nie uczęszczałem na katechizację

67. Czy należysz do jakiejś wspólnoty religijnej, ruchu, stowarzyszenia w parafii lub w duszpasterstwie akademickim?

Zaznacz znakiem „x” jedną odpowiedź.

1. Nie należę
2. Należę, ale jestem mało aktywny/aktywna, podaj nazwę
3. Należę i jestem aktywny/aktywna, podaj nazwę

68. Na koniec proszę jeszcze o szerszą wypowiedź na temat małżeństwa i rodziny (nadzieje, obawy, wyobrażenia, oczekiwania itp.)?

.....
.....
.....

Spółeczna i moralna kondycja chorych na schizofrenię

(Rafał Orzeł, 2013)

SCENARIUSZ WYWIADU

Witam, jestem studentem socjologii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II i prowadzę badania na temat społecznej i moralnej kondycji chorych na schizofrenię. Chciałbym zadać Panu(i) pewne pytania na ten temat. Proszę pamiętać, że nie ma odpowiedzi dobrych ani złych. Może Pan(i) również odmówić odpowiedzi na zdane pytanie. Nasza rozmowa będzie traktowana jako poufna, tzn. nikomu nie przekażę Pana(i) odpowiedzi, a jeżeli wykorzystam fragment Pana(i) wypowiedzi, to w taki sposób, żeby nikt Pana(i) nie rozpoznał. Wyniki badania zostaną wykorzystane tylko w celach naukowych.

KONDYCJA SPOŁECZNA

1. Spędzanie czasu wolnego	
Jak zwykle spędza Pan(i) czas wolny?	<i>Czy są jakieś zajęcia, które szczególnie lubi Pan(I) wykonywać w domu? Jakież? Czy są jakieś zajęcia, które szczególnie lubi Pan(i) wykonywać poza domem? Jakież? Czy uprawia Pan(i) jakiś sport? Jaki?</i>
Czy pod wpływem choroby zmienił się sposób organizacji Pana(i) wolnego czasu?	<i>W jaki sposób? Czy są jakieś czynności, które robił(a) Pan(i) w wolnym czasie dawniej, a nie robi teraz? Jakież?</i>

2. Sytuacja materialna	
Jak ocenia Pan(i) swoją sytuację finansową?	<i>Czy zdarza się, że ma Pan(i) trudności finansowe? Z czego Pan(i) się utrzymuje? Czy Pan(i) albo Pana(i) rodzina posiadacie jakieś oszczędności? Czy w wyposażeniu Pana(i) domu jest coś, czego Pan(i) nie ma, a chciał(a)by Pan(i) mieć? Co takiego?</i>
Na co zazwyczaj wydaje Pan(i) pieniądze?	<i>Czy zdarzało się, że brakowało pieniędzy na: żywność, ubrania, bieżące opłaty, wizytę u lekarza, lekarstwa? JEŻELI TAK, TO: Czy zwraca się Pan(i) wówczas do kogoś o pomoc? Do kogo? Czy korzysta Pan(i) z pomocy finansowej jakichś instytucji? Jakich? Co sądzi Pan(i) o otrzymywanej od innych pomocy materialnej?</i>
Gdyby dostał(a) Pan(i) w prezencie 5 tysięcy złotych, na co by je Pan(i) wydał(a)?	<i>Dlaczego jest to dla Pana(i) takie ważne?</i>

3. Edukacja i wykształcenie		
Jakie jest Pana(i) wykształcenie? PODSTAWOWE ZASADNICZE ZAWODOWE ŚREDNIE WYŻSZE	Czy obecnie uczy się Pan(i) gdzieś albo studiuje? Gdzie? Czy skończył(a) Pan(i) jakieś kursy, szkolenia? Jakie?	
Czy choroba miała jakiś wpływ na zdobyte przez Pana(i) wykształcenie?	Czy musiał(a) Pan(i) przerwać edukację, naukę?	
	JEŻELI TAK, TO: Z jakiego powodu przerwał(a) Pan(i) edukację, naukę? Co czuł(a) Pan(i), gdy przerwał Pan(i) naukę, edukację? Jakiego uczucia Panu(i) towarzyszyły?	DLA WSZYSTKICH: Czy myślał(a) Pan(i) o tym, żeby w swoim życiu podjąć jeszcze edukację? Dlaczego tak/nie?

4. Sytuacja zawodowa		
Jaka jest Pan(i) sytuacja zawodowa? NIE PRACUJE PRACUJE W PEŁNYM WYMIARZE GODZIN PRACUJE W NIEPEŁNYM WYMIARZE GODZIN NA EMERYTURZE NA RENCIE UCZY SIĘ/STUDIUJE INNA	CZY PODEJMUJE Pan(i) jakieś formy zatrudnienia, pracy?	
	JEŻELI TAK, TO: Czym się Pan(i) zajmuje? Co najbardziej ceni sobie Pan(i) w pracy?	JEŻELI NIE, TO: Czy w przeszłości podejmował(a) Pan(i) jakieś formy zatrudnienia, pracy? Czy chciał(a)by Pan(i) podjąć się jakieś pracy zarobkowej, gdyby miał(a) Pan(i) taką okazję? Dlaczego? Gdyby miał(a) Pan(i) rozpocząć od jutra pracę, co byłoby w niej dla Pana(i) najważniejsze? Jak Pan(i) się czuje, nie pracując? Czy przez to czuje się Pan(i) mniej wartościowy(a), zależny od innych osób?
Czy choroba miała jakiś wpływ na Pana(i) sytuację zawodową?	Czy musiał(a) Pan(i) zrezygnować lub zmienić pracę? Jak ocenia Pan(i) swoje szanse na rynku pracy w porównaniu z innymi chorymi? Jak ocenia Pan(i) swoje szanse na rynku pracy w porównaniu z osobami zdrowymi?	

5. Udział w kulturze	
W jakich wydarzeniach kulturalnych bierze Pan(i) udział?	Ile razy w ciągu ostatniego roku był(a) Pan(i) w kinie albo teatrze? W kawiarni, restauracji? Muzeum, galerii? Brał(a) Pan(i) udział w imprezie sportowej? Ile czasu poświęca Pan(i) na oglądanie telewizji w ciągu dnia? Czy korzysta Pan(i) z internetu? Co Pan(i) wówczas robi? Jakiego strony Pan(i) odwiedza? Ile czasu spędza Pan(i) przed komputerem w ciągu dnia? Czy lubi Pan(i) czytać książki, gazety albo czasopisma? Jakie?
	Czy czytał(a) Pan(i) coś na temat schizofrenii?

Rozdział II. Socjologia moralności

	<p>JEŻELI TAK, TO: Co uważa Pan(i) za najbardziej cenne spośród tego, co dowiedział(a) się Pan(i) o schizofrenii? Co dała Panu(i) wiedza o schizofrenii w kontekście Pana(i) choroby?</p>	<p>JEŻELI NIE, TO: Dlaczego nie? Czy nie czuje Pan(i) potrzeby posiadania większej wiedzy na temat schizofrenii?</p>
<p>Czy uczestniczy Pan(i) w wydarzeniach kulturalnych poza ośrodkiem?</p>	<p><i>Czy ma Pan(i) chęć, żeby brać udział w wydarzeniach kulturalnych poza ośrodkiem? Dlaczego tak/nie?</i></p>	

6. Stan zdrowia i aktywność prozdrowotna

<p>Jak ogólnie ocenia Pan(i) swój stan zdrowia?</p>	<p><i>Czy choruje Pan(i) na coś jeszcze poza schizofrenią? Jak często odwiedza Pan(i) lekarzy? Jak często korzysta Pan(i) z usług psychiatry, psychologa? Czy pomoc otrzymywana od lekarzy, psychologów pomaga Pan(i), czy też nie? Jak widzi Pan(i) swoje zdrowie w przyszłości?</i></p>
<p>Która z form pomocy, w kontekście schizofrenii, uważa Pan(i) za najskuteczniejszą?</p>	<p><i>Dlaczego? Czy przyjmuje Pan(i) leki na schizofrenię? Jak się Pan(i) po nich czuje? Jak ocenia Pan(i) ich skuteczność? Jak ocenia Pan(i) skuteczność innych form pomocy, takich jak: psychoterapia indywidualna, grupowa, terapia rodzinna, trening umiejętności społecznych, rehabilitacja zajęciowa?</i></p>
<p>Co robi Pan(i) dla własnego zdrowia?</p>	<p><i>Czy wykonuje Pan(i) ćwiczenia fizyczne? Jak często? Chodzi Pan(i) na dłuższe spacery? Do siłowni? Klubów fitness? Na basen? Jeździ Pan(i) na rowerze? Planując lub wybierając posiłek, czy zwraca Pan(i) uwagę na jego wpływ na Pana(i) zdrowie?</i></p> <p><i>Czy pali Pan(i) papierosy? Pije alkohol? Zażywa narkotyki? Jak często?</i></p> <p>JEŻELI TAK, TO: <i>Dlaczego Pan(i) to robi? Czy pomaga to Panu(i) w znoszeniu choroby, cierpienia?</i></p>

7. Relacje z otoczeniem społecznym

<p>Z kim Pan(i) mieszka?</p>	<p style="text-align: center;">SAMOTNIE Z RODZEŃSTWEM Z RODZICEM/RODZICAMI Z MAŁŻONKIEM Z DZIECKIEM/DZIEĆMI Z INNYM KREWNYM/KREWNymi Z OBCĄ OSOBĄ</p>
<p>DOTYCZY MIESZKAJĄCYCH Z KIMŚ: Jakie utrzymujecie stosunki?</p>	<p><i>Dogadujecie się ze sobą? Czy zdarza się, że kłóci się Pan(i) z kimś z domowników? Z jakich powodów najczęściej?</i></p>
<p>DOTYCZY WSZYSTKICH: Czy utrzymuje Pan(i) kontakt z dalszą rodziną, krewnymi, przyjaciółmi, innymi chorymi?</p>	<p><i>Jak dużo czasu w ciągu dnia spędza Pan(i) z rodziną, przyjaciółmi, innymi chorymi? Co wtedy robicie? Jak często odwiedzają Pana(i)? Jak często składa Pan(i) im wizyty?</i></p>

<p>Jakie znaczenie mają dla Pana(i) spotkania z innymi osobami?</p>	<p><i>Jakie znaczenie mają te spotkania dla Pana(i) samopoczucia? Komu najbardziej Pan(i) ufa? Kto jest dla Pana(i) osobą najbardziej pomocną? Do kogo zwrócił(a)by się Pan(i) o pomoc? Czy osoby te wspierają Pana(i)? W jaki sposób? Co daje Panu(i) wsparcie innych osób?</i></p>
---	--

<p>8. Poczucie wykluczenia społecznego</p>	
<p>Czy osoby bliskie, z Pana(i) rodziny i spoza niej, wiedzą, że choruje Pan(i) na schizofrenię?</p>	<p>JEŻELI TAK, TO: <i>Jak się o tym dowiedzieli? Jak zareagowali na to, że jest Pan(i) chory? Jak Pan(i) sądzi, co wtedy sobie pomyśleli?</i></p> <p>JEŻELI NIE, TO: <i>Dlaczego Pan(i) im o tym nie powiedział(a)? Jak Pan(i) sądzi, jak zareagowaliby, gdyby dowiedzieli się, że choruje Pan(i) na schizofrenię?</i></p>
<p>Jak wyglądały Pana(i) relacje ze znajomymi, sąsiadami przez zachorowaniem na schizofrenię, a jak wyglądają teraz?</p>	<p><i>Czy traktują Pana(i) inaczej? W jaki sposób? Jak się Pan(i) wtedy czuje?</i></p>
<p>Co jest dla Pana(i) największą trudnością w życiu?</p>	<p><i>Czy czuje się Pan(i) samotny, niedoceniony, odrzucony w społeczeństwie ze względu na Pana(i) chorobę? Czy zdarzyło się kiedyś, że ktoś źle Pana(i) potraktował ze względu na chorobę? W jakich okolicznościach? Co Pan(i) wtedy czuł(a)?</i></p>

<p>9. Rola grupy samopomocowej w zmianie kondycji społecznej</p>	
<p>Co Pan(i) sądzi o ośrodku?</p>	<p><i>W jaki sposób dowiedział(a) się Pan(i) o ośrodku? Od jak dawna korzysta Pan(i) z jego usług? Z jakich powodów przychodzi Pan(i) do ośrodka? W jakich działaniach, zajęciach organizowanych przez Dom bierze Pan(i) udział? Które z nich lubi Pan(i) najbardziej? Dlaczego? Czy coś zmieniło się w Pana(i) życiu, odkąd przychodzi Pan(i) do Domu Samopomocy? Co takiego? Jak się Pan(i) czuje w ośrodku? Czego oczekuje Pan(i) od ośrodka?</i></p>
<p>Jeżeli mógłby (mogłaby) Pan(i) mi powiedzieć, czy leczył(a) się Pan(i) kiedyś w szpitalu psychiatrycznym albo oddziale psychiatrycznym?</p>	
<p>TAK NIE ODMOWA ODPOWIEDZI</p>	<p>JEŻELI TAK, TO: <i>Jakie różnice zauważa Pan(i) pomiędzy oddziałem psychiatrycznym a ośrodkiem?</i></p> <p>DOTYCZY WSZYSTKICH: <i>Jak ocenia Pan(i) usługi lecznicze w Polsce? Jak ocenia Pan(i) dostęp do leczenia w Polsce dla chorych na schizofrenię? Jak ocenia Pan(i) opiekę medyczną, psychologiczną w ośrodku?</i></p>

KONDYCJA MORALNA**1. Deklarowany system wartości**

Przedstawię Panu(i) listę różnych wartości i celów, do których dążą ludzie. WRĘCZYĆ KARTĘ A Które z nich uważa Pan(i) za szczególnie ważne i nadające sens Pana(i) życiu? Proszę wybrać nie więcej niż trzy odpowiedzi. Może Pan(i) również podać własne odpowiedzi.	<i>ZAPYTAĆ O KAŻDĄ WYBRANĄ ODPOWIEDŹ: Dlaczego X uważa Pan(i) za ważne? Jakie znaczenie ma dla Pan(i) X?</i>
Przedstawię teraz Panu(i) taką samą listę. WRĘCZYĆ KARTĘ B Które z poniższych wartości i celów uważa Pan(i) za najmniej ważne? Proszę wybrać nie więcej niż trzy odpowiedzi. Może Pan(i) również podać własne odpowiedzi.	<i>ZAPYTAĆ O KAŻDĄ WYBRANĄ ODPOWIEDŹ: Dlaczego X jest dla Pana(i) rzeczą nieistotną? Dlaczego uważa Pan(i) za mało znaczące?</i>
Czy ma Pan(i) jakiś autorytet, osobę, której wskazaniemi stara się Pan(i) kierować w życiu?	<i>Dlaczego jest to dla Pana(i) ważna osoba? Za co Pan(i) gołją podziwia? W czym stara się Pan(i) gołją naśladować?</i>

2. Poczucie realizacji wartości i stawiane sobie wymagania

Powiedział(a) Pan(i), że ceni Pan(i) szczególnie takie wartości, jak (ZOB. KARTA A). W jaki sposób stara się Pan(i) je realizować w życiu?	<i>Czy realizacja tych wartości przychodzi Panu(i) z łatwością, czy wprost przeciwnie? Jeżeli zdarza się Panu(i) postąpić wbrew wyznaczanym wartościom, co Pan(i) wtedy czuje? Czy, ogólnie rzecz biorąc, uważa się Pan(i) za osobę stawiającą sobie wyższe, takie same czy niższe wymagania niż inni ludzie?</i>
--	---

3. Zmiany w systemie wartości

Czy był taki okres w Pana(i) życiu, że kierował(a) się Pan(i) innymi wartościami od tych wymienionych?	<i>Czy był to okres przed zachorowaniem na schizofrenię? JEŻELI TAK, TO: Jakie to były wartości? Co spowodowało zmianę wyznawanych przez Pana(ią) wartości?</i>
--	---

4. System wartości otoczenia społecznego chorego

Od jak dawna choruje Pan(i) na schizofrenię?	WPISZ:
Chciałbym, żeby teraz wrócił(a) Pan(i) myślami do okresu przed X, zanim Pan(i) zachował(a). Czy w Pana(i) otoczeniu były wtedy osoby, które wyznawały podobne wartości, jak Pan(i) wówczas?	<i>Jakie to były wartości? Kim były te osoby? Dlaczego wymienia Pan(i) te osoby? Dlaczego przyjaźnił(a) się Pan(i) z nimi?</i>
A czy były może wtedy osoby, z którymi wartościami Pan(i) się nie zgadzał?	<i>Jakie to były wartości? Kim były te osoby? Czy występowała między wami różnica zdań na temat tego, co jest w życiu ważne? Czy nadal przyjaźni się Pan(i) z tymi osobami? Dlaczego tak/nie?</i>

5. Nurty metafizyczne tematyki przeżyć chorobowych za A. Kępińskim	
ONTOLOGICZNY: Jak Pan(i) myśli, czy współcześni Polacy, ogólnie rzecz biorąc, postępują dobrze, czy źle?	Dlaczego? Jakie są wady i zalety Polaków? Co najbardziej denerwuje Pana(ią) w postępowaniu innych ludzi? Co najbardziej denerwuje Pana(ią) w ośrodku? Czy ocena postępowania innych osób jest dla Pana(i) rzeczą łatwą, czy raczej trudną?
ESCHATOLOGICZNY: Jak Pana(i) zdaniem będzie wyglądało społeczeństwo polskie w przyszłości? W jakim kierunku zmierza?	Czy Polacy w swoim postępowaniu będą się zmieniać na lepsze, czy na gorsze? Jak Pan(i) myśli, w czym przejawiać się będzie zmiana Polaków na lepsze/gorsze?
CHARYZMATYCZNY: Czy uważa się Pan(i) za osobę, która mogłaby uczyć innych tego, jak należy postępować?	Dlaczego? Czego mógłby/mogłaby Pan(i) ich nauczyć? A czy uważa się Pan(i) za osobę, która mogłaby nauczyć się czegoś od innych w kwestii tego, jak należy postępować? Dlaczego?

6. Kondycja religijna	
Jak określił(a)by Pan(i) swój stosunek do wiary religijnej?	<i>Jak często uczestniczy Pan(i) w mszach, nabożeństwach lub spotkaniach religijnych? Czy należy Pan(i) do jakichś stowarzyszeń, grup modlitewnych w Kościele? Jakich? W jaki sposób obchodzi Pan(i) uroczystość, święta religijne?</i>
JEŻELI JEST OSOBĄ WIERZĄCĄ: Co daje Panu(i) wiara religijna?	<i>Co daje Panu(i) wiara religijna w kontekście schizofrenii? Czy wiara religijna daje Panu(i) oparcie w trudnych sytuacjach?</i>
JEŻELI OSOBA NIEWIERZĄCA: Gdzie znajduje Pan(i) oparcie w życiu w trudnych sytuacjach?	<i>Co myśli Pan(i) o osobach wierzących?</i>

METRYCZKA

PŁEĆ	KOBIETA MĘŻCZYZNA
Ile ma Pan(i) lat?
SPISZ LUB DOPYTAJ Jakie jest Pana(i) wykształcenie?	podstawowe zasadnicze zawodowe średnie wyższe
SPISZ LUB DOPYTAJ Jaka jest Pana(i) sytuacja zawodowa?	nie pracuję pracuję w pełnym wymiarze godzin pracuję w niepełnym wymiarze godzin jestem na emeryturze jestem na rencie uczę się lub studiuje JESTEM W INNEJ SYTUACJI JAKIEJ?

SPISZ LUB DOPYTAJ Z kim Pan(i) mieszka?	<p>samotnie z rodzeństwem z rodzicem/rodzicami z małżonkiem z dzieckiem/dziećmi z innym krewnym/krewnymi z obcą osobą</p>
SPISZ LUB DOPYTAJ Czy leczył(a) się Pan(i) kiedyś w szpitalu psychiatrycznym albo oddziale psychiatrycznym?	<p>tak nie ODMOWA ODPOWIEDZI</p>
SPISZ LUB DOPYTAJ Od jak dawna choruje Pan(i) na schizofrenię?	<p>.....miesiące/lata (OKREŚL)</p>
Jaki jest rodzaj, typ schizofrenii, na który jest Pan(i) chory(a), zgodnie z rozpoznaniem lekarskim?	<p>paranoidalna hebefreniczna (zdezorganizowana) katatoniczna niezróżnicowana rezydualna prosta INNA NIE WIEM</p>

KARTA A

Które z tych wartości i celów uważa Pan(i) za szczególnie ważne i nadające sens Pana(i) życiu? Proszę wybrać nie więcej niż trzy odpowiedzi. Może Pan(i) również podać własne odpowiedzi.

1. znalezienie własnego miejsca w życiu, społeczeństwie
2. głęboka wiara religijna
3. miłość małżonka, dziecka(i), rodziny
4. posiadanie prawdziwych przyjaciół
5. szczęście rodzinne
6. pogodzenie się z losem
7. posiadanie pracy
8. posiadanie pieniędzy
9. sława, sukces
10. zdobycie wykształcenia
11. akceptacja przez najbliższe otoczenie
12. dobre zdrowie
13. spokojne życie bez emocji i niespodzianek
14. uczestnictwo w stowarzyszeniach, organizacjach, wspólnotach
15. zdobycie władzy, możliwość kierowania innymi ludźmi
16. coś innego (co?)

KARTA B

Które z tych wartości i celów uważa Pan(i) za najmniej ważne? Proszę wybrać nie więcej niż trzy odpowiedzi. Może Pan(i) również podać własne odpowiedzi.

1. znalezienie własnego miejsca w życiu, społeczeństwie
2. głęboka wiara religijna
3. miłość małżonka, dziecka(i), rodziny

4. posiadanie prawdziwych przyjaciół
5. szczęście rodzinne
6. pogodzenie się z losem
7. posiadanie pracy
8. posiadanie pieniędzy
9. sława, sukces
10. zdobycie wykształcenia
11. akceptacja przez najbliższe otoczenie
12. dobre zdrowie
13. spokojne życie bez emocji i niespodzianek
14. uczestnictwo w stowarzyszeniach, organizacjach, wspólnotach
15. zdobycie władzy, możliwość kierowania innymi ludźmi
16. coś innego (co?)

Prawda jako wartość moralna
(Kinga Bujno, 2013)
KWESTIONARIUSZ ANKIETY

Zwracam się z prośbą o szczerą i wyczerpującą udzielenie odpowiedzi na moje pytania. Jestem studentką Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, prowadzę badania na temat prawdy i prawdomówności. Dane uzyskane w wyniku przeprowadzonych badań mają charakter anonimowy i zostaną wykorzystane w pracy magisterskiej. Nie ma tu odpowiedzi „dobrych” i „złych”, nie są one bowiem oceniane w tych kategoriach. Wartość każdej odpowiedzi jest dobra, jeśli tylko odpowiada prawdziwym przekonaniom, poglądom, zachowaniom odpowiadającego.

1. Które z wymienionych cech są dla Ciebie szczególnie ważne w codziennym życiu? Z podanej listy proszę wybrać maksymalnie trzy najbardziej, Twoim zdaniem, istotne cechy.

1. Uczciwość
2. Miłość rodzinna
3. Pracowitość
4. Szacunek dla drugiego człowieka
5. Tolerancja
6. Religijność
7. Wierność partnerowi
8. Przestrzeganie prawa
9. Prawdomówność
10. Patriotyzm
11. Korzystanie z życia
12. Przebojowość
13. Spryt
14. Kariera zawodowa
15. Pieniądze
16. Wykształcenie
17. Zdrowie
18. Inne (jakie?)
19. Trudno powiedzieć

2. Którą z wymienionych cech postawił(a)byś na pierwszym miejscu – jako najważniejszą? Wpisz numer jednej, wybranej odpowiedzi.

3. Czym, według Ciebie, jest prawda? Proszę udzielić odpowiedzi w jednym zdaniu.

4. Czy, Twoim zdaniem, prawdomówność jest znaczącą wartością w:.... Zaznacz znakiem „x” miejsca w tabeli przy każdej pozycji.

	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Trudno powiedzieć
w dzisiejszym świecie?					
w Twojej rodzinie?					

w Twoim osobistym życiu?					
w społeczeństwie polskim?					
w pracy zawodowej?					
w życiu politycznym?					

5. Czy, Twoim zdaniem, prawda jest wartością uniwersalną, obowiązuje wszystkich i we wszystkich okolicznościach?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

6. Czym, w Twoim przekonaniu, jest prawda jako wartość?

1. To wszystko, co uchodzi za ważne i cenne
2. Doskonałość moralna
3. Zgodność przekonań z rzeczywistością
4. Cel dążeń ludzkich
5. Duchowe przekonanie jednostek
6. Inne (jakie?)
7. Trudno powiedzieć

7. Czy warto narażać życie w którejś z podanych wartości? Proszę zaznaczyć „x” w tabeli zgodnie ze swoim przekonaniem.

		Tak	Nie	Trudno powiedzieć
1.	W obronie pokoju			
2.	W obronie ojczyzny			
3.	W obronie sprawiedliwości			
4.	W obronie wolności			
5.	W obronie własnych przekonań			
6.	W obronie równości społecznej			
7.	W obronie religii			
8.	W obronie prawdy			
9.	W obronie godności ludzkiej			
10.	W obronie życia ludzkiego			

8. Z podanej poniżej listy proszę wybrać te sformułowania, które Twoim zdaniem najbardziej odnoszą się do prawdy. Proszę wybrać nie więcej niż trzy odpowiedzi.

1. uczuciowość
2. szczerłość
3. dobro
4. wartość
5. cnota
6. podstawa innych wartości

7. konieczność
8. prawdomówność
9. czyste sumienie
10. zaufanie
11. miłość bliźniego
12. moralność
13. sprawiedliwość
14. utopia/mit
15. bzdura
16. złudzenie
17. przeżytek
18. nierealne w dzisiejszym świecie
19. cecha ludzi słabych
20. trudno powiedzieć

9. Czy, Twoim zdaniem, warto być prawdomównym?

1. Tak, dlaczego?
2. Nie, dlaczego?
3. Trudno powiedzieć

10. Czy uważasz, że zawsze należy mówić prawdę?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

11. Czy zgadzasz się ze stwierdzeniem:

	Zgadzam się	To zależy	Nie zgadzam się	Trudno powiedzieć
nie zawsze można mówić prawdę, bo jest wielu fałszywych ludzi?				
nie zawsze można mówić prawdę, bo można wiele w życiu stracić?				
prawdę należy mówić w zależności od okoliczności, bo człowiek ma prawo kalkulować i posługiwać się prawdą, tylko wtedy gdy to ma sens?				
nie każdemu należy mówić prawdę, nie trzeba, by wszyscy znali prawdę?				
należy naginać prawdę dla własnych korzyści?				
zawsze należy mówić prawdę, w każdej sytuacji i we wszystkich okolicznościach?				
prawda wcześniej, czy później zawsze wychodzi na jaw?				
kłamstwo jest przejawem zaradności życiowej, inteligencji i sprytu?				

12. Czy zakończył(a)byś znajomość, gdybyś dowiedział(a) się, że osoba bliska/przyjaciel okłamywał(a) Cię?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

13. Jaki jest Twoim zdaniem najczęstszy powód kłamstwa?

14. Czy uważasz kłamstwo za grzech?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

15. Czy kłamstwo można usprawiedliwić?

1. Tak
2. Nie (*przejdź do pytania nr 17*)
3. Trudno powiedzieć

16. Jakie okoliczności usprawiedliwiają kłamstwo?

1. Ratowanie ludzkiego życia
2. Utrata dobrego imienia
3. Ochrona przed niesprawiedliwością
4. Zyskanie przychylności osoby, na której nam bardzo zależy
5. Ochrona przed zranieniem, bólem
6. Gdy kłamstwo nie przynosi szkody dla drugiej osoby
7. Inne (jakie?)
8. Trudno powiedzieć

17. Czy masz kontakt z rówieśnikami, którzy kłamią?

1. Tak, bardzo często
2. Tak, często
3. Tak, rzadko
4. Nie, nigdy
5. Trudno powiedzieć

18. Czy istnieją okoliczności, w których ujawnił(a)byś ważne informacje dotyczące bliskiej Ci osoby, która powierzyła Ci je w tajemnicy?

1. Tak
2. Nie (*przejdź do pytania nr 20*)
3. Trudno powiedzieć

19. Jakie okoliczności zwalniają z dochowania tajemnicy?

1. Ratowanie ludzkiego życia
2. Na polecenie prokuratury, sądu
3. Utrata dobrego imienia
4. Dla dobra osoby, która powierzyła tajemnicę
5. Dla dobra osób trzecich, w interesie społecznym
6. Ochrona przed niesprawiedliwością
7. Obciążenie psychiczne związane z ciężarem tajemnicy
8. Inne (jakie?)
9. Trudno powiedzieć

20. Które z podanych niżej stwierdzeń jest Ci najbliższe? Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź. Czy uważasz, że:

1. Ogólnie rzecz biorąc, wszyscy ludzie kłamią i nie należy im ufać
2. Ogólnie rzecz biorąc, wszyscy ludzie kłamią i tylko nielicznym można ufać
3. Ludzie są zmienni, zdarza się im kłamać, ale także mówić prawdę
4. Ludzie kierują się korzyściami i w zależności, co im się bardziej „opłaci”, mówią prawdę lub kłamią
5. Ogólnie rzecz biorąc, wszyscy ludzie mówią prawdę, lecz należy kierować się zasadą ograniczonego zaufania
6. Ogólnie rzecz biorąc, wszyscy ludzie mówią prawdę i należy im ufać
7. Trudno powiedzieć

21. Czym Twoim zdaniem jest mówienie tzw. półprawd, nie ujawnianie istotnych faktów?

1. Jest prawdą, przecież sens wypowiedzi pozostał taki sam
2. Jest kłamstwem, jednak są sytuacje, które dopuszczają zatajanie prawdy
3. Jest prawdą, jednak czuł(a)bym wewnętrzny dyskomfort wynikający z zatajenia informacji
4. Jest kłamstwem, niezależnie od tego, czy mówimy nieprawdę czy tylko część prawdy
5. Inne (jakie?)
6. Trudno powiedzieć

22. Jak często zdarza się Ci? Zaznacz znakiem „x” miejsca w tabeli przy każdej pozycji.

	Bardzo często	Często	Od czasu do czasu	Rzadko	Bardzo rzadko	Nigdy	Trudno powiedzieć
Ściągać na sprawdzianie/kartkówce							
Okłamać nauczyciela							
Okłamać rodzica							
Sfalszować podpis rodzica							
Korzystać z nielegalnych oprogramowań							
Używać fałszywych dokumentów							
Okłamać swojego chłopaka/dziewczynę							
Okłamać swojego przyjaciela/przyjaciółkę							
Przyjmować łapówki							

Wręczać łapówki							
Zataić informacje o ocenach przed rodzicami/opiekunami							
Zdradzać swojego chłopaka/dziewczynę							
Zdradzić powierzoną Ci tajemnicę							
Donosić na koleżankę/kolegę							
Mówić półprawdy							
Kupować podrabiane rzeczy (fałszowane)							

23. Rodzina osoby śmiertelnie chorej waha się, czy poinformować ją o diagnozie lekarskiej, która jest „wyrokiem śmierci”. Jak Twoim zdaniem należy postąpić w powyższej sytuacji?

1. Należy poinformować chorego o jego stanie, przecież ma prawo do informacji
2. Należy poinformować chorego o jego stanie, aby czas, który mu pozostał, wykorzystał optymalnie
3. Nie należy informować chorego o jego stanie, możliwe że jego stan się pogorszy
4. Nie należy informować chorego o jego stanie i tak ma ciężko
5. Trudno powiedzieć

24. Czy uważasz paserstwo za przestępstwo?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

25. Proszę wskazać, co jest ważne w Twoim życiu osobistym? Czy jest to dla Ciebie bardzo ważne, raczej ważne, raczej nieważne czy też zupełnie nieważne:

	Bardzo ważne	Raczej ważne	Raczej nieważne	Całkowicie nieważne	Trudno powiedzieć
Zdrowie własne i rodziny					
Bezpieczeństwo osobiste w domu, na ulicy					
Spokojne życie bez kłopotów					
Rodzina – małżeństwo, dzieci, udane życie rodzinne					
Miłość, przyjaźń					
Wiara w Boga i życie zgodne z wiarą					
Bycie użytecznym dla innych, działanie na rzecz otoczenia, wspólnoty, potrzebujących					
Posiadanie pracy zgodnej z zainteresowaniami					
Nieutrącenie pracy (bezrobocie)					
Zdobycie wykształcenia, doksztalcanie się					
Komfortowe życie, „kasa”					
Życie barwne, pełne rozrywek, bogate życie towarzyskie					
Uczciwe życie w zgodzie z własnymi przekonaniem					
Dążenie do doskonałości					
Być prawdomównym					

26. Jak oceniasz podane poniżej zachowania ludzkie? Swoje odpowiedzi zaznacz na osi, gdzie odpowiednio 1 oznacza: jest to zawsze złe i nigdy nie może być usprawiedliwione, natomiast 5 oznacza: nie ma w tym nic złego i zawsze może być usprawiedliwione.

Przyjmowanie łapówek	1 (Nigdy nie może być usprawiedliwione)	2	3	4	5 (Zawsze może być usprawiedliwione)	Trudno powiedzieć
Wręczanie łapówek	1	2	3	4	5	Trudno powiedzieć
Zdradzanie współmałżonka	1	2	3	4	5	Trudno powiedzieć
Wręczanie prezentów, np. lekarzom, pielęgniarkom, urzędnikom za załatwienie sprawy lub jej przyspieszenie	1	2	3	4	5	Trudno powiedzieć
Jazda na gapę w autobusie lub tramwaju	1	2	3	4	5	Trudno powiedzieć
Oszustwa podatkowe	1	2	3	4	5	Trudno powiedzieć
Okłamywanie innych ludzi	1	2	3	4	5	Trudno powiedzieć

27. Czy, Twoim zdaniem, bez prawdy/prawdomówności społeczeństwo może sprawnie funkcjonować?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

28. Czy, Twoim zdaniem, prawda jest obecna w społeczeństwie polskim?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

29. Czy, Twoim zdaniem, prawda we współżyciu społecznym wiąże się przede wszystkim z prawem do otrzymywania rzetelnych informacji o faktycznym stanie społeczeństwa?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

30. Jak często, Twoim zdaniem, w mediach przekazywane są kłamstwa, częściowo prawdziwe wiadomości?

1. Bardzo często
2. Często
3. Od czasu do czasu
4. Rzadko
5. Bardzo rzadko
6. Trudno powiedzieć

31. Czy, Twoim zdaniem, w polityce jest obecna prawdomówność?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

32. Jak często, Twoim zdaniem, występuje korupcja w Polsce?

1. Bardzo często
2. Często
3. Od czasu do czasu
4. Rzadko
5. Bardzo rzadko
6. Trudno powiedzieć

33. Jaki wpływ na ukształtowanie Twoich poglądów i postaw na temat uczciwości, prawdomówności, dążenia do prawdy mieli (miały):

	Duży	Mały	Żaden	Trudno powiedzieć
własne przemyślenia				
zasady religijne (wiara)				
rodzice				
nauczyciele				
dziadkowie				
księża/katecheci				
Jan Paweł II				
koledzy i przyjaciele				
media (prasa, radio, telewizja, Internet)				

34. Czy uważasz się za osobę tolerancyjną?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

35. Niezależnie od udziału w praktykach religijnych, czy uważasz się za osobę:

1. Głęboko wierzącą
2. Wierzącą
3. Raczej niewierzącą
4. Całkowicie niewierzącą
5. Trudno powiedzieć

36. Czy bierzesz udział w praktykach religijnych, takich jak msze, nabożeństwa lub spotkania religijne?

1. Tak, zazwyczaj kilka razy w tygodniu
2. Tak, raz w tygodniu
3. Tak, przeciętnie jeden lub dwa razy w miesiącu
4. Tak, kilka razy w roku
5. Nie, w ogóle w nich nie uczestniczę

37. Czy starasz się w swoim życiu kierować zasadami zawartymi w Dekalogu?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

38. Proszę zastanowić się przy każdym przykazaniu i określić, czy ma ono zastosowanie całkowite, częściowe lub żadne dla Ciebie i dla większości ludzi. Proszę wstawić jeden z następujących numerów w „Dla Ciebie” i w „Dla większości ludzi”.

1. Ma zastosowanie całkowite
2. Ma zastosowanie częściowe
3. Nie ma żadnego zastosowania
4. Nie umiem powiedzieć

		Dla Ciebie	Dla większości ludzi
1.	Nie będziesz miał Bogów cudzych przede mną		
2.	Nie będziesz brał imienia Pana Boga Twego na daremnie		
3.	Pamiętaj, abyś dzień święty święcił		
4.	Czczij ojca swego i matkę swoją		
5.	Nie zabijaj		
6.	Nie cudzołóż		
7.	Nie kradnij		
8.	Nie mów fałszywego świadectwa przeciw bliźniemu swemu		
9.	Nie pożądaj żony bliźniego twego		
10.	Nie pożądaj żadnej rzeczy bliźniego twego		

39. Płeć

1. Kobieta
2. Mężczyzna

40. Jaka jest wielkość Twojego miejsca zamieszkania?

1. Wieś
2. Sokołów Podlaski
3. Inne miasta

41. Jak oceniasz najogólniej sytuację materialną swojej rodziny?

1. Wyraźnie dobra
2. Dość dobra
3. Przeciętna
4. Raczej zła
5. Zdecydowanie zła

42. Na koniec proszę Cię o kilka (kilkanaście) zdań na temat roli prawdy w Twoim życiu i w życiu społecznym

.....

43. Proszę o kilka zdań dotyczących Twoich uwag o ankiecie i problemach w niej poruszonych

.....

.....

DZIĘKUJĘ

Rozdział III

SOCJOLOGIA WARTOŚCI I NORM

Życie społeczne rozpatrywane od strony normatywnej jest konstytuowane przez wartości, normy i oceny. Normy zakładają wartości, ponieważ to, czego one żądają, jest urzeczywistnieniem wartości. Inaczej mówiąc, normy postępowania towarzyszą wartościom, określając dopuszczalne i społecznie akceptowane sposoby zachowania się i działania, będące realizacją uznawanych wartości. Wartości wskazują właściwe cele, do których warto zmierzać, normy zaś właściwe sposoby ich osiągania (np. wartość „życie” i normy określające szacunek dla życia). Wartości i normy wskazują to, co w życiu ludzkim jest uznawane za słuszne, właściwe, godziwe czy usprawiedliwione (sfera aksjonormatywna). Są czymś cennym (z różnych względów), o co warto się troszczyć i o to zabiegać¹.

Wartości są więc pozytywnymi i podstawowymi miarami, czy raczej ideami ukierunkowującymi – poprzez normy – działania ludzkie. Są określane jako „abstrakcyjne standardy sądu praktycznego”, „wzorce najlepszych celów wyobrażanych w danej sytuacji”², lub jako reguły nadrzędne, fundamentalne, dotyczące spraw o najwyższym znaczeniu³. Wskazują właściwe cele działania i w konsekwencji przyczyniają się do jego aktywizacji. Są więc elementem nadającym normom wewnętrzną i wiążącą treść. Pełnią one wiele fundamentalnych funkcji w życiu jednostek i społeczeństwa. „Dla jednostki są azymutem orientacji życiowych. Nadają one kierunek myśleniu, preferencjom, dokonywanym wyborom, sposobom działania. [...]. Wartości są podstawą tworzenia i funkcjonowania porządku społecznego. Wyznaczając pewne priorytety określają ramy, w obrębie których przebiegają wszelkie interakcje oraz wskazują charakter, jaki mają one przybierać”⁴.

Normy, niezależnie od tego, czy są sformułowane pozytywnie czy negatywnie, wskazują na leżącą u ich podstaw wartość, która nadaje im właściwe znaczenie. Wyrażają one roszczenia powinnościowe wartości. Bez nich tracą swoje znaczenie, stają się formalnymi i beztreściowymi regułami. Szybko też tracą swoją wiążącą moc w świadomości adresatów i są pomijane w działaniach. Normy mają charakter funkcjonalny w tym sensie, że pełnią funkcję służebną wobec człowieka i wobec społeczeństwa. Jako konkretne normy działania, mają swoje odniesienia czasowe i sytuacyjne, czyli są relatywne. Ze względu na powiązania z wartościami mają pośrednio charakter „absolutny”. Z socjologicznego punktu widzenia zarówno wartości, jak i normy są zasadniczo „konstrukcjami społecznymi”, a ściśle wykreślenie linii demarkacyjnych między nimi nie jest sprawą prostą.

W socjologii wartości są pojmowane jako cele działań „funkcjonują w świadomości jednostek i są traktowane jako przekonania potencjalne, uruchamiane i aktualizowane w adekwatnych sytuacjach i kontekstach, kiedy pojawiają się odpowiednie racje, motywacje czy wyzwania. Zwłaszcza wartości naczelne (preferowane lub też uznawane za cele życiowe) odgrywają szczególną rolę w systemie przekonań każdej osoby. Wprawdzie pierwszorzędnymi podmiotami, „nosicielami” wartości są jednostki, to jednak kategorie aksjologiczne w socjologii ujmowane są w społecznym kontekście. Traktuje się je jako w pewnym zakresie społecznie usankcjonowane i charakterystyczne dla danej społeczności, kultury”⁵.

Wartości i normy określają orientacje życiowe jednostek i grup społecznych, motywują i regulują relacje społeczne, wyznaczają wzory zachowań i aktywności codzienne jednostek. W sferze aksjonormatywnej „funkcjonują różne hierarchie czy systemy wartości, norm, które pozwalają podmiotom oceniać swoje zach-

1 Mieczysław A. Krąpiec. Wartość. W: Powszechna encyklopedia filozofii. T. 9. Red. Andrzej Maryniarczyk i in. Polskie Towarzystwo Tomasza z Akwinu. Lublin 2008 s. 704-708.

2 Patrick Pharo. *Morale et sociologie. Le sens et les valeurs entre nature et culture*. Éditions Gallimard. Paris 2004 s. 79-80.

3 Piotr Sztompka. *Socjologia. Analiza społeczeństwa*. Wydawnictwo Znak. Kraków 2002 s. 259.

4 Mariusz Zemło. *Między szkołą a domem. Konteksty socjalizacyjne młodzieży szkół ponadpodstawowych*. Wydawnictwo KUL. Lublin 2013 s. 255 i 257; Mariusz Zemło. *Młodzież na rozstajach. Aksjonormatywne orientacje uczniów szkół ponadgimnazjalnych*. Wydawnictwo Uniwersytetu w Białymstoku. Białystok 2019 s. 20-77.

5 Jan Szymczyk. Socjologiczne rozumienie wartości w aspekcie relacjonistycznym. „Zeszyty Naukowe KUL” 62: 2019 nr 3 s. 36.

wania i działania z perspektywy moralności (np. jako dobre czy złe). W sytuacji naruszenia czy nierespektowania deklarowanych, a tym bardziej uznawanych preferencji czy celów życiowych mogą pojawić się różne doświadczenia: np. poczucie osobistej winy, sankcje społeczne, elementy dezintegracji życia publicznego”⁶.

Normy społeczne regulują relacje (stosunki) międzyludzkie, wskazują adresatom, jak powinni postępować w określonych sytuacjach i czego powinni się wystrzegać. Norma określa rodzaj i zakres powinności, jakie ciąży na jednostce czy grupie społecznej w związku z pełnieniem określonych ról życiowych (zawodowych, rodzinnych, koleżeńskich itp.). W normach społecznych wyrażają się uznawane wartości, stoją one zarazem na straży uznawanych wartości. Ta sama wartość może być wyrażana jako norma na różne sposoby, w zależności od tego, kto ją formułuje, w jakim celu i do kogo się zwraca. Chroniąc wartości, normy zawierają w sobie sankcje pozytywne lub negatywne, obietnicę lub groźbę. Działanie zgodne z obowiązującymi normami jest na ogół akceptowane, natomiast niezgodne jest dezaprobowane. Zarówno aprobata jak i dezaprobata mogą przybierać różne formy⁷.

Normy społeczne odzwierciedlają system wartości kulturowych przekazywanych z pokolenia na pokolenie. Socjologia wartości i norm obejmuje całokształt tego, co określa się jako sferę aksjologiczną i normatywną życia człowieka i grup społecznych. W socjologicznym modelu diagnozy, interpretacji i wyjaśniania wartości i normy są rozpatrywane od strony ich zaistnienia, funkcjonowania i uwarunkowań, nie zaś od strony ich normatywnej obowiązywalności.

§1. Wartości i normy jako przedmiot badań socjologicznych

Wartość należy do pojęć niejasnych i spornych. Pochodzi z języka ekonomicznego, w którym ma dość sprecyzowane znaczenie. Uprzednio pojęcie to funkcjonowało w sposób ukryty w teologii i filozofii pod nazwą „dobro”. Dobrem jest cel, do którego wszyscy dążą. Jest ono w sposób istotny związane z naturą człowieka i w tym sensie niezmiennie. Pod pewnymi względami dobro zmienia się, podobnie jak sam człowiek, nie przestając jednak być człowiekiem. Filozofia klasyczna wyróżnia wartości ogólne o ważności absolutnej i wartości partykularne o ważności względnej. Zajmuje się w zasadzie tymi pierwszymi. Nauki szczegółowe, jak: ekonomia, prawo, socjologia, psychologia, uwzględniają różne aspekty wartości, skupiając się na faktycznie uznawanych wartościach. Odnoszą one termin „wartość” do tego, co jest pożądane lub godne pożądania. Zajmują się więc wartościami względnymi, uwarunkowanymi osobowościowo, społecznie, kulturowo, gospodarczo, politycznie itp. Badanie wartości względnych nie przekreśla istnienia wartości absolutnych, a nawet do pewnego stopnia je zakłada. Niektórzy socjologowie odróżniają stały i konieczny „rdzeń” wartości oraz jego specyficzne formy wyrazu i urzeczywistnienia (wartość i wartościowanie).

Wartości z socjologicznego punktu widzenia odnoszą się do podstawowych, centralnych i ogólnych zarazem ujęć celów i linii wiodących w zakresie orientacji życia, w obrębie grup społecznych, społeczeństwa, kultury, całej ludzkości (społeczność światowa). Nie tworzą one jakiegoś królestwa wiecznych wartości, czyśtych idei, lecz są rezultatem złożonych historycznie, społeczno-kulturowych procesów przemian. Dlatego wartości mają charakter zmienny i kulturowo relatywny. Są podatne na dalsze przekształcenia i modyfikacje, zależą od całokształtu stosunków społecznych w społeczeństwie i w pewnym zakresie go odzwierciedlają. W szybko zmieniających się warunkach społecznych wartości mogą ulegać nawet daleko idącym przekształceniom, zwłaszcza wartości rozumiane jako cele i dążenia życiowe jednostek i grup społecznych, osiągają niekiedy stan anomii społecznej.

Wartości działają jako standardy selektywnej orientacji w zakresie określania kierunku, celów, intensywności i sposobów działań członków jakiegoś społeczeństwa czy kultury (funkcje orientacji i regulacji działań). Są przedstawieniami „tego co godne pożądania” (Clyde Kluckhohn), istotnymi elementami jakiejś kultury zarówno jako kryterium obiektywne w kulturowym systemie wartości, jak i kryterium subiektywne w indywidualnej strukturze osobowości (Walter Rudolf). Wartości określają w istotny sposób to, co dla

6 Tamże s. 41; Jan Szymczyk. Wartości a zachowania i działania społeczne. W: Segmenty aktywności społecznej a wartości. Idee i praktyka. Red. Jan Szymczyk. Wydawnictwo KUL. Lublin 2012 s. 9-35.

7 Andrzej Kojder. Norma społeczna. W: Socjologia prawa. Główne problemy i postacie. Red. Andrzej Kojder, Zbigniew Cywiński. Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego. Warszawa 2014 s. 251-254; Helge Peters. Norm/Devianz. W: Lexikon Soziologie und Sozialtheorie. Hundert Grundbegriffe. Hrsg. von Sina Farzin, Stefan Joran. Philipp Reclam jun. Stuttgart 2008 s. 206-209.

indywidualnych i zbiorowych osób działających (aktorzy) jest znaczące, sensowne, godne zabiegów i starań oraz przyczyniają się w sposób odciążający do kompensacji redukcji instynktów u człowieka (Arnold Gehlen) i wynikającej z tej redukcji niepewności (funkcje kompensacyjno-odciążające). Wreszcie wartości w ujęciu socjologicznym podbudowują i uzasadniają liczne normy społeczne, wynikające z uznawanych wartości, które regulują i sankcjonują różnorodne sytuacje życia codziennego (funkcje legitymizacyjne)⁸. Nie ma wartości neutralnych.

W socjologii przez wartości rozumie się najczęściej to wszystko, co wiąże się z pozytywnymi emocjami, co skupia na sobie pragnienia i dążenia jednostek i czego one jako „rzeczy” cennej poszukują na co dzień (pozytywne wartości codzienne). To, co nie jest przedmiotem pożądania, ludzkich pragnień, lecz wyrazem repulsji i związanych z nią wewnętrznych stanów dezaprobaty, określa się niekiedy jako negatywne wartości życiowe lub antywartości. Z socjologicznego punktu widzenia wartości wiążą się z pragnieniami, potrzebami czy preferencjami. Odzwierciedlają cele i dążenia życiowe mające znaczenie priorytetowe (standardy pożądań). Wartości życiowe wiążą się z tym, co dla człowieka w różnych sferach jego działalności jest znaczące i sensowne, co jest ważne w życiu lub mniej ważne. Im więcej jednostka zainwestowała w jakąś sprawę, im więcej poświęciła dla niej, w tym większym stopniu staje się to wartością życiową.

Wartości o normatywnym i powinnościowym charakterze pozwalają odróżnić rzeczy, stany rzeczy, zachowania słuszne od niesłusznych (tzw. wartości słusznościowo-powinnościowe). Wartości typu pragnieniowo-przyjemnościowego wskazują, jakie one są i jak są oceniane. Niezależnie od tego, czy wartości ujmować będziemy jako „przedmioty naszych dążeń”, czy jako „konceptje tego, co godne pożądania”, „standardy orientacji”, lub „kryteria tego, co powinno być przedmiotem pożądań”, cechą wyróżniającą podejście socjologiczne będzie umieszczanie uznawanych wartości w szerszym kontekście wpływów grup czy zbiorowości społecznych, a nawet społeczeństwa globalnego. W socjologicznej praktyce badawczej nie jest łatwo rozgraniczyć to, czego się pragnie, od tego, o czym się sądzi, że powinno się pragnąć. Socjologia nie mówi o wartościach prawdziwych, obiektywnych, właściwych, wiecznych. Mają one swoje odniesienia do kontekstu społeczno-kulturowego. W każdej grupie społecznej ludzie mają wyobrażenia o tym, co jest cenne, czegoś pragną lub unikają, o coś zabiegają⁹.

Jeżeli wartości uzyskują znaczenie i uznanie na płaszczyźnie społecznej, mówi się o wartościach społecznych. W tej perspektywie badawczej wskazuje się często na rolę społeczeństwa i jego poszczególnych substruktur w upowszechnianiu, selekcyonowaniu, sankcjonowaniu wartości oraz ukazuje się funkcje wartości w danym systemie społeczno-kulturowym. Wraz ze zmianami w życiu społecznym będą podlegać pewnym modyfikacjom schematy tego, co jest atrakcyjne dla ludzi, i to, co jest godnym przedmiotem pożądania. Z punktu widzenia socjologicznego można mówić, że wartości są społecznie uznanymi, zinstytucjonalizowanymi miernikami orientacji dla działań społecznych. Jako wzorce oceny i interpretacji, odnoszą się do tego, co jest idealne, godne pożądania i zdobycia. Wartości pośredniczą pomiędzy indywidualną i strukturalną płaszczyzną ludzkiego życia, są złączone z określoną kulturą społeczeństwa. Odnaczają się względną trwałością wynikającą z ich internalizacji w jednostkach, w ramach procesów socjalizacyjnych. W konsekwencji wartości mają znaczenie – poprzez normy – jako wyznaczniki zachowań jednostek, jako siła motoryczna działań indywidualnych i grupowych. Także przewidywalność zachowań ludzkich jest lepsza, gdy opiera się ona na wiedzy o wartościach niż na wiedzy o postawach.

Wartości, które są głębiej osadzone w osobowości człowieka niż opinie, poglądy i postawy, określają styl życia człowieka, w odniesieniu do jego własnej koncepcji życia oraz w stosunku do otoczenia społecznego. Podstawową cechą wartości jest ich trwałość. Tam, gdzie brakuje wartości, zaznacza się zachwianie sensu i tożsamości osobowej, gdyż one właśnie kierują emocjonalnymi i poznawczymi orientacjami oraz standardami wyboru celów i środków działań indywidualnych (integrują całą osobowość). Także na płaszczyźnie społecznej wartości motywują oraz legitymizują decyzje i działania, także i tutaj spełniają funkcje integracyjne

8 Marek Ziółkowski. Wartości. W: Encyklopedia socjologii. T. 4. Red. Władysław Kwaśniewicz i in. Oficyna Naukowa. Warszawa 2002 s. 289-297.

9 Podstawowe pojęcia socjologii religii w eksplikacji ks. Janusza Mariańskiego. Opracował i wyboru dokonał Marek Marczewski. Wydawnictwo POLIHYM-NIA. Lublin 2013 s. 199-200.

oraz sensotwórcze. Wartości stoją jakby poza lub ponad tymi decyzjami i działaniami, legitymizują standardy tego, co jest godne wyboru, preferencji itp. Rozumiane jako życzenia, pożądania czy aspiracje, dadzą się w końcu sprowadzić do potrzeb działającego lub potrzeb grupy społecznej.

Socjolog bada wartości, które zostały zinternalizowane w procesie socjalizacji pierwotnej i wtórnej oraz w określonym kontekście społeczno-kulturowym. Mogą być więc one rozumiane jako obowiązujące w danej grupie przekonania co do ważności pożądania i hierarchii osób lub rzeczy pod określonym kątem widzenia. Według Piotra Sztompki wartości to „reguły, których przedmiotem są pożądane, godne, słuszne cele działań”¹⁰. Te wartości kulturowe wskazują, do czego ludzie powinni dążyć, a normy kulturowe – jak powinni do tego dążyć (sposoby czy metody działania, środki stosowane do osiągnięcia celu). Z socjologicznego punktu widzenia wartości nie są dane raz na zawsze i nie są dane uniwersalnie, lecz relatywnie. Nabierają różnych treści w odmiennych zbiorowościach społecznych. Oprócz odrzucenia pewnych wartości może występować ich powolna atrofia, gdy są one jeszcze deklaratywnie uznawane, ale występuje powszechna obojętność lub przyzwolenie na ich łamanie¹¹.

Socjologowie wskazują na różnicę między tym, co jest upragnione, a tym, czego powinno się pragnąć. W szeroko rozumianych wartościach życiowych mieszczą się wartości moralne związane z kategoriami dobra i zła, tego co powinno się czynić i czego należy zaniechać, tego co szlachetne i godne człowieka jako człowieka, jak i to, co jest sprzeczne z godnością osobową człowieka. Mogą być one rozumiane jako obowiązujące w danej grupie społecznej czy w całym społeczeństwie przekonania co do ważności pożądania pewnych dóbr i hierarchii rzeczy pod określonym kątem widzenia, nie tylko w sensie pragnieniowo-przyjemnościowym (wartości życiowe), ale przede wszystkim słusznościowo-powinnościowym (wartości moralne). Wartości moralne są bardziej stabilne, bardziej zakorzenione w strukturze osobowości jednostki niż wartości życiowe.

W literaturze socjologicznej wartości są różnie definiowane, klasyfikowane oraz w rozmaity sposób odnoszone do struktury osobowości i struktury społecznej. Mogą być rozumiane jako „ugruntowane w tradycji kulturowej pożądane stany bycia społecznego jednostek, grup i całych społeczności [...]. Jeśli wartości są silnie ugruntowane w tradycji kulturowej, pełnią zarazem funkcje normatywne, które mogą regulować stosunki raczej na poziomie makrospołecznymi niż mikrospołecznym, raczej w obrębie narodowego kręgu kulturowego niż na poziomie struktur partykularnych pojawiających się w ramach wspólnoty narodowej”¹². Niezmienne wartości podstawowe, zwane niekiedy fundamentalnymi, podlegają na poziomie społecznej świadomości i praktyki życiowej wielorakim przemianom.

Istnieją w socjologii różnorodne podziały wartości. Przykładowo wymienimy kilka z nich. Danuta Dobrowolska wyodrębniła wartości konkretne, z którymi mamy do czynienia w życiu osobistym, i wartości ogólne (abstrakcyjne) stanowiące podstawę uznania tych pierwszych¹³. Władysław Piwowski wyróżnił wartości codzienne (dotyczące jednostek), podstawowe (dotyczące społeczności) i ostateczne (dotyczące sensu ludzkiego życia). W badaniach socjologicznych wyróżnia się wartości-cele (wartości autoteliczne) i wartości-środki (wartości instrumentalne). Wartości autoteliczne nie wymagają żadnych uzasadnień, gdyż są oczywiste i wskazują na cenność danego przedmiotu lub stanu rzeczy. Wartości instrumentalne służą do osiągnięcia innych, bardziej cenionych wartości¹⁴.

Wartości odróżnia się od interesów. Wartość stanowi cel uznawany za słuszny, właściwy, czy usprawiedliwiony, wyznaczający orientację normatywną (aksjologiczną). Interes jest celem uznawanym za korzystny, a dążenie do jego realizacji wiąże się z orientacją hedonistyczną, utylitarystyczną, instrumentalną. Różnice

10 Piotr Sztompka. *Socjologia. Analiza społeczeństwa*. Wydawnictwo Znak. Kraków 2012 s. 345.

11 Piotr Sztompka. *Socjologiczne pojęcie wartości*. W: Doktor honoris causa Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej – Piotr Sztompka. Warszawa 2017 s. 49.

12 Edmund Wnuk-Lipiński. *Demokratyczna rekonstrukcja. Z socjologii radykalnej zmiany społecznej*. Wydawnictwo Naukowe PWN. Warszawa 1996 s. 257.

13 Danuta Dobrowolska. *Wartość pracy dla jednostki w środowisku przemysłowym*. Zakład Narodowy im. Ossolińskich. Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk-Łódź 1984 s. 26-29.

14 Władysław Piwowski. *Wartości religijno-moralne młodzieży polskiej*. W: Janusz Mariański, Witold Zdaniewicz. *Wartości religijne i moralne młodych Polaków*. Wydawnictwo Pallottinum. Warszawa 1991 s. 223-237.

między wartościami i interesami są kwestią stopnia. Ten sam obiekt czy stan rzeczy może być jednocześnie i interesem, i wartością. Najbardziej interesujące są sytuacje, kiedy jedna cecha wyklucza drugą: interes nie jest wartością, a wartość nie jest interesem¹⁵.

Wraz ze zmianami politycznymi, społecznymi i gospodarczymi dokonują się przekształcenia w uznawanych systemach wartości i orientacji moralnych ludzi. Według socjologa niemieckiego Helmuta Klagesa dokonuje się w krajach wysoko uprzemysłowionych przemiana wartości polegająca na przesunięciu akcentu z wartości akceptacji i obowiązku (*Pflicht- und Akzeptanzwerte*) na wartości samorozwojowe (*Selbstentfaltungswerte*). Nie występuje ona w postaci prostego przejścia od jednych wartości do drugich, lecz tworzą się swoiste konfiguracje wartości. Można wymienić cztery najogólniejsze układy wartości: a) konserwatyzm wartości (*Wertkonservatismus*), który charakteryzuje się wysokim uznaniem obowiązku i akceptacji, przy jednocześnie niskim poziomie uznania wartości samorozwojowych; b) przewrót wartości (*Wertumsturz*), który prowadzi do niskiego uznawania wartości obowiązku i akceptacji, przy wysokim uznawaniu wartości samorozwojowych; c) utrata wartości (*Wertverlust*), co oznacza niskie uznanie obydwu typów wartości; d) synteza wartości (*Wertsynthese*), prowadząca do uznania zarówno wartości samorozwojowych, jak i wartości obowiązku i akceptacji¹⁶.

Obydwa podstawowe typy wartości mają swoje odniesienia do społeczeństwa i do jednostki. Wartości obowiązku obejmują takie szczegółowe wartości, jak: dyscyplina, posłuszeństwo, ofiarność, obowiązkowość, uczciwość, podporządkowanie, pilność, skromność, samoopanowanie, gotowość do przystosowania się, uległość, powściągliwość. Wartości samorozwojowe w odniesieniu do społeczeństwa obejmują: wyzwolenie się od autorytetów, równość, demokrację, uczestnictwo. Na poziomie jednostkowym wartości samorozwojowe mają bądź charakter hedonistyczny (przyjemność, przygoda, urozmaicone życie, rozrywka, maksymalne zaspokojenie potrzeb emocjonalnych), bądź indywidualistyczny (kreatywność, spontaniczność, samorealizacja, swoboda, samostanowienie). Orientacja na obowiązek wiąże się z dopasowaniem się do społecznych wymagań i wypełnianiem wszelkich powinności, orientacja na samorozwój zakłada własną autonomię w poglądach i działaniach, brak wszelkiego przymusu, autentyczność, niezależność od zewnętrznego otoczenia¹⁷.

Ujmowane w badaniach socjologicznych wartości stanowią tylko część rzeczywiście funkcjonujących wartości, tak jak wartości określonej kultury i społeczeństwa stanowią jedynie część niemal nieskończonego szerokiego spektrum możliwych form wyrazu ludzkich wartości. Przekazywane w tradycji społeczno-historycznej i moralnej społeczeństwa wartości nakładają się na doświadczenie jednostkowe. Na tej drodze tworzy się indywidualny świat aksjologiczny, stanowiący układ odniesienia dla jednostki, uzasadniający jej decyzje moralne i kierunkujący jej działania. Wartości przyczyniają się nie tylko do solidarności społecznej w wymiarach całościowego społeczeństwa (umacnianie trwania i działania systemu społecznego), ale i do szczęścia jednostek, znalezienia sensu życia i bycia człowiekiem.

W większości ujęć socjologicznych o charakterze empirycznym wartości odnoszą się do przedmiotów i stanów rzeczy uznanych i odczuwanych jako atrakcyjne, zaspokajających ludzkie pragnienia, pożądania i potrzeby. W tym znaczeniu wartości są do pewnego stopnia czymś wtórnym wobec świata naturalnych skłonności, potrzeb, a nawet interesów i użyteczności. W subiektywnych ujęciach wartości na płaszczyźnie socjologicznej miesza się niekiedy wartość i normę. Przez wartość rozumie się wtedy wszystko to, co jest dla jednostki godne oczekiwania i pożądania, a więc to, co może stać się wyrazem potrzeb i dążeń, a także i to, co może stanowić wzorzec i normę jej zachowań, czyli wskazanie na to, jak jednostka powinna lub nie powinna postępować. Nadaje się wówczas wartościom cechy normatywnych wzorców. „Wartości są to zinternalizowane standardy zachowań, dziedziczone przez jednostki w procesie socjalizacji, w kulturowym kontekście określonego społeczeństwa”¹⁸, lub imperatywy moralne czy normatywne standardy.

15 Marek Ziółkowski. O imitacyjnej modernizacji społeczeństwa polskiego. W: Imponderabilia wielkiej zmiany. Mentalność, wartości i więzi społeczne czasów transformacji. Red. Piotr Sztompka. Wydawnictwo Naukowe PWN. Warszawa-Kraków 1999 s. 38-64.

16 Helmut Klages. Wertedynamik. Über die Wandelbarkeit des Selbstverständlichen. Edition Interfrom. Zürich 1988.

17 Helmut Klages. Wertorientierungen im Wandel. Rückblick, Gegenwartsanalyse, Prognosen. Campus Verlag. Frankfurt am Main 1988.

18 Władysław Piwowski. Socjologia religii. Redakcja Wydawnictw KUL. Lublin 1996 s. 242.

W warunkach przełomu ustrojowego prowadzącego do rozkładu dawnych społecznych i instytucjonalnych struktur oraz wyłaniania się nowych struktur działających zgodnie z logiką reguł demokratycznych, zmieniają się nie tylko konteksty realizacji określonych wartości i interesów grupowych, ale i ich subiektywne oceny. Poszerzają się obiektywne możliwości osiągnięcia jednych wartości (np. wolności) i zarazem zawężania innych wartości (np. równości). Obiektywne zmiany możliwości osiągnięcia rozmaitych wartości są powiązane z ich subiektywną oceną, ale nie są to procesy identyczne. W trakcie nabywania przez jednostki nowych doświadczeń społecznych ulegają ewolucji określone systemy wartości, a nawet dochodzi do dekompozycji systemów wartości uznawanych uprzednio przez młodsze i starsze pokolenie¹⁹.

Socjologia zajmuje się badaniem wartości moralnych. W sensie ścisłym wartości moralne mają charakter powinnościowy i są określane w kategoriach dobra lub zła, tego co właściwe lub niewłaściwe, słuszne lub niesłuszne, przyzwoite lub nieprzyzwoite. Pozytywne i negatywne wartości moralne stają się kryteriami oceny rzeczywistości. Pozytywne wartości moralne nie tylko zapewniają funkcjonowanie społeczeństwa, ale przede wszystkim gwarantują to, by człowiek mógł być człowiekiem w warunkach poszanowania jego godności. Są bardzo podstawowymi częściami składowymi osobowości ludzkiej, wcześniej wpajanymi jednostkom w procesie wychowania, z tendencją do długiego trwania (wartość „trwa”). Zarówno pozytywne, jak i negatywne wartości moralne są częścią składową moralności w sensie neutralnym aksjologicznie. Tworzą one podstawowe kryteria oceny ludzkich działań i są orientacyjnym źródłem dla norm i reguł odnoszących się do życia codziennego²⁰.

Według Hanny Świdy-Ziemby wartości moralne to coś więcej niż idee-atrybuty czy stany rzeczy, które są ważne i godne pożądania dla danej jednostki, stanowią kryteria oceny pomyślności jej własnego życia, czy obiekt i cel jej dążeń (wartości osobiste). Przez termin „wartości moralne” w sensie ścisłym rozumie się „takie wartości, które przekraczają horyzont <ja> – które stanowią kryterium oceny bardziej uniwersalnej (choć w pewnym znaczeniu do <ja> – również się odnoszącej). Są to, inaczej ujmując, takie atrybuty, za pomocą których oceniamy nie tylko siebie, ale również innych ludzi, sytuacje i stany rzeczy. Są to jednym słowem, pewne idee ogólne, których wcielenie w świecie gwarantuje pozytywną ocenę tego fragmentu świata (obiekt oceniany okazuje się <godny pochwały>, jeśli spełnia kryteria określone przez owe <idee>), a równocześnie których brak prowokuje oceny ujemne”²¹

Jeżeli nawet wartość moralna „sprowadza się do godziwości lub chwalebności konkretnych aktów autodeterminacji osobowej: zarówno tych, które powstają w nas samych i kształtują naszą osobowość, jak i tych, które jakoś uzewnętrzniają się w działaniu”²², to z socjologicznego punktu widzenia wartości te swój wymiar „godziwości” czy „chwalebności” uzyskują na poziomie ludzkich ocen i wartościowań. Są uznawane za takie, w określonym kontekście społeczno-kulturowym. Socjologia analizuje to, co ludzie w danym społeczeństwie uznają za swoją powinność, co uznają za dobre lub złe, właściwe lub niewłaściwe, godne pożądania lub warte odrzucenia. Wytyczenie ścisłych granic między tym, co społeczne i tym, co moralne, nie jest dla socjologa sprawą łatwą, zajmuje się on bowiem moralnością „w stanie” społecznym i zmieniającą się w zależności od warunków społeczno-kulturowych.

We współczesnym świecie kategorie dobra i zła tracą swój charakter obiektywny, zależą one od następstw, które dadzą się przewidzieć w jakimś działaniu („taniecie” moralności). W warunkach braku obowiązującego wszystkich systemu normatywnego łatwo mówi się o rynku wartości i norm moralnych. Skoro nie ma obiektywnych wartości moralnych, ludzie mogą różnić się w kwestiach moralnych w uprawniony sposób – głoszą zwolennicy postmodernizmu. Pluralizm moralny staje się swoistą sygnaturą czasów ponowoczesnych, podobnie jak i sekularyzacja moralności rozumiana jako proces uniezależniania jej od religii. Pluralizm i relatywizm wartości są interpretowane jako pożegnanie z pryncypializmem, a schyłek roszczeń do uniwersalizmu jako oznaka postmodernizmu. Dezinstytucjonalizacja i postępująca za nią indywidualizacja moralności to z jednej strony proces kwestionowania wartości i norm powszechnie obowiązujących,

19 Janusz Mariański. *Wartość/Wartości*. W: *Leksykon socjologii moralności. Podstawy – teorie – badania – perspektywy*. Red. Janusz Mariański. Zakład Wydawniczy NOMOS. Kraków 2015 s. 877-882.

20 Stanisław Kowalczyk. *Człowiek w poszukiwaniu wartości*. Elementy aksjologii personalistycznej. Wydawnictwo KUL. Lublin 2006 s. 181-184.

21 Hanna Świda-Ziemba. *Obraz świata i bycia w świecie (z badań młodzieży licealnej)*. Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego. Warszawa 2000 s. 520.

22 Adama Rodzińskiego. *Na orbitach wartości*. Towarzystwo Naukowe KUL. Lublin 1998 s. 242.

z drugiej zaś strony wzrost roli kryteriów zindywidualizowanych i subiektywnie ważnych. Logika procesów indywidualizacji prowadzi do świadomości ryzyka. Istnieje niebezpieczeństwo izolacji społecznej, w efekcie czego jednostka nie czuje się związana ściśle z czymkolwiek i z kimkolwiek oraz z lękiem patrzy w przyszłość. Z drugiej strony proces ten stwarza szansę samookreślenia swojego życia, podejmowania z odpowiedzialnością decyzji co do swojej biografii życiowej i kształtowania życia według własnych ustaleń.

Przemiana wartości moralnych jest procesem wielopoziomowym i wielokierunkowym, a z socjologicznego punktu widzenia musi być rozważana jako część składowa zróżnicowanego rozwoju społecznego. Nośnikami tych zmian są zarówno pojedyncze osoby, jak i grupy społeczne, różnego typu instytucje i organizacje społeczne, wreszcie cały kontekst społeczno-kulturowy. Być może – przynajmniej w odniesieniu do niektórych wartości moralnych – na przełomie XX i XXI wieku byliśmy świadkami pogłębiania się tych tendencji, które już wystąpiły wcześniej. Wyrażnym, a nawet radykalnym przemianom strukturalnym w grupach społecznych i w całym społeczeństwie odpowiadają zmiany w układzie wartości i norm moralnych. Im bardziej konkretnie są sformułowane wartości moralne, tym bardziej nabierają one charakteru zmiennego w zależności od środowiska społecznego, znajdują się w ciągłej, nieustannej dynamice. Są one zarówno uprzednie wobec działań ludzkich i mają moc ich kształtowania, jak i są efektem komunikowania społecznego i międzyludzkich działań. Mają zdolność mobilizowania działań, ale mogą też tracić swoją moc zespalającą.

W warunkach radykalnych zmian społeczno-kulturowych ulega przekształceniom moralność codzienna. Jeżeli nawet współcześnie moralność ludzi młodych i dorosłych określają w znaczący sposób procesy dezinstytucjonalizacji, pluralizacji i indywidualizacji, to nie oznacza to jeszcze perspektywy pokolenia „bez moralności”, chociaż kontynuacja procesu odchodzenia od zinstytucjonalizowanych form moralności (w Polsce odchodzenie od moralności kształtowanej głównie przez Kościół katolicki) wydaje się możliwa. Zróżnicowany i spluralizowany „rynek światopoglądowy”, pociągający za sobą odstrukturalizowanie moralności i niepewność życiową, może wywoływać – paradoksalnie – procesy przeciwne polegające na poszukiwaniu „silnego kanonu etycznego”, ścisłego podporządkowania się określonym systemom etycznym, a nawet fundamentalizmu. Trudno ująć i sprowadzić do wspólnego mianownika różnorodne postawy i zachowania moralne ludzi współczesnych oraz rozstrzygnąć, czy w odniesieniu do nich mamy do czynienia ze spowolnionym czy przyspieszonym procesem sekularyzacji moralności²³.

We współczesnym świecie zaznacza się radykalna zmiana kontekstu społeczno-kulturowego, w którym kształtują się poglądy etyczne, idee światopoglądowe, style życia, sposoby wartościowania. W warunkach rozwoju społeczno-gospodarczego, demokratyzacji i pluralizacji życia społeczno-kulturowego umacnia się sekularyzacja życia publicznego, w ramach której uniezależniają się poszczególne dziedziny życia społecznego od wpływów religii. Związany z tym jest proces fragmentaryzacji wartości i norm, które regulują działania ludzi w różnych sferach życia: pracy, rodziny, religii, moralności, polityki, nauki, wychowania, itp. Każda z nich rozwija swoje własne, odrębne kody racjonalnego działania.

W wielu teoriach socjologicznych podkreśla się, że moralność w dużej mierze znikła ze struktury społecznej nowoczesnych społeczeństw. Twierdzi się, że wszelkie instytucje tej struktury, jak gospodarka i państwo, działają zgodnie z normami funkcjonalnymi, które – choć nie zawsze – również w swej legitymizującej je retoryce wyzwoliły się z tradycyjnego porządku moralnego, nie wymagają usprawiedliwienia przez odwołanie się do transcendentnego uniwersum. Thomas Luckmann, który do pewnego stopnia podziela ten pogląd, utrzymuje, że zniknięcie moralności ze struktury nowoczesnych społeczeństw nie oznacza zniknięcia moralności ze społeczeństwa w ogóle. W ogromnym chaosie normatywnym nie dominuje już jednak żadna określona moralność²⁴.

Istotną cechą społeczeństw pluralistycznych, zwłaszcza wchodzących w ponowoczesną fazę rozwoju, jest utrata absolutnej ważności wartości i norm moralnych, szczególnie tych, które są w swoim rodowodzie powiązane z tradycją religijną. Na względnie otwartym „rynku” moralnym konkurują ze sobą różne

23 Leszek Gajos. Kondycja moralno-religijna polskiej młodzieży. Między empirią a teorią socjologiczną. Wkład Księdza Profesora Janusza Mariańskiego. W: Między socjologią i teologią. Pola zainteresowań i badań naukowych Janusza Mariańskiego. Red. Józef Baniak. Redakcja Wydawnictw – Uniwersytet im. Adama Mickiewicza Wydział Teologiczny. Poznań 2010 s. 159-181.

24 Thomas Luckmann. Komunikacja moralna w nowoczesnych społeczeństwach. W: Współczesne teorie socjologiczne. T. 2. Red. Aleksandra Jasińska-Kania, Lech M. Nijakowski, Jerzy Szacki, Marek Ziółkowski. Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR. Warszawa 2006 s. 938-947.

oferty światopoglądowe. „Kanonizacja” jednego systemu etycznego i skuteczna cenzura nie są już możliwe. Społeczeństwo ponowoczesne burzy wiele tradycyjnych autorytetów, co sprawia, że wiele jednostek stoi na swoistym rozdrożu życiowym. Nie mają one możliwości oparcia się na ustalonych poglądach i ustabilizowanych strategiach działania. W postrzeganiu życia codziennego odchodzi się od tego, co słuszne (wartości), w kierunku tego co korzystne (interesy)²⁵.

Człowiek współczesny chce suwerennie decydować o dobru i złu, w postmodernistycznej ambiwalencji nie jest on jednak w stanie precyzyjnie rozróżnić między tym, co jest dobre i co złe, lepsze i gorsze. Tzw. ponowoczesny człowiek nie podejmuje decyzji moralnych na podstawie jednoznacznych kryteriów dobra i zła, uświęconych autorytetem tradycji religijnej, lecz kieruje się opcjami aksjologicznymi opartymi na kryteriach zindywidualizowanych. Tracą na znaczeniu normy oparte nie tylko na autorytecie religijnym, ale i na autorytecie społeczno-kulturowym. Kultura moralna, która jest ważnym źródłem ładu oraz poczucia bezpieczeństwa grup społecznych, wydaje się coraz mniej odwoływać do tradycyjnych standardów tego, co słuszne i tego, co powinno wzbudzać sprzeciw. Proponowany w teorii i rozwijający się w praktyce program odrzucenia wszelkich ogólnych wartości moralnych grozi zachwianiem fundamentów życia społecznego – twierdzą zwolennicy trwałego ładu moralnego w społeczeństwie. Społeczeństwo pluralistyczne jest *ex definitione* otwarte na wiele możliwości wyborów celów i środków działania. Ustawicznie stoi przed niebezpieczeństwem utraty przez ludzi celu i sensu życia oraz swoistej dezorientacji moralnej. Wolność wyboru może przekształcać się w bezwartościową swobodę, połączoną z roszczeniem panowania nad innymi.

Przedmiotem zainteresowania socjologii jest nie tylko społeczeństwo ale i człowiek. To właśnie człowiek zadaje wciąż nowe pytania, co jest dla niego priorytetem, co jest wartością priorytetową. To właśnie człowiek może oddzielać sferę prywatną i publiczną oraz uznawać inne zasady w bezpiecznym świecie prywatnym i inne w niepewnej, dwuznacznej czy nawet niebezpiecznej sferze publicznej. Wartości konsekwentnie przez człowieka akceptowane i realizowane określają specyficzny jego sposób istnienia i życia. Tworzą zespół powiązań pomiędzy osobami żyjącymi w rozmaitych grupach społecznych, określając międzyludzki i społeczny charakter bytu człowieka. Podmiotem i twórcą moralności w znaczeniu socjologicznym jest człowiek, który w niej znajduje swój wyraz i równowagę²⁶.

W Katedrze Socjologii Moralności KUL badaliśmy postawy Polaków (młodzieży i dorosłych) wobec wartości i norm moralnych w różnych środowiskach społecznych. Część wypracowanych w Katedrze narzędzi i technik badawczych została umieszczona poniżej. Z pozostałych kwestionariuszy ankiet i wywiadów, przygotowanych w ramach prac doktorskich, można wymienić następujące: wartości moralne w świadomości młodzieży maturalnej (Emilia Żerel), wartości życiowe mieszkańców wsi (Renata Bogusz), religijno-moralny wymiar życia codziennego młodzieży akademickiej (Paweł Grygiel), dynamika przemian moralnych w świadomości młodzieży licealnej (Leon Smyczek), wartości moralne młodzieży we współczesnej średniej szkole medycznej (Anna Skiert), wartości prorodzinne w świadomości osób z dysfunkcją narządu ruchu (Małgorzata Jedynek), religijność katolików w diecezji sandomierskiej (Edward Frankowski), uwarunkowania społeczne religijności katolików na przykładzie archidiecezji lubelskiej (Tomasz Adamczyk), społeczne uwarunkowania postaw studentów wobec pracy (Magdalena Krzewska), uwarunkowania społeczne etosu ludzi morza (Marta Waśkiewicz), wartości społeczne w świadomości młodzieży ukraińskiej (Yaroslav Lishchynsky), etos żołnierzy zasadniczej służby wojskowej (Sylwia Kowalska-Myśliwiecka), społeczno-moralna kondycja rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym (Lucyna Cynarzewska-Włazlik), postawy moralne pracodawców i ich uwarunkowania (Czesław Klimek), przynależność wyznaniowa a tożsamość narodowa (Robert Zieliński), społeczno-kulturowe uwarunkowania używania przez młodzież substancji psychoaktywnych (Wojciech Jocz), zmiany w strukturze przestępczości nieletnich w środowisku wielkomiejskim (Alicja Elżbieta Kałużyńska), typy doświadczenia religijnego dziennikarza (Jakub Koper) oraz dziesiątki kwestionariuszy ankiet i wywiadów do prac licencjackich i magisterskich.

25 Ondrej Štefaňak. Wartości moralne maturzystów słowackich. Na przykładzie diecezji spiskiej. NORBERTINUM. Lublin 2013.

26 Janusz Mariański. Socjologia i moralność. Czym jest i dokąd zmierza socjologia moralności? Wydawnictwo Adam Marszałek. Toruń 2019 s. 206-216.

„W socjologii polskiej skupiliśmy się na bardzo szczegółowym opisie wydarzeń dziejących się na naszych oczach. Socjologów zajęły zmiany klasowe, społeczne, populacyjne, które w momencie przełomowym uległy przyspieszeniu. Od dawna jestem przekonany, że dla socjologii nie są ważne fakty, lecz mapa społeczna, czyli teoria. Jedynym usprawiedliwieniem dla braku tej mapy jest krótki horyzont czasowy. Kilkanaście lat to nie jest dużo”²⁷. Profesor Piotr Sztompka jest przekonany, że kiedyś socjologia dopracuje się precyzyjniejszych metod wyrażania wiedzy o płynnych aspektach życia społecznego. Wyróżnia on sześć głównych wartości, bez których nie będą działać ani demokracja ani instytucje państwa i społeczeństwa (zaufanie, lojalność, wzajemność, solidarność, szacunek i sprawiedliwość)²⁸.

W personalistycznej socjologii moralności akcentujemy nie tyle społeczeństwo jako odrębną całość społeczną kształtującą moralność, lecz to, jak ujmuje to Piotr Sztompka, że społeczeństwo jest w ustawicznej fazie stawania się, że stanowi ono „produkt” aktywności ludzkiej, efekt ludzkich decyzji i wyborów. Nie jest ono stabilnym bytem, lecz swoistym procesem, a więc nie tyle istnieje, ile raczej nieustannie staje się²⁹. W poszukiwaniu punktu stałego w rozwijającym się społeczeństwie wskazujemy na osobę ludzką. Tylko człowiek jako osoba jest zdolny do przeżywania wartości i norm moralnych oraz wartości związanych z *sacrum* (wartości religijne). To, co jest stałe w moralności, musimy odnieść nie tyle do zmiennych, społecznie uwarunkowanych wartości i norm, lecz do struktury naszego człowieczeństwa. Leszek Kołakowski wskazuje w tym kontekście na „bytową strukturę człowieczeństwa”, na godność ludzką. Poprzez odniesienie moralności do godności człowieka dobro i zło nie są tylko przypadkową grą sił społecznych, ale stanowią realną jakość rzeczywistości, trwałą i zmienną zarazem³⁰.

Socjologia moralności ujęta w paradygmacie personalistycznym wskazuje na człowieka, który w swoich postawach i zachowaniach wobec innych ludzi kształtuje je w zależności od tego, jak innych i siebie pojmuje jako człowieka. Socjologia moralności i socjologia wartości, tak jak je pojmowaliśmy w naszych badaniach empirycznych, zajmuje się człowiekiem jako osobą, choć uwikłaną w różnorodne konteksty społeczne. Socjolog w swoich badaniach empirycznych zajmuje się wartościami, normami i innymi nakazami powinnościowymi oraz wzorami zachowań związanych z dobrem lub złem, które są uznawane w grupach społecznych lub w całym społeczeństwie³¹.

27 Scena życia codziennego. Rozmowa z prof. Piotrem Sztompką, socjologiem, o nastrojach społecznych. Rozmawiała Katarzyna Janowska. „Polityka” 2002 nr 41 s. 87.

28 Sześć niezbędnych zasad. Piotr Sztompka w rozmowie z Andrzejem Brzezieckim. „Znak” 2020 nr 2 s. 55-56.

29 Piotr Sztompka. Przestrzeń życia codziennego. W: Barwy codzienności. Analiza socjologiczna. Red. Małgorzata Bogunia-Borowska. Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR. Warszawa 2009 s. 30.

30 Leszek Kołakowski. O prawie naturalnym. „Gazeta Wyborcza” 2006 nr 210 s. 8-9.

31 Przedruk z: Janusz Mariański. Wartość/wartości. W: Leksykon socjologii moralności. Podstawy – teorie – badania – perspektywy. Red. Janusz Mariański. Zakład Wydawniczy NOMOS. Kraków 2015 s. 877-882.

§2. Kwestionariusze ankiet i wywiadów z socjologii wartości i norm

Wartości życiowe młodzieży (Janusz Mariański, Irena Wrońska, 1997) KWESTIONARIUSZ ANKIETY

1. Przedstawiamy Tobie dwa twierdzenia, które ludzie czasami wypowiadają na temat dobra i zła. Które jest bliższe Tobie?

A) Istnieją całkowicie jasne kryteria określające, co jest dobre, a co złe. Mają one zastosowanie do każdego, niezależnie od okoliczności.

B) Nie ma jasnych i absolutnych kryteriów określających, co jest dobre, a co złe. Dobro i zło zależy w znacznej mierze od okoliczności

1. Zgadzam się z twierdzeniem A
2. Zgadzam się z twierdzeniem B
3. Nie zgadzam się z obu twierdzeniami
4. Nie umiem powiedzieć

2. Ludzie różnią się między sobą w poglądach na to, jak dalece ich postępowanie powinno być podporządkowane pewnym ogólnym zasadom moralnym. Który z podanych poglądów zbliżony jest do Twojego zdania na ten temat?

1. Należy mieć wyraźne zasady moralne i nigdy od nich nie odstępować
2. Należy mieć wyraźne zasady moralne, ale w pewnych sytuacjach można od nich odstąpić, byleby to były sytuacje wyjątkowe
3. Należy mieć pewne zasady moralne, ale nie ma w tym nic złego, kiedy się od nich odstępuje w związku z wymaganiami różnych sytuacji życiowych
4. Nie należy wiązać swego postępowania z określonymi z góry zasadami moralnymi, ale powinno się w zależności od sytuacji znajdować właściwe sposoby postępowania i zachowania

3. Czy zgadzasz się, czy też nie zgadzasz się z następującymi stwierdzeniami: (proszę wstawić znak „x” w tabeli zgodnie ze swoim przekonaniem)

	Zdecydowanie się zgadzam	Zgadzam się	Ani się zgadzam, ani nie zgadzam	Nie zgadzam się	Zdecydowanie się nie zgadzam	Trudno powiedzieć
1. O tym, czym jest dobro i zło, powinny decydować prawa Boże						
2. O tym, czym jest dobro i zło, powinno decydować społeczeństwo						
3. To, czym jest dobro i zło, powinno być wewnętrzną sprawą każdego człowieka						

4. Proszę zastanowić się przy każdym przykazaniu i określić, czy ma ono dzisiaj zastosowanie całkowite, częściowe lub żadne dla Ciebie i dla większości ludzi. Proszę wstawić jeden z następujących numerów „dla Ciebie” i „dla większości ludzi”

1. Ma zastosowanie całkowite
2. Ma zastosowanie częściowe
3. Nie ma żadnego zastosowania
4. Nie umiem powiedzieć

	dla Ciebie	dla większości ludzi
1.Nie będziesz miał Bogów cudzych przede mną		
2.Nie będziesz brał imienia Pana Boga Twego nadaremnie		
3.Pamiętaj, abyś dzień święty święcił		
4.Czczij ojca swego i matkę swoją		
5.Nie zabijaj		
6.Nie cudzołóż		
7.Nie kradnij		
8.Nie mów fałszywego świadectwa przeciw bliźniemu swemu		
9.Nie pożądaj żony bliźniego swego		
10.Nie pożądaj żadnej rzeczy bliźniego twego		

5. Czy Twoim zdaniem niżej podane zachowania są zawsze złe lub dobre, czy też mogą być złe lub dobre w zależności od okoliczności? Wstaw znak „x” w tabeli zgodnie ze swoim przekonaniem

	zawsze dobro	zawsze zło	to zależy
kłamstwo			
prawdomówność			
kradzież			
posłuszeństwo			
solidarność			
troska o „czyste ręce”			
przebaczenie win			
pokora			
dyskrecja			
stałość przekonań			
miłosierdzie			
tolerancja			
trzymanie się zasad			
szacunek dla starszych			
stawianie ponad wszystko własnej korzyści			

6. Jaki jest Twój stosunek do zasad moralnych religii katolickiej? Zaznacz tę odpowiedź, do której zbliżają się Twoje poglądy:

1. Zasady moralne katolicyzmu są najlepszą i wystarczającą moralnością
2. Wszystkie zasady katolicyzmu są słuszne, ale wobec skomplikowania życia trzeba je uzupełniać jakimiś innymi zasadami
3. Większość zasad moralnych katolicyzmu jest słuszna, lecz nie ze wszystkimi się zgadzam, a ponadto te, które są słuszne, na pewno nie wystarczają człowiekowi
4. Moralność religijna jest mi obca, ale niektóre zasady moralne katolicyzmu uważam za słuszne
5. Zasady moralne katolicyzmu są mi całkowicie obce

7. Na temat wzajemnego stosunku między religią i moralnością można spotkać wiele różnych poglądów. Który z przytoczonych jest najbliższy Twoim własnym poglądom?

1. Tylko religia może uzasadnić słuszne nakazy moralne
2. Dla mnie religia uzasadnia moje reguły moralne, ale sądzę, że można je sobie uzasadnić i bez niej
3. Nie czuję potrzeby uzasadniania moralności przez religię, wystarczy mi własne sumienie
4. Nie interesuję się tą sprawą

8. Czy jest ktoś, kogo cenisz i chciałbyś go naśladować w życiu?

1. Tak
2. Nie

9. Jeżeli tak, to kogo?

10. Kto ma wpływ na kształtowanie się Twoich przekonań moralnych?

1. Nauczyciele
2. Ludzie z najbliższego otoczenia
3. Rodzice
4. Księża
5. Działacze organizacji młodzieżowych
6. Prasa, radio, telewizja
7. Koledzy i koleżanki
8. Inni ludzie lub instytucje
9. Żadna z tych osób i instytucji
10. Trudno powiedzieć

11. Czy Twoim zdaniem ludzie powinni sami wyrabiać sobie zdanie o tym, co jest dobre, a co złe, czy też przyjmować opinie autorytetów, tj. ludzi cieszących się szacunkiem?

1. przyjmować opinię autorytetów
2. częściowo przyjmować opinię autorytetów, a częściowo wyrabiać sobie własne zdanie
3. wyrabiać sobie własne zdanie
4. trudno powiedzieć

12. Jedni twierdzą, że w każdym człowieku tkwi dobro i zło. Inni mówią, że każdy człowiek jest zasadniczo dobry albo zły. Z jakim punktem widzenia zgadzasz się?

1. dobro i zło jest w każdym człowieku
2. każdy jest zasadniczo dobry
3. każdy jest zasadniczo zły
4. nie umiem odpowiedzieć

13. Jacy, Twoim zdaniem, są na ogół ludzie wobec siebie?

1. życzliwi
2. obojętni
3. nieżyczliwi lub złośliwi
4. różni w różnych okolicznościach
5. nie umiem powiedzieć

14. Człowiek często znajduje się w sytuacji, kiedy jego własny interes jest sprzeczny z interesem innych ludzi. Jak Twoim zdaniem należy postępować w takich sytuacjach?

1. należy brać pod uwagę przede wszystkim interesy innych ludzi
2. ważniejsze są interesy innych ludzi, ale mimo to interesów własnych nie należy lekceważyć
3. należy szukać wyjścia pośredniego między interesem własnym a cudzym
4. choć jest rzeczą naturalną dbanie przede wszystkim o własny interes, należy w miarę możliwości uwzględniać i cudze interesy
5. lepsze jest konsekwentne kierowanie się jedynie własnym interesem niż udawanie przed sobą i innymi, że można postępować inaczej
6. nie umiem powiedzieć

15. Na temat udzielania bliźniemu pomocy istnieją różne opinie. Która z przedstawionych poniżej opinii odpowiada Tobie najbardziej?

1. dobrze jest, gdy każdy liczy tylko na siebie, ponieważ nie ma konieczności pomagania mu
2. dobrze jest pomagać innym, bo można potem liczyć na pomoc z ich strony
3. dobrze jest pomagać innym, nawet wtedy, gdy samemu nic się z tego nie ma
4. nie umiem odpowiedzieć

16. Co sądzisz na temat okazywania ludziom zaufania?

1. należy ufać każdemu człowiekowi, dopóki nie zawiedzie zaufania
2. ufać można tylko temu, kogo się dobrze poznało
3. nie należy wierzyć ludziom, ufać można tylko samemu sobie
4. nie umiem powiedzieć

17. Zdarza się często, że pomagamy innemu człowiekowi, a ten nie odwdzięcza się, chociaż ma okazję. Jak Twoim zdaniem należy postępować w podobnych sytuacjach?

1. nie należy pomagać tym, którzy nigdy nie starają się odwdzięczyć
2. niewdzięczność należy potępiać, ale trudno pomagać tylko tym, którzy się odwdzięczają
3. pomagając innym, nie powinno się w ogóle brać pod uwagę, czy ktoś się odwdzięczy, czy nie
4. nie umiem powiedzieć

18. Czym jest według Ciebie miłość bliźniego?

1. to darzenie drugiego człowieka głębokim uczuciem
2. to odpowiedzialne i bezinteresowne poszukiwanie dobra w drugim człowieku
3. to spełnienie wszystkich pragnień drugiego człowieka
4. inna odpowiedź, jaka?
5. trudno powiedzieć

19. Czy zgadzasz się z następującymi opiniami? (proszę wstawić znak „x” w tabeli zgodnie ze swoimi przekonaniem)

	tak	nie	to zależy
1. Ten, kto chce żyć zgodnie z zasadą „miłuj bliźniego, jak siebie samego”, szkodzi tylko sobie			
2. Trzeba się przede wszystkim troszczyć o to, by dorównać innym, w przeciwnym razie nie ma się nic z życia			
3. Jest rzeczą niemożliwą kochać nieprzyjaciół			

20. Proszę powiedzieć, w jakim stopniu uważasz następujące sprawy za ważne w Twoim życiu. Proszę wstawić „x” we właściwą kratkę

	bardzo ważne	raczej ważne	niezbyt ważne	w ogóle nieważne	trudno powiedzieć
1.praca					
2.rodzina					
3.przyjaciele i znajomi					
4.czas wolny					
5.polityka					
6.religia					

21. Które z wymienionych poniżej wartości uważasz za najważniejsze w swoim życiu? Proszę wstawić znak „x” najwyżej do pięciu odpowiedzi

1. dobrobyt
2. sława
3. władza
4. spokojne życie
5. dużo przygód
6. silny charakter
7. szczęście rodzinne
8. ciekawa praca
9. szacunek ludzki
10. wiara religijna
11. grono przyjaciół
12. świadomość, że jest się potrzebnym innym ludziom
13. pomyślność ojczyzny
14. spokój w narodzie
15. wielka wzajemna miłość
16. pomagać innym ludziom
17. wykształcenie
18. coś jeszcze, co?

22. Którą z wyżej wymienionych spraw cenisz najbardziej? Proszę wpisać numer tej odpowiedzi

23. Czego najbardziej obawiasz się w życiu? Proszę wstawić znak „x” w kratkę zgodnie ze swoim przekonaniem

1. ciężkiej choroby, utraty zdrowia, kalectwa
2. źle ułożonego życia, nieudanego małżeństwa, rozbicia rodziny
3. straty kogoś bliskiego
4. biedy, nędzy
5. nienawiści i zawiści ludzkiej
6. poczucia osamotnienia, braku przyjaciół, kolegów
7. bezbarwnego i nudnego życia
8. uświadomienia sobie pod koniec życia, że było ono puste i zmarnowane
9. braku powodzenia w realizacji planów związanych z nauką lub pracą

10. odejścia w jakimś okresie życia od ideałów, marzeń, które kiedyś wydawały się bardzo ważne
11. ośmieszenia, kompromitacji
12. nie obawiam się niczego
13. inne obawy (jakie?)

24. Co Twoim zdaniem przede wszystkim nadaje sens ludzkiemu życiu? Proszę zaznaczyć nie więcej niż pięć odpowiedzi

1. miłość, wielkie uczucie
2. zdobycie ludzkiego zaufania i przyjaciół
3. znalezienie własnego miejsca w społeczeństwie oraz poczucie, że jest się w nim przydatnym i potrzebnym
4. szczęście rodzinne
5. pieniądze, dobrobyt, komfort życia, przyzwoita pozycja materialna
6. wykształcenie, dążenie do wiedzy
7. praca, którą się lubi
8. bogactwo wrażeń, zakosztowanie wszystkiego choćby za cenę przykrości
9. zdobycie indywidualności, własnego stylu, umiejętności bycia sobą
10. wiara w jakąś wielką ideę
11. głęboka wiara religijna
12. działanie i dążenie do wybranego celu
13. pozostawienie po swoim życiu jakiegoś trwałego śladu
14. spokojne życie bez żadnych niespodzianek
15. coś jeszcze innego nadaje sens życiu ludzkiemu (co?)

25. Która z niżej podanych wartości stanowi Twój ostateczny cel życia? Proszę wybrać pięć możliwości

1. osiągnięcie zbawienia wiecznego
2. zabezpieczenie trwałego pokoju na świecie
3. zwycięstwo socjalizmu
4. ofiarna praca dla społeczeństwa
5. triumf Kościoła w świecie
6. zachowanie wiary w Boga
7. uwolnienie ludzi od przesądów religijnych
8. zlikwidowanie nędzy i głodu na świecie
9. braterstwo między narodami
10. sprawiedliwość i równość na świecie
11. umiejętność nadawania sensu własnemu życiu
12. poszanowanie godności i praw człowieka
13. praca i poświęcenie dla swoich dzieci
14. poświęcenie dla dobra ojczyzny
15. osiągnięcie dobrobytu
16. szczęście rodzinne
17. zyskanie sławy
18. pozostawienie czegoś po sobie

19. przeżyć jak najwięcej
20. mądrość
21. doskonałość duchowa
22. coś jeszcze, co?

26. Którą z wybranych odpowiedzi w poprzednim pytaniu uważasz za najważniejszą? Proszę wpisać numer tej odpowiedzi

27. W jakim stopniu wymienione niżej wartości są ważne dla Ciebie? Proszę wstawić „x” w odpowiedniej rubryce

	bardzo ważne	raczej ważne	niezbyt ważne	w ogóle nieważne	trudno powiedzieć
1.dobry zawód					
2.wielka, odwzajemniona miłość					
3.rodzina, szczęście rodzinne					
4.przyjaciele, znajomi					
5.zdrowie dziecka					
6.zdrowie własne					
7.czas wolny, możliwość odpoczynku					
8.praca, możliwość pracy					
9.własne gospodarstwo, ziemia					
10.wolność					
11.dobra materialne, dobrobyt					
12.religia, wiara					
13.wykształcenie					

28. Czy poświęcił(a)byś zdrowie w imię którejś z wymienionych wartości?

1. tak
 2. nie
- Jeśli tak, to dla jakiej? (proszę wpisać numer)

29. Czy poświęcił(a)byś życie w imię którejś z wymienionych wartości?

1. tak
 2. nie
- Jeśli tak, to dla jakiej? (proszę wpisać numer)

30. Jak oceniasz swój stan zdrowia?

1. bardzo dobry
2. dobry
3. dostateczny
4. mierny
5. zły

31. Proszę powiedzieć, czy palisz papierosy. Proszę wstawić znak w odpowiednim miejscu

1. tak – bardzo dużo (20-40 papierosów dziennie)
2. tak – palę, ale mniej (10-20 papierosów dziennie)
3. tak – palę mało (od 5 do 10 papierosów dziennie)

4. tak – ale bardzo rzadko
5. nie palę wcale

32. Jak zwykle odpoczywasz?

1. przed telewizorem
2. czytając książkę, gazetę
3. śpiąc
4. spacerując
5. rozmawiając z sąsiadami
6. bawiąc się z dziećmi
7. modląc się (idę do kościoła)
8. chwila ciszy, refleksja
9. inne sposoby (jakie?)

33. Czy myślisz, że stan naszego zdrowia zależy od nas samych?

1. tak
2. nie
3. nie wiem

34. Jeśli tak, to co ma wpływ na zdrowie?

	tak, korzystny	tak, niekorzystny	nie ma wpływu
1.odżywianie z ograniczoną ilością mięsa			
2.praca fizyczna, po której człowiek czuje się zmęczony			
3.palenie papierosów			
4.przebywanie w zadymionym pomieszczeniu			
5.posiadanie życzliwych przyjaciół, sąsiadów			
6.najadanie się zawsze do syta, „aż się odbije”			

35. Jak jest Twoja opinia w sprawie stosowania środków antykoncepcyjnych (zaznacz wybraną odpowiedź)

- A) odrzucam je zdecydowanie:
1. z powodów religijnych
 2. z powodów moralnych
 3. z przyczyn zdrowotnych
- B) w pewnych sytuacjach uważam stosowanie ich za dopuszczalne:
1. jeżeli kobieta nie chce mieć dziecka
 2. jeżeli kobieta ma już zbyt wiele dzieci
 3. jeżeli urodzenie dziecka łączyłoby się z utratą zdrowia kobiety
 4. z powodu rozprzestrzeniania się wirusa HIV
- C) trudno powiedzieć

36. Jaka jest Twoja opinia na temat przerywania ciąży? (zaznacz wybraną odpowiedź)

- A) potępiam je zdecydowanie:
1. z powodów religijnych
 2. z powodów moralnych
 3. z przyczyn zdrowotnych

B) w pewnych sytuacjach uważam stosownie je za dopuszczalne:

1. gdy kobieta jest w trudnej sytuacji materialnej
2. jeżeli kobieta jest niezamężna
3. gdy kobieta została zgwałcona
4. jeżeli kobieta ma zbyt wiele dzieci
5. jeżeli przypuszcza się, że dziecko urodziłoby się z jakąś ciężką wadą
6. jeżeli przewiduje się, że urodzenie dziecka łączyłoby się z niebezpieczeństwem dla matki
7. jeżeli kobieta nie chce mieć dziecka

C) trudno powiedzieć

37. Czy zdarza się, że przy rozwiązaniu problemów życiowych uciekasz się do niżej podanych środków?

	nie wierzę w to	nie znam tego	nie mam o tym zdania	nie praktykuję, ale coś się za tym kryje	próbowałem(am) i jest w tym coś z prawdy	stosuje systematycznie
horoskopy i astrologia						
zdrowotne wpływy kamieni i innych przedmiotów						
wróźby z kart, linii rąk i jasnovidzenie itp.						
terapia za pomocą praktyk fizycznych, np. bioenergetyka						
psychoterapia (terapia indywidualna i grupowa)						
wahadełko						
uzdrowienie przez osoby o szczególnych predyspozycjach						
Yoga itp.						

38. Proszę zaznaczyć, w jakim stopniu zgadzasz się z każdym z poniższych stwierdzeń dotyczących zdrowia?

	zdecydowanie tak	raczej tak	raczej nie	zdecydowanie nie
Jeżeli będę właściwie postępować, łatwo mi będzie zachować dobry stan zdrowia				
Łatwo mi utrzymać dobry stan zdrowia, bo od urodzenia mam zdrowy organizm				
Wydaje mi się, że zachowanie dobrego stanu zdrowia to w moim przypadku kwestia szczęścia				
Kiedy zachoruję, to dlatego, że nie dbałam o siebie				
Wydaje mi się, że w mojej rodzinie po prostu mamy skłonności do chorowania				

39. Czy poniższe sytuacje mogą poniżyć godność pielęgniarki? Proszę wstawić znak „x” w tabeli zgodnie ze swoim przekonaniem

	Nie poniża	Poniża, ale nie zawsze	Zdecydowanie poniża	Nie wiem
rozpowszechnianie nieprawdziwych informacji o współpracownikach i znajomych				
nie przyznawanie się zwierzchnikom lub współpracownikom do popełnionego błędu lub działania sprzecznego z dobrem pacjenta				
zgoda na uczestniczenie w zabiegach naruszających prawa do życia				
brak odwagi w obronie niesłusznie posądnego lub ukaranego współpracownika				
przyjmowanie prezentów od pacjentów w czasie ich pobytu w szpitalu				
przyjmowanie prezentów z chwilą opuszczenia przez nich szpitala				
brak troski o swój wygląd zewnętrzny				
modyfikacja dawki leczniczej leku p/bólowego lub innych w celu łagodzenia dokuczliwych objawów (duszność, nudności, wymioty, lęk, delirium) u chorych objętych opieką paliatywną przez pielęgniarkę oddziałową				
zwracanie uwagi przez lekarza w obecności pacjenta				
wykonywanie defibrylacji u chorego bez przeszkolenia specjalistycznego na zlecenie lekarza				
wykonywanie intubacji dotchawiczej w sytuacjach nagłych bez przeszkolenia specjalistycznego na zlecenie lekarza				
zakładanie cewnika do pęcherza moczowego i usuwanie założonego cewnika u mężczyzny				

40. Czy zgadzasz się z następującymi opiniami? Proszę wstawić znak „x” w odpowiednim miejscu

	zdecydowanie tak	raczej tak	raczej nie	zdecydowanie nie	trudno powiedzieć
każdy człowiek ma prawo do życia					
eutanazja w przypadku nieuleczalnie chorych jest dozwolona					
eutanazja w przypadku dzieci w III-cim stopniu niedorozwoju umysłowego – idiotyzmu jest konieczna					
kobieta będąca w ciąży może dokonać aborcji z przyczyn społecznych					
aborcja jest dopuszczalna z różnych przyczyn					
zapłodnienie „in vitro” jest dopuszczalne					

41. Czego Twoim zdaniem oczekują pacjenci od pielęgniarek? Postaw znak „x” w tabeli zgodnie z Twoim przekonaniem

	Bardzo często	Dość często	Rzadko	Wcale	Nie wiem
bieżącej obserwacji ich stanu zdrowia					
instruktażu i wskazówek dotyczących samopielęgnacji					
organizacji i planowania czynności pielęgnacyjno-opiekuńczych					
dobrego kontaktu z rodziną					
sprawnego pobierania krwi z żył					
stworzenia atmosfery pobytu w sali chorych					
lepszych warunków organizacyjno-materialnych, np. wygląd sal					
postawy opiekuńczej					

42. Czy zgadzasz się z następującymi opiniami uzasadniającymi wartość pracy pielęgniarki?

	zdecydowanie tak	raczej tak	raczej nie	nie	trudno powiedzieć
praca zapewnia godziwe warunki utrzymania					
stwarza możliwości poznania wielu interesujących ludzi					
zmusza do stałego pogłębiania wiedzy o człowieku					
odpowiada mojemu charakterowi					
pozwala na łagodzenie i zmniejszenie cierpienia ludzi chorych					
ułatwia dostęp do świadczeń lekarsko-pielęgniarskich dla siebie i dla swej rodziny					
rozwija osobowość człowieka					
daje radość dzięki świadczeniom stałej pomocy i opieki ludziom					
zbliża mnie do Boga					
bez pracy pielęgniarek nie funkcjonowałby cały system ochrony zdrowia					

43. Czy zgadzasz się, czy też nie zgadzasz się z następującymi stwierdzeniami? Proszę wstawić znak „x” zgodnie ze swoim przekonaniem

	Zgadzam się	Nie zgadzam się	Trudno powiedzieć
Czepek jest symbolem dumy zawodowej			
Czepek jest przeżytkiem i daje poczucie niższości			
Czepek powinno się nosić tylko na wielkie uroczystości			
Czepek utrudnia pracę zawodową			
Czepek niszczy włosy			
Czepek ułatwia ochronę działalności zawodowej			

44. Opisz krótko, dlaczego zdecydowałaś(łeś) się na wybór szkoły pielęgniarstwa?

45. Czy zgadzasz się lub nie zgadzasz z następującymi stwierdzeniami? Postaw znak „x” w odpowiednim miejscu

	Zgadzam się	Nie zgadzam się	To zależy	Nie wiem
zawsze należy mówić prawdę				
nie zawsze można mówić prawdę, bo jest wielu fałszywych ludzi				
zawsze należy informować chorego o rezultatach diagnozy lekarskiej				
zawsze należy informować o celowości i rodzaju czynności pielęgnacyjno-rehabilitacyjnych				

46. Jak Twoim zdaniem pielęgniarki powinny zwracać się do starszych pacjentów? Postaw znak „x” w odpowiednim miejscu

	Zgadzam się	Nie zgadzam się	Trudno powiedzieć
w formie „babciu” i „dziadku”			
w formie bezosobowej			
w formie Pan/Pani			

47. Jakim według Ciebie poważaniem w społeczeństwie cieszy się zawód pielęgniarki?

1. bardzo dużym
2. dużym
3. przeciętnym
4. małym
5. bardzo małym
6. żadnym
7. trudno powiedzieć

Na zakończenie prosimy o udzielenie kilku informacji o sobie

48. Płeć

1. kobieta
2. mężczyzna

49. Wiek (ile ukończonych lat?)

50. Typ szkoły

Klasa (Rok studiów)

51. Stałe miejsce zamieszkania:

1. wieś
2. miasto lub osiedle do 20 tys. mieszkańców
3. miasto od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców
4. miasto ponad 100 tys. mieszkańców

52. Ile masz rodzeństwa oprócz Ciebie?

1. jedno
2. dwoje
3. troje i więcej
4. jestem jedynakiem (jedynaczką)

53. Jaka jest Twoja sytuacja rodzinna?

1. mam obydwójce rodziców
2. rodzice są rozwiedzeni (lub w separacji)
3. jedno z rodziców zmarło
4. inna sytuacja (jaka?)

54. Przynależność do organizacji społeczno-politycznych:

1. nie należę
2. należę i jestem mało aktywnym członkiem
3. należę i działam aktywnie
4. jeżeli należysz do organizacji, to do jakich?

55. Jak oceniasz najogólniej sytuację materialną swojej rodziny?

1. wyraźnie dobra
2. dość dobra
3. przeciętna
4. raczej zła
5. zdecydowanie zła

56. Jakie jest wykształcenie Twoich rodziców (opiekunów)? Ojciec Matka

1. niepełne podstawowe
2. podstawowe
3. zasadnicze zawodowe
4. średnie
5. pomaturalne
6. niepełne wyższe
7. wyższe

57. Pochodzenie społeczne

1. inteligenckie
2. robotnicze
3. chłopskie
4. inne (jakie?)

58. Czy jesteś katolikiem?

1. tak
2. nie
3. trudno powiedzieć

59. Jaki jest Twój stosunek do wiary?

1. głęboko wierzący
2. wierzący
3. niezdecydowany, ale przywiązany do tradycji religijnej
4. obojętny
5. niewierzący

60. Jaki jest Twój stosunek do praktyk religijnych?

1. praktykuję w każdą niedzielę i czasami w dni powszednie
2. praktykuję w każdą niedzielę
3. praktykuję dwa, trzy razy w miesiącu
4. praktykuję raz w miesiącu
5. praktykuję kilka razy w roku lub rzadziej
6. w ogóle nie praktykuję

61. Twoje uwagi o ankiecie
.....

Zawód nauczyciela Liceum Ogólnokształcącego w Polsce

(Marcin Drewicz, 2000)

ANKIETA ANONIMOWA

Bardzo dziękujemy, że zgodziła się Pani / zgodził się Pan wziąć udział w naszym badaniu ankietowym. Ankieta jest anonimowa. Uzyskane wyniki badania posłużą wyłącznie jako materiał statystyczny do opracowania w celach naukowych.

WSKAZÓWKI JAK WYPEŁNIĆ ANKIETĘ

Udzielenie odpowiedzi na większość pytań polega na zakreśleniu w kółko numeru, przy którym właściwą odpowiedź zamieszczono w zestawie. Jeśli żadna z zaproponowanych odpowiedzi nie wyraża dokładnie Pani/Pana poglądów, prosimy wpisać własną w punkcie „inne”. W kilku innych przypadkach należy zakreślić prostokąt, w którym znajduje się właściwa odpowiedź (typu „liczba prowadzonych lekcji”). Właściwej odpowiedzi udziela więc Pani/Pan zawsze poprzez zaznaczenie numeru, przy którym ona stoi lub prostokąt, w którym się ona znajduje. Na niektóre pytania należy wpisać krótką odpowiedź (typu „nazwa mojego przedmiotu”).

Przy pytaniach zamieszczono szczegółowe wskazówki drukowane kursywą. Prosimy o dokładne przeczytanie pytania, wskazówek i wszystkich propozycji odpowiedzi przed wyborem którejś z nich lub wpisaniem odpowiedzi własnej. Brak wskazówek oznacza, że liczba odpowiedzi może być dowolna.

1. Nazwa miejscowości, w której znajduje się szkoła:

2. Dlaczego Pani/Pan wybrał(a) zawód nauczyciela?

Proszę starać się zaznaczyć nie więcej niż dwie odpowiedzi.

1. Ponieważ lubię pracę z młodzieżą.
2. Ze względu na tradycje rodzinne.
3. Żeby wykonywać zawód zgodny z kierunkiem wykształcenia.
4. Żeby zyskać uznanie w moim środowisku.
5. Żeby mieć stałe dochody.
6. Aby przekazać młodzieży ważne treści.
7. Przypadkowo.
8. Inne motywy; jakie?:

3. Dlaczego Pani/Pan wybrał(a) liceum ogólnokształcące jako miejsce pracy?

Proszę starać się zaznaczyć nie więcej niż trzy odpowiedzi.

1. Ponieważ praca z dziećmi do 14 lat nie pociąga mnie.
2. Ponieważ młodzież licealna prezentuje wyższy poziom intelektualny i obyczajowy.
3. Tu mogę najpełniej wyrazić się w mej pracy.
4. Tu uczestniczę w formowaniu nowego pokolenia inteligencji polskiej.
5. Jest tu lepsze towarzystwo (tzw. atmosfera).
6. Równie chętnie pracował(a)bym w szkole podstawowej.
7. Równie chętnie pracował(a)bym w innego typu szkole ponadpodstawowej.

8. Równie chętnie wykonywał(a)bym inną pracę.
9. Wtedy, gdy kończyłam(em) studia, obowiązywał nakaz pracy.
10. Inne motywy; jakie?:

4. Jakiego przedmiotu Pani/Pan uczy?

1. Przedmiot główny:
2. Inny(e) przedmioty:

5. Jakie ma Pani/Pan przygotowanie zawodowe?

Proszę zaznaczyć właściwą odpowiedź (odpowiedzi).

1. Magister uniwersytetu z przygotowaniem pedagogicznym; studia dzienne.
2. Magister wyższej szkoły pedagogicznej; studia dzienne.
3. Magister uniwersytetu bez przygotowania pedagogicznego; studia dzienne.
4. Magister uniwersytetu z przygotowaniem pedagogicznym; studia zaoczne.
5. Magister wyższej szkoły pedagogicznej; studia zaoczne.
6. Magister uniwersytetu bez przygotowania pedagogicznego; studia zaoczne.
7. Magister politechniki, akademii rolniczej, ekonomicznej, innej zawodowej; studia dzienne.
8. Magister politechniki, akademii rolniczej, ekonomicznej, innej zawodowej; studia zaoczne.
9. Studia Nauczycielskie.
10. Licencjat.
11. Doktorat.
12. Jestem w trakcie studiów magisterskich.
13. Inne:

6. Ile lat pracuje Pani/Pan w zawodzie nauczyciela liceum ogólnokształcącego?

Proszę zakreślić odpowiednie pole.

1-5	6-10	11-15	16-20	21-25	26-30	31-35	36-40	41-45	Ponad 45	lat
-----	------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------------	-----

7. Ile lat pracuje Pani/Pan w tej szkole? Proszę zakreślić odpowiednie pole.

1-5	6-10	11-15	16-20	21-25	26-30	31-35	36-40	41-45	Ponad 45	lat
-----	------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------------	-----

8. Jeśli przed podjęciem pracy jako nauczyciel w liceum ogólnokształcącym wykonywał(a) Pani/Pan inny zawód (np. nauczyciel szkoły podstawowej), proszę podać, jaki to zawód (zawody) ...

.....

9. Które z podanych poniżej (w porządku alfabetycznym) zawodów cieszą się w Polsce większym poważaniem i uznaniem, niż zawód nauczyciela liceum ogólnokształcącego?

Proszę o zakreślenie liczb przy nazwach tych zawodów.

1. Asystent na uniwersytecie	12. Oficer zawodowy w randze kapitana
2. Dyrektor fabryki	13. Policjant
3. Działacz partii politycznej	14. Poseł do sejmiku
4. Dziennikarz	15. Profesor uniwersytetu
5. Górnik	16. Przedsiębiorca, właściciel firmy
6. Inżynier pracujący w fabryce	17. Referent w biurze
7. Ksiądz	18. Robotnik budowlany niewykwalifikowany
8. Lekarz	19. Rolnik indywidualny na średnim gospodarstwie

9. Makler giełdowy	20. Minister
10. Właściciel małego sklepu	21. Sędzia
11. Nauczyciel szkoły podstawowej	22. Tokarz, robotnik wykwalifikowany
12. Nauczyciel szkoły średniej innego typu	

10. Jeśli sądzi Pani/Pan, że istnieją zawody, które cieszą się w Polsce większym poważaniem i uznaniem niż zawód nauczyciela liceum ogólnokształcącego {co zaznaczył(a) Pani/Pan powyżej}, proszę uzasadnić swoją opinię. Proszę starać się zacytować nie więcej niż trzy odpowiedzi.

1. Wykonywanie tych zawodów wymaga więcej odpowiedzialności.
2. Wykonywanie tych zawodów wymaga wykształcenia wyższego niż nauczycielskie.
3. Wykonywanie tych zawodów wymaga więcej odwagi.
4. Wykonywanie tych zawodów wymaga większego poświęcenia dla innych ludzi.
5. Praca osób wykonujących te zawody jest bardziej potrzebna ludziom, krajowi.
6. Zawód nauczyciela byłby szanowany, gdyby zarobki nauczycielskie były wyższe.
7. Zawód nauczyciela byłby bardziej szanowany, gdyby dawał swobodę twórczej pracy.
8. Inne:.....

11. Jakim poważaniem i uznaniem powinien cieszyć się w Polsce zawód nauczyciela liceum ogólnokształcącego?

*Poniżej podano w porządku alfabetycznym nazwy niektórych zawodów. Proszę o zakreślenie liczby przy nazwach tych zawodów, które Pani/Pana zdaniem, należałoby **zawsze darzyć jeszcze większym poważaniem i uznaniem** niż zawód nauczyciela liceum ogólnokształcącego.*

1. Asystent na uniwersytecie	13. Oficer zawodowy w randze kapitana
2. Dyrektor fabryki	14. Policjant
3. Działacz partii politycznej	15. Poseł do sejmu
4. Dziennikarz	16. Profesor uniwersytetu
5. Górnik	17. Przedsiębiorca, właściciel firmy
6. Inżynier pracujący w fabryce	18. Referent w biurze
7. Ksiądz	19. Robotnik budowlany niewykwalifikowany
8. Lekarz	20. Rolnik indywidualny na średnim gospodarstwie
9. Makler giełdowy	21. Minister
10. Właściciel małego sklepu	22. Sędzia
11. Nauczyciel szkoły podstawowej	23. Tokarz, robotnik wykwalifikowany
12. Nauczyciel szkoły średniej innego typu	

12. Jakie cele pracy nauczyciela są Pani/Panu najbliższe?

Proszę, zakreślając numery odpowiedzi, starać się wybrać nie więcej niż pięć pozycji.

1. Nie stawiam sobie jakichś konkretnych celów.
2. Staram się dorobić do budżetu rodzinnego.
3. Zadowolenie, że jako nauczyciel jestem szanowana/szanowany w mojej miejscowości (w moim środowisku).
4. Wykonywanie systematycznej, wygodnej i przyjemnej pracy.
5. Praca z ludźmi; kierowanie grupą.
6. Spożytkowanie wiedzy zdobytej na studiach.
7. Wychowanie młodzieży na porządnym ludzi.

8. Wychowanie młodzieży na dobrych katolików.
9. Wychowanie młodzieży w poczuciu tolerancji dla innych pokoleń.
10. Wychowanie chłopców na dobrych ojców, a dziewcząt na dobre matki.
11. Danie dobrego wykształcenia, dobrej znajomości mego przedmiotu i umiejętności z nimi związanych.
12. Wychowanie młodzieży na dobrych Polaków.
13. Dobrze przygotowanie do matury i do egzaminów na studia.
14. Aby młodzież potrafiła sprostać wyzwaniom, jakie niesie XXI wiek.
15. Aby młodzież jak najlepiej potrafiła się przystosować do życia w dzisiejszym społeczeństwie.
16. Inne:

13. Które ze wskazanych powyżej przez Panią/Pana celów pracy nauczyciela są najważniejsze?

*Proszę je ponumerować według ważności, wstawiając liczby porządkowe w kwadratach w kolumnie z prawej strony. Jeśli są takie cele, które posiadają dla Pani/Pana tę samą wagę, proszę je oznaczyć tą samą liczbą. Cel najważniejszy proszę oznaczyć liczbą „1”. Ponumerowane mogą być **tylko** te wartości, które Pani/Pan zaznaczył(a), odpowiadając na poprzednie pytanie!*

14. Czy są w Pani/Pana szkole koleżanki/koledzy, którzy w pracy nauczyciela stawiają sobie takie same cele co Pani/Pan?

Jedna odpowiedź!

1. Nie ma.
2. Trudno powiedzieć; nie znam kolegów na tyle dobrze.
3. Nie sądzę, by ktoś z kolegów był całkowicie zgodny ze mną.
4. Tak, sądzę że jest takich osób. (*proszę podać ile?*)

15. Co Pani/Pana zdaniem stoi na przeszkodzie w osiągnięciu przez nauczyciela celów, jakie Pani/Pana sobie stawia?

Proszę starać się zaznaczyć nie więcej niż pięć pozycji.

1. Nie widzę dziś takich przeszkód.
2. Nie wiem, nie rozważam tego problemu.
3. Krępujące przepisy państwowe, których trzymają się władze oświatowe.
4. Trudności współpracy, dogadania się z kolegami.
5. Destrukcyjna działalność kolegów o odmiennym niż moje poglądach.
6. Niewystarczające przygotowanie nauczycieli do pracy z młodzieżą.
7. Obojętność wielu nauczycieli na problemy młodzieży, edukacji, wychowania.
8. Brak motywacji nauczycieli do pracy wynikający ze wciąż niskiego poziomu zarobków.
9. Ingerencja Kościoła w sprawy szkoły.
10. Brak szkół o katolickim charakterze; konieczność pracy w takiej szkole, jaka jest.
11. Słaby poziom naukowy uczniów przychodzących do liceum.
12. Złe obyczaje i brak kultury osobistej u uczniów.
13. Niedbałość rodziców w wychowywaniu ich dzieci.
14. Inne:

16. Jak nauczyciel powinien Pani/Pana zdaniem pokonać przeszkody stojące mu na drodze do osiągnięcia celów.

Proszę zaznaczyć nie więcej niż dwie odpowiedzi.

1. Trudno; musi być tak jak jest.

2. Po co walczyć; lepiej opuścić szkolnictwo i poszukać sobie innej pracy.
3. Gdyby miał ofertę innej pracy, powinien opuścić szkolnictwo i skorzystać z niej.
4. To sprawa dyrektora i władz oświatowych; to oni powinni zarządzić.
5. Inne:

17. Czy w ostatnim roku szkolnym występowały w Pani/Pana pracy podane niżej działania?

Proszę starać się zakreślić nie więcej niż dwie odpowiedzi.

1. Ostatnio nie prowadziłam(em) zajęć innych niż lekcja w klasie.
2. Czasem zabierałam(em) niektóre klasy na lekcje (ćwiczenia) w terenie.
3. Uczestniczyłam(em) w przygotowaniu i realizacji corocznej „zielonej szkoły”.
4. W tych klasach, które chętnie uczę, przeprowadzałam(em) ciekawe, a nietypowe doświadczenia.
5. Poświęcałam(em) więcej czasu na pracę z lepszym uczniem (uczniemi).
6. Prowadziłam(em) kółko zainteresowań.
7. Niektóre lekcje przeprowadzałam(em) w formie gry, symulacji, przedstawienia.
8. Inne:

18. Kiedy i w jakich okolicznościach zdecydował(a) Pani/Pan o wyborze zawodu nauczyciela?

Proszę starać się zaznaczyć nie więcej niż trzy odpowiedzi.

1. Zawsze o tym myślałam(em).
2. Zaczęłam/zaczęłam o tym myśleć w szkole średniej.
3. Rodzina (znajomi) zachęcała mnie do tego.
4. Rodzina (znajomi) nie sprzeciwiała się.
5. Wybierając ten zawód postąpiłam(em) wbrew opinii rodziny (znajomych).
6. Wybierałam(em) pomiędzy kilkoma zajęciami, które z równą ochotą mogłabym/mógłbym wykonywać w życiu.
7. Decyzję podjęłam/podjąłem w okresie studiów.
8. Chciałam(em) iść dalej w studiowanej przeze mnie dziedzinie, a skończyło się na uczeniu w szkole.
9. W czasach, gdy kończyłam(em) studia, obowiązywał nakaz pracy.
10. Trzeba było zarabiać na życie i wtedy pojawiła się możliwość pracy w szkole.
11. Inne okoliczności; jakie?

19. Co według Pani/Pana jest osiągnięciem zawodowym nauczycieli liceum ogólnokształcącego?

Proszę starać się zakreślić nie więcej niż cztery odpowiedzi.

1. Jak najwięcej uczniów na studiach.
2. Wielu uczniów, którzy zamieszkają za granicą i będą tam zarabiać.
3. Wiele uczniów na dobrych posadach w Polsce.
4. Jak najwięcej uczniów, którzy będą szczęśliwymi małżonkami i rodzicami.
5. Jak najwięcej uczniów, którzy będą dobrze służyć niepodległej Polsce.
6. Jak najwięcej uczniów, którzy będą się w życiu kierować zasadami moralnymi.
7. Jak najwięcej uczniów, którzy będą się w życiu kierować zasadami religii.
8. Jak najwięcej uczniów o podobnych do moich sympatiach politycznych.
9. Jak najwięcej uczniów kierujących się w życiu zasadą tolerancji.
10. Jak najwięcej uczniów – dobrych fachowców w swej dziedzinie.
11. Inne:

24. Co stanowi dla Pani/Pana uczniów obowiązujące źródło wiedzy i umiejętności?

Pytanie dotyczy zakresu wiedzy i umiejętności obowiązującego wszystkich uczniów. Proszę zakreślić właściwą odpowiedź (odpowiedzi).

1. Wszystko to, o czym jest mowa na lekcji.
2. Lektura podręcznika.
3. Lektury dodatkowe.
4. Wyniki (wnioski) z prac dodatkowych.
5. Inne:

25. Jak Pani/Pan odbywa drogę do szkoły?

1. Pieszo.	5. Tramwajem
2. Własnym samochodem.	6. Pociągiem.
3. Ktoś mnie podwozi.	7. Rowerem.
4. Autobusem.	8. Inne:

26. Ile czasu zajmuje Pani/Panu dotarcie do szkoły?

Proszę zakreślić właściwe pole.

do 5 min.	5-10 min.	10-20 min.	20-30 min.	od 30 min. do 1 godz.	ponad godzinę
-----------	-----------	------------	------------	--------------------------	---------------

27. Jakie powinny być zarobki nauczycieli liceum ogólnokształcącego w Polsce?

*Poniżej podano w porządku alfabetycznym nazwy niektórych zawodów. Proszę o zakreślenie liczb przy nazwach tych zawodów, których wykonywanie powinno być wynagradzane **zawsze lepiej niż praca nauczyciela liceum ogólnokształcącego**.*

1. Asystent na uniwersytecie	13. Polityk
2. Dyrektor firmy państwowej	14. Poseł
3. Górnik	15. Premier
4. Inżynier	16. Prezydent
5. Ksiądz	17. Profesor uniwersytetu
6. Lekarz	18. Prywatny przedsiębiorca
7. Minister	19. Robotnik w państwowej fabryce
8. Nauczyciel szkoły podstawowej	20. Robotnik w prywatnej fabryce
9. Nauczyciel szkoły średniej innego typu	21. Rolnik indywidualny
10. Oficer wojska	22. Sędzia
11. Policjant	23. Sprzątaczką
12. Urzędnik	

28. Czy gdyby otrzymał(a) Pani/Pan ofertę stałej, ciekawej i dobrze płatnej pracy, to zaprzestał(a) by Pani/Pan pracy nauczycielskiej?

Proszę zakreślić właściwą odpowiedź.

Tak	Nie
-----	-----

29. Jaka musiałaby (mogłaby) być to oferta?

Pytanie dotyczy osób, które odpowiedziały „tak” na pytanie poprzednie! Proszę starać się zakreślić nie więcej niż dwie odpowiedzi.

1. Praca naukowa wynagradzana tak jak moja dzisiejsza praca nauczycielska.
2. Praca naukowa w mojej dziedzinie bez względu na wysokość wynagrodzenia.

3. Praca bardziej urozmaicona niż moja dzisiejsza praca nauczycielska.
4. Praca wymagająca mniejszej odpowiedzialności niż moja dzisiejsza praca nauczycielska.
5. Ciekawa i dobrze płatna praca, w której przydaje się takie wykształcenie, jakie posiadam.
6. Ciekawa (bez względu na wysokość wynagrodzenia) praca zgodna z moim wykształceniem.
7. Praca naukowa wynagradzana lepiej niż moja dzisiejsza praca nauczycielska.
8. Ciekawa i dobrze płatna praca niezwiązana z kierunkiem mego wykształcenia.
9. Dobrze płatna praca, nawet nieciekawa.
10. Praca mniej denerwująca niż moja dzisiejsza praca nauczycielska.
11. Inna praca; jaka?:

30. Czym cechują się uczniowie przychodzący do Pani/Pana szkoły? „Z czym” przychodzą?

Proszę zakreślić pole odpowiadające stopniowi natężenia danej cechy. Z lewa („1”) i z prawa („5”) przedstawiono przeciwstawne, naszym zdaniem, zjawiska. Pole „3” oznacza stan pośredni.

u wielu widoczny brak opieki rodzicielskiej			wystarczająca opieka rodzicielska	
1	2	3	4	5

niedouczeni – braki ze szkoły podstawowej			nieźle przygotowani do nauki w liceum	
1	2	3	4	5

brak podstawowej ogłady, czasem wręcz dzicy			w zasadzie grzeczni, można się z nimi porozumieć	
1	2	3	4	5

przygaszeni, zakompleksieni			śmiali, weseli	
1	2	3	4	5

potrafią tylko „wykuć się” i odtwarzać			myślą, są twórczy, wyciągają wnioski	
1	2	3	4	5

unikają prac dla szkoły			chętnie uczestniczą w dobrze przygotowanej pracy	
1	2	3	4	5

życie publiczne w szkole nie istnieje, a uczniowie organizują się co najwyżej w grupy oddające się płaskim rozrywkom, jak „balangi”, „popijawy” itp.			w każdym roczniku znajdują się społecznicy działający z własnej inicjatywy w samorządzie, harcerstwie, kołach zainteresowań	
1	2	3	4	5

staramy się wystawiać uczniów do udziału w olimpiadach, ale nie możemy się pochwalić sukcesami			w każdym roczniku znajdują się olimpijczycy z różnych przedmiotów	
1	2	3	4	5

Jeśli uważa Pani/Pan, że jakaś ważna cecha nie została powyżej uwzględniona, proszę ją tu wpisać, jeśli negatywną, to po lewej, jeśli pozytywną, to po prawej stronie. Proszę też podać, w jakim stopniu dana cecha występuje – negatywna w dużym stopniu – pole „1”, pozytywna w dużym stopniu – pole „5”.

Inna cecha:

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

31. Jak kontaktuje się Pani/Pan z rodzicami uczniów?

Proszę starać się wybrać nie więcej niż trzy odpowiedzi.

1. Rozmawiam z nimi na wywiadówkach.
2. Prowadzę zebrania rodziców (jestem wychowawcą klasy).
3. Z niektórymi umawiam się na rozmowy w innym terminie (np. długiej przerwie).
4. Gdy trzeba, odwiedzam dom „trudnego” (zaniedbanego) ucznia.
5. Gdy uczeń np. długo jest nieobecny w szkole, a rodzice nie przychodzą na wywiadówkę, telefonuję do nich w tej sprawie lub wysyłam list.
6. Nie szukam kontaktów z rodzicami, bo oni i tak nie mają czasu i ochoty na zajmowanie się własnymi dziećmi.
7. Nie szukam kontaktów z rodzicami, bo oni i tak nie mają wpływu na własne dzieci.
8. Unikam kontaktów z rodzicami, ponieważ prezentują oni wobec nauczyciela postawę roszczeniową, czasem są napastliwi.
9. Inne:

32. Z jakich powodów uczeń musiałby Pani/Pana zdaniem być usunięty ze szkoły (opuścić szkołę)?

Proszę starać się zakreślić nie więcej niż cztery odpowiedzi.

1. Dostał z któregoś z przedmiotów ocenę „niedostateczny” na koniec roku szkolnego.
2. Palił papierosy.
3. Pił alkohol.
4. Narkotyzował się.
5. Prowadził „dorosłe” życie seksualne.
6. Niszczył mienie szkolne (łamał ławki, mazał po ścianach itp.).
7. Zachowywał się brutalnie i pogardliwie wobec kolegi (kolegów).
8. Zachowywał się arogancko wobec nauczyciela (nauczycieli).
9. Opuścił wiele godzin lekcyjnych z niewyjaśnionych przyczyn.
10. Nieustannie przeszkadzał na lekcjach.
11. Dopuścił się jednorazowego, spektakularnego wybryku (wykręcił bezpieczniki, pozbawiając cały budynek prądu, uruchomił w szkole syrenę alarmową, zabawiał się, informując telefonicznie o podłożonej bombie itp.).
12. Inne:

33. Jak podstąpić wobec inteligentnego ucznia, który zna Pani/Pana przedmiot, ale jego zachowanie na lekcjach jest często skandaliczne?

Jedna odpowiedź!

1. Postawić wysoką ocenę z przedmiotu i głosować za obniżeniem oceny z zachowania.
2. Postawić niską ocenę z przedmiotu i głosować za obniżeniem oceny z zachowania.
3. Dawać mu szczególnie trudne zadania, po czym postawić niską ocenę z przedmiotu i głosować za obniżeniem oceny z zachowania.
4. Dawać mu szczególnie trudne zadania, po czym postawić wysoką ocenę z przedmiotu i głosować za obniżeniem oceny z zachowania.
5. Nie pytać go, nie sprawdzać, po czym postawić niską ocenę z przedmiotu i głosować za obniżeniem oceny z zachowania.
6. Inna:

34. Jak uczniowie w Pani/Pana szkole reagują na ważne problemy i zjawiska, z którymi zapoznają się w szkole i poza nią?

Proszę zakreślić pole odpowiadające stopniowi natężenia danej reakcji. Pole „1” (po lewej) oznacza całkowite **odrzućenie** (brak zainteresowani) danej sprawy. Pole „5” (po prawej) oznacza **przyjęcie** danej sprawy za swoją (duże zainteresowanie).

1. fascynacja nowoczesną techniką, zwłaszcza komputerami i przekazem informacji

1 odrzucają	2	3	4	5 przyjmują
-------------	---	---	---	-------------

2. wiedza i umiejętności z zakresu przedmiotu, którego Pani/Pan uczy

1 odrzucają	2	3	4	5 przyjmują
-------------	---	---	---	-------------

3. zasady dobrego wychowania / zachowania się

1 odrzucają	2	3	4	5 przyjmują
-------------	---	---	---	-------------

4. życie według hasła „róbta co chceta”

1 odrzucają	2	3	4	5 przyjmują
-------------	---	---	---	-------------

5. zachęta do działań dla innych ludzi w szkole i poza nią

1 odrzucają	2	3	4	5 przyjmują
-------------	---	---	---	-------------

6. obyczajowość zabawy, wygody i użycia

1 odrzucają	2	3	4	5 przyjmują
-------------	---	---	---	-------------

7. zasady życia chrześcijańskiego

1 odrzucają	2	3	4	5 przyjmują
-------------	---	---	---	-------------

8. bogacenie się – sukces w gromadzeniu dóbr materialnych

1 odrzucają	2	3	4	5 przyjmują
-------------	---	---	---	-------------

9. wartości rodzinne

1 odrzucają	2	3	4	5 przyjmują
-------------	---	---	---	-------------

10. swoboda seksualna i płynność kontaktów międzyludzkich

1 odrzucają	2	3	4	5 przyjmują
-------------	---	---	---	-------------

11. wartości patriotyczne

1 odrzucają	2	3	4	5 przyjmują
-------------	---	---	---	-------------

12. dołączanie do Europy, upodabnianie się do Zachodu

1 odrzucają	2	3	4	5 przyjmują
-------------	---	---	---	-------------

13. tolerancja dla wszystkiego i wszystkich

1 odrzucają	2	3	4	5 przyjmują
-------------	---	---	---	-------------

14. uczenie się tylko i wyłącznie wg zasady „komputer – język angielski – prawo jazdy”

1 odrzucają	2	3	4	5 przyjmują
-------------	---	---	---	-------------

Jeśli uważa Pani/Pan, że jakiś ważny problem nie został powyżej uwzględniony, proszę go tu wpisać. Proszę też zaznaczyć, w jakim stopniu młodzież przyjmuje / odrzuca dany problem.

Inny problem:

1 odrzucają	2	3	4	5 przyjmują
-------------	---	---	---	-------------

35. Jaka jest Pani/Pana opinia na temat przedmażeńskich stosunków seksualnych, zwłaszcza wśród młodzieży? Proszę starać się zaznaczyć jedną odpowiedź.

1. Nie mam nic przeciwko temu.
2. Powinny być ograniczone tylko do jednego partnera.

3. Są dopuszczalne, o ile młodzi zamierzają się pobrać.
4. Nie mam zdania na ten temat.
5. Są czymś złym, szkodliwym.
6. Uczniowie, którzy to robią, powinni być usuwani ze szkoły.
7. Inne:

36. Co Pani/Pan sądzi o prawie ucznia do występowania o egzamin sprawdzający bez względu na otrzymaną ocenę?

Proszę starać się zakreślić nie więcej niż dwie odpowiedzi.

1. To dobre prawo.
2. O egzamin sprawdzający powinni mieć prawo występować tylko ci, którym grozi ocena „niedostateczny” (niezaliczenie, niezdanie do wyższej klasy).
3. Jeszcze nie mam wyrobionego zdania.
4. To złe prawo; ocena nauczyciela powinna być ostateczna.
5. Uczniowie nie uczą się, a później nadużywają tego prawa.
6. Uczniowie rzadko korzystają z tego prawa, prawie wyłącznie ci, którzy otrzymali ocenę „niedostateczny”
7. Inne:

37. Czy w ostatnim roku szkolnym występowały w Pani/Pana pracy podanej niżej działania? Proszę starać się zakreślić nie więcej niż trzy odpowiedzi.

1. Wraz z młodzieżą odnawiałam(em) izbę lekcyjną {lub wykonywałam(em) inną, pokrewną pracę na rzecz szkoły}.
2. Przygotowałam(em) uroczystość, imprezę; jaką?
3. Grupę chętnych zabierałam(em) na piesze (rowerowe) wycieczki; jak często? Raz na: tydzień, miesiąc, dwa miesiące, semestr, rok - proszę podkreślić właściwą odpowiedź
4. Na osobności porozmawiałam(em) z uczniem, który chciał się podzielić swymi problemami.
5. Odwiedziłam(em) dom „trudnego” (zaniedbanego) ucznia i rozmawiałam(em) z jego rodzicami (opiekunami).
6. Na osobności porozmawiałam(em) szczerze z „trudnym” uczniem.
7. Uczestniczyłam(em) wraz z uczniami w rekolekcjach.
8. Współpracuję z miejscową drużyną harcerską.
9. Inne:
10. Ostatnio nie prowadziłam(em) tego typu działań.

38. Jakie cechy pragnie Pani/Pan ukształtować w swych uczniach?

Proszę, zakreślając numery odpowiedzi, starać się wybrać nie więcej niż cztery pozycje.

1. Zrozumienie mego przedmiotu, szeroka wiedza.
2. Szerokie umiejętności związane z moim przedmiotem.
3. Umiejętność obrony swego zdania w trudnej sytuacji.
4. Posłuszeństwo wobec nauczyciela.
5. Powinni być dobrymi, świadomymi katolikami.
6. Poglądy przeciwne swym najgłębszym przekonaniom powinni uznawać i wspierać na równi z własnymi.
7. Powinni umieć korzystać z tego, co przynosi życie we współczesnym społeczeństwie.
8. Powinni być skromni, ale też wiedzieć, czego chcą.
9. Powinni umieć sobie radzić w życiu.
10. Powinni być dobrymi małżonkami i rodzicami.

11. Powinni służyć Polsce.
12. Inne cechy:

39. Które ze wskazanych powyżej przez Panią/Pana cech uczniowskich są najważniejsze?

*Proszę je ponumerować według ważności, wstawiając liczby porządkowe w kwadratach w kolumnie z prawej strony. Jeśli są takie cele, które posiadają dla Pani/Pana tę samą wagę, proszę je oznaczyć tą samą liczbą. Cechę najważniejszą proszę oznaczyć liczbą „1”. Ponumerowane mogą być **tylko** te wartości, które Pani/Pan zaznaczył(a), odpowiadając na poprzednie pytanie!*

40. Co Pani/Pan sądzi o tym, że w Polsce dni 3 maja i 11 listopada są wolne od pracy i nauki?

Jedna odpowiedź!

1. To dobrze, bo to ważne święta.
2. To dobrze, bo to daje więcej dni odpoczynku.
3. To niedobrze, bo ludzie nie identyfikują się z ideami związanymi z tymi dniami.
4. To niedobrze; i tak jest wciąż za mało czasu na realizację programu szkolnego.
5. To niedobrze, bo trzeba kiedyś odpracować dzień pomiędzy 3 maja (11 listopada), a najbliższą sobotą (niedzielą).
6. Nie mam zdania na ten temat.
7. Inna odpowiedź:

41. Co Pani/Pan sądzi o tym, że w klasach i innych pomieszczeniach szkolnych wiszą krzyże?

Jedna odpowiedź!

1. To dobrze, powinny tam wisieć.
2. To dobrze.
3. Wszystko jedno.
4. Nie powinny tam wisieć.
5. To źle, że tam wiszą.
6. Inna odpowiedź:

42. Co Pani/Pan sądzi o tym, że lekcje religii odbywają się w szkole?

Jedna odpowiedź.

1. To dobrze, bo młodzież ma do nich łatwiejszy dostęp.
2. To dobrze.
3. To nieistotne, bo w tutejszej parafii chodziłyby na nie te same osoby, które chodzą w szkole.
4. Uważam, że katechizacja w parafii daje lepsze rezultaty.
5. Nie zastanawiam się nad tym.
6. Kto chce, niech na nie chodzi, ale nie powinny się odbywać w szkole.
7. To niedobrze, że te lekcje odbywają się w szkole.
8. Inne:

43. Jak Pani/Pan postrzega postawę rodziców wobec nauczyciela i szkoły?

Proszę starać się zakreślić nie więcej niż trzy odpowiedzi.

1. Rodzice chcieliby dyktować nauczycielowi, co on ma robić.
2. Rodzice krytykują szkołę za słabe nauczanie.
3. Rodzice krytykują szkołę za brak działań wychowawczych i opieki nad młodzieżą.
4. Rodzice nie interesują się swymi dziećmi.
5. Rodzice chcieliby ciężar wychowania zepchnąć na szkołę.
6. Rodzice wspierają szkołę materialnie (zakupy sprzętu, remonty).
7. Rodzice zgodni są ze mną w sprawach wychowawczych.
8. Inne postawy rodziców:
9. Trudno powiedzieć; mam mało do czynienia z rodzicami.

44. Jak nauczyciel powinien zareagować na widok chłopca i dziewczyny, którzy na korytarzu szkolnym całują się publicznie?

Proszę starać się zakreślić nie więcej niż trzy odpowiedzi.

1. Przejść obok; to ich sprawa.
2. Pogrozić palcem w nadziei, że to ich skłoni do powściągliwości.
3. Zwrócić uwagę, żeby tego nie robili.
4. Stanowczo zabronić.
5. Przeprowadzić rozmowę z rodzicami, aby ci wyperswadowali swoim dzieciom nieobyczajne zachowanie.
6. Przeprowadzić rozmowy z obojgiem uczniów i powiedzieć im o skromności, wzajemnym szacunku i o powściągliwości.
7. Inne:

45. Czy nauczyciel powinien zganić ucznia (uczennicę) za wygląd, gdyby przyszedł on (ona) do szkoły:

Proszę starać się zakreślić nie więcej niż trzy odpowiedzi.

1. Z kolczykiem w uchu (chłopiec).
2. Z tatuażem.
3. W twardej butach na karbowanej podeszwie.
4. Z długimi włosami (chłopiec).
5. Z włosami przefarbowanymi na inny, „naturalny” kolor.
6. Z włosami przefarbowanymi na krzykliwy kolor.
7. W spódniczce mini.
8. Na wysokich obcasach.
9. Z makijażem.
10. Inne elementy wyglądu zewnętrznego:
11. Nie trzeba reagować na wygląd ucznia.

46. Co Pani/Pan sądzi o koedukacji w szkole średniej?

Proszę starać się zakreślić nie więcej niż dwie odpowiedzi.

1. Jest to rzecz naturalna.
2. Jest dobra, bo chłopcy i dziewczęta mogą się lepiej poznać.
3. Tak już jest; nie zastanawiam się nad tym.
4. Nie jest dobra, bo sprzyja przedwczesnym kontaktom seksualnym.
5. Nie jest dobra, bo przeszkadza w ukształtowaniu się tożsamości mężczyzny i kobiety.
6. Inne:

47. Co Pani/Pan sądzi o projekcie, według którego młodzież rozpoczynałaby naukę w liceum o 1-2 lata wcześniej i uczyłaby się tam przez 5-6 lat?

Proszę starać się zakreślić nie więcej niż dwie odpowiedzi.

1. Dobrze jest, jak jest.
2. Gdyby dokonano takiej zmiany, to bym ją przyjął/przyjęła.
3. To niezły pomysł; rzeczywiście trudno jest czasem dogadać się z 14-15-letnimi, więc „starymi” pierwszoklasistami.
4. To dobry pomysł; tak jest na świecie, tak było u nas przed wojną.
5. To bardzo dobry pomysł; „skok rozwojowy” dokonuje się u dzieci w wieku 12-13 lat, więc najpóźniej w VII klasie i ta (a nawet VI) powinna być ostatnią klasą szkoły podstawowej.

48. Jakie prace szkolne nauczyciele chętnie przestaliby Pani/Pana zdaniem wykonywać, gdyby zaistniała taka możliwość?*Proszę zakreślić właściwe odpowiedzi.*

1. Dyżury na korytarzu, w szatni.
2. Udział w posiedzeniach Rady Pedagogicznej.
3. Wywiadówki.
4. Udział w zebraniach rodziców.
5. Inne kontakty z rodzicami.
6. Organizowanie i prowadzenie wycieczek klasowych.
7. Prowadzenie dokumentacji szkolnej (dzienniki lekcyjne, arkusze ocen itp.).
8. Przygotowywanie i prowadzenie szkolnych zawodów, konkursów, olimpiad.
9. Przygotowywanie i prowadzenie uroczystości szkolnych (rocznicowych, patriotycznych).
10. Inne:

49. Ile razy w ciągu ostatniego roku szkolnego był(a) Pani/Pan zmuszona(y) wyprosić z lekcji niezośnego ucznia?*Proszę zakreślić właściwe pole.*

1 raz	2-4 razy	5-10 razy	11-20 razy	21-40 razy	ponad 40 razy
-------	----------	-----------	------------	------------	---------------

50. Co jest Pani/Pana największym źródłem zmartwień?*Proszę starać się zakreślić nie więcej niż dwie odpowiedzi.*

1. Praca w szkole	5. Niedobory finansowe
2. Życie towarzyskie	6. Życie sąsiedzkie
3. Złe zachowanie się uczniów	7. Problemy z własnymi dziećmi
4. Sprawy rodzinne	8. Inne:

51. To pytanie spełnia rolę pomiaru socjometrycznego. Zależy od niego powodzenie drugiego etapu badań nad zawodem nauczycielskim polegających na przeprowadzeniu wywiadów z nauczycielami mającymi pozytywny wpływ na swoje środowisko.

Czy w gronie nauczycieli tej szkoły jest taka osoba (osoby), wspólnie z którą chętnie poprowadził(a)by Pani/Pan kilkudniową wycieczkę klasową?

Tak, jest to (są to):

prof.	imię, nazwisko	przedmiot
prof.	imię, nazwisko	przedmiot
prof.	imię, nazwisko	przedmiot

52. Co skłaniało młodych ludzi do wyboru zawodu nauczyciela w czasach, gdy Pani/Pan rozpoczął(a) pracę w szkole?*Proszę starać się zakreślić nie więcej niż trzy odpowiedzi.*

1. Chęć do pracy z młodzieżą.
2. Wzgląd na tradycje rodzinne.
3. Chęć pracy zawodowej zgodnie z uzyskanym wykształceniem.
4. Pragnienie, by zyskać uznanie we własnym środowisku.
5. Potrzeba stałych dochodów.

6. Pragnienie przekazania młodzieży ważnych treści.
7. Przypadek.
8. Nakaz pracy.
9. Inne motyw; jakie?

53. Jakie cele ma Pani/Pana szkoła jako całość?

Proszę starać się zakreślić nie więcej niż pięć odpowiedzi.

1. Trudno powiedzieć.
2. Nauczyciele różnią się pod tym względem, nie ma jednolitej wizji.
3. Utrzymać się wysoko w rankingach szkół sporządzanych przez np. prasę.
4. Mieć jak najwięcej kandydatów na jedno miejsce w pierwszej klasie.
5. Mieć jak najwięcej laureatów olimpiad przedmiotowych.
6. Prowadzenie wymiany zagranicznej ze szkołami z Zachodu.
7. Wychowanie młodzieży na dobrych katolików.
8. Wychowanie młodzieży na dobrych Polaków.
9. Wychowanie młodzieży w poczuciu tolerancji dla innych przekonań.
10. Wychowanie chłopców na dobrych ojców, a dziewcząt na dobre matki.
11. Danie dobrego wykształcenia, dobrej znajomości przedmiotów.
12. Dobre przygotowanie do matury i do egzaminów na studia.
13. Aby młodzież jak najlepiej potrafiła się przystosować do życia w dzisiejszym społeczeństwie.
14. Inne:

54. Proszę podać swoją płęć

55. Proszę podać rok urodzenia?

56. Z jakiej miejscowości Pani/Pan pochodzi?

1. Wieś
2. Miasto poniżej 10 000 mieszkańców
3. Miasto od 10 000 do 25 000 mieszkańców
4. Miasto od 25 000 do 50 000 mieszkańców; nazwa:.....
5. Miasto od 50 000 do 100 000 mieszkańców; nazwa:.....
6. Miasto od 100 000 do 500 000 mieszkańców; nazwa:.....
7. Miasto ponad 500 000 mieszkańców; nazwa:.....

57. Z jakiego województwa (wg dziś istniejącego podziału) Pani/Pan pochodzi?

województwo

58. Jeśli pochodzi Pani/Pan z terenów leżących poza dzisiejszymi granicami Polski, proszę podać skąd

59. Czy jest Pani/Pan wierząca(y)?

1. Głęboko wierzący(a) i praktykująca(y).
2. Wierząca(y) i praktykująca(y).
3. Wierząca(y) i niepraktykująca(y).
4. Niewierząca(y).
5. Inny stosunek do religii: jaki?

60. Jaką religie Pani/Pan wyznaje?

1. Rzymsko-katolicka.
2. Inna; jaka?:
3. Nie identyfikuję się z żadną z instytucjonalnych religii.

61. Miejsce Pani/Pana nauki szkolnej i zdania matury.

1. To samo z którego pochodzę.
2. Jeśli nie to samo, proszę podać nazwę miejscowości: i województwo:
3. Teren poza dzisiejszymi granicami Polski:

62 Miasto Pani/Pana studiów:

Uczelnia, wydział:

63. Czy pali Pani/Pan papierosy?

64. Gdzie Pani/Pan mieszka teraz?

1. W tej miejscowości z której pochodzę.
Jeśli nie punkt 1, to:
2. Wieś; województwo:
3. Miasto (nazwa); województwo:

65. Zakreślając właściwą odpowiedź, proszę podać swój stan cywilny.

1. Zamężna/Żonaty	4. Wdowa/Wdowiec
2. Stan wolny	5. Rozwiedziona/Rozwiedziony
3. Panna/Kawaler	6. W separacji

66. Czy ma Pani/Pan dzieci?

67. Jeśli ma Pani/Pan dzieci, proszę podać ile i w jakim wieku.

Dziecko:	pierwsze	drugie	trzecie	czwarte	piąte	szóste
Ma lat:						

68. Czy był(a) Pani/Pan lub jest Pani/Pan członkiem którejs z dużych organizacji społecznych lub politycznych?

Proszę zaznaczyć właściwe odpowiedzi.

1. ZNP	7. PTTK	13. ZMW
2. ZHP	8. Wspólnota Polska	14. ZMP
3. ZSL	9. NSZZ „Solidarność”	15. KPN
4. SD	10. UD	16. NZS
5. PZPR	11. Stowarzyszenie PAX	17. UPR
6. TPD	12. SZSP	18. Inne:

69. Jaki zawód wykonuje (wykonywał) Pani/Pana ojciec?:

70. Jaki zawód wykonuje (wykonywała) Pani/Pana matka?:

71. Wykształcenie ojca.

1. Niepełne podstawowe
2. Podstawowe
3. Zawodowe
4. Niepełne średnie

72. Wykształcenie matki.

1. Niepełne podstawowe
2. Podstawowe
3. Zawodowe
4. Niepełne średnie

5. Średnie	5. Średnie
6. Średnie i zawodowe	6. Średnie i zawodowe
7. Niepełne wyższe	7. Niepełne wyższe
8. Wyższe	8. Wyższe

73. Czy Pani/Pana rodzina ma jakieś szczególne, żywe i pielęgnowane tradycje?

Jeśli tak, proszę zakreślić właściwą odpowiedź. Na pytania szczegółowe proszę odpowiedzieć w miejscu poniżej zestawu odpowiedzi.

1. Nauczycielskie; kto z rodziny? kiedy? jaka szkoła(y)?
2. Społecznikowskie; kto z rodziny? kiedy? jakie prace?
3. Warsztat pracy z pokolenia na pokolenie; kto? kiedy? gdzie? jaki warsztat (firma)?
4. Gospodarstwo rolne z pokolenia na pokolenie; kto? od jak dawna? gdzie?
5. Patriotyczne – wojskowe; kto z rodziny? kiedy walczył? gdzie? w jakiej formacji?
6. Polityczne; kto z rodziny? kiedy? w jakim ugrupowaniu (partii)?
7. Naukowe; kto z rodziny? gdzie? kiedy? w jakiej dziedzinie?
8. Historyczne; sławni przodkowie? najdawniejsze wzmianki? inne informacje?
9. Inne tradycje; jakie?:

74. Czy którąś z czynnych dziś organizacji politycznych uważa Pani/Pan za wartą poparcia?

Poprzez zakreślenie właściwych liczb proszę starać się zaznaczyć nie więcej niż dwie odpowiedzi.

1. Unia Wolności	5. Ruch Odbudowy Polski
2. Polskie Stronnictwo Ludowe	6. Unia Pracy
3. Akcja Wyborcza Solidarność	7. Inne:
4. Sojusz Lewicy Demokratycznej	8. Nie popieram żadnej

75. Jeśli jest Pani/Pan członkiem (działaczem) którejś z czynnych dziś organizacji politycznych, proszę zakreślić kwadracik przy jej nazwie zamieszczonej powyżej.

76. Z którym z czynnych dziś w Polsce polityków gotowa/gotów jest Pani/Pan zgodzić się?

Proszę starać się zakreślić nie więcej niż cztery nazwiska.

1. Leszek Balcerowicz	8. Waldemar Pawlak
2. Józef Oleksy	9. Barbara Labuda
3. Marian Krzaklewski	10. Antoni Macierewicz
4. Aleksander Kwaśniewski	11. Jacek Kuroń
5. Leszek Moczulski	12. Janusz Korwin Mikke
6. Lech Wałęsa	13. Inny (inni):
7. Jan Olszewski	14. Nie zgadzam się z żadnym politykiem

77. Zawód współmałżonka:

78. Stanowisko zawodowe współmałżonka:

79. Wykształcenie współmałżonka:

1. Niepełne podstawowe	5. Średnie
2. Podstawowe	6. Średnie i zawodowe (policealne)
3. Zawodowe	7. Niepełne wyższe
4. Niepełne średnie	8. Wyższe

80. Miejscowość z której pochodzi współmałżonek:

1. Ta sama z której pochodzę.
Jeśli nie ta sama, to:
2. Wieś; województwo:
3. Miasto (nazwa); województwo:
4. Tereny poza dzisiejszymi granicami Polski:

81. Pochodzenie społeczne współmałżonka:

1. Rzemieślnicze	5. Nauczycielskie
2. Prywatna przedsiębiorczość	6. Urzędnicze
3. Rolnicze – chłopskie	7. Inteligenckie
4. Robotnicze	8. Wojsko, policja
	9. Inne: jakie?:

82. Z kim Pani/Pan mieszka pod jednym dachem?

1. Współmałżonek	6. Rodzice (lub jedno z nich)
2. Dziecko (dzieci) niepełnoletnie	7. Teściowie (lub jedno z nich)
3. Dziecko (dzieci) pełnoletnie	8. Krewni, kuzyni, powinowaci
4. Syn z rodziną	9. Współlokator (współlokatorzy) spoza rodziny
5. Córka z rodziną	10. Inni:

83. Ile osób mieszka wraz z Panią/Panem pod jednym dachem? osób

Pytanie dotyczy wszystkich, łącznie z małymi dziećmi i z Panią/Panem.

84. Jakie są Pani/Pana warunki mieszkaniowe?

1. Mieszkanie do 20 m ²	7. Mieszkanie 80-100 m ²
2. Mieszkanie 20-30 m ²	8. Mieszkanie ponad 100 m ²
3. Mieszkanie 30-40 m ²	9. Dom jednorodzinny
4. Mieszkanie 40-50 m ²	10. Segment jednorodzinny w „szeregu”
5. Mieszkanie 50-60 m ²	11. Dom jednorodzinny z ogrodem
6. Mieszkanie 60-80 m ²	12. Zagroda wiejska
	13. Inne:

85. Ile godzin lekcyjnych tygodniowo prowadził(a) Pani/Pan w ostatnim roku szkolnym w tej szkole {lub w poprzedniej, jeśli właśnie zmienił(a) Pani/Pan miejsce pracy}?

Proszę zakreślić właściwe pole.

do 6	7-10	11-14	15-18	19-22	23-26	ponad 26	godzin
------	------	-------	-------	-------	-------	----------	--------

86. W ilu klasach uczył(a) Pani/Pan w ostatnim roku szkolnym w tej szkole {lub w poprzedniej, jeśli właśnie zmienił(a) Pani/Pan miejsce pracy}?

Proszę zakreślić właściwe pole.

do 3	4-6	7-9	10-12	13-15	ponad 26	klas
------	-----	-----	-------	-------	----------	------

87. Jaka inną pracę wykonywał(a) Pani/Pan w ostatnim roku szkolnym poza nauczaniem w tej szkole {lub w poprzedniej, jeśli właśnie zmienił(a) Pani/Pan miejsce pracy}?

Proszę zaznaczyć właściwe odpowiedzi.

1. Udzielałam(em) korepetycji.
2. Uczyłam(em) w innym liceum – państwowym.
3. Uczyłam(em) w innym liceum – niepublicznym (społecznym, prywatnym).
4. Uczyłam(em) w szkole średniej innego typu.
5. Uczyłam(em) w szkole podstawowej.
6. Prowadziłam(em) w szkole dodatkowe, osobno płatne zajęcia (pracownia, fakultety itp.).
7. Zajmowałam(em) się pisaniem (wydawaniem) podręcznika, zbioru ćwiczeń, testów itp.
8. Prowadziłam(em) w szkole dodatkowe, osobno płatne lekcje języka obcego.
9. Zajmowałam(em) się tłumaczeniem z języka obcego.
10. Uczyłam(em) na kursach przygotowawczych na wyższe uczelnie.
11. Uczyłam(em) na kursach przygotowawczych do liceum.
12. Inne zajęcia/inny zawód:
13. Nie wykonywałam(em) żadnej innej pracy.

88. Ile godzin tygodniowo poświęcał(a) Pani/Pan w ostatnim roku szkolnym na pracę poza nauczaniem w tej szkole {lub w poprzedniej, jeśli właśnie zmienił(a) Pani/Pan miejsce pracy}?

Proszę zakreślić właściwą odpowiedź.

1-2	3-5	6-8	9-15	ponad 15	godzin
-----	-----	-----	------	----------	--------

89. Ile procent Pani/Pana zarobków stanowiła w ostatnim roku szkolnym zapłata za pracę poza tą szkołą {lub poza poprzedniej, jeśli właśnie zmienił(a) Pani/Pan miejsce pracy}?

Proszę zakreślić właściwe pole.

5%	10%	20%	30%	40%	50%	60%	70%	80%	90%	95%
----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

90. Jaki był w ostatnim roku szkolnym udział łącznych Pani/Pana zarobków (szkoła, korepetycje, inne) w budżecie rodzinnym (domowym)?

Proszę zakreślić właściwe pole.

5%	10%	20%	30%	40%	50%	60%	70%	80%	90%	95%
----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----	-----

91. Czy gdyby współmałżonek zarabiał wystarczająco na utrzymanie całej rodziny, zaprzestał(a)by Pani/Pan pracy nauczycielskiej? Proszę zakreślić właściwe pole.

Tak	Raczej Tak	Nie Wiem	Raczej Nie	Nie
-----	------------	----------	------------	-----

92. Co jest dla Pani/Pana największym źródłem zadowolenia?

Proszę starać się zaznaczyć nie więcej niż dwie odpowiedzi.

1. Praca w szkole.	5. Sytuacja materialna.
2. Życie towarzyskie.	6. Życie sąsiedzkie.
3. Postawa uczniów.	7. Własne dzieci.
4. Życie rodzinne.	8. Inne:

93. Z kim z rodziny spotyka się Pani/Pan najczęściej (oprócz tych osób z którymi Pani/Pan mieszka)?

1. Rodzice	4. Stryj/wuj/ciotka
2. Teściowie	5. Córka/syn
3. Brat/siostra	6. Inni członkowie rodziny:

94. Jak częste są Pani/Pana kontakty z rodziną (oprócz tych osób z którymi Pani/Pan mieszka)?

1. Boże Narodzenie	6. Spotkania średnio co miesiąc
2. Wielkanoc	7. Spotkania częstsze niż co miesiąc
3. Imieniny	8. Często wspólnie załatwiamy sprawy
4. Wspólny urlop (wakacje)	9. Często mile spędzamy czas
5. Spotkania średnio co 2 miesiące	10. Inne:

95. Jak często uczestniczy Pani/Pan w praktykach religijnych?

1. Nie chodzę do kościoła.
2. Kilka razy w roku (Boże Narodzenie, Wielkanoc, czasem inne większe święta).
3. Uczestniczę we Mszy św. (nabożeństwie) raz na jeden – dwa miesiące.
4. Uczestniczę we Mszy św. (nabożeństwie) raz na kilka tygodni.
5. Uczestniczę we Mszy św. (nabożeństwie) co tydzień.
6. Uczestniczę we Mszy św. (nabożeństwie) częściej niż co tydzień.
7. Słucham Mszy św. radiowej raz na kilka tygodni.
8. Słucham Mszy św. radiowej co tydzień.

96. Czy udziela się Pani/Pan w jakimś ruchu, organizacji lub grupie religijnej (kościelnej)?

1. Nie udzielam się.
2. Tak, udzielam się w:
proszę podać nazwę ruchu, grupy, organizacji

67. Kim są Pani/Pana dobrzy znajomi (przyjaciele), którymi się Pani/Pan spotyka?

Proszę zaznaczyć właściwe odpowiedzi.

1. Sąsiedzi.	6. Znajomi współmałżonka.
2. Dawni znajomi.	7. W moim wieku
3. Znajomi z czasów szkolnych, studenckich.	8. W różnym wieku.
4. Niedawno poznani.	9. Inne osoby: jakie?:
5. Znajomi z pracy.	10. Nie mam bliskich znajomych

98. Jak częste są Pani/Pana spotkania ze znajomymi (przyjaciółmi)?

1. Rzadziej niż co roku.	4. Średnio raz na kilka (ile?).....miesiący.
2. Średnio co roku.	5. Średnio raz w miesiącu.
3. W wakacje.	6. W soboty i/lub niedziele.
	7. Kilka razy w tygodniu.

99. Jakie i w jakim stopniu zna Pani/Pan języki obce?

Proszę zakreślić odpowiednie pola w tabelach.

1. Język

	rozmawiam	piszę	czytam
słabo			
średnio			
biegle			

2. Język

	rozmawiam	piszę	czytam
słabo			
średnio			
biegle			

100. Jakie czasopisma o zasięgu lokalnym i ogólnopolskim Pani/Pan czyta (od dzienników po roczniki)?

Proszę starać się zaznaczyć nie więcej niż trzy odpowiedzi.

1. „Gazeta Wyborcza”	7. „Czas Krakowski”
2. „Rzeczpospolita”	8. „Gość Niedzielny”
3. „Gazeta Polska”	9. „Nie”
4. „Trybuna”	10. „Życie”
5. „Życie Warszawy”	11. „Wprost”
6. „Ekspres Wieczorny”	12. Inne:

101. Jakie programy telewizyjne Pani/Pan ogląda?

Proszę starać się zaznaczyć nie więcej niż trzy odpowiedzi.

1. „Wiadomości” wieczorne o 19.30.
2. Filmy po „Wiadomościach” wieczornych.
3. Program wieczorny od ok. 18.00 do pójścia spać.
4. Nie oglądam (prawie) telewizji.
5. Stacja „Polsat”.
6. Inne stacje polskojęzyczne: jakie?
7. Stacje zagraniczne: jakie?
8. Wywiady ze znanymi (nieznanymi) ludźmi.
9. Publicystyka polityczna.
10. Inne programy (tematyka, tytuł, czas emisji):

102. Jakich programów radiowych Pani/Pan słucha?

Proszę starać się zaznaczyć nie więcej niż trzy odpowiedzi.

1. „Publiczny” program ogólnopolski.
2. Nie słucham (prawie nie słucham) radia.
3. Wiadomości (dziennik).
4. Konkretna rozgłośnia; jej nazwa:
5. Konkretny program (tematyka, tytuł, stacja):
6. Słucham radia nieregularnie, przypadkowo.

103. Co Pani/Pan sądzi o tym, że w Polsce dzień 1 maja jest wolny od pracy i nauki?

Jedna odpowiedź!

1. To dobrze, bo to ważne święto.
2. To dobrze, bo to daje więcej dni odpoczynku na początku maja.
3. To niedobrze, bo ludzie nie identyfikują się z ideami związanymi z tym dniem.
4. To niedobrze; i tak jest wciąż za mało czasu na realizację programu szkolnego.
5. To niedobrze, bo trzeba kiedyś odpracować dzień pomiędzy 1 maja, a najbliższą sobotą (niedzielą).
6. Nie mam zdania na ten temat.
7. Inna odpowiedź:

104. Czy nauczyciel powinien ujawniać wobec uczniów swój światopogląd?

Jedna odpowiedź!

1. Nauczyciel nie powinien ukazywać uczniom swego światopoglądu.
2. Nauczyciel wierzący powinien ukazać uczniom swój światopogląd.
3. Nauczyciel niewierzący powinien ukazać uczniom swój światopogląd.
4. Nauczyciel wierzący powinien formować uczniów według swego światopoglądu.
5. Nauczyciel niewierzący powinien formować uczniów według swego światopoglądu.
6. Nie mam zdania na ten temat.
7. Inna odpowiedź:

105. Jak Pani/Pan spędza ferie Bożego Narodzenia (i Sylwestra)?

Proszę starać się zaznaczyć nie więcej niż dwie odpowiedzi.

1. Przebywam w domu przez cały ten czas.
2. Wyjeżdżam z rodziną w góry.
3. Święta spędzam w domu, a później wyjeżdżam z rodziną.
4. Święta spędzam w gościnnie u rodziny (rodziców, rodzeństwa).
5. W Sylwestra bawię się poza domem.
6. Inne zajęcia; jakie?:

106. Jak Pani/Pan spędza zimowe ferie międzysemestralne?

Proszę starać się zaznaczyć nie więcej niż dwie odpowiedzi.

1. Przebywam w domu przez cały ten czas.
2. Wyjeżdżam z rodziną w góry.
3. Wykorzystuję ten czas na załatwienie zaległych spraw.
4. Prowadzę (współprowadzę) zimowisko dla młodzieży; jakiej?; kto organizuje?:
5. Wyjeżdżam za granicę.
6. Inne zajęcia; jakie?:

107. Jak Pani/Pan spędza wakacje letnie?

Proszę starać się zaznaczyć nie więcej niż trzy odpowiedzi.

1. Z rodziną w Polsce (nad morzem, nad jeziorami, w górach).
2. Ze znajomymi w Polsce (nad morzem, nad jeziorami, w górach).
3. Z rodziną za granicą.
4. Ze znajomymi za granicą.
5. W domu.
6. Na działce.
7. U rodziny mieszkającej w innej miejscowości.
8. Prowadzę (współprowadzę) obóz, kolonie dla młodzieży; jaki rodzaj wypoczynku?; jaka młodzież?; kto organizuje?:
9. Inne zajęcia; jakie?:

108. Jakie ma Pani/Pan zainteresowania (hobby)?

Proszę starać się zaznaczyć nie więcej niż trzy odpowiedzi.

1. Lubię tańczyć.	7. Grywam na instrumencie, jakim?
2. Gotuję różne różności.	8. Uprawiam sport, jaki?
3. Robię na drutach.	9. Lubię śpiewać, jaki repertuar?
4. Łowię ryby.	10. Żegluję.
5. Gram w szachy.	11. Uprawiam działkę (ogródek).
6. Wędruję po górach.	12. Inne; jakie?:

109. To pytanie spełnia rolę pomiaru socjometrycznego. Zależy od niego powodzenie drugiego etapu badań nad zawodem nauczycielskim polegających na przeprowadzeniu wywiadu z nauczycielami cieszącymi się autorytetem w swoim środowisku.

Czy w gronie nauczycieli tej szkoły jest taka osoba (osoby), którą postrzega Pani/Pan jako autorytet w sprawach nauczania i wychowania młodzieży?

Tak, jest to (są to):

prof.		
	imię, nazwisko	przedmiot
prof.		
	imię, nazwisko	przedmiot
prof.		
	imię, nazwisko	przedmiot

110. Od kilku lat żyjemy w niepodległej Trzeciej Rzeczypospolitej Polskiej. Trwa publiczna dyskusja nad zasadami, jakimi powinno kierować się nasze państwo oraz nad jego miejscem pośród innych krajów. Jak w związku z tym widzi Pani/Pan rolę, jaką mają do spełnienia nauczyciele liceów ogólnokształcących w Polsce?

Proszę o zwięzłą, a zarazem wyczerpującą odpowiedź.

.....

111. Czy ta ankieta była wg Pani/Pana trafna? Czy pytano w niej o sprawy istotne dla nauczyciela i wychowawcy liceum ogólnokształcącego?

Proszę zakreślić ocenę wg skali szkolnej.

6-Celujący 5-Bardzo dobry 4-Dobry 3-Dostateczny 2-Mierny 1-Niedostateczny

112. Jeśli chciał(a)by Pani/Pan podzielić się uwagami na temat ankiety, bardzo proszę je tu wpisać.

.....

Serdecznie dziękujemy za współpracę. Wypełnienie przez Panią/Pana tej ankiety jest dla nas bardzo pomocne. Liczymy na to, że wyniki pracy nauczycieli uczestniczących w naszym badaniu oraz socjologów pracujących nad projektem badawczym posłużą jako ważny argument w narodowej dyskusji nad sytuacją oświaty w Polsce. Uprzejmie prosimy o nie zwleknięcie z wysłaniem ankiety w opłaconej przez nas i zaadresowanej kopercie, w której ją Pani/Pan otrzymał(a). List zwykły – prosimy wrzucić do skrzynki pocztowej.

Postawy młodzieży wobec AIDS

(Miroslaw Milewski, 2001)

ANKIETA ANONIMOWA

Rozwój cywilizacji niesie ze sobą wiele negatywnych zjawisk i zagrożeń. Dotykają one szczególnie młodzież. Rzetelna analiza opinii młodzieży jest sprawą niesłychanie istotną. Wyniki tego rodzaju badań socjologicznych mają ogromne znaczenie zarówno naukowe, jak i społeczne.

Chcąc poznać rzeczywiste poglądy młodzieży na temat AIDS, zwracam się do Ciebie z prośbą o udzielenie odpowiedzi na pytania zawarte w kwestionariuszu ankiety. Nie ma tutaj dobrych ani złych odpowiedzi. Zależy mi na szczerych i wyczerpujących odpowiedziach. Wszystkie uzyskane informacje mają charakter anonimowy i poufny, będą analizowane wyłącznie w zbiorczych zestawieniach statystycznych.

Dziękuję za wypełnienie ankiety.

1. Jedni twierdzą, że w każdym człowieku tkwi dobro i zło. Inni mówią, że każdy człowiek jest zasadniczo dobry albo zły. Z jakim punktem widzenia zgadzasz się?

1. Dobro i zło jest w każdym człowieku
2. Każdy jest zasadniczo dobry
3. Każdy jest zasadniczo zły
4. Nie umiem odpowiedzieć

2. Czym kierujesz się w rozwiązywaniu konfliktów moralnych? Wybierz najważniejsze z poniższych możliwości: (możesz zaznaczyć kilka odpowiedzi)

1. Nakazami Kościoła
2. Radami rodziny
3. Własnym sumieniem
4. Ustalonymi ogólnie sposobami postępowania
5. Radami księży (np. spowiedników)
6. Radami przyjaciół
7. Inne (jakie?)
8. Nie doświadczam takich konfliktów
9. Trudno powiedzieć

3. Ludzie różnią się między sobą w poglądach na to, jak dalece ich postępowanie powinno być podporządkowane pewnym ogólnym zasadom moralnym. Który z podanych niżej poglądów zbliżony jest do Twojego zdania na ten temat?

1. Należy mieć wyraźne zasady moralne i nigdy ich nie odstępować
2. Należy mieć wyraźne zasady moralne, ale w pewnych sytuacjach można od nich odstąpić, byleby to były sytuacje wyjątkowe
3. Należy mieć pewne zasady moralne, ale nie ma w tym nic złego, kiedy się od nich odstępuje w związku z wymaganiami różnych sytuacji życiowych
4. Nie należy wiązać swego postępowania określonymi z góry zasadami moralnymi, ale powinno się w zależności od sytuacji znajdować właściwe sposoby postępowania i zachowania
5. Trudno mi powiedzieć

4. Czy zgadzasz się, czy też się nie zgadzasz z następującymi stwierdzeniami?

(wstaw „x” w tabeli przy wybranej odpowiedzi)

	Zdecydowanie zgadzam się	Zgadzam się	Nie zgadzam się	Zdecydowanie nie zgadzam się	Trudno powiedzieć
1) O tym, czym jest dobro i zło, powinno decydować prawo Boże					
2) O tym, czym jest dobro i zło, powinno decydować społeczeństwo					
3) To, czym jest dobro i zło, powinno być wewnętrzną sprawą każdego człowieka					

5. Jaki jest Twój stosunek do zasad moralnych religii katolickiej? Zaznacz tę odpowiedź, do której zbliżają się Twoje poglądy.

1. Zasady moralne katolicyzmu są najlepszą i wystarczającą moralnością
2. Wszystkie zasady katolicyzmu są słuszne, ale wobec skomplikowania życia trzeba je uzupełniać jakimiś innymi zasadami
3. Większość zasad moralnych katolicyzmu jest słuszna, lecz nie ze wszystkimi się zgadzam, a ponadto te, które są słuszne, na pewno nie wystarczają człowiekowi
4. Moralność religijna jest mi obca, ale niektóre zasady moralne katolicyzmu uważam za słuszne ...
5. Zasady moralne katolicyzmu są mi całkowicie obce

6. Co to jest AIDS, a co to HIV?

1. AIDS to choroba, HIV to wirus
2. AIDS to wirus, HIV to choroba
3. AIDS i HIV to choroba
4. AIDS i HIV to wirus
5. Trudno powiedzieć

7. Czy umiesz wyjaśnić skrót AIDS

1. Tak
 2. Nie
- Jeżeli tak, to co on oznacza?

8. Czy umiesz wyjaśnić skrót HIV?

1. Tak
 2. Nie
- Jeżeli tak, to co on oznacza?

9. Czy w przypadku AIDS jest różnica między posiadaniem wirusa a byciem chorym?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

10. Czy HIV przebywa:

1. Tylko w powietrzu
2. W powietrzu i organizmie ludzkim
3. Tylko w organizmie ludzkim
4. Trudno powiedzieć

11. W jaki sposób, Twoim zdaniem, można zakazić się wirusem wywołującym AIDS?

(wstaw „x” w tabeli przy wybranej odpowiedzi)

	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Trudno powiedzieć
1) Kontakt seksualny osobą tej samej płci					
2) Kontakt seksualny z osobą odmienną płci					
3) Narodzenie się z matki zakażonej wirusem wywołującym AIDS					
4) Transfuzja krwi					
5) Korzystanie ze strzykawek i sprzętu medycznego wielokrotnego użytku					

12. Czy Twoim zdaniem można zarazić się wirusem wywołującym AIDS przez:

(wstaw „x” w tabeli przy wybranej odpowiedzi)

	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Trudno powiedzieć
1) Ukąszenie komara					
2) Korzystanie z publicznych toalet i łaźni					
3) Korzystanie z naczyń, ręczników itp. przedmiotów wspólnie z osobami chorymi na AIDS					
4) Codzienne kontakty z chorymi na AIDS, np. w szkole, w pracy, w miejscu zamieszkania					

13. Wiadomo, że dzieci – zwłaszcza chłopcy – często biją się i dochodzi do zranienia i zakrwawienia. Czy w takich sytuacjach możliwe jest zakażenie się HIV, gdy jeden z chłopców byłby jego nosicielem?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

14. Jakie są objawy AIDS?

(wstaw „x” w tabeli przy wybranej odpowiedzi)

	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Trudno powiedzieć
1) Gorączka					
2) WzmóŜona potliwość					
3) Biegunka					
4) Znaczna utrata masy ciała					
5) Chroniczne zmęczenie					
6) Powiększenie węzłów chłonnych					
7) Wysypki skórne					
8) Brak odporności na infekcję					
9) Utrata pamięci					
10) Depresja					
11) Częściowy paraliŜ					
12) Utrata koordynacji ruchów					
13) Pierwotniakowe zapalenie płuc					
14) ZakaŜenie mózgu					

15. Czy istnieje lekarstwo dostępne społeczeństwu, które chroni przed AIDS?

1. Nie ma obecnie lekarstwa na AIDS
2. Jest skuteczne lekarstwo, ale bardzo drogie
3. Istnieje szczepionka, ale jest dopiero w fazie testów klinicznych
4. Trudno powiedzieć

16. Czy AIDS powoduje większe śmiertelne spustoszenie w świecie niż inne epidemie, takie jak malaria, gruźlica, cholera?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

17. Jaka jest Twoja opinia na temat homoseksualizmu?

1. Potępiam zdecydowanie
2. Uważam za dopuszczalny
3. Trudno mi powiedzieć

18. Jeśli homoseksualizm potępiasz zdecydowanie, to z jakich powodów?

1. Z powodów religijnych
2. Z powodów moralnych
3. Z przyczyn zdrowotnych (rozprzestrzenianie się HIV)
4. Z innych powodów, jakich?

19. Jeśli homoseksualizm uważasz za dopuszczalny, to z jakich powodów?

(możesz zaznaczyć kilka odpowiedzi)

1. Jest to prywatna sprawa każdego człowieka
2. Najważniejsze to czerpać z życia tyle przyjemności, ile się da i niczym się nie przejmować
3. Konflikt z rodzicami
4. Kłopoty w nauce
5. Samotność
6. Nieporozumienie z rówieśnikami
7. Niezadowolenie z siebie
8. Poszukiwanie sensu życia
9. Wszystkiego w życiu trzeba spróbować
10. Niezrozumienie otoczenia
11. Z innych powodów, jakich?

20. Jakie są według Ciebie powody, dla których niektórzy ludzie stają się homoseksualistami?

(możesz zaznaczyć kilka odpowiedzi)

1. Wczesne przeżycia homoseksualne z dorosłymi lub rówieśnikami
2. Przebywanie w towarzystwie homoseksualistów
3. Zły stosunek do matki
4. Niedobre kontakty z osobami własnej płci
5. Zły, wrogi stosunek do ojca
6. Brak partnerów odmiennej płci
7. Nawiązywanie kontaktów towarzyskich z homoseksualistami
8. Takim się człowiek urodził
9. Trudno powiedzieć
10. Inne, jakie?

21. Czy według Ciebie homoseksualiści mają prawo do realizowania swej odmienności seksualnej?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

22. Czy kontynuował(a)byś znajomość z kolegą (z koleżanką), gdybyś dowiedział(a) się, że jest homoseksualistą?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

23. Jaka jest Twoja opinia na temat używania narkotyków?

1. Odrzucam zdecydowanie
2. Uważam za dopuszczalne
3. Trudno mi powiedzieć

24. Jeśli narkotyki uważasz za dopuszczalne, to z jakich powodów

(możesz zaznaczyć kilka odpowiedzi)

1. Jest to prywatna sprawa każdego człowieka
2. Najważniejsze to czerpać z życia tyle przyjemności, ile się da i niczym się nie przejmować
3. Konflikt z rodzicami
4. Kłopoty w nauce
5. Samotność
6. Nieporozumienia z rówieśnikami
7. Niezadowolenie z siebie
8. Poszukiwanie sensu życia
9. Wszystkiego w życiu trzeba spróbować
10. Niezrozumienie otoczenia
11. Z innych powodów, jakich?

25. Jeśli narkotyki odrzucasz zdecydowanie, to z jakich powodów?

1. Z powodów religijnych
2. Z powodów moralnych
3. Z przyczyn zdrowotnych (rozprzestrzenianie się HIV)
4. Z innych powodów, jakich?

26. Jak często używałeś(aś) kiedyś narkotyków lub środków o działaniu narkotycznym?

1. Nigdy
2. Jeden raz
3. Kilka razy
4. Wiele razy
5. Regularnie

27. Czy w Twoim środowisku, w kontaktach towarzyskich człowiek używający narkotyków znajduje aprobatę dla swojego postępowania?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

28. Czy słuszne jest rozdawanie czystych igieł i strzykawek narkomanom?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

29. Które z wymienionych sposobów postępowania z narkomanami odpowiadają Ci najbardziej?

(możesz zaznaczyć kilka odpowiedzi)

1. Nic nie należy robić
2. Należy umożliwić im dobrowolne leczenie w specjalnych placówkach
3. Należy poddać ich przymusowemu leczeniu
4. Należy izolować narkomanów od społeczeństwa
5. Inne, jakie?

30. Czy zgadzasz się z opinią, że sposobem uniknięcia zakażenia HIV jest:

(wstaw „x” w tabeli przy wybranej odpowiedzi)

	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Nie wiem
1) Używanie prezerwatywy					
2) Kontakt seksualny z jednym partnerem					
3) Całkowita wstrzeźliwość płciowa					
4) Ograniczenie życia płciowego do wiernego związku małżeńskiego					

31. Czy uważasz się za osobę dobrze poinformowaną na temat AIDS?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

32. Jakie są źródła Twoich informacji na temat AIDS:

(możesz zaznaczyć kilka odpowiedzi)

1. Rodzice
2. Nauczyciele
3. Księża, katecheci
4. Radio i telewizja
5. Działacze organizacji młodzieżowych
6. Koledzy i koleżanki
7. Czasopisma młodzieżowe
8. Fachowa literatura

33. Jakie osoby lub instytucje powinny przede wszystkim dostarczyć informacji i uczyć, jak postępować, aby nie zarazić się wirusem wywołującym AIDS?

(możesz zaznaczyć kilka odpowiedzi)

1. Służba zdrowia (lekarze, przychodnie lekarskie, poradnie specjalistyczne)
2. Szkoła, nauczyciele
3. Telewizja, radio, gazety, czasopisma
4. Instytucje specjalnie do tego powołane (poradnie, fundacje, stowarzyszenia)
5. Specjalne wydawnictwa (broszury, poradniki), kasety wideo
6. Rodzina, rodzice
7. Kościół, parafia, księża
8. Ktoś inny

34. Czy kiedykolwiek rozmawiałeś o AIDS z:

(wstaw „x” w tabeli przy wybranej odpowiedzi)

	Nigdy	Tylko raz	Od czasu do czasu	Często
1) Członkami rodziny				
2) Przyjaciółmi				
3) Kolegami w szkole				
4) Nauczycielami				
5) Księżmi, katechetami				

35. Czy w Twojej szkole prowadzone były lub są zajęcia poświęcone problematyce AIDS?

1. Tak
2. Nie
3. Nie wiem

36. Jeśli takie zajęcia były prowadzone, to miały one formę:

1. Pogadanki lub wykładu nauczyciela
2. Pogadanki lub wykładu prowadzonego przez inną osobę
3. Projekcji filmu poświęconego zagadnieniu AIDS
4. Czytania artykułów, fragmentów książek, itp.
5. Dyskusji
6. Inne, (jakie?)

37. Co czujesz do człowieka chorego na AIDS, proszącego na ulicy o pomoc?

(możesz zaznaczyć kilka odpowiedzi)

1. Wstręt i obrzydzenie
2. Obojętność
3. Litość
4. Współczucie
5. Traktuję go tak, jak każdego innego człowieka
6. Inne, jakie?
7. Nie spotkałem chorego na AIDS

38. Czy zgadzasz się ze stwierdzeniem: ludzie chorzy na AIDS sami są sobie winni, że zapadli na tę chorobę?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

39. Czy zgadzasz się z następującymi stwierdzeniami?*(wstaw „x” w tabeli przy wybranej odpowiedzi)*

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
1) Należy współczuć ludziom chorym na AIDS			
2) Ludzie zdrowi powinni pomagać ludziom chorym na AIDS			
3) Powinno być więcej służb i organizacji do opieki nad ludźmi chorymi na AIDS			

40. Jak sądzisz, kto przede wszystkim powinien opiekować się osobą zakażoną wirusem wywołującym AIDS? Czy osobę zakażoną powinien otoczyć opieką:*(wstaw „x” w tabeli przy wybranej odpowiedzi)*

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
1) Szpital zakaźny			
2) Dom, rodzina			
3) Organizacja społeczna			
4) Organizacja religijna			
5) Szpital rejonowy lub klinika			
6) MONAR			
7) Parafie			

41. Czy ktoś z bliskich Ci osób jest chory na AIDS lub jest nosicielem HIV?

1. Tak
2. Nie

42. Jeżeli tak, to jaka jest Twoja postawa wobec tej osoby?

1. Wstręt i obrzydzenie
2. Obojętność
3. Litość i współczucie
4. Troska
5. Trudno powiedzieć

43. Czy czujesz więcej sympatii dla osób z AIDS, którzy nie są homoseksualistami niż dla tych, którzy nimi są?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

44. Czy czujesz więcej sympatii dla osób z AIDS, którzy nie są narkomanami niż dla tych, którzy nimi są?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak

3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

45. Czy Twoim zdaniem pacjenci z AIDS powinni być leczeni w oddzielnych oddziałach, nie w tych samych oddziałach z innymi pacjentami?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

46. Jakie ogólne rozwiązanie należałoby przyjąć w przypadku dzieci chorych na AIDS i ich opiekunów? Czy powinni oni zamieszkać:

1. Wśród zdrowych, na terenach zamieszkałych
2. Na uboczu, na terenach niezamieszkałych
3. W szpitalach, na oddziałach chorób zakaźnych
4. Inne rozwiązania (stworzyć getta)
5. Trudno powiedzieć

47. Czy Twoim zdaniem dzieci chore na AIDS powinny być odizolowane od społeczeństwa i szkół, otrzymując kształcenie w domu?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

48. Jaki jest Twój stosunek do:

(wstaw „x” w tabeli przy wybranej odpowiedzi)

	Życzliwy	Obojętny	Niechętny
1) Osób kalekich			
2) Upośledzonych umysłowo			
3) Chorych psychicznie			
4) Chorych na AIDS			
5) Narkomanów			
6) Alkoholików			

49. Jak ludzie w Twoim otoczeniu odnoszą się do:

(wstaw „x” w tabeli przy wybranej odpowiedzi)

	Życzliwy	Obojętny	Niechętny
1) Osób kalekich			
2) Upośledzonych umysłowo			
3) Chorych psychicznie			
4) Chorych na AIDS			
5) Narkomanów			
6) Alkoholików			

50. Rozwój cywilizacji niesie ze sobą wiele negatywnych zjawisk i zagrożeń. Które z wymienionych zjawisk uznał(a)byś za najgroźniejsze dla Polski i Polaków?

(możesz zaznaczyć kilka odpowiedzi)

1. Przestępczość
2. Zatrucie środowiska naturalnego
3. Narkomania
4. AIDS
5. Alkoholizm
6. Choroby nowotworowe
7. Terroryzm
8. Awarie elektrowni jądrowych
9. Katastrofy komunikacyjne
10. Bezrobocie
11. Ubóstwo

51. Jacy ludzie, Twoim zdaniem, obecnie w Polsce najbardziej potrzebują pomocy?

(możesz zaznaczyć kilka odpowiedzi)

1. Ludzie starzy, samotni, chorzy
2. Bezdomni
3. Bezrobotni
4. Osoby upośledzone, niepełnosprawne
5. Dzieci chore, upośledzone
6. Dzieci z domów dziecka, domy dziecka
7. Dzieci biedne, z rodzin najuboższych
8. Biedni, ubodzy, żebracy
9. Osoby czekające na konkretne operacje, przewlekle chorzy
10. Rodziny wielodzietne
11. Chorzy na AIDS, narkomani
12. Emeryci i renciści, ci, co mają małe renty

52. Czy sądzisz, że AIDS jest głównym problemem zdrowotnym w Polsce?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

53. Która z wymienionych instytucji, Twoim zdaniem, jest najbardziej kompetentna do zapobiegania AIDS?

(możesz zaznaczyć kilka odpowiedzi)

1. Monar
2. Środki masowego przekazu
3. Służba zdrowia
4. Poradnie specjalistyczne
5. Szkoła
6. Kościół i organizacje religijne
7. Rodzina
8. Inne, jakie?

54. Jak oceniasz działalność różnych instytucji na rzecz chorych na AIDS?

(wstaw „x” w tabeli przy wybranej odpowiedzi)

	Pozytywnie	Negatywnie	Nie mam zdania
1) MONAR			
2) Służba zdrowia			
3) Poradnie			
4) Rodziny			
5) Szkoły			
6) Kościoły i organizacje religijne			
7) Środki masowego przekazu			

55. Jak oceniasz zaangażowanie w sprawę AIDS:

(wstaw „x” w tabeli przy wybranej odpowiedzi)

	Pozytywnie	Negatywnie	Nie mam zdania
1) Marka Kotańskiego			
2) Księdza Arkadiusza Nowaka			

56. Jak oceniasz działalność Kościoła katolickiego na rzecz chorych na AIDS?

1. Zdecydowanie dobrze
2. Raczej dobrze
3. Raczej źle
4. Zdecydowanie źle
5. Trudno powiedzieć

57. Jak oceniasz postawę papieża Jana Pawła II, który wielokrotnie spotykał się z chorymi na AIDS, przekazując ojcowskie uściski i składając pocałunki na twarzach dzieci, młodzieży i dorosłych chorych na AIDS?

1. Robi to na pokaz
2. Tego wymaga jego stanowisko
3. Jest to wyraz autentycznej braterskiej miłości
4. Inne określenia, jakie?
5. Nie mam zdania

58. Czy testowanie na wirusa AIDS powinno być obowiązkowe?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

59. Do kogo powinna zwrócić się osoba, która chciałaby poddać się testowi na obecność wirusa wywołującego AIDS? Czy powinna się udać do:

(wstaw „x” w tabeli przy wybranej odpowiedzi)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
1) Lekarza ze szpitala zakaźnego			
2) Poradni skórno-wenerologicznej			

3) Lekarza rejonowego			
4) Laboratorium prywatnego			
5) Stacji sanitarno-epidemiologicznej (sanepid)			
6) Pielęgniarki w gabinecie zabiegowym			

Do kogoś innego, kogo?

60. Proszę sobie wyobrazić, że ktoś, np. lekarz w przychodni lub szpitalu, zachęca Cię do przeprowadzenia bezpłatnego badania krwi na obecność wirusa wywołującego AIDS. Czy wyraził(a) byś zgodę na przeprowadzenie testu czy też nie?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

61. Czy ludzie, których test krwi wykaze obecność wirusa wywołującego AIDS, powinni być zawsze informowani o wyniku tego testu?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

62. Czy lekarz powinien ujawnić innym fakt, że jego pacjent jest chory na AIDS, bez względu na konsekwencje dla innych?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

63. Jak sądzisz, czy jest możliwe, że będziesz mieć styczność z osobą zakażoną wirusem wywołującym AIDS?

(wstaw „x” w tabeli przy wybranej odpowiedzi)

	Tak, już miałem kontakt z taką osobą	Raczej tak, to jest bardzo prawdopodobne	Raczej nie, ale nie wykluczam takiej możliwości	Nie, to mało prawdopodobne	Trudno powiedzieć
1) W miejscowości, w której mieszkasz					
2) W sąsiedztwie, na tej samej ulicy, osiedlu					
3) W pracy (w szkole, na uczelni)					
4) Wśród przyjaciół, znajomych					
5) W rodzinie					

64. Gdyby to od Ciebie zależało, to czy wyraził(a)byś zgodę – czy też był(a)byś przeciwny, aby:
(wstaw „x” w tabeli przy wybranej odpowiedzi)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
1) W Twojej miejscowości, urządzano przychodnię dla osób chorych na AIDS			
2) W Twojej miejscowości, dzielnicy znajdował się dom dla osób chorych na AIDS			
3) W Twoim bliskim sąsiedztwie mieszkała osoba zarażona AIDS			
4) Uczył się z Tobą, w tej samej klasie, ktoś zarażony AIDS			

65. Czy wyjechał(a)byś na wspólne wakacje z osobą chorą na AIDS?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

66. Czy osoba chora na AIDS mogłaby uczestniczyć we wspólnej zabawie z Tobą?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

67. Jak zareagował(a)byś, gdyby okazało się, że osoba, chora na AIDS, ma zostać:

(wstaw „x” w tabeli przy wybranej odpowiedzi)

	Zdecydowanie byłbym przeciwno	Raczej byłbym przeciwno	Raczej nie miałbym zastrzeżeń	Zdecydowanie nie miałbym zastrzeżeń	Trudno powiedzieć
1)Twoim lekarzem					
2)Burmistrzem, wójtem w Twojej gminie					
3)Posłem w Twoim okręgu					
4)Twoim współlokatorem na wczasach					
5)Bliskim współpracownikiem					
6)Niespodziewanym gościem na Twoim przyjęciu					
7)Koleżanką, kolegą w klasie					
8)Najbliższym sąsiadem					
9)Twoim nauczycielem					
10)Twoi katechetą					

68. Czy utrzymywał(a)byś znajomość z Twoim przyjacielem, który byłby chory na AIDS:

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

69. Czy w nagłym wypadku wykonał(a)byś sztuczne oddychanie „usta – usta” osobie chorej na AIDS?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

70. Czy pracował(a)byś z osobą chorą na AIDS?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

71. Gdybyś miał niewielką sumę pieniędzy, którą mógł(a)byś przeznaczyć na dobroczynność, na pomoc potrzebującym, to na jakie cele przede wszystkim przeznaczył(a)byś te pieniądze?

(możesz zaznaczyć kilka odpowiedzi)

1. Pomoc dzieciom chorym lub upośledzonym
2. Pomoc dzieciom z najuboższych rodzin, z domów dziecka
3. Pomoc ludziom starym i samotnym
4. Sprzęt i pieniądze dla szpitali na przeprowadzenie kosztownych operacji
5. Pomoc bezdomnym
6. Pomoc chorym na AIDS
7. Pomoc bezrobotnym w przekwalifikowaniu się i znalezieniu pracy
8. Pomoc ofiarom wojen w różnych częściach świata
9. Leczenie narkomanów
10. Pomoc byłym więźniom w powrocie do społeczeństwa
11. Z zasady nie daję pieniędzy na takie cele

72. Czy uważasz się za osobę tolerancyjną?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

73. Jak sądzisz, czy Twój koledzy, koleżanki są gotowi potępić:

(wstaw „x” w tabeli przy wybranej odpowiedzi)

	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Trudno powiedzieć
1) Chorych na AIDS					
2) Narkomanów					
3) Homoseksualistów					
4) Alkoholików					
5) Przestępców					

74. Jak zachował(a)byś się w sytuacji, gdyby Twoje wystąpienia na rzecz tolerancji wobec chorych na AIDS wywołały dezaprobatę kolegów, koleżanek?

1. Nie zmienił(a)bym postawy wobec chorych
2. Tolerancję ujawnił(a)bym tylko w określonych sytuacjach, poza grupą
3. Zrezygnował(a)bym z ujawnienia tolerancji wobec chorych na rzecz unikania dezaprobaty
4. Trudno powiedzieć

75. Jak sądzisz, czy koledzy i koleżanki nadal przyjaźniliby się z Tobą, gdybyś bronił i pomógł w potrzebie: (wstaw „x” w tabeli przy wybranej odpowiedzi)

	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Trudno powiedzieć
1) Choremu na AIDS					
2) Narkomanowi					
3) Homoseksualiście					

76. Co sądzisz, gdybyś Ty był chory na AIDS, jak by się zachowywali Twoi koledzy i koleżanki:

1. W ich zachowaniu nic by się nie zmieniło
2. Część z nich przestałaby się ze mną kolegować
3. Zostaliby ze mną tylko najwierniejsi
4. Nikt z nich nie chciałby się ze mną kolegować
5. Jest mi to zupełnie obojętne

77. Rodzaj szkoły

1. Technikum
2. Liceum ogólnokształcące

78. Płeć:

1. Mężczyzna
2. Kobieta

79. Ile masz rodzeństwa oprócz Ciebie?

1. Jedno
2. Dwoje
3. Troje i więcej
4. Jestem jedynakiem (jedynaczką)

80. Jaki jest Twój stosunek do wiary?

5. Głęboko wierzący
6. Wierzący
7. Niezdecydowany, ale przywiązany do tradycji religijnej
8. Obojętny
9. Niewierzący

81. Jaki jest Twój stosunek do praktyk religijnych?

1. Praktykuję systematycznie
2. Praktykuję niesystematycznie
3. Praktykuję rzadko
4. Nie praktykuję wcale

82. Do jakiego wyznania religijnego należysz?

1. Rzymskokatolickiego
2. Prawosławnego
3. Protestantckiego
4. Mojżeszowego
5. Świadców Jehowy
6. Muzułmańskiego
7. Buddyjskiego
8. Mariawitów
9. Do żadnego
10. Inne, jakie?

83. Jaka oceniasz najogólniej sytuację materialną swojej rodziny?

1. Wyraźnie dobra
2. Dość dobra
3. Przeciętna
4. Raczej zła
5. Zdecydowanie zła

84. Wykształcenie ojca:

1. Podstawowe
2. Zasadnicze zawodowe
3. Średnie
4. Policealne
5. Niepełne wyższe
6. Wyższe

85. Miejsce stałego zamieszkania:

1. Płock
2. Inne miasto
3. Wieś

86. Twoje uwagi o ankiecie

.....

Postawy wobec pracy
(Janusz Mariański, 2003)
ANKIETA ANONIMOWA

Zwracamy się do Pana(i) z uprzejmą prośbą o udzielenie szczerych i wyczerpujących odpowiedzi na pytania zawarte w poniższym kwestionariuszu ankiety. Zaznaczyć pragniemy, że nie ma odpowiedzi dobrych i złych, wszystkie są ważne, jeżeli tylko są szczerze. Informujemy również, że badania są prowadzone za zgodą Instytutu Socjologii w Lublinie, a otrzymany materiał będzie wykorzystany dla celów naukowo-badawczych.

Ankieta jest anonimowa i nie będzie udostępniana żadnym zakładom ani instytucjom. Liczymy na Pana(i) szczerą pomoc, na każdej odpowiedzi ogromnie nam zależy.

1. Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację na rynku pracy w Polsce?

1. bardzo dobra
2. dobra
3. ani dobra ani zła
4. zła
5. bardzo zła
6. trudno powiedzieć

2. Jak określił(a)by Pan(i) sytuację na rynku pracy w Pana(i) miejscowości lub okolicy? Czy, Pana(i) zdaniem, obecnie:

1. bez większych problemów można znaleźć odpowiednią pracę
2. można wprawdzie znaleźć jakąś pracę, ale trudno jest o pracę odpowiednią
3. trudno jest znaleźć jakąkolwiek pracę
4. nie można znaleźć żadnej pracy
5. trudno powiedzieć

3. Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja na rynku pracy w Polsce:

1. zdecydowanie się poprawi
2. raczej się poprawi
3. nie zmieni się
4. raczej się pogorszy
5. zdecydowanie się pogorszy
6. trudno powiedzieć

4. Które spośród niżej wymienionych wartości uważa Pan(i) za najważniejsze w swoim życiu? (proszę wybrać nie więcej niż 5 odpowiedzi)

1. dobrobyt
2. sława
3. władza
4. spokojne życie
5. odpoczynek i rozrywka
6. szczęście rodzinne
7. ciekawa praca
8. szacunek ludzi

9. wiara religijna
10. wysokie zarobki
11. zdrowie
12. grono przyjaciół
13. świadomość, że jest się potrzebnym innym ludziom
14. pomyślność ojczyzny
15. spokój w narodzie
16. pomoc innym ludziom
17. wielka odwzajemniona miłość
18. wykształcenie
19. inne, jakie?

5. Którą z wyżej wymienionych wartości ceni Pan(i) najbardziej? (proszę wpisać tylko jeden numer)

6. Proszę powiedzieć, w jakim stopniu uważa Pan(i) następujące sprawy za ważne w swoim życiu?

		bardzo ważne	raczej ważne	niezbyt ważne	w ogóle nie ważne	trudno powiedzieć
1.	Praca					
2.	Rodzina					
3.	Przyjaciele i znajomi					
4.	Czas wolny					
5.	Polityka					
6.	Religia					

7. Co dla Pana(i) oznacza słowo „praca”?

8. Czym przede wszystkim jest dla Pana(i) praca?

1. obowiązkiem wobec społeczeństwa
2. obowiązkiem wobec rodziny
3. obowiązkiem wobec samego siebie
4. obowiązkiem wobec Boga
5. trudno powiedzieć

9. Z którymi z niżej wymienionych poglądów Pan(i) nie zgadza się?

1. praca czyni człowieka lepszym
2. należy pracować rzetelnie, nawet za bardzo niskie wynagrodzenie
3. lenistwo jest źródłem wszelkiego zła
4. w pracy lepiej siedzieć cicho i nie wychylać się
5. pracownik powinien pokazać, że jest lepszy od innych

10. Z którymi z poniższych poglądów o pracy Pan(i) się zgadza?

1. praca jest prawem każdego człowieka
2. praca jest obowiązkiem każdego człowieka
3. praca jest koniecznością życiową
4. praca jest przywilejem dla najlepszych
5. praca jest źródłem samorealizacji

11. Który z wymienionych poglądów jest Panu(i) najbliższy?

1. dobra jest każda praca, jeżeli daje tylko dobry zarobek
2. ważny jest zarobek, ale również ważna jest interesująca praca
3. dobra jest każda praca zgodna z zainteresowaniami
4. dobra jest każda praca, która daje jakikolwiek zarobek
5. nie mam zdania w tej sprawie

12. Czy zgadza się Pan(i), czy też nie zgadza się z następującymi twierdzeniami

		Zdecydowanie zgadzam się	Zgadzam się	Ani się zgadzam ani się nie zgadzam	Nie zgadzam się	Zdecydowanie nie zgadzam się	Trudno powie- dzieć
1.	Do tego, by człowiek mógł w pełni rozwijać swoje talenty, potrzebna jest praca						
2.	Otrzymywanie pieniędzy bez zapracowania na nie jest upokarzające						
3.	Ludzie, którzy nie pracują, stają się leniwi						
4.	Nikt nie powinien być zmuszany do pracy, jeśli tego nie chce						
5.	Pracę powinno się zawsze stawiać na pierwszym miejscu, nawet jeśli oznacza to konieczność poświęcenia jej więcej czasu						
6.	Gdy brakuje miejsc pracy, powinni ją dostawać przede wszystkim Polacy, a nie cudzoziemcy						
7.	Gdy brakuje miejsc pracy, mężczyźni powinni mieć większe prawo do pracy niż kobiety						
8.	Gdy brakuje miejsc pracy, przede wszystkim powinni ją dostawać miejscowi, a nie przyjezdni						

13. Czy zgadza się Pan(i) z tym, że w niedzielę i święta należy wstrzymać się od pracy zarobkowej i różnych cięższych robót?

1. tak
2. nie
3. to zależy od sytuacji
4. trudno powiedzieć

14. W naszym kraju żyją ludzie bogaci i biedni. Które z poniższych opinii na ich temat są – zdaniem Pana(i) – najbliższe prawdy?

1. ludzie bogaci są na ogół pracowici
2. ludzie bogaci bardziej niż inni zasługują na szacunek
3. ludzie biedni są na ogół leniwi
4. przypadek decyduje o tym, kto jest biedny, a kto bogaty
5. ludziom biednym jest bardzo trudno żyć uczciwie
6. ludzie biedni są na ogół hojniejsi niż ludzie bogaci
7. z żadną opinią się nie zgadzam

15. Czy gdyby był(a) Pan(i) osobą bezrobotną (bez prawa do zasiłku), to czy podjął(ęła)by Pan(i) pracę poniżej swoich kwalifikacji?

1. tak bezwzględnie, gdybym nie miał(a) środków do życia
2. raczej tak, ale nie przestał(a)bym się „rozglądać” za czymś odpowiedniejszym dla mnie
3. raczej nie, ponieważ nie po to się uczyłem(a)m, żeby pracować poniżej swoich kwalifikacji
4. nie
5. inne, jakie?

16. Jakie cechy powinny towarzyszyć wykonywanej pracy zawodowej? (wybierz i ponumeruj według kolejności)

1.ciekawa praca	
2.dobrze płatna	
3.dająca możliwość rozwoju	
4.dająca możliwość awansu	
5.stała praca	

17. Czy gdyby był(a) Pan(i) osobą bezrobotną (bez prawa do zasiłku) i ktoś zaproponował Panu(i) pracę „na czarno”, to czy przyjął(jęła)by Pan(i) tę ofertę?

1. tak, jeżeliby dużo płacili
2. raczej tak, zawsze to jakieś pieniądze
3. raczej nie, ale musiał(a)bym to wszystko jeszcze przemyśleć
4. nie, ponieważ był(a)bym zatrudniony(a) nielegalnie, nie miał(a)bym żadnych świadczeń i oszukiwał(a)bym państwo
5. trudno powiedzieć

18. Sytuacja gospodarcza powoduje, że nie wystarcza Panu(i) środków do życia. Gdyby nadarzyła się możliwość zmiany tej sytuacji, które wyjście z sytuacji wybrał(a)by Pan(i) jako optymalne rozwiązanie?

1. podjął(jęła)bym pracę legalną poniżej swoich kwalifikacji
2. podjął(jęła)bym pracę „na czarno”, jeżeli by mi lepiej płacili niż w sytuacji poprzedniej
3. przyjął(jęła)bym propozycję pracy „na czarno”, nawet jakbym pracował(a), gdyby tylko nie kolidowała mi z pracą zawodową
4. trudno powiedzieć

19. Obecnie mamy do czynienia z dużym bezrobociem w naszym kraju. Z którym stwierdzeniem na temat osób, które nie pracują, zgodził(a)by się Pan(i)?

1. zawsze można znaleźć pracę i ci, którzy nie pracują, sami są sobie winni
2. trzeba zawsze starać się o pracę, jeśli nie ma jej we własnym zawodzie, to należy podjąć nawet mniej płatną i nie w swoim zawodzie
3. bardzo trudno znaleźć pracę, i ci, którzy nie pracują, są usprawiedliwieni
4. trudno powiedzieć

20. Czy w poszukiwaniu pracy zmienił(a)by Pan(i) miejsce zamieszkania i pojechał(a)by Pan(i) „na drugi koniec Polski”?

1. tak
2. raczej tak
3. raczej nie
4. nie
5. trudno powiedzieć

21. Jakie uczucia towarzyszą Pana(i) myślom o pracy?

1. zadowolenie
2. radość
3. nadzieja
4. obojętność
5. zmęczenie
6. niepokój
7. rezygnacja
8. inne, jakie?

22. Co daje Panu(i) praca?

1. jest środkiem zdobycia szacunku innych ludzi
2. jest źródłem sławy
3. daje mi wewnętrzne zadowolenie
4. jest zabezpieczeniem bytu materialnego
5. daje mi wiarę we własne siły
6. umożliwia mi rozwój osobowości
7. nadaje sens memu życiu
8. jest okazją do nawiązania koleżeństwa i przyjaźni
9. inne, jakie?

23. Proszę sobie wyobrazić, że wygrywa Pan(i) dużą sumę pieniędzy w Lotto. Czy wtedy Pan(i):

1. pozostaję w dotychczasowej pracy
2. zmieniam pracę
3. przestaje pracować w ogóle
4. trudno powiedzieć

24. Proszę uzasadnić swoją odpowiedź:

25. Co jest dla Pana(i) ważniejsze?

1. praca zawodowa
2. czas wolny i rozrywka
3. obydwie sprawy są jednakowo ważne
4. trudno powiedzieć

26. W jaki sposób spędza Pan(i) najchętniej wolny czas po skończonej pracy? (proszę wybrać najczęstsze sposoby spędzania wolnego czasu)

1. chodzę do kina lub teatru
2. czytam książki
3. spędzam czas z rodziną
4. chodzę na imprezy sportowe
5. zajmuję się gospodarstwem domowym
6. uprawiam sport
7. oglądam telewizję
8. słucham muzyki
9. udzielam się społecznie

10. czytam gazety
11. poświęcam się ulubionym zajęciom (hobby)
12. dodatkowo pracuję zarobkowo
13. wypoczywam, nic nie robiąc
14. „serfuję” po Internecie
15. inne, jakie?

27. W jaki sposób spędza Pan(i) czas wolny najczęściej? (proszę wpisać tylko jeden numer)

28. Jak często w czasie wolnym myśli Pan(i) o swojej pracy?

1. bardzo często
2. dość często
3. dość rzadko
4. bardzo rzadko
5. wcale

29. Chcę przytoczyć Panu(i) pewien przykład. Są dwie sekretarki w tym samym wieku, wykonujące praktycznie taką samą pracę. Jedna z sekretarek dowiaduje się, że druga zarabia 100 zł więcej niż ona. Idzie do „szefa” z pretensjami, a ten mówi, że tamta sekretarka jest lepiej przygotowana zawodowo i bardziej pracowita. Czy Pana(i) zdaniem jest rzeczą słuszną, że w opisanej sytuacji lepiej płacono jednej z sekretarek?

1. tak, ponieważ powinno się uwzględnić przygotowanie zawodowe i pracowitość pracownika
2. nie, ponieważ sekretarki wykonywały taką samą pracę
3. trudno powiedzieć

30. Co w naszym społeczeństwie Pana(i) zdaniem jest najczęściej podstawą kariery życiowej?

1. ponadprzeciętne zdolności w jakiejś dziedzinie
2. wysokie wykształcenie
3. nieliczenie się z innymi ludźmi
4. rzetelna praca
5. zdolności organizacyjne
6. poparcie osób wpływowych
7. spryt życiowy
8. pochodzenie z zamożnej rodziny
9. inicjatywa
10. schlebienie przełożonym
11. przynależność do ugrupowań politycznych
12. coś innego, (co?)

31. Czy zaakceptował(a)by Pan(i) sytuację, kiedy pracował(a)by Pan(i) przez rok, dwa, zarabiając np. 30% mniej niż normalnie, ale otrzymując za to możliwość podniesienia własnych kwalifikacji zawodowych?

1. tak
2. nie
3. trudno powiedzieć

32. Z którymi poglądami, spośród niżej wymienionych, Pan(i) się zgadza? (wstaw znak „x”)

		tak	raczej tak	raczej nie	nie	trudno powiedzieć
1.	Praca jest zadaniem zleconym człowiekowi przez Boga					
2.	Na ogół praca umysłowa jest łatwiejsza od fizycznej					
3.	Pracę należy wykonywać solidnie					
4.	W pracy należy być uczciwym					
5.	Należy szanować pracodawcę					
6.	Ważniejszy od pracowitości jest spryt					

33. Co uważa Pan(i) za najważniejsze w pracy? (proszę wybrać 3 odpowiedzi)

1. aby była ciekawa, interesująca
2. sam fakt, że się pracuje i nie jest się bezrobotnym
3. możliwość rozwoju i wykorzystania kwalifikacji zawodowych
4. dobre stosunki z kolegami, koleżankami
5. dobre stosunki z przełożonymi
6. inicjatywa, samodzielność
7. możliwość awansu
8. wysokie zarobki
9. aby była lekka, nie zajmująca zbyt wiele czasu
10. bezpieczeństwo pracy, nieszkodliwość dla zdrowia
11. użyteczność dla społeczeństwa
12. brak obawy o utratę pracy
13. to, by praca dawała uznanie i szacunek innych ludzi
14. inne, jakie?

34. Które jest najważniejsze? (proszę wpisać tylko jeden numer).....

35. Co potrzebne jest do tego, aby praca dawała Panu(i) więcej zadowolenia niż obecnie? (proszę wybrać nie więcej niż 4 odpowiedzi)

1. bardziej przyjazny stosunek kolegów
2. więcej serdeczności i zrozumienia ze strony zwierzchnika
3. większy wpływ załogi na decyzje podejmowane przez dyrekcję
4. większy szacunek przełożonych dla poglądów i pomysłów pracowników
5. bardziej sprawiedliwy podział awansów i nagród
6. bardziej sprawiedliwy podział płac, odpowiedni do rzeczywistej pracy i wysiłku
7. większa troska o odpoczynek pracowników
8. bardziej sumienna i ofiarna praca załogi
9. lepsza organizacja pracy
10. wyższe zarobki
11. zmniejszenie czasu pracy
12. umożliwienie podniesienia kwalifikacji zawodowych
13. inne, jakie?

36. Który z wyżej wymienionych czynników jest najważniejszy? (proszę wpisać tylko jeden numer)

.....

37. Oto lista cech związanych zwykle z pracą. Proszę na nią spojrzeć i zaznaczyć, które z tych cech Pan(i) osobiście uważa za ważne? (proszę wybrać nie więcej niż 5 odpowiedzi)

1. dobre zarobki
2. sympatyczni ludzie, z którymi się pracuje
3. brak napięć w pracy
4. pewność w pracy
5. duże możliwości awansu
6. praca ciesząca się ludzkim szacunkiem
7. wygodne godziny pracy
8. możliwość wykazania się inicjatywą
9. praca użyteczna społecznie
10. długi urlop
11. spotkanie się z ludźmi
12. praca, w której czujesz, że możesz coś osiągnąć
13. praca odpowiedzialna
14. praca interesująca
15. praca odpowiadająca zdolnościom
16. żadna z tych cech

38. Która z wyżej wymienionych cech jest najważniejsza? (proszę wpisać tylko jeden numer)

39. Co w Pana(i) pracy najbardziej się Panu(i) podoba?

1. wykonuje, to co lubię
2. nieźle zarabiam
3. praca jest lekka, nie męcząca
4. cieszę się szacunkiem wśród kolegów i koleżanek
5. mam możliwość podniesienia swoich kwalifikacji
6. pracuję w życzliwym, koleżeńskim zespole
7. poznaję nowe rzeczy, mogę się czegoś nauczyć
8. zwierzchnicy odnoszą się do mnie życzliwie
9. praca mnie interesuje
10. inne (jakie?)

40. Który z wyżej wymienionych czynników jest najważniejszy? (proszę wpisać tylko jeden numer)

.....

41. Czy ogólnie rzecz ujmując – Pana(i) zdaniem – warto być dobrym pracownikiem?

1. zdecydowanie tak
2. raczej tak
3. raczej nie
4. zdecydowanie nie
5. trudno powiedzieć

- 42. Jaki, Pana(i) zdaniem, powinien być dobry pracownik? (proszę wybrać nie więcej niż 3 odpowiedzi)**
1. niekonfliktowy (dobre współzycie z innymi)
 2. dobrze zorganizowany
 3. dobry kolega, koleżanka
 4. pracowity
 5. solidny w wykonywaniu obowiązków
 6. wykazujący się inicjatywą
 7. dobrze przygotowany zawodowo
 8. powinien wykazywać się zamiłowaniem do wykonywanej pracy
 9. powinien wykazywać się poczuciem sprawiedliwości, bezstronności
 10. powinien dbać o wspólne dobro
 11. inne, jakie?
- 43. Która z powyższych cech, zdaniem Pana(i), jest najważniejsza? (proszę wpisać tylko jeden numer)**
- 44. Czy jest Pan(i) zadowolony(a) ze stosunków koleżeńskich panujących w Pana(i) środowisku pracy?**
1. tak
 2. raczej tak
 3. raczej nie
 4. nie
 5. trudno powiedzieć
- 45. Z którą z tych osób wolał(a)by Pan(i) współpracować?**
1. z osobą, która jest serdeczna dla ludzi i można na nią liczyć w kłopotach życiowych, ale jest pracownikiem mało fachowym i źle wywiązuje się z obowiązków
 2. z fachowcem i wzorowym pracownikiem, który jest zupełnie obojętny na troski i sprawy innych ludzi
 3. trudno powiedzieć
- 46. Proszę uzasadnić swoją odpowiedź?**
- 47. Którego z kierowników wyżej Pan(i) ocenia?**
1. sympatycznego, dbającego o podwładnych, ale kiepskiego fachowca
 2. dobrego fachowca i organizatora, który jednak nie dba o ludzi, jest opryskliwy
 3. trudno powiedzieć
- 48. Czego przede wszystkim oczekują od Pana(i) przełożeni?**
1. niczego specjalnego nie oczekują
 2. wysokiej jakości pracy
 3. punktualnego rozpoczynania i kończenia pracy
 4. ścisłego wykonywania poleceń
 5. przejawiania pomysłowości w sprawach zawodowych
 6. dużej wydajności pracy
 7. okazywania szacunku przełożonym

8. gotowości do pracy w godzinach nadliczbowych
9. oczekują czegoś innego, czego?

49. Jak Pana(i) bezpośredni przełożony zachowuje się wobec Pana(i)?

1. zawsze życzliwie
2. na ogół życzliwie
3. często nieżyczliwie
4. zawsze nieżyczliwie

50. Ludzie mają różne opinie na temat wykonywania poleceń służbowych, Niektórzy uważają, że zawsze należy wykonywać polecenia przełożonych, nawet jeśli nie w pełni się z nimi zgadzamy. Inni uważają, że polecenia przełożonych należy wykonywać tylko wtedy, gdy jest się przekonanim o ich słuszności. Z którą z tych opinii Pan(i) się zgadza?

1. należy zawsze wykonywać polecenia przełożonych
2. trzeba być najpierw przekonanym(a) o ich słuszności
3. to zależy
4. trudno powiedzieć

51. Czy zdarzają się przypadki, kiedy nie zgadza się Pan(i) z zarządzeniami bezpośredniego przełożonego?

1. bardzo często
2. dość często
3. dość rzadko
4. bardzo rzadko
5. nigdy

52. Jeżeli zdarzają się takie przypadki, to co w tych sytuacjach Pan(i) robi? (jeśli nie zdarzają się takie przypadki, to proszę wpisać „nie dotyczy”)

53. Często spotykamy się z przywłaszczeniem własności zakładu pracy. Jakie jest Pana(i) zdanie na ten temat?

1. myślę, że zasługuje to na surowe potępienie
2. myślę, że lepiej, aby tego nie robiono
3. myślę, że jest to dopuszczalne, byleby nie powtarzało się często
4. myślę, że jest to dopuszczalne ze względu na trudną sytuację materialną
5. myślę, że skoro to się udaje, to można tak postępować
6. inne, jakie?

54. Jak Pana(i) zdaniem należy postąpić w przypadku, gdy jest się świadkiem przywłaszczenia, kradzieży własności zakładu pracy?

1. powinno się poinformować kierownictwo zakładu
2. powinno się upomnieć winnego
3. powinno się milczeć
4. powinno się zaproponować swój układ
5. powinno się potępić w duchu
6. powinno się być obojętnym
7. inne, jakie?

55. Proszę powiedzieć, jak zachował(a)by się Pan(i), gdyby zauważył(a) Pan(i) po raz kolejny, że kolega niezbyt sumiennie pracuje?

1. nie obchodzi mnie to, każdy odpowiada za siebie
2. staram się tego nie zauważać, ale po cichu go potępiam
3. zwracam mu dyskretnie uwagę, przecież w pracy trzeba solidnie pracować
4. idę do szefa i mówię, że kolega źle pracuje
5. inne, jakie?

56. Proszę wyobrazić sobie grupę pracowników zatrudnionych przy budowie drogi. Pracownicy wobec braku nadzoru nie pracują, lecz „objijają się”, mimo, że posiadają materiały do pracy. Która z poniższych opinii jest Panu(i) bliższa?

1. należy ich zwolnić, ponieważ nie szanują pracy
2. nie należy ich zwalniać, bo jako bezrobotni nie będą mogli utrzymać swoich rodzin
3. inne, jakie?
4. trudno powiedzieć

57. Poniżej podajemy kilka poglądów. Prosimy o ustosunkowanie się do nich, wstawiając znak „x” w tabeli zgodnie ze swoim przekonaniem.

		zdecydowanie się zgadzam	raczej się zgadzam	raczej się nie zgadzam	zdecydowanie się nie zgadzam	trudno powiedzieć
1.	Pracownicy, którzy wykonują bardzo dobrze swoją pracę, powinni otrzymywać specjalne premie					
2.	Kierownik jest zobowiązany dbać o dobre warunki pracy swoich podwładnych					
3.	Kierownik powinien wkladać wiele starań w utrzymaniu dobrej atmosfery wśród swych ludzi					
4.	Obojętność kierownika często może urazić uczucia pracownika					
5.	Pracownicy powinni czuć, że ich zdolności i umiejętności są dobrze wykorzystane w pracy					
6.	Zapewnienie godziwych zarobków jest istotne przy wykonywaniu obowiązków					
7.	Prawie każdą pracę można uczynić bardziej interesującą i dającą więcej satysfakcji					
8.	Większość pracowników stara się wykonywać swoją pracę jak najlepiej					
9.	Kierownicy powinni okazywać więcej zainteresowania pracownikom, uczestnicząc w spotkaniach towarzyskich poza pracą					
10.	Duma z własnej pracy jest ważną nagrodą					
11.	Generalnie pracownicy wolą sami planować swoją pracę i samodzielnie podejmować w tych sprawach decyzje					

58. Czy czuje się Pan(i) związany z Pana(i) pracy?

1. zdecydowanie tak
2. raczej tak
3. raczej nie
4. zdecydowanie nie
5. trudno powiedzieć

59. W przypadku, gdy dobro zakładu pracy wymagałoby, ażeby Pan(i) kilkakrotnie w ciągu roku pracował(a) bezpłatnie w godzinach nadliczbowych, jakie zajął(zajęła)by Pan(i) stanowisko?

1. pracował(a)bym bezpłatnie
2. odmówił(a)bym wykonywania pracy w godzinach nadliczbowych
3. nie wiem, nie zastanawiałem(am) się
4. inne, jakie?

60. Czy uważa Pan(i), że praca, którą Pan(i) obecnie wykonuje, jest niezbędna dla zakładu pracy?

1. myślę, że tak
2. myślę, że raczej tak
3. myślę, że raczej nie
4. myślę, że nie
5. trudno powiedzieć

61. Czym się Pan(i) kierował podejmując pracę w tym zakładzie?

1. uzyskaniem pracy stałej
2. uzyskaniem pracy łatwej i nie męczącej
3. uzyskaniem pracy dającej zadowolenie
4. uzyskaniem pracy umożliwiającej szybkie zdobycie „fachu”
5. uzyskaniem dobrego zarobku
6. uzyskaniem szybkiego awansu
7. inne, jakie?

62. Czego Pan(i) obawia się pracując w zakładzie pracy (proszę ustosunkować się do wszystkich sytuacji):

		tak	nie	trudno powiedzieć
1.	Zwolnienia z pracy			
2.	Obniżenia zarobków			
3.	Konfliktu z kierownikiem			
4.	Kłótni z kolegami			
5.	Zwiększenia tempa w pracy			
6.	Zaostrzenia dyscypliny pracy			
7.	Niemożliwości uczestniczenia w podejmowaniu decyzji o sprawach zakładu			
8.	Przesunięcia na niższe stanowisko służbowe			

63. Od czego Pan(i) zdaniem, zależy przede wszystkim osiągnięcie w zakładzie pracy wyższego stanowiska?

1. od osiągnięcia wyższych kwalifikacji
2. od doświadczenia zawodowego
3. od odpowiednich znajomości
4. od własnej przedsiębiorczości i inicjatywy
5. od poparcia udzielonego przez przełożonego
6. od stażu pracy
7. od aktywności społeczno-politycznej w zakładzie
8. od osiągniętych wyników pracy
9. inne, jakie?

64. Jak Pan(i) uważa, od czego zależy (przede wszystkim) wysokość zarobków w zakładzie pracy?

1. od solidnej pracy pracowników
2. od różnych układów personalnych (poparcia osób wpływowych)
3. od uznania przełożonych
4. od liczby osób poszukujących pracy
5. od wysokości zarobków w innych firmach
6. od starań organizacji związkowej
7. od starań kierownictwa zakładu
8. od polityki rządu
9. od czegoś innego (czego?)

65. Które z wymienionych czynników w zasadniczy sposób wpływają na fakt, że Pan(i) pozostaje w obecnym zakładzie pracy, a nie zmienia go na inny?

1. wysokość zarobków
2. czas pracy
3. dogodny dojazd do pracy
4. dobre stosunki z kolegami
5. dobre stosunki z podwładnymi
6. organizacja pracy w zakładzie
7. perspektywa awansu
8. atmosfera pracy w zakładzie
9. dobre fizyczne warunki pracy
10. samodzielność pracy
11. możliwość dokończenia się
12. duże bezrobocie
13. brak pracy gdzie indziej

METRYCZKA

1.	Płeć	1.kobieta 2.mężczyzna
2.	Wiek (ile ukończonych lat)
3.	Stan cywilny	1.kawaler/panna 2.żonaty/mężatka 3.wdowiec/wdowa 4.rozwiedziony/rozwiedziona

4.	Miejsce zamieszkania	1.wieś 2.miasto do 20 tys. mieszkańców 3.miasto od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców 4.miasto ponad 100 tys. mieszkańców
5.	Wykształcenie	1.niepełne podstawowe 2.podstawowe 3.zasadnicze zawodowe 4.niepełne średnie 5.średnie (z maturą) 6.licencjat 7.pomaturalne 8.niepełne wyższe 9.wyższe
6.	Grupy społeczne i zawodowe	1.kadra kierownicza 2.inteligencja 3.pracownicy umysłowi niższego szczebla 4.pracownicy fizyczno-umysłowi 5.robotnicy wykwalifikowani 6.robotnicy niewykwalifikowani 7.rolnicy 8.pracujący na własny rachunek 9.renciści 10.emeryci 11.uczniowie i studenci 12.bezrobotni 13.gospodynie domowe 14. inne, jakie?
7.	Dochody na jedną osobę (netto „na rękę”	1.do 275 zł 2.od 276 do 399 3.od 400 do 549 4.550 do 799 6.powyżej 799
8.	Czy jest Pan(i) katolikiem	1.tak 2.nie
9.	Jaki jest Pana(i) stosunek do wiary i praktyk religijnych?	1.jestem wierzący i praktykujący regularnie 2. jestem wierzący i praktykujący nieregularnie 3. jestem wierzący i niepraktykujący 4. jestem niewierzący, ale chodzę do kościoła 5.jestem niewierzący i niepraktykujący

66. Gdyby Pan(i) miał(a) jeszcze dodatkowe uwagi związane z poruszonymi w tej ankiecie zagadnieniami, lub uwagi jej dotyczące, będziemy bardzo wdzięczni – proszę je wpisać poniżej

.....

Serdecznie dziękujemy za współpracę

Młodzież a narkomania
(Janusz Mariański, 2003)
ANKIETA ANONIMOWA

Ankieta zawiera wiele pytań na temat narkomanii i narkomanów. Przeczytaj każde zdanie i wskaż, w jakim stopniu zgadzasz się z nimi lub nie zgadzasz, przez podkreślenie wybranej odpowiedzi w kratkach znajdujących się po prawej stronie lub w tabelach. Wybrana odpowiedź powinna być zgodna z Twoimi rzeczywistymi przekonaniem. Wypowiedziom Twoim zapewniamy całkowitą anonimowość.

Serdecznie dziękujemy za wypełnienie ankiety.

1. Na niżej podanej liście są umieszczone niektóre problemy i zagrożenia współczesnego świata. Odpowiedz, jak poważnym jest dla Ciebie każdy z wymienionych problemów i zagrożeń (zaznacz „x” w tabeli zgodnie ze swoim przekonaniem)

Problemy i zagrożenia	bardzo poważny	raczej poważny	ani poważny, ani nie tak poważny	raczej nie tak poważny	w ogóle nieważny	trudno powiedzieć
1.wojny						
2.zagrożenia nuklearne						
3.konflikty etniczne						
4.konflikty religijne						
5.bezrobocie						
6.bieda						
7.przestępczość						
8.sekty						
9.AIDS						
10.narkomania						
11.nikotynizm						
12.alkoholizm						

2. Czy w Twojej szkole zdarzają się przypadki: (możesz wybrać kilka odpowiedzi)

1. fizycznego znęcania się starszych uczniów nad młodszymi
2. zażywania narkotyków przez uczniów
3. picia alkoholu przez uczniów
4. palenie papierosów przez uczniów
5. wymuszania pieniędzy
6. sprzedawania, rozprowadzania narkotyków
7. kradzieży, np. z szatni, z plecaków itp.
8. zastraszania nauczycieli przez uczniów
9. inne (jakie?)

3. Jaki jest Twój stosunek do poniżej wymienionych zachowań ludzi? (zaznacz „x” w tabeli zgodnie ze swoim przekonaniem)

	całkowicie negatywny	raczej negatywny	jest mi to obojętne	raczej pozytywny	całkowicie pozytywny	trudno powiedzieć
1.palenie papierosów						
2.picie alkoholu						
3.używanie narkotyków						
4.handel narkotykami						

4. Czy wiesz, jakie są rodzaje narkotyków?

1. tak
2. nie

5. Wymień znane Ci nazwy narkotyków:

6. Dokończ zdanie: narkotyk jest to

7. Skąd najczęściej dowiadujesz się o narkotykach? (możesz zaznaczyć kilka odpowiedzi)

1. z telewizji
2. z radia
3. z prasy codziennej
4. z czasopism młodzieżowych
5. z ulotek
6. w szkole
7. od nauczycieli
8. od kolegów i koleżanek
9. od znajomych
10. od rodziców
11. z innych źródeł (jakich?):

8. Z kim i jak często rozmawiasz na temat narkomanii? (wstaw „x” w tabeli przy wybranej odpowiedzi)

	bardzo często	często	czasami	rzadko	bardzo rzadko	wcale
1.z rodzicami						
2.rodzeństwem						
3.krewnymi						
4.przyjaciółmi						
5.znajomymi						
6.kolegami,koleżankami						
7.sąsiadami						
8.nauczycielami						
9.księżmi i katechetami						

9. Dokończ zdanie: narkoman to osoba

10. Czy osobiście zetknąłeś/zetknęłaś się z narkomanami?

1. tak, znam osobiście narkomanów
2. widuje narkomanów, ale osobiście ich nie znam
3. w swym środowisku w ogóle nie zetknąłem/zetknęłam się z narkomanami
4. trudno powiedzieć

11. Jakie uczucia wzbudza w Tobie widok osoby, która jest pod wpływem narkotyków? (możesz zaznaczyć kilka odpowiedzi)

1. zakłopotanie
2. przygnębienie
3. lęk
4. niechęć
5. złość
6. wrogość
7. wstręt
8. litość
9. współczucie
10. życzliwość
11. serdeczność
12. inne, (jakie?)

12. Wyjaśnij swoją odpowiedź na pytanie 11

13. Jak często proponowano Tobie kupno narkotyków?

1. bardzo często
2. często
3. rzadko
4. bardzo rzadko
5. nigdy

14. Czy kiedykolwiek ktoś dawał Tobie do spróbowania jakiś narkotyk?

1. tak, często
2. tak, kilka razy
3. tak, raz
4. nigdy

15. Czy znasz kogoś, od kogo można kupić narkotyki?

1. tak
2. nie

16. W którym z niżej wymienionych miejsc, Twoim zdaniem, najłatwiej można kupić narkotyki? (możesz zaznaczyć kilka odpowiedzi)

1. w szkole
2. na boisku szkolnym / w pobliżu szkoły
3. na ulicy
4. na klatce schodowej
5. na podwórku
6. w mieszkaniu u znajomego / znajomych
7. w kawiarni, pubach
8. na imprezie typu: koncerty, dyskoteki
9. na wyjazdach typu: kolonie, obozy
10. w centrum miasta

11. na dworcu
12. w parku
13. inne, (jakie?)
14. nie wiem

17. Czy zdarzało się Tobie kiedykolwiek wziąć (zażyć) jakiś narkotyk?

1. tak
2. nie

18. Napisz, jaki środek zażyłeś / zażyłaś?

19. Czy zdarza (ło) się Tobie: (wstaw „x” w tabeli przy wybranej odpowiedzi)

	bardzo często	dość często	rzadko	kilka razy	raz	nigdy
1. pić piwo						
2. pić wino						
3. pić wódkę						
4. palić papierosy						
5. palić fajkę						
6. palić cygara						
7. palić marihuanę						
8. zażywać środki uspokajające						
9. zażywać środki pobudzające						
10. zażywać środki halucynogenne						

20. Wyobraź sobie taką sytuację: jesteś na imprezie i znajomy proponuje Tobie jakiś narkotyk. Jak zachował(a)byś się w tej sytuacji?

1. próbuję narkotyku
2. to zależy, jaki narkotyk
3. nie wiem, jak bym się zachował / zachowała
4. nie próbuję narkotyku

21. Jeśli spróbował(a)byś, to dlaczego? (możesz wybrać kilka odpowiedzi)

1. nie wypada odmówić
2. namawia Cię wiele osób z tej imprezy
3. inni też próbują
4. może pomóc Tobie się „wyluzować”
5. chcesz zapomnieć o kłopotach
6. jeden raz nie zaszkodzi
7. jesteś ciekawy (a) skutków zażycia narkotyku
8. masz ochotę spróbować
9. to dla Ciebie żadna nowość
10. tylko na imprezach sobie na to pozwalasz
11. inne, (jakie?)

22. Na ile zgadzasz się lub nie zgadzasz z każdym z poniższych twierdzeń (wstaw „x” w tabeli przy wybranych odpowiedziach):

	całkowicie się zgadzam	częściowo się zgadzam	częściowo się nie zgadzam	całkowicie się nie zgadzam	trudno powiedzieć
1.narkotyki prowadzą do uzależnienia					
2.narkotyk daje chwilowe, miłe przeżycia i doznania					
3.uzależnienie od narkotyków prowadzi do zaburzeń w psychice człowieka					
4.osoba uzależniona jest zdolna do zachowań patologicznych/ aby zdobyć narkotyk: kradnie, dokonuje napadów, włamań itp.					
5.skutkami uzależnienia są choroby (np. AIDS), przedawkowania i śmierć					

23. Które z niżej wymienionych narkotyków, Twoim zdaniem, są najbardziej popularne wśród młodzieży? (wstaw „x” w tabeli przy wybranych odpowiedziach)

Narkotyki	bardzo popularny	popularny	mało popularny	trudno powiedzieć	nie znam tego narkotyku
1.marihuana					
2.haszysz					
3.amfetamina					
4.grzyby					
5.LSD					
6.kleje, rozpuszczalniki					
7.brown sugar					
8.środki uspokajające					
9.środki nasenne					
10.ekstaza					
11.heroina					
12.kokaina					

24. Czy, Twoim zdaniem, marihuana może prowadzić do silnego uzależnienia?

1. zdecydowanie tak
2. raczej tak
3. raczej nie
4. zdecydowanie nie
5. trudno powiedzieć

25. Czy uzależnienie od marihuany może prowadzić do chęci poznawania innych narkotyków?

1. zdecydowanie tak
2. raczej tak
3. raczej nie
4. zdecydowanie nie
5. trudno powiedzieć

26. Co, według Ciebie, skłania młodzież do sięgnięcia po narkotyki (możesz wybrać kilka odpowiedzi)?

1. brak rodziców
2. problemy w szkole
3. problemy w domu / trudna sytuacja rodzinna
4. ciekawość
5. samotność
6. strata kogoś bliskiego
7. brak zainteresowań
8. niezadowolenie z życia / brak sensu życia
9. trudności w kontaktach z kolegami
10. lęk przed przyszłością
11. niepełna rodzina
12. rówieśnicy
13. chęć poznawania nowych doznań
14. brak perspektyw życiowych
15. szpanowanie
16. nuda
17. przynależność do subkultur (punkci, hippisi, skini, itd.)
18. przynależność do sekt
19. moda
20. inne, (jakie?)

27. Którą z odpowiedzi wybranych w poprzednim pytaniu uważasz za najważniejszą? Proszę wpisać jeden numer:

28. Czy, Twoim zdaniem, problemy i konflikty w rodzinie sprzyjają narkotyzowaniu się młodych ludzi?

1. zdecydowanie tak
2. raczej tak
3. raczej nie
4. zdecydowanie nie
5. trudno powiedzieć

29. Zaznacz, które konkretnie problemy i konflikty w rodzinie mogą sprzyjać odurzaniu się narkotykami:

1. trudna sytuacja materialna
2. brak jednego z rodziców
3. brak ciepła rodzinnego
4. brak pomocy i zrozumienia
5. alkoholizm
6. bezrobocie
7. złe warunki mieszkaniowe
8. rodzeństwo, które jest patologiczne
9. inne, (jakie?)

30. Które z wyżej wymienionych problemów uważasz za najważniejszy? Proszę wpisać jeden numer:

31. Które z niżej wymienionych czynników sprzyjają używaniu narkotyków przez młodzież? (możesz wybrać kilka odpowiedzi)

1. łatwy dostęp do narkotyku
2. niska cena
3. postawy otoczenia skłaniające do brania narkotyków
4. obyczaj brania narkotyków
5. obniżanie się poczucia lęku po wzięciu narkotyku
6. zapomnienie i ulga
7. ustępowanie złego samopoczucia
8. euforia po wzięciu narkotyku
9. inne, (jakie?)

32. Spróbuj wytłumaczyć słowo „uzależnienie”:

33. Czy zgadzasz się z następującymi opiniami? (zaznacz „x” w tabeli zgodnie ze swoim przekonaniem)

	zdecydowanie tak	raczej tak	raczej nie	zdecydowanie nie	trudno powiedzieć
1. branie narkotyków jest symbolem dorosłości					
2. biorący regularnie narkotyki naraża się na uzależnienie od niego					
3. każdy narkoman może przestać brać narkotyki, kiedy zechce					
4. branie narkotyków na imprezie jest niezbędnym warunkiem dobrej zabawy					
5. narkotyk jest lekarstwem na wszystkie choroby					
6. narkomanem pozostaje się do końca życia					

34. Czy, Twoim zdaniem, używanie narkotyków może: (podkreśl te odpowiedzi, z którymi się zgadzasz)

1. zniszczyć zdrowie
2. zdegradować moralnie
3. pomóc żyć szczęśliwie
4. oddalić od życia zgodnego z wiarą
5. doprowadzić do przestępstw
6. spowodować szkody w społeczeństwie
7. zrzucić na barki innych obowiązek opieki nad narkomanem
8. inne, (jakie?)

35. Komu, Twoim zdaniem, najbardziej szkodzi narkomania?

1. całemu społeczeństwu
2. rodzinie
3. osobie, która zażywa narkotyki

4. nie szkodzi nikomu
5. nie wiem

36. Czy uważasz, że narkomanom należy pomagać w walce z uzależnieniem?

1. zdecydowanie tak
2. raczej tak
3. raczej nie
4. zdecydowanie nie
5. trudno powiedzieć

37. Wybierz te wartości, których nie ceni młodzież sięgająca po narkotyki: (wybierz nie więcej niż pięć odpowiedzi)

1. osiągnięcie szczęścia wiecznego
2. szczęście rodzinne
3. praca
4. zdrowie
5. przyjemność i rozrywki
6. spokój społeczny / bezpieczeństwo narodowe
7. dobrobyt / zamożność
8. spokojne życie
9. pomaganie innym ludziom
10. uczciwość
11. szacunek dla siebie / poczucie własnej wartości
12. ambicja
13. niezależność / wolność osobista
14. odpowiedzialność / niezawodność, solidność
15. szacunek dla innych
16. lojalność / wierność wobec swoich przyjaciół i grupy
17. czułość, wrażliwość
18. pomysłowość
19. grzeczność / poprawne zachowanie się
20. logiczność myślenia / racjonalność

38. Napisz, jakimi sposobami, według Ciebie, należy pomagać narkomanom w walce z uzależnieniem?

39. Co zrobił(a)byś, gdybyś dowiedział(a) się, że ktoś z Twoich bliskich regularnie zażywa narkotyki?

1. sam(a) starał(a)bym się wydestać tę osobę z uzależnienia
2. szukał(a)bym pomocy u specjalistów, np. u psychologa
3. szukał(a)bym pomocy na policji
4. szukał(a)bym pomocy w Kościele
5. nie wtrącał(a)bym się, byłoby mi to obojętne
6. zerwał(a)bym kontakt z taką osobą
7. sam(a) zaczął(a)bym robić to samo
8. inne rozwiązanie (jakie?)

40. Czy uważasz, że należy karać: (wstaw „x” w tabeli przy wybranej odpowiedzi)

	zdecydowanie tak	raczej tak	raczej nie	zdecydowanie nie	trudno powiedzieć
1. produkujących narkotyki					
2. sprzedających narkotyki					
3. posiadających narkotyki					
4. systematycznie zażywających narkotyki					

41. Czy, Twoim zdaniem, można ograniczyć narkomanię przez surowe prawo i wysokie kary?

1. zdecydowanie tak
2. raczej tak
3. raczej nie
4. zdecydowanie nie
5. trudno powiedzieć

42. Czy, Twoim zdaniem, w Polsce należałoby wprowadzić przymusowe leczenie odwykowe narkomanów?

1. zdecydowanie tak
2. raczej tak
3. raczej nie
4. zdecydowanie nie
5. trudno powiedzieć

43. Uzasadnij swoją odpowiedź na pytanie 42:

44. Czy w naszym kraju można narkomanię:

1. całkowicie zlikwidować
2. znacznie ograniczyć
3. częściowo ograniczyć
4. nic nie da się zrobić
5. trudno powiedzieć

45. Jeśli uważasz, że narkomanię można zlikwidować (ograniczyć) – to jakie, Twoim zdaniem, powinny być podejmowane działania i przez kogo, by można było zlikwidować (ograniczyć) narkomanię?

46. Jeśli uważasz, że narkomanii nie można zlikwidować (ograniczyć), to proszę uzasadnić dlaczego?

47. Czy, Twoim zdaniem, dotychczasowe działania związane z zapobieganiem narkomanii i leczenia narkomanów są:

1. skuteczne i wystarczające
2. mało skuteczne i niewystarczające
3. nieskuteczne
4. trudno powiedzieć

48. Czy w Twojej szkole prowadzone były lub są zajęcia poświęcone problematyce narkomanii?

1. tak
2. nie
3. nie pamiętam

49. Jeśli takie zajęcia były prowadzone, to miały formę:

1. pogadanki lub wykładu prowadzonego przez nauczyciela
2. pogadanki lub wykładu prowadzonego przez inną osobę
3. projekcji filmu poświęconego zagadnieniu narkomanii
4. czytania artykułów, fragmentów książek, itp.
5. dyskusji
6. inna, (jaka?)

50. Czy narkomania w Polsce jest, Twoim zdaniem, poważnym, czy też mało poważnym problemem społecznym?

1. narkomania jest bardzo poważnym problemem społecznym
2. narkomania jest dość poważnym problemem społecznym
3. narkomania jest raczej poważnym problemem społecznym
4. narkomania jest raczej mało poważnym problemem społecznym
5. narkomania nie jest w ogóle problemem społecznym

51. Czy, według Ciebie, narkomania w Polsce ma duży zasięg?

1. narkomania dotyczy bardzo dużej liczby osób
2. narkomania dotyczy dość dużej liczby osób
3. narkomania dotyczy niewielkiej liczby osób
4. trudno powiedzieć

52. Czy na Twoje poglądy na temat narkomanii mieli wpływ:

1. rodzice
2. rodzeństwo
3. krewni
4. koleżanki, koledzy
5. znajomi
6. sąsiedzi
7. nauczyciele
8. księża, siostry zakonne, katecheci
9. środki społecznego przekazu (telewizja, radio, prasa, itp.)
10. żadna z tych osób i instytucji
11. inne, (jakie?)

53. Jaki jest Twój stosunek do wiary?

1. głęboko wierzący
2. wierzący
3. niezdecydowany, ale przywiązany do tradycji religijnej
4. obojętny
5. niewierzący

54. Jaki jest Twój stosunek do praktyk religijnych?

1. praktykuję w każdą niedzielę i czasami w dni powszednie
2. praktykuję w każdą niedzielę
3. praktykuję dwa, trzy razy w miesiącu
4. praktykuję raz w miesiącu
5. praktykuję kilka razy w roku lub rzadziej
6. w ogóle nie praktykuję

55. Płeć:

1. kobieta
2. mężczyzna

56. Stałe miejsce zamieszkania:

1. wieś
2. miasto lub osiedle do 20 tys. mieszkańców
3. miasto od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców
4. miasto ponad 100 tys. mieszkańców

57. Jakie wykształcenie mają Twoi rodzice?

	matka	ojciec
1.niepełne podstawowe		
2.podstawowe		
3.zasadnicze zawodowe		
4.niepełne średnie		
5.średnie ogólnokształcące		
6.średnie zawodowe		
7.pomaturalne		
8.nieukończone studia wyższe		
9.ukończone studia wyższe		
10.nie wiem		

58. Pochodzenie społeczne:

1. inteligenckie
2. robotnicze
3. chłopskie
4. inne, (jakie?)

59. Jaki jest wykonywany zawód Twoich rodziców?

1. matka
2. ojciec

60. Jaka jest sytuacja materialna Twojej rodziny?

1. wyraźnie dobra
2. dość dobra
3. przeciętna
4. raczej zła
5. zdecydowanie zła

61. Ile masz rodzeństwa?

1. jedno
2. dwoje
3. troje i więcej
4. jestem jedynakiem (jedynaczką)

Stereotyp Niemca w świadomości młodzieży akademickiej
(Magdalena Anna Olczyk, 2004)
KWESTIONARIUSZ ANKIETY

Celem niniejszej ankiety jest zbadanie opinii studentów KUL na temat Niemców. Ma ona charakter całkowicie anonimowy. Wyniki badań posłużą celom naukowym. Proszę o szczerą i pełną odpowiedź.

1. Proszę dokończyć zdanie

Niemcy są:

1. niscy
2. średniego wzrostu
3. wysocy
4. zróżnicowani pod względem wzrostu
5. trudno powiedzieć

2. Proszę dokończyć zdanie

Niemcy to:

1. blondyni
2. bruneci
3. mają różne kolory włosów
4. trudno powiedzieć

3. Proszę dokończyć zdanie

Niemcy mają oczy koloru:

1. czarnego
2. piwnego
3. niebieskiego
4. mają różny kolor oczu
5. trudno powiedzieć

4. Proszę ustosunkować się poniższych stwierdzeń poprzez wybranie jednej z opcji: 1. całkowicie się zgadzam, 2. zgadzam się, 3. raczej się zgadzam, 4. trudno powiedzieć, 5. raczej się nie zgadzam, 6. nie zgadzam się, 7. całkowicie się nie zgadzam.

	całkowicie się zgadzam	zgadzam się	raczej się zgadzam	trudno powiedzieć	raczej się nie zgadzam	nie zgadzam się	całkowicie się nie zgadzam
Niemcy dbają o porządek							
Niemcy są punktualni							
Niemcy są tolerancyjni							
Niemcy są chciwi							
Niemcy są materialistami							
Niemcy są pracowici							
Niemcy są agresywni							
Niemcy są nacjonalistami							
Niemcy są zimni uczuciowo							
Niemcy są zdyscyplinowani							
Niemcy są oszczędni							

5. Jaką rolę Twoim zdaniem odgrywa kobieta w niemieckiej rodzinie?

1. na pierwszym miejscu zajmuje się dziećmi i gospodarstwem domowym, a potem pracą zawodową.
2. na pierwszym miejscu zajmuje się pracą zawodową, a potem dziećmi i gospodarstwem domowym
3. dzieci, gospodarstwo domowe i praca są dla niej jednakowo ważne
4. inne (jakie?)
5. trudno powiedzieć

6. Jaki jest Twoim zdaniem stosunek Niemców do rodziców?

1. nie interesują się ich losem
2. opiekują się nimi, pomagają im
3. ani nie interesują się ich losem, ani im pomagają
4. trudno powiedzieć

7. Jak Twoim zdaniem kształtują się w rodzinie niemieckiej stosunki pomiędzy dziećmi a rodzicami?

1. podobnie jak w Polsce
2. dzieci wychowywane są bardziej tolerancyjnie
3. dzieci wychowywane są mniej tolerancyjnie
4. trudno powiedzieć

8. Jaką Twoim zdaniem rolę odgrywa w życiu Niemców

	bardzo dużą	dużą	małą	bardzo małą	nie wiem
religia					
kariera					
rodzina					
zabawa					

9. Czy Niemcy Twoim zdaniem najczęściej spędzają wolny czas?

	tak	nie	trudno powiedzieć
czytając książki			
siedząc przed telewizorem			
uprawiając sport			
siedząc w knajpie			
robiąc wypad za miasto			
organizując party			
dokształcając się			
inne (jakie?):.....			

10. Czy słyszałeś, czy też nie o współczesnych wybitnych Niemcach (politykach, artystach, sportowcach)? Proszę wymienić nazwiska

11. Skąd czerpiesz wiedzę o Niemcach? Proszę uporządkować poniższe odpowiedzi od najbardziej do najmniej adekwatnych poprzez przypisanie im numerów 1 – 7.

1. od rodziców
2. od znajomych
3. z polskich mass mediów
4. z zagranicznych mass mediów
5. z polskiej literatury

6. ze szkoły
7. z własnych doświadczeń

12. Czy znasz, czy też nie jakąś organizację polsko-niemiecką?

1. tak (proszę podać jej nazwę)
2. nie
3. trudno powiedzieć

13. Czy uczesniczył(a)eś kiedykolwiek, czy też nie w programie wymiany polsko-niemieckiej?

1. tak (proszę przejść do pytania 15)
2. nie
3. trudno powiedzieć

14. Czy gdybyś miał(a) możliwość uczestniczenia w programie wymiany polsko-niemieckiej, to czy wzięłabyś w niej udział?

1. tak
2. nie
3. trudno powiedzieć

15. Czy Twoja rodzina utrzymuje bezpośrednie kontakty z Niemcami (praca, znajomi)?

1. tak
2. nie
3. trudno powiedzieć

16. Czy znasz osobiście jakiegoś Niemca?

1. tak
2. nie

17. Czy utrzymujesz bezpośrednie kontakty z Niemcami? (praca, znajomi)?

1. tak
2. nie (proszę przejść do pytania 19)

18. Jak często utrzymujesz kontakty z Niemcami?:

1. co najmniej raz na miesiąc
2. mniej więcej raz na 3 miesiące
3. rzadziej

19. Przedstawiciela której z poniżej podanych narodowości chciał(a)byś mieć za przyjaciela? Proszę podkreślić 3 odpowiedzi i uporządkować je od najważniejszej do najmniej ważnej poprzez przypisanie im numerów 1 – 3.

1. Włocha
2. Rosjanina
3. Amerykanina
4. Niemca
5. Anglika
6. Czecha
7. Słowaka
8. Ukrainca

9. Białorusina
10. nie chciał(a)bym mieć za przyjaciela cudzoziemca

20. Czy miał(a)byś coś przeciwko, gdyby ktoś z bliskich Ci osób (rodzina, przyjaciele) chciał zawrzeć związek małżeński z Niemcem/Niemką?:

1. tak
2. nie
3. trudno powiedzieć

21. Czy zgadzasz się, czy też nie ze stwierdzeniem – Jak świat światem nie będzie nigdy Niemiec Polakowi bratem?

1. w pełni się zgadzam
2. częściowo się zgadzam
3. nie zgadzam się
4. trudno powiedzieć

22. Co przychodzi Ci na myśl, gdy słyszysz słowo „Niemiec” i „Niemcy”? Proszę uporządkować poniższe odpowiedzi od najbardziej do najmniej trafnych poprzez przypisanie im odpowiednich numerów 1 – 8.

1. naród pracowity i bogaty
2. zawsze byli lepsi od nas
3. naród o dużej kulturze, mają wielu uczonych i artystów
4. zagrażają nam
5. chcą naszej ziemi
6. nie lubią cudzoziemców
7. wywołali II wojnę światową
8. to normalni ludzie, tacy sami jak my

23. Jaki jest stosunek Twoich rodziców do Niemców?

1. sympatia
2. niechęć
3. obojętność
4. trudno powiedzieć

24. Czy możliwe jest pokonanie barier pomiędzy Polakami a Niemcami?

1. tak
2. nie

25. Znam język niemiecki

1. bardzo dobrze
2. dobrze
3. słabo
4. nie znam

26. Płeć:

1. kobieta
2. mężczyzna

27. Kierunek studiów

28. Rok studiów

29. Miejsce zamieszkania

1. wieś
2. miasto do 50 tysięcy mieszkańców
3. miasto od 50 tysięcy do 150 tysięcy mieszkańców
4. miasto powyżej 150 tysięcy mieszkańców

30. Województwo:

31. Wykształcenie ojca

1. podstawowe
2. zasadnicze zawodowe
3. średnie
4. wyższe

32. Wykształcenie matki

1. podstawowe
2. zasadnicze zawodowe
3. średnie
4. wyższe

33. Dochód w przeliczeniu na członka rodziny.

1. poniżej 300 zł
2. 300 – 500 zł
3. 500 – 700 zł
4. powyżej 700 zł

Dziękuję za współpracę

Postawy licealistów wobec Romów

(Iwona Wasiukow, 2004)

KWESTIONARIUSZ ANKIETY

Instytut Socjologii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego podjął badania w celu uzyskania materiałów dotyczących opinii na temat Romów. Zgromadzone materiały zostaną wykorzystane wyłącznie dla celów naukowych, stanowiąc podstawę do napisania pracy magisterskiej na Wydziale Nauk Społecznych Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego.

Prosimy o udzielenie szczerych oraz możliwie pełnych odpowiedzi na stawiane w kwestionariuszu ankiety pytania. Nie ma tutaj odpowiedzi dobrych i złych. Wszystkie uzyskane dane pozostaną anonimowe i posłużą do zbiorczych opracowań statystycznych. Zależy nam na tym, aby każdy kwestionariusz ankiety został wypełniony do końca.

1. Czy, Twoim zdaniem, w jednym kraju mogą żyć zgodnie ludzie różnych narodowości?

1. zdecydowanie tak
2. raczej tak
3. raczej nie
4. zdecydowanie nie
5. trudno powiedzieć

2. Jakie znaczenie ma, Twoim zdaniem, narodowość dla osiągnięcia sukcesu w życiu?

1. decydujące
2. bardzo ważne
3. średnio ważne
4. niezbyt ważne
5. bez znaczenia
6. trudno powiedzieć

3. Czy odczuwasz szczególną niechęć do jakiegoś narodu?

1. tak (do jakiego?)
2. nie

4. Czy możemy, Twoim zdaniem, nauczyć się czegoś dobrego od innych narodów?

3. zdecydowanie tak
4. raczej tak
5. raczej nie
6. zdecydowanie nie
7. trudno powiedzieć

5. Czy sądzisz, że na świecie są narodowości lepsze i gorsze?

1. zdecydowanie tak
2. raczej tak
3. raczej nie
4. zdecydowanie nie
5. trudno powiedzieć

6. Jeśli tak, to jakie i dlaczego?

7. Proszę ustosunkować się do każdej z poniższych opinii (*wstawiając znak „x” w odpowiedniej kratce*):

	opinię tę całkowicie podzielam	opinię tę raczej podzielam	opinii tej raczej nie podzielam	opinii tej zdecydowanie nie podzielam	trudno powiedzieć
Każdy człowiek ma prawo do własnych, swoistych dla siebie przekonań, stylu życia, jeśli tylko nie czyni szkody innym ludziom.					
Uważam za niesłuszne stwarzanie przywilejów dla ludzi innych narodowości. Polska to nasza ojczyzna i jeśli ludzie innych narodowości chcą tu mieszkać, to powinni dostosować się do nas.					
Cieszę się, że w Polsce mniejszości narodowe są nieliczne i skupione tylko w niektórych regionach.					
Tylko Polska jednolita narodowościowo jest naprawdę Polską.					
Myślę, że bardzo ważne i cenne jest to, że społeczeństwa różnych narodów mają inne obyczaje i mentalność. To wzbogaca świat i podnosi jego wartość.					

8. Czy uważasz, że wszystkie narody mają prawo żyć według swoich obyczajów nawet, jeśli są one dla nas gorszące lub niemoralne?

1. zdecydowanie tak
2. raczej tak
3. raczej nie
4. zdecydowanie nie
5. trudno powiedzieć

9. Czy kiedy cudzoziemcy przyjeżdżają na dłuższy czas do Polski, to czy powinniśmy wymagać od nich przestrzegania naszych obyczajów?

1. zdecydowanie tak
2. raczej tak
3. raczej nie
4. zdecydowanie nie
5. trudno powiedzieć

10. Dlaczego tak uważasz?

11. Czy kiedy Polak wyjeżdża do innego kraju, to czy powinien przestrzegać panujących tam obyczajów?

1. zdecydowanie tak
2. raczej tak
3. raczej nie
4. zdecydowanie nie
5. trudno powiedzieć

12. Czy, Twoim zdaniem, mniejszość romska w Polsce powinna mieć takie same prawa jak większość, czy też obowiązkiem mniejszości jest dostosowanie się do tego, co większość uważa za słuszne?

1. wszyscy powinni mieć takie same prawa
2. obowiązkiem mniejszości jest dostosowanie się do tego, co większość uważa za słuszne
3. trudno powiedzieć

13. Jakie, Twoim zdaniem, warunki musiałby koniecznie spełniać cudzoziemiec, aby można go było uznać za Polaka? Proszę zaznaczyć wszystkie, Twoim zdaniem, konieczne warunki.

1. uzyskać obywatelstwo polskie
2. mieszkać na stałe w Polsce
3. przyjąć wiarę katolicką
4. czuć się Polakiem/Polką
5. znać polską kulturę i historię
6. mówić dobrze po polsku
7. wejść w polską rodzinę
8. zasłużyć się szczególnie dla Polski
9. przestrzegać polskich obyczajów
10. urodzić się w Polsce
11. inne (jakie?)
12. cudzoziemiec nie może być nigdy uznany za Polaka

14. A gdyby chodziło o Cygana, to czy uznał(a)byś go za Polaka, gdyby spełnił wszystkie wymienione przez Ciebie warunki?

1. zdecydowanie tak
2. raczej tak
3. raczej nie
4. zdecydowanie nie
5. trudno powiedzieć

15. Czy obecność cudzoziemców w Polsce może powodować coś złego?

1. zdecydowanie tak
2. raczej tak
3. raczej nie
4. zdecydowanie nie
5. trudno powiedzieć

16. Czy obecność Romów w Polsce może powodować coś złego?

1. zdecydowanie tak
2. raczej tak
3. raczej nie
4. zdecydowanie nie
5. trudno powiedzieć

17. Jeśli tak, to jakie są to zagrożenia?

18. Proszę ustosunkować się do każdej z poniższych opinii (wstawiając znak „x” w odpowiedniej kratce):

Mniejszość romska w Polsce powinna mieć prawo do:	podzielam tę opinię	nie podzielam tej opinii	trudno powiedzieć
Dotacji przez państwo polskie szkół, w których uczą się jej dzieci			
Wydawania prasy w swoim ojczystym języku			
Uczenia się swojego języka w szkołach państwowych			
Posiadania rozgłośni radiowych lub stacji telewizyjnych nadających w jej języku ojczystym			
Zasiadania we władzach lokalnych (np. w gminie)			
Zasiadania w Sejmie i Senacie			
Pełnienia funkcji kierowniczych w administracji państwowej i gospodarce			

19. Czy, Twoim zdaniem, Cyganie powinni mieć prawo odmowy posyłania swoich dzieci do szkoły czy też władze powinny wprowadzić obowiązek kształcenia dzieci romskich?

1. Cyganie powinni mieć prawo odmówić posyłania swoich dzieci do szkoły
2. władze powinny nałożyć na Cyganów obowiązek posyłania dzieci do szkoły, przynajmniej do momentu ukończenia szkoły podstawowej
3. trudno powiedzieć

20. Czy można uznać za Polaka wychowywane u nas w kraju dziecko:

	Polki i Cygana	Cyganki i Polaka
tak		
nie		
trudno powiedzieć		

21. Która z poniższych zasad, Twoim zdaniem, powinna kierować wychowaniem dziecka w małżeństwie mieszanym etnicznie (Polaka z Cyganką lub Polki z Cyganem), mieszkających w Polsce?

1. dziecko powinno przyjmować kulturę polską
2. dziecko powinno przyjmować kulturę romską
3. dziecko powinno przyjmować kultury obojga rodziców
4. dziecko powinno być wychowane w kulturze wybranej przez rodziców, mimo że mieszkają w Polsce
5. dziecko powinno być wychowane tak, by samo mogło zdecydować, w jakiej kulturze chce żyć
6. inaczej (jak?)
7. trudno powiedzieć

22. Co wydaje Ci się szczególnie cenne w życiu Cyganów?**23. Co Ci się szczególnie nie podoba w życiu Cyganów?****24. Ilu jest, Twoim zdaniem, Romów:**

1. w Suwałkach
2. w Polsce

25. Czy uważasz, że znajomość kultury Romów wśród Suwalczan jest potrzebna?

1. tak
2. nie
3. trudno powiedzieć

26. Proszę uzasadnić swoją odpowiedź

27. Czy możesz wymienić kilka charakterystycznych cech Romów? Jacy Twoim zdaniem są?

28. Czy potrafisz wymienić co najmniej dwa święta/obyczaje Romów?

29. Jak często u dzieci z małżeństw mieszanych etnicznie (Polaka z Cyganką lub Polki z Cyganem). w porównaniu do małżeństw jednolitych etnicznie, Twoim zdaniem, mogą występować następujące problemy?

	częściej u mieszanych etnicznie	częściej u jednolitych etnicznie	równie często u mieszanych i jednolitych	trudno powiedzieć
Zachowania agresywne				
Zachowania lękowe				
Poczucie zagubienia				
Poczucie odmienności				
Problemy w nawiązaniu kontaktów z rówieśnikami				
Gorsze wyniki w nauce				

30. Jak, Twoim zdaniem, powinno być traktowane dziecko małżeństwa polsko-romskiego, przez otoczenie w Polsce?

1. ze szczególną życzliwością
2. na równi z dziećmi z małżeństw jednolitych etnicznie
3. obojętnie, bez zwracania uwagi na ten fakt
4. ze współczuciem, litością
5. z niechęcią, bo jest „inne”
6. inaczej (jak?)
7. trudno powiedzieć

31. W małżeństwach mieszanych etnicznie (polsko-romskich) pojawia się kwestia egzystowania w dwóch kulturach. Czy uważasz, że małżonkowie mieszkający w Polsce powinni:

1. żyć w swoich własnych kulturach
2. wybrać jedną kulturę, niezależnie od tego, że mieszkają w Polsce
3. żyć zgodnie z kulturą polską
4. żyć zgodnie z kulturą romską
5. inaczej (jak?)
6. trudno powiedzieć

32. W kulturze każdego narodu istnieją różne święta, które różnie się obchodzi. Czy uważasz, że w przypadku małżeństwa polsko-romskiego mieszkającego w Polsce małżonkowie powinni:

1. wspólnie obchodzić święta polskie
2. wspólnie obchodzić święta romskie

3. jest to zależne od ich uznania, wyboru
4. powinni spędzać święta osobno, każdy zgodnie z własną tradycją
5. inaczej (jak?)
6. trudno powiedzieć

33. Gdyby ktoś zaprzyjaźniony z Tobą chciał zawrzeć związek małżeński z Cyganem/Cyganką czy:

1. odradzał(a)byś mu (jej) to
2. nie odradzał(a)bym mu (jej) tego
3. trudno powiedzieć

34. Jak sobie wyobrażasz, jak Twoja rodzina odniosłaby się do Twojego małżeństwa z Cyganem/Cyganką?

1. przyjaźnie
2. obojętnie
3. z niechęcią
4. trudno powiedzieć
5. inaczej (jak?)

35. A jak Ty odnosił(a)byś się do małżeństwa polsko-romskiego:

a) w najbliższej rodzinie

1. przyjaźnie
2. obojętnie
3. z niechęcią
4. inaczej (jak?).....
5. trudno powiedzieć

b) wśród dalszej rodziny

1. przyjaźnie
2. obojętnie
3. z niechęcią
4. inaczej (jak?)
5. trudno powiedzieć

c) w sąsiedztwie

1. przyjaźnie
2. obojętnie
3. z niechęcią
4. inaczej (jak?).....
5. trudno powiedzieć

d) wśród przyjaciół, znajomych

1. przyjaźnie
2. obojętnie
3. z niechęcią
4. inaczej (jak?)
5. trudno powiedzieć

36. Czy nie miał(a)byś nic przeciwko temu, żeby Romowie uczęszczali do tej samej co Ty szkoły?

1. nie miał(a)bym nic przeciwko temu
2. wolał(a)bym tego unikać
3. był(a)bym przeciwny(na)
4. trudno powiedzieć

37. Czy nie miał(a)byś nic przeciwko temu, żeby Cygan/Cyganka chodził(a) z Tobą do tej samej klasy?

1. nie miał(a)bym nic przeciwko temu
2. wolał(a)bym tego unikać
3. był(a)bym przeciwny(na)
4. trudno powiedzieć

38. Czy zgodził(a)byś się siedzieć w jednej ławce z Romem?

1. nie miał(a)bym nic przeciwko temu
2. wolał(a)bym tego unikać
3. był(a)bym przeciwny(na)
4. trudno powiedzieć

39. Proszę uzasadnić swoją odpowiedź.....

40. Jakbyś się czuł(a), gdyby w Twoim bliskim sąsiedztwie zamieszkało kilku Romów?

1. lepiej niż do tej pory
2. tak samo
3. gorzej
4. inaczej (jak?)
5. trudno powiedzieć

41. Jakbyś się czuł(a) przebywając przez pewien czas z Romem na przykład w jednym przedziale w pociągu?

1. raczej czuł(a)bym się normalnie
2. raczej czuł(a)bym się nieswojo (nieprzyjemnie)
3. raczej opuścił(a)bym przedział
4. inaczej (jak?)
5. trudno powiedzieć

42. Gdybyś musiał(a) mieć transfuzję krwi, czy przyjął(ęła) byś zdrową krew od Roma?

1. tak
2. nie
3. trudno powiedzieć

43. Jakie źródła dostarczają Ci najwięcej wiedzy na temat Romów?

1. telewizja
2. radio
3. prasa
4. książki
5. znajomi

6. rodzina
7. osobiste kontakty z tymi osobami
8. szkoła
9. inne (jakie?)

44. Czy możemy, Twoim zdaniem, nauczyć się czegoś dobrego od Romów?

1. tak
2. nie
3. trudno powiedzieć

45. Jeśli tak, to czego?

46. Jeśli nie, to dlaczego?

47. Czy Twoim zdaniem zachowania takie są właściwe czy też niewłaściwe i czy ma się prawo tak postępować czy nie: ktoś chce zorganizować demonstrację uliczną, żeby potępić Cyganów i wezwać ich do wyjazdu z Suwałk?

1. właściwe i ma się prawo tak postępować
2. właściwe, choć nie ma się prawa tak postępować
3. niewłaściwe, jednak ma się prawo tak postępować
4. niewłaściwe i nie ma się prawa tak postępować
5. trudno powiedzieć

48. Czy, Twoim zdaniem, Cyganie są w Suwałkach raczej swoi czy raczej obcy?

1. zdecydowanie swoi
2. raczej swoi
3. raczej obcy
4. zdecydowanie obcy
5. trudno powiedzieć

49. Czy poznałeś(aś) kiedyś osobiście Cygana/Cygankę?

1. tak
2. nie

50. Jeśli tak, to jakie były Twoje wrażenia?

51. Jak określił(a)byś swój stosunek do Romów?

1. sympatia
2. neutralność
3. obojętność
4. niechęć
5. inaczej (jak?)
6. trudno powiedzieć

52. Czy brałeś(aś) udział w lekcji(ach) na temat historii i kultury Romów?

1. tak
2. nie

53. Czy uważasz, że takie lekcje są potrzebne?

1. tak
2. nie
3. trudno powiedzieć

54. Proszę uzasadnić swoją odpowiedź.
.....

55. Czy bierzesz udział w praktykach religijnych, takich jak: msze, nabożeństwa lub spotkania religijne?

1. tak, zazwyczaj kilka razy w tygodniu
2. tak, raz w tygodniu
3. tak, przeciętnie jeden lub dwa razy w miesiącu
4. tak, kilka razy w roku
5. w ogóle w nich nie uczestniczę

56. Niezależnie od udziału w praktykach religijnych, czy uważasz siebie za osobę:

1. głęboko wierzącą
2. wierzącą
3. niezdecydowaną ale przywiązaną do tradycji religijnych
4. obojętną
5. niewierzącą

57. Jak oceniasz warunki materialne swojej rodziny?

1. bardzo dobre
2. dobre
3. średnie
4. złe
5. bardzo złe

58. Płeć:

1. kobieta
2. mężczyzna

59. Miejsce zamieszkania:

1. Suwałki
2. inne miasto
3. wieś

60. Twoje uwagi na temat ankiety:
.....
.....
.....

DZIĘKUJĘ

Opinie na temat kary śmierci
(Beata Hernik-Pikulska, 2005)
KWESTIONARIUSZ ANKIETY

1. Czy popiera Pan(i) karę śmierci?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

2. Czy Pana(i) zdaniem kara śmierci występuje, czy też nie występuje w aktualnym polskim kodeksie karnym?

1. Tak – występuje
2. Nie – nie występuje
3. Trudno powiedzieć

3. Z którymi z zamieszczonych w tabeli poglądami zgadza się Pan(i), a z którymi się Pan(i) nie zgadza? Proszę wstawić X w odpowiednim miejscu.

	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Raczej nie zgadzam się	Zdecydo- wanie nie zgadzam się	Trudno powiedzieć
Przestępca to człowiek z natury zły					
Ludzie uczą się zachowań przestępczych od najbliższego otoczenia (rodzice, sąsiedzi, rówieśnicy)					
Ludzie, którzy dopuszczają się czynów przestępczych, nie potrafią odróżnić dobra od zła, dokonując przestępstwa nie uświadamiają sobie w pełni, że postępują niewłaściwie					
Ludzie podejmują zachowania przestępcze (kradzieże, włamania, a także zabójstwa), gdy nie radzą sobie z własną trudną sytuacją materialną					
Każdy człowiek może stać się przestępcą – istnieją takie warunki, okoliczności (np. bieda, niekontrolowane stany emocjonalne), które nawet dobrego człowieka mogłyby skłonić do popełnienia przestępstwa					
Człowiek dokonujący przestępstwa doskonale potrafi odróżnić dobro od zła i czyniąc zło, robi to zawsze świadomie, z pełną premedytacją					

- 4. Czy Pana(i) zdaniem w większości krajów, w których wykonywana jest kara śmierci, przestępczość maleje, pozostaje na niezmiennym poziomie, czy też rośnie?**
1. Zdecydowani maleje
 2. Raczej maleje
 3. Pozostaje na niezmiennym poziomie
 4. Raczej rośnie
 5. Zdecydowanie rośnie
 6. Trudno powiedzieć
- 5. Jaką funkcję przede wszystkim powinna spełniać kara w wymiarze sprawiedliwości (pytanie nie dotyczy kary śmierci, ale kary w ogóle)? Proszę wybrać tylko jedną odpowiedź.**
1. Kara powinna być formą odwetu społeczeństwa za popełnione przestępstwo
 2. Kara powinna odstraszać od ponownego dokonania przestępstwa
 3. Kara powinna skłonić przestępcę do skruchy i zmiany sposobu życia
 4. Inne – jakie?
 5. Trudno powiedzieć
- 6. Czy Pana(i) zdaniem jest możliwa, czy też nie jest możliwa resocjalizacja – czyli powrót do normalnego życia w społeczeństwie – groźnych przestępców, np. zabójców?**
1. Tak – resocjalizacja jest możliwa i może dotyczyć wielu groźnych przestępców
 2. Tak – resocjalizacja jest w zasadzie możliwa, ale tylko w stosunku do niewielu groźnych przestępców
 3. Nie – resocjalizacja groźnych przestępców w zasadzie nie jest możliwa – może zakończyć się powodzeniem tylko w nielicznych przypadkach
 4. Nie – resocjalizacja groźnych przestępców w ogóle nie jest możliwa
 5. Inne – jakie?
 6. Trudno powiedzieć
- Proszę uzasadnić swoją odpowiedź
- 7. Czy jest Pan(i) za, czy też przeciw wykonywaniu kary śmierci?**
1. Zdecydowanie za
 2. Raczej za
 3. Raczej przeciw
 4. Zdecydowanie przeciw
 5. Trudno powiedzieć
- 8. Co sądzi Pan(i) na temat kary dożywotniego więzienia? Proszę wybrać tylko jedną odpowiedź.**
1. Kara dożywotniego więzienia jest karą równie surową co kara śmierci
 2. Kara dożywotniego więzienia nie spełnia funkcji odstraszałającej
 3. Kara dożywotniego więzienia daje nawet najgroźniejszym przestępcom możliwość okazania skruchy, zmiany swojego postępowania i bycia dobrym człowiekiem
 4. Kara dożywotniego więzienia nie eliminuje zdemoralizowanych członków społeczeństwa
 5. Kara dożywotniego więzienia nie jest karą nieodwracalną
 6. Inne – jakie?
 7. Trudno powiedzieć

9. Czy Pana(i) zdaniem przestępczość w Polsce rośnie, pozostaje na niezmiennym poziomie, czy też maleje?

1. Zdecydowanie rośnie
2. Raczej rośnie
3. Pozostaje na niezmiennym poziomie
4. Raczej maleje
5. Zdecydowanie maleje
6. Trudno powiedzieć

10. Czy może Pan(i) podać w przybliżeniu liczbę wykonanych wyroków kary śmierci w Polsce w ciągu ostatnich 20 lat?

1. Tak, ile?
2. Nie, ale wiem, że jest niewielka
3. Nie, ale wiem, że jest duża
4. Nie potrafię w ogóle odpowiedzieć na to pytanie

11. Jak ocenia Pan(i) funkcjonowanie Wymiaru Sprawiedliwości (Policja, Sądownictwo, Więziennictwo) w Polsce? (proszę wstawić X w odpowiednim wierszu).

Skala oceny	Policja	Sądownictwo	Więziennictwo
Zdecydowanie pozytywnie			
Raczej pozytywnie			
Raczej negatywnie			
Zdecydowanie negatywnie			
Trudno powiedzieć			

12. Czy Pan(i) osobiście lub ktoś z Pana(i) rodziny lub przyjaciół stał się kiedykolwiek ofiarą przestępstwa ?

1. Tak
2. Nie

13. Jak Pana(i) zdaniem powinno zachować się otoczenie wobec człowieka, który wyszedł z więzienia po odbyciu kary?

1. Należy go wspomagać, aby mógł wrócić do normalnego życia
2. Powinno się takiego człowieka traktować jak każdego innego
3. Należy go obserwować, nie dając mu tego poznać
4. Nie można mu ufać, należy go tak traktować, aby czuł, że jest bacznie obserwowany
5. Inne – jakie?
6. Trudno powiedzieć

14. Czy poparłby(łaby) Pan(i) karę śmierci, gdyby udowodniono, że kara więzienia w takim samym stopniu odstrasza i zapobiega przestępczości co kara śmierci?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

15. Jaki Pana(i) zdaniem powinien być najwyższy wymiar kary w polskim kodeksie karnym?

1. Kara śmierci
2. Kara dożywotniego więzienia bez możliwości ubiegania się o wcześniejsze warunkowe zwolnienie
3. Kara 25 lat pozbawienia wolności
4. Inne – jakie?

16. Czy uważa Pan(i), że więźniowie odbywający kary pozbawienia wolności w zakładach karnych przebywają w warunkach poniżających godność człowieka, odpowiednich dla osób, które dokonały przestępstwa, czy też zbyt komfortowych warunkach?

1. W warunkach poniżających godność człowieka
2. W warunkach odpowiednich dla osób, które dokonały przestępstwa
3. W warunkach zbyt komfortowych
4. Inne – jakie?
5. Trudno powiedzieć
Proszę uzasadnić odpowiedź

17. Niżej podane są poglądy na temat przyczyn łamania norm prawa. Proszę wskazać pięć z nich odpowiadających Pana(i) opinii na ten temat.

Przyczyną łamania norm prawa jest:

1. Natura ludzka
2. Nieumiejętność dopasowania się do warunków pracy i życia
3. Zmniejszenie się szacunku wobec prawa
4. Bieda, bezrobocie, wysokie koszty utrzymania
5. Niezadowolenie z życia
6. Nadużywanie alkoholu
7. Niewiara w Boga
8. Przystępcze środowisko wychowawcze
9. Chęć łatwego „dorobienia się”
10. Nadużywanie narkotyków
11. Częste oglądanie brutalnych filmów
12. Zbyt niskie kary
13. Brak dyscypliny w szkole i w domu
14. Nierówny stopień zamożności ludzi
15. Niezaradność życiowa
16. Brak stanowczych działań policji w obronie prawa
17. Inne – jakie?
18. Trudno powiedzieć

18. Proszę z wybranych powyżej odpowiedzi wskazać jedną, najbardziej odpowiadającą Pana(i) opinii na ten temat.

Proszę wpisać numer odpowiedzi

19. Czy Pana(i) zdaniem polskie sądy są, czy też nie są niezawisłe – tzn. niezależne od układów politycznych, własnych interesów sędziów (np. korzyści majątkowe), presji społecznej (oczekiwań ludzi co do surowości kary, jaką sędzia powinien ich zdaniem w danej sprawie orzec)?

1. Polskie sądy są zdecydowanie niezawisłe
2. Polskie sądy są raczej niezawisłe
3. Polskie sądy raczej nie są niezawisłe

4. Polskie sądy zdecydowanie nie są niezawisłe
 5. Trudno powiedzieć
- 20. Czy Pana(i) zdaniem liczba zabójstw w Polsce rośnie, pozostaje na niezmiennym poziomie, czy też maleje?**
1. Zdecydowanie rośnie
 2. Raczej rośnie
 3. Pozostaje na niezmiennym poziomie
 4. Raczej maleje
 5. Zdecydowanie maleje
 6. Trudno powiedzieć
- 21. Jaka funkcję Pana(i) zdaniem powinna pełnić kara pozbawienia wolności? Proszę wybrać jedną odpowiedź, najbardziej odpowiadającą Pana(i) opinii na ten temat.**
1. Prowadzenie działalności resocjalizacyjnej wobec osób pozbawionych wolności
 2. Ochrona społeczeństwa przed sprawcami przestępstw
 3. Ukazanie sprawców przestępstw
 4. Pokazanie przestępcom, że należą do gorszej kategorii ludzi
 5. Inne – jakie?
 6. Trudno powiedzieć
- 22. Dlaczego popiera lub nie popiera Pan(i) karę śmierci?**
1. Popieram karę śmierci, ponieważ
 2. Nie popieram kary śmierci, ponieważ
- 23. Czy Pan(i) osobiście lub ktoś z Pana(i) rodziny lub przyjaciół stał(a) się kiedykolwiek świadkiem ciężkiego przestępstwa? (Do ciężkich przestępstw zaliczamy: zabójstwo; gwałt; pobicie ze skutkiem śmiertelnym)**
1. Tak – byłem(a)m – jakiego?
 2. Nie – nie byłem(a)m
- 24. Czy Pana(i) zdaniem w Polsce „przeciętny obywatel” ma, czy też nie ma wpływu na kształtowanie prawa?**
1. Zdecydowanie ma
 2. Raczej ma
 3. Raczej nie ma
 4. Zdecydowanie nie ma
 5. Inne – jakie?
 6. Trudno powiedzieć
- 25. Czy spacerując wieczorem w miejscach odległych od głównych ulic miasta lub takich, w których nie ma zbyt wielu ludzi, odczuwa czy też nie odczuwa Pan(i) strach lub obawę przed napaścią?**
1. Zdecydowanie odczuwam
 2. Raczej odczuwam
 3. Raczej nie odczuwam
 4. Zdecydowanie nie odczuwam
 5. Trudno powiedzieć

26. Gdyby lokalne władze – w celu ograniczenia przestępczości i zapewnienia większego bezpieczeństwa zaproponowały częściowe ograniczenie swobód obywatelskich (np. legitymowanie wszystkich nieletnich po godzinie 23.00), to czy był(a)by Pan(i) za, czy też przeciw takiej inicjatywie?

1. Zdecydowanie za
2. Raczej za
3. Raczej przeciw
4. Zdecydowanie przeciw
5. Trudno powiedzieć

27. Czy w Polsce czuje się, czy też nie czuje się Pan(i) bezpiecznie?

1. Zdecydowanie czuję się bezpiecznie
2. Raczej czuję się bezpiecznie
3. Raczej nie czuję się bezpiecznie
4. Zdecydowanie nie czuję się bezpiecznie
5. Trudno powiedzieć

28. Co Pana(i) zdaniem skłania, czy też może skłonić człowieka do popełnienia zabójstwa?

Proszę wybrać pięć odpowiedzi, najbardziej odpowiadających Pana(i) opinii.

1. Natura ludzka
2. Bezrobocie
3. Zmniejszane się szacunku wobec prawa
4. Bieda
5. Niezadowolenie z życia
6. Nadużywanie alkoholu
7. Niewiara w Boga
8. Przestępcze środowisko wychowawcze
9. Chęć łatwego i szybkiego „dorobienia się”
10. Wstyd i poczucie poniżenia wynikające z niskiego poczucia własnej wartości
11. Nadużywanie narkotyków
12. Przestępcze środowisko rówieśnicze
13. Obciążenie genetyczne (dziedziczenie skłonności do zachowań przestępczych)
14. Częste oglądanie brutalnych filmów
15. Zbyt niskie kary
16. Niska inteligencja
17. Nierówny stopień zamożności ludzi
18. Okrutne dzieciństwo (bicie, poniżanie, molestowanie, stosowanie przemocy psychicznej)
19. Niezaradność życiowa
20. Brak stanowczych działań policji w zwalczaniu przestępczości
21. Inne – jakie?
22. Trudno powiedzieć

29. Proszę z wybranych powyżej wskazań wybrać jedno, najbardziej odpowiadające Pana(i) opinii.

Proszę wpisać numer odpowiedzi.....

30. Poniżej wymienione są poglądy na temat surowości kar orzekanych przez polskich sędziów za ciężkie przestępstwa. Z którym z nich zgadza się Pan(i)? Proszę wybrać tylko jedną odpowiedź.

1. Sędziowie orzekają sprawiedliwie wyroki
2. Sędziowie zwykle orzekają kary niższe niż przewiduje kodeks karny
3. Sędziowie orzekają najczęściej karę najsurowszą z możliwych (tj. przewidywanych w kodeksie karnym)
4. Sędziowie chcieliby karać sprawców ciężkich przestępstw karami surowszymi, ale uniemożliwia im to zbyt łagodny kodeks karny
5. Sędziowie orzekając karę zbyt często uwzględniają tzw. nadzwyczajne złagodzenie kary (np. ze względu na fakt, że osoba po raz pierwszy dopuściła się czynu przestępczego, okazała skruchę i rokuje duże szanse na resocjalizację)
6. Inne – jakie?
7. Trudno powiedzieć

31. Którą karę poparłby(łaby) Pan(i), gdyby polskie prawo karne przewidywało karę dożywotniego więzienia bez możliwości warunkowego zwolnienia?

1. Karę śmierci
2. Karę dożywotniego więzienia
3. Trudno powiedzieć

32. Czy Pana(i) zdaniem w Pana(i) najbliższym otoczeniu przestępczość rośnie, pozostaje na niezmiennym poziomie, czy też maleje?

1. Zdecydowanie rośnie
2. Raczej rośnie
3. Pozostaje na niezmiennym poziomie
4. Raczej maleje
5. Zdecydowanie maleje
6. Trudno powiedzieć

33. Czy Pana(i) zdaniem w naszym kraju wszyscy ludzie są równi wobec prawa?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

Jeśli NIE, to czy dostrzega Pan(i) przejawy nierównego traktowania ludzi ze względu na ich (proszę wybrać dowolną liczbę odpowiedzi):

1. Wyznanie
2. Narodowość
3. Wykształcenie
4. Płeć
5. Majątek
6. Udział we władzy
7. Kalectwo lub chorobę
8. Poglądy polityczne
9. Przekonania moralne

10. Miejsce zamieszkania
11. Inne – jakie?
12. Trudno powiedzieć

34. Czy Pana(i) zdaniem w Polsce jest, czy też nie jest możliwe wprowadzenie bądź utrzymanie kary śmierci?

1. Zdecydowanie jest możliwe
2. Raczej jest możliwe
3. Raczej nie jest możliwe
4. Zdecydowanie nie jest możliwe
5. Inne – jakie?
6. Trudno powiedzieć
Proszę uzasadnić swoją odpowiedź

35. Co Pana(i) zdaniem decyduje o skuteczności działań polskiej policji w zwalczaniu przestępczości? Proszę wybrać jedną odpowiedź najbardziej zbliżoną do Pana(i) opinii na ten temat.

1. Fachowe przygotowanie policjantów do walki z przestępczością – np. przyjmowanie do wydziałów do spraw zabójstw, czy zorganizowanej przestępczości jedynie absolwentów szkół policyjnych, studiów kryminologicznych, a nie osób po kilku miesiącach szkolenia
2. Wysokość pensji policjantów
3. Wyposażenie policjantów w odpowiedniej klasy specjalistyczny sprzęt
4. Ekipa rządząca i stopień jej zainteresowania problemem przestępczości
5. Indywidualne interesy kadry kierowniczej (np. komendantów) policji – motywowanie podwładnych policjantów do skutecznego działania (np. poprzez system premii, czy też systematycznej kontroli) w celu uzyskania awansu zawodowego
6. Stosunku policjantów do wykonywanej przez siebie pracy – poczucie obowiązku rzetelnego wykonywania swych zobowiązań niezależnie od wysokości pensji, braku sprzętu, czy układów personalnych
7. Inne – jakie?
8. Trudno powiedzieć

36. W jaki sposób Pana(i) zdaniem należy karać nieletnich sprawców ciężkich zbrodni?

37. Dlaczego Pana(i) zdaniem pewne zachowania są zabronione, a inne nakazane? Proszę wybrać dwie odpowiedzi najbardziej zbliżone do Pana(i) opinii na ten temat

1. Zawsze tak było, że jednych rzeczy się zakazywało a inne nakazywało
2. Ludzie, którzy mają władzę, zakazują tego, co jest im niewygodne i nakazują to, co im odpowiada
3. Bóg ustanowił, co jest dobre a co złe, co powinno być zakazane a co nakazane
4. Gdyby pewne rzeczy nie były zakazane albo nakazane, to ludzie czyniliby zło
5. Pewnych zachowań się zakazuje albo nakazuje się je, ponieważ większość ludzi uważa to za słuszne
6. Nikt nie ma prawa decydować za innych, wskazywać, co powinno być zakazane a co nakazane
7. Inne – jakie?
8. Trudno powiedzieć

38. Z którymi zamieszczonymi w tabeli opiniami zgadza się Pan(i), a z którymi się Pan(i) nie zgadza?

	Zdecydowanie nie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Raczej nie zgadzam się	Zdecydo- wanie nie zgadzam się	Trudno powiedzieć
Jedynie kara śmierci ma największą siłę zastraszania, gdyż życie jest dobrem, które człowiek ceni najwięcej					
Nieodwracalność kary śmierci uniemożliwia naprawienie omyłki sądowej					
Tylko kara śmierci daje całkowitą pewność usunięcia sprawcy ze społeczeństwa, skazany na karę dożywocia zawsze ma pewne szanse odzyskania wolności					
Kara śmierci jest nieużyteczna, nie odstrasza innych od popełnienia przestępstwa, gdyż sprawcy zabójstw działają najczęściej w stanie silnego napięcia psychicznego, wyłączającego w ogóle myślenie o karze					
Kara śmierci pobudza w ludziach złe instynkty, skłania ich do okrucieństwa					
Kara śmierci do pewnego stopnia zwiększa agresywność kategorii przestępstw jej podlegających, np. sprawca licząc się z karą śmierci za napad z użyciem broni, zdecyduje się na zabicie świadków, aby się ich pozbyć					
Kara śmierci jest okrutna, gdyż skazany oczekuje przez dłuższy okres czasu na jej wykonanie, co znacznie zwiększa dolegliwość tej kary w stosunku do krzywdy wyrządzonej ofierze zabójstwa, dokonywanego w zasadzie znieczeka					
Kara śmierci jest legalną przemocą, jest zabójstwem dokonywanym w majestacie prawa					

39. Czy uważa Pan(i), że środki masowego przekazu rzetelnie, czy też nierzetelnie informują na temat przestępczości, tj. jej faktycznej wielkości i struktury (tzn. ile w ogólnej skali przestępstw stanowią poszczególne kategorie przestępstw, np. ile jest zabójstw, a ile kradzieży w danym roku)?

1. Środki masowego przekazu informują rzetelnie jedynie o faktycznej wielkości przestępczości, przedstawiają natomiast zniekształcony obraz struktury przestępczości (informują głównie o ciężkich przestępstwach)
2. Środki masowego przekazu rzetelnie informują na temat faktycznej wielkości i struktury przestępczości
3. Środki masowego przekazu informują rzetelnie jedynie na temat struktury przestępczości (np. jakich przestępstw jest najwięcej, a jakich najmniej w skali roku), przedstawiają natomiast zniekształcony obraz dotyczący wielkości przestępczości, np. informując, że przestępczość rośnie, nie przedstawiają policyjnych statystyk na temat dynamiki wzrostu przestępczości

4. Środki masowego przekazu nie informują rzetelnie ani na temat wielkości, ani na temat struktury przestępczości
5. Trudno powiedzieć

40. Czy według Pana(i) osoby nieletnie powinny, czy też nie powinny podlegać karze śmierci w takim stopniu jak osoby pełnoletnie?

1. Zdecydowanie powinny
2. Raczej powinny
3. Raczej nie powinny
4. Zdecydowanie nie powinny
5. Trudno powiedzieć

Proszę uzasadnić swoją odpowiedź

41. Jakie Pana(i) zdaniem jest najważniejsze zadanie Więziennictwa w Polsce? Proszę zaznaczyć tylko jedną odpowiedź.

1. Wykonywanie tymczasowego aresztowania
2. Prowadzenie działalności resocjalizacyjnej
3. Zapewnienie w aresztach śledczych i zakładach karnych porządku i bezpieczeństwa
4. Ochrona społeczeństwa przed sprawami przestępstw osadzonymi w zakładach karnych i aresztach śledczych
5. Zapewnienie osobom skazanym na kary pozbawienia wolności lub tymczasowo aresztowanych przestrzegania ich praw, a zwłaszcza humanitarnych warunków, poszanowanie godności ludzkiej, opieki zdrowotnej i religijnej
6. Inne – jakie?
7. Trudno powiedzieć

Proszę uzasadnić swoją odpowiedź

42. Czy Pana(i) zdaniem osoby chore psychicznie powinny, czy też nie powinny podlegać karze śmierci w takim samym stopniu jak osoby zdrowe?

1. Zdecydowanie powinny
2. Raczej powinny
3. Raczej nie powinny
4. Zdecydowanie nie powinny
5. Trudno powiedzieć

Proszę uzasadnić swoją odpowiedź

43. Czy Pan(i) osobiście mógłby(łaby) pomóc osobie opuszczającej zakład karny w powrocie do normalnego funkcjonowania w społeczeństwie?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

Proszę uzasadnić swoją odpowiedź

44. Czy Pana(i) zdaniem ludzie zawsze w większości popierali, czy też nie popierali karę śmierci?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

45. Za jakiego rodzaju przestępstwa według Pana(i) powinna być stosowana kara śmierci?

.....
Proszę uzasadnić swoją odpowiedź

46. Czy gdyby na bliskiej Panu(i) osobie z rodziny lub przyjaciół miał zostać wykonany wyrok kary śmierci, to czy Pana(i) poparcie dla tej kary wzrosłoby, nie zmieniłoby się, czy też zmaląłoby?

1. Zdecydowanie wzrosłoby
2. Raczej wzrosłoby
3. Nie zmieniłoby się
4. Raczej zmaląłoby
5. Zdecydowanie zmaląłoby
6. Trudno powiedzieć

47. Jaka funkcję Pana(i) zdaniem przede wszystkim spełnia kara śmierci? Proszę wybrać tylko jedną odpowiedź.

1. Jest potwierdzeniem nienaruszalności elementarnych zasad sprawiedliwości
2. Odpowiada społecznemu poczuciu sprawiedliwości (tzw. woli większości)
3. Odstrasza innych od popełniania przestępstw
4. Eliminuje zdemoralizowanych członków społeczeństwa
5. Inne – jakie?

48. Czy zgadza się, czy też nie zgadza się Pan(i) ze stwierdzeniem, że każdy człowiek ma prawo do obrony swojego życia, nawet wówczas gdyby oznaczało konieczność pozbawienia życia drugiego człowieka?

1. Zdecydowanie zgadzam się
2. Raczej zgadzam się
3. Raczej nie zgadzam się
4. Zdecydowanie nie zgadzam się
5. Trudno powiedzieć

49. Komu Pana(i) zdaniem powinna grozić kara śmierci?

1. Recydywistom – czyli osobom, które przynajmniej dwukrotnie dokonały przestępstwa
2. Wszystkim sprawcom ciężkich zbrodni (także tym, którzy dopuścili się jej tylko raz)
3. Inne – jakie?

50. Czy boi się, czy też nie boi się Pan(i) śmierci?

1. Zdecydowanie boję się
2. Raczej boję się
3. Raczej nie boję się
4. Zdecydowanie nie boję się
5. Trudno powiedzieć

51. Czy Pana(i) zdaniem życie ludzkie ma sens?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

52. Z którym z poniższych zdań zgadza się Pan(i)?

1. Właścicielem życia jest państwo i to państwo decyduje o tym, co można zrobić z własnym życiem
2. Życie należy do człowieka, on sam jest dla siebie panem
3. Życie człowieka należy do Boga – człowiek powinien być Bogu posłuszny
4. Nie zgadzam się z żadnym z powyższych zdań
5. Trudno powiedzieć

53. Czy poparłby(łaby) Pan(i) karę śmierci, gdyby udowodniono, że kara ta jest częściej wykonywana wobec przestępców pochodzących ze środowisk przestępczych, a rzadziej wobec osób pochodzących z tzw. „dobrych rodzin”?

1. Zdecydowanie poparł(ła)bym
2. Raczej poparł(ła)bym
3. Raczej nie poparł(ła)bym
4. Zdecydowanie nie poparł(ła)bym
5. Trudno powiedzieć

54. Czy biorąc pod uwagę całość Pana(i) życia, jest Pan(i) z niego zadowolony(a)?

1. Bardzo zadowolony(a)
2. Dość zadowolony(a)
3. Przeciętnie zadowolony(a)
4. Niezbyt zadowolony(a)
5. Bardzo niezadowolony(a)
6. Trudno powiedzieć

55. Czy Pana(i) zdaniem ludzie rodzą się dobrzy czy źli, czy też stają się takimi w ciągu swojego życia?

1. Ludzie rodzą się dobrzy, ale mogą stać się źli
2. Ludzie rodzą się źli, ale mogą stać się dobrzy
3. Ludzie rodzą się dobrzy lub źli i nie mogą się zmienić
4. Ludzie rodzą się dobrzy lub źli, ale mogą się zmienić
5. Inne – jakie?
6. Trudno powiedzieć

56. Czy Pana(i) zdaniem stanowisko Kościoła katolickiego na temat kary śmierci jest jednoznaczne, czy też nie jest jednoznaczne?

1. Tak jest jednoznaczne – Kościół katolicki nie popiera kary śmierci
2. Tak jest jednoznaczne – Kościół katolicki popiera karę śmierci
3. Nie, nie jest jednoznaczne – Kościół katolicki nie sprzeciwia się wyraźnie karze śmierci ani też wyraźnie jej nie popiera
4. Inne – jakie?
5. Trudno powiedzieć

57. Czy ogląda Pan(i) programy telewizyjne poświęcone problematyce przestępczości?

1. Tak oglądam – jakie?,,
2. Nie, nie oglądam

58. Czy czyta Pan(i) prasę poświęconą problematyce przestępczości?

1. Tak czytam – jakie tytuły?.....,,
2. Nie, nie czytam

59. Czy Pana(i) zdaniem informowanie społeczeństwa (głównie przez media) o wynikach sondaży na temat kary śmierci jest, czy też nie jest potrzebne?

1. Tak – jest potrzebne – dlaczego?
2. Nie – nie jest potrzebne – dlaczego?
3. Trudno powiedzieć

60. Czy Pana(i) zdaniem dziś Polacy w większości popierają, czy też nie popierają karę śmierci?

1. Zdecydowanie popierają
2. Raczej popierają
3. Raczej nie popierają
4. Zdecydowanie nie popierają
5. Trudno powiedzieć

61. Co Pana(i) zdaniem skłania, czy może też może skłonić człowieka do popełnienia takiego przestępstwa jak kradzież, włamanie, pobicie? Proszę wybrać pięć odpowiedzi, najbardziej odpowiadających Pana(i) opinii na ten temat.

1. Natura ludzka
2. Bezrobocie
3. Zmniejszane się szacunku wobec prawa
4. Bieda
5. Niezadowolenie z życia
6. Nadużywanie alkoholu
7. Niewiara w Boga
8. Przestępcze środowisko wychowawcze
9. Chęć łatwego i szybkiego „dorobienia się”
10. Nadużywanie narkotyków
11. Przestępcze środowisko rówieśnicze
12. Obciążenie genetyczne (dziedziczenie skłonności do zachowań przestępczych)
13. Częste oglądanie brutalnych filmów
14. Zbyt niskie kary
15. Niska inteligencja
16. Nierówny stopień zamożności ludzi
17. Niezaradność życiowa
18. Brak stanowczych działań policji w zwalczaniu przestępczości
19. Inne – jakie?
20. Trudno powiedzieć

62. Proszę z wybranych powyżej wskazań wybrać jedno najbardziej odpowiadające Pana(i) opinii na ten temat.

Proszę wpisać numer odpowiedzi

63. Czy Pana(i) zdaniem kara śmierci powinna być wykonywana w możliwie najbliższym terminie po orzeczeniu, czy też skazany na karę śmierci powinien przez pewien czas oczekiwać na egzekucję?

1. Kara śmierci powinna być wykonywana w możliwie najbliższym terminie po jej orzeczeniu
2. Skazany na karę śmierci powinien przez pewien czas oczekiwać na egzekucję – jak długo?
Proszę uzasadnić swoją odpowiedź

64. Jak Pana(i) zdaniem najczęściej zachowuje się otoczenie wobec człowieka, który wyszedł z więzienia po odbyciu kary?

1. Wspomaga go, aby mógł wrócić do normalnego życia
2. Traktuje takiego człowieka jak każdego innego
3. Obserwuje go, nie dając mu tego poznać
4. Nie ufa mu i traktuje go tak, aby czuł, że jest bacznie obserwowany
5. Inne – jakie?
6. Trudno powiedzieć

65. Z którymi zamieszczonymi w tabeli poglądami na temat prawa zgadza się Pan(i), a z którymi się Pan(i) nie zgadza? Proszę wstawić X w odpowiednim miejscu.

	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Raczej nie zgadzam się	Zdecydowanie nie zgadzam się	Trudno powiedzieć
Można nie przestrzegać prawa, jeśli uważa się je za niesprawiedliwe					
Dopóty, dopóki omijasz prawo a nie łamiesz go, wszystko jest w porządku					
Rząd powinien zawsze szanować prawa i własność każdego człowieka, nawet jeśli jego celem jest walka z przestępczością					
Słuszne prawo to takie, z którym wszyscy się zgadzają					
Uniknięcie kary powinno być ważnym powodem przestrzegania prawa					

66. Które z wymienionych w tabeli form pracy wychowawczej z więźniem Pan(i) popiera, a których Pan(i) nie popiera. Proszę wstawić X w odpowiednim miejscu.

	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Raczej nie zgadzam się	Zdecydowanie nie zgadzam się	Trudno powiedzieć
Organizowanie konkursów (obejmujących np. wiadomości z zakresu historii, literatury, prawa karnego)					
Spotkanie z ciekawymi ludźmi (np. politycy, dziennikarze, artyści)					
Uczestniczenie w więziennych zespołach teatralnych czy muzycznych					
Uczestniczenie w kołach zainteresowań (np. koła modelarskie, plastyczne)					
Uczestniczenie w redagowaniu gazet więziennych					

Uczestnictwo w zajęciach sportowych na terenie i poza terenem zakładu karnego czy aresztu					
Kształcenie umiejętności w samodzielnym poszukiwaniu pracy po opuszczeniu zakładu karnego					
Akcje charytatywne (np. udział skazanych w finale Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy)					
Praca skazanych na rzecz instytucji państwowych (np. szkół, domów dziecka)					
Wycieczki krajoznawcze, rajdy					

67. Czy Pana(i) zdaniem przedstawione powyżej w tabeli formy oddziaływań mogą, czy też nie mogą choćby w niewielkim stopniu wpłynąć pozytywnie na groźnego przestępcę i pomóc mu w powrocie do prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

68. Jakie Pana(i) zdaniem są główne przyczyny recydywy (ponownego popełnienia przestępstwa)?

Proszę wybrać dwie odpowiedzi, najbardziej zbliżone do Pana(i) opinii na ten temat.

1. Niewłaściwy proces resocjalizacji w zakładzie karnym
2. Brak odpowiedniej pomocy po opuszczeniu zakładu karnego (brak zapewnienia byłemu więźniowi mieszkania, pracy, brak przygotowania rodziny skazanego na jego powrót)
3. Niezaradność życiowa skazanego – brak własnej inicjatywy
4. Poszukiwanie przez osobę opuszczającą zakład karny kontaktów z przestępczym środowiskiem
5. Dziedziczna skłonność do zachowań przestępczych
6. Bieda, bezrobocie
7. Słaba bądź niewielka pomoc instytucji ze strony państwa (niewydolność kuratorów sądowych, Ośrodków Pomocy Społecznej)
8. Chęć powrotu do zakładu karnego i łatwego w nim życia
9. Inne – jakie?
10. Trudno powiedzieć

69. Czy Pana(i) zdaniem Polska podpisała, czy też nie podpisała określony dokument międzynarodowy zobowiązujący ją do zniesienia kary śmierci?

1. Tak, Polska podpisała taki dokument – jaki?
2. Tak, Polska podpisała taki dokument, ale nie potrafię go wymienić
3. Nie, Polska nie podpisała takiego dokumentu
4. Trudno powiedzieć

NA ZAKOŃCZENIE PROSZĘ UDZIELIĆ KILKU INFORMACJI O SOBIE

70. Płeć

1. Kobieta
2. Mężczyzna

71. Wiek

72. Jaki jest obecnie Pana(i) stosunek do wiary?

1. Głęboko wierzący
2. Wierzący
3. Niezdecydowany, ale przywiązany do tradycji religijnej
4. Obojętny
5. Niewierzący

73. Do jakiego wyznania religijnego Pan(i) należy?

1. Rzymsko-katolickiego
2. Prawosławnego
3. Protestantckiego
4. Świadców Jehowy
5. Inne – jakie?

74. Jaki jest obecnie Pana(i) stosunek do praktyk religijnych?

1. Praktykuję w każdą niedzielę i czasami w dni powszednie
2. Praktykuję w każdą niedzielę
3. Praktykuję dwa, trzy razy w miesiącu
4. Praktykuję raz w miesiącu
5. Praktykuję kilka razy w roku
6. W ogóle nie praktykuję

75. Jak ocenia Pan(i) najogólniej sytuację materialną swojej rodziny?

1. Wyraźnie dobra
2. Dość dobra
3. Przeciętna
4. Raczej zła
5. Zdecydowanie zła

76. Jakie jest Pana(i) pochodzenie społeczne?

1. Inteligenckie
2. Robotnicze
3. Chłopskie
4. Inne – jakie?

77. Jaki jest Pana(i) wykonywany zawód?

78. Czy ktoś z Pana(i) najbliższej rodziny (rodzice, rodzeństwo) był, w ciągu ostatnich dwóch lat osobą bezrobotną?

1. Tak
2. Nie

79. Czy obawia się Pan(i) utraty pracy?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

80. Pana(i) uwagi o ankiecie

**Postawy obywatelskie młodzieży
(Małgorzata Maria Depo, 2005)
KWESTIONARIUSZ ANKIETY**

Coraz częściej w debatach publicznych poruszane jest zagadnienie patriotyzmu. Próbuje się określić treść tego pojęcia, mając na uwadze obecne uwarunkowania społeczno-polityczne naszego kraju. Chcąc poznać poglądy młodzieży zaangażowanej politycznie na ten temat, prosimy o udzielenie szczerych i wyczerpujących odpowiedzi na pytania zawarte w poniższej ankiecie. Zapewniamy, że udzielone odpowiedzi będą całkowicie poufne i anonimowe, a wyniki wykorzystane wyłącznie w celach naukowych.

1. W jakim stopniu identyfikujesz (utożsamiasz) się z:

	w pełni	umiarkowanie	słabo	wcale	trudno powiedzieć
Rodziną					
Mieszkańcami miejscowości pochodzenia					
Mieszkańcami regionu pochodzenia					
Organizacją polityczną, do której należysz					
Wyznawcami Twojej religii					
Polakami					
Europejczykami					

2. Co musi charakteryzować polskiego patriotę? (proszę wybrać najwyżej cztery najważniejsze odpowiedzi)

1. Zamieszkiwanie na terenie Polski
2. Troska o środowisko naturalne
3. Rzetelna praca dla dobra kraju
4. Postawa prorodzinna (posiadanie dzieci)
5. Gotowość do oddania życia za ojczyznę
6. Bycie zwolennikiem demokracji
7. Praktyki religijne
8. Znajomość historii i kultury ojczyzny
9. Poszanowanie prawa
10. Działalność charytatywna (wolontariat i inne)
11. Udział w wyborach (parlamentarnych, prezydenckich itp.)
12. Trudno powiedzieć

3. Jeżeli w poprzednim pytaniu pominięto istotne, Twoim zdaniem, wskaźniki patriotyzmu, proszę wymienić je tutaj:

4. Proszę wybrać jedną, Twoim zdaniem, najważniejszą charakterystykę patriotyzmu spośród tych wymienionych w poprzednich dwóch pytaniach:

5. Proszę podać trzy nazwiska osób (z historii lub żyjących obecnie), których uważasz za patriotów i na których chcesz się wzorować.

1.
2.
3.

6. Co wiesz o tekście hymnu Polski?

1. Tytuł (proszę wpisać)
2. Autor (proszę wpisać)
3. Rok powstania (proszę wpisać)
4. Okoliczności powstania (proszę wpisać)

7. Czy jesteś zwolennikiem jednoczenia się Europy w ramach Unii Europejskiej?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie (proszę przejść do pyt. 9)
4. Zdecydowanie nie (proszę przejść do pyt. 9)
5. Trudno powiedzieć

8. Która koncepcja zjednoczonej Europy jest według Ciebie najlepsza? (proszę wybrać tylko jedną odpowiedź)

1. UE jako związek suwerennych państw
2. UE jako związek państw, które przekazują część swych kompetencji na rzecz organów związkowych (europejskich)
3. UE jako państw podzielone wewnętrznie na części, które mają pewien zakres samodzielności
4. UE jako jednolite państwo
5. Inna (jaka?)
6. Trudno powiedzieć

9. Co mogłoby zdecydować o Twoim wyjeździe za granicę na stałe? (proszę wybrać jedną lub dwie najważniejsze odpowiedzi)

1. Możliwość kształcenia się
2. Bardziej atrakcyjna niż w Polsce praca
3. Szanse znalezienia jakiegokolwiek pracy
4. Szanse zrobienia kariery
5. Bezpieczeństwo i świadczenia socjalne
6. Dołączenie do mieszkających tam krewnych
7. Nie biorę pod uwagę takiej możliwości
8. Inne (jakie?)
9. Trudno powiedzieć

10. Czym, według Ciebie, jest upodabnianie się stylu życia, obyczajów i mody w skali światowej? (proszę wybrać tylko jedną najważniejszą odpowiedź)

1. Jednoczeniem się wszystkich ludzi
2. Szansę ubogacenia kultury własnego narodu
3. Naturalnym procesem, ani pozytywnym ani negatywnym
4. Zagrożeniem odrębności kulturowej własnego narodu
5. Zaplanowanym procesem niszczenia tożsamości narodowych

6. Inne (jakie?)
7. Trudno powiedzieć

11. Jakie stanowisko wobec przenikania się kultur uważasz za najwłaściwsze? (proszę wybrać tylko jedną najważniejszą odpowiedź)

1. Obronę kultury własnego narodu przed wpływem obcych kultur poprzez podejmowanie działań chroniących folklor, własną tradycję i język
2. Promocję kultury własnego narodu poza granicami kraju
3. Uznanie współistnienia różnych kultur i czerpania z ich zasobów
4. Inne (jakie?)
5. Trudno powiedzieć

12. Czym jest dla Ciebie ojczyzna? (proszę wybrać tylko jedną najważniejszą odpowiedź)

1. Krajem urodzenia
2. Krajem zamieszkania
3. Krajem, w którym żyją rodacy
4. Krajem, z którym łączy Cię silna więź emocjonalna
5. Krajem, z którego jesteś dumny(a)
6. Krajem, z którym łączy Cię język, kultura, historia
7. Nie ma to dla Ciebie większego znaczenia
8. Inne (jakie?)
9. Trudno powiedzieć

13. W kilku krótkich zdaniach proszę wymienić dokonania osób uznanych przez Ciebie za patriotów (w pytaniu 5), na których chciałbyś się wzorować.

1.
2.
3.

14. Czym według Ciebie jest dla Polski globalizacja w dziedzinie ekonomicznej (działalność międzynarodowych korporacji itp.)? Proszę wybrać tylko jedną najważniejszą odpowiedź

1. Szansą na rozwój
2. Naturalnym procesem, ani pozytywnym ani negatywnym
3. Ograniczeniem suwerenności
4. Zagrożeniem
5. Inne, jakie?
6. Trudno powiedzieć

15. Czym według Ciebie jest wejście RP do Unii Europejskiej 1 maja 2004 roku? (wybierz jedną lub dwie najważniejsze odpowiedzi)

1. Koniecznością dziejową
2. Szansą na rozwój
3. Sukcesem Rządu RP
4. Sukcesem wszystkich Polaków
5. Mniejszym złem
6. Porażką
7. Zdradą interesów Ojczyzny
8. Wydarzeniem bez większego znaczenia

9. Inne (jakie?)
10. Trudno powiedzieć

16. Co Polska może zyskać na członkostwie w Unii Europejskiej? Proszę podać najwyżej trzy korzyści wynikające z tego członkostwa.

1.
2.
3.

17. Co Polska może stracić na członkostwie w Unii Europejskiej? Proszę podać najwyżej trzy straty wynikające z tego członkostwa.

1.
2.
3.

18. Czy bierzesz udział w obchodach świąt narodowych?

1. Zawsze
2. Często
3. Czasami
4. Nigdy (proszę przejść do pytania 20)

19. W jaki sposób świętujesz te uroczystości (proszę wybrać trzy najważniejsze odpowiedzi)

1. Wywieszam flagę
2. Uczestniczę w pochodzie
3. Oddaje hołd pod pomnikiem poległych w obronie ojczyzny
4. Uczestniczę we mszy św. za ojczyznę lub innym nabożeństwie
5. Przeznaczam ten czas na rekreację (wyjazd za miasto, na działkę, w góry)
6. Nadrabiam zaległe obowiązki domowe (sprzątanie, zakupy)
7. Nadrabiam zaległe obowiązki szkolne
8. Spędzam ten czas wyłącznie w gronie rodzinnym
9. Spędzam ten czas z przyjaciółmi
10. Inne (jakie?)

20. W kilku krótkich zdaniach napisz, czym jest dla Ciebie naród

21. Od którego roku obowiązuje aktualna Konstytucja RP? (jeśli pamiętasz, proszę podać też miesiąc i dzień)

22. Które z wymienionych poniżej wartości obecnie są, a które nie są realizowane w społeczeństwie polskim? Proszę wstawić znak „x” przy każdej wartości zgodnie ze swoim przekonaniem.

		Obecnie są realizowane	Obecnie nie są realizowane	Trudno powiedzieć
1.	prawda			
2.	wolność			
3.	demokracja			
4.	religia			
5.	sprawiedliwość społeczna			
6.	patriotyzm			

7.	równość społeczna			
8.	godność osoby ludzkiej			
9.	prawa człowieka			
10.	solidarność			
11.	tolerancja			
12.	inne, jakie?			

23. Które z wymienionych poniżej wartości są, a które nie są konieczne dla trwania społeczeństwa polskiego? Proszę wstawić znak „x” przy każdej wartości zgodnie ze swoim przekonaniem

		Są konieczne	Nie są konieczne	Trudno powiedzieć
1.	prawda			
2.	wolność			
3.	demokracja			
4.	religia			
5.	sprawiedliwość społeczna			
6.	patriotyzm			
7.	równość społeczna			
8.	godność osoby ludzkiej			
9.	prawa człowieka			
10.	solidarność			
11.	tolerancja			
12.	inne, jakie?			

24. Proszę wymienić polskich laureatów Nagrody Nobla

25. Czy zgadzasz się czy nie zgadzasz z twierdzeniem „dobry Polak to katolik”?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

26. Które z tych dwóch twierdzeń jest bliższe Twojej własnej opinii:

1. Uważam, że zarówno wolność jak i równość są ważne. Jednak jeśli musiał(a)bym się opowiedzieć za jedną z nich, uznał(a)bym osobistą wolność za ważniejszą
2. Uważam, że zarówno wolność jak i równość są ważne. Jednak jeśli musiał(a)bym się opowiedzieć za jedną z nich, uznał(a)bym równość za ważniejszą

27. Czy warto narażać życie w obronie której z poniżej podanych wartości? (proszę wstawić znak „x” przy każdej wartości zgodnie ze swoim przekonaniem)

		Tak	Nie	Trudno powiedzieć
1.	W obronie prawdy			
2.	W obronie sprawiedliwości			
3.	W obronie wolności			
4.	W obronie ojczyzny			
5.	W obronie własnych przekonań			
6.	W obronie równości społecznej			

7.	W obronie religii			
8.	W obronie pokoju			
9.	W obronie godności ludzkiej			
10.	Dla ratowania życia ludzkiego			

28. Jak często śledzisz wydarzenia polityczne w TV, radiu, Internecie lub gazetach?

1. codziennie
2. kilka razy w tygodniu
3. raz w tygodniu
4. rzadziej niż raz w tygodniu
5. nigdy
6. trudno powiedzieć

29. Czy zgadzasz się czy nie zgadzasz z następującym stwierdzeniem na temat współpracy międzynarodowej:

Polska nie będzie w stanie sama poradzić sobie z problemami przestępczości, dlatego potrzebuje współpracy z międzynarodowymi organizacjami do walki z przestępczością.

1. zdecydowanie się zgadzam
2. zgadzam się
3. nie zgadzam się
4. zdecydowanie się nie zgadzam
5. trudno powiedzieć

30. Czy mógłbyś(mogłabyś) nazwać siebie patriotą?

1. zdecydowanie tak
2. raczej tak
3. raczej nie
4. zdecydowanie nie
5. trudno powiedzieć

Jeśli wybrałeś wersję „zdecydowanie tak” lub „raczej tak”, uzasadnij swoją odpowiedź.

Jeśli wybrałeś wersję „zdecydowanie nie” lub „raczej nie”, uzasadnij swoją odpowiedź.

31. Które z tych dwóch twierdzeń jest bliższe Twojej własnej opinii:

A. Każdy powinien dążyć do zapewnienia bytu sobie i osobom, za które jest odpowiedzialny przy zagwarantowaniu przez państwo sprawiedliwości szans.

B. Państwo wraz z obywatelami działającymi według zasady „bogaci mniej zamożnym, silniejsi słabszym” powinno pomagać w zapewnieniu bytu swoim obywatelom.

1. zgadzam się z twierdzeniem A
2. zgadzam się z twierdzeniem B
3. nie zgadzam się z obu twierdzeniami
4. trudno powiedzieć

32. Czy zgadzasz się czy nie zgadzasz z następującymi stwierdzeniami na temat współpracy międzynarodowej:

Polska nie będzie w stanie sama poradzić sobie z problemami zanieczyszczenia środowiska, dlatego potrzebuje współpracy z międzynarodowymi organizacjami ochrony środowiska naturalnego.

1. zdecydowanie się zgadzam

2. zgadzam się
3. nie zgadzam się
4. zdecydowanie się nie zgadzam
5. trudno powiedzieć

33. Płeć

1. Kobieta
2. Mężczyzna

34. Wiek (liczba ukończonych lat):

35. Określ Twój stosunek do religii. Uważasz siebie za osobę:

1. Głęboko wierzącą
2. Wierzącą
3. Niezdecydowaną, ale przywiązaną do tradycji religijnej
4. Obojętną
5. Niewierzącą

36. Jak często uczestniczysz we mszy świętej?

1. Raz w tygodniu lub częściej
2. Kilka razy w miesiącu
3. Raz w miesiącu
4. Kilka razy w roku
5. Wcale

37. Wykształcenie:

	Twoje	Ojca	Matki
Podstawowe			
Zasadnicze zawodowe			
Średnie (ogólnokształcące, zawodowe)			
Pomaturalne			
Wyższe zawodowe (licencjat, inżynier)			
Wyższe magisterskie			

38. Jaka jest sytuacja materialna Twojej rodziny?

1. Bardzo dobra
2. Dość dobra
3. Przeciętna
4. Raczej zła
5. Zdecydowanie zła
6. Trudno powiedzieć

39. Twoje uwagi o ankiecie

.....

Dziękujemy za wypełnienie ankiety

Centrum Edukacji i Rozwoju Młodzieży

British Council - Polska

Katolicki Uniwersytet Lubelski

WZÓR OSOBOWY OBYWATELA MŁODZIEŻY POLSKIEJ

(Rafał Lange, 2006)

ANKIETA ANONIMOWA

1.	Czy warto narażać życie w obronie którejś z poniżej podanych wartości? Prosimy wpisać odpowiednio: 1- Zdecydowanie warto 2- Raczej warto 3- Raczej nie warto 4- Zdecydowanie nie warto 9- Trudno powiedzieć
a.	Prawdy
b.	Ojczyzny
c.	Sprawiedliwości
d.	Wolności
e.	Własnych przekonań
f.	Równości społecznej
g.	Religii
h.	Pokoju
i.	Godności ludzkiej
j.	Życia ludzkiego
2.	W jakim stopniu zgadzasz się z następującymi opiniami na temat demokracji? Prosimy wpisać odpowiednio: 1- Zdecydowanie się zgadzam 2- Raczej się zgadzam 3- Raczej się nie zgadzam 4- Zdecydowanie się nie zgadzam 9- Trudno powiedzieć
a.	Demokracja jest najlepszym z możliwych systemów politycznych
b.	Demokracja jest dobra tylko dla krajów bogatych
c.	Demokracja nie jest zawsze skuteczna
d.	Demokracja jest dobra przede wszystkim dla samych polityków
e.	Demokracja jest dobrym sposobem rozwiązywania konfliktów społecznych na drodze pokojowej
f.	Demokracja prowadzi do większych konfliktów społecznych i bałaganu
g.	Zasady demokracji są słuszne, ale niezbyt pasują w Polsce

Rozdział III. Socjologia wartości i norm

3.	Państwo demokratyczne może cechować bardzo wiele istotnych czynników. Przy następujących cechach państwa demokratycznego określ, czy uważasz je za ważne czy nie Prosimy wpisać odpowiednio: 1- Zdecydowanie ważne 2- Raczej ważne 3-Raczej nie ważne 4-Zdecydowanie nie ważne 9-Trudno powiedzieć
	a. Ochrona interesów robotników
	b. Ochrona emerytów i rencistów
	c. Opieka lekarska dla wszystkich
	d. Rozwiązanie problemu mieszkań
	e. Dobre warunki życia
	f. Bezpieczne ulice
	g. Większość liczy się z mniejszością
	h. Żydzi i Ukraińcy – polscy obywatele – mają te same prawa jak Polacy
	i. Politycy, którzy wygrali, liczą się z przegranymi
	j. Ci, którzy mają przewagę, nie mogą narzucać swego zdania
	k. Państwo nie może naruszać praw jednostki
	l. Wolne wybory
	m. Wszyscy mają jednakowe prawa
	n. Wolność słowa, brak cenzury
	o. Równouprawnienie kobiet i mężczyzn
	p. Rozdział Kościoła od państwa
	r. Rozwój wolnego rynku
	s. Niezależne sądy
	t. Swoboda tworzenia partii politycznych
	u. Młodzież wychowywana w duchu religijnym
	w. Są respektowane wartości chrześcijańskie
	x. Pielęgnuje się wartości Solidarności
	y. Młodzież wychowywana w duchu patriotycznym
4.	Czy w twojej szkole istnieje samorząd? Prosimy zaznaczyć znakiem „X” jedną odpowiedź
	a. Istnieje i ma wiele do powiedzenia
	b. Istnieje, ale ma niewiele do powiedzenia
	c. Istnieje, ale nie ma żadnego znaczenia
	d. Nie ma w ogóle samorządu – przejdź do pytania nr 9
5.	Czy bierzesz udział w wyborach szkolnego samorządu? Prosimy zaznaczyć znakiem „X” jedną odpowiedź
	a. Zawsze
	b. Czasem
	c. Nigdy

6.	<p>Poniżej wymieniono pewne wspólnoty i grupy społeczne. Wobec których czujesz, że masz realny wpływ na ich losy ? Prosimy wpisać odpowiednio: 1- Zdecydowanie tak 2- Raczej tak 3- Raczej nie 4- Zdecydowanie nie 9- Trudno powiedzieć</p>
	a. Wspólnota rodzinna
	b. Wspólnota lokalna
	c. Wspólnota narodowa
	d. Grupa religijna
	e. Grupa szkolna
	f. Wspólnota Kościoła
	g. Wspólnota państwowa
	h. Grupa przyjaciół
	i. Grupa młodzieżowa
	j. Inne (jaka ?).....
7.	<p>Poniżej wymieniono pewne wspólnoty i grupy społeczne. Wobec których czujesz się odpowiedzialny ? Prosimy wpisać odpowiednio: 1- Zdecydowanie tak 2- Raczej tak 3- Raczej nie 4- Zdecydowanie nie 9- Trudno powiedzieć</p>
	a. Wspólnota rodzinna
	b. Wspólnota lokalna
	c. Wspólnota narodowa
	d. Grupa religijna
	e. Grupa szkolna
	f. Wspólnota Kościoła
	g. Wspólnota państwowa
	h. Grupa przyjaciół
	i. Grupa młodzieżowa
	j. Inne (jaka ?).....
8.	<p>W jakim stopniu zgadzasz się z następującymi opiniami ? Prosimy wpisać odpowiednio: 1- Zdecydowanie się zgadzam 2- Raczej się zgadzam 3- Raczej się nie zgadzam 4- Zdecydowanie się nie zgadzam 9- Trudno powiedzieć</p>
	a. Ludzie tacy jak ja mogą wiele zrobić dla poprawienia sytuacji w kraju
	b. Podejmując ważne decyzje społeczne lub ekonomiczne politycy pytają się o zdanie nas, zwykłych ludzi
	c. Ludzie tacy jak ja nie mają żadnego wpływu na to, co robi rząd
	d. Wszyscy jesteśmy nic nie znaczącymi kółkami w maszynie polityki

Rozdział III. Socjologia wartości i norm

9.	W jakim stopniu zgadzasz się z następującymi opiniami na temat polityki? Prosimy wpisać odpowiednio: 1- Zdecydowanie się zgadzam 2- Raczej się zgadzam 3- Raczej się nie zgadzam 4- Zdecydowanie się nie zgadzam 9- Trudno powiedzieć
	a. Ostatnio trudno zrozumieć, o co chodzi politykom
	b. Już od dawna nie można pojąć sensu posunięć władz
	c. Zwykle nie można mieć pewności, czy sytuacja w naszym kraju polepsza się czy pogarsza
	d. Sytuacja polityczna w Polsce stała się ostatnio tak pogmatwana, że właściwie wszystko może się zdarzyć
10.	Czy jesteś dumny(a) z tego, że jesteś Polakiem(a)? Prosimy zaznaczyć znakiem „X” jedną odpowiedź
	a. Tak
	b. Raczej tak
	c. Raczej nie
	d. Nie
	e. Trudno powiedzieć
11.	Przy następujących wypowiedziach określ, czy się zgadzasz z nimi lub nie zgadzasz. Prosimy wpisać odpowiednio: 1- Zdecydowanie się zgadzam 2- Raczej się zgadzam 3- Raczej się nie zgadzam 4- Zdecydowanie się nie zgadzam 9- Trudno powiedzieć
	a. Wolę być obywatelem Polski niż jakiegokolwiek innego kraju na świecie
	b. W dzisiejszej Polsce są pewne rzeczy, z powodu których wstydzą się za Polskę
	c. Świat byłby lepszy, gdyby ludzie w innych krajach byli trochę bardziej tacy jak Polacy
	d. Ogólnie rzecz biorąc, Polska jest lepszym krajem niż większość innych
	e. Każdy powinien wspierać swój kraj, nawet wtedy, gdy jest on potępiany
12.	Z pewnych rzeczy w swoim kraju i pewnych jego aspektów można być w różnym stopniu dumnym. Przy następujących wypowiedziach określ, czy się zgadzasz z nimi lub nie zgadzasz. Prosimy wpisać odpowiednio: 1- Zdecydowanie się zgadzam 2- Raczej się zgadzam 3- Raczej się nie zgadzam 4- Zdecydowanie się nie zgadzam 9- Trudno powiedzieć Jako obywatel Polski mogę być dumny(a) z.....
	a. obecnego ustroju politycznego
	b. praw, które ma się jako obywatel
	c. rozmiarów sprawiedliwości społecznej
	d. osiągnięć gospodarczych
	e. przeszłości naszego kraju
	f. cech ludzi w tym kraju
	g. kulturalnych, artystycznych oraz naukowych osiągnięć Polaków
	h. piękna przyrody w Polsce
	i. sukcesów sportowych Polaków

13.	Co Twoim zdaniem, przede wszystkim, nadaje sens ludzkiemu życiu? Proszę zaznaczyć znakiem „X” nie więcej niż PIĘĆ odpowiedzi.	
	a.	Miłość, wielkie uczucie
	b.	Uzyskanie ludzkiego zaufania
	c.	Przyjaźń
	d.	Znalezienie własnego miejsca w społeczeństwie (poczucie, że jest się w nim przydatnym i potrzebnym)
	e.	Szczęście rodzinne
	f.	Pieniądze
	g.	Dobrobyt, komfort życia, przyzwoita pozycja materialna
	h.	Wykształcenie, dążenie do wiedzy
	i.	Praca, którą się lubi
	j.	Bogactwo wrażeń, zakosztowanie wszystkiego choćby za cenę przykrości
	k.	Umiejętność bycia sobą
	l.	Wiara w jakąś wielką ideę
	m.	Pogłębiona wiara religijna
	n.	Pozostawienie po swoim życiu jakiegoś trwałego śladu
	o.	Spokojne życie bez żadnych niespodzianek
	p.	Coś jeszcze innego (co?)

14.	Prosimy wpisać oznaczenia alfabetyczne tych pięciu odpowiedzi				

15.	Którą z wybranych odpowiedzi w poprzednim pytaniu uważasz za najważniejszą? Prosimy wpisać oznaczenie alfabetyczne tej odpowiedzi:	
	

16.	Które z poniższych wartości powinien posiadać dobry obywatel? Proszę zaznaczyć znakiem „X” nie więcej niż PIĘĆ odpowiedzi.	
	a.	Uczciwość
	b.	Sumiennosc
	c.	Pracowitość
	d.	Opanowanie
	e.	Posłuszeństwo
	f.	Szacunek dla samego siebie
	g.	Cierpliwość
	h.	Lojalność
	i.	Poszanowanie dla cudzej własności
	j.	Tolerancja
	k.	Patriotyzm
	l.	Odpowiedzialność
	m.	Odwaga
	n.	Szacunek dla autorytetów

Rozdział III. Socjologia wartości i norm

	o.	Wiara religijna
	p.	Samodzielność
	r.	Bezinteresowność
	s.	Prawdomówność
	t.	Wytrwałość
	u.	Szacunek dla innych
	w.	Systematyczność
	x.	Wrażliwość na cudzą krzywdę
	y.	Coś jeszcze innego (co?)

17.	Prosimy wpisać oznaczenia alfabetyczne tych pięciu odpowiedzi			

18.	Którą z wybranych odpowiedzi w poprzednim pytaniu uważasz za najważniejszą? Prosimy wpisać oznaczenie alfabetyczne tej odpowiedzi:

19.	Które z poniższych zachowań są według Ciebie odpowiednie, czy też nieodpowiednie dla przeciętnego obywatela? Prosimy wpisać odpowiednio: 1- Zdecydowanie odpowiednie 2- Raczej odpowiednie 3- Raczej nieodpowiednie 4- Zdecydowanie nieodpowiednie 9- Trudno powiedzieć
a.	Schlebianie i przytakiwanie komuś kto ma władzę z myślą o osobistych korzyściach
b.	Stosowanie środków do osiągnięcia szlachetnego celu, którym trudno przypisać jednoznaczną ocenę moralną
c.	Korzystanie ze „znajomości” w celu znalezienia pracy lub awansu
d.	Przyjmowanie „podarków” za załatwienie jakiejś sprawy
e.	Informowanie policji o łamaniu prawa przez inne osoby
f.	Jazda samochodem z nadmierną i nieprzepisową szybkością
g.	Wykorzystywanie luk prawnych do uzyskania własnych korzyści
h.	Zatrudnianie pracowników „na czarno”, aby nie płacić podatków i ubezpieczeń społecznych
i.	Kupowanie pirackich programów komputerowych lub płyt CD
j.	Dawanie „podarków” za załatwienie jakiejś sprawy
k.	Korzystanie z usług „Agencji Towarzyskich”
l.	„Pożyczanie” materiałów biurowych z miejsca pracy
m.	Korzystanie ze służbowego telefonu do rozmów prywatnych
n.	Parkowanie samochodu w miejscach nieprzepisowych
o.	Przechodzenie na drugą stronę ulicy na czerwonym świetle
p.	Palenie papierosów w miejscach objętych zakazem palenia
r.	Spożywanie piwa w miejscach publicznych (w parku, w autobusie, na skwerach miejskich)
s.	Coś jeszcze innego (co?)

20.	<p>Które z poniższych zachowań są według Ciebie odpowiednie, czy też nie-odpowiednie dla przeciętnego obywatela? Prosimy wpisać odpowiednio: 1- Zdecydowanie odpowiednie 2- Raczej odpowiednie 3- Raczej nieodpowiednie 4- Zdecydowanie nieodpowiednie 9- Trudno powiedzieć</p>
	a. Doskonalenie siebie
	b. Doskonalenie życia zbiorowego
	c. Otwartość umysłu na nowe poglądy
	d. Odwaga przyznania się do błędu
	e. Dyscyplina wewnętrzna
	f. Umiejętność podporządkowania rzeczy mniej ważnych rzeczom ważniejszym
	g. Tolerancja wobec odmiennych przekonań
	h. Aktywność w kierunku ulepszenia społeczeństwa
	i. Odwaga cywilna
	j. Krytycyzm
	k. Odpowiedzialność za słowo
	l. Zainteresowanie sprawami społecznymi
	m. Dostrzeganie interesów drugiego człowieka
	n. Gotowość do poświęceń na rzecz społeczeństwa
	o. Umiejętność współdziałania
	p. Poszanowanie przeciwnika
	r. Wrażliwość estetyczna
	s. Poczucie humoru
	t. Coś jeszcze innego (co?)
21.	<p>Przy następujących wypowiedziach na temat sprawiedliwości społecznej określ, czy się zgadzasz z nimi lub nie zgadzasz Prosimy wpisać odpowiednio: 1- Zdecydowanie się zgadzam 2- Raczej się zgadzam 3- Raczej się nie zgadzam 4- Zdecydowanie się nie zgadzam 9- Trudno powiedzieć</p>
	a. Sprawiedliwość społeczna wymaga przyznaniu drugiemu człowiekowi tego, co mu się słusznie należy
	b. Sprawiedliwość społeczna wymaga, aby dawać wszystkim po równo, wszyscy mają te same potrzeby
	c. Sprawiedliwość społeczna wymaga przyznania każdemu człowiekowi równych szans życiowych
	d. Sprawiedliwość społeczna wymaga przyznania każdemu człowiekowi prawa do samodzielnego zaspakajania potrzeb według własnego uznania
22.	<p>Przy następujących wypowiedziach na temat wolności określ, czy się zgadzasz z nimi lub nie zgadzasz Prosimy wpisać odpowiednio: 1- Zdecydowanie się zgadzam 2- Raczej się zgadzam 3- Raczej się nie zgadzam 4- Zdecydowanie się nie zgadzam 9- Trudno powiedzieć</p>
	a. Naprawdę wolnym jest człowiek tylko wtedy, gdy może robić wszystko to, co chce
	b. Naprawdę wolnym jest człowiek tylko wtedy, gdy dąży do dobra i prawdy
	c. Naprawdę wolnym jest człowiek tylko wtedy, gdy całkowicie zapomnia o sobie i poświęca się dla dobra określonej grupy

Rozdział III. Socjologia wartości i norm

23.	Przy następujących wypowiedziach na temat solidarności społecznej określ, czy się zgadzasz z nimi lub nie zgadzasz Prosimy wpisać odpowiednio: 1- Zdecydowanie się zgadzam 2- Raczej się zgadzam 3- Raczej się nie zgadzam 4- Zdecydowanie się nie zgadzam 9- Trudno powiedzieć
a.	Solidarność społeczna najlepiej przejawia się we współczuciu wobec zła dotyczącego innych ludzi
b.	Solidarność społeczna najlepiej przejawia się w trwałej gotowości angażowania się na rzecz dobra wszystkich i każdego w ramach własnych zadań
c.	Solidarność społeczna najlepiej przejawia się w akceptowaniu wszystkich poglądów i działań oraz unikania za wszelką cenę konfliktów
24.	Przy następujących wypowiedziach na temat miłości społecznej określ, czy się zgadzasz z nimi lub nie zgadzasz Prosimy wpisać odpowiednio: 1- Zdecydowanie się zgadzam 2- Raczej się zgadzam 3- Raczej się nie zgadzam 4- Zdecydowanie się nie zgadzam 9- Trudno powiedzieć
a.	Miłość społeczna to głębokie uczucie względem ludzkości
b.	Miłość społeczna to głębokie uczucie względem drugiego człowieka
d.	Miłość społeczna to bezinteresowne poszukiwanie dobra dla każdego i dla wszystkich
25.	Przy następujących wypowiedziach na temat sprzeciwu w życiu społeczno - politycznym określ, czy się zgadzasz z nimi lub nie zgadzasz Prosimy wpisać odpowiednio: 1- Zdecydowanie się zgadzam 2- Raczej się zgadzam 3- Raczej się nie zgadzam 4- Zdecydowanie się nie zgadzam 9- Trudno powiedzieć
a.	Sprzeciw w życiu społeczno- politycznym to przede wszystkim odważne wyrażanie własnych poglądów politycznych bez względu na ponoszone konsekwencje
b.	Sprzeciw w życiu społeczno- politycznym to przede wszystkim odważne stawanie w obronie fundamentalnych wolności
c.	Sprzeciw w życiu społeczno-politycznym to przede wszystkim wycofanie się, swoista nieobecność
26.	Obowiązkiem władzy państwowej w Polsce powinno czy też nie powinno być: Prosimy wpisać odpowiednio: 1- Zdecydowanie powinno być 2- Raczej powinno być 3- Raczej nie powinno być 4- Zdecydowanie nie powinno być 9- Trudno powiedzieć
a.	Zapewnienie każdemu obywatelowi bezpieczeństwa, ochrony przed przestępczością
b.	Zapewnienie każdemu obywatelowi bezwzględne poszanowania jego prywatnej własności
c.	Zapewnienie każdemu minimum zarobków, renty lub emerytury, w wysokości umożliwiającej związaną z końcem
d.	Zapewnienie każdemu bezpłatnej opieki lekarskiej

	e.	Zapewnienie każdemu możliwości bezpłatnej nauki na studiach wyższych
	f.	Zapewnienie każdemu obywatelowi jakiegoś mieszkania, schronienia, dachu nad głową
	g.	Zapewnienie każdemu stałej pracy, zgodnej z posiadanymi przezeń kwalifikacjami
	h.	Zapewnienie każdemu stałej pracy, choć niekoniecznie zgodnej z posiadanymi kwalifikacjami
	i.	Zapewnienie dzieciom każdego obywatela, który tego zechce, nauki religii w szkole
	j.	Zezwolenie każdemu obywatelowi, który tego zechce, na emigrację
	k.	Zapewnienie każdemu możliwości publicznego głoszenia swoich poglądów politycznych
	l.	Zapewnienie każdemu obywatelowi dobrobytu

27.	Obowiązkiem obywatela wobec państwa powinno czy też nie powinno być? Prosimy wpisać odpowiednio: 1- Zdecydowanie powinno być 2- Raczej powinno być 3- Raczej nie powinno być 4- Zdecydowanie nie powinno być 9- Trudno powiedzieć	
	a.	Ochrona dobrego imienia kraju przed obcymi
	b.	Pomoc, współpraca z policją w celu schwytania przestępcy, o ile istnieje taka możliwość
	c.	Płacenie podatków od dochodów osobistych
	d.	Udział w wyborach najwyższych władz państwa (do Sejmu i Senatu, w wyborach prezydenckich)
	e.	Udział w referendum
	f.	Służba wojskowa mężczyzn, o ile wiek i zdrowie na to pozwalają
	g.	Sprawowanie obowiązków publicznych, np. funkcji ławnika w sądzie, o ile zajdzie taka potrzeba

28.	Jakie - Twoim zdaniem - masz obowiązki jako obywatel ? Prosimy o zwięzłą odpowiedź:	
	
	
	

29.	Jakie - Twoim zdaniem - masz prawa jako obywatel ? Prosimy o zwięzłą odpowiedź:	
	
	
	

30.	Który z wymienionych poglądów bardziej Tobie odpowiada? Czy, Twoim zdaniem: Prosimy zaznaczyć znakiem „X” jedną odpowiedź	
	a.	Obywatel powinien zawsze spełniać swoje obowiązki wobec państwa, niezależnie od tego, czy państwo dba o jego prawa i interesy
	b.	Obywatel powinien wówczas spełniać swoje obowiązki wobec państwa, kiedy dba ono o jego prawa i interesy
	c.	Trudno powiedzieć

31.	Który z wymienionych poglądów bardziej Tobie odpowiada? Czy, Twoim zdaniem : Prosimy zaznaczyć znakiem „X” jedną odpowiedź	
	a.	Państwo powinno gwarantować wszelkie prawa obywatelskie wszystkim ludziom, nawet tym, którzy sami prawa nie przestrzegają i nie wypełniają swoich obowiązków wobec Państwa

Rozdział III. Socjologia wartości i norm

	b.	Państwo powinno gwarantować wszelkie prawa obywatelskie tym, którzy sami przestrzegają prawa i wypełniają swoje obowiązki wobec Państwa
	c.	Trudno powiedzieć
32.	Co Twoim zdaniem jest najważniejszym obowiązkiem obywatela Prosimy o jedną, zwięzłą odpowiedź:	
<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>		
33.	Czy wśród obecnie żyjących, znanych powszechnie ludzi jest ktoś, kogo cenisz najbardziej ? Prosimy zaznaczyć znakiem „X” jedną odpowiedź	
	a.	TAK (kto to jest?).....
	b.	NIE
34.	Czy Państwo ma prawo ograniczyć swobody obywateli w następujących sytuacjach? Prosimy wpisać odpowiednio: 1- Zdecydowanie tak 2- Raczej tak 3- Raczej nie 4- Zdecydowanie nie 9- Trudno powiedzieć	
	a.	W sytuacji zagrożenia z zewnątrz
	b.	W sytuacji strajku podstawowych służb specjalnych
	c.	W sytuacji awantur politycznych, walk międzypartyjnych
	d.	W przypadku dużej przestępczości zagrażającej życiu obywateli
	e.	Gdy grozi przejęcie władzy przez ruchy niedemokratyczne
	f.	Gdy trzeba przeprowadzić niepopularne reformy
35.	W jakim stopniu się zgadzasz z następującymi opiniami? Prosimy wpisać odpowiednio: - Zdecydowanie się zgadzam 2- Raczej się zgadzam 3- Raczej się nie zgadzam 4- Zdecydowanie się nie zgadzam 9- Trudno powiedzieć	
	a.	W Polsce podczas wyborów głosujący mają szansę dokonania rzeczywistego wyboru
	b.	Zwykli obywatele nie mają wpływu na to, co robi Rząd
	c.	Partie polityczne reprezentują interesy i poglądy obywateli
	d.	Większość polityków niezależnie od tego co mówi, tak naprawdę dba tylko o swoją karierę
	e.	Większość polityków to ludzie, którzy chcą coś zrobić dla dobra ogółu
	f.	Partie są zainteresowane wyłącznie w zdobywaniu głosów obywateli podczas wyborów, a nie interesują się ich opiniami
	g.	Inne (jakie ?).....

36.	Jakie organizacje, jakie osoby, urzędy uznajesz za reprezentantów swoich interesów społecznych? Prosimy wpisać odpowiednio: 1- Zdecydowanie tak 2- Raczej tak 3- Raczej nie 4- Zdecydowanie nie 9- Trudno powiedzieć	
	a.	Rząd
	b.	Kościół
	c.	Samorząd w Gminie
	d.	Związek Zawodowy (jaki ?).....
	e.	Prezydent RP
	f.	Partia polityczna (jaka?).....
	g.	Stowarzyszenie (jakie ?).....
	h.	Posel z mojego okręgu
	i.	Inny urząd.(jaki?).....
	j.	Inna osoba (jaka ?).....
	k.	Żadna organizacja , urząd lub osoba.

37.	Na temat udzielania pomocy innym ludziom istnieją różne opinie. Która z przedstawionych poniżej opinii odpowiada Tobie najbardziej ? Prosimy zaznaczyć znakiem „X” jedną odpowiedź	
	a.	Dobrze jest, gdy każdy liczy tylko na siebie
	b.	Dobrze jest pomagać innym, bo można potem liczyć na pomoc z ich strony
	c.	Dobrze jest pomagać innym, nawet wtedy, gdy samemu nic się z tego nie ma
	d.	Trudno powiedzieć

38.	Kto Twoim zdaniem powinien organizować pomoc dla ludzi będących w potrzebie? Proszę zaznaczyć znakiem „X” nie więcej niż TRZECH odpowiedzi.	
	a.	Rząd
	b.	Kościół Katolicki
	c.	Samorząd w Gminie
	d.	Instytucje państwowe (np. Miejskie Ośrodki Pomocy Społecznej, PCK)
	e.	Organizacje religijne (np. Caritas Polska)
	f.	Organizacje świeckie specjalnie do tego powołane (np. Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy, Polska Akcja Humanitarna)
	g.	Inne (jakie?).....
	h.	Nikt, gdyż każdy powinien sobie radzić sam

39.	Prosimy wpisać oznaczenia alfabetyczne tych trzech odpowiedzi		

40.	Którą z wybranych odpowiedzi w poprzednim pytaniu uważasz za najważniejszą? Prosimy wpisać oznaczenie alfabetyczne tej odpowiedzi:	
	

Rozdział III. Socjologia wartości i norm

41.	Gdyby to od Ciebie zależało, czy wyraziłbyś zgodę, czy też nie na to, aby: Prosimy wpisać odpowiednio: 1- Zdecydowanie zgodziłbym się 2- Raczej zgodziłbym się 3- Raczej nie zgodziłbym się 4- Zdecydowanie nie zgodziłbym się 9- Trudno powiedzieć
a.	Na Twoim osiedlu utworzono ośrodek dla azylantów (obcokrajowców)
b.	Na Twoim osiedlu urządzono przychodnię dla osób zarażonych AIDS
c.	Na Twoim osiedlu utworzono centrum leczenia alkoholików
d.	Na Twoim osiedlu utworzono centrum dla wyznawców nieznannej religii
e.	Na Twoim osiedlu zbudowano szpital dla umierających na raka
f.	Na Twoim osiedlu utworzono centrum leczenia narkomanów
g.	Na Twoim osiedlu założono ośrodek dla upośledzonych umysłowo
42.	Czy Twoim zdaniem niżej podane zachowania są zawsze złe lub dobre, czy też mogą być złe lub dobre w zależności od okoliczności? Proszę posłużyć się następującą skalą: 1- Zawsze są dobre 2- Czasami są dobre 3- Czasami są złe 4- Zawsze są złe 9- Trudno powiedzieć
a.	Kłamstwo
b.	Prawdomówność
c.	Kradzież
d.	Uczciwość
e.	Posłuszeństwo rodzicom
f.	Solidarność międzyludzka
g.	Dbanie przede wszystkim o własny interes
h.	Kupowanie pirackich kopii płyt muzycznych
i.	Kupowanie pirackich kopii programów komputerowych
j.	Przyjmowanie łapówek
k.	Dawanie łapówek
l.	Pokora
m.	Stołość przekonań
n.	Tolerancja
o.	Trzymanie się zasad moralnych
p.	Szacunek dla starszych
43.	Jak sądzisz, czym kierują się osoby działające na polu społeczno – politycznym ? Prosimy zaznaczyć znakiem „X” jedną odpowiedź
a.	Większość głównie kieruje się własnym interesem lub co najwyżej interesem własnej rodziny
b.	Większość dba przede wszystkim o własne interesy, ale także stara się brać udział w sprawach dotyczących innych ludzi
c.	Większość ludzi ma na uwadze ogólny pożytek, bo to i tak w rezultacie prowadzi do realizacji ich indywidualnych interesów
d.	Większość ludzi ma na uwadze przede wszystkim pożytek społeczny, poświęca się dla dobra całego społeczeństwa

	e.	Inne (jakie?).....
	f.	Trudno powiedzieć

44.	Jakie Twoim zdaniem są obecnie najważniejsze zadania rządu ? Prosimy wpisać odpowiednio: 1- Zdecydowanie tak 2- Raczej tak 3- Raczej nie 4- Zdecydowanie nie 9- Trudno powiedzieć	
	a.	Zahamowanie bezrobocia
	b.	Zapewnienie środków na służbę zdrowia, oświatę, opiekę społeczną
	c.	Obniżenie inflacji i wzrost gospodarczy
	d.	Obrona najuboższych przed spadkiem stopy życiowej
	e.	Ochrona obywateli przed przestępczością
	f.	Ukaranie winnych korupcji i nadużyć
	g.	Usunięcie agentów Służby Bezpieczeństwa (SB) z wpływowych stanowisk
	h.	Szybkie włączenie kraju do Unii Europejskiej
	i.	Przyspieszenie prywatyzacji
	j.	Wzmocnienie armii, obrona granic
	k.	Obrona narodu przed pornografią i demoralizacją społeczeństwa
	l.	Obrona polskiej tożsamości narodowej
	m.	Ochrona środowiska naturalnego
	n.	Inne (jakie?).....

45.	Ludzie postępują zgodnie z prawem, to dlatego, że : Prosimy wpisać odpowiednio: 1- Zdecydowanie tak 2- Raczej tak 3- Raczej nie 4- Zdecydowanie nie 9- Trudno powiedzieć	
	a.	Uzyskują szacunek ludzi
	b.	Czynią ludziom więcej dobra
	c.	Mogą więcej osiągnąć w życiu
	d.	Nie są narażeni na karę
	e.	Mają czyste sumienie
	f.	Ze względu na nakazy religii
	g.	Łatwiej jest żyć
	h.	Nie zawsze postępują uczciwie
	i.	Inne (jakie?).....

46.	Człowiek często znajduje się w sytuacji, kiedy jego własne dobro jest w konflikcie z dobrem innych ludzi. Która z poniższych opinii jest najbliższa Twoim poglądom na ten temat ? Prosimy zaznaczyć znakiem „X” jedną odpowiedź	
	a.	Jedynie życie dla innych ludzi nadaje sens egzystencji człowieka i dlatego w postępowaniu ludzi zdecydowanie powinien przeważać wzgląd na dobro innych
	b.	Należy przedkładać dobro innych nad własne, ale mimo to dobra własnego nie należy bagatelizować
	c.	Należy umieć znaleźć wyjście pośrednie między dobrem własnym a cudzym

Rozdział III. Socjologia wartości i norm

	d.	Choć jest rzeczą naturalną dbanie przede wszystkim o własne interesy, należy w miarę możliwości uwzględnić i cudze
	e.	Lepsze jest konsekwentne kierowanie się jedynie dobrem własnym niż udawanie przed sobą i innymi, że można postępować inaczej
	f.	Trudno powiedzieć
47.	Czy interesujesz się sprawami społeczno – politycznymi? Prosimy zaznaczyć znakiem „X” jedną odpowiedź	
	a.	Zdecydowanie tak
	b.	Raczej tak
	c.	Raczej nie (przejdź do pytania 49)
	d.	Zdecydowanie nie (przejdź do pytania 49)
48.	Dlaczego Ciebie interesują sprawy społeczno - polityczne ? Prosimy wpisać odpowiednio: 1- Zdecydowanie tak 2- Raczej tak 3- Raczej nie 4- Zdecydowanie nie 9- Trudno powiedzieć	
	a.	Chcę wiedzieć, co się dzieje, jakie są zmiany
	b.	Wszyscy o tym mówią, nie można od tego uciec
	c.	Ciekawe jest wiedzieć, co się wokół dzieje
	d.	Chcę, żeby było dobrze, żeby było jak najlepiej dla innych
	e.	Od polityki bardzo wiele zależy, ona dotyczy wszystkich
	f.	Jest to wyraz odpowiedzialności za losy kraju
	g.	Jest to jedna z form realizacji powołania chrześcijańskiego do bycia w świecie
	h.	Jestem obywatelem tego kraju
	i.	Chcę się bronić przed manipulacją
	j.	Zależy mi na dobru państwa i obywateli
	k.	Inne (jakie ?).....
49.	Dlaczego Ciebie nie interesują sprawy społeczno - polityczne ? Prosimy wpisać odpowiednio: 1- Zdecydowanie tak 2- Raczej tak 3- Raczej nie 4- Zdecydowanie nie 9- Trudno powiedzieć	
	a.	Mam ważniejsze sprawy
	b.	Żyję własnymi problemami
	c.	Polityka to kłamstwo, trudno zorientować się, o co chodzi
	d.	Wolę poświęcać czas na rozrywkę
	e.	Do niczego nie prowadzą i tak nie mam na to wpływu
	f.	Nie znam się na tym
	g.	Jestem za słaby(a) na te rzeczy
	h.	Zawiodłem(am) się na władzy
	i.	Inne (jakie ?).....

50.	W każdym demokratycznym państwie obywatele płacą podatki. Jaka - według Ciebie - powinna być wielkość podatków w naszym państwie ? Prosimy zaznaczyć znakiem „X” jedną odpowiedź	
	a.	Wielkość podatków powinna być taka sama dla wszystkich obywateli bez względu na ich dochody i sytuację materialną
	b.	Wielkość podatków powinna być zróżnicowana odpowiednio do dochodów i sytuacji materialnej obywateli
		Trudno powiedzieć
51.	Czy uważasz, że obywatele naszego kraju powinni płacić podatki? Prosimy zaznaczyć znakiem „X” jedną odpowiedź	
	a.	Zdecydowanie tak
	b.	Raczej tak
	c.	Raczej nie
	d.	Zdecydowanie nie
	e.	Trudno powiedzieć
52.	Jakiej wielkości podatek, Ty mógłbyś płacić, aby nie czuć się pokrzywdzonym przez Państwo: Proszę wpisać wielkość podatku	
% dochodu	
53.	Na jakie cele powinny być przeznaczane Twoje podatki ? Prosimy wpisać odpowiednio: 1- Zdecydowanie tak 2- Raczej tak 3- Raczej nie 4- Zdecydowanie nie 9- Trudno powiedzieć	
	a.	Wojsko i obrona granic
	b.	Policja i służby porządkowe
	c.	Administracja państwowa
	d.	Służba zdrowia
	e.	Oświata i szkolnictwo wyższe
	f.	Kultura i sztuka (muzea, teatry itp.)
	g.	Walka z bezrobociem
	h.	Zasiłki dla bezrobotnych
	i.	Dopłaty do upadających zakładów państwowych
	j.	Sport (ośrodki i kluby sportowe)
	k.	Inne (jakie ?).....
54.	Z jakich źródeł czerpiesz wiedzę o wydarzeniach polityczno - społecznych? Prosimy wpisać odpowiednio: 1- Zdecydowanie tak 2- Raczej tak 3- Raczej nie 4- Zdecydowanie nie 9- Trudno powiedzieć	
	a.	Telewizja
	b.	Radio

Rozdział III. Socjologia wartości i norm

	c.	Prasa codzienna
	d.	Czasopisma polityczno-społeczne
	e.	Rodzice
	g.	Koledzy i przyjaciele
	h.	Szkoła (nauczyciele)
	i.	Inne (jakie ?).....

55.	Gdyby obecnie odbywało się referendum w sprawie przystąpienia Polski do Unii Europejskiej, to czy głosowałbyś: Prosimy zaznaczyć znakiem „X” jedną odpowiedź	
	a.	Za przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej
	b.	Przeciw przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej
	c.	Trudno powiedzieć

56.	Czy Twoim zdaniem: Prosimy zaznaczyć znakiem „X” jedną odpowiedź	
	a.	Polska powinna najpierw naprawić, zmodernizować gospodarkę, a dopiero potem starać się o przyjęcie do Unii Europejskiej
	b.	Polska powinna starać się jak najszybciej wejść do Unii Europejskiej, ponieważ członkostwo w Unii przyspieszy naprawę, zmodernizuje gospodarkę Polski
	c.	Trudno powiedzieć

57.	Czy należysz do organizacji społecznych Prosimy zaznaczyć znakiem „X” jedną odpowiedź	
	a.	Nie należę
	b.	Należę, ale jestem mało aktywnym członkiem
	c.	Należę i działam aktywnie
	d.	Do jakich organizacji należysz?.....

58.	Czy należysz do organizacji politycznych Prosimy zaznaczyć znakiem „X” jedną odpowiedź	
	a.	Nie należę
	b.	Należę, ale jestem mało aktywnym członkiem
	c.	Należę i działam aktywnie
	d.	Do jakich organizacji należysz?.....

59.	Przynależność do wspólnot religijnych i stowarzyszeń kościelnych Prosimy zaznaczyć znakiem „X” jedną odpowiedź	
	a.	Nie należę
	b.	Należę, ale jestem mało aktywnym członkiem
	c.	Należę i działam aktywnie
	d.	Do jakich wspólnot religijnych i stowarzyszeń kościelnych należysz?

60.	Jakie wyniki osiągasz w nauce? Prosimy zaznaczyć znakiem „X” jedną odpowiedź	
	a.	Bardzo dobre
	b.	Dobre
	c.	Średnie
	d.	Mierne

61.	Jaki jest Twój stosunek do praktyk religijnych? Prosimy zaznaczyć znakiem „X” jedną odpowiedź	
	a.	Praktykuję systematycznie
	b.	Praktykuję niesystematycznie
	c.	Praktykuję rzadko
	d.	Nie praktykuję
62.	Jaki jest Twój stosunek do wiary? Prosimy zaznaczyć znakiem „X” jedną odpowiedź	
	a.	Głęboko wierzący(a)
	b.	Wierzący(a)
	c.	Niezdecydowany(a), ale przywiązany(a) do tradycji religijnej
	d.	Obojętny(a)
	e.	Niewierzący(a)
63.	Płeć Prosimy zaznaczyć znakiem „X” jedną odpowiedź	
	a.	Kobieta
	b.	Mężczyzna
64.	Stałe miejsce zamieszkania Prosimy zaznaczyć krzyżykiem jedną odpowiedź	
	a.	Wieś
	b.	Miasto do 20 tys.
	c.	Miasto od 21 tys. do 100 tys.
	d.	Miasto do 101 tys. do 500 tys.
	e.	Miasto powyżej 500 tys.
65.	Czy na stałe mieszkasz ? Prosimy zaznaczyć krzyżykiem jedną odpowiedź	
	a.	Z obojgiem rodziców
	b.	Tylko z matką
	c.	Tylko z ojcem
	d.	Z kimś z dalszej rodziny (babcią, ciotką itp.)
	e.	Inna sytuacja
66.	Jaki jest lub był zawód rodziców ?	
Ojca	
Matki	
67.	Wykształcenie Ojca Prosimy zaznaczyć znakiem „X” jedną odpowiedź	
	a.	Podstawowe i niższe
	b.	Zasadnicze zawodowe
	c.	Średnie
	d.	Wyższe

68.	Wykształcenie Matki? Prosimy zaznaczyć znakiem „X” jedną odpowiedź	
	a.	Podstawowe i niższe
	b.	Zasadnicze zawodowe
	c.	Średnie
	d.	Wyższe
69.	Jak oceniasz sytuację materialną swojej rodziny Prosimy zaznaczyć znakiem „X” jedną odpowiedź	
	a.	Bardzo dobrze
	b.	Raczej dobrze
	c.	Średnio
	d.	Raczej źle
	e.	Bardzo źle
70.	Czy posiadasz: Prosimy zaznaczyć znakiem „X” jedną odpowiedź	
	a.	Własny samochód
	b.	Własny komputer
	c.	Własne łącze internetu
	d.	Własny telewizor
	e.	Własny pokój
	f.	Discman'a
	g.	Rower górski

DZIĘKUJEMY

Prosimy nie wypełniać poniższych tabel

MP	METRYCZKA PRÓBY	
MP1	Miejscowość	
MP2	Rodzaj szkoły lub nazwa uczelni	
MP3	Profil klasy/ lub kierunek studiów	

MA	METRYCZKA ANKIETERA	
MA1	Nazwisko Ankietera	
MA2	Data realizacji badania	
MA3	Czas trwania badania	
MA4	Miejsce badania (sala, itp.)	
MA5	Ocena badania.....	

Postawy studentów wobec transplantacji narządów**(Marta Raczkiewicz, 2006)****ANKIETA**

W związku z upowszechniającą się praktyką transplantacyjną jako jedną z bardziej radykalnych metod leczenia, istotną kwestią staje się zbadanie stosunku społeczeństwa do tego zjawiska.

Celem niniejszych badań socjologicznych jest zgromadzenie informacji, pozwalających odpowiedzieć na pytanie, jaki jest stan wiedzy lubelskich studentów na temat transplantacji i jaki jest ich stosunek do tej metody leczenia.

W podanym formularzu ankiety słowo „transplantacja narządów” będzie używane zamiennie z terminem „przeszczepianie narządów”. Wszystkie uzyskane informacje mają charakter anonimowy.

Dziękuję za wypełnienie ankiety.

1. Co według Ciebie oznacza termin „transplantacja narządów”?

2. Czy akceptujesz transplantację od osób zmarłych i od osób żyjących jako metodę leczenia i ratowania życia innym osobom?

Wstaw znak x zgodnie z wyborem Twojej odpowiedzi na każdą z wymienionych sytuacji.

	Zdecydowanie akceptuję	Raczej akceptuję	Raczej nie akceptuję	Zdecydowanie nie akceptuję	Trudno powiedzieć
Od osób zmarłych					
Od osób żyjących					

3. Czy według Ciebie transplantacja jest bardzo skutecznym sposobem leczenia, czy mało skutecznym? (Zaznacz jeden punkt na skali)

nieskuteczna

bardzo skuteczna

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

4. Czy według Ciebie transplantacja jest dopuszczalna z moralnego punktu widzenia?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

5. Śmierć mózgowa jest obecnie uważana za kryterium śmierci, co oznacza, że człowiek umiera wtedy, gdy jego mózg nieodwracalnie przestał działać, choćby nawet jego serce jeszcze działało. Czy akceptujesz kryterium śmierci mózgowej jako śmierci człowieka?

1. Zdecydowanie akceptuję
2. Raczej akceptuję
3. Raczej nie akceptuję
4. Zdecydowanie nie akceptuję
5. Trudno powiedzieć

- 6. Czy według Ciebie możliwy jest powrót do życia osoby, u której stwierdzono śmierć mózgową?**
1. Zdecydowanie tak
 2. Raczej tak
 3. Raczej nie
 4. Zdecydowanie nie
 5. Trudno powiedzieć
- 7. Czy Twoim zdaniem zabiegi przeszczepiania narządów są dla biorcy (osoba, która przyjmuje organ) bezpieczne, czy też mogą wiązać się z różnymi powikłaniami?**
1. Zabiegi przeszczepiania narządów są zdecydowanie bezpieczne i pacjent w krótkim czasie po operacji wraca do normalnego życia, jakiego prowadził wcześniej
 2. Zabiegi przeszczepiania narządów są raczej bezpieczne, ale po operacji musi minąć dużo czasu, aby pacjent mógł powrócić do normalnego życia
 3. Zabiegi przeszczepiania narządów są raczej bezpieczne, ale mogą się wiązać z możliwością różnego rodzaju powikłań
 4. Zabiegi przeszczepiania narządów są zdecydowanie niebezpieczne, często dochodzi do powikłań i odrzucenia przeszczepu
 5. Trudno powiedzieć
- 8. Czy decyzję osób, które za życia oddały swój organ do przeszczepu, oceniasz w kategoriach:**
1. Heroizm i poświęcenie
 2. Miłość bliźniego
 3. Lekkość i nieodpowiedzialność
 4. Inaczej, jak?
- 9. Wyobraź sobie taką sytuację: Mąż pani Z. ginie w wypadku samochodowym. Lekarz zaraz po tym fakcie pyta panią Z., czy wyraziłaby zgodę na oddanie do przeszczepu serca swojego męża pacjentowi, który tylko dzięki tej operacji będzie mógł żyć. Jak oceniasz postępowanie lekarza?**
1. Lekarz spełnia swój obowiązek, by ratować życie drugiej osobie
 2. Lekarz jest bezduszny i bezczelny, skoro w tak ciężkim momencie dla pani Z. zadaje jej takie drażliwe pytanie
 3. Nie wiem, jak się ustosunkować do tej sytuacji
 4. Inne, jakie?
- 10. Czy zgodził(a) byś się na to, aby po Twojej śmierci pobrano z Twojego ciała narządy w celu przeszczepienia innym?**
1. Zdecydowanie tak
 2. Raczej tak
 3. Raczej nie
 4. Zdecydowanie nie
 5. Trudno powiedzieć
- 11. Jeśli zgodził(a) byś się na pobranie swoich narządów po śmierci i przeznaczenie ich do transplantacji, to czym byłoby to podyktowane? (Można wybrać więcej niż jedną odpowiedź)**
1. Altruizmem
 2. Względami finansowymi
 3. Przekonaniem o skuteczności tej metody leczenia

4. Względami religijnymi
5. Obowiązkiem moralnym
6. Innymi względami,
Jakimi?

12. Jeśli nie zgodził(a) byś się na pobranie po śmierci swoich narządów i przeznaczenie ich do transplantacji, czym byłoby to spowodowane? (Można wybrać więcej niż jedną odpowiedź)

1. Uważam pobieranie organów od osoby zmarłej za bezczeszczenie zwłok
2. Uważam tę metodę leczenia za nieskuteczną
3. Uważam pobieranie organów od osoby zmarłej za niezgodne z moją religią
4. Moje ciało należy do mnie także i po śmierci
5. Inne, jakie?

13. Czy w przypadku śmierci osoby bliskiej, sprzeciwił(a) byś się czy nie sprzeciwił(a) byś się pobraniu jej narządów, aby ratować życie innej osobie, gdy wiadomo, że zmarła osoba:

1. Nie miała nic przeciwko oddaniu własnych narządów
2. Nie wypowiedziała się na ten temat i nie wiadomo, jaka była jej opinia
3. Była przeciwko oddaniu narządów

Wstaw znak x zgodnie z wyborem Twojej odpowiedzi na każdą z wymienionych sytuacji.

	Zdecydowanie sprzeciwił(a)- bym się	Raczej sprzeciwił(a)- bym się	Raczej nie sprzeciwił(a)- bym się	Zdecydowanie nie sprzeciwił(a)- bym się	Trudno powiedzieć
1. Nie miała nic przeciwko oddaniu własnych narządów					
2. Nie wypowiedziała się na ten temat i nie wiadomo, jaka była jej opinia					
3. Była przeciwna oddaniu narządów					

14. Czy Twoim zdaniem, brak sprzeciwu za życia na oddanie organów:

1. Jest automatycznym wyrażeniem zgody na bycie dawcą
2. Nie jest automatycznym wyrażeniem zgody na bycie dawcą
3. Trudno powiedzieć

15. Jak sądzisz, czy zgoda powinna być konieczna, aby można było pobrać narządy do przeszczepu z ciała osoby zmarłej?

1. Powinna być konieczna jedynie zgoda osoby zmarłej, wyrażona za życia
2. Powinna być konieczna tylko zgoda rodziny osoby zmarłej, bez względu na to, jakie zdanie miała ta osoba, gdy żyła
3. Niczyja zgoda nie powinna być konieczna, lekarz powinien dokonywać przeszczepu, nie pytając o zgodę
4. Trudno powiedzieć

16. Czy znasz osobiście kogoś, kto przeszedł zabieg transplantacji?

1. Tak, znam jedną osobę
2. Tak, znam dwie osoby
3. Tak, znam trzy i więcej osób
4. Nie, nie znam żadnej

17. Niektóre narządy parzyste (np. nerki) mogą być ofiarowane przez osoby żyjące. Czy gdyby w Twojej bliskiej rodzinie ktoś potrzebował takiego narządu, to czy był(a) byś gotowy(a) oddać go bliskiej osobie?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

18. Jeśli zgodził(a)byś się na ofiarowanie narządów osobie bliskiej, czym byłoby to podyktowane? (Można wybrać więcej niż jedną odpowiedź)

1. Altruizmem
2. Przekonaniem o skuteczności tej metody leczenia
3. Obowiązkiem moralnym
4. Względami religijnymi
5. Chęcią uniknięcia poczucia winy w przypadku odmowy
6. Chęcią uzyskania gratyfikacji pieniężnej
7. Myślą, że jeśli ja będę w przyszłości chory(a), to też będę mógł(a) potrzebować jakiegoś narządu do przeszczepu
8. Inne, jakie?

19. Jeśli nie zgodził(a)byś się na ofiarowanie narządu osobie bliskiej, czym byłoby to podyktowane? (Można wybrać więcej niż jedną odpowiedź)

1. Niechęcią do tego typu praktyk
2. Przekonaniem o nieskuteczności tej metody leczenia
3. Obawą przed pogorszeniem swojego stanu zdrowia
4. Przekonaniem o niezgodności takiego leczenia z wyznawaną religią
5. Brakiem zaufania do lekarzy
6. Inne, jakie?

20. A gdyby zupełnie obcy dla Ciebie potrzebował takiego narządu, to czy byłbyś gotowy mu go oddać?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

21. Jeśli zgodził(a)byś się na ofiarowanie narządów osobie obcej, czym byłyoby to podyktowane? (Można wybrać więcej niż jedną odpowiedź)

1. Altruizmem
2. Przekonaniem o skuteczności tej metody leczenia
3. Obowiązkiem moralnym
4. Względami religijnymi
5. Chęcią uniknięcia poczucia winy w przypadku odmowy
6. Chęcią uzyskania gratyfikacji pieniężnej
7. Myślą, że jeśli ja będę w przyszłości chory(a), to też będę mógł(a) potrzebować jakiegoś narządu do przeszczepu
8. Inne, jakie?

22. Jeśli nie zgodził(a)byś się na ofiarowanie narządów osobie obcej, czym byłyoby to podyktowane? (Można wybrać więcej niż jedną odpowiedź)

1. Niechęcią do tego typu praktyk
2. Przekonaniem o nieskuteczności tej metody leczenia
3. Obawą przed pogorszeniem swojego stanu zdrowia
4. Przekonaniem o niezgodności takiego leczenia z wyznawaną religią
5. Brakiem zaufania do lekarzy
6. Brakiem jakichkolwiek więzi z biorcą
7. Inne, jakie?

23. Dokonywanie przeszczepów narządów od zwierząt wywołuje wiele różnych dyskusji. Czy zgadzasz się z poniższymi stwierdzeniami dotyczącymi tego typu operacji? Zaznacz te stwierdzenia, które uważasz za słuszne.

1. Przeszczepy organów od zwierząt są niebezpieczne, ponieważ zwierzęce wirusy mogą przenieść groźne choroby na organizm ludzki
2. Może ulec zmianie tożsamość człowieka na skutek ingerencji zwierzęcych organów i komórek z ludzkim organizmem
3. Biorca (osoba, która przyjmuje organ) będzie psychicznie i duchowo obciążony świadomością, że jego narząd pochodzi od zwierzęcia
4. Nie można w sposób pełnowartościowy kochać zwierzęcym sercem
5. Przeszczepy organów od zwierząt stanowią dobrą alternatywę wobec zbyt małej liczby ludzkich dawców narządów (osób, od których pobiera się organy) w porównaniu z liczbą biorców
6. Człowiek, którego narząd został pobrany od zwierzęcia, może funkcjonować tak samo, jakby dawcą był drugi człowiek
7. Nie powinno się wykonywać przeszczepów odzwierzęcych, ponieważ nieodłącznie związane są z nimi eksperymenty na zwierzętach

24. Teraz proszę postawić się w roli biorcy. Czy był(a) byś skłonny(a) do przyjęcia organu, gdyby inne środki leczenia zawiodły?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

- 25. Jeśli zgodził(a)byś się na przyjęcie organu, to czy miałby dla Ciebie znaczenie fakt, czy organ pochodzi od osoby żyjącej, zmarłej czy od zwierzęcia?**
1. Przyjąłbym (przyjęłabym) organ tylko do osoby żyjącej
 2. Przyjąłbym (przyjęłabym) organ tylko do osoby zmarłej
 3. Przyjąłbym (przyjęłabym) organ tylko do zwierzęcia
 4. Przyjąłbym (przyjęłabym) organ zarówno od osoby żyjącej, jak i od zmarłej, ale nie od zwierzęcia
 5. Nie miałyby dla mnie żadnego znaczenia, od kogo pochodziłby organ
 6. Trudno powiedzieć
- 26. Czy według Ciebie ludzie oddający swoje narządy do przeszczepu powinni otrzymać za to gratyfikację w postaci pieniędzy?**
1. Zdecydowanie tak
 2. Raczej tak
 3. Raczej nie
 4. Zdecydowanie nie
 5. Trudno powiedzieć
- 27. Czy według Ciebie każdy powinien mieć równe szanse otrzymania organu na zasadzie „kto pierwszy, ten lepszy”?**
1. Zdecydowanie tak
 2. Raczej tak
 3. Raczej nie
 4. Zdecydowanie nie
 5. Trudno powiedzieć
- 28. Jeśli nie, to kto według Ciebie powinien w pierwszej kolejności otrzymać potrzebny organ? (Można wybrać tylko jedną odpowiedź)**
1. Osoba w podeszłym wieku
 2. Osoba w młodym wieku
 3. Dziecko
 4. Matka kilkorga dzieci, które są w wieku szkolnym
 5. Osoba duchowna
 6. Osoba z regionu, z którego pochodzi dawca narządu
 7. Osoba, której życie jest najbardziej zagrożone – bez względu na wiek
 8. Osoba, która ma największe szanse na przeżycie
 9. Inne, jakie?
- 29. Z którymi z poniższych poglądów się zgadzasz? (Zaznacz te odpowiedzi, które odpowiadają Twoim przekonaniom)**
1. Właścicielem mego życia jest rodzina i ona decyduje o tym, co można zrobić z moim życiem
 2. Moje życie należy do mnie i ja jestem panem własnego życia
 3. Moje życie należy do Boga i jemu powinienem być posłuszny
 4. Trudno powiedzieć
- 30. Czy Twoim zdaniem wraz ze śmiercią wszystko się kończy i nie ma przejścia do innego świata?**
1. Zdecydowanie tak
 2. Raczej tak

3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

31. Czy Twoim zdaniem, nieśmiertelność wyraża się w (Możesz wybrać kilka odpowiedzi):

1. Przyszłym życiu po śmierci
2. Pamięci krewnych i przyjaciół
3. Reinkarnacji, czyli powtórny wcieleniu
4. Osiągnięciach naukowych, artystycznych
5. Ratowaniu życia innej osoby poprzez przeszczep narządów
6. Inne, jakie?

32. Z którymi z poniższych poglądów się zgadzasz? (Zaznacz te odpowiedzi, które odpowiadają Twoim przekonaniom)

1. Ciało należy do mnie, tak więc i po mojej śmierci nie przestaje być moim
2. Ciało tylko za mego życia należy do mnie, po mojej śmierci staje się ciałem niczym
3. Ciało zarówno za mego życia, jak i po mojej śmierci nie należy do nikogo
4. Trudno powiedzieć

33. Czy spotkał(a)ś się kiedykolwiek z informacjami dotyczącymi warunków pobierania narządów?

1. Tak
2. Nie
3. Nie pamiętam

34. Jeśli spotkał(a)ś się z informacjami na ten temat, to jakie były ich źródła? (Można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź)

1. Koledzy, koleżanki
2. Rodzice
3. Nauczyciele, wykładowcy
4. Osoby duchowne
5. Lekarze
6. Radio i telewizja
7. Prasa
8. Internet
9. Inne, jakie?
10. Trudno powiedzieć

35. Jak sądzisz, od kogo w Polsce pobiera się organ przeznaczony do przeszczepu?

1. Tylko od osoby żyjącej
2. Tylko od osoby zmarłej
3. Tylko od zwierząt
4. Zarówno od osoby żyjącej, jak i od zmarłej, ale nie od zwierząt
5. Zarówno od osoby żyjącej, zmarłej i od zwierząt
6. Nie wiem

36. W różnych krajach rozmaicie reguluje się sprawę pobierania narządów do przeszczepów. W Niemczech obowiązują przepisy, że narządy do przeszczepów można pobrać tylko z ciał tych osób zmarłych, które wyraziły na to zgodę i miały podpisaną przez siebie Kartę dawcy narządów. Natomiast w Austrii obowiązują inne przepisy: można pobrać narządy do przeszczepów z ciał każdej osoby zmarłej bez żadnej zgody, ale osoby, które nie chcą, by po ich śmierci pobierano narządy do przeszczepów, mogą zgłosić swój sprzeciw do specjalnego ogólnokrajowego rejestru sprzeciwów. Który z tych dwóch sposobów uregulowania spraw pobierania narządów do przeszczepów uważasz za lepszy, ten który obowiązuje w Niemczech (tzn. konieczna zgoda za życia), czy też ten, który obowiązuje w Austrii (tzn. wystarczy brak sprzeciwu za życia)?

1. Obowiązujący w Niemczech
2. Obowiązujący w Austrii
3. Żaden nie jest dobry
4. Inny, jak?

37. Czy przepisy obowiązujące w Polsce podobne są, Twoim zdaniem, bardziej do niemieckich, czy też bardziej do austriackich?

1. Są bardziej podobne do niemieckich, tzn. konieczna jest zgoda za życia
2. Są bardziej podobne do austriackich, tzn. wystarczy brak sprzeciwu za życia
3. Nie orientuję się, jakie przepisy obowiązują w Polsce

38. Co według Ciebie może zrobić osoba, która nie chce, aby po jej śmierci pobrano z jej ciała narządy do przeszczepu? (Można wybrać więcej niż jedną odpowiedź)

1. Może sporządzić pisemny sprzeciw zaopatrzone we własnoręczny podpis
2. Może złożyć ustny sprzeciw w obecności co najmniej dwóch świadków w czasie pobytu w szpitalu
3. Może dokonać wpisu w centralnym rejestrze zgłoszonych sprzeciwów
4. Nic nie musi robić, jeśli za życia nie wyrazi chęci ofiarowania swoich narządów do przeszczepu, oznacza to, że nie można ich pobrać po jej śmierci
5. Nic nie może zrobić – lekarze mogą pobrać narządy bez jej zgody
6. Inne, jakie?
7. Trudno powiedzieć

39. Czy według Ciebie występuje w polskim orzecznictwie „domniemanie zgody” (czyli brak wyrażenia sprzeciwu za życia) na pobranie narządów od zmarłego?

1. Tak, występuje
2. Nie, nie występuje
3. Nie wiem

40. Czy Twoim zdaniem dopuszczalne jest Polsce przeszczepianie ludziom komórek, tkanek i narządów od zwierząt?

1. Tak, jest dopuszczalne
2. Nie, nie jest dopuszczalne
3. Nie wiem

41. Kiedy według Ciebie miał miejsce pierwszy przeszczep narządów w Polsce?

1. W latach 50-tych
2. W latach 60-tych
3. W latach 70-tych
4. W latach 80-tych

5. W latach 90-tych
6. Dopiero w XXI wieku
7. Nie wiem

42. Czy Twoim zdaniem przeszczepianie narządów jest sprzeczne z religią katolicką, czy nie jest sprzeczne?

1. Zdecydowanie jest sprzeczne
2. Raczej jest sprzeczne
3. Raczej nie jest sprzeczne
4. Zdecydowanie nie jest sprzeczne
5. Trudno powiedzieć

43. Czy Twoim zdaniem ośrodki medyczne, które zajmują się transplantacją, przeznaczają pobrane organy dla najbardziej potrzebujących bez czerpania z tego korzyści materialnych?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

PYTANIA METRYCZKOWE

44. Płeć

1. Kobieta
2. Mężczyzna

45. Jakie wykształcenie mają Twoi rodzice?

	Ojciec	Matka
Podstawowe		
Zasadnicze zawodowe		
Średnie		
Wyższe		

46. Jaka jest sytuacja materialna Twojej rodziny?

1. Wyraźnie dobra
2. Dość dobra
3. Przeciętna
4. Raczej zła
5. Zdecydowanie zła
6. Trudno powiedzieć

47. Twoje stałe miejsce zamieszkania:

1. Wieś
2. Miasto do 20 tys. mieszkańców
3. Miasto od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców
4. Miasto ponad 100 tys. mieszkańców

48. Do jakiego wyznania religijnego należysz? Do:

1. Rzymskokatolickiego
2. Prawosławnego
3. Protestantckiego
4. Mojżeszowego
5. Muzułmańskiego
6. Buddyjskiego
7. Inne, jakie?
8. Do żadnego

49. Jaki jest Twój stosunek do wiary? Jestem:

1. Głęboko wierzący
2. Wierzący
3. Niezdecydowany, ale przywiązany do tradycji religijnej
4. Obojętny
5. Niewierzący

50. Jaki jest Twój stosunek do praktyk religijnych?

1. Praktykuję systematycznie
2. Praktykuję niesystematycznie
3. Praktykuję rzadko
4. Nie praktykuję wcale

51. Twoje uwagi o ankiecie
.....
.....

Przyjaźń w świadomości kobiet po mastektomii

(Anna Miszczak, 2006)

ANKIETA ANONIMOWA

Współcześnie zauważa się, że w walce z chorobami nowotworowymi sama medycyna jest niewystarczająca. Niezwykle ważna jest obecność drugiego człowieka – jego wsparcie i przyjaźń. Chcąc poznać Pani opinię na temat przyjaźni, kieruję do Pani tę ankietę.

Proszę o udzielenie szczerych i wyczerpujących odpowiedzi na wszystkie pytania zawarte w ankiecie. Nie ma tutaj dobrych ani złych odpowiedzi. Wybrana odpowiedź powinna być zgodna z Pani rzeczywistymi przekonaniem.

Pragnę podkreślić, że wszystkie odpowiedzi są anonimowe i poufne, a zgromadzone informacje zostaną wykorzystane jedynie do celów naukowych.

Serdecznie dziękuję Pani za wypełnienie ankiety.

1. Które z niżej wymienionych spraw uważa Pani za szczególnie ważne i nadające sens Pani życiu?

Proszę wybrać 4 odpowiedzi.

1. miłość małżonka i dzieci
2. zdobycie przyjaciół, którzy mnie lubią i szanują
3. sława, być podziwianą przez innych
4. szczęście rodzinne, poczucie, że żyję dla dobra najbliższych
5. pieniądze, przyzwoita pozycja materialna, dobrobyt, komfort życia
6. wykształcenie, dążenie do wiedzy
7. praca, którą lubię
8. poprawa stanu zdrowia
9. znalezienie własnego miejsca w społeczeństwie, poczucie, że jestem w nim potrzebna
10. wiara w jakąś wielką ideę i poświęcenie się dla niej
11. głęboka wiara religijna
12. działanie i dążenie do wybranego celu
13. twórczość, pozostawienie po sobie jakiegoś trwałego śladu
14. spokojne życie bez emocji i niespodzianek
15. członkostwo w stowarzyszeniach, organizacjach
16. zdobycie władzy, możliwość kierowania innymi ludźmi
17. coś jeszcze innego nadaje sens mojemu życiu (co?)

2. Którą z wybranych odpowiedzi w poprzednim pytaniu uważa Pani za najważniejszą?

Proszę wpisać numer tej odpowiedzi

3. Proszę powiedzieć, w jakim stopniu uważa Pani następujące sprawy za ważne w Pani życiu.

Proszę wstawić „X” w odpowiedniej rubryce.

		Bardzo ważne	Raczej ważne	Raczej nieważne	W ogóle nieważne	Trudno powiedzieć
1.	Praca					
2.	Rodzina					
3.	Przyjaciele i znajomi					
4.	Czas wolny					

5.	Zdrowie					
6.	Polityka					
7.	Religia					

4. Proszę dokończyć zdanie:

Przyjaźń dla mnie

5. Jakie cechy osobowości według Pani sprzyjają, a jakie nie sprzyjają zawieraniu bliskich relacji międzyludzkich, takich jak np. koleżeństwo, przyjaźń?

Proszę ustosunkować się do każdej odpowiedzi, wpisując znak „X” w odpowiedniej rubryce.

		Zdecydowanie sprzyja	Raczej sprzyja	Raczej nie sprzyja	Zdecydowanie nie sprzyja	Trudno powiedzieć
1.	Cierpliwość					
2.	Małomówność					
3.	Lenistwo					
4.	Skromność					
5.	Szczerść					
6.	Otwartość					
7.	Religijność					
8.	Poczucie humoru					
9.	Nieśmiałość					
10.	Impulsywność					
11.	Plotkarstwo					
12.	Wyrozumiałość					
13.	Życzliwość					
14.	Gadatliwość					

6. Co według Pani sprzyja zawieraniu przyjaźni pomiędzy ludźmi?

Proszę zaznaczyć 4 odpowiedzi.

1. bliskość miejsca zamieszkania
2. wspólna praca
3. pokrewieństwo/więzy rodzinne
4. podobne zainteresowania, hobby
5. podobne problemy, kłopoty
6. podobne przeżycia, doświadczenia
7. duża ilość czasu spędzonego razem
8. atrakcyjność fizyczna
9. wspólne zainteresowania polityczne
10. wspólne zainteresowania religijne
11. inne (jakie?)
12. trudno powiedzieć

7. Co według Pani stanowi przeszkodę w zawieraniu bliskich relacji pomiędzy ludźmi?

Proszę zaznaczyć 4 odpowiedzi.

1. brak zaufania do ludzi
2. lęk przed odrzuceniem i zranieniem

3. przekonanie o własnej nieatrakcyjności fizycznej
4. nieśmiałość
5. brak czasu
6. brak okazji do spotkania
7. niepełnosprawność
8. niskie poczucie własnej wartości
9. zły stan zdrowia
10. odmienne poglądy polityczne
11. odmienne wyznanie religijne
12. nic nie przeszkadza
13. inne (jakie?)
14. trudno powiedzieć

8. Często zdarza się, że przyjaźnie pomiędzy ludźmi rozpadają się. Co według Pani jest główną tego przyczyną(ami)?

Proszę podać 4 odpowiedzi.

1. nielojalność
2. nieszczerść
3. nieporozumienie
4. znudzenie
5. niezgodność charakterów
6. brak czasu
7. odmowa udzielenia pomocy materialnej
8. zaniedbywanie kontaktów z przyjacielem
9. niezgodność poglądów
10. nieumiejętność przyjęcia krytyki od przyjaciela
11. inne (jakie?)
12. trudno powiedzieć

9. Czy uważa Pani, że przyjaźń na odległość jest możliwa czy też niemożliwa?

Proszę wybrać tylko jedną odpowiedź.

1. jest możliwa, odległość dla przyjaciół nie ma znaczenia, najważniejsza jest duchowa więź
2. jest możliwa, ale szczególnie trzeba ją wtedy pielęgnować
3. raczej nie jest możliwa, gdyż za duża odległość jest przyczyną słabnięcia więzi przyjacielskiej
4. nie jest możliwa, ponieważ najważniejszy dla przyjaźni jest bliski kontakt, wspólne bycie razem
5. trudno powiedzieć

10. Jakie zachowania według Pani najbardziej charakteryzują przyjaźń?

Proszę zaznaczyć 4 odpowiedzi.

1. częste kontakty osobiste
2. częste rozmowy telefoniczne
3. częsta korespondencja (listy, e-mail, smsy)
4. wspólne spotkania towarzyskie
5. wspólne wyjazdy urlopowe, wycieczkowe
6. wzajemna pomoc

7. wzajemne zwierzenie się
8. rozwijanie wspólnych zainteresowań, pasji
9. inne (jakie?)
10. trudno powiedzieć

11. Czym według Pani charakteryzuje się przyjaźń?

Proszę wybrać 4 odpowiedzi.

1. lojalnością
2. wsparciem emocjonalnym
3. otwartością
4. życzliwością
5. dążeniem do dobra drugiej osoby
6. zrozumieniem
7. dyskrecją
8. szacunkiem
9. szczerością
10. akceptacją
11. wzajemnością brania i dawania
12. dobrowolnością
13. zaufaniem
14. bezinteresownością
15. wiernością
16. poświęceniem
17. inne (jakie?)
18. trudno powiedzieć

12. Jak często Pani zdaniem w życiu człowieka zdarza się prawdziwa przyjaźń?

1. bardzo często
2. dość często
3. rzadko
4. bardzo rzadko
5. nigdy
6. trudno powiedzieć

13. Jakie jest Pani zdanie na temat przetoczonych poniżej opinii?

Proszę ustosunkować się do każdej z nich, wpisując znak „X” w odpowiedniej rubryce.

Opinia	Zdecydowanie się zgadzam	Raczej się zgadzam	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Trudno powiedzieć
Przyjaźń nie istnieje, ludzie łączą tylko wzajemne korzyści (interesy)					
Ludzie bogaci mają więcej przyjaciół					
Prawdziwego przyjaciela poznaje się w biedzie					

Lepiej, gdy ludzie mają niewielu przyjaciół, ale takich, którzy nigdy ich nie zawiedli					
Dzięki posiadaniu przyjaciół czujemy się szczęśliwi					
„Chroń mnie Boże od fałszywych przyjaciół, bo z wrogami poradzę sobie sam”					

14. Jak często zastanawia się Pani nad rolą przyjaźni w swoim życiu?

1. bardzo często
2. często
3. rzadko
4. bardzo rzadko
5. nigdy

15. Czy przyjaźń jest dla Pani ważna czy nieważna w życiu?

1. zdecydowanie ważna
2. raczej ważna
3. raczej nieważna
4. zdecydowanie nieważna
5. trudno powiedzieć

16. Każdy człowiek ma problemy osobiste, każdy też potrzebuje czasem zwierzyć się, poprosić o radę. Czy w Pani życiu jest taka osoba, z którą może Pani porozmawiać o wszystkich swoich kłopotach i problemach oraz liczyć na jej pomoc?

1. tak
2. nie
3. trudno powiedzieć

17. Na kogo w trudnych chwilach może Pani liczyć przede wszystkim?

1. męża
2. partnera życiowego/konkubenta
3. dziecko
4. siostrę/brata
5. matkę/ojca
6. przyjaciółkę/przyjaciela
7. znajomą/znajomego
8. sąsiadkę/sąsiada
9. na nikogo
10. psychologa
11. księdza
12. członkinię Klubu „Amazonek”
13. kogoś innego (kogo?)

18. Czy jest Pani w stanie poświęcić coś dla przyjaźni?

1. zdecydowanie tak
2. raczej tak
3. raczej nie (proszę przejść do pytania nr 20)
4. zdecydowanie nie (proszę przejść do pytania nr 20)
5. trudno powiedzieć (proszę przejść do pytania nr 20)

19. Co jest Pani w stanie poświęcić dla przyjaźni?

Proszę wybrać wszystkie właściwe odpowiedzi.

1. karierę życiową
2. wolny czas
3. własne przyjemności
4. pieniądze
5. karierę polityczną
6. miłość
7. zdrowie
8. życie
9. religię
10. inne (jakie?)

20. Na ile ważne są dla Pani następujące relacje.

Proszę ustosunkować się do każdej odpowiedzi, wpisując znak „X” w odpowiedniej rubryce.

Relacje z:	Jest ważna	Jest raczej ważna	Jest raczej nieważna	Jest nieważna	Nie jest ani ważna ani nieważna	Nie dotyczy
Małżonkiem						
Dzieckiem						
Siostrą/bratem						
Członkinię Klubu „Amazonek”						
Sąsiadką/sąsiadem						

21. Z którymi stwierdzeniami dotyczącymi miłości i przyjaźni zgadza się Pani, a z którymi nie zgadza?

Proszę ustosunkować się do każdej odpowiedzi, wpisując znak „X” w odpowiedniej rubryce.

	Zdecydowanie się zgadzam	Raczej się zgadzam	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Trudno powiedzieć
Przyjaźń może z czasem przekształcić się w miłość					
Miłość może z czasem przekształcić się w przyjaźń					
Nie ma żadnego związku między przyjaźnią i miłością					

22. Czy Pani zdaniem w małżeństwie obok miłości jest jeszcze miejsce na przyjaźń pomiędzy małżonkami?

1. zdecydowanie tak
2. raczej tak
3. raczej nie
4. zdecydowanie nie
5. trudno powiedzieć

23. Czy w Pani małżeństwie kiedykolwiek była lub jest obecnie przyjaźń?

1. tak
2. nie (proszę przejść do pytania nr 25)
3. trudno powiedzieć (proszę przejść do pytania nr 25)
4. nie dotyczy (proszę przejść do pytania nr 25)

24. Które z poniższych kategorii buduje i wzmacnia przyjaźń w Pani związku?

Proszę wybrać nie więcej niż 4 odpowiedzi.

1. silna więź emocjonalna
2. szczerze rozmowy, dialogi
3. pomoc i oparcie ze strony współmałżonka
4. zrozumienie i akceptacja
5. zaufanie
6. lojalność i oddanie
7. wspólne działanie
8. dzielenie wspólnych poglądów i zainteresowań
9. wspólne rozwiązywanie problemów
10. okazywanie sobie na co dzień uczucia, sympatii, czułości, życzliwości
11. odpowiedzialność za drugą osobę
12. inne (jakie?)
13. żadna z wymienionych kategorii nie wzmacnia przyjaźni ze współmałżonkiem

25. Komu pierwszemu powiedziała Pani o diagnozie lekarskiej?

26. Czy mówiąc o chorobie liczyła Pani na pomoc, wsparcie tej osoby?

1. tak
2. nie (proszę przejść do pytania nr 28)
3. trudno powiedzieć (proszę przejść do pytania nr 28)

27. Jakiego rodzaju miało to być wsparcie?

1. wysłuchanie
2. bliskość fizyczna (trzymanie za rękę, przytulenie)
3. pocieszenie, dobre słowo
4. towarzyszenie w badaniach i wizytach lekarskich
5. pomoc w podejmowaniu trudnych decyzji dotyczących sposobu leczenia
6. inne (jakie?)

28. Czy uważa Pani, że w walce z chorobą nowotworową istotne znaczenie ma nie tylko medycyna, ale także wsparcie bliskich osób, przyjaciół?

1. zdecydowanie tak
2. raczej tak
3. raczej nie
4. zdecydowanie nie
5. trudno powiedzieć

29. Czy choroba, która Panią dotknęła, spowodowała zmianę w Pani poglądach dotyczących przyjaźni?

1. tak
2. nie (proszę przejść do pytania nr 31)
3. trudno powiedzieć (proszę przejść do pytania nr 31)

30. Proszę napisać, czego zmiana dotyczyła?

31. Czy poniższe opinie znalazły potwierdzenie w Pani życiu?

Proszę ustosunkować się do każdej odpowiedzi, wpisując znak „X” w odpowiedniej rubryce

Opinia	Zdecydowanie się zgadzam	Raczej się zgadzam	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam	Trudno powiedzieć
Przyjaźń pomaga człowiekowi wyzdrowieć					
Przyjaźń pomaga przezwycięzać trudności, przeciwności					
Przyjaciele wzmacniają nasze poczucie własnej wartości					
Przyjaciele chronią nas przed samotnością					
Przyjaźń jest najlepszym „lekarstwem” na stres, lęki, obawy					

32. Czy choroba i jej następstwa spowodowały, że Pani przyjaciel/przyjaciółka odwrócił(a) się od Pani?

1. tak
2. nie (proszę przejść do pytania nr 34)
3. trudno powiedzieć (proszę przejść do pytania nr 34)

33. Jak Pani sądzi, dlaczego to zrobił(a)?

34. Czy po diagnozie lekarskiej, w trakcie leczenia osoba, po której nie spodziewała się Pani pomocy, okazała Pani wsparcie i stała się dla Pani bardzo bliską osobą?

1. tak
2. nie (proszę przejść do pytania nr 36)

35. Proszę opisać, jak do tego doszło?

36. Czy włączając się w działalność Klubu „Amazonki” oczekiwała Pani:

1. wsparcia emocjonalnego
2. pomocy w rehabilitacji
3. bieżących informacji dotyczących choroby, sposobów leczenia
4. wymiany własnych doświadczeń
5. przyjaźni z innymi członkiniami/członkinią
6. możliwości uczestnictwa w zajęciach, warsztatach aktywizujących
7. możliwości wyjazdów na turnusy rehabilitacyjne
8. inne (jakie?)
9. nie oczekiwałam niczego

37. Czy nawiązała Pani przyjaźń z Członkiniami Klubu „Amazonki”?

1. tak, z jedną
2. tak, z kilkoma
3. nie (proszę przejść do pytania nr 39)

38. W czym przejawia się ta przyjaźń?

1. w częstych kontaktach osobistych
2. w częstych kontaktach telefonicznych
3. we wspólnych spotkaniach towarzyskich
4. we wzajemnym towarzyszeniu przy wizytach, badaniach lekarskich
5. we wspólnych wyjazdach na turnusy rehabilitacyjne
6. w pomocy w prowadzeniu gospodarstwa domowego
7. we wsparciu członków rodziny
8. inne (jakie?)

39. Czy zna Pani kampanię „Brest Friends” (Przyjaciele od Piersi)?

1. tak
2. nie (proszę przejść do pytania nr 41)

40. Co Pani o niej sądzi?

41. Jak długo jest Pani członkinią Klubu „Amazonki”?

42. Ile ma Pani lat?

43. Jakie jest Pani wykształcenie?

1. niepełne podstawowe
2. podstawowe
3. zasadnicze zawodowe
4. niepełne średnie
5. średnie ogólnokształcące
6. średnie zawodowe
7. pomaturalne
8. licencjat
9. niepełne wyższe
10. wyższe

44. Jaka jest Pani sytuacja zawodowa?

1. pracuję zawodowo
2. pracuję dorywczo
3. jestem rencistką
4. jestem emerytką
5. pracuję na roli
6. jestem bezrobotna z prawem do zasiłku
7. jestem bezrobotna bez prawa do zasiłku
8. uczę się
9. inna sytuacja (jaka?)

45. Jaki jest Pani stan cywilny?

1. panna
2. mężatka
3. w separacji
4. rozwiedziona
5. wdowa

46. Jaki jest Pani stosunek do wiary?

1. głęboko wierząca
2. wierząca
3. niezdecydowana, ale przywiązana do tradycji religijnej
4. obojętna
5. niewierząca

47. Jakie jest Pani miejsce zamieszkania?

1. wieś
2. miasto do 20 tys. mieszkańców
3. miasto od 20 tys. do 50 tys. mieszkańców
4. miasto od 50 tys. do 100 tys. mieszkańców
5. miasto powyżej 100 tys. mieszkańców

48. Czy mogłaby Pani – podzielić się swoimi refleksjami na temat przyjaźni i jej roli w Pani życiu?

.....

49. Pani uwagi o ankiecie

Jeszcze raz dziękuję za wypełnienie ankiety

Młodzież wobec agresji i przemocy
(Krzysztof Nowacki, 2007)
KWESTIONARIUSZ ANKIETY

1. Co według Ciebie oznacza przemoc?

2. Z którym pojęciem najbardziej kojarzy Ci się agresja? (proszę wybrać trzy odpowiedzi)

1. Nienawiść
2. Siła
3. Władza
4. Szacunek
5. Ból
6. Bunt
7. Rywalizacja
8. Przymus
9. Wrogość
10. Zło
11. Porządek
12. Poniżenie
13. Złamanie norm społecznych
14. Strach
15. Żadne z powyższych
16. Z innym(i), jakim(i)?
17. Trudno powiedzieć

3. Czy uważasz, że używanie przemocy może być w niektórych sytuacjach uzasadnione czy też nigdy nie jest uzasadnione?

1. Jest uzasadnione we wszystkich przypadkach
2. Jest uzasadnione tylko w niektórych sytuacjach
3. Nigdy nie jest uzasadnione
4. Trudno powiedzieć

4. Dlaczego tak uważasz?

5. Dlaczego według Ciebie młodzi ludzie używają przemocy?

Kategorie odpowiedzi	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
1. Odreagowują stres			
2. Chcą budzić szacunek			
3. Chcą, by się ich bali			
4. Bo biorą narkotyki			
5. Bo są pod wpływem alkoholu			
6. Bo wpływają na nich znajomi (środowisko)			
7. Bo mają kłopoty z nauką			
8. Dla zabawy/przyjemności			

9. Bo wszyscy tak robią			
10. Bo to dobry sposób na zdobycie czegoś, na czym im zależy			
11. Powoduje to agresywna muzyka			
12. Chcą sprawdzić, czy są wystarczająco twardzi			
13. Bo lubią być uważani za groźnych			
14. Bo widzą przemoc w grach komputerowych			
15. Bo widzą przemoc w TV			
16. Bo czasem trzeba samemu użyć przemocy, aby nie być ofiarą			
17. Bo to coś normalnego			
18. Z innego powodu. Jakiego?			

6. Kto według Ciebie powinien zająć się zjawiskiem agresji i przemocy w szkole? (proszę zaznaczyć trzy odpowiedzi)

1. Sami uczniowie
2. Rodzice
3. Nauczyciele
4. Policja
5. Księża/katecheci
6. Władze
7. Sądy
8. Specjalnie powołane do tego celu organizacje
9. Inni, kto?
10. Trudno powiedzieć

7. Czy ktoś kiedykolwiek rozmawiał z Tobą o problemie agresji i przemocy? Jeśli tak, to kto to był?

1. Rodzice
2. Brat
3. Siostra
4. Dalsza rodzina
5. Przyjaciele
6. Nauczyciel
7. Psycholog/pedagog szkolny
8. Policja
9. Ksiądz, katecheta
10. Inni, kto?
11. Nikt o tym problemie nie rozmawiał ze mną

8. Co jest według Ciebie problemem dla młodzieży w dzisiejszych czasach?

Kategorie odpowiedzi	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Trudno powiedzieć
1. Samotność					
2. Brak pieniędzy					
3. Przemoc					
4. Brak zrozumienia ze strony dorosłych					
5. Szkoła					

6.Narkotyki					
7.Brak akceptacji i zrozumienia ze strony kolegów/koleżanek					
8.Alkohol					
9.Stres					
10.Za duże wymagania nauczycieli					
11.Problemy „sercowe”					
12.Niemożliwość „dogadania” się z rodzicami					
13.Nuda					
14.Brak perspektyw na przyszłość					
15.Inne jakie?					

9. Jak często spotykasz się z przemocą w podanych miejscach?

Kategorie odpowiedzi	Bardzo często	Często	Rzadko	Bardzo rzadko	Nigdy
1.W telewizji					
2.W filmach					
3.W Internecie					
4.W szkole					
5.W domu					
6.Na podwórku/osiedlu/ulicy					
7.W gazetach					
8. W tekstach zespołów muzycznych					
9.W komiksach					
10.Gdzie indziej, gdzie?					

10. Co według Ciebie oznacza agresja?

11. Czy istnieją według Ciebie skuteczne sposoby przeciwdziałania zjawisku przemocy w szkole?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

12. Które z niżej wymienionych form przeciwdziałania agresji w szkołach byłyby skuteczne według Ciebie? (zaznacz stawiając znak X w odpowiedniej rubryce)

Kategorie odpowiedzi	Bardzo skuteczna	Mało skuteczna	W ogóle nieskuteczna	Trudno powiedzieć
1.Interesujące zajęcia pozalekcyjne (sportowe, muzyczne, naukowe itp.)				
2.Bardziej stanowcze i szybsze reakcje nauczycieli				
3.Rozmowy psychologów/pedagogów z młodymi ludźmi				
4.Publikowanie danych osobowych osób karanych za agresję i przemoc na tablicy w szkole				
5.Powiadamianie przez dyrektora policji				
6.Nauka samoobrony w szkole				

7. Staranniejsze wychowanie przez rodziców				
8. Bliższa współpraca rodziców ze szkołą				
9. Specjalne oddzielne szkoły wychowawcze dla trudnej młodzieży				
10. Większe prawa dla nauczycieli				
11. Specjalne nagrody szkolne dla uczniów, którzy będą pomagać słabszym w sytuacji gnębienia				
12. Surowsze kary w szkole				
13. Nie sprzedawanie alkoholu młodzieży				
14. Dodatkowe obowiązkowe pozalekcyjne zajęcia o problemie agresji i przemocy				
15. Nie wpuszczanie do szkoły obcych osób				
16. Kamery na korytarzach w szkole				
17. Zatrudnienie ochrony				
18. Wprowadzenie identyfikatorów				
19. Wprowadzenie mundurków				
20. Inne, jakie?				
.....				

13. Czy uważasz, że w Twojej szkole należy podjąć jakieś szczególne działania mające na celu ograniczenie przemocy?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

14. Jak często w Twojej szkole spotykasz się z następującymi zachowaniami: (Postaw znak x w odpowiednich rubrykach)

Kategorie odpowiedzi	Bardzo często	Często	Rzadko	Bardzo rzadko	Nigdy
1. Przezywanie, „wzywanie”, obrażanie innych ludzi					
2. Grożenie słowne innym osobom					
3. Uprzykrzanie życia pierwszoklasistom, tzw. „kotom”					
5. Potrącanie, popychanie, przewracanie innych					
6. Bicie się z kolegami lub koleżankami (bójki, uderzanie, kopanie)					
7. Niszczenie przedmiotów należących do innej osoby					
8. Przywłaszczenie przedmiotu lub pieniędzy należących do kogoś innego					
9. Przymuszanie innych do czegoś, na co oni nie mieli ochoty					
10. Grożenie nożem, żyłką lub innymi niebezpiecznymi przedmiotami					
11. Zaczepianie i prowokowanie innych do zachowań seksualnych					
12. Bicie jednej lub dwóch osób przez całą grupę					
13. Inne zachowania, jakie?					

15. Gdzie według Ciebie najczęściej dochodzi do czynów agresywnych na terenie szkoły? (proszę wybrać maksymalnie trzy odpowiedzi)

1. W klasie
2. Na boisku szkolnym
3. Na korytarzu szkolnym
4. W szatni
5. W toalecie
6. W sali gimnastycznej
7. Za budynkiem szkolnym
8. Inne (gdzie?)

16. Czy są w Twojej szkole uczniowie lub grupy uczniów, którzy szczególnie często (częściej od innych) używają przemocy wobec innych?

1. Tak, są pojedynczy uczniowie, którzy są szczególnie agresywni
2. Tak, są grupy osób zachowujące się szczególnie agresywnie
3. Nie
4. Nie wiem

17. Czy w Twojej szkole są osoby, które częściej niż inne są ofiarami agresji?

1. Tak
2. Nie
3. Trudno powiedzieć

18. Kto jest według Ciebie najczęstszą ofiarą przemocy w Twojej szkole? (proszę wstawić „x” w odpowiedniej kratce)

Kategorie odpowiedzi	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
1. Osoby zbyt pewne siebie			
2. Osoby szpanujące cennymi rzeczami			
3. Osoby otyłe			
4. Osoby zbyt wygadane			
5. Osoby zamknięte w sobie			
6. Osoby nieśmiałe			
7. Osoby odróżniające się wyglądem (np. noszące okulary, kalekie)			
8. Osoby mające trudności w przystosowaniu się			
9. Osoby o innym wyznaniu religijnym			
10. Mieszkańcy innych wsi			
11. Osoby spokojne			
12. Osoby wrażliwe			
13. Osoby słabe fizycznie			
14. Osoby mało popularne			
15. „Podlizujący się” nauczycielom			
16. „Kujony”			
17. Inni (Kto?)			

19. Czy według Ciebie przemoc w Twojej szkole jest problemem czy też nie jest?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

20. Jak określił(a)byś stopień zainteresowania Twoich rodziców tym, co dzieje się w szkole? (Wskaż jedną odpowiedź)

1. Bardzo interesują się tym, co dzieje się w szkole
2. Trochę interesują się tym, co dzieje się w szkole
3. Niezbyt interesują się tym, co dzieje się w szkole
4. W ogóle nie interesują się tym, co dzieje się w szkole
5. Trudno powiedzieć

21. Jeśli w Twojej szkole zdarzają się przejawy przemocy lub agresywne zachowania, to czy uczniowie załatwiają to raczej między sobą, czy też starają się odwołać do pomocy nauczycieli, szkoły? (Zaznacz odpowiedź, która pasuje do Twojej szkoły)

1. Zazwyczaj uczniowie załatwiają to między sobą, nauczyciele niewiele wiedzą o tym, co się dzieje
2. Zazwyczaj uczniowie proszą o pomoc nauczycieli, nauczyciele wiedzą dużo o tym, co się dzieje
3. Różnie – drobne sprawy uczniowie załatwiają między sobą, przy poważniejszych odwołują się do pomocy nauczycieli

22. Co najczęściej robisz, gdy w Twojej obecności ktoś wobec kogoś używa przemocy? (Proszę wybrać maksymalnie dwie odpowiedzi)

1. Bronię tej osoby, bo to mój kolega/koleżanka
2. Bronię tej osoby nawet, jeżeli jej nie znam
3. Staram się pogodzić osoby
4. Odchodzę
5. Powiadamiam nauczyciela
6. Przyglądam się biernie
7. Dopinguję
8. Robię coś innego, co?
9. Trudno powiedzieć

23. Czy kiedykolwiek w Twojej szkole zdarzyło się że:

Kategorie odpowiedzi	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
1. Wyzywano, przezywano, obrażano Cię			
2. Grożono Ci słownie			
3. Dręczono Cię jako pierwszoklasistę, tzw. „kota”			
4. Zmuszano Cię do czegoś, na co nie miałeś ochoty			
5. Potrącano, popychano, przewracano Cię			
6. Bił Cię ktoś z kolegów, koleżanek ze szkoły			
7. Zniszczono Ci wartościowy przedmiot należący do Ciebie, np. komórka, kurtka, plecak itd.			
8. Zabrano Ci wartościowy przedmiot lub pieniądze			
9. Zmuszano Cię do czegoś, na co nie miałeś ochoty			

10. Grożono Ci nożem lub innym niebezpiecznym przedmiotem			
11. Zaczepiano Cię i prowokowano do zachowań seksualnych			
12. Biła Cię cała grupa			
13. Inne zachowania agresywne, jakie? Wypisz je.....			

24. Co robisz najczęściej, kiedy inny uczeń czy uczniowie stosują wobec Ciebie przemoc? (Zaznacz jedną odpowiedź)

1. Odpowiadam przemocą na przemoc
2. Jestem bierny/nic nie robię
3. Powiadamiam nauczyciela
4. Uciekam
5. Coś innego, co?
6. Nigdy mi się to nie zdarzyło

25. Na czyją pomoc możesz liczyć, gdybyś był (lub byłeś) ofiarą przemocy? (Zaznacz dwie najważniejsze osoby)

1. Rodziców
2. Brata/siostry
3. Kolegów
4. Koleżanek
5. Tylko prawdziwych przyjaciół
6. Nauczyciela
7. Tylko na siebie samego
8. Na kogoś innego, kogo?
9. Nikogo

26. Czy w Twojej szkole miały kiedyś miejsce następujące sytuacje?

Kategorie odpowiedzi	Tak	Nie	Nie wiem
1. Uczeń groził nauczycielowi			
2. Uczeń uderzył nauczyciela			
3. Uczeń obrażał, używał przekleństw wobec nauczyciela w jego obecności			

27. Czy w Twojej szkole miały kiedyś miejsce następujące sytuacje?

Kategorie odpowiedzi	Tak	Nie	Nie wiem
1. Nauczyciel groził uczniowi			
2. Nauczyciel uderzył ucznia			
3. Nauczyciel obrażał, używał przekleństw wobec ucznia w jego obecności			

28. Czy kiedykolwiek byłeś(aś) w pewien sposób agresywny wobec swoich kolegów lub koleżanek?

Kategorie odpowiedzi	Tak, bardzo często	Tak, często	Tak, ale rzadko	Tak, ale bardzo rzadko	Nie, nigdy → przejdź do pytania 31	Trudno powiedzieć → przejdź do pytania 31
1. Wobec kolegów						
2. Wobec koleżanek						

29. Jeżeli tak, to jakich form zachowania używałeś wobec kolegów a jakich wobec koleżanek?

Kategorie odpowiedzi	Wobec kolegów	Wobec koleżanek
1. Wyzywanie, przezywanie, obrażanie innego ucznia		
2. Grożenie słowne		
3. Dręczenie pierwszoklasistów, tzw. „kotów”		
4. Zmuszanie kogoś do czegoś, na co nie miał ochoty		
5. Potrącanie, popychanie, przewracanie		
6. Bicie innych		
7. Zniszczenie wartościowych przedmiotów należących do innych		
8. Zabieranie komuś wartościowych przedmiotów lub pieniędzy		
9. Zmuszanie kogoś do czegoś, na co on nie miał ochoty		
10. Grożenie nożem lub innym niebezpiecznym przedmiotem		
11. Zaczepianie kogoś i prowokowanie do zachowań seksualnych		
12. Bicie kogoś całą grupą		
13. Inne zachowania agresywne, jakie? Wypisz je.....		

30. Jakie miejsce w Twoim otoczeniu jest według Ciebie szczególnie niebezpieczne lub bezpieczne (postaw znak X w odpowiedniej rubryce)

Kategorie odpowiedzi	Bardzo niebezpieczne	Stosunkowo niebezpieczne	Bardzo bezpieczne	Stosunkowo bezpieczne
1. Dom				
2. Szkoła				
3. Stadion sportowy				
4. Podwórko/błokowisko				
5. Autobusy/tramwaje				
6. Droga do domu				
7. Parki				
8. Kluby/dyskoteki				
9. Obca dzielnica				
10. Inne, jakie?				

31. Płeć

1. Chłopak
2. Dziewczyna

32. Jaka jest wielkość Twojej miejscowości pochodzenia?

1. Kurów
2. Inna miejscowość. Jaka?

33. Jak jest wykształcenie Twoich rodziców/opiekunów? (Wstaw znak X w odpowiednie miejsce)

Kategorie odpowiedzi	Podstawowe	Zasadnicze zawodowe	Średnie	Wyższe
1. Matka				
2. Ojciec				

34. Jaka jest sytuacja materialna Twojej rodziny?

1. Bardzo dobra
2. Raczej dobra
3. Przeciętna
4. Raczej zła
5. Zdecydowanie zła
6. Trudno powiedzieć

35. Jaki jest poziom Twojej religijności?

1. Wierzący praktykujący
2. Wierzący niepraktykujący
3. Niewierzący ale praktykujący
4. Niewierzący i niepraktykujący

36. Jakie uczucia towarzyszą najczęściej Twoim myślom o szkole? (Zaznacz maksymalnie dwie odpowiedzi)

1. Spokój
2. Radość
3. Nadzieja
4. Zadowolenie
5. Obojętność
6. Zmęczenie
7. Zdenerwowanie
8. Złość
9. Strach
10. Inne (jakie?)

37. Czy w Twojej szkole są zajęcia, które szczególnie Cię interesują, czy też nie ma takich zajęć?

1. Zdecydowanie są
2. Raczej są
3. Raczej nie ma
4. Zdecydowanie nie ma
5. Trudno powiedzieć

38. Jakie wyniki osiągasz najczęściej w szkole?

1. Bardzo dobre
2. Dobre
3. Przeciętne
4. Słabe
5. Trudno powiedzieć

39. Czy rodzice/opiekunowie stosują bądź stosowali wobec Ciebie kary cielesne?

1. Bardzo często
2. Często
3. Rzadko
4. Bardzo rzadko
5. Nigdy

40. Kto jest dla Ciebie autorytetem (Twoim wzorem do naśladowania) (Zaznacz trzy główne autorytety)

1. Matka
2. Ojciec
3. Brat/siostra
4. Znajomi/przyjaciele
5. Członkowie rodziny (wujek, ciotka, dziadek itp.)
6. Sławne/znane osoby (aktorzy, sportowcy, muzycy itp.)
7. Wychowawca/nauczyciel
8. Ksiądz
9. Papież
10. Sam jestem dla siebie autorytetem
11. Ktoś inny, kto?
12. Nie mam autorytetów

41. Zaznacz na poniższej liście, jak często:

Kategorie odpowiedzi	Bardzo często	Często	Rzadko	Bardzo rzadko	wcale
1.Słuchasz muzyki					
2.Oglądasz TV					
3.Pomagasz w domu					
4.Spotykasz się z kolegami/koleżankami poza szkołą					
5.Grasz w gry komputerowe, na konsoli					
6.Czytasz książki					
7.Odwiedzasz kolegów/koleżanki w domu					
8.Oglądasz filmy na video, DVD lub komputerze					
9.Zapraszasz do siebie do domu koleżanki/kolegów					
10.Uczysz się języka obcego poza zajęciami lekcyjnymi					

Dzięki za wypełnienie ankiety!!!

Jeśli chcesz dodać jeszcze coś od siebie, opisać jakieś wydarzenie, możesz zrobić to poniżej.

.....

Świadomość ekologiczna młodzieży

(Błażej Dyczewski, 2008)

KWESTIONARIUSZ ANKIETY

Mam nadzieję, że zgodzisz się wziąć udział w tym ważnym badaniu naukowym, którego tematem przewodnim jest ekologia. Celem tej ankiety jest próba scharakteryzowania świadomości ekologicznej młodzieży. Twoje odpowiedzi będą całkowicie poufne i anonimowe, co oznacza, że nauczyciele i dyrektorzy szkół nie będą mieli bezpośredniego wglądu w wypełnione ankiety.

Bardzo proszę o uważne czytanie pytań i rzetelne odpowiedzi. Na pytania możesz odpowiedzieć zakreślając kółkiem numer wybranej odpowiedzi. Staraj się udzielić odpowiedzi na wszystkie zawarte w ankiecie pytania. Mam nadzieję, że będzie to dla Ciebie interesujące i przyjemne doświadczenie.

1. Ogólnie rzecz biorąc, czy jesteś zainteresowany(a) problematyką ochrony środowiska?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

2. Jak często rozmawia się w domu, w którym mieszkasz, o problemach związanych z ochroną przyrody?

1. Bardzo często
2. Często
3. Czasami
4. Rzadko
5. Nigdy

3. Wymień znane Ci organizacje, towarzystwa, stowarzyszenia, które uważają ochronę przyrody za główny cel swojego działania.

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.

4. Jak sądzisz, ile potrzeba lat, aby jednorazowa torba foliowa uległa biologicznemu rozkładowi?

1. Rok czasu
2. Około 2 lat
3. Około 10 lat
4. Około 50 lat
5. Około 100 lat
6. Około 200 lat

7. Około 400 lat
8. Około 800 lat
9. Około 1 000 lat

5. Ogólnie rzecz biorąc, złoża których z wymienionych surowców mogą się wyczerpać w najbliższym czasie?

Rodzaj surowca	Zdecydowanie się wyczerpie	Raczej się wyczerpie	Raczej się nie wyczerpie	Zdecydowanie się nie wyczerpie	Trudno powiedzieć
Węgiel kamienny					
Ropa naftowa					
Gaz					

6. Czy według Ciebie, ten, kto wyrzuca zużyte baterie do specjalnych pojemników, przyczynia się do poprawy środowiska naturalnego?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

7. Ogólnie rzecz biorąc, wiedzę o ochronie środowiska naturalnego czerpiemy z OTOCZENIA, W KTÓRYM SIĘ ZNAJDUJEMY. Zaznacz te źródła, z poniżej wymienionych, z których Ty czerpiesz wiedzę o ochronie środowiska naturalnego, a następnie oceń te źródła?

7a. Czy wiedzę o ochronie środowiska naturalnego czerpiesz od RODZICÓW/OPIEKUNÓW?

1. Tak
2. Nie → *przejdź do pytania 7 b*

Jak oceniasz poziom wiedzy czerpanej z tego źródła?

niski 1 2 3 4 5 wysoki

7b. Czy wiedzę o ochronie środowiska naturalnego czerpiesz od RODZENICTWA?

1. Tak
2. Nie → *przejdź do pytania 7 c*

Jak oceniasz poziom wiedzy czerpanej z tego źródła?

niski 1 2 3 4 5 wysoki

7c. Czy wiedzę o ochronie środowiska naturalnego czerpiesz od RÓWIEŚNIKÓW?

1. Tak
2. Nie → *przejdź do pytania 7 d*

Jak oceniasz poziom wiedzy czerpanej z tego źródła?

niski 1 2 3 4 5 wysoki

7d. Czy wiedzę o ochronie środowiska naturalnego czerpiesz z KAMPANII RUCHÓW EKOLOGICZNYCH?

1. Tak
2. Nie → *przejdź do pytania 7 e*

Jak oceniasz poziom wiedzy czerpanej z tego źródła?

niski 1 2 3 4 5 wysoki

7e. Czy wiedzę o ochronie środowiska naturalnego czerpiesz z ORGANIZACJI DZIAŁAJĄCYCH NA TWOIM TERENIE?

1. Tak
2. Nie → *przejdź do pytania 7 f*

Jak oceniasz poziom wiedzy czerpanej z tego źródła?

niski 1 2 3 4 5 wysoki

7f. Czy wiedzę o ochronie środowiska naturalnego czerpiesz z OBSERWACJI WŁASNYCH?

1. Tak
2. Nie → *przejdź do pytania 8*

Jak oceniasz poziom wiedzy czerpanej z tego źródła?

niski 1 2 3 4 5 wysoki

8. O ochronie środowiska naturalnego dowiadujemy się również ze ŚRODKÓW MASOWEGO PRZEKAZU. Zaznacz te źródła, z poniżej wymienionych, z których Ty czerpiesz wiedzę o ochronie środowiska naturalnego, a następnie oceń te źródła?

8 a. Czy wiedzę o ochronie środowiska naturalnego czerpiesz z FILMU?

1. Tak
2. Nie → *przejdź do pytania 8 b*

Jak oceniasz poziom wiedzy czerpanej z tego źródła?

niski 1 2 3 4 5 wysoki

8b. Czy wiedzę o ochronie środowiska naturalnego czerpiesz z TELEWIZJI?

1. Tak
2. Nie → *przejdź do pytania 8 c*

Jak oceniasz poziom wiedzy czerpanej z tego źródła?

niski 1 2 3 4 5 wysoki

8 c. Czy wiedzę o ochronie środowiska naturalnego czerpiesz z RADIA?

1. Tak
2. Nie → *przejdź do pytania 8 d*

Jak oceniasz poziom wiedzy czerpanej z tego źródła?

niski 1 2 3 4 5 wysoki

8d. Czy wiedzę o ochronie środowiska naturalnego czerpiesz z REKLAMY?

1. Tak
2. Nie → *przejdź do pytania 8 e*

Jak oceniasz poziom wiedzy czerpanej z tego źródła?

niski 1 2 3 4 5 wysoki

8e. Czy wiedzę o ochronie środowiska naturalnego czerpiesz z INTERNETU?

1. Tak
2. Nie → *przejdź do pytania 8 f*

Jak oceniasz poziom wiedzy czerpanej z tego źródła?

niski 1 2 3 4 5 wysoki

8f. Czy wiedzę o ochronie środowiska naturalnego czerpiesz z MAGAZYNÓW ILLUSTROWANYCH?

1. Tak
2. Nie → *przejdź do pytania 8 g*

Jak oceniasz poziom wiedzy czerpanej z tego źródła?

niski 1 2 3 4 5 wysoki

8g. Czy wiedzę o ochronie środowiska naturalnego czerpiesz z PRASY CODZIENNEJ?

1. Tak
2. Nie → *przejdź do pytania 9*

Jak oceniasz poziom wiedzy czerpanej z tego źródła?

niski 1 2 3 4 5 wysoki

9. Ogólnie rzecz biorąc, wiedzę o ochronie środowiska naturalnego czerpiemy również ze SZKOLEŃ. Zaznacz te źródła, z poniżej wymienionych, z których Ty czerpiesz wiedzę o ochronie środowiska naturalnego, a następnie oceń te źródła?

9a. Czy wiedzę o ochronie środowiska naturalnego czerpiesz od NAUCZYLIELI PODCZAS LEKCJI?

1. Tak
2. Nie → *przejdź do pytania 9 b*

Jak oceniasz poziom wiedzy czerpanej z tego źródła?

niski 1 2 3 4 5 wysoki

9b. Czy wiedzę o ochronie środowiska naturalnego czerpiesz z PODRĘCZNIKÓW SZKOLNYCH?

1. Tak
2. Nie → *przejdź do pytania 9 c*

Jak oceniasz poziom wiedzy czerpanej z tego źródła?

niski 1 2 3 4 5 wysoki

9 c. Czy wiedzę o ochronie środowiska naturalnego czerpiesz z KSIĄŻEK INNYCH NIŻ PODRĘCZNIKI?

1. Tak
2. Nie → *przejdź do pytania 9 d*

Jak oceniasz poziom wiedzy czerpanej z tego źródła?

niski 1 2 3 4 5 wysoki

9d. Czy wiedzę o ochronie środowiska naturalnego czerpiesz z GAZETEK SZKOLNYCH?

1. Tak
2. Nie → *przejdź do pytania 9 e*

Jak oceniasz poziom wiedzy czerpanej z tego źródła?

niski 1 2 3 4 5 wysoki

9e. Czy wiedzę o ochronie środowiska naturalnego czerpiesz z KOŁA ZAINTERESOWAŃ?

1. Tak
2. Nie → *przejdź do pytania 10*

Jak oceniasz poziom wiedzy czerpanej z tego źródła?

niski 1 2 3 4 5 wysoki

10. Z jakich innych źródeł dowiadujesz się o ochronie środowiska naturalnego? Wymień, a następnie oceń te źródła?

Miejsce na wpisanie źródła	Jak oceniasz poziom wiedzy czerpanej z tego źródła?
.....	niski 1 2 3 4 5 wysoki
.....	niski 1 2 3 4 5 wysoki
.....	niski 1 2 3 4 5 wysoki
.....	niski 1 2 3 4 5 wysoki
.....	niski 1 2 3 4 5 wysoki
.....	niski 1 2 3 4 5 wysoki

11. Co, według Ciebie, jest przyczyną efektu cieplarnianego?

12. Co, według Ciebie, jest przyczyną „dziury ozonowej”?

13. Co, według Ciebie, jest przyczyną „kwaśnych deszczy”?

14. Czy według Ciebie, nadmierne ocieplenie naszej planety zostało spowodowane przez dziurę ozonową w atmosferze ziemskiej?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie

4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

15. Z kim najczęściej rozmawiasz na tematy związane z ochroną środowiska?

Przy każdej odpowiedzi wstaw znak X, w zależności od tego, jak często rozmawiasz na tematy związane z ochroną środowiska.

	Bardzo często	Często	Rzadko	Bardzo rzadko	Nigdy
Członkowie kół zainteresowań w szkole					
Członkowie organizacji, do których należę					
Dziadkowie					
Internet					
Katecheci/księża					
Koledzy/koleżanki					
Nauczyciele					
Rodzeństwo					
Rodzice/opiekunowie					
10. Sąsiedzi					
11. Inne, jakie?					

16. Czy według Ciebie, poprawa stanu środowiska przyrodniczego wymaga zmiany stylu życia ludzi?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie → *przejdź do pytania 18*
4. Zdecydowanie nie → *przejdź do pytania 18*
5. Trudno powiedzieć → *przejdź do pytania 18*

17. Jeżeli, poprawa stanu środowiska przyrodniczego wymaga zmiany stylu życia ludzi, to w czym ta zmiana ma się przejawiać?

18. Skąd młodzież, w pierwszej kolejności, powinna czerpać normy zachowania wobec przyrody?

Zaznacz maksymalnie 5 odpowiedzi.

1. Członkowie organizacji, do których należy
2. Członkowie w ramach koła zainteresowań w szkole
3. Film
4. Gazetki szkolne
5. Internet
6. Kampanie ruchów ekologicznych
7. Katecheci/księża
8. Koledzy/koleżanki
9. Książka
10. Magazyny ilustrowane
11. Nauczyciele
12. Prasa codzienna
13. Radio

14. Reklama
15. Rodzeństwo
16. Rodzice/opiekunowie
17. Telewizja
18. Czasopisma, jakie?
19. Inne, jakie?

19. Czy według Ciebie w Polsce, wystarczająca jest ilość książek, czasopism, programów telewizyjnych i radiowych poświęconych kształtowaniu proekologicznego stylu życia?

	Książki	Czasopisma	Programy telewizyjne	Programy radiowe
Zdecydowanie wystarczająca ilość				
Raczej wystarczająca ilość				
Raczej niewystarczająca ilość				
Zdecydowanie niewystarczająca ilość				
Trudno powiedzieć				

20. Czy według Ciebie, człowiek ma prawo do przekształcania środowiska w stopniu nieograniczonym?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

21. Jakie znasz metody ochrony środowiska przyrodniczego przed odpadami?

22. Czy według Ciebie, wprowadzanie papierowych toreb na zakupy w sklepach może się przyczynić do ochrony środowiska przyrodniczego w Polsce?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

23. Czy według Ciebie, segregowanie śmieci (oddzielnie szkło, papier, plastik itp.) jest w obecnym czasie niezbędne dla poprawy stanu środowiska?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

- 24. Czy zgadzasz się z opinią, że ograniczenie zużycia energii elektrycznej ma pozytywny wpływ na środowisko naturalne?**
1. Zdecydowanie tak
 2. Raczej tak
 3. Raczej nie
 4. Zdecydowanie nie
 5. Trudno powiedzieć
- 25. Czy zgadzasz się z opinią, że ograniczenie zużycia wody ma pozytywny wpływ na środowisko naturalne?**
1. Zdecydowanie tak
 2. Raczej tak
 3. Raczej nie
 4. Zdecydowanie nie
 5. Trudno powiedzieć
- 26. Czy według Ciebie, ludzie zwracają uwagę na to, czym się odżywiają?**
1. Zdecydowanie tak
 2. Raczej tak
 3. Raczej nie
 4. Zdecydowanie nie
 5. Trudno powiedzieć
- 27. Czy zgadzasz się z opinią, że niektóre produkty spożywcze, powszechnie dostępne w Polsce, zawierają składniki szkodliwe dla człowieka?**
1. Zdecydowanie tak
 2. Raczej tak
 3. Raczej nie
 4. Zdecydowanie nie
 5. Trudno powiedzieć
- 28. Jakie jest Twoje stanowisko w kwestii budowy obwodnicy Augustowa przez Dolinę Rospudy – teren cenny przyrodniczo?**
1. Obwodnica powinna być wybudowana, tak jak planowano, mimo że stanowi zagrożenie dla środowiska naturalnego i jego terenów
 2. Obwodnica powinna być poprowadzona inną trasą, aby nie szkodzić środowisku
 3. Obwodnica wcale nie powinna być wybudowana
 4. Nie mam wystarczającej wiedzy, aby wydać opinię
 5. Nie mam zdania
- 29. Dlaczego tak sądzisz? Dotyczy pytania 28.**
- 30. Czy według Ciebie, niektóre przepisy dotyczące ochrony środowiska przyrodniczego w Unii Europejskiej są barierą dla rozwoju gospodarczego Polski?**
1. Zdecydowanie tak
 2. Raczej tak
 3. Raczej nie
 4. Zdecydowanie nie
 5. Trudno powiedzieć

- 31. Czy miejscowość Twojego zamieszkania leży na terenie, który zaliczył(a)byś do obszarów o szczególnie zatrutym środowisku?**
1. Zdecydowanie tak
 2. Raczej tak
 3. Raczej nie
 4. Zdecydowanie nie
 5. Trudno powiedzieć
- 32. Czy według Ciebie, w ciągu najbliższych 5 lat stan środowiska naturalnego w Polsce, polepszy się, czy też się pogorszy?**
1. Zdecydowanie się polepszy
 2. Polepszy się
 3. Pogorszy się
 4. Zdecydowanie się pogorszy
 5. Trudno powiedzieć
- 33. Czy według Ciebie, kampanie społeczne zachęcające do oszczędzania wody, energii elektrycznej oraz segregacji surowców wtórnych są potrzebne, czy też nie?**
1. Zdecydowanie tak
 2. Raczej tak
 3. Raczej nie
 4. Zdecydowanie nie
 5. Trudno powiedzieć
- 34. Czy kiedykolwiek spotkał(a)ś się z akcjami kampanii społecznych, dotyczącymi ochrony środowiska?**
1. Tak
 2. Nie → *przejdź do pytania 38*
- 35. Czego dokładnie dotyczyły akcje kampanii społecznych, dotyczące ochrony środowiska, z którymi się spotkał(a)ś?**
1. Oszczędzania energii elektrycznej
 2. Oszczędzania wody
 3. Segregacji odpadów, jako surowce wtórne
 4. Zdrowego odżywiania się
 5. Aktywnego spędzania wolnego czasu
 6. Ekologicznego rolnictwa
 7. Zerwania z nałogiem nikotynowym
 8. Inne, jakie?
- 36. Gdzie spotkał(a)ś się z akcjami kampanii społecznych, dotyczącymi ochrony środowiska?**
1. W telewizji
 2. W radiu
 3. W internecie
 4. W magazynach ilustrowanych
 5. W prasie codziennej

6. Na ulotkach
7. Na plakatach w miejscach publicznych
8. Na billboardach
9. W szkole
10. W kościele
11. Wśród znajomych
12. Inne, jakie?

37. Czy uważasz, że akcje kampanii społecznych powinny podejmować problemy dotyczące ochrony środowiska?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

38. Uzasadnij krótko, dlaczego tak uważasz? Dotyczy pytania 38.

39. Kto według Ciebie powinien być inicjatorem akcji kampanii społecznych podejmujących problemy ochrony środowiska? Możesz zaznaczyć maksymalnie 3 odpowiedzi.

1. Fundacje
2. Media
3. Organizacje pozarządowe
4. Organizacje pożytku publicznego
5. Osoby indywidualne
6. Partie ekologiczne
7. Partie polityczne
8. Prywatne firmy
9. Stowarzyszenia ekologiczne
10. Stowarzyszenia parafialne/zakonne
11. Władze państwowe
12. Władze samorządowe
13. Inne, jakie?.....

40. W tabeli znajdują się poszczególne zagrożenia mogące zakłócić równowagę środowiska przyrodniczego. Które z niżej wymienionych zjawisk uznał(a)byś za najgroźniejsze dla Ciebie i Twojej rodziny, które dla Polski, a które dla całego świata?

Przy każdej odpowiedzi wstaw znak X w zależności od tego, czy według Ciebie zagrożenie jest większe dla Ciebie i Twojej rodziny czy też dla całego świata.

Zagrożenia	Najgroźniejsze dla mnie i mojej rodziny	Najgroźniejsze dla Polski	Najgroźniejsze dla całego świata
Dziura ozonowa			
Kwaśne deszcze			
Zanieczyszczenie gleb			
Zanieczyszczenie rzek, jezior i strumieni			

Efekt cieplarniany			
Elektrownie atomowe			
Zanieczyszczenie powietrza powodowane przez przemysł			
Substancje dodawane do żywności, takie jak konserwanty, przeciwutleniacze, barwniki, wzmacniacze smaku itp.			
Wzrost poziomu hałasu i wibracji			
Środki ochrony roślin używane w rolnictwie			
Zanieczyszczenie powietrza powodowane przez samochody			

41. Rozwój cywilizacji niesie ze sobą wiele negatywnych zjawisk i zagrożeń. Które z wymienionych zjawisk uznał/a/byś za najgroźniejsze dla Polski i Polaków?

Możesz zaznaczyć dowolną liczbę zagrożeń.

1. AIDS
2. Alkoholizm
3. Awarie elektrowni atomowych
4. Choroby nowotworowe
5. Epidemie wirusowe inne niż AIDS
6. Globalne ocieplenie
7. Katastrofy komunikacyjne
8. Narkomania
9. Przystępczość
10. Terroryzm
11. Uzależnienie od komputerów i internetu
12. Zatrucie środowiska naturalnego
13. Inne, jakie?

2. 42. Czy zgodził(a)byś się na obniżenie poziomu własnego życia, aby chronić środowisko naturalne?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

3. 43. Czy zgodził(a)byś się na wyższe ceny niektórych produktów, aby chronić środowisko naturalne?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

44. Czy według Ciebie, pogłębiającą się degradację środowiska przyrodniczego można zatrzymać, czy też nie?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

45. Od czego, Twoim zdaniem, w największym stopniu zależy poprawa stanu środowiska?

Możesz wybrać tylko 2 możliwości.

1. Od aktywności każdego z nas
2. Od odpowiedzialności kół biznesu
3. Od ogólnej poprawy sytuacji finansowej państwa i gmin
4. Od położenia przez rząd większego nacisku na sprawy ochrony środowiska
5. Od uznania czystego środowiska przez nasze społeczeństwo za ważny problem
6. Od zaostrzenia kontroli i skuteczniejszego egzekwowania istniejącego prawa
7. Od zaostrzenia przepisów prawnych w zakresie ochrony środowiska
8. Trudno powiedzieć
9. Inne, jakie?

46. Kto, Twoim zdaniem, powinien podejmować działania na rzecz poprawy stanu środowiska w Twojej miejscowości?

Możesz wybrać dowolną liczbę odpowiedzi.

1. Władze lokalne gminy, w której mieszkam
2. Mieszkańcy miasta, gminy
3. Władze wojewódzkie, wojewoda
4. Władze centralne, rząd
5. Organizacje i stowarzyszenia ekologiczne
6. Partie ekologiczne
7. Dyrekcje przedsiębiorstw z terenu gminy
8. Nikt, nie ma takiej potrzeby
9. Trudno powiedzieć
10. Inne, jakie?

47. A kto, PRZEDE WSZYSTKIM powinien podejmować działania na rzecz poprawy stanu środowiska w Twojej miejscowości?

Zaznacz TYLKO 1 odpowiedź.

1. Władze lokalne gminy, w której mieszkam
2. Mieszkańcy miasta, gminy
3. Władze wojewódzkie, wojewoda
4. Władze centralne, rząd
5. Organizacje i stowarzyszenia ekologiczne
6. Partie ekologiczne
7. Dyrekcje przedsiębiorstw z terenu gminy
8. Nikt, nie ma takiej potrzeby
9. Trudno powiedzieć
10. Inne, jakie?

48. Co, według Ciebie, należy zrobić, by powstrzymać „efekt cieplarniany”?

49. Co, według Ciebie, należy zrobić, by powstrzymać zjawisko „dziury ozonowej”?

50. Jak często sięgasz po książki, czasopisma, oglądasz programy telewizyjne, słuchasz programów radiowych, czy też czytasz strony internetowe poświęcone przyrodzie i ochronie środowiska przyrodniczego?

Przy każdym ze źródeł wstaw znak X w zależności od tego, jak często korzystasz z poszczególnego źródła.

Źródła poświęcone przyrodzie i ochronie środowiska przyrodniczego	Częstotliwość sięgania po źródła dotyczące ochrony środowiska przyrodniczego?				
	Bardzo często	Często	Rzadko	Bardzo rzadko	Nigdy
Książki					
Czasopisma					
Programy telewizyjne					
Programy radiowe					
Internet					

51. Czy w miejscowości, w której mieszkasz, znajdują się pojemniki do zbiórki selektywnej odpadów, np. szkło, papier, plastik?

1. Tak
2. Nie
3. Nie wiem

52. Czy w Twoim gospodarstwie domowym, segreguje się śmieci w ten sposób, że osobno wyrzuca się szkło, papier, plastik oraz odpady organiczne?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć
6. W mojej okolicy nie ma skupu surowców wtórnych, ani specjalnych pojemników na oddzielne składowanie tych surowców

53. Jak często segregujesz szkło, metal, plastik, papier jako surowce wtórne?

Przy każdym z surowców wstaw znak X, w zależności od tego, jak często segregujesz te odpady.

Surowce wtórne	Częstotliwość segregowania surowców wtórnych					W mojej okolicy nie ma pojemników do zbiórki tych odpadów
	Bardzo często	Często	Rzadko	Bardzo rzadko	Nigdy	
szkło						
metal						
plastik						
papier						

54. Czy w domu, w którym mieszkasz, zwraca się uwagę na ograniczenie zużycia energii elektrycznej?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

55. Jak często w domu, w którym mieszkasz, podejmujesz wysiłek, aby zgasić niepotrzebnie zaświeconą żarówkę?

1. Bardzo często
2. Często
3. Rzadko
4. Bardzo rzadko
5. Nigdy

56. Czy w domu, w którym mieszkasz, zwraca się uwagę na ograniczenie zużycia wody?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

57. Jak często w domu, w którym mieszkasz, podejmujesz wysiłek, aby ograniczyć zużycie wody?

1. Bardzo często
2. Często
3. Rzadko
4. Bardzo rzadko
5. Nigdy

58. Jak często podejmujesz wysiłek, aby sprawdzić zawartość substancji szkodliwych dla człowieka w produktach spożywczych, które kupujesz?

1. Bardzo często
2. Często
3. Rzadko
4. Bardzo rzadko
5. Nigdy

59. Jak często podejmujesz wysiłek, aby kupić owoce i warzywa uprawiane bez użycia chemicznych środków ochrony roślin?

1. Bardzo często
2. Często
3. Rzadko
4. Bardzo rzadko
5. Nigdy
6. W mojej okolicy nie są one dostępne

60. Czy podczas TWOJEGO CZASU WOLNEGO wzięłbyś/wzięłabyś udział w akcji na rzecz ochrony środowiska (takiej jak sadzenie drzewek, zbieranie śmieci, itp.) w okolicy miejsca Twojego zamieszkania, gdyby taka została przeprowadzona?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

61. Czy masz w swoim życiu jakieś szczególne zainteresowania/hobby/sport?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie → *przejdź do pytania 64*
4. Zdecydowanie nie → *przejdź do pytania 64*
5. Trudno powiedzieć → *przejdź do pytania 64*

62. Jak często oddajesz się swojemu zainteresowaniu?

1. Codziennie
2. Kilka razy w tygodniu
3. Raz w miesiącu
4. Kilka razy w miesiącu
5. Kilka razy w roku

63. Czy jesteś członkiem jakiegokolwiek organizacji/stowarzyszenia, którego głównym celem jest ochrona środowiska naturalnego?

1. Tak
2. Nie

64. Ogólnie rzecz biorąc, czego się dorobisz, jakie dobra będziesz posiadał(a) za 10-15 lat?

1. Samochód
2. Dom
3. Mieszkanie
4. Własna firma
5. Działka, ogród
6. Inne, jakie?

METRYCZKA

65. Płeć.

1. Kobieta
2. Mężczyzna

66. Miejsce zamieszkania.

1. Wieś
2. Miasto do 9 999 mieszkańców
3. Miasto od 10 000 do 19 999 mieszkańców
4. Miasto od 20 000 do 49 999 mieszkańców
5. Miasto od 50 000 do 99 999 mieszkańców
6. Miasto 100 000 lub więcej mieszkańców

67. Czy uważasz, że sytuacja materialna Twojej rodziny jest:

1. Bardzo dobra
2. Dobra
3. Średnia
4. Zła
5. Bardzo zła

68. Określ wykształcenie rodziców/opiekunów.

Ojciec/opiekun	Matka/opiekunka
Podstawowe	Podstawowe
Zasadnicze zawodowe	Zasadnicze zawodowe
Średnie	Średnie
Wyższe	Wyższe
Nie pamiętam	Nie pamiętam
Nie znam swojego ojca/nie mam opiekuna	Nie znam swojej matki/nie mam opiekunki

69. Określ aktualną grupę zawodową rodziców/opiekunów.

Ojciec/opiekun	Matka/opiekunka
1. Dyrektorzy, prezesi i kadra kierownicza zakładów pracy i instytucji	1. Dyrektorzy, prezesi i kadra kierownicza zakładów pracy i instytucji
2. Zawody twórcze i samodzielni specjaliści z wyższym wykształceniem, inżynierowie, kierownicy średniego szczebla, lekarze, prawnicy, nauczyciele	2. Zawody twórcze i samodzielni specjaliści z wyższym wykształceniem, inżynierowie, kierownicy średniego szczebla, lekarze, prawnicy, nauczyciele
3. Pracownicy administracyjno-biurowi, kierownicy i specjaliści niższego szczebla, pielęgniarki	3. Pracownicy administracyjno-biurowi, kierownicy i specjaliści niższego szczebla, pielęgniarki
4. Pracownicy fizyczno-umysłowi, pracownicy sklepów, punktów usługowych	4. Pracownicy fizyczno-umysłowi, pracownicy sklepów, punktów usługowych
5. Robotnicy wykwalifikowani	5. Robotnicy wykwalifikowani
6. Robotnicy wykonujący prace proste zatrudnieni poza rolnictwem	6. Robotnicy wykonujący prace proste zatrudnieni poza rolnictwem
7. Robotnicy najemni i brygadziści zatrudnieni w rolnictwie i leśnictwie	7. Robotnicy najemni i brygadziści zatrudnieni w rolnictwie i leśnictwie
8. Rolnicy indywidualni i pomagający im członkowie rodzin	8. Rolnicy indywidualni i pomagający im członkowie rodzin
9. Właściciele prywatnych firm, taksówkarze	9. Właściciele prywatnych firm, taksówkarze
10. Renciści	10. Renciści
11. Emeryci	11. Emeryci
12. Bezrobotni	12. Bezrobotni
13. Zajmujący się domem, gospodynie domowe	13. Zajmujący się domem, gospodynie domowe
14. Niepracujący z innych powodów	14. Niepracujący z innych powodów
15. Inne, jakie?	15. Inne, jakie?

DZIĘKUJĘ SERDECZNIE ZA WYPEŁNIENIE ANKIETY.

Jeżeli chcesz dodać coś na temat poruszanej w ankiecie problematyki, to możesz to napisać poniżej.

.....

Postawy studentek wobec zdrowia, własnego ciała i operacji plastycznych

(Anna Bzowska, 2009)

KWESTIONARIUSZ ANKIETY

Niniejsza ankieta ma na celu zbadanie postaw studentek wobec zdrowia, własnego ciała, dbania o ciało oraz operacji plastycznych. Ankieta jest przeprowadzana anonimowo. Wyniki ankiety będą wykorzystane jedynie do celów naukowych. Proszę o szczerze i przemyślane odpowiedzi na wszystkie postawione w kwestionariuszu pytania.

Dziękuję za wypełnienie ankiety i poświęcony czas.

1. Czy jest Pani zadowolona ze swojego stanu zdrowia?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

2. Czy obawia się Pani pogorszenia swojego stanu zdrowia?

1. Tak, nieustannie
2. Tak, bardzo często
3. Tak, ale rzadko miewam obawy
4. Nie, wcale się nie obawiam
5. Trudno powiedzieć

3. Czy uważa się Pani za osobę dbającą o własne zdrowie?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

4. Co mogłaby Pani zrobić we własnym zakresie, ażeby cieszyć się lepszym zdrowiem?

(Proszę wybrać 3 najważniejsze odpowiedzi)

1. Zerwać z nałogami (papierosy, alkohol, narkotyki)
2. Oglądać mniej telewizji
3. Poświęcać więcej czasu na aktywny wypoczynek (spacery, uprawianie sportu)
4. Czytanie więcej książek
5. Zaangażować się w pracę społeczną
6. Więcej czasu poświęcać rodzinie i przyjaciołom
7. Dbać o higienę i profilaktykę zdrowotną
8. Prowadzić spokojniejsze życie, unikać stresu
9. Inne (jakie?)
10. Trudno powiedzieć

5. Jak Pani sądzi, czy obecne warunki życia są szkodliwe dla zdrowia ludzi i zwiększają ryzyko zachorowania na choroby?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

6. Które z wymienionych czynników najbardziej utrudniają Pani odczuwanie pełnej satysfakcji ze stanu swojego zdrowia?

(Proszę wybrać 3 najważniejsze odpowiedzi).

1. Zła sytuacja materialna
2. Zanieczyszczenie środowiska
3. Niekorzystna sytuacja rodzinna
4. Skłonność do używek (alkohol, narkotyki, papierosy)
5. Jakość opieki zdrowotnej
6. Warunki pracy, warunki nauki w szkole
7. Brak wolnego czasu
8. Jakość żywności
9. Sposób spędzania wolnego czasu
10. Stan warunków mieszkaniowych (brak własnego mieszkania, pokoju, niski standard warunków mieszkaniowych)
11. Inne (jakie?).....
12. Trudno powiedzieć

7. Który z problemów środowiska uważa Pani za najistotniejszy dla stanu swojego zdrowia?

(Proszę zaznaczyć 1 najważniejszą odpowiedź).

1. Jakość wody do picia
2. Hałas drogowy
3. Zanieczyszczone powietrze
4. Hałas przemysłowy, z linii energetycznych
5. Dzikie wysypiska śmieci
6. Jakość żywności sprzedawanej w sklepach
7. Nieprzyjemne zapachy
8. Stacje telefonii komórkowej
9. Inne (jakie?)
10. Trudno powiedzieć

8. Które działania, Pani zdaniem, wymienione na poniższej liście, przyczyniają się do poprawy stanu zdrowia?

(Proszę wybrać 3 najważniejsze odpowiedzi).

1. Zdrowe odżywianie się (dużo warzyw i owoców, ograniczenie tłuszczów zwierzęcych)
2. Regularne wizyty u lekarza
3. Unikanie sytuacji nerwowych, stresowych
4. Spędzanie wolnych dni, wolnego czasu na aktywnym wypoczynku

5. Unikanie używek (alkohol, narkotyki, papierosy)
6. Regularna gimnastyka, biegi, fitness, aerobik itp.
7. Regularne zażywanie preparatów lub tabletek witaminowych
8. Operacje plastyczne (chirurgia plastyczna)
9. Inne (jakie?)
10. Trudno powiedzieć

9. Jak ocenia Pani swoje odżywianie?

1. Zdecydowanie zdrowo
2. Raczej zdrowo
3. Raczej niezdrowo
4. Zdecydowanie niezdrowo
5. Trudno powiedzieć

10. Czy dba Pani o prawidłową wagę ciała?

1. Dbam
2. Dbam sporadycznie
3. Nie dbam o prawidłową wagę ciała
4. Trudno powiedzieć

11. Czy w ciągu ostatniego roku stosowała Pani jakieś specjalne diety, np. odchudzającą, beztłuszczową, tłuszczową itp. dla poprawienia swojego wyglądu, sylwetki?

1. Tak
2. Nie (proszę przejść do pytania nr 13)

12. Jeżeli tak, to z jakiego powodu?

(Proszę wybrać wszystkie możliwe odpowiedzi)

1. Odchudzanie
2. Chęć osiągnięcia lepszego samopoczucia
3. Wpływ otoczenia / środowiska
4. Wpływ kolegów / koleżanek
5. Wpływ rodziny / bliskich
6. Wpływ mediów
7. Problemy finansowe
8. Dbanie o zdrowie, zalecenia lekarza
9. Inne (jakie?)
10. Trudno powiedzieć

13. Jak ocenia Pani swój stopień sprawności fizycznej?

1. Wysoki
2. Średni
3. Niski
4. Trudno powiedzieć

14. Czy uprawia Pani jakiś sport?

5. Tak, regularnie
6. Tak, sporadycznie
7. Nie (proszę przejść do pytania nr 16)
8. Kiedyś uprawiałam (proszę przejść do pytania nr 16)
9. Trudno powiedzieć

15. Jak często uprawia Pani sport?

1. Codziennie
2. Kilka razy w tygodniu
3. Raz w tygodniu
4. Kilka razy w miesiącu
5. Rzadziej niż kilka razy w miesiącu
6. Trudno powiedzieć

16. Co Pani zdaniem warunkuje sukces w życiu?

(Proszę wybrać 3 najważniejsze odpowiedzi).

1. Wysokie zarobki
2. Wykształcenie
3. Rodzina
4. Miłość
5. Dobra pozycja zawodowa, praca przynosząca zadowolenie
6. Uroda, atrakcyjność
7. Duża liczba znajomych, przyjaciół
8. Zdrowie
9. Znajomości, układy
10. Zaangażowanie polityczne
11. Własna „siła przebicia”, pracowitość
12. Inne (jakie?)
13. Trudno powiedzieć

17. Czy uroda / atrakcyjność, Pani zdaniem, pomaga czy przeszkadza w życiu?

1. Zdecydowanie pomaga
2. Raczej pomaga
3. Ani pomaga ani nie pomaga
4. Raczej nie pomaga
5. Zdecydowanie nie pomaga
6. Trudno powiedzieć

18. Na co, Pani zdaniem, ma wpływ atrakcyjność fizyczna?

(Proszę wybrać 3 najważniejsze odpowiedzi).

1. Na sukces w życiu
2. Na szczęście
3. Na znalezienie dobrej pracy
4. Przy wyborze partnera życiowego

5. Na liczbę znajomych, przyjaciół
6. Na dobre samopoczucie
7. Na szybsze załatwianie spraw w urzędach itp.
8. Na nic nie wpływa
9. Inne, (jakie?)
10. Trudno powiedzieć

19. Jak ocenia Pani swój wygląd zewnętrzny?

1. Bardzo dobrze
2. Raczej dobrze
3. Średnio
4. Raczej źle
5. Bardzo źle
6. Trudno powiedzieć

20. Czy uważa się Pani za osobę dbającą o swój wygląd zewnętrzny?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

21. Ile czasu, średnio, poświęca Pani codziennie na zabiegi pielęgnacyjne związane z dbaniem o własne ciało (rano i wieczorem)?

Godziny	Rano	Wieczorem
0 – 0,5		
0,5 – 1		
1 – 1,5		
1,5 – 2		
2 – 2,5		
2,5 – 3		
Powyżej 3		

22. Czy starannie dobiera Pani kosmetyki, których Pani używa (tzn. do rodzaju cery, włosów itp.)?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Ani tak ani nie
4. Raczej nie
5. Zdecydowanie nie
6. Trudno powiedzieć

23. Co przeszkadza Pani w doborze odpowiedniego kosmetyku?

1. Wygórowane ceny
2. Brak czasu
3. Zbyt mała wiedza
4. Inne, (jakie?).....
5. Trudno powiedzieć

24. Gdzie kupuje Pani kosmetyki?

(Proszę zaznaczyć wszystkie możliwe odpowiedzi)

1. Supermarket
2. Drogeria
3. Sklep osiedlowy
4. Mały sklepik
5. Targ
6. Na ulicy
7. Przez Internet
8. Z katalogów (np. avon, oriflame itp.)
9. Gdzie indziej (gdzie?)
10. Trudno powiedzieć

25. Ile miesięcznie wydaje Pani na kosmetyki?

1. 0 – 20 zł
2. 21 – 50 zł
3. 51 – 100 zł
4. 101 – 200 zł
5. Więcej niż 200 zł
6. Trudno powiedzieć

26. Czy korzysta Pani z pomocy kosmetyczek/kosmetologów przy dbaniu o ciało?

1. Tak
2. Nie (przejdź do pytania nr 28)

27. Jak często korzysta Pani z usług oferowanych w gabinetach kosmetycznych?

1. Codziennie
2. Kilka razy w tygodniu
3. Raz w tygodniu
4. Kilka razy w miesiącu
5. Raz w miesiącu
6. Kilka razy w roku
7. Raz w roku
8. Rzadziej niż raz w roku
9. Trudno powiedzieć

28. Czy korzysta lub korzystała Pani z usług następujących instytucji?

	TAK	NIE
Fryzjer		
Solarium		
Salon piękności		
SPA		
Kliniki chirurgii plastycznej		
Salon kosmetyczny		
Gabinet masażu		

29. Czy zdecydowałaby się Pani na makijaż permanentny?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

30. Czy uczestniczy Pani w badaniach profilaktycznych?

1. Tak, systematycznie
2. Tak, sporadycznie
3. Nie (proszę przejść do pytania nr 32)
4. Trudno powiedzieć

31. W jakich badaniach profilaktycznych Pani uczestniczyła, proszę wpisać nazwę?

32. Jak ocenia Pani rolę profilaktycznych badań dla utrzymania zdrowia?

1. Zdecydowanie ważna
2. Raczej ważna
3. Raczej nieważna
4. Zdecydowanie nieważna
5. Trudno powiedzieć

33. Czy rozmawia Pani na temat zachowań prozdrowotnych? Jeśli tak, to z kim?

(Proszę wybrać wszystkie możliwe odpowiedzi)

1. Mamą/tatą/rodzicami
2. Siostrami/braćmi
3. Koleżankami/przyjaciółkami/znajomymi
4. Sąsiadkami
5. Lekarzem/pielęgniarką
6. Nauczycielami
7. Na forach internetowych
8. Z nikim nie rozmawiam na ten temat
9. Inni (kto?)
10. Trudno powiedzieć

34. Jak ocenia Pani poziom swojej wiedzy na temat zapobiegania chorobom/profilaktyce i dbaniu o siebie?

1. Wysoki
2. Wystarczający dla mnie samej
3. Niski poziom wiedzy
4. Brak wiedzy na powyższy temat
5. Trudno powiedzieć

35. Czy chciałaby Pani coś zmienić w swoim wyglądzie zewnętrznym, teraz lub w przyszłości?

1. Tak
2. Nie (proszę przejść do pytania nr 37)
3. Trudno powiedzieć

36. Co najbardziej chciałaby Pani zmienić?

(Proszę wybrać tylko jedną odpowiedź)

4. Coś w twarzy (czoło, nos, usta, policzki, uszy itp.)
5. Piersi
6. Brzuch
7. Nogi, ręce
8. Wyszczuplić
9. Inne, (jakie?)
10. Trudno powiedzieć

37. Któremu z zabiegów poddałaby się Pani chętniej?

1. Operacji plastycznej rekonstrukcyjnej (poprawa zniekształceń ciała, powstałych na skutek wypadków, chorób czy wad wrodzonych)
2. Operacji plastycznej estetycznej (poprawa wyglądu estetycznego)
3. Żadnej
4. Trudno powiedzieć

38. Gdyby miała Pani podjąć decyzję o operacji plastycznej, to z czym zdaniem Pani by się liczyła?

1. Rodziców
2. Męża/partnera
3. Rodziny
4. Przyjaciół/kolegów
5. Opinią lekarza/pielęgniarki
6. Inni (kto?)
7. Trudno powiedzieć

39. Ile byłaby Pani w stanie wydać na operację plastyczną?

1. 0 – 1000 zł
2. 1000 – 2000 zł
3. 2000 – 5000 zł
4. 5000 – 10000 zł
5. Więcej niż 10000
6. Trudno powiedzieć

40. Czy uważa Pani, że operacje plastyczne – rekonstrukcyjne (po wypadkach, pożarach, chorobach itp.) powinny być finansowane, w jakimś zakresie, z budżetu państwa?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

41. Czy uważa Pani, że operacje plastyczne – estetyczne (powiększanie piersi, zmiana kształtu nosa itp.) powinny być finansowane, w jakimś zakresie, z budżetu państwa?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie

4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

42. Czy ktoś z Pani znajomych poddał się operacji plastycznej?

1. Tak
2. Nie (proszę przejść do pytania nr 44)
3. Trudno powiedzieć

43. Kto to był?

44. Co byłoby dla Pani przeszkodą w podjęciu decyzji o operacji plastycznej?

(Proszę wybrać jedną najważniejszą odpowiedź)

1. Brak pieniędzy
2. Lęk przed tym, że może się nie udać
3. Lęk przed powikłaniami
4. Lęk przed bólem pooperacyjnym
5. Lęk przed złą opinią, złośliwymi komentarzami
6. Lęk przed wyrzutami sumienia
7. Inne (jakie?).....
8. Trudno powiedzieć

45. Jakie czynniki, Pani zdaniem, wpływają na to, że ludzie podejmują decyzję o operacji plastycznej?

(Proszę wybrać maksymalnie 3 odpowiedzi)

1. Chęć zmiany/poprawy wyglądu
2. Namowy przyjaciół, znajomych
3. Możliwości finansowe
4. Dostępność zabiegów
5. Media, promujące piękne, młode i szczupłe ciała aktorek, modelek
6. Względy zdrowotne
7. Panująca moda
8. Inne (jakie?)
9. Trudno powiedzieć

46. Gdyby ktoś z Pani znajomych chciałby się poddać operacji plastycznej?

1. Zdecydowanie odradzałabym
2. Raczej odradzałabym
3. Ani odradzałabym ani popierała
4. Raczej poparłabym
5. Zdecydowanie poparłabym
6. Trudno powiedzieć

47. Jaki jest Pani stosunek do operacji plastycznych?

1. Zdecydowanie pozytywny
2. Raczej pozytywny
3. Ani pozytywny ani negatywny
4. Raczej negatywny
5. Zdecydowanie negatywny
6. Trudno powiedzieć

48. W jakim wieku (ewentualnie) poddałaby się Pani operacji plastycznej?

1. 0 – 19
2. 20 – 29
3. 30 – 39
4. 40 – 49
5. 50 – 59
6. 60 i więcej lat
7. Trudno powiedzieć

49. Jak ocenia Pani poziom swojej wiedzy na temat operacji plastycznych?

1. Wysoki
2. Wystarczający dla mnie
3. Niski
4. Brak wiedzy na powyższy temat
5. Trudno powiedzieć

50. Czy wzięłaby Pani udział w programie telewizyjnym typu: „Chcę być piękna”, „Łabędziem być”, których główną ideą jest poprawa wyglądu zewnętrznego, poprzez operacje plastyczne?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

51. Jak rozumie Pani pojęcia:

Face – lifting:

.....
.....
.....

Blefaroplastyka:

.....
.....
.....

Liposukcja:

.....
.....
.....

52. Jaki jest Pani stan cywilny?

1. Panna
2. Mężatka
3. Rozwiedziona
4. Separacja
5. Żyjąca w związku nieformalnym
6. Wdowa

53. Jakie jest Pani miejsce zamieszkania?

1. Wieś
2. Miasto do 20 tys. mieszkańców
3. Miasto od 20 do 100 tys. mieszkańców
4. Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców

54. Czy uważa się Pani za osobę?

1. Głęboko wierzącą
2. Wierzącą
3. Niezdecydowaną, ale przywiązaną do tradycji religijnej
4. Obojętną
5. Niewierzącą
6. Trudno powiedzieć

55. Jaka jest sytuacja materialna Pani lub Pani rodziny?

1. Bardzo dobra
2. Dobra
3. Ani dobra ani zła
4. Zła
5. Bardzo zła
6. Trudno powiedzieć

56. Czy ma Pani jakieś uwagi do powyższej ankiety? Jeśli tak, to proszę je napisać?

.....

Postawy kobiet wobec zapłodnienia in vitro

(Iwona Gęba, 2011)

KWESTIONARIUSZ ANKIETY

Nazywam się Iwona Gęba. Jestem studentką socjologii na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II. Prowadzę badania socjologiczne, których celem jest poznanie opinii kobiet na temat zapłodnienia in vitro, dlatego też zwracam się z uprzejmą prośbą o wypełnienie poniższej ankiety. Kwestionariusz jest anonimowy, a uzyskane wyniki posłużą do napisania mojej pracy magisterskiej. Proszę o szczerą i samodzielne odpowiedzi.

W przypadku, gdy przy pytaniu nie podano dokładnej instrukcji, proszę zaznaczyć tylko jedną odpowiedź.

Serdecznie dziękuję za wypełnienie ankiety.

1. Proszę powiedzieć, w jakim stopniu uważasz następujące sprawy za ważne w Twoim życiu. Proszę wstawić znak X we właściwą kratkę.

		Bardzo ważne	Raczej ważne	Niezbyt ważne	W ogóle nieważne	Trudno powiedzieć
1.	Praca					
2.	Rodzina					
3.	Przyjaciele i znajomi					
4.	Czas wolny					
5.	Polityka					
6.	Religia					
7.	Zdrowie					
8.	Zapłodnienie in vitro					
9.	Dobra materialne					

2. Jaką formę wspólnego życia dwojga ludzi uważasz za rodzinę? (Można zaznaczyć więcej, niż jedną odpowiedź)

1. Małżonkowie przynajmniej z jednym dzieckiem
2. Małżeństwo bez dzieci
3. Para bez ślubu przynajmniej z jednym dzieckiem
4. Samotna matka przynajmniej z jednym dzieckiem
5. Samotny ojciec przynajmniej z jednym dzieckiem
6. Para bez ślubu i bez dzieci
7. Kobiety o skłonnościach homoseksualnych i przynajmniej jedno dziecko
8. Mężczyźni o skłonnościach homoseksualnych i przynajmniej jedno dziecko

3. Poniżej wymieniono zachowania dotyczące życia małżeńskiego i rodzinnego. Proszę przeczytać poniższą listę i wstawić znak X w tabeli zgodnie ze swoim przekonaniem.

	Zachowania	Dopuszczalne	To zależy	Niedopuszczalne
1.	Wolna miłość, seks bez ograniczeń			
2.	Trwałe pożycie z jednym partnerem bez żadnego ślubu			
3.	Współżycie małżeńskie przed ślubem kościelnym			
4.	Zdrada małżeńska			
5.	Rozwód			
6.	Stosowanie środków antykoncepcyjnych			
7.	Przerwanie ciąży			
8.	Zapłodnienie in vitro			
9.	Eutanazja			
10.	Homoseksualizm			

4. Jaka formę życia zamierzasz realizować?

1. Samotność
2. Małżonkowie przynajmniej z jednym dzieckiem
3. Małżeństwo bez dzieci
4. Para bez ślubu przynajmniej z jednym dzieckiem
5. Samotna matka przynajmniej z jednym dzieckiem
6. Para bez ślubu i bez dzieci
7. Inne (jaki?)
8. Trudno powiedzieć

5. Od którego momentu, Twoim zdaniem, jest się człowiekiem?

1. Od momentu połączenia komórki jajowej i plemnika
2. Od momentu, gdy powstaną wszystkie ważne dla życia organy i narządy
3. Od momentu, kiedy jest się w stanie przeżyć, mimo przedwczesnych urodzin
4. Od momentu narodzenia
5. Trudno powiedzieć

6. Czy, Twoim zdaniem, istotne jest to, że dziecko zostało poczęte w wyniku sztucznego zapłodnienia?

1. Zdecydowanie jest to istotne
2. Raczej jest to istotne
3. Raczej nie jest to istotne
4. Zdecydowanie nie jest to istotne
5. Trudno powiedzieć

7. Czy, według Ciebie, embrion jest czy też nie jest osobą?

1. Jest osobą od poczęcia
2. Jest osobą po kilku tygodniach rozwoju

3. Nie jest osobą
4. Inne (jakie?)
5. Trudno powiedzieć

8. Zapłodnienie in vitro to według Ciebie:

1. Zapłodnienie wewnątrzustrojowe – w organizmie matki
2. Zapłodnienie zewnątrzustrojowe – poza organizmem matki
3. Trudno powiedzieć

9. Jakim rodzajem zabiegu jest według Ciebie metoda zapłodnienia in vitro?

1. Zabieg ambulatoryjny
2. Operacja
3. Inne (jakie?)
4. Trudno powiedzieć

10. Ile, według Ciebie, wprowadza się zarodków do macicy kobiety?

1. Od jednego do trzech
2. Cztery i więcej
3. Dziesięć i więcej
4. Inne (jakie?).....
5. Trudno powiedzieć

11. Skąd czerpiesz wiedzę na temat zapłodnienia in vitro? (Można zaznaczyć nie więcej niż pięć odpowiedzi).

1. Gazety, czasopisma
2. Książki
3. Rodzice
4. Znajomi, przyjaciele
5. Osoby, które poddały się temu zabiegowi
6. Lekarz
7. Internet
8. Radio
9. Kościół
10. Telewizja
11. Nie interesuję się problemami tego typu
12. Inne (jakie?)

12. Jak często rozmawiasz na temat zapłodnienia in vitro ze znajomymi, przyjaciółmi, bądź innymi osobami?

1. Bardzo często
2. Często
3. Czasami
4. Rzadko
5. Nigdy
6. Trudno powiedzieć

13. Czy uważasz, że zapłodnienie in vitro jest:

1. Złym wyborem, niedopuszczalnym ze względów etycznych i żadne okoliczności go nie tłumaczą
2. Dobrym wyborem, jest szansą na potomstwo dla wielu osób
3. Ani dobrym, ani złym wyborem, jest po prostu alternatywą na bezpłodność
4. Trudno powiedzieć

14. Czy, według Ciebie, tematyka zapłodnienia in vitro jest kontrowersyjna moralnie?

1. Tak
2. Nie(Proszę przejść do pyt. 16)
3. Trudno powiedzieć

15. Co, według Ciebie jest kontrowersyjne moralnie w zapłodnieniu in vitro? (Można zaznaczyć więcej niż jedna odpowiedź).

1. Sam fakt zapłodnienia poza organizmem, oznaczający interwencję w naturę
2. Społeczne konsekwencje zapłodnienia kobiet w wieku menopauzalnym i pomenopauzalnym
3. Pobieranie nadliczbowych embrionów, których los budzi moje obawy
4. Sposób pobierania nasienia od mężczyzny
5. Wszystkie powyższe odpowiedzi
6. Trudno powiedzieć

16. Podczas zapłodnienia in vitro zapładnia się więcej niż jedno jajeczko pobrane od kobiety. Powstaje w ten sposób kilka zarodków. Co według Ciebie dzieje się z nadliczbowymi zarodkami, które są uzyskiwane w procesie zapłodnienia in vitro? (Można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź)

1. Są zamrażane z intencją wykorzystania przez dawców gamet w późniejszym terminie
2. Są przekazywane innym parom do adopcji
3. Są przeznaczane do celów naukowych
4. Są wykorzystywane do celów komercyjnych, np. w przemyśle kosmetycznym
5. Są eksperymentalnie wykorzystywane do celów terapeutycznych, np. w terapiach różnych chorób
6. Są niszczone
7. Inne (jakie?)
8. Trudno powiedzieć

17. Często dzieje się tak, że część z nadliczbowych zarodków uzyskanych podczas zabiegu in vitro zamraża się i ewentualnie wykorzystuje w sytuacji, jeśli pierwsze zapłodnione jajeczka nie zagnieździły się w ciele matki (ciąża nie rozwinęła się). Wtedy zabieg trzeba powtarzać. Która z poniższych opinii jest Ci bliższa?

1. Nie jestem przeciwna tworzeniu dodatkowych zarodków, ponieważ zwiększa to szansę na doprowadzenia do ciąży
2. Jestem przeciwna tworzeniu dodatkowych zarodków, bo nie wiadomo, czy kiedykolwiek zostaną one przeniesione do organizmu kobiety i będą miały szansę się rozwinąć
3. Inne (jakie?)
4. Trudno powiedzieć

18. Kto, według Ciebie, powinien wyłącznie decydować o losie nadliczbowych embrionów?

1. Matka
2. Rodzice
3. Lekarze

4. Politycy
5. Organizacje kościelne
6. Inne (jakie?).....
7. Trudno powiedzieć

19. Czy procedura medyczna dokonania zapłodnienia in vitro jest w Twojej opinii postępowaniem zgodnym z etyką lekarską?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

20. Czy, Twoim zdaniem, cały proces zapłodnienia in vitro może doprowadzić do pogorszenia zdrowia kobiety? (Można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź).

1. Tak, jeśli chodzi o zdrowie psychiczne
2. Tak, jeśli chodzi o zdrowie fizyczne
3. Nie, zapłodnienie in vitro nie powoduje żadnych następstw zdrowotnych
4. Inne (jakie?).....
5. Trudno powiedzieć

21. Czy wiesz, jaki jest stosunek Kościoła katolickiego do stosowania zapłodnienia in vitro?

1. Kościół katolicki nie zajmuje jednoznacznego stanowiska w sprawie stosowania zapłodnienia in vitro
2. Kościół katolicki akceptuje stosowanie zapłodnienia in vitro
3. Kościół katolicki potępia stosowanie zapłodnienia in vitro
4. Trudno powiedzieć

22. Czy z Twojego punktu widzenia: (Proszę wstawić krzyżyk w tabeli zgodnie ze swoim przekonaniem)

	Popełniają grzech	Nie popełniają grzechu	Trudno powiedzieć
Lekarze wykonujący zabiegi zapłodnienia in vitro			
Kobiety poddające się zabiegowi zapłodnienia in vitro			
Politycy uchwalający prawo dopuszczające zapłodnienie in vitro			
Osoby popierające prawo dopuszczające zapłodnienie in vitro			

23. Czy, Twoim zdaniem, w sytuacji, kiedy małżeństwo nie może mieć dzieci, powinno mieć możliwość dokonania zabiegu zapłodnienia poza organizmem kobiety czy też nie powinno?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

- 24. Jeśli małżeństwo pragnące potomstwa nie może mieć dzieci, to czy Twoim zdaniem lepszym wyjściem w tej sytuacji jest:**
1. Zastosowanie technik leczenia niepłodności np. NaPro Technologii
 2. Zapłodnienie in vitro
 3. Adopcja
 4. Inne (jakie?).....
 5. Trudno powiedzieć
- 25. Coraz więcej par boryka się z problemem bezpłodności, jak sądzisz, jakie są tego przyczyny? (Można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź)**
1. Skażenie środowiska
 2. Złe odżywianie
 3. Wcześniejsza aborcja
 4. Poronienie
 5. Czynniki wrodzone
 6. Przebyte choroby
 7. Stres
 8. Antykoncepcja
 9. Odkładanie decyzji o macierzyństwie w czasie
 10. Inne (jakie?)
 11. Trudno powiedzieć
- 26. Czy, Twoim zdaniem, zabiegi zapłodnienia pozaustrojowego dla małżeństw, które nie mogą mieć dzieci powinny być:**
1. Refundowane
 2. Częściowo refundowane
 3. Nierefundowane
 4. Trudno powiedzieć
- 27. Czy, Twoim zdaniem, w sytuacji, kiedy kobieta i mężczyzna żyjący w stałym związku, ale niebędący małżeństwem nie mogą mieć dzieci, powinni mieć możliwość dokonania zabiegu zapłodnienia poza organizmem kobiety czy też nie powinni?**
1. Zdecydowanie tak
 2. Raczej tak
 3. Raczej nie
 4. Zdecydowanie nie
 5. Trudno powiedzieć
- 28. Czy, Twoim zdaniem, w sytuacji, kiedy kobieta niemająca męża, ani stałego partnera nie może mieć dzieci, powinna mieć możliwość dokonania zabiegu zapłodnienia poza organizmem kobiety czy też nie powinna?**
1. Zdecydowanie tak
 2. Raczej tak
 3. Raczej nie
 4. Zdecydowanie nie
 5. Trudno powiedzieć

29. Czy znane jest Ci zdanie Twoich bliskich dotyczące tego, czy chcieliby w przypadku niepłodności skorzystać z zapłodnienia in vitro?

1. Tak
2. Nie

30. Czy ktoś z kręgu Twojej rodziny, przyjaciół lub znajomych poddał się zapłodnieniu in vitro?

1. Tak
2. Nie
3. Nie wiem

31. Czy w przypadku bezpłodności zdecydowałabyś się na zapłodnienie in vitro?

1. Tak, od razu
2. Tak, ale tylko w przypadku, gdy wszystkie inne metody medyczne by zawiodły
3. Nie, pomyślałabym o innych rozwiązaniach
4. Nie, zaakceptowałabym bezpłodność
5. Inne (jakie?)
6. Trudno powiedzieć

32. Czy korzystając z zapłodnienia in vitro zdecydowałabyś się na utworzenie i zamrożenie dodatkowych embrionów?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

33. Jakie jest Twoje prywatne zdanie na temat zapłodnienia in vitro? Proszę uzasadnić odpowiedź w kilku zdaniach.

.....

34. Wiek (ile ukończonych lat?)

35. Stan cywilny:

1. Panna
2. Mężatka
3. W separacji
4. Rozwódka
5. Wdowa

36. Czy masz dzieci?

1. Tak (ile?)
2. Nie

37. Stałe miejsce zamieszkania:

1. Wieś
2. Miasto lub osiedle do 20 tys. mieszkańców
3. Miasto od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców
4. Miasto ponad 100 tys. mieszkańców

38. Do jakiego wyznania religijnego należysz?

1. Rzymskokatolickiego
2. Prawosławnego
3. Protestantckiego
4. Mojżeszowego
5. Muzułmańskiego
6. Buddyjskiego
7. Inne (jakie?)
8. Do żadnego

39. Jak określiłabyś swój stosunek do wiary i praktyk religijnych?

1. Wierząca i praktykująca regularnie
2. Wierząca i praktykująca nieregularnie
3. Wierząca, ale niepraktykująca
4. Niewierząca, ale chodzi do kościoła
5. Niewierząca i niepraktykująca

40. Jak oceniasz swój stosunek do nauki Kościoła?

1. Nauka Kościoła jest dla mnie bardzo ważna, jest wyznacznikiem zachowań wobec siebie i innych ludzi
2. Nauka Kościoła jest dla mnie ważna, ale nie zawsze się zgadzam ze wszystkimi zasadami obowiązującymi w Kościele
3. Nauka Kościoła jest mi obojętna, w postępowaniu kieruję się własnym sumieniem

41. Twoje uwagi o ankiecie i o problemach w niej poruszonych. Proszę o dłuższą wypowiedź.

.....
.....

42. Uczelnia:

Bardzo dziękuję za wypełnienie ankiety!

Postawy studentów wobec osób z zaburzeniami psychicznymi

(Aneta Szlufik, 2012)

KWESTIONARIUSZ ANKIETY

Nazywam się Aneta Szlufik, jestem studentką socjologii na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II. Poniższa ankieta dotyczy postaw wobec osób z zaburzeniami psychicznymi. Ankieta jest całkowicie anonimowa, a jej wyniki posłużą wyłącznie do opracowania pracy magisterskiej.

Proszę o dokładne zapoznanie się z ankietą, a także o szczerą i pełną odpowiedź na wszystkie pytania w kwestionariuszu ankiety. Właściwą odpowiedź/odpowiedzi proszę zaznaczyć znakiem „x” lub wpisać w wykropkowanym miejscu. Jeżeli pytanie nie będzie zawierało instrukcji, proszę zaznaczyć jedną odpowiedź.

Dziękuję !

1. Pewne choroby wywołują u ludzi szczególny niepokój, lęk. Których z poniższych chorób obawiasz się najbardziej (proszę zaznaczyć nie więcej niż trzy odpowiedzi)

1. choroby nowotworowej
2. choroby serca
3. AIDS
4. choroby psychiczne
5. narkomania
6. alkoholizm
7. pracoholizm
8. hazard
9. cukrzyca
10. niepełnosprawność fizyczna
11. inne (jakie?)
12. nie obawiam się żadnej choroby

2. Jak sądzisz, czy ogólnie rzecz biorąc, obecne warunki życia w Polsce są szkodliwe dla zdrowia psychicznego ludzi i zwiększają ryzyko zachorowania na choroby psychiczne, czy raczej nie?

1. zdecydowanie tak
2. raczej tak
3. raczej nie
4. zdecydowanie nie
5. trudno powiedzieć

3. Jakie warunki życia mogą być, Twoim zdaniem, szczególnie szkodliwe dla zdrowia psychicznego ludzi i zwiększać ryzyko zachorowania na choroby psychiczne (proszę zaznaczyć nie więcej niż trzy odpowiedzi)

1. brak pracy, bezrobocie
2. kryzys rodziny
3. kryzys finansowy
4. nadużywanie alkoholu i narkotyków
5. bieda
6. bezdomność

7. niepewność jutra
8. nadmierny pośpiech, tempo życia
9. złe stosunki między ludźmi
10. złe warunki mieszkaniowe
11. konkurencja, rywalizacja
12. trudny dostęp do opieki medycznej
13. zagrożenie przestępczością, korupcja, nieuczciwość
14. nadmierna swoboda obyczajowa
15. zanieczyszczenie środowiska naturalnego
16. hałas
17. rozczarowanie, zawód miłosny
18. stres
19. żadne z wymienionych czynników
20. inne (jakie?)
21. trudno powiedzieć

4. Jak często niepokoisz się o swoje zdrowie psychiczne?

1. bardzo często
2. często
3. rzadko
4. bardzo rzadko
5. w ogóle się nie niepokoję o swoje zdrowie psychiczne
6. trudno powiedzieć

5. Czy zetknąłeś(aś) się kiedykolwiek z osobą chorą psychicznie? Kto to był (zaznacz wszystkie wybrane odpowiedzi)

1. postać filmowa, telewizyjna, książkowa, opisana w czasopiśmie
2. ktoś znany tylko z widzenia
3. ktoś ze znajomych, sąsiadów, z uczelni, z pracy
4. ktoś z przyjaciół
5. osoba z dalszej rodziny
6. ja sam
7. dotychczas nie zetknąłem(am) się z osobą chorą psychicznie
8. ktoś inny (kto?)

6. Napisz proszę, jakimi słowami w twoim otoczeniu określa się osoby chore psychicznie?

.....

7. Napisz proszę, jak w Twoim otoczeniu traktuje się osoby psychicznie?

1. podejmuje się próby pomocy takim osobom
2. nie zwraca się na nie uwagi
3. traktuje się je z dystansem, unika się kontaktu z takimi osobami
4. traktuje się je jak kogoś gorszego, obraża, okazuje brak szacunku
5. inaczej (jak?)
6. trudno powiedzieć
7. w moim środowisku nie spotkałem(am) się w ogóle z takimi osobami

8. Powiedz proszę, czy zdarza Ci się unikać kontaktu z osobami chorymi psychicznie czy raczej chętnie nawiązujesz z nimi kontakt?

1. chętnie nawiązuję kontakt z osobami chorymi psychicznie, to tacy sami ludzie jak my
2. nawiązuję kontakt z takimi osobami, ze względu na to, że są inne
3. unikam kontaktu z takimi osobami, budzą we mnie lęk lub odrazę
4. nie miałem/am jeszcze możliwości kontaktu z osobą chorą psychicznie
5. inne (jakie?)

9. Co Twoim zdaniem stanowi główną przyczynę rozwoju chorób psychicznych? (wybierz maksymalnie trzy odpowiedzi)

1. uwarunkowania genetyczne
2. uwarunkowania społeczne (socjalizacja, wychowanie)
3. obie wyżej wymienione przyczyny w różnym stopniu
4. uszkodzenie mózgu
5. infekcje
6. wpływ środowiska
7. przyczyny cywilizacyjne
8. uwarunkowania osobowościowe
9. inne (jakie?)
10. trudno powiedzieć

10. Opisz proszę w kilku zdaniach, po czym można poznać osobę chorą psychicznie.
.....

11. Które z wymienionych niżej przypadków są Twoim zdaniem chorobą psychiczną (proszę zaznaczyć wszystkie wybrane odpowiedzi)

1. schizofrenia
2. upośledzenie umysłowe
3. płąsawica Huntingtona
4. psychoza alkoholowa
5. nerwica
6. depresja
7. anoreksja
8. bulimia
9. apatia
10. dewiacje seksualne (np. kazirodztwo, pedofilia)
11. homoseksualizm
12. opętanie
13. próba popełnienia samobójstwa (samobójstwo)

12. Czy znasz, jeśli tak to jakie instytucje, placówki, do których może zwrócić się osoba mająca problemy natury psychicznej? (napisz proszę nazwę tych/tej placówki)
.....

13. Osoby chore psychicznie często nie wyrażają zgody na leczenie. Czy leczenie osoby chorej psychicznie bez jej zgody, przymusowe, jest Twoim zdaniem słuszne czy nie słuszne?

1. zdecydowanie słuszne
2. raczej słuszne

3. tak, ale tylko wtedy, gdy zagraża ona własnemu życiu lub życiu kogoś z otoczenia
4. tak, ale tylko wtedy, kiedy jest to konieczne ze względu na pogarszanie się jej stanu zdrowia psychicznego
5. raczej niesłuszne
6. zdecydowanie niesłuszne
7. trudno powiedzieć

14. Czy zaliczył(a)byś choroby psychiczne do chorób, które zazwyczaj ukrywa się przed innymi ludźmi, czy raczej nie?

1. zdecydowanie ukrywa
2. raczej ukrywa
3. raczej nie ukrywa
4. zdecydowanie nie ukrywa
5. trudno powiedzieć

15 Jak oceniasz sytuację osób chorych psychicznie w stosunku do sytuacji innych chorych?

1. osoby chore psychicznie są w dużo trudniejszej sytuacji niż inni chorzy (jeśli tak, to dlaczego? ...
.....)
2. choroba psychiczna jest tak samo trudna dla chorującego jak każda inna choroba
3. łatwiej jest chorować psychicznie niż fizycznie
4. trudno powiedzieć

16. Jak sądzisz, czy człowiek, który zachorował psychicznie, ma szansę na wyzdrowienie czy też raczej pozostanie do końca życia?

1. zdecydowanie ma szansę na wyzdrowienie
2. raczej ma szansę na wyzdrowienie
3. raczej pozostanie chory do końca życia
4. zdecydowanie pozostanie chory do końca życia
5. trudno powiedzieć

17. Do kogo przede wszystkim zwrócił(a)byś się po radę i pomoc, gdybyś podejrzewał(a), że bliska Ci osoba zachorowała psychicznie? Czy byłby to: (proszę zaznaczyć tylko jedną odpowiedź)

1. lekarz psychiatra
2. lekarz rodzinny
3. ktoś z rodziny
4. ktoś z przyjaciół
5. psycholog lub terapeuta
6. ksiądz
7. uzdrowiciel
8. w tej sprawie nie zwrócił(a)bym się do nikogo
9. ktoś inny (kto?)
10. trudno powiedzieć

18. Do kogo przede wszystkim zwrócił(a)byś się po radę i pomoc, gdybyś obawiał(a) się o swoje zdrowie psychiczne? Czy byłby to: (proszę zaznaczyć tylko jedną odpowiedź)

1. lekarz psychiatra
2. lekarz rodzinny

3. ktoś z rodziny
4. ktoś z przyjaciół
5. psycholog lub terapeuta
6. ksiądz
7. uzdrowiciel
8. w tej sprawie nie zwrócił(a)bym się do nikogo
9. ktoś inny (kto?)
10. trudno powiedzieć

19. Jakie warunki leczenia wybrał(a)byś jako najbardziej odpowiednie, gdyby ktoś z Twojej najbliższej rodziny zachorował psychicznie? (proszę wybrać tylko jedną odpowiedź)

1. pobyt na oddziale psychiatrycznym w najbliższym szpitalu ogólnym
2. pobyt w specjalistycznym szpitalu psychiatrycznym, najlepiej z dala od miejsca zamieszkania
3. odpowiednio częste wizyty lekarza psychiatry w domu chorego
4. pobyt na psychiatrycznym oddziale dziennym, na który chorzy dojeżdżają na zajęcia rano, a po południu – wracają do domu
5. odpowiednio częste wizyty chorego w prywatnym gabinecie psychiatrycznym
6. szukał(a)bym innych możliwości pomocy niż leczenie psychiatryczne
7. szukał(a)bym pomocy u psychologa lub psychoterapeuty
8. trudno powiedzieć

20. Jak uważasz, czy w Polsce potrzebne jest utworzenie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego, którego zadaniem byłoby zapobieganie zagrożeniom zdrowia psychicznego i unowocześnienie leczenia psychicznego, czy raczej nie?

1. zdecydowanie tak
2. raczej tak
3. raczej nie
4. zdecydowanie nie
5. trudno powiedzieć

21. Jak uważasz, czy w Polsce potrzebne jest utworzenie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego, nawet gdyby oznaczało to konieczność ograniczenia wydatków na inne ważne cele?

1. zdecydowanie potrzebny
2. raczej potrzebny
3. raczej niepotrzebny
4. zdecydowanie niepotrzebny
5. trudno powiedzieć

22. Ludzie bardzo różnie odnoszą się do osób chorych psychicznie. Czy mógłbyś/mogłabyś powiedzieć, jaki jest Twój stosunek do osób chorych psychicznie?

1. zdecydowanie życzliwy
2. raczej życzliwy
3. obojętny
4. raczej niechętny
5. zdecydowanie niechętny
6. trudno powiedzieć

W pytaniach 23, 24, 25 i 26 proszę udzielić odpowiedzi, wstawiając znak „X” przy każdej kategorii

23. Jak sądzisz, czy osoby chore psychicznie są w Polsce traktowane gorzej, tak samo czy lepiej niż inni, gdy chodzi o prawo:	Są traktowane gorzej niż inni	Są traktowane tak samo jak inni	Są traktowane lepiej niż inni	Trudno powiedzieć
pracy, zatrudnienia				
poszanowania godności osobistej				
wykształcenia, edukacji				
ochrony majątku				
sprawiedliwego sądu i ochrony prawnej				
opieki społecznej				
leczenia				

24. Czy Twoim zdaniem osoba hospitalizowana z powodu choroby psychicznej może po zakończeniu leczenia:	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Trudno powiedzieć
Pomyślnie kontynuować naukę					
Pracować w dotychczasowym zawodzie					
Uczestniczyć bez przeszkód w życiu społecznym					
Ułożyć sobie szczęśliwie życie rodzinne					

25. Jak zareagował(a)byś, gdyby okazało się, że osoba, która kiedyś chorowała psychicznie i leczyła się w szpitalu psychiatrycznym, ma zostać:	Zdecydowanie nie miał(a)bym zastrzeżeń	Raczej nie miał(a)bym zastrzeżeń	Był(a)bym raczej przeciwko	Był(a)bym zdecydowanie przeciwko	Trudno powiedzieć
opiekunem Twojego dziecka					
Twoim lekarzem					
Burmistrzem/wójtem w Twojej gminie					
Twoim partnerem życiowym/mężem/żoną					
proboszczem Twojej parafii					
Twoim wykładowcą					
Twoim szefem/szefową w pracy					
Twoim współlokatorem na wczasach					
Twoim bliskim współpracownikiem					
niespodziewanym gościem na Twoim przyjęciu					
Twoim kolegą/koleżanką na studiach					
Twoim najbliższym sąsiadem					

26. Czy Twoim zdaniem osoby chore psychicznie są niebezpieczne:	Zdecydowanie tak	Raczej tak	Raczej nie	Zdecydowanie nie	Trudno powiedzieć
Sami dla siebie					
Dla otoczenia					

- 27. Czy Twoim zdaniem praca zawodowa po przebytej chorobie psychicznej może przyspieszyć powrót do zdrowia?**
1. zdecydowanie tak
 2. raczej tak
 3. raczej nie
 4. zdecydowanie nie
 5. trudno powiedzieć
- 28. Czy zgodził(a)byś się, aby w sąsiedztwie Twojego miejsca zamieszkania powstał ośrodek dla psychicznie chorych?**
1. zdecydowanie tak
 2. raczej tak
 3. raczej nie
 4. zdecydowanie nie
 5. trudno powiedzieć
- 29. Czy czujesz się wystarczająco poinformowany(a) na temat problemów zdrowia psychicznego i chorób psychicznych, czy też chciał(a)byś wiedzieć coś więcej na ten temat?**
1. chciał(a)bym wiedzieć więcej na ten temat
 2. jestem wystarczająco poinformowany(a)
 3. nie interesuje mnie ta sprawa
 4. trudno powiedzieć
- 30. Jak oceniasz poinformowanie społeczeństwa o sprawach dotyczących chorób psychicznych i chorych psychicznie? Myślę, że w tych sprawach społeczeństwo wie:**
1. zdecydowanie dużo
 2. raczej dużo
 3. raczej mało
 4. zdecydowanie mało
 5. trudno powiedzieć
- 31. Co sądzisz o potrzebie popularyzacji w społeczeństwie wiedzy o chorobach psychicznych i osobach nimi dotkniętych? Uważam to za:**
1. bardzo potrzebne
 2. raczej potrzebne
 3. raczej niepotrzebne
 4. zdecydowanie niepotrzebne
 5. trudno powiedzieć
- 32. Gdzie najchętniej szukał(a)byś informacji dotyczących chorób psychicznych i osób nimi dotkniętych? (proszę zaznaczyć tylko jedną odpowiedź)**
1. prelekcja, pogadanka,	8. literatura specjalistyczna
2. wykład wygłoszony przez specjalistę	9. ośrodek, stowarzyszenie
3. prasa	10. broszura informacyjna
4. radio, TV	11. poradniki
5. Internet	12. film
6. u lekarza psychiatry lub psychologa	13. podręczniki, książki
7. od osób chorych psychicznie	14. inne (jakie?)

33. Jak oceniasz swoje życie?

1. zdecydowanie udane
2. raczej udane
3. takie sobie, przeciętne
4. raczej nieudane
5. zdecydowanie nieudane
6. trudno powiedzieć

34. Płeć

1. kobieta
2. mężczyzna

35. Jakie są Twoje zainteresowania, hobby? (wybierz maksymalnie cztery odpowiedzi)

1. psychologia	10. podróże
2. nauki ścisłe	11. fotografia
3. muzyka	12. kolekcjonerstwo
4. sztuka	13. wolontariat
5. gotowanie, kuchnia	14. historia
6. media	15. polityka
7. kino, filmy	16. gospodarka
8. gry komputerowe	17. inne (jakie?)
9. przyroda	

36. Miejsce zamieszkania

1. miasto
2. wieś

37. Jakie jest wykształcenie Twoich rodziców?

1. Ojca
2. Matki

38. Jaki jest Twój stosunek do wiary?

1. głęboko wierzący
2. wierzący
3. niezdecydowany, ale przywiązany do tradycji religijnej
4. obojętny
5. niewierzący

39. Proszę o dłuższą wypowiedź na temat osób chorych psychicznie i problemów zdrowia psychicznego

.....

Dziękuję za wypełnienie ankiety

Własność intelektualna jako wartość w świadomości internautów

(Aneta Potembska, 2013)

Kwestionariusz ankiety

W ostatnim czasie, coraz częściej w dyskursie publicznym poruszany jest temat ochrony własności intelektualnej w sieci. Wraz z rozpowszechnieniem się środków masowego przekazu, cyfryzacji oraz samego Internetu, powstały nowe problemy i dylematy nurtujące wielu badaczy, ale również i samych internautów.

Ważnym aspektem będzie poznanie opinii użytkowników Internetu na ten temat. Dlatego zwracam się z prośbą do Pana(i) o udzielenie szczerych odpowiedzi na pytania zawarte poniżej. Wszystkie uzyskane w ten sposób informacje będą analizowane wyłącznie w celach naukowych.

1. Czy wie Pan(i), jak odróżnić oryginalną, legalnie wyprodukowaną płytę, program komputerowy, od nieoryginalnych, wyprodukowanych nielegalnie, czy też nie?

1. Zdecydowanie tak
2. Tak
3. Raczej tak
4. Raczej nie
5. Nie
6. Zdecydowanie nie
7. Trudno powiedzieć

2. Czy kupując tego rodzaju produkty zwraca Pan(i) uwagę na to, czy są one oryginalne i pochodzą z legalnych wytwórni, czy też nie zwraca Pan(i) na to uwagi?

1. Zwracam na to uwagę
2. Nie zwracam na to uwagi
3. Trudno powiedzieć

3. Który z poniższych poglądów jest bliższy Pana(i) opinii?

- A. Nic nie usprawiedliwia osób nielegalnie kopiujących i sprzedających płyty, programy komputerowe itp., ponieważ okradają one w ten sposób państwo, legalnie działające wytwórnie oraz artystów i twórców programów komputerowych.
- B. Legalnie działające wytwórnie, producenci, importerzy i dystrybutorzy płyt, programów komputerowych itp. są sami sobie winni, ponieważ ustalają zbyt wysokie ceny za swoje towary.
 1. Pogląd A jest mi bliższy
 2. Pogląd B jest mi bliższy
 3. Nie zgadzam się z żadnym z tych poglądów
 4. Trudno powiedzieć

4. Jaki jest Pana(i) osobisty stosunek do nielegalnego kopiowania, przegrywania płyt, programów i sprzedawania ich po niższych cenach? Czy Pana(i) zdaniem, jest to niedopuszczalne, czy też nie ma Pan(i) nic przeciwko temu?

1. Jest to niedopuszczalne
2. Nie mam nic przeciwko temu
3. Trudno powiedzieć

5. Jak ocenia Pan(i) kupowanie nieoryginalnych, nielegalnie wyprodukowanych płyt, programów komputerowych itp.? Czy Pana(i) zdaniem, jest to niedopuszczalne, czy też nie ma Pan(i) nic przeciwko temu?

1. Jest to niedopuszczalne
2. Nie mam nic przeciwko temu
3. Trudno powiedzieć

6. Gdyby miał(a) Pan(i) do wyboru płytę, program komputerowy itp. oryginalny, wyprodukowany legalnie, ale droższy i podobny wyrób nieoryginalny, wyprodukowany nielegalnie, ale tańszy, to kupił(a)by Pan(i):

1. Wyrób droższy, ale oryginalny, wyprodukowany legalnie
2. Wyrób tańszy, chociaż nieoryginalny, wyprodukowany nielegalnie
3. Trudno powiedzieć

7. Jak często korzysta Pan(i) z Internetu?

1. Codziennie
2. Kilka razy w tygodniu
3. Raz w tygodniu
4. Kilka razy w miesiącu
5. Raz w miesiącu
6. Rzadziej niż raz w miesiącu
7. Nie korzystam z Internetu
8. Trudno powiedzieć

8. Czy zdarza się, że pobiera Pan(i) nieautoryzowane (tzn. takie, których twórca, producent nie wyraził zgody na taki sposób ich rozpowszechniania) pliki:

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
Pliki wideo, filmy			
Pliki z muzyką np. mp3			
Gry komputerowe			
Programy komputerowe			
Cyfrowe książki (np. w pliku tekstowym, PDF)			

9. Jeśli posiada Pan(i) na swoim komputerze, na płytach CD, DVD lub innych nośnikach pamięci pliki z filmami, lub płyty DVD, VCD, Blu-ray i inne, to czy wszystkie filmy, które Pan(i) posiada, pochodzą z legalnych źródeł, czy też nie?

1. Wszystkie filmy, które posiadam pochodzą z legalnych źródeł
2. Większość z nich pochodzi z legalnych źródeł
3. Większość z nich pochodzi z nielegalnych źródeł
4. Wszystkie filmy, które posiadam pochodzą z nielegalnych źródeł
5. Nie posiadam żadnych filmów
6. Trudno powiedzieć

10. Jeśli posiada Pan(i) na swoim komputerze, na płytach lub innych nośnikach pamięci pliki muzyki lub posiada Pan(i) płyty z muzyką, to czy wszystkie z nich pochodzą z legalnych źródeł, czy też nie?

1. Wszystkie pliki muzyki i płyty z muzyką, które posiadam, pochodzą z legalnych źródeł
2. Większość z nich pochodzi z legalnych źródeł
3. Większość pochodzi z nielegalnych źródeł

4. Wszystkie pliki muzyki i płyty z muzyką, które posiadam, pochodzą z nielegalnych źródeł
5. Nie posiadam plików muzycznych ani płyt z muzyką
6. Trudno powiedzieć

11. Czy zdarzyło się Panu(i) w Internecie:

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
Zamieścić (na własnej witrynie) cudzy tekst i podpisać go swoim nazwiskiem			
Zamieścić cudzy tekst bez podania autora			
Wpłatać do własnych tekstów twórczych fragmentów cudzych tekstów jako własnych			
Zamieścić książkę (np. na chomikuj.pl) bez zgody autora			
Umieścić cały film (np. na YouTube) bez zgody autora			
Przywłaszczyć (elementy) grafiki stworzonej dla innej witryny			
Przerobić i łączyć cudze utwory, teksty bez wiedzy autora			
Przywłaszczyć sobie cudze rozwiązania techniczne i webmasterskie w organizacji innego serwisu, sposób jego funkcjonowania, interfejsu, newslettera itd.			
Zamieścić cudze teksty bez linka źródłowego (miejsca pierwotnej publikacji w Internecie)			

12. Czy słyisał(a) Pan(i) o ustawie ACTA (Anti-Counterfeiting Trade Agreement), którą podpisał rząd w Tokio 26.01.2012 r. ?

1. Tak
2. Nie (przejsć do pyt. 21)
3. Trudno powiedzieć

13. „Celem ACTA jest nawiązanie międzynarodowej współpracy, aby poprawić egzekwowanie prawa własności intelektualnej i stworzyć międzynarodowe standardy działań przeciw naruszaniu własności intelektualnej na dużą skalę” W jakim stopniu zgadza się Pan(i), czy też nie z tym stwierdzeniem?

1. Zdecydowanie się zgadzam
2. Raczej się zgadzam
3. Ani się zgadzam, ani się nie zgadzam
4. Raczej się nie zgadzam
5. Zdecydowanie się nie zgadzam
6. Trudno powiedzieć

14. Według przeciwników ACTA, ustawa będzie prowadziła do blokowania legalnych i wartościowych treści dostępnych w Internecie, a tym samym zagrozi ona wolności słowa. W jakim stopniu zgadza się Pan(i), czy też nie z tym stwierdzeniem?

1. Zdecydowanie się zgadzam
2. Raczej się zgadzam
3. Ani się zgadzam, ani się nie zgadzam
4. Raczej się nie zgadzam
5. Zdecydowanie się nie zgadzam
6. Trudno powiedzieć

15. Ustawa ACTA dopuszcza możliwość monitorowania i rejestrowania działań użytkowników, nawet jeśli nie istnieje wobec nich podejrzenie co do łamania prawa ACTA, obliguje dostawców Internetu do ujawniania danych osobowych osób podejrzanych o naruszanie prawa własności intelektualnej. Czy uważa Pan(i), że tego typu zapis łamie podstawowe prawa człowieka do ochrony danych osobowych?

1. Zdecydowanie się zgadzam
2. Raczej się zgadzam
3. Ani się zgadzam, ani się nie zgadzam
4. Raczej się nie zgadzam
5. Zdecydowanie się nie zgadzam
6. Trudno powiedzieć

16. Co jest Pana(i) zdaniem głównym źródłem protestu w sprawie ACTA?

1. Chodzi o wolność w Internecie
2. Chodzi o możliwość ściągania nielegalnych plików
3. Chodzi o niejawną sposób, w jaki rząd prowadził konsultacje
4. Inne (jakie)
5. Trudno powiedzieć

17. Na ile protest w sprawie ACTA jest dla Pana(i) ważny?

1. Jest dla mnie mało ważny, nie rozumiem, o co w nim chodzi
2. Jest dla mnie ważny, ale nie na tyle, żeby uważnie śledzić to, co się dzieje
3. Jest dla mnie ważny, aktywnie śledzę rozwój wydarzeń
4. Jest dla mnie bardzo ważny, jestem/byłem(am) osobiście zaangażowany(a) w protest
5. Trudno powiedzieć

18. Czy Pana(i) zdaniem domowy dostęp do książek, muzyki i filmów przez Internet (nawet jeśli odbywa się to z naruszeniem praw autorskich) – powinien być elementem swobód obywatelskich, czy też nie?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Ani tak, ani nie
4. Raczej nie
5. Zdecydowanie nie
6. Trudno powiedzieć

19. Czy Pana(i) zdaniem rząd powinien pracować nad takimi rozwiązaniami, które usatysfakcjonują twórców i wydawców, ale równocześnie nie ograniczą dostępu obywateli do treści w Internecie?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Ani tak, ani nie
4. Raczej nie
5. Zdecydowanie nie
6. Trudno powiedzieć

20. Jak Pan(i) sądzi, czy to, że polski rząd podpisał ACTA, wpłynie na sposób, w jaki korzysta Pan(i) z dostępu do książek, muzyki, filmów itp. przez Internet?

1. Zdecydowanie ograniczę korzystanie z dostępu do książek, muzyki, filmów itp. przez Internet
2. Raczej ograniczę korzystanie z dostępu do książek, muzyki, filmów itp. przez Internet
3. Raczej nie ograniczę korzystania z dostępu do książek, muzyki, filmów itp. przez Internet

4. Zdecydowanie nie ograniczę korzystanie z dostępu do książek, muzyki, filmów itp. przez Internet
5. Trudno powiedzieć

21. Czy zdarzyło się Pan(i) kiedykolwiek kserować w całości książkę potrzebną Pan(i) do nauki na studiach, czy też nie? Jeśli tak, to ile razy?

1. Tak, tylko 1 raz
2. Tak, 2-5 razy
3. Tak, 6-10 razy
4. Tak, 11-20 razy
5. Tak, więcej niż 20 razy
6. Nie, nigdy
7. Trudno powiedzieć

22. Poniżej znajduje się lista różnych ludzkich zachowań, z którymi człowiek spotyka się w codziennym życiu. Proszę zaznaczyć, które z tych zjawisk był(a)by Pan(i) skłonny(a) uznać za moralnie usprawiedliwione, a które za nieusprawiedliwione? Proszę w ocenie wykorzystać skalę od 1 do 5, gdzie 1 – całkowicie nieusprawiedliwione, 5 – całkowicie usprawiedliwione.

	1	2	3	4	5	Trudno powiedzieć
1. Ściąganie na egzaminie						
2. Kupowanie pirackich płyt						
3. Pobieranie plików umieszczonych w Internecie bez zgody autora						
4. Pobieranie plików za pomocą programów typu peer-to-peer (np. µTorrent, eMule)						
5. Umieszczanie posiadanych plików na portalach społecznościowych						
6. Kupowanie prac licencjackich, magisterskich, dyplomowych itp.						
7. Ściąganie nielegalnie umieszczonego w Internecie programu potrzebnego do pracy naukowej						
8. Kserowanie całych książek						
9. Kopiowanie na własny użytek płyt pożyczonych od rodziny lub znajomych						
10. Kopiowanie płyt w celu ich późniejszej sprzedaży						
11. Zainstalowanie na swoim komputerze nielegalnego systemu operacyjnego						
12. Świadome kupowanie skradzionej rzeczy						
13. Kupowanie podrobionych produktów znanych marek perfum, ubrań itp.						
14. Pisanie prac licencjackich, magisterskich, dyplomowych itp. za pieniądze						

23. Które z wymienionych zachowań, jest według Pana(i), sprzeczne z obowiązującymi w Polsce przepisami i może spotkać się z sankcjami przewidzianymi przez prawo, a które nie. Proszę zaznaczyć X w odpowiednim miejscu w tabeli.

	Zgodne z prawem	Niezgodne z prawem	Trudno powiedzieć
1. Ściąganie na egzaminie			
2. Kupowanie pirackich płyt			

3.	Pobieranie plików umieszczonych w Internecie bez zgody autora				
4.	Pobieranie plików za pomocą programów typu peer-to-peer (np. µTorrent, eMule)				
5.	Umieszczanie posiadanych plików na portalach społecznościowych				
6.	Kupowanie prac licencjackich, magisterskich, dyplomowych itp.				
7.	Ściąganie nielegalnie umieszczonego w Internecie programu potrzebnego do pracy naukowej				
8.	Kserowanie całych książek				
9.	Kopiowanie na własny użytek płyt pożyczonych od rodziny lub znajomych				
10.	Kopiowanie płyt w celu ich późniejszej sprzedaży				
11.	Zainstalowanie na swoim komputerze nielegalnego systemu operacyjnego				
12.	Świadome kupowanie skradzionej rzeczy				
13.	Kupowanie podrobionych produktów znanych marek perfum, ubrań itp.				
14.	Pisanie prac licencjackich, magisterskich, dyplomowych itp. za pieniądze				

24. Które z wymienionych poniżej zachowań, powinno być według Pana(i) karane, a które nie? Proszę w ocenie wykorzystać skalę od 1 do 5, gdzie 1 – zdecydowanie powinno być karane, 5 – zdecydowanie nie powinno być karane

		1	2	3	4	5	Trudno powiedzieć
1.	Ściąganie na egzaminie						
2.	Kupowanie pirackich płyt						
3.	Pobieranie plików umieszczonych w Internecie bez zgody autora						
4.	Pobieranie plików za pomocą programów typu peer-to-peer (np. µTorrent, eMule)						
5.	Umieszczanie posiadanych plików na portalach społecznościowych						
6.	Kupowanie prac licencjackich, magisterskich, dyplomowych itp.						
7.	Ściąganie nielegalnie umieszczonego w Internecie programu potrzebnego do pracy naukowej						
8.	Kserowanie całych książek						
9.	Kopiowanie na własny użytek płyt pożyczonych od rodziny lub znajomych						
10.	Kopiowanie płyt w celu ich późniejszej sprzedaży						
11.	Zainstalowanie na swoim komputerze nielegalnego systemu operacyjnego						
12.	Świadome kupowanie skradzionej rzeczy						
13.	Kupowanie podrobionych produktów znanych marek perfum, ubrań itp.						
14.	Pisanie prac licencjackich, magisterskich, dyplomowych itp. za pieniądze						

25. Według polskiego prawa kserowanie w całości książek narusza prawa autorskie. Czy według Pana(i), kserowanie przez studentów książek potrzebnych na studiach (podręczników, lektur itp.) może być usprawiedliwione, czy też nie? Jeśli tak, to co Pana(i) zdaniem usprawiedliwić może ten czyn?

1. Chęć zdobywania wiedzy
2. Zbyt wysoka cena oryginalnej książki
3. Chęć przeznaczenia pieniędzy na inny cel
4. Niska szkodliwość czynu
5. Nic nie usprawiedliwia kserowania całych książek
6. Inne (jakie)
7. Trudno powiedzieć

26. Płeć

1. Kobieta
2. Mężczyzna

27. Wiek

28. Wielkość miejscowości zamieszkania

1. Wieś
2. Miasto do 20 tys. mieszkańców
3. Miasto od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców
4. Miasto powyżej 100 tys. mieszkańców

29. Jak ocenia Pan(i) sytuację materialną swojej rodziny (lub swoją), jeśli utrzymuje się Pani(i) samodzielnie?

1. Wyraźnie dobra
2. Dość dobra
3. Przeciętna
4. Raczej zła
5. Zdecydowanie zła
6. Trudno powiedzieć

30. Jaki jest Pana(i) stosunek do wiary (niezależnie od wyznania)

1. Głęboko wierzący
2. Wierzący
3. Niezdecydowany, ale przywiązany do tradycji religijnej
4. Obojętny
5. Niewierzący
6. Trudno powiedzieć

31. Jakie jest Pan(i) osobiste zdanie na temat kwestii poruszanych w niniejszym kwestionariuszu ankiety? Jeśli ma Pan(i) jakieś uwagi, proszę podzielić się nimi poniżej:

.....

DZIĘKUJĘ ZA WYPEŁNIENIE ANKIETY

Postawy i zachowania prozdrowotne

(Barbara Turczak, 2013)

ANKIETA ANONIMOWA

Instytut Socjologii KUL zwraca się z uprzejmą prośbą do mieszkanek Przemysła i gminy Bircza o współpracę w badaniach socjologicznych z zakresu POSTAW I ZACHOWAŃ PROZDROWOTNYCH, prowadzonych na terenie Przemysła i gminy Bircza.

Staramy się poznać opinie kobiet, dlatego tak ważne będzie dla nas poznanie Pani zdania na postawione w ankiecie pytania. Została Pani wybrana jako osoba spełniająca kryteria naszych oczekiwań do poniższych badań socjologicznych. Otrzymane wyniki tych badań będą wykorzystane wyłącznie do celów naukowych.

Ankieta jest anonimowa, a zebrane materiały będą przedstawione w postaci ogólnych zestawień statystycznych. Bardzo prosimy, aby wybierane przez Panią odpowiedzi były szczerze i wyczerpujące, oraz zgodne z rzeczywistymi przekonaniem. Jesteśmy bardzo wdzięczni za czas i trud, jaki Pani poświęci na zapoznanie się z treścią przedstawionej ankiety. Na każdej odpowiedzi bardzo nam zależy, dlatego proszę o pomoc w badaniach na temat: **Uwarunkowania społeczne postaw i zachowań prozdrowotnych na podstawie badań socjologicznych w Przemysłu i gminie Bircza.**

Serdecznie dziękuję za udział w badaniach.

1. Jak Pani sądzi, które cechy człowiek może zmieniać w swej naturze?

(liczba odpowiedzi dowolna)

1. Figurę, wygląd zewnętrzny
2. Odporność na choroby
3. Wrażliwość na ból
4. Wytrzymałość na zmęczenie
5. Temperament
6. Cechy charakteru
7. Zwyczaje związane z higieną osobistą
8. Zwyczaje związane z wypoczynkiem
9. Inne (jakie?).....
10. Trudno powiedzieć

2. Jak ocenia Pani stan swojego zdrowia?

1. Bardzo dobry
2. Dobry
3. Taki sobie, ani dobry, ani zły
4. Zły
5. Bardzo zły
6. Trudno powiedzieć

3. Czy uważa się Pani za osobę dbającą o własne zdrowie?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

4. Czy jest Pani zadowolona czy też niezadowolona ze stanu swojego zdrowia?

1. Bardzo zadowolona
2. Raczej zadowolona
3. Raczej niezadowolona
4. Bardzo niezadowolona
5. Trudno powiedzieć

5. Czy obawia się Pani o pogorszenie swojego stanu zdrowia?

1. Nieustannie
2. Bardzo często
3. Rzadko
4. Bardzo rzadko
5. Wcale się nie obawiam
6. Trudno powiedzieć

6. Czy czuje się Pani bezpieczna w kwestii swojego zdrowia?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

7. Proszę zaznaczyć wszystkie dolegliwości, jakie odczuwała Pani w ciągu ostatnich sześciu miesięcy:

1. Nadciśnienie
2. Niedociśnienie
3. Bezsenna
4. Osteoporoza
5. Astma
6. Nerwica
7. Bóle kręgosłupa
8. Zaburzenia hormonalne
9. Cukrzyca
10. Dusznosc
11. Kołatanie serca
12. Nie mam problemów
13. Inne (jakie?).....

8. Co mogłaby Pani zrobić we własnym zakresie, aby móc cieszyć się lepszym zdrowiem?

(liczba odpowiedzi dowolna)

1. Zerwać z nałogami (papierosy, alkohol)
2. Oglądać mniej telewizji
3. Poświęcać więcej czasu na aktywny wypoczynek (spacery, uprawianie sportu)
4. Czytać więcej książek
5. Zaangażować się w pracę społeczną

6. Więcej czasu poświęcać rodzinie i przyjaciołom
7. Dbać o higienę i profilaktykę zdrowotną
8. Prowadzić spokojniejsze życie, unikać stresu
9. Inne(jakie?).....
10. Trudno powiedzieć

9. Czy sądzi Pani, że w Polsce popularny jest tzw. „zdrowy styl życia”?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

10. Jak określiłaby Pani swój styl życia?

(liczba odpowiedzi dowolna)

1. Często brak mi energii
2. Regularnie podróżuję na dużych odległościach
3. Codziennie stoję w korkach ulicznych
4. Mieszkam blisko terenu przemysłowego
5. Codziennie podróżuje w zatłoczonych autobusach
6. Codziennie siedzę przed komputerem
7. Codziennie palę papierosy
8. Inne określenia (jakie?).....

11. Czy Pani zdaniem, osoby pasjonujące się zdrowym stylem życia (dbające o higienę osobistą, niepalące papierosów, niepijące alkoholu, nie używające narkotyków, uprawiające sport itd.), są ludźmi wartościowszymi, są bardziej szanowani przez innych, więcej w życiu osiągają?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

12. Czy uważa Pani, że „zdrowy styl życia” ma wpływ na większy rozwój kariery zawodowej?

6. Zdecydowanie tak
7. Raczej tak
8. Raczej nie
9. Zdecydowanie nie
10. Trudno powiedzieć

13. Ludzie różnie oceniają swoje życie. Jaki jest Pani stosunek do życia, proszę wybrać jedno z poniższych stwierdzeń, z którym najbardziej się Pani zgadza.

11. Życie jest sensowne i daje mi zadowolenie
12. Życie jest sensowne, ale zadowolenia mi nie daje
13. Nie dostrzegam w życiu zbyt wiele sensu, ale życie daje mi zadowolenie
14. Życie jest bezsensowne i można w nie zwątpić

14. Jak często myśli Pani o sensie życia ?

1. Bardzo często
2. Często
3. Czasami
4. Rzadko
5. Nigdy
6. Trudno powiedzieć

15. Poniżej znajdują się stwierdzenia dotyczące sensu życia. Na ile się Pani zgadza lub nie zgadza z każdym z poniższych stwierdzeń.

(do każdego ze stwierdzeń, w odpowiednim miejscu proszę ustawić znak „X”)

	Zdecydowanie zgadzam się	Zgadzam się	Ani się nie zgadzam, ani zgadzam	Nie zgadzam się	Trudno powiedzieć
Życie ma sens tylko dlatego, że istnieje Bóg					
Sens życia polega na wydobyciu z niego tego, co najlepsze					
Śmierć jest i tak nieunikniona, więc nie ma sensu się nią przejmować					
Śmierć ma sens tylko wtedy, gdy się wierzy w Boga					
Jeśli przeżyło się swoje życie, śmierć jest naturalną chwilą odpoczynku					
Smutek i cierpienia mają sens tylko, jeśli się wierzy w Boga					
Życie nie ma sensu					

16. Poniżej wymienionych jest kilka kategorii, które osoby uznają jako wartości w życiu codziennym.

(proszę wybrać pięć odpowiedzi)

1. Dobrobyt
2. Sława
3. Władza
4. Spokojne życie
5. Odpoczynek i rozrywka
6. Wiara religijna
7. Zdrowie
8. Wysokie zarobki
9. Wykształcenie
10. Szacunek ludzki
11. Pomoc innym ludziom
12. Grono przyjaciół
13. Świadomość, że jest się potrzebnym innym ludziom

17. Czy poświęciłaby Pani zdrowie w imię jakiejś wartości ?

1. Tak
2. Nie – przejdź do pyt. Nr.19

18. Dla jakiej wartości poświęciłaby Pani swoje zdrowie?

19. Jaki jest, Pani zdaniem, stosunek ciała do duszy ?

(proszę wybrać jedną odpowiedź)

1. Ciało stanowi przeszkodę w rozwoju umysłowym i duchowym
2. Ciało nie ma wpływu na rozwój umysłowy i duchowy
3. Ciało pomaga w rozwoju wyższych sfer – umysłowości i duchowości
4. Ciało jest warunkiem rozwoju intelektualnego i duchowego
5. Ciało i dusza wzajemnie warunkują istnienie człowieka i pełny jego rozwój
6. Inne, jakie?.....
7. Trudno powiedzieć

20. Jak Pani sądzi, czy obecne warunki życia w Polsce są szkodliwe dla zdrowia ludzi i zwiększają ryzyko zachorowania na choroby czy raczej nie?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

21. Zamieszkuje Pani w:

1. Dom jednorodzinny ze wspólnym jednym mieszkaniem
2. Dom jednorodzinny, ale ma kilka (więcej niż jedno) oddzielnych mieszkań
3. Kwaterunkowe
4. Spółdzielcze lokatorskie
5. Spółdzielcze własnościowe (spłacone)
6. Udostępnione (nieodpłatnie lub za częściową odpłatnością) przez rodzinę
7. Wynajęte lub udostępnione przez osoby niespokrewnione
8. Spółdzielcze własnościowe (niespłacone)
9. Inne (jakie?).....

22. Czy jest Pani zadowolona czy też niezadowolona, z miejsca swojego zamieszkania?

1. Bardzo zadowolona
2. Raczej zadowolona
3. Raczej niezadowolona
4. Bardzo niezadowolona
5. Trudno powiedzieć

23. Czy jest Pani zadowolona czy też niezadowolona, z opieki zdrowotnej w swoim miejscu zamieszkania?

1. Zdecydowanie zadowolona
2. Raczej zadowolona
3. Ani zadowolona, ani niezadowolona
4. Raczej niezadowolona
5. Zdecydowanie niezadowolona
6. Trudno powiedzieć

24. Które z wymienionych określeń najlepiej charakteryzuje sposób gospodarowania pieniędzmi w Pani gospodarstwie domowym?

1. Żyjemy bardzo dobrze – (mogę) możemy pozwolić sobie na pewien luksus
2. Żyjemy dobrze – starcza nam na wiele bez specjalnego oszczędzania
3. Żyjemy średnio – starcza nam na co dzień, ale musimy oszczędzać na poważniejsze zakupy
4. Żyjemy skromnie – musimy na co dzień bardzo oszczędnie gospodarować
5. Żyjemy bardzo biednie – nie starcza mi (nam) nawet na podstawowe potrzeby

25. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Pani, że nie starczyło pieniędzy na potrzebne wydatki takie, jak:

(liczba odpowiedzi dowolna)

1. Urlop własny lub wakacje dzieci
2. Leczenie, lekarstwa
3. Wyjście do restauracji, kawiarni
4. Kultura (zakup książek, biletów do teatru, kina)
5. Ubranie, buty
6. Żywność
7. Opłata za elektryczność
8. Opłata za gaz
9. Opłata za wodę
10. Opłata za mieszkanie
11. Środki czystości i higieny osobistej
12. Nauka, kształcenie
13. Opłaty za telefon, komórkę
14. Inne (jakie?).....

26. Czy w ostatnim roku Pani gospodarstwo domowe otrzymało z zewnątrz jakąś pomoc finansową?

1. Tak, raz
2. Tak wiele razy
3. Nie, choć przydałaby się
4. Nie, bo nie potrzebuję(emy)

27. Czy w ostatnim roku Pani gospodarstwo domowe otrzymało z zewnątrz jakąś pomoc rzeczową?

1. Tak, raz
2. Tak, wiele razy
3. Nie, choć przydałaby się
4. Nie, bo nie potrzebuję(emy)

28. Od jakich osób lub instytucji otrzymała Pani pomoc dla własnego gospodarstwa domowego?

(liczba odpowiedzi dowolna)

1. Dalsza rodzina
2. Instytucje pomocy społecznej np.: Gmina , MOPS
3. Przyjaciele, znajomi
4. Zakład pracy
5. Organizacje charytatywne

6. Kościół, parafia
7. Związek zawodowy
8. Inne (jakie?).....
9. Nie otrzymuję pomocy

29. Które z wymienionych czynników najbardziej utrudniają Pani odczuwanie pełnej satysfakcji ze stanu swojego zdrowia?

(liczba odpowiedzi dowolna)

1. Zła sytuacja materialna
2. Zanieczyszczenie środowiska naturalnego
3. Skłonność do używek (alkohol, papierosy, narkotyki)
4. Jakość opieki zdrowotnej w miejscu zamieszkania
5. Warunki pracy, warunki nauki w szkole
6. Brak wolnego czasu
7. Sposób spędzania wolnego czasu
8. Uciążliwości związane z ruchem turystycznym
9. Otoczenie miejsca zamieszkania (np. zbytnia odległość do sklepów, szkoły, brak dobrych stosunków sąsiedzkich, brak miejsc spacerowych, sportowych)
10. Inne (jakie?).....

30. Który z problemów środowiska uważa Pani za te, które wpływają negatywnie na stan Pani zdrowia?

(liczba odpowiedzi dowolna)

1. Jakość wody do picia
2. Hałas drogowy
3. Zanieczyszczone powietrze
4. Hałas przemysłowy, z linii energetycznych
5. Dzikie wysypiska odpadów
6. Jakość żywności sprzedawanej w sklepach
7. Nieprzyjemne zapachy
8. Jakość żywności pochodzącej z upraw własnych
9. Inne (jakie?).....

31. Prosimy podać, co Pani nie odpowiada w miejscu zamieszkania:

(liczba odpowiedzi dowolna)

1. Trudny dostęp do obiektów użyteczności publicznej (ośrodek zdrowia, kościół, sklep, bar, szkoła itp.)
2. Niedogodne połączenie komunikacyjne
3. Estetyka miasta lub gminy
4. Brak poczucia bezpieczeństwa
5. Brak możliwości rozwoju kulturalnego, zawodowego itp.
6. Ograniczone możliwości uprawiania sportu i rekreacji
7. Inne (jakie?).....

32. Które z poniższych czynników najbardziej zagrażają Pani dobremu samopoczuciu w obecnej chwili?

1. Brak pracy lub możliwość jej utraty
2. Brak lub możliwość utraty zdrowia
3. Konflikty w rodzinie
4. Przystępczość w miejscu zamieszkania
5. Wypadki drogowe
6. Zły stan zdrowia
7. Osoby, którym nie potrafię zaufać
8. Atmosfera w szkole/miejscu pracy
9. Zły stan środowiska w miejscu mojego zamieszkania
10. Inne (jakie?).....

33. Jakie są Pani zdaniem główne problemy miasta lub wsi , które mogą wpływać na zły stan zdrowia?

1. Bezrobocie
2. Zanieczyszczenie gleb
3. Ubóstwo
4. Brak dobrej jakości wody do picia
5. Zły stan zdrowia mieszkańców
6. Zanieczyszczenie powietrza
7. Zła sytuacja mieszkaniowa (liczba i jakość mieszkań)
8. Patologie społeczne (alkoholizm, narkomania, przemoc)
9. Zły stan placówek opieki medycznej
10. Nieporządek i wadliwa organizacja przestrzeni publicznej (czystość, porządek, oznakowanie, dostępność, brak ścieżek rowerowych, terenów zielonych, obiektów sportowo-rekreacyjnych)
11. Inne (jakie?).....

34. Jak ocenia Pani rolę profilaktycznych badań w swoim miejscu zamieszkania?

1. Bardzo ważna
2. Raczej ważna
3. Raczej nieważna
4. Zupełnie nieważna
5. Trudno powiedzieć

35. Jak często należy zgłaszać się na badania profilaktyczne zapobiegające chorobom?

1. Raz na pół roku
2. Raz na rok
3. Raz na trzy lata lub rzadziej
4. W razie wystąpienia dolegliwości
5. Trudno powiedzieć

36. Jak Pani sądzi, na ile obowiązkowe lub nieobowiązkowe powinny być badania profilaktyczne:*/do każdego ze stwierdzeń, w odpowiednim miejscu wstawić znak „X”/*

	Obowiązkowe dla każdej kobiety	Obowiązkowe dla kobiet z podwyższonego ryzyka	Wykonywane tylko na zlecenie lekarza	Nie-obowiązkowe
Samokontrola piersi				
Badanie ogólne przez lekarza				
USG piersi				
Mammografia				
Morfologia, badanie moczu				
Badanie cytologiczne				

37. Jak ocenia Pani poziom swojej wiedzy na temat zapobiegania chorobom /profilaktyka/?

1. Wysoki poziom wiedzy
2. Wystarczający dla mnie samej
3. Niski poziom wiedzy
4. Brak wiedzy na powyższy temat
5. Trudno powiedzieć

38. Czy przekazuje Pani posiadaną wiedzę dotyczącą zachowań prozdrowotnych? Jeśli tak to komu?*(liczba odpowiedzi dowolna)*

1. Córce /córkom/
2. Mamie
3. Siostrze /siostrom/
4. Koleżankom
5. Sąsiadkom
6. Innym (komu?).....
7. Nie przekazuję nikomu

39. Czy w Pani najbliższym otoczeniu rozmawia się na temat zapobiegania chorobom ?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

40. Jak ocenia Pani, informacje dotyczące zapobiegania chorobom, które można uzyskać ze źródeł takich, jak: telewizja, radio, prasa, placówki medyczne, szpitale, apteki, szkoła, miejsce pracy, znajomi, rodzina?

/do każdego ze stwierdzeń, w odpowiednim miejscu proszę wstawić znak „X”/

	Bardzo dobrze	Raczej dobrze	Ani dobrze ani niedobrze	Raczej niedobrze	Bardzo niedobrze	Trudno powiedzieć
Telewizja						
Radio						
Prasa						
Placówki medyczne						
Szpitale						
Apteki						
Szkoły						
Praca						
Znajomi						
Rodzina						

41. Jak Pani sądzi, jakiej specjalności lekarz powinien prowadzić badania profilaktyczne?

(proszę zaznaczyć jedną odpowiedź)

1. Tylko lekarz posiadający uprawnienia do badań profilaktycznych
2. Lekarz rodzinny
3. Każdy lekarz, którego poprosi się o zbadanie
4. Trudno powiedzieć

42. Czy skorzystała Pani z możliwości badań profilaktycznych w ramach różnych akcji organizowanych przez instytucje służby zdrowia?

(proszę zaznaczyć jedną odpowiedź)

1. Tak, skorzystałam
2. Nie, bo nie czułam takiej potrzeby
3. Nie, bo nie wiedziałam o takiej możliwości
4. Chciałam skorzystać, ale nie miałam możliwości
5. Nie chcę korzystać z badań profilaktycznych

43. Jakie Pani zadaniem zachowania zdrowotne mają wpływ na choroby nowotworowe?

/do każdego ze stwierdzeń, w odpowiednim miejscu proszę wstawić znak „X”/

	Bardzo duży	Raczej duży	Raczej mały	Brak wpływu	Trudno powiedzieć
Palenie papierosów					
Nadużywanie alkoholu					
Siedzący tryb życia					
Nieracjonalne żywienie					
Brak snu					
Nieumiejętność radzenia sobie ze stresem					

44. Kiedy ostatnio była Pani u ginekologa celem przeprowadzenia badań?

1. W ciągu ostatniego roku
2. Mniej więcej dwa lata temu
3. Mniej więcej trzy/cztery lata temu
4. Jeszcze dawniej, pięć lat temu lub więcej
5. Nigdy
6. Nie pamiętam

45. Czy miała Pani wykonane badanie mammografii piersi?

1. Tak, w ciągu ostatniego roku
2. Tak, w ciągu ostatnich 2 lat
3. Więcej niż dwa lata temu
4. Nie miałam takiego badania

46. Jeśli Pani miała wykonane którekolwiek z powyższych badań, to z czyjej inicjatywy?

(proszę zaznaczyć jedną odpowiedź)

1. Zalecenie lekarza rodzinnego
2. Z własnej inicjatywy
3. Namowa koleżanek
4. Namowa rodziny
5. Reklama w telewizji
6. Wymagane do książeczki zdrowia w pracy
7. Inne(jakie?).....

47. Kiedy ostatnio miała Pani wykonane badanie cytologiczne?

1. Badanie wykonuję systematyczne podczas badań profilaktycznych
2. W ciągu ostatnich trzech lat
3. Cztery/pięć lat temu lub dawniej
4. Nigdy
5. Trudno powiedzieć

48. Jeżeli tak, to z jakich powodów zostało wykonane badanie cytologiczne?

1. Zgłosiłam się na badanie z własnej inicjatywy w celach profilaktycznych
2. Zostałam skierowana przez lekarza rodzinnego
3. Badanie zostało wykonane przy okazji wizyty u ginekologa z powodu ciąży, porodu lub dolegliwości narządu rodne
4. Zostałam zaproszona w ramach profilaktycznego badania przesiewowego
5. Z innych przyczyn (jakie?).....
6. Nie pamiętam

49. Które Pani zdaniem działania, wymienione na poniższej liście, przyczyniają się do poprawy stanu zdrowia?

(liczba odpowiedzi dowolna)

1. Zdrowe odżywianie się (dużo warzyw i owoców, ograniczanie tłuszczów zwierzęcych)
2. Regularne wizyty u lekarza
3. Unikanie sytuacji nerwowych, stresowych

4. Niepalenie papierosów
5. Spędzanie wolnych dni, wolnego czasu na aktywnym wypoczynku (spacery, wycieczki rowerowe itp.)
6. Regularne uprawianie gimnastyki, biegi itp.
7. Niepicie alkoholu
8. Inne (jakie?).....

50. Jak ocenia Pani swój sposób odżywiania?

1. Bardzo zdrowe
2. Raczej zdrowe
3. Raczej niezdrowe
4. Bardzo niezdrowe
5. Trudno powiedzieć

51. Jak Pani myśli, czy posiłki, które Pani spożywa, są podobne do posiłków spożywanych przez Pani rodziców?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

52. Czy dba Pani o prawidłową wagę swojego ciała?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

53. Czy w ciągu ostatniego roku stosowała Pani jakieś specjalne diety, np.: odchudzającą, beztłuszczową, wegetariańską?

1. Tak
2. Nie – przejdź do pyt nr 55

54. Czemu miała służyć stosowana przez Panią dieta? Proszę wybrać tylko jedną odpowiedź, jeśli pasują dwie lub więcej odpowiedzi, proszę wybrać główny powód diety i zakreślić tylko jedną odpowiedź.

1. Odchudzanie
2. Problemy natury somatycznej
3. Chęć osiągnięcia lepszego samopoczucia
4. Wpływ otoczenia/środowiska
5. Problemy finansowe
6. Inne /jakie/.....

55. Proszę zaznaczyć, jak często „przegryza” Pani między posiłkami chrupki, chipsy, słodczyce itp.?

1. Codziennie
2. Kilka razy w tygodniu

3. Kilka razy w miesiącu
4. Raz w miesiącu lub rzadziej
5. Wcale lub prawie wcale

56. Proszę zaznaczyć, jak często jada Pani główny ciepły posiłek poza domem?

1. Codziennie
2. Kilka razy w tygodniu
3. Kilka razy w miesiącu
4. Wcale lub prawie wcale

57. Czy pali Pani papierosy?

1. Tak, palę
2. Obecnie nie, ale paliłam wcześniej – przejdź do pytania nr 62
3. Nigdy nie paliłam – przejdź do pytania nr 62

58. Od jak dawna pali Pani papierosy?

1. Niecały rok
2. Od roku do pięciu lat
3. Od pięciu do dziesięciu lat
4. Od dziesięciu do piętnastu
5. Powyżej piętnastu lat

59. Ile sztuk papierosów dziennie Pani wypala?

1. Do 5 sztuk na dziennie
2. Do 10 sztuk dziennie
3. Paczkę dziennie
4. Powyżej jednej paczki dziennie

60. Czy chciałaby Pani rozstać się z nałogiem palenia?

1. Tak
2. Nie – przejdź do pyt. nr 62

61. Z jakiego powodu chciałaby Pani rozstać się z nałogiem palenia?

(liczba odpowiedzi dowolna)

1. Przyczyny związane ze zdrowiem
2. Przyczyny materialne / finansowe
3. Postanowienie, silna wola niepalenia
4. Niechęć do papierosów, znudzenie paleniem
5. Motywacja ze strony bliskich
6. Przyczyny związane z religią, z wiarą
7. Moda na niepalenie
8. Zakaz palenia
9. Inne przyczyny(jakie?).....
10. Trudno powiedzieć

62. Czy zdarza się Pani pić alkohol?

1. Tak
2. Nie – przejdź do pytania nr 65

63. Jak często zdarza się Pani pić alkohol?

1. Codziennie
2. Raz na kilka dni
3. Raz w tygodniu
4. Raz na dwa tygodnie
5. Raz w miesiącu
6. Raz na pół roku
7. Rzadziej niż raz na pół roku
8. Trudno powiedzieć

64. Jeśli zdarza się Pani pić alkohol, jest to najczęściej?

(liczba odpowiedzi dowolna)

1. Piwo
2. Wino
3. Wódka
4. Alkohol wysokogatunkowy (koniak, brandy, sherry)
5. Trudno powiedzieć

65. Czy uważa Pani, że narkotyki:

1. Uzależniają i są szkodliwe dla zdrowia
2. Uzależniają, ale nie są szkodliwe dla zdrowia
3. Nie uzależniają, ale są szkodliwe dla zdrowia
4. Nie uzależniają i nie są szkodliwe dla zdrowia
5. Trudno powiedzieć

66. Termin „bezpieczny sex” kojarzy się Pani z:

(liczba odpowiedzi dowolna)

1. Zachowaniem ostrożności i rozwagi w nawiązywaniu kontaktów seksualnych
2. Zachowaniem zasad higieny podczas stosunków seksualnych
3. Z koniecznością zabezpieczania się podczas stosunku
4. Z brakiem namiętności i zaangażowania
5. Trudno powiedzieć

67. W jaki sposób Pani zdaniem można się zarazić wirusem HIV?

(liczba odpowiedzi dowolna)

1. Poprzez kontakty seksualne (częsta zmiana partnera, przygodne stosunki płciowe)
2. Ukąszenie komarów
3. Przebywanie z kimś kichającym
4. Korzystanie z ubikacji publicznych, basenów kąpielowych, sauny,
5. Korzystanie ze wspólnych naczyń, sztućców.
6. Inne sprawy (jakie?).....
7. Trudno powiedzieć

68. Czy często zmienia Pani partnerów seksualnych?

1. Bardzo często
2. Raczej często
3. Sporadycznie
4. Nie, jestem z jednym partnerem – przejdź do pytania nr 70

69. Czy przed przypadkowym stosunkiem seksualnym zapytałaby się Pani partnera o posiadanie badań pod kątem HIV czy innych chorób wenerycznych?

(zaznacz jedną odpowiedź)

1. Tak, zawsze się pytam
2. Nie, nie zadaje tego typu pytań
3. Uważam, że odpowiedź mogłaby być nieprawdziwa
4. Trudno powiedzieć

70. Czy mając objawy choroby wenerycznej wstrzymałaby się Pani od kontaktów seksualnych do czasu ustąpienia choroby?

1. Zdecydowanie tak
2. Raczej tak
3. Raczej nie
4. Zdecydowanie nie
5. Trudno powiedzieć

71. Czy kiedykolwiek badała się Pani pod kątem chorób zakaźnych?

1. Tak, regularnie przeprowadzam takie badania
2. Tak, jednak rzadko
3. Tak, ale bardzo sporadycznie
4. Nie, nie badałam się nigdy pod tym kątem

72. Czy mając objawy choroby zakaźnej zdecydowałaby się Pani na wizytę u lekarza?

1. Tak, zaraz po zauważeniu objawów zgłosiłabym się na wizytę.
2. Tak, ale po jakimś czasie. Najpierw próbowałabym leczyć się środkami domowymi lub środkami dostępnymi w aptece bez recepty
3. Nie, nie poszłabym do lekarza, próbowałabym zakupić leki przez Internet
4. Czytałabym literaturę dotyczącą tematu i sama podjęłabym leczenie
5. Trudno powiedzieć

73. Czy kiedykolwiek wyjeżdżała Pani na urlop?

1. Tak
2. Nie – przejdź do pytania nr 76

74. Kiedy ostatnio wyjeżdżała Pani na urlop?

1. W ciągu ostatniego miesiąca
2. W ciągu ostatniego pół roku
3. W ubiegłym roku
4. Dwa lata temu
5. Więcej niż pięć lat temu
6. Nie pamiętam

75. Jak długo przebywała Pani na urlopie podczas ostatniego wyjazdu?

1. Od jednego do trzech dni
2. Od trzech dni do tygodnia
3. Od tygodnia do dwóch tygodni
4. Dłużej niż dwa tygodnie
5. Nie pamiętam

76. Ile godzin w czasie doby poświęca Pani na sen?

1. Mniej niż pięć godzin
2. Od pięciu do siedmiu godzin
3. Od siedmiu do dziewięciu godzin
4. Od dziesięciu godzin i więcej
5. Trudno powiedzieć

77. Jak ocenia Pani swój stopień sprawności fizycznej?

1. Bardzo dobry
2. Raczej dobry
3. Raczej niedobry
4. Bardzo niedobry
5. Trudno powiedzieć

78. Czy uprawia Pani jakiś sport?

1. Tak, regularnie
2. Tak, sporadycznie
3. Kiedyś uprawiałam, obecnie nie – *przejdź do pytania nr 81*
4. Nie uprawiam – *przejdź do pytania nr 81*

79. Jeżeli uprawia Pani sport, to jak często?

1. Codziennie
2. Od 2 do 4 razy w tygodniu
3. Raz w tygodniu
4. Raz w miesiącu
5. Rzadziej niż raz w miesiącu

80. Jakiego rodzaju sport lub sporty Pani uprawia?

(liczba odpowiedzi dowolna)

1. Fitness
2. Kulturystyka
3. Jazda konna
4. Siatkówka
5. Tenis ziemny
6. Gimnastyka
7. Koszykówka
8. Biegi
9. Pływanie
10. Inne (jakie?).....

Na zakończenie prosimy o udzielenie kilku informacji o sobie:

81. Prosimy podać swój wiek

1. Do 19 lat
2. Od 20 do 30 lat
3. Od 31 do 40 lat
4. Od 41 do 50 lat
5. Od 51 do 60 lat
6. Od 61 do 70 lat
7. Od 70 lat i powyżej

82. Poziom wykształcenia

1. Podstawowe
2. Zasadnicze zawodowe
3. Średnie
4. Pomaturalne (policjalne)
5. Wyższe licencjackie
6. Wyższe magisterskie
7. Tytuł naukowy (doktor lub wyżej)

83. Proszę podać stan cywilny

1. Panna
2. Mężatka
3. Rozwiedziona
4. Separacja
5. Żyjąca w związku partnerskim
6. Wdowa

84. Czy pracuje Pani zawodowo?

1. Tak
2. Nie – przejdź do pytania nr 86

85. W jakiej branży jest Pani zatrudniona?

1. Telekomunikacja
2. Finanse i bankowość
3. Handel i sprzedaż
4. Inżynieria i technologia
5. Hotelarstwo i turystyka
6. Prawo i branża doradcza
7. Ubezpieczenia
8. Praca fizyczna
9. Nie pracuję
10. Inne (jakie?).....

86. Z ilu osób łącznie z Panią składa się gospodarstwo domowe?

1 / 2 / 3 / 4 / 5 / 6 / 7 / 8 / więcej niż 8 osób

w tym osób dorosłych (powyżej 18 roku życia).....

87. Proszę podać wysokość dochodu miesięcznego w Pani gospodarstwie domowym.

1. Poniżej 1000 zł
2. Od 1000 zł do 1500 zł
3. Od 1500 zł do 2000 zł
4. Powyżej 2000 zł
5. Otrzymuję zasiłek dla bezrobotnych
6. Otrzymuję zasiłek stały z Opieki Społecznej
7. Nie posiadam żadnych dochodów

88. Czy wierzy Pani w Boga?

1. Wierzę w Boga bardzo mocno
2. Wierzę w Boga, choć czasem przeżywam wątplenia
3. Wierzę w Siłę Wyższą, ale nie w Boga
4. Nie wierzę w Boga ani w Siłę Wyższą
5. Trudno powiedzieć

89. Jaki jest Pani stosunek do praktyk religijnych?

1. Praktykuję w każdą niedzielę i czasami w dni powszechnie
2. Praktykuję tylko w niedzielę
3. Praktykuję dwa, trzy razy w miesiącu
4. Praktykuję kilka razy w roku lub rzadziej
5. W ogóle nie praktykuję

A1. Czy są jakieś istotne problemy, których nie poruszaliśmy w ankiecie?

Proszę napisać, jakie?

A2. Gdyby Pani miała jeszcze dodatkowe uwagi związane z poruszonymi w tej ankiecie zagadnieniami, lub uwagi jej dotyczące, będziemy bardzo wdzięczni. Proszę je wpisać poniżej

.....

Serdecznie dziękujemy za współpracę

Wyższa Szkoła Nauk Społecznych z siedzibą w Lublinie
ul. Zamojska 47, 20-102 Lublin, tel. +48 81 531 85 56
www.wsns.edu.pl

